

ආමා ධනීදු

සිරි හැඳුරුමි මාහිමි ගුණ සමරුව

අමා බින්දු

ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ මහෝපාධ්‍යාය,
ශ්‍රී කලායාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ ප්‍රධානාචාර්ය,
මිනිරිගල නිස්සරණ වන ආරණ්‍ය සේනාසනාධිපති
හා

ප්‍රධාන කර්මස්ථානාචාර්ය,
මිනිරිගල ශ්‍රී ඥානාරාම ධර්මායතනයේ
ප්‍රධාන අනුශාසක
යනාදී පදවි හෙබවූ,

අති පූජ්‍ය මාතර
සිරි ඥානාරාමාභිධාන
මහා ස්වාමීන්ද්‍රෝත්තමයාණන්
වහන්සේ

අපවත් වී වසරක් පිරීම නිමිත්තෙන් නිකුත් කෙරෙන
ගුණානුස්මරණ කලාපය

AMĀ BINDU

(“Nectar Drops”)

COMMEMORATIVE VOLUME
to mark the first death anniversary of
The Most Venerable
MĀTARA SRĪ ÑĀNĀRĀMA MAHĀ THERO

Mahopādhyāya (The Great Preceptor) of
Srī Lankā Rāmañña Mahā Nikāya,
Pradhānāchārya (The Head Master) of
Srī Kalyāṇi Yogāshrama Saṃsthā,
Prelate and Chief Meditation Master of
Mitirigala Nissarana Vanaya,
Chief Patron of Srī Ñānārāma Dharmāyatanaya, Mitirigala.

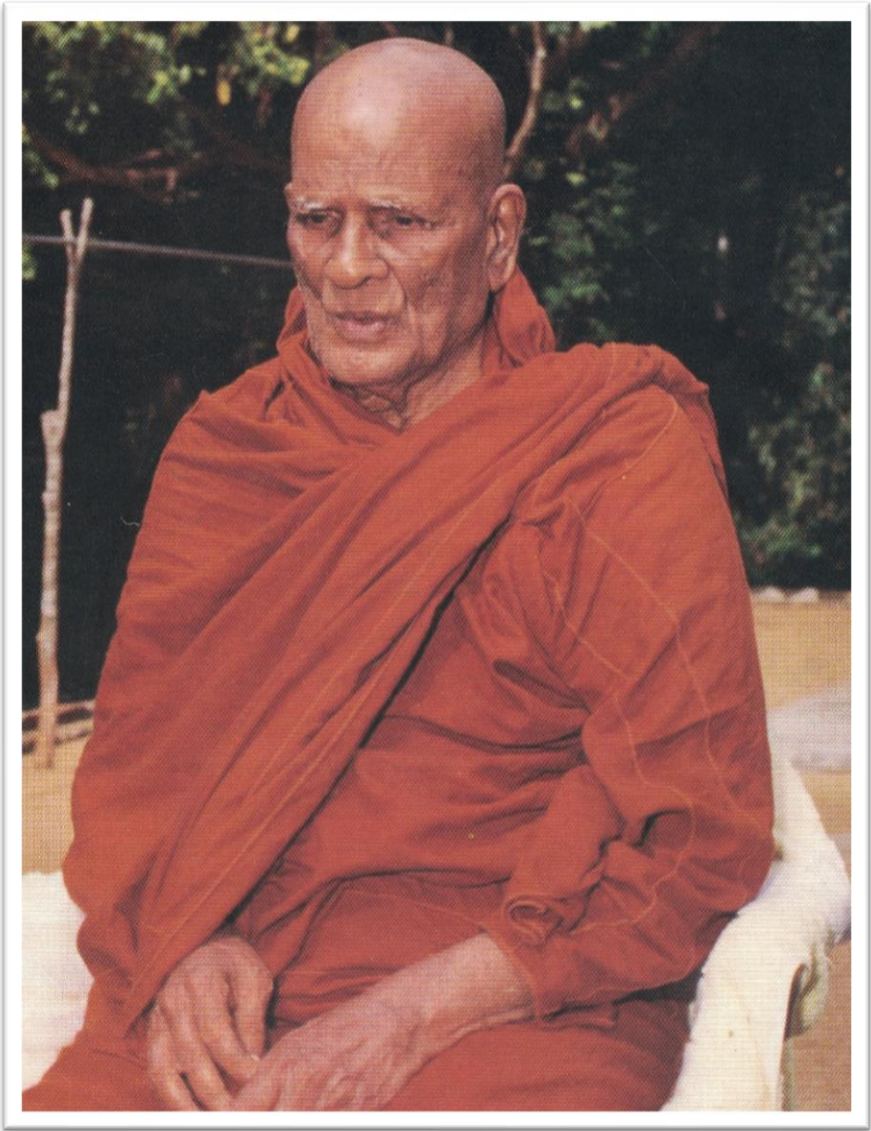
ධම් දනයක් වශයෙන් නොමිලයේ බෙදාදීම පිණිසයි.

අමා බන්දු
සිරි නැණරම් මාහිමි ගුණ සමරුව

ප්‍රථම මුද්‍රණය - 1993
ද්විතීය මුද්‍රණය - 2018

මිනිරිගල නිස්සරණ වනය සංරක්ෂණ මණ්ඩලය
මිනිරිගල, 11742
දුරකථනය: 033 3339193
nissaranavanaya@gmail.com
www.nissarana.lk

මුද්‍රණය
කොලිටි ප්‍රින්ටර්ස්
17/2, පැහිරිවත්ත පාර, ගංගොඩවිල, නුගේගොඩ.
දුරකථනය: 0114870333

අති පූජනීය කර්මස්ථානාචාර්ය මහෝපාධ්‍යාය
මාතර ශ්‍රී ඥානාරාමාභිධාන මාහිමිපාණන් වහන්සේ

ලිපි වැල - The Table of Contents

විශේෂ පණිවුඩය..... i
 පසුබිම..... iii
 මුනි සඳු කෙරෙම පිනි පා.....xiv

අභිනන්දන

අති පූජ්‍ය බලන්ගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රෙය මාහිමිපාණන් වහන්සේ..1
 අති පූජ්‍ය මඩිනේ සිරි පඤ්ඤසීහ මාහිමිපාණන් වහන්සේ 3
 අති පූජ්‍ය පොත්තේවෙල සිරි පඤ්ඤසාර මාහිමිපාණන් වහන්සේ...5
 අති පූජ්‍ය බටුවිට සිරි නන්දරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ.....7
 පූජ්‍ය පියදස්සි මාහිමිපාණන් වහන්සේ..... 11

මාහිමි දිවි පවත

අති පූජ්‍ය ඉඳුරුවේ ශ්‍රී උත්තරානන්ද මාහිමිපාණන් වහන්සේ 15
 අති පූජ්‍ය මාතර සිරි ඤාණාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ..... 29
 පූජ්‍ය නාඋයනේ අරියඥාණ ස්වාමීන් වහන්සේ.....81

මා දුටු හිමිපාණෝ

අති පූජ්‍ය කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජීනවංශ මාහිමිපාණන් වහන්සේ.....91
 පූජ්‍ය නුගවෙල පඤ්ඤපෝති මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ.....99
 පූජ්‍ය කෙහෙල්ඇල්ලේ අරියවංස මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ 103
 පූජ්‍ය මාලේවන සුමන මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ 107
 පූජ්‍ය හපුවලානේ සරණංකර මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ 113
 පූජ්‍ය බද්දේගම බුද්ධසාර මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ..... 117
 පූජ්‍ය බේරතුඩුවේ ඤාණවිසුද්ධි මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ 119

පූජ්‍ය අම්පිටියේ මංගල මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ.....	123
පූජ්‍ය කටුගස්තොට සනාථවිහාරී ස්ථවිරයන් වහන්සේ	127
පූජ්‍ය කෙහෙල්පන්නල ශ්‍රී සුමන ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ.....	129
පූජ්‍ය මාවතගම ගුණානන්ද මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ.....	131
පූජ්‍ය මහකුඹුක්වැව උත්තරවංස මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ.....	135
පූජ්‍ය නාඋයනේ අරියධම්ම මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ	139
පූජ්‍ය දෙරණුව සුමනතිස්ස මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ.....	145
පූජ්‍ය හඹුරුගල ධම්මසිද්ධි මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ.....	149
පූජ්‍ය පානදුව බේමානන්ද මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ.....	151
පූජ්‍ය හික්කඩුවේ ධම්මසීල ස්ථවිරයන් වහන්සේ	161
පූජ්‍ය ගාල්ලේ සංඝසුභද්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ	167
පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඤාණනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ	188
පූජ්‍ය ශ්‍රීසියේ ඤාණදස්සන ස්වාමීන් වහන්සේ.....	191
පූජ්‍ය මාතලේ මහානාම ස්වාමීන් වහන්සේ.....	193
පූජ්‍ය උඩර්ගම ධම්මජීව ස්වාමීන් වහන්සේ.....	195
පූජ්‍ය මිතිරිගල ධම්මනිසන්ති ස්වාමීන් වහන්සේ	198
ආර්.ඒ. විමලසේන මහතා.....	201
බී.එස්. අල්විස් මහතා	204
ජේ. ජී. හේමා ප්‍රේමදස මහත්මිය.....	206
මිත්‍ර වෙත්තිමුති මහතා.....	209
එන්. ජී. පී. පණ්ඩිතරත්න මහතා.....	212
පරාක්‍රම දිසානායක මහතා.....	215
ගොඩවිත් සමරරත්න මහතා.....	218
මයුරා කුලතුංග මහත්මිය.....	221
ඩී.බ. රාජගුරු මහතා	225

පී. හපුතන්ත්‍රි මහතා..... 228

My Impressions

Ven. Bhikkhu Bodhi (Ph. D) of U. S. A.....233
Ven. Bhikkhu Kovida of U.S.A.. 241
Mrs. Tilaka Danister 243
Mr. Mahinda Wijesinghe..... 248

උපග්‍රන්ථය

ඇදුරු පරපුර.....253
උපසම්පන්න භික්ෂූන් පිළිබඳ ප්‍රකාශය..... 254
සංගීති පත්‍රය 256
වස් විසූ තැන්. 258
ධර්ම ශාස්ත්‍රීය කෘති නාම ලේඛනය 261
අත් අකුරු පිටපතක්..... 265

ශ්‍රී කල‍්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ අති ගරු සමුත්පාදක සහ අනුශාසක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ

විශේෂ පණිවුඩය.

සර්වඥයන් වහන්සේ විසින් පන්සාළිස් වසරක් තුළ නොයෙක් තන්හි නොයෙක් ආකාරයෙන් දේශිත වූ ශ්‍රී සද්ධර්මය පැවැතියේ විසිරුණු මිණි රුවන් රැසක් ලෙසිනි. ප්‍රථම සංගායනාවේදී ඒ පර්යාප්ති ධර්මය එක්තැන් කොට මහා කාශ්‍යප මහ රහතන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ රහතුන් විසින් සැලසුම් කරනු ලැබීමේ අනුත්තර සිද්ධිය ඉතා පැහැදිලිය.

තුන්වැනි සංගායනාවේ ප්‍රමුඛ වූ මොග්ගලීපුත්තතිස්ස මහරහතන් වහන්සේ බුදු සසුන රැකගැනීම සඳහා බඹ ලොවින් සැව මනු ලොව පහළ වූ සේක් රහතුන්ගේ ආරාධනයෙනි.

ශ්‍රී කල‍්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ ප්‍රනන්‍යා වූ අති ගරු මහෝපාධ්‍යාය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ මේ යුගයේ වැටිගෙන යන බුදු සසුන බේරාගැනීම සඳහා කිසිවකුගේත් ආරාධනාවක් නැතිව බඹ ලොවින් වැඩි සේක් වනැයි මා සලකන්නේ උන්වහන්සේගේ ධර්ම ජීවිතයේ ප්‍රාතිහාර්ය ස්වරූපය සිහි කරමිනි.

යෝගාශ්‍රම වැඩ පිළිවෙළ පටන්ගෙන ටික කලකට පසු උන්වහන්සේ මට එවූ ලිපියක මෙසේ සඳහන් විය. “ඔව්, බුදු සසුන උදෙසා අපෙන් විය යුතු මෙහෙවර සපුරා ඉටු කිරීමටයි අපේ මේ ආරම්භය. මේ වෙනුවෙන් මගේ ජීවිතය ඕනෑම ගහක් යට කැප කිරීමට මා සූදනම්” උන්වහන්සේගේ මේ උදර සිත අන්තිම මොහොත දක්වා සවාරෙන් සපිරුණේ විශේෂභාගීය තත්ත්වයෙනි.

අති ගරු මහෝපාධ්‍යාය මාහිමියන් වහන්සේගේ මේ අනුත්තර ගමනේ පිවිතුරු විසිතුරු පිය සටහන් හෙළිපෙහෙළි කොට, උන්වහන්සේට ධර්ම පූජාවක් වශයෙන්, අපේ යෝගාශ්‍රමීය දරු පෙළේ උගත් වියත් සන්පුරුෂ දරුවාණ කෙනකුන් විසින් සකස් කෙරෙන “ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමි සමරු කලාපය” මට හැඟෙන්නේ රුවන් ආරකින් ගරා

අමා බින්දු...

ගෙනුණු මිණි රුවන් මාලාවක් ලෙසිනි. මෙය සත්පුරුෂ පෙරහැරට තවත් ආලෝකයක් වේවා!

“සතං සමාගමො හොතු
යාව නිබ්බාණ පත්තියා.”

මෙයට අනුයාත,
කඩවැද්දුවේ ජීනවංස ස්ථවිර

ගුණවර්ධන යෝගාග්‍රම මධ්‍යස්ථානය,

ගල්දූව - කහව.

2536/1992 - 12 - 24 වැනි දිනදීය.

පසුබිම

1. පරමාර්ථය:

පොදු වර්ෂ 1991 දෙසැම්බර් මස 11 ද අති ගරු පූජනීය මාතර සිරි ඤාණාරාමාභිධාන මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේට 90 විය සපිරීම නිමිත්තෙන්, තමන්වහන්සේගේ ම කර්මස්ථාන දේශනා පෙළක් ඇසුරෙන් සකස් කොට මුද්‍රණය කරන ලද “සත් අනුපස්සනා” නම් පර්යේෂණාත්මක විදර්ශනා භාවනා ග්‍රන්ථය උන්වහන්සේගේ දෝතට පිළිගන්වන ලද අවස්ථාවේදී උන්වහන්සේ මහත් සතුටින් එය භාරගත්හ.

එහෙත් ඉන් සොළොස් මසකට පසුව, අද අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේ ජීවමානව වැඩ සිටි සේක් නම්, මේ “අමා බින්දු” සංග්‍රහය එබඳු ම සතුටකින් පිළිගනින්නේද යැයි සැක සහිතය.

ඒ, තමන්වහන්සේගේ ගුණ හුවා දැක්වීම මාහිමිපාණන් වහන්සේ කවදත් රූපි නොකළ හෙයිනි.

තමන්වහන්සේට 80 විය පිරීම නිමිති කොටගෙන වර්ෂ 1981 දී උපහාර ග්‍රන්ථයක් පළ කිරීම සඳහා සියලු කටයුතු සම්පාදනය වී තිබියදී මාහිමිපාණන් වහන්සේ එය නවත්වා, ඒ වෙනුවට තමන්වහන්සේගේ භාවනා උපදෙස් අඩංගු “ශමප් විදර්ශනා භාවනා මාගීය” නම් ග්‍රන්ථය මුද්‍රණය කරවීමට අවසර දුන්හ. “සත් අනුපස්සනා” පොතට ද තමන් වහන්සේගේ කෙටි වර්තාපදනයක් ඇතුළු කිරීමට යෝජනා කළ විට ඒ සඳහා අනුමැතිය නොදුන්හ.

වරක් එක් සුප්‍රකට මහ තෙරුන් වහන්සේ නමක් අප මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ජීවන චරිතය ලිවීම සඳහා තොරතුරු ටිකක් ඉල්ලුවහ. “ඕවා දැන් ම කරන්න ඕන නැහැ, මගේ ජීවිත කථාව ලියනවාට වඩා භාවනා පොතක් ලිවීම ලෝකයාට ප්‍රයෝජනවත්. ඒ නිසා හැකි නම් භාවනා පොතක් ලියා පළ කරන්න” යැයි පවසමින් ඒ ඉල්ලීම ප්‍රතික්ෂේප කළහ.

අමා බින්දු...

කරුණු එසේ වතුදු, අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ අපවත් වී වසරක් ගෙවීම නිමිති කොටගෙන අප මේ “අමා බින්දු” සංග්‍රහය අද මුද්‍රණ ද්වාරයෙන් එළි දක්වන්නේ ප්‍රධාන වශයෙන් පරමාර්ථයන් දෙකක් මුල් කොටගෙනය.

ඉන් එක් පරමාර්ථයක් වන්නේ කෘතවේදී වීමයි. පෞද්ගලික වශයෙන් අප බොහෝදෙනෙකුන් හට ද පොදුවේ සමස්ත බුද්ධ ශාසනයට හා මනුෂ්‍ය වර්ගයාට ද අප මාහිමිපාණන් වහන්සේගෙන් සිදු වූ අමිල සේවය වෙනුවෙන් කළ ගුණ සැලකීමෙහි එක් ආකාරයක් ලෙසින් මේ ගුණ සමරු කලාපය අපි දකින්නෙමු. අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ වෙනුවෙන් කළ ගුණ සැලකීමේ උසස් ම ආකාරය නම් උන්වහන්සේගේ අවවාද-අනුශාසනා-ආදර්ශ අනුව අපේ ජීවිතය හැඩගස්වාගැනීම බව සත්‍යයකි. එහෙත් මෙබඳු ගුණ සමරුවක් පළ කිරීම ද කතඤ්ඤතාවෙහි එක් ආකාරයක් බවට විවාදයක් නැත. එසේ ම, මේ ගුණ සමරුව තුළින් මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ගුණ වඩා හොඳින් අවබෝධ කොටගෙන, ඒ අනුව පිළිපැදීමට බොහෝදෙනෙකුට අවස්ථාව ලැබෙනු ඇත.

අපේ අනෙක් අභිප්‍රාය නම්, නිසැකයෙන් ම මේ යුගයේ පහළ වූ මහා පුරුෂයාණ කෙනෙකුන් වන අප මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ අති ශ්‍රේෂ්ඨ චරිතය, ජීවමාන කාලයේදී උන්වහන්සේගේ කලණ මිතුරු ඇසුර නිසි සේ ලැබගැනුමට නොහැකි වූ බොහෝදෙනෙකුන්ගේ හිත සුව පිණිස විදහා දැක්වීමය.

සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේගේ පිරිනිවීමෙන් සියවස් 25 ක් ගත වූ පසු ද, බුද්ධානුශාසනය නිවැරදිව පිළිපදිමින් ධර්මයේ ජීවමාන සංකේතයක් බවට පත් වූ අති දුර්ලභ සත්පුරුෂයකු මේ මිහි පිට ජීවත් වූ බව දැනගැනීම ධර්මකාමීන්ගේ අමන්දනන්දයට හේතුවක් වන අතර, බොහෝදෙනෙකුන්ට ධර්ම මාර්ගය අනුගමනය කිරීම පිණිස අති විශාල ධෛර්යයක් ද වන්නේය.

එහෙයින් මෙම ගුණ සමරුව, ශාසන සංග්‍රහයක් හා පරාර්ථ සාධනයක් ලෙසින් ද අපි දකින්නෙමු.

2. ග්‍රන්ථ පරිච්ඡාමය:

වර්ෂ 1992 මැයි මස 07 ද, ගල්දුවේ ගුණවර්ධන යෝගාශ්‍රම මධ්‍යස්ථානයේ ආදහන මළුවේදී ඉමහත් ගිහි-පැවිදි ජනකායක්

මධ්‍යයේදී, සකල සංස්කාර ධර්මයන්ගේ අනිත්‍ය භාවය මොනොවට විදහා දක්වමින් අප අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රී දේහය සහිත චිත්තය සතර වටින් නැගෙන ගිනි සිඵවලින් බුර-බුරා ඇවිලෙද්දී, මහා ධන පරිත්‍යාගයකින් මාහිමිපාණන් වහන්සේ හට ඉමහත් ගෞරව-හක්තියෙන් උපස්ථාන කළා වූ ද උන්වහන්සේගෙන් කමටහන් ලද සුවච ප්‍රියශීලී ශිෂ්‍යයකු වූ ද සත් ගුණවත් මිත්‍ර වෙන්කිමුනි මහතා කාලෝචිත ආරාධනාවක් ඉදිරිපත් කළේය.

එනම්, “අති පූජ්‍ය මාහිමිපාණන් වහන්සේ වෙනුවෙන් ගුණ සමරු කලාපයක් සකැසීම සුදුසුය” යන්නයි. මෙහි වැදගත්කම වටහාගත් අපිදු එය පිළිගනිමු.

ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවෙහි ගරු සමුත්පාදක හා ප්‍රධාන අනුශාසක වූ ද එකී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාව පිහිටුවීමේදී එහි ප්‍රධානාචාර්ය ධුරය පුද අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ පෙරමුණෙහි තබාගත් මහා කල්‍යාණ මිත්‍රයාණන් වූ ද අති ගරු පූජ්‍ය කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජිනවංශාභිධාන පණ්ඩිත මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ පූර්ණ ආශීර්වාදය ද මේ සත්කාර්යයට ලැබුණු බැවින්, තවත් ගිනි-පැවිදි සත්පුරුෂ බොහෝදෙනකුන්ගේ සහාය ලැබගෙන මෙම ගුණ සමරු කලාපය ක්‍රමයෙන් ඇට-මස්-ලේවලින් පුරවමින් පණ ගැන්වූයෙමු.

අපේ මූලික අදහස වූයේ ගුණ සමරු කලාපය පහත දැක්වෙන කොටස් පසෙන් පිරවීමය.

1. විශේෂ පණිවුඩ
2. මාහිමි ජීවන චරිතය
3. “මා දුටු මාහිමිපාණෝ” මැයෙන් ලිපි පෙළක්
4. මාහිමි ලේඛන හා දේශන එකතුවක්
5. ලක්දිව ප්‍රකට කර්මස්ථානාචාර්යවරුන්ගේ විශේෂ ලිපි පෙළක්

එහෙත් මේ සියල්ල එක ම ග්‍රන්ථයකට කැටි කිරීමෙහි දුෂ්කරතාව පසුව අවබෝධ විය. එබැවින් මෙහි මුල් අංක තුන එක් පොතකටත්, සිවුවෙනි අංකය දෙවන පොතකටත් යොදාගන්නා අතර පස්වෙනි අංකය අත්හැර දැමීමට තීරණය කෙරුණි.

අමා බින්දු...

“අමා බින්දු” නමින් අද ඔබ අතට පත් වන්නේ, පළමු අංක තුන රැගත් මුල් පොතය.

3. ග්‍රන්ථ තත්ත්වය:

මෙම ග්‍රන්ථයෙහි “අභිනන්දන” නම් වන ප්‍රථම කොටසට, අප අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේ ජීවමාන කාලයේදී ම උන්වහන්සේගේ ගුණ - සිරුර හඳුනාගෙන සිටි අති පූජ්‍ය මහානායක ස්වාමීන් වහන්සේලා තෙතමකගේ හා වෙනත් සම්භාවනීය මාහිමිපාණන් වහන්සේලා දෙනමකගේ පණ්ඩුඩ ඇතුළත් වෙයි.

මෙම කලාපයෙහි දෙවන කොටස අති ගරු ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ චරිතාපදානය සඳහා වෙන් වී ඇත. වෙන් - වෙන්ව ලියන ලද චරිතාපදාන තුනක් සුදුසු පරිදි සංස්කරණය කිරීමෙන් “මාහිමි දිවි පවත” ගොඩනැංවීමට මෙහි උත්සාහ දරා තිබේ. මේ චරිතාපදානයන් අතුරෙන් ප්‍රධාන ස්ථානය ගන්නේ, අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේ විසින් ම වර්ෂ 1974 දී පමණ සම්පාදිත “මගේ ජීවිත සටහන්” නමැති අත් පිටපතයි. (මෙය මිනිරිගල ශ්‍රී ඥානාරාම ධර්මායතනාධිපති පූජ්‍යතර දේවගොඩ මංගලසිරි ස්වාමීන්ද්‍රයාණන් වහන්සේගේ විශේෂ ආරාධනයෙන් රචනා කොට ඇත.) අවාසනාවකට මෙන් මෙහි ඇතැම් කොටස් අද අස්ථානගත වී තිබේ. එහෙත් වර්ෂ 1981 දී මාහිමිපාණන් වහන්සේට 80 විය පිරීම නිමිත්තෙන් නිකුත් කිරීමට අපේක්ෂා කෙරුණු අභිනන්දන ග්‍රන්ථය සඳහා එවකට ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ මහා නායකව වැඩ සිටි, විද්‍යා විශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, අති පූජ්‍ය ඉඳුරුවේ උත්තරානන්ද මාහිමිපාණන් වහන්සේ විසින් සම්පාදිත කෙටි චරිතාපදානයෙහි ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමි ජීවිත කථාවේ වැඩි කොටසක් සම්පිණ්ඩනාත්මකව සටහන් වී ඇති හෙයින්, එය “මාහිමි දිවි පවත” කොටසෙහි ආරම්භක ලිපිය ලෙස යොදන ලදී. ඉක්බිති “මගේ ජීවිත සටහන්” අත් පිටපතෙහි ශේෂ වී ඇති කොටස් සුළු සංස්කරණ සහිතව පළ වෙයි. එහි කෙළවරට අති පූජ්‍ය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ම කෙටි රචනයක් වූ “මගේ ජීවිත තතු” යන්න අනුබද්ධ කොට ඇත. ඉන් පසු ඒ කෘතීන්හි උග්‍ර - පුරණයක් වශයෙන්, මාහිමිපාණන් වහන්සේට 75 වන විය සපිරීම නිමිත්තෙන් උන්වහන්සේගේ ශිෂ්‍ය රත්නයක් විසින් වර්ෂ 1976 දී රචිත චරිතාපදානයකින් උපුටාගත් කොටසක් දක්වා තිබේ.

මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ස්වයං ලිඛිත වරිතාපදනයේ සංස්කරණය ගැන ද යමක් කිව යුතුය. මෙම ග්‍රන්ථයෙහි “අති පූජ්‍ය මාතර සිරි ඤාණාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ” යන ලිපියෙහි ද අඩංගු වන බැවින් උපන් ගම හා දෙමව්පියන් පිළිබඳ විස්තරයක් ද, වරිතාපදනයට කෙළින් ම සම්බන්ධ නොවන ඇතැම් විස්තර ද වරින් වර අඩංගු වී තිබූ ගාථා - ශ්ලෝක හා කවි ද ඉවත් කරන ලද්දේ, ඉඩකඩ පිරිමසාගැනීමේ අභිප්‍රායෙනි. (ඇතැම් “සංවේදී” තැන් කීපයක් ද ඉවත් කරන ලදී.) වඩා හොඳ සම්බන්ධතාවක් ගොඩනැංවීම පිණිස තැන්-තැන්වල සඳහන් වූ ඇතැම් කරුණු ඒකරාශී කොට ඇත. සම්බන්ධතාව රැකීම සඳහාත් යම් කරුණක් වඩාත් පැහැදිලි කිරීම සඳහාත් ගිලිහුණු ඇතැම් කරුණක් මතු කරදීම සඳහාත් සංස්කාරක යෙදූ වාක්‍ය ධර්ම ( ) යන වරහන් තුළ දක්වා ඇත. අනුමානාකා වැඩි කොටසක් ද සංස්කරණයේදී එක් කරන ලද්දේ වෙයි.

මෙම ස්වයං ලිඛිත වරිතාපදනයේ විශේෂත්වයක් දක්නට ලැබේ. එනම්, ඉතාමත් ම අවංක, සාධාරණ හා මධ්‍යස්ථ ආකාරයකින් එය රචනා කොට තිබීමයි. එය ආරම්භයේදී ම මාහිමිපාණන් වහන්සේ පවසන්නේ, පාඨකයා හට වරිතාපදනයකින් ප්‍රයෝජනයක් ලැබගැනීමට නම්, ඒ වරිතයේ නොයෙක් වැරදි නිසා පිරිහීමට පත් වන සැටින් එසේම යහ ගුණ නිසා දියුණුවට පත් වන සැටින් යන දෙපැත්ත ම එහි හේතු-එල සම්බන්ධතාවෙන් යුක්තව දැක්විය යුතු බවය. ඒ අනුව තම වරිතයේ හොඳ - නරක දෙපැත්ත ම මෙහි විදහා දක්වන බව මහහිමිපාණන් වහන්සේ කියති.

බෝධිසත්ත්ව කාලයේදී පළමුව කාමසුඛල්ලිකානුයෝගයේ අන්තයට ගිය සැටින්, දෙවනුව අත්තකිලමථානුයෝගයේ අන්තයට ගිය සැටින්, පසුව ඒ දෙපැත්තේ ම නිස්සාරත්වය ස්වකීය අත්දැකීම් තුළින් ම ප්‍රත්‍යක්ෂ කොටගෙන මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවෙන් සත්‍යාවබෝධ කරමින් දුකින් මිදුණු සැටින් බුදුරජාණන් වහන්සේ ම වදළහ. එසේම තමන්වහන්සේගේ ඇතැම් පූර්ව ජාතිවලදී අගතියට යමින් වැරදි මග ගමන් කළ සැටි ජාතක දේශනා තුළින් පිළිබිඹු කොට ඇත.

මැන යුගයේ ද මහත්මා ගාන්ධි, ලියෝ ටොල්ස්ටෝයි වැනි ලෝක පූජිත විද්වත්හු ස්වකීය වරිතයන්හි තිබූ අඩුපාඩු ප්‍රසිද්ධියේ කියා පෑහ.

අමා බින්දු...

මෙසේ අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ නුවණැත්තන් විසින් පසසන ලද - අනුගමනය කරන ලද මග ගනිමින් නිර්ව්‍යාජ ලෙස තම චරිතය විග්‍රහ කළහ. එහෙයින් එය කියවන නුවණැති පාඨකයනට ඉන් මහත් ප්‍රයෝජන ගත හැකි වන්නේය. එබැවින් එම චරිතාපදනය හැකි තාක් දුරට ඒ ආකාරයෙන් ම ඉදිරිපත් කිරීමට උත්සාහ ගන්නා ලදී.

එහෙත් අපේ ම අභාග්‍යයකට දෝ එම ස්වයං ලිඛිත චරිතාපදනයේ වැඩි කොටසක් අද අභාවයට ගොස් ඇති බව පෙනේ. ඉතිරිව ඇත්තේ ළමා කාලය හා තරුණ කාලය පිළිබඳ විස්තරයන් ඉන් පසු වූ කීපයක් පිළිබඳ තොරතුරු බිඳකුත් පමණකි. මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ චරිතය පරිපූර්ණත්වයට පත් වූණු පැසුළු විය පිළිබඳ වැඩි තොරතුරු ශේෂ වී නැත.

කඳු මුදුනකින් ඇරඹෙන ඇතැම් කුඩා දිය පාරක් ක්‍රමයෙන් පුළුල් වෙමින් ගැඹුරු වෙමින් ගලා ගොස්, මහා සමුද්‍රට ආසන්න වන විට ගෞරව සම්ප්‍රසක්ත භයක් සිතෙහි දනවන තරමට පළලින් හා ගැඹුරින් යුක්ත වෙයි. එසේ ම සසර භාවිත ගුණ සම්පන්න ජීවිතයක් ආරම්භයේදී යම් යම් අඩුපාඩුකම්වලින් යුක්ත වුව ද පසුව ඒවා කෙමෙන් මැකී ගොස් නැණ-ගුණයෙන් පෘථුල-ගම්භීර භාවයට පත් වෙයි.

මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ජීවිතයේ අවසාන භාගය වන විට දිස් වූයේ එබඳු පරිපූර්ණත්වයකි. “මා දුටු මාහිමිපාණෝ” නම් මෙම කලාපයේ තෙවන කොටසින් ඒ බැව් මනාව ස්ථුට වනු ඇත.

“මා දුටු මාහිමිපාණෝ” ලිපි පෙළ සැපයීම සඳහා ආරාධනා කරන ලද්දේ අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ විවිධ මට්ටම්වලින් ඇසුරු කළ ගිහි - පැවිදි පින්වතුන් පිරිසකටය. මෙහිදී අපට බරපතළ ගැටලුවකට මුහුණ පෑමට සිදු විය. අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ දීඪ ශාසනික ජීවිතය තුළදී නන් ලෙසින් උන්වහන්සේ ඇසුරු කළ අති විශාල ගිහි-පැවිදි පිරිසක් සිටීම නිසා කවරකුට ඇරයුම් කළ යුත්තේ ද යන්නයි ඒ ගැටලුව වූයේ. එහෙත් යෝග්‍යම සංස්ථාවේ අති ගරු ප්‍රධාන අනුශාසක මාහිමිපාණන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ තවත් බොහෝදෙනාකුත් හා සාකච්ඡා කිරීමෙන් පසුව, මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ඇසුර ලද විවිධ ජන කොටස් නියෝජනය වන පරිදි ගිහි-පැවිදි සතළිස්දෙනාකුත් පමණ ඇරයුම් කෙරිණ. නානාවිධ හේතූන් නිසා ඔවුනතුරෙන් ඇතැමකුගෙන් ලිපි නොසැපයුණු අතර, අපට ලැබුණු ආරාධිත ලිපි මෙහි පළ වෙයි. ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් ද ලිපි කීපයක් ලැබුණෙන් ඒවා මෙම පොතෙහි

සිවුවන කොටස වශයෙන් වර්ග කරන ලදී. (මෙහි ලා වෙසෙසින් සිහිපත් කළ යුතු දෙයක් නම්, එක් විදේශික භික්ෂුන් වහන්සේ නමක් සිංහලයෙන් ම ලිපියක් සම්පාදනය කළ බවයි.) ඉදින් අපේ ප්‍රමාද දෝෂයෙන්, අවශ්‍යයෙන් ම ඇරයුම් කළ යුතු කිසි යම් පින්වතකු හට අපෙන් ඇරයුම් නොලැබී ගියේ නම්, ඒ පිළිබඳව අපේ බලවත් කනගාටුව ප්‍රකාශ කරමු.

ඉඩකඩ පිරිමසා ගැනීමත්, වඩා ක්‍රමවත් කිරීමත් පිණිස ඇතැම් ලිපිවල යම් යම් සංස්කරණයන් කිරීමට සිදු විය. එහෙත් මාතෘකාවට අදාළ වන විස්තර හැකි තාක් දුරට එලෙසින් ම තැබීමට සැලකිලිමත් වීමු. ඉදින් එබඳු සංස්කරණයන් නිසා යම් ලේඛකයකු හට විත්ත පීඩාවක් පහළ වන්නේ නම් අපි සමාව අයැද සිටිමු. එසේ ම බොහෝ ලේඛකයන් තම-තමන්ගේ ලිපි කැමති ලෙසකින් සකස් කරගන්නැයි විවෘත පවාරණයක් කර තිබීම අපට මහත් පහසුවක් වූ බව කෘතඥතා පූර්වකව සඳහන් කරමු. කෙසේ වෙතත් මෙහි පළ වන ලිපිවල දැක්වෙන්නේ ඒ ඒ ලේඛකයන්ගේ පෞද්ගලික අදහස්-උදහස් බව මෙහිදී අවධාරණය කළ යුතුය.

මෙම ලිපි සියල්ල පෙළගැස්වීමේදී, ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවෙහි සමුත්පාදක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ලිපිය පළමුවෙන් ද යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවෙන් බාහිර ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ ලිපි ඊළඟට ද සෙසු යෝගාශ්‍රමීය ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ ලිපි පසු භාගයට ද යොදන ලදී. (මේ දෙ-කොටස ම තුළ වෙන වෙන ම වැඩිහිටි අනුපිළිවෙලින් ලිපි යෙදීමට උත්සාහ ගන්නා ලදී.) අනතුරුව ගිහි පින්වතුන්ගේ ලිපි පළ වෙයි.

ලිපි පළ කිරීමේදී ඒ ඒ ලේඛකයන්ගේ නම් සමග දක්වා ඇති පදවි - උපාධි - සම්මාන ආදිය කෘතඥතා ශීර්ෂයෙන් හුදෙක් අප විසින් යොදන ලද්දේ වෙයි. ස්වකීය උපාධි-සම්මාන ආදිය ප්‍රසිද්ධියේ යෙදීමට අකැමැති ඇතැම් ලේඛකයින් එසේ යෙදීම පිළිබඳව අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් මධ්‍යස්ථ වනු ඇත්තාහයි විශ්වාස කරමු. (ඇතැම් යෝගාවචර භික්ෂුන් වහන්සේලාගේ ඉල්ලීම පරිදි උන්වහන්සේලා ගිහි කලා දිනාගත් විශ්වවිද්‍යාල උපාධි ආදිය සඳහන් නොකරන ලදී.) එසේම, යෙදිය යුතු පදවි - උපාධි ආදියක් අපේ නොදැනුවත්කම හේතුවෙන් මෙහි නොයෙදී ඇත්නම්, අපේ කනගාටුව පළ කරමු.

අමා බින්දු...

අති පූජනීය ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ජීවන චරිතයට අදාළ වන ලේඛන කිපයක් "උපග්‍රන්ථයෙහි" ඇතුළත් වේ. මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ දින පොත් සටහන්, දැනට සකස් වෙමින් පවතින "අමා බින්දු" ගුණ සමරුවේ දෙවන කාණ්ඩයෙහි අඩංගු කිරීමට අපේක්ෂා කෙරෙයි. එහෙත් මෙහිදු "මාහිමි දින පොතෙන්" යන මැය යටතේ තෝරාගත් දින සටහන් කිහිපයක් තැනින් තැන පළ වෙයි.

4. උපකාරානුස්මෘති:

මෙම ගුණ සමරු කලාපයේ බීජ අවස්ථාවේ සිට මුදුණ ද්වාරයෙන් බිහි වීම තෙක් විවිධ කටයුතුවලදී නන් අයුරෙන් උපකාරවත් වූ ගිහි පැවිදි පිරිස බොහෝය.

ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ ගරු සමුත්පාදක හා ප්‍රධාන අනුශාසක, අති පූජනීය රාජකීය පණ්ඩිත කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජනවංශාභිධාන මාහිමිපාණන් වහන්සේගෙන් ආරම්භයේ සිට ම අපට ලැබුණු පූර්ණ ආශීර්වාදය, අනුග්‍රහය හා උපදේශ පිළිබඳව අපේ සාතිශය කෘතඥතාව පළමුකොට පුද කරමින්, නිදුක්ව - නිරෝගීව ශතවර්ෂාධික කාලයක් යෙහෙන් වැඩ හිඳ, ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් සිදු කරන්නා වූ උදර සසුන් මෙහෙවර තව දුරටත් සාර්ථක කරගනු පිණිස වැඩි-වැඩියෙන් ශක්තිය ලබන්වායි අත්‍යන්ත ගෞරවයෙන් පතමු.

අති පූජ්‍ය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ පැවිදි ජීවිතය පිළිබඳ තොරතුරු රැසක් සපයා දුන් මිනිරිගල ශ්‍රී ඥානාරාම ධර්මායතනාධිපති ගෞරවාභී දේවගොඩ මංගලසිරි මහා ස්වාමීන්ද්‍රයාණන් වහන්සේට ද ගෞරව පූර්වකව නිරෝගි සම්පත් - දීර්ඝායුෂ ශ්‍රී ප්‍රාර්ථනා කරමු.

මෙම ග්‍රන්ථය පිළිබඳ සියලු කටයුතුවලදී නානා ප්‍රකාරයෙන් බොහෝ සේ උපකාරවත් වූ ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවෙහි ගරු සඤ්ඤ ලේඛකාධිකාරී පූජ්‍යතම නාඋයනේ සිරි අරියධම්ම ස්වාමීන්ද්‍රයාණන් වහන්සේ ද මහත් බැතියෙන් සමරමින්, අපමණ ලෝ සතුන් සදහම් අමාවෙන් සනසවමින් සියලු පැතුම් මුදුන්පත් කරගැනීමට වාසනා වේවායි ගෞරවයෙන් ආශීර්වාද කරමු.

මෙම ගුණ සමරුවට ලිපි සැපයූ අති ගරු මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේලා ප්‍රමුඛ මහා සංඝරත්නය ද ගිහි පින්වතුන් ද

මහත් කෘතඥතාවෙන් සිහිපත් කරමින්, සසුනට උර දීම සඳහා තව-තවත් පහසුකම් සැලසෙව්වායි ආසිරි පතමු.

තවද, මෙහි ලා නොයෙක් ලෙසින් අපට සහාය වූ ප්‍රියශීලී සබ්බන්දවරුන් වහන්සේලා අතුරෙන් පූජ්‍ය බුළුවානේ අරියකිත්ති තෙරපාණෝ, පූජ්‍ය හික්කඩුවේ ධම්මසීල තෙරපාණෝ, පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඤාණනන්ද හිමිපාණෝ, පූජ්‍ය දෙමිපේ ඤාණරතන හිමිපාණෝ, පූජ්‍ය කෝට්ටේ වජ්‍ය හිමිපාණෝ, පූජ්‍ය මාතලේ මහානාම හිමිපාණෝ සහ පූජ්‍ය උඩරේරියගම ධම්මජීව හිමිපාණෝ වෙසෙසින් සඳහන් කළ යුතු වෙති. පූජ්‍ය බේරතුඩුවේ ඤාණවිසුද්ධි තෙරපාණෝ, පූජ්‍ය කටුගස්තොට සනාථවිහාරී තෙරපාණෝ හා පූජ්‍ය උස්ගොඩ ධම්මගරු හිමිපාණෝ ද අපට අවශ්‍ය යම් යම් තොරතුරු සපයා දීමෙන් උපකාරවත් වූහ. සෝදු පත් බැලීමේදී පූජ්‍ය වැල්ලම්පිටියේ විනයවංස හිමිපාණෝ ද සහාය වූහ. මේ ස්වාමීන් වහන්සේලාගෙන් අපට ලැබුණු අනුග්‍රහය සඳහා ඉමහත් කෘතඥතාව පුද කරමින් සෙත් පතමු.

මෙම ගුණ සමරුව ශ්‍රී කල්‍යාණ යෝගාශ්‍රම සංස්ථාව වෙනුවෙන් මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කොට නොමිලයේ බෙදා හැරීම සඳහා නොමසුරු - පරිපූර්ණ අනුග්‍රහය පුද කළ, සීවලී භාරයේ සභාපති, ස්ටැෆ්ට් සමූහ ව්‍යාපාරයේ සභාපති, වරලත් පාලන ගණකාධිකාරී, දනපති, ධර්මකථික මිත්‍ර වෙන්තිමුනි මහතාට ද ලෝ සසුන් සේවය පිණිස තව-තවත් ශක්තිය සැලසෙව්වායි ආසිරි පතමු. මෙහි මුද්‍රණ වියදම සඳහා දයක වූ අනෙකුත් පින්වතුන් හට ද නොපමාව ධර්මාවබෝධය ලැබීම පිණිස එය හේතු වේවා!

මෙම ග්‍රන්ථයේ විවිධ කටයුතුවලදී මහත් ශ්‍රද්ධායෙන් බොහෝ උපකාර සැලසූ ඩබ්ලිව්. ඩී. මෙන්ඩිස් අබේසේකර මහතාට ද ප්‍රසාද පූර්වකව ආශීර්වාද කරමු. තවද මෙහි සෝදුපත් බලද්දී, මහත් උනන්දුවෙන් අපට සිවුපසයෙන් සංග්‍රහ කළ ජේ. ජී. හේමා ප්‍රේමදස මාතාව හා එම නිවැසි සැම ද නීති සුවපත් වෙත්වා! මහින්ද විජේසිංහ, මුනිදස තිලකරත්න, යූ. එස්. මුදලිගේ, දේ. ආනන්ද සිල්වා, ජේ. එච්. ගුණසේකර, ඩී. ඩී. කහවෙවිදන, එම්. මහින්දරත්න, එස්. තාබ්‍රෙව් යන මහත්වරුන්ගෙන් හා සී. එම්. අබේසේකර, ටී. ඩැනියෙල්, අයි. සොයිසා යන මහත්මීන්ගෙන් ලද උපකාර ගැනද කෘතඥ වෙමින් ආසිරි පතමු. තවද මෙහි මුද්‍රණ කටයුතු ඉතා හොඳින් නිම කළ සීමාසහිත ෆීලික්ස්

අමා බින්දු...

මුදුණාලයේ අධ්‍යක්ෂක ලෙස්ලි ඇල්ගේල් මහතා ප්‍රධාන කායි මණ්ඩලයට ද පුණ්‍යානුමෝදනා පූර්වක ස්තුතිය පිරිනමමු.

මෙහි නම් සඳහන් නොවූව ද, මෙම ගුණ සමරුව එළිදැක්වීම සඳහා විවිධාකාරයෙන් උදවු කළ ගිහි-පැවිදි හැම සත්පුරුෂයනට අපේ හෘදයාංගම කෘතඥතාව හිමි වේ.

5. පුණ්‍යානුමෝදනා:

මාස කීපයක් මුළුල්ලෙහි දැඩි කැප වීමකින් යුක්තව මෙම ගුණ සමරු කලාපය සකැසීමේ යෙදුණු අප විසින් එහි ලා රැස් කරගන්නා ලද යම් ප්‍රණීත කුශල සම්භාරයක් වේ ද, පළමුකොට එම කුශල ශක්තිය, අපවත් වී වදළ අති පූජ්‍ය මාතර සිරි ඤාණාරාමාභිධාන මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ සිරි පා මුල සාතිශය හක්ති පුණාමයෙන් යුතුව පුද කරමු. එම පුණ්‍ය බලය ද අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ සකල ධර්ම පාර්ථනාවන් සමෘද්ධිමත් කරගැනුමට ඉවහල් වේවා!

දෙවනුව, “අමා බින්දු” සංග්‍රහයට ජීවය කැවීම පිණිස නන් ලෙසින් හවුල් වූ සියලු ම ගිහි-පැවිදි කලණ මිතුරෝ ද මේ පින් සතුවන් අනුමෝදන්ව මෙලොව-පරලොව සකල සම්පත් සාධාගෙන අමා මහ නිවනින් සැනසෙත්වා!

එසේම මේ ජීවිත කාලය තුළදී දිවි පැවැත්ම සඳහාත් අධ්‍යාත්ම සංවර්ධනය සඳහාත් විවිධාකාරයෙන් අපට පිහිට වූ දෙමාපිය - ගුරු - ඥාති - මිත්‍ර - දයක - කාරකාදී සියල්ලෝ ද මෙපින් අනුමෝදන්ව සුව සේ ධර්මය අවබෝධ කරත්වා!

අවසන් වශයෙන්, සකල ලෝකවාසී සියලු සත්ත්වයෝ ම මෙපින් බලය ලැබ සුවපත් වෙත්වා! නිවන් දකිත්වා!

6. ප්‍රාර්ථනය:

මෙම “අමා බින්දු” සංග්‍රහය, අති පූජ්‍යීය මාතර ශ්‍රී ඤාණාරාම මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ පූරිත ගුණ ස්කන්ධයට පිදෙන පූජෝපහාරයක් වේවා! අඳුරෙහි අතරමං වූවනට ආලෝක ධාරාවක් වේවා! යහ මග ගමන් කරන්නවුනට තව-තවත් ධෛර්යය පිණිස වේවා! ධර්මය - සත්‍යය පණගන්වන අමානයක් ම වේවා!

අපවත් වූ අපේ අති පූජනීය මාහිමිපාණන් වහන්සේ අවවාද - අනුශාසනා - ආදර්ශ මගින් පෙන්වා වදාළ නිවැරදි දහම් මග ඔස්සේ පියවර නගමින්, මාහිමිපාණන් වහන්සේ උදා කරගත් පරම සැනසීමට උරුමක්කාරයන් වීමට සියල්ලෝ ම උත්සුක වෙත්වා!

මාස කීපයක් තුළදී මෙම ගුණ සමරුව නිමාවට පත් කිරීමේ භාරදූර කාර්යයෙහි යෙදුණු අප'තින් යම් ප්‍රමාද දෝෂයක් වී නම් අදාළ සියල්ලන්ගෙන් ම සමාව ලැබේවා!

ශීල - සමාධි - ප්‍රඥ ශාසනත්‍රය දිගු කල් ලොවැ දිලේවා!

සංස්කාරක

ශ්‍රී බු. ව. 2536 / ව්‍ය. ව. 1993 අප්‍රේල් 30

දෙවන මුද්‍රණයෙහි පසුබිම.

වසර විසිපහකට පෙර එළිදැක්වූ මෙහි මුල් කෘතිය, විශේෂයෙන්ම හික්ෂුන් වහන්සේලා අතර ඉමහත් ප්‍රසාදයට ලක් විය. එහෙත් එම මුල් කෘතියෙහි පිටපත් හිඟකම නිසා මෙම අගනා පුස්තකය නැවත මුද්‍රණය කිරීම සඳහා අප හට බොහෝ ආරාධනා ලැබිණි.

මෙලෙස එළිදැක්වෙන මෙම දෙවන කෘතියෙහි පරිගණක අක්ෂරගත කිරීමෙන්, සෝදුපත් කියවීමෙන්, මුල් කවරය විචිත්‍ර ලෙස සකැසීමෙන්, මුද්‍රණ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීමෙන් සහ මුද්‍රණ වියදම් දැරීමෙන් සහාය දුන් ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයටම අපගේ කෘතඥතාව පිරිනමමු.

“සතං සමාගමො භොතු - යාව නිබ්බානපත්තියා”

සංස්කාරක (දෙවන මුද්‍රණය)

ශ්‍රී බු. ව. 2560 / ව්‍ය. ව. 2018 ජනවාරි 01

මුනි සඳු කෙරෙමි පිනි පා...

නුවණ බල ගළ	පා
සතර සස් පිළි සමු	පා
දක මුළු ලොවට	පා
සැනසු මුනි සඳු කෙරෙමි පිනි	පා
දහමෙහි පොදු සො	බා
ලකුණු දනගත් සුල	බා
නුවණ දුරු දුල	බා
තිලොව'දුරු බිඳි එළිය සසො	බා
ලෝ තතු ද නෙක	යුරු
කඳ-දයනන'තුරු	දුරු
දකුම් යුත් විසි	තුරු
ලොවට සරණයි ඔබ තිලෝ	ගුරු
සතට කරුණාවෙ	නි
අම සැපත දුන් සාමි	නි
මගෙ බුදු පියාණෙ	නි
ලොවට සෙත් වේ ඔබගෙ නාමෙ	නි

(අති සුජනීය මාතර සිරි ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ විසින් රචිත
 “සත් වගට සෙත් වේවා” නම් පැදි පෙළෙන් උපුටාගන්නා ලදී.)

ආහිහනීදහ...

සම්භාවනීය පැවිදි උතුමන්
කිහිපනමකගේ සංදේශ.

1. යං චෙ විඤ්ඤා පසංසනති
අනුච්චි සුචෙ සුචෙ
අච්ඡද්දවුතතිං මෙධාවිං
පඤ්ඤාසීල - සමාහිතං,

2. නෙකං ජමේඛානදස්සව
කො තං නිනදිතුමරහති?
දෙවාපි නං පසංසනති;
බුහුනාපි පසංසිතො.

- (ධම්මපද; 229, 230 ගාථා)

1. ඉදින් නුවණැත්තෝ සිදුරු රහිත පැවතුම් ඇති, විදසුන් නුවණින් යුත්, ප්‍රඥාවෙන් හා ශීලයෙන් සමාහිත යමකු හට දිනපතා කරුණු විමසා දැන ප්‍රශංසා කරන්නද,

2. දඹ රන් කඳක් බඳු ඔහුට නින්දා කිරීමට කවරෙක් නම් සුදුසු වේද? දෙවියෝ ද ඔහු පසසත්. බුන්මයා විසින් ද හේ පසස්නා ලද්දේය.

ශ්‍රී ලංකා අමරපුර මහා සංඝ සභාවේ ප්‍රථම සභාපති, සබරගමු අමරපුර
සිරි සද්ධම්මවංස (රාස්සගල විහාරපාර්ශ්ව) නිකායේ මහා නායක,
සාහිත්‍ය වක්‍රවර්ති,
ත්‍රිපිටක වාගීශ්වරාවාර්ය, අග්ග මහා පණ්ඩිත,

අති පූජ්‍ය බළන්ගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රෙය
මාහිමිපාණන් වහන්සේ විසිනි.

පළමුවන රාජසිංහ රජු විසින් කරන ලද ශාසන විලෝපයෙන් ටික කලකට පසු වැලිවිට සරණංකර මාහිමිපාණන්ගේ මහදුක්සාහයෙන් සියමෙන් ථෙරවාදී භික්ෂූන් මෙරටට ගෙන්වා යළිත් ශාසනය ප්‍රතිස්ථාපනය කරන ලදී. එයින් ටික කලකට පසු අඹගහපිටියේ ඥනවිමල හිමිපාණන් ආදී කිහිපනමක් උතුරු බුරුමයට ගොස් උපසපුව ලබා අවුත් මෙරට සසුන් වැඩිමෙහි නිරත වූහ. ස්වල්ප කලෙකින් ශාසනාර්බුද පහළ වන්නට ලකුණු ඇති වූයෙන් අඹගහවත්තේ හිමිපාණෝ දකුණු බුරුමයට (රාමඤ්ඤ රටට) වැඩ උපසපුව ලබා, පෙරළා වැඩ මේ රට සස්න හොබවන්නට ගත්හ. උන්වහන්සේගේ සිසු පරපුර “රාමඤ්ඤ නිකාය” නමින් අද ප්‍රකටය. ඉතර දෙනිකායේ භික්ෂූන් තරමට ම රාමඤ්ඤ නිකායේ භික්ෂූහු වැඩිදෙනා අලුත් පන්තියට නොහැරුණහ. තව ම ස්වනිකායයේ ආදී කර්තෘන් වහන්සේගේ අනුශාසනා අනුව පිළිවෙත් පිරිමෙහි ලැදි ව යෙදෙති.

දේශපාලන පොර පිටියට ඉතර දෙනිකායෙහි භික්ෂූන් වැඩිදෙනා බැස භික්ෂු ගෞරවය කෙලෙසෙන පරිදි ක්‍රියා කළ නුමුත්, අතරින් පතර දෙනුන්දෙනකුන් හැර වැඩිදෙනෙක් රාමඤ්ඤ නිකායික භික්ෂූහු ඒ අතට නො ඇදුණහ. අන් දෙනිකායෙහි භික්ෂූන්ට වඩා තව ම රාමඤ්ඤ නිකායික භික්ෂූහු වැඩිදෙනෙක් ප්‍රතිපත්ති ගරුකයෝහ යි මගේ පිළිගැන්ම යි. ඔවුනතුරෙහුත් ආරණ්‍යක වූද භාවනා මධ්‍යස්ථානවල රැඳී සිටින්නා වූද භික්ෂූහු අතිශයින් තපෝවෘද්ධ හා, සෙසු හැම භික්ෂූන්ට ම ආදර්ශය හ.

අමා බින්දු...

මෙකී සියලු පැවිදි උතුමන් අතුරෙහි විශේෂයෙන් කැපී පෙනුණ උතුමෙකි, නොබෝද අපවත් වී වදල මාතර ඥානාරාම හිමිපාණෝ. උන්වහන්සේගේ ඉල්ලීම පරිදි මම ද මිනිරිගල නිස්සරණ වනයෙහි දෙසුමකට පැමිණියෙමි. එහි තතු විමසා බලා අතිශයෙන් පැහැදුණෙමි. නිතර ළග ඇසුරක් නො වූවත් උන්වහන්සේ ඇසුරු කරන්නන් මගින් සියලු තතු හොඳින් දැනිමි. මෑතෙක මෙරට වැඩ හුන් ගුණවෘද්ධ තපෝවෘද්ධ මහ තෙරුන් අතර උන්වහන්සේ අග්‍ර ම ස්ථානය ගෙන සිටියහ යි මගේ හැඟීමයි.

අද මෙ හෙළ දිවෙහි භාවනා මධ්‍යස්ථාන බොහෝ තැන ඇත. ඒ අතින් සස්තෙහි දියුණුවෙක් පෙනේ. භාවනානුයෝගී ගිහි පැවිදි පිරිස ද වසක් පාසා ගණනින් නැගෙත්. එය ශුභ ලකුණෙකි. මේ යෝගාවචරයන් අතර මාර්ග ඵල ලාභීන් ද ඇතැයි සිතමි.

අපවත් වූ ඥානාරාම හිමියන් ගැන මා සලකනුයේ අනාගාමී ඵලයට පැමිණි කෙනකු හැටියට ය.

මාහිමි දින පොතෙන්

* ස්ථාන රැකීමේ අදහස් මා කුළ නොවැඩේවා! පුද්ගලයන්ගේ අධ්‍යාත්ම දියුණුවට මගෙන් උපකාර ලැබේවා! මා කෙරෙන් නිකුත් වන හුස්ම ටික ද අනුන්ගේ අධ්‍යාත්ම දියුණුවට උපකාර වේවා! පිරිසේ දියුණුව අධ්‍යාත්ම දියුණුවයි. මේ දියුණුව නොසැලසෙනොත් මා මෙහි වසන්නේ කුමටද? මේ ස්ථානය කුමටද? මේ උපස්ථාන කුමටද?

(1978. 4. 6)

* කෙලෙස් බර ලොකුම බරය. දශ අකුශලයන්ගෙන් සිත වෙන් වීමේදී සිතේ පහළ වන්නේ ලොකු සන්සිඳීමෙකි. කයට ද එය දූනෙයි. නිවරණයන් ඉවත් වූ සිත තව කොතෙක් ශාන්තද? කෙලෙස් මුළුල්ලෙන් ඉවත් වූ සිත නියම ශාන්තය.

(1982. 2. 17)

ශ්‍රී ලංකා අමරපුර මහා සංඝ සභාවේ උත්තරීතර මහා නායක, අමරපුර
ශ්‍රී ධර්මරක්ෂිත නිකායේ මහා නායක, විද්‍යා විශාරද,
රාජකීය පණ්ඩිත (සම්මාන), සාහිත්‍යඥරී, මහෝපාධ්‍යාය,
ආචාර්ය (සම්මාන),

**අති පූජ්‍ය මඩිගේ සිරි පඤ්ඤසීහ මාහිමිපාණන්
වහන්සේ විසිනි.**

පූජ්‍යපාද පණ්ඩිත මාතර ඥානාරාම මාහිමියන් වහන්සේ දුර්ලභ ගණයේ පුරුෂෝත්තමයෙකි. මෙකල පුරුෂ ශබ්දය බහුල වශයෙන් යොදන්නේ ගිහි පිරිමින් සඳහා බැවින් උතුම් හික්ෂුන් වහන්සේ නමකට යෙදුවේ කවර හෙයින්දැයි අසන්නට ඉඩ ඇත. “නමො තෙ පුරිසුත්තම” යි බුදුරජාණන් වහන්සේට ද යොදා ඇති බැවින් වරදක් නොවනු ඇත. පණ්ඩිත මාතර ඥානාරාම මාහිමියන් වහන්සේට ගෞරවයක් ම වනු ඇත.

පූජ්‍යපාද ඥානාරාම ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ පුරුෂෝත්තම නමක් වශයෙන් හැඳින්වීමට බුද්ධ වචන දෙකක් උපයෝගී කරගනිමි.

“හිකඛු හිකඛවෙ, වියතොා විනීතො විසාරදෙ බහුසුතො ධම්මධරො ධම්මානුධම්මපටිපනොා සංඝිං සොහෙති,”¹ යන බුද්ධ වචනය අනුව, ඥානාරාම මාහිමියන් වහන්සේ බුද්ධිමත් - කා විසි මුනි (කය, වචන, සිත). තුන්දෙර සංවර - කුදනුකුදු (කුඩා, අනුකුඩා) සිකපදත් මැනැවින් රැකි - හෙළ, මගද, සකු තෙබස් දනුමෙන් පිරිපුන් - තෙවළා දහම් දූරි - දහම් අනුදම්හි පිළිපන් යන සංගුණයෙන් පිරිපුන් හෙයින් සංඝසොහන නම් වූහ. එහෙයින් උන්වහන්සේ පුරුෂෝත්තම වූහ.

---

¹ අංගුත්තර නිකාය, චතුස්ස නිපාත: බුද්ධ ජයන්ති මුද්‍රණය

අමා බින්නේද...

“බහුසුභං ධම්මධරං
සප්පකුඤ්ඤං බුද්ධසාවකං
නෙකං ජමෙඛානදසෙසව
කො තං නින්නුමරහති,
දෙවාපි නං පසංසනති-
බුහුනාපි පසංසිතො”ති.²

“බහුශාක වූ ශාක ධර්මයනට ආධාර වූ සුප්‍රාඥ වූ ජාම්බොනද ස්වර්ණ නිෂ්කයක් (දඹරන් කඳක්) බඳු වූ ඒ බුද්ධ ශ්‍රාවකයා නිගන්නට කවරෙක් නම් අර්භ වේද? දෙවියෝ පවා ඔහු පසසත්, බ්‍රහ්මයා විසිනුදු පසස්නා ලද්දේ ය.”

එහෙයින් ඥානාරාම මාහිමියන් වහන්සේ දෙවියන් - බමුන් විසින් පසස්නා ලබන පුරුෂෝත්තමයෙකි.

පුජාපාද ඥානාරාම ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ වදල පරිදි සිල්වත්කමින් උගත්කමින් ගුණවත්කමින් සම්බුදු සසුන බැබළවූ, සැදහැවත් ජනතාවගේ මුදුන් මල්කඩක් සේ වැජඹුණු, විශාල පිරිසකට කමටහන් දෙමින් නිවන් මග පෙන්වූ පුරුෂෝත්තමයෙකි.

බොහෝ කාලයක් භාවනානුයෝගීව වාසය කළ ඥානාරාම ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ තම පුණ්‍යවත්ත ජීවිතයෙන් පූර්ණ ප්‍රයෝජනය ගත් සංඝසොහන මහ තෙර නමකි. උන්වහන්සේ අජරාමර නිවන් සුවයෙන් සැනසෙත්වා!

මාහිමි දින පොතෙන්

* තමා දන්නා තරම් හොඳ දේ අනුන් හට ද දීමට සන්පුරුෂයෝ උත්සාහ ගනිති.

(1963, 3, 3)

---

² අංගුත්තර නිකාය, චතුක්ක නිපාත: බුද්ධ ජයන්ති මුද්‍රණය

ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ මහා නායක,
ත්‍රිපිටක වාහිශ්චරාචාර්ය රාජකීය පණ්ඩිත,

**අති පූජ්‍ය පොත්තේවෙල සිරි පඤ්ඤාසාර
මාහිමිපාණන් වහන්සේ විසිනි.**

පර්යාප්ති - ප්‍රතිපත්ති - ප්‍රතිවේධ ත්‍රිවිධ ශාසනය ම අදුරු වෙමින් පවතින යුගයක එහි දීප්තිය හැකි පමණකින් නංවා ලමින් අඩ සියවසක් ධුතංගධාරීව අරණය සේනාසනවල වැඩ සිටි අති පූජ්‍ය පණ්ඩිත මාතර සිරි ඤානාරාම මහෝපාධ්‍යාය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ළඟින් ඇසුරු කිරීමේ භාග්‍යය මට අහිමි වූ නමුත් උන්වහන්සේගේ සිල් සුවඳ ද ගුණ සුවඳ ද ඔස්සේ කීපවරක් ම උන්වහන්සේ සොයා යන්නට සිදු විය. ඒ අවස්ථාවලදී සුපරිශුද්ධ යෝගාවචර ජීවිතයකින් අතිශයින් තෘප්තිමත්ව, ආශ්‍රිතයන් ශමථ-විදර්ශනා භාවනා මාර්ගයන්හි ශාසන දයාවෙන් හික්මවන අයුරු මට ප්‍රත්‍යක්ෂව දැකගත හැකි විය. “සනතින්ද්‍රියා සන්ත-මානසා” ආදී මාගධී ගී පෙළින් හැඳින්වෙන පූර්ණ ශ්‍රමණ ආකල්පයට උන්වහන්සේ ප්‍රත්‍යක්ෂ සංකේතයක් ලෙසිනි මා දුටුවේ. උන්වහන්සේගේ අභ්‍යන්තරයෙහි පිරි ඇති දයාව, කරුණාව, මෛත්‍රිය ආදී සද්ගුණයන් මුහුණෙන් ද වචනයෙන්ද ඉතිරි යන බවක් ද පෙනිණ. උන්වහන්සේ දැකීමත් උන්වහන්සේ හා කෙරුණු පිළිසඳරත් මා ලත් ආත්ම ලාභයක් වශයෙනි, පෙනෙන්නේ.

අති පූජ්‍ය රාජකීය පණ්ඩිත කඩවැද්දුව ජීනවංස ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ විසින් අපරිමිත ශාසන දයාවෙන් අරඹන ලද ශ්‍රී කල්‍යාණ යෝගාශ්‍රම හික්ෂු ආයතනයෙහි ප්‍රධානාචාර්ය ධුරය භාරගත් මේ මහෝපාධ්‍යාය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ මිහිරිගල නිස්සරණ තපෝවනයෙහි දිගු කලක් වැඩ වසමින් දේශීය විදේශීය යෝගාවචරයන්ට ආදර්ශයෙන් ද මාර්ගදේශකත්වයෙන් ද අනුපම ශාසනික සේවයක් කළහ. “සප්ත විශුද්ධිය හා විදර්ශනා ඤාන” ආදී ධර්ම ග්‍රන්ථ රාශියක් පළ කරවූ මුත්වහන්සේගෙන් යෝගාවචරයන්ට මෙන් ම පොදුවේ බුද්ධ ශාසනයට ම සිදු වූයේ ඉමහත් ලාභයකි. ඒ පොත්පත්වල

අමා බින්දු...

ධ්‍යාන - මාර්ග ඵල ආදියට සම්බන්ධ සමහර කොටස් හදාරන විට හිතෙන්තේ උන්වහන්සේ ඒ කරුණු ප්‍රත්‍යක්ෂ අවබෝධයකින් ප්‍රකාශ කරන බවය.

උන්වහන්සේගේ මේ ආදර්ශවත් ප්‍රතිපත්තිකාමී ආරණ්‍යක භික්ෂු ජීවිතයෙන් සිදු වන උදර ශාසනික සේවය අගය කළ ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ කාරක සංඝ සභාව විසින් කලකට පෙර උන්වහන්සේට “මහෝපාධ්‍යාය” පදවියක් පිරිනැමීමෙන් ගෞරව කරන ලදී.

ත්‍රිපිටක ධර්මයෙහි හසළ බුද්ධියකින් පිරිපුන්, අනෙකුත් භාෂා ශාස්ත්‍ර පිළිබඳව ද බහුශාක තත්ත්වයක් පළ කළ, සුවිශේෂ ප්‍රඥ පාටවයකින් සංඝයා අතර බැබලුණු, දඹරන් කඳක් සේ අගය කොට රැකගත යුතු වූ, මිනිසුන්ගේ පමණක් නොව දෙව්බලවත්ගේ පවා හක්ති පූජාවට යෝග්‍ය වූ මුන්වහන්සේ, මෙලොව පූර්ණ වයස් සීමාව වැඩ සිට සාංඝාරික ස්වභාවය පළ කරවමින් 1992.04.30 දින අපවත් වූ සේක. උන්වහන්සේ තුළ වූ ඒ මහාර්ඝ ගුණ සමුදය සිහි කරනු පිණිස, උන්වහන්සේගේ ගුණ සුවදින් සැනසුණු ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂය “ගුණානුස්මරණ කලාපයක්” ප්‍රකාශයට පත් කරවීමට ක්‍රියා කරන බව දැනගන්නට ලැබී මා අතිශයින් ප්‍රීතියට පත් වූ බව මෙයින් ප්‍රකාශ කරන අතර, අති පූජ්‍ය පණ්ඩිත මාතර සිරි ඥානාරාම මහෝපාධ්‍යාය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට නිවන් සුව ලැබේවා යි ද පතමි.

මාහිමි දින පොතෙන්

* භාවනාවට ආවශ්‍යක දේ සම්පූර්ණ නැති නිසා භාවනාව කල් දමන මිනිසාට කවදවත් සම්පූර්ණ කරගත නොහැකිව හිස් අතින් මැරෙන්නට සිදු වෙනවා ඇත.

(1968. 6. 4)

* ධර්මයේ බලය පතමි. මම ධර්මය රකිමි. ධර්මය මා සිත රකිවා. බැඳුම් බිඳේවා! බැඳුම් නිසා සිත් නැවුල් නොවේවා!

(1979. 10. 6)

ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ අනුනායක, රාජකීය පණ්ඩිත,
අති පූජ්‍ය බටුවිට සිරි නන්දරාම මාහිමිපාණන්
වහන්සේ විසිනි.

එද මිනිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුනේදී අති පූජ්‍ය පණ්ඩිත මාතර සිරි ඥානාරාම මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ දැකීමෙන්, බුදුන් දවස වූලසුභද්‍රාව තම මයිලණුවන්ට තම කුල දෙවි බුදු සවි සගරුවන හඳුන්වමින්,

“සනතින්ද්‍රියා සනතමානසා
- සනතං තෙසං ගතං ධීතං
මකඛිතත වකඛු මිතභාණී
- තාදිසා සමණා මම” යි

“මාගේ බුදු සවි ඒ ශ්‍රමණයන් වහන්සේලා සාන්ත ඉඳුරන් ඇත්තෝය. සාන්ත සිත් ඇත්තෝය. උන්වහන්සේලාගේ ගමන් බිමන් සාන්තය, යට හෙලු ඇස් ඇත්තෝය. සුදුසු පමණට කතා කරන්නෝය. මාගේ ඒ ශ්‍රමණයන් වහන්සේලා එබඳු ගති පැවතුම් ඇත්තෝය” යි ගුණ වැනු මහ සඟ රුවන දිට්ඨි. ඒ මාහිමියන්ගේ සොබා සිරිය එබඳු වූ හෙයිනි.

පසුව පැවැති පිළිසඳර පැවතුම් ආදියෙන් ද ප්‍රකට වූ පරිදි, වියත්, විනිත, විශාරද, ධර්මධර, බහුශාත, ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපන්න, සංඝ සෝභන ගුණෝපේත සුප්‍රතිපන්නතාදී ආර්ය සංඝ ගුණාංග සංගත මෙබඳු මාහිමි නමකගේ දර්ශනය හා ආශ්‍රය මොහොතක්වත් ලැබීම ඉමහත් භාග්‍යයකි.

මිහිඳු මාහිමියන් ලක්දිව පිහිටුවා වදල සම්බුදු සසුන පර සතුරු උපද්‍රවාදියෙන් පිරිහීමට පත් වූ අවස්ථාවන්හි ශ්‍රද්ධා බුද්ධි සම්පන්න රාජාදී උතුමන් විසින් පුනරුත්ථාපනය කරන ලදී. එහෙත් දෙදහස් පන්සියයේ බුද්ධ ජයන්ති සමයේදී මෙහි රාජ්‍යය ඇතුළු ගිහි පැවිදි

අමා බිත්දු...

දෙපසින්ම පුද පෙළහර ආදිය විනා අභ්‍යන්තර පාරිශුද්ධිය සඳහා නිසි ක්‍රියා මාර්ගයක් ආරම්භ නොවීය. එහෙයින් දේශන ලේඛන ජනමාධ්‍යයන්ගෙන් උද්දෝෂණයක් ඇති කළ පූජ්‍ය පණ්ඩිත කඩවැද්දුව ජනවංස මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ එයින් පිබිදුණු ශුද්ධා බුද්ධි සම්පන්න මහජනයාගේ උනන්දුවෙන් ශ්‍රී කල‍්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාව ආරම්භ කිරීමට ක්‍රියා කිරීමේදී, එයින් නියම ශාසන සේවයක් සිදු කිරීමට නම්, ප්‍රබල මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ නමකගේ ප්‍රධානත්වය අවශ්‍ය බව වැටහී සොයා බැලූහ.

භාග්‍යයෙකි. "ඉජ්ඣාසංඝි සද්ධාවනො වෙනොපණිධි විසුද්ධන්තා" - "සැදහැතියන්ගේ විත්තාහිලාභය සමෘද්ධ වේ; පිරිසිදු හෙයින්" යි වදළ පරිදි, එයට යෝග්‍ය ස්ථවංග සම්පූර්ණ වූ කෘතාහිනීභාර ඇති මහා ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් ගැන සිහි විය. එනම්, පූජ්‍ය පණ්ඩිත මාතර ඥානාරාම ස්වාමීන් වහන්සේය. උන්වහන්සේ සියලු අධ්‍යාපන කටයුතු නිමවා දේවගොඩ සිරි විජයාරාමාධිපතිව විවේකීව වැඩ සිටියහ. ජනවංස මාහිමිපාණෝ නොපමාව එහි වැඩම කොට, සියලු තතු පහද ඒ උදර ශාසන සේවයට උපස්ථම්භක වන සේ ආරාධනා කළහ. මුලදී එබඳු වගකීම් දරීමට අපහසු බව කිවද පසුව කැමැති වූයෙන් එහි ප්‍රධානාචාර්ය ධුරය උන්වහන්සේට පිරිනමා තමන් වහන්සේ අනුශාසක ධුරය භාරගත්හ.

අනන්ත සංසාරයෙහි මුහුකුරා ගිය පුණ්‍ය වාසනා ඇති කෘත්‍යාධිකාරී මුන්වහන්සේලා තමන් සතු මුළු සේසතම හැරපියා අභිනිෂ්ක්‍රමණයෙන් මේ උදර සාසන සේවයට කැප වූහ.

මෙහි කථා නායක අති පූජ්‍ය පණ්ඩිත මාතර ඥානාරාම මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ මිතිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුනෙහි වැඩ වෙසෙමින්, යෝගීවරයන් ධර්ම (පරියත්ති) - විනය (පටිපත්ති) මාගීයන්හි මැනවින් පුහුණු කරවා, විශේෂයෙන් සමථ විපස්සනා (පටිවේධ) මාගීයන්හි ද අභ්‍යාස අනුව පුහුණු කිරීමෙන්, ප්‍රධාන කර්මස්ථානාචාර්ය භාවය දිවිහිමි කොට සාර්ථක කොට වදළහ.

උන්වහන්සේ විසින් රචනා කරන ලද විදර්ශනා භාවනා උපදේශක ග්‍රන්ථයන්හි සුබුම පරමාර්ථ ධර්ම පහද ඇති සේ සැලකීමේදී, ඒ පිළිබඳ අවබෝධයෙන් ඒවා තෝරා ඇති බව නොහැඟේද?

මෙසේ ත්‍රිවිධ ශාසනය සදේවක ලෝකයාගේ ස්වර්ග-මෝක්ෂ සුඛ සංසිද්ධිය සඳහා මතු ද දෙදහස් පන්සිය වර්ෂයක් නිර්මලව පවත්නා සේ සැලසූ සේක. ශ්‍රී කල්‍යාණී යොගාශ්‍රම සංස්ථාවට සතළිස්වසක් ද මිහිරිගල නිස්සරණ වනය සෙනසුනට පස්විසිවසක් ද පිරිමෙන් එපමණ දීර්ඝ කාලයක් ත්‍රිවිධ ශාසන සම්පත්තියෙන් උදර සේවයක් සලසා, තමන්වහන්සේගේ අනුච්ඡවන වර්ෂයෙහි අපවත් වී වදාළහ.

අති පූජ්‍ය ජීනවංස මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ අති උදර ශාසන භක්තියෙන් ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් ආරම්භ කළ ශ්‍රේෂ්ඨ ශාසන සේවය රත්නත්‍රයාශීර්වාදයෙන් සාර්ථක වීමේ නිරාමිස ප්‍රීතියෙන් හා පූජ්‍ය නාඋයනේ අරියධම්ම ස්ථවිරයන් වහන්සේ වැනි ත්‍රිවිධ ශාසනභාරධාරී ශිෂ්‍ය රත්නය ඇතුළු ශතසංඛ්‍යාත ශිෂ්‍ය අන්තේවාසික සම්පත්තීන්ගෙන් සැනසීමේ භාග්‍යය උන්වහන්සේට හිමි විය.

මාහිමි දින පොතෙන්

* ප්‍රසිද්ධිය ලබාගැනීම සිතින් ගෙන හොඳ හොඳ ප්‍රතිපත්ති දැරීම, ධර්ම සාකච්ඡා හා ප්‍රශ්න විචාරණ - විසර්ජනයන් පැවැත්වීම්, පුහු වැඩ සේ මට වැටහෙයි. මෙයින් පුද්ගලයන්ගේ තත්ත්වය පහත වැටෙන්නේ පටන්ගත් ප්‍රතිපත්තියක් සමගය.

ලාභ-සත්කාර - සිලෝකයන් නින්දනීයත්වයෙන් බුදුපියාණන් වහන්සේ විසින් හෙළාදක්නා ලද්දේ ඇතුළතින් ඇති මේ නරක පැත්ත නිසාමය.

ලාභ-සත්කාර - සිලෝක යන මේ කොටස් ළඟා වන්නේ පිරිසිදු ගුණයට ඇති අනිවාර්ය සම්බන්ධය හේතු කොටගෙනය. එහෙත් ඒවායේ ස්ථිරසාරත්වයක් ගණන්ගත්තෝ පිරිහුණහ. බුද්ධ කාලයේ ම බොහෝ උසස් ප්‍රතිපත්ති පෙන්නාගෙන සිටිය කොතරම්දෙනා හදිසියේ පිරිහී ගියාහුද?

(1982. 4. 8)

* මේ කාලය තුළ භාවනාවේ යෙදෙන්නන්ගේ පහසු විහරණය සඳහා දුක සේ කුණු ශුද්ධ කෙළෙමි. උපකරණ සැපයීම් .....

(1968. 12. 28)

මාහිමි දින පොතෙන්

* ධර්මය කෙරෙහි සැලකිල්ල දක්වන තරමටම ධර්මය ඒ පුද්ගලයාට සැලකිලි දක්වන සැටි පෙනෙයි. ධර්මයෙන් ලබාගත හැකි ශක්තිය උසස් එකකි. එය ඉතා පිරිසිදුය. ධර්ම ශක්තිය ලබාගැනීමට පුද්ගලයා දැනුම් විය යුතුය. හිස මත නොයෙක් කුණු-කන්දල් වැඩි දියුණුවක් කරගැනීමට ධර්මයෙහි ශක්තිය ලබාගැනීමට මහන්සි ගැනීම මේ අනුව මහ මෝඩකමක් බව තේරුම්ගත මනාය.

(1978. 11. 13)

* අපරිග්‍රහත්වය නිතර සිතට නගාගත යුතු උසස් ම ගුණයෙකි. තමාගෙන් පිහිටි ලබාගන්නෝ ද, තමන් පිහිටි බලාපොරොත්තු වන්නෝ ද, තමාගේ පිළිදගුම් ලැබිය යුතු අවිඤ්ඤාණක-සවිඤ්ඤාණක දේ ද පරිග්‍රහයට ඇතුළත් වෙති. මේවායින් සිත නිදහස් කරගැනීම විත්ත පාරිශුද්ධියේ උසස් ම මාර්ගය බව සලකනු.

(1962. 6. 24)

* “දැන් ඇති දෙය පාවිච්චි කරන්න. දැන් සිටින තැනින් පටන්ගන්න”

මේ කියුම්වල ඇතුළු පැත්ත ඉතා ගැඹුරුය. කළ යුතු වැඩ ගැන සිතසිතා සිටීම නොව එහි යෙදීම ඔබේ කෘත්‍යය විය යුතුය. එයට කාලය ගැන සොයමින් ඉන්න ඕනෑකමක් නැත. ධීර-වීර අදහසෙකි.

(1971. 6. 15)

* ජීවිතය පවත්වාගැනීම නම් කර්මාදියෙන් නොකඩව ලැබෙන අනුබලය මැයි. යම් විටෙක අනුබල කොටස කඩ වී නම් ජීවිතය ද කඩ වී ගොස් ඇත. එහෙත් ජීවිතයට මෙයට වඩා අවිච්ඡින්නාධාරකාරකයෝ තිදෙනෙක් වන්නාහ. ශීලය, සමාධිය, ප්‍රඥාව යන තුනයි. මේ හා නිතර ලියලමින් පවත්නා ජීවිතය ඉතා උසස් එකක් වන්නේය.

(1961. 4. 1)

මහනුවර බෞද්ධ ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන සමිතියේ
සිංහල අංශයේ සංස්කාරක, බම්බලපිටියේ වජිරාරාමාධිකාරී,
ත්‍රිපිටකාලාර්ය,

පූජ්‍ය පියදස්සි මාහිමිපාණන් වහන්සේ විසිනි.

ජීවිතයක අගය මිනිය යුත්තේ ජීවත්ව සිටි කාල ප්‍රමාණය දෙස බැලීමෙන්ම නොවේ. ජීවිතය ගෙවුණේ කෙසේද යන්න විග්‍රහ කොට විමසා බැලීමෙනි. අවුරුදු සියයක් වුවද නිකම්ම පොළොවට ඉසිලිය නොහෙන බරක් ව ගෙවන ජීවිතයෙන් කවර වැඩෙක්ද? එක් දිනක් නමුත් තමනටත් අනුනටත්, මෙලොවටත් පරලොවටත් වැඩක් වන අයුරු ගෙවුණු දහමි දිවි පෙවෙන, අහෝ! කොතරම් උදර ද, උතුම් ද?

මෙසේ බලන කල, අවුරුදු අනුවක් ආයු වළඳ, අවුරුදු හත්තැපහක් නිර්මල පැවිදි ජීවිතයක් ගත කළ අති පූජ්‍ය මාතර ඥානාරාම මහෝපාධ්‍යාය සංඝනෙතෘන් වහන්සේගේ ජීවිතය රන් රුවන්-මුතු-මැණික්වලට වඩා වටිනා ඉතා අගනා උසස් උතුම් ජීවිතයක් බව සක් සුදක් සේ දැක්ක හැකිය.

මේ මාහිමිපාණන් මා පළමුවන වරට දැකගත්තේ උන්වහන්සේ අධිපතිකම් කළ මිනිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුනේදීය. මා සිත් ගත්තේ උන්වහන්සේගේ ආරෝහ පරිණාහ, තවුස් ගති පිළිබිඹු කළ සිරුරම නොවේ; ඒ මාහිමිපාණන් තුළ බැසගෙන තුබුණු සිවු බඹ විහරණ - මෙත්තා, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ඛා යන උතුම් පැවැතුම් ය.

මෙෙත්‍රිය ඇති තැන වෛරය, ක්‍රෝධය, ව්‍යාපාදය කොහින්ද?

කරුණාව ඇති තැන හිංසාව, අකරුණාව, අසත්පුරුෂකම් කොහින්ද?

මුදිතාව ඇති තැන ඊර්ෂ්‍යාව, අරතිය කොහින්ද?

උපෙක්ෂා ගුණය ඇති තැන අනුරෝධ, විරෝධ (ඇලීම් - ගැටීම්) කොහින්ද? උන්වහන්සේ මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රයෙහි එන "අනිසසිතො ච විහරති, න ච කිංචි ලොකෙ උපාදියති" යන වෛරාග්‍රා ගුණය දියුණු - පවුණු කළ උතුම් යෝගාවචරයෙකි.

අමා බින්දු...

“බුදු ගුණ මුත් තෙපුල්

- මෙත් බහාවුත් මුත් සිත්

නොවෙවා කෙනෙක්හි දු

- පර වැඩ මුත් පියෝ මා”

“මොහොතක්වත් මාගේ වචනය බුදු ගුණයෙන් තොර නො වේවා! මොහොතක්වත් මාගේ සිත මෙහි භාවනාවෙන් තොර නො වේවා! මොහොතක්වත් මාගේ ක්‍රියා ලොවට යහපත කිරීමෙන් තොර නො වේවා!” යි ගුරුළුගේමි මහ පඬිතුමන් අමාවතුර නම් අනගි බණ පොතෙහි යම් පැතුමක් කළාහු නම්, ඒ උතුම් පැතුම වත්මන් කල අනුගමනය කළවුන් අතර ඥානාරාම මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් හට ලැබෙනුයේ උසස් ම තැනෙකි.

“අජරං ජීරමානෙන

- තප්පමානෙන නිබ්බුතීං

නිමමිස්සං පරමං සන්තිං

- යොගකෙතමං අනුත්තරං.”

“දිරා යන මේ ජීවිතය නොදිරන නිවනටත්, දූවෙන - තැවෙන මේ ජීවිතය නොදූවෙන පරම ශාන්ත වූ යෝගක්ෂේම වූ නිරුපදාත වූ අනුත්තර වූ නිවනටත් පිරිවටන්නෙමි; මාරු කරගන්නෙමි”.

-සුප්පිය තෙරුන් වහන්සේ: ථෙර ගාථා

මාහිමි දින පොතෙන්

* උත්සාහයක් නොකඩව කිරීමෙන් ලැබෙන ප්‍රතිඵලය ආශ්චර්යජනකය. එහි උසස් අමානුෂික බලයෙක් තිබේ.

(1962. 3. 11)

මාහිමි දිවි පවත

මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම
මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ
ජීවන චරිතය දැක්වෙන ලිපි එකතුවකි.

1. අඤ්ඤ හි ලාභ්‍යපනිසා,
අඤ්ඤ නිබ්බාණගාමිනී,
එවමෙතං අභිඤ්ඤය
හිකඬු බුද්ධස්ස සාවකො
සක්කාරං නාහිනන්දෙය්‍ය;
විචේකමනුබ්‍රූහයෙ.

2. යොගා වෙ ඡායතී භූරි,
අයොගා භූරිසඞ්ඛයො.
එතං ඥේධාපථං ඤ්ඤවා
භවාය විභවාය ච
තථත්තානං නිචේසෙය්‍ය
යථා භූරි පවඤ්ඤිති.

-(ධම්මපද; 75, 282)

1. ලාභ උපදවන පිළිවෙත අනෙකකි. නිවනට පැමිණෙන පිළිවෙත අනෙකකි. බුද්ධඉභාවක හික්ෂුව මෙය විශේෂයෙන් දැන (අධාර්මික) ලාභ සත්කාරය කෙරෙහි සතුටු නොවන්නේය; (කාය-චිත්ත-උපධි) විචේකය වඩන්නේය.

2. ඒකාන්තයෙන් භාවනාවෙන් නුවණ උපදියි. භාවනාවෙහි නොයෙදීමෙන් නුවණ වැනසෙයි. වැඩිම හා හානිය පිණිස වන මේ දෙමග දැන, නුවණ වැඩෙන සේ තමා පිහිටුවිය යුතුය.

ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ මහා නායක,
විද්‍යා විශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත,
අති පූජ්‍ය ඉඳුරුවේ ශ්‍රී උත්තරානන්ද මාහිමිපාණන්
වහන්සේ විසිනි.

(ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ හට 80 විය පිරීම වෙනුවෙන්
වර්ෂ 1981 දී පළ කිරීමට සැලසුම් කරන ලද, එහෙත් මාහිමිපාණන්ගේ
අකැමැත්ත නිසා පළ නො වූණු, අභිනන්දන ග්‍රන්ථය සඳහා සැපයුණු
ප්‍රස්තාවනාවය, මේ)

නමෝ තසං භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස

“බහුස්සුතොපි වෙ හොති සීලෙසු සුසමාහිතො
උභයෙන නං පසංසනති සීලතො ච සුතෙන ච”³

“ඉදින් යමෙක් බහුශාතයෙක් වේද, ශීලයන්හි පරිපූරකාර්යෙක් වේද, ඔහු ශීලභාගයෙන් ද ශාතභාගයෙන් ද යන දෙකොටසින් ම පසසත්.”

මෙහි ශීලභාගයෙන් පරිපූරකාරී වන්නේ කෙසේද යත්:

“ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති, පාතිමොක්ඛසංවර - සංවුතො විහරති, ආචාර-ගොචර-සම්පනෙනා අණුමනෙතසු වජේසු භයදසොච්චි සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු”² යනු වදාළ බැවින්, “මේ ශාසනයෙහි භික්ෂු තෙමේ සිල් ඇතියේ වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවර ඇති වැ වෙසෙයි. ආචාර ගෝචර සම්පන්න වැ අණුමාත්‍ර වරදෙහි පවා බිය දක්නාසුලු වැ සිකපද මැනවින් ඉගෙන භික්ෂෙයි.” මෙයින් මේ බුදු සසුන්හි පැවිදි උපසපත් ලත් යම් කිසි භික්ෂු නමක් වේ නම් ඒ භික්ෂු නම පළමු කොට සිල්වත් විය යුතු බව හෙළි වෙයි. තමා ලත් අධිශීලය

---

³ අංගුත්තර නිකාය, චතුක්ක නිපාතය

අමා බින්දු...

නො සිදු රැකිය යුතු බව ඉන් පැහැදිලිව පෙනෙයි. එය රැකීමට ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවරයෙන් සංවර විය යුතු බව “පාතිමොක්ෂසංවර - සංවුතො විහරති” යන බුදු වදනින් දක්වනි.....

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පනවා වදල මුළු විනය පිටකයම ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවරයට ඇතුළත් වෙයි. කළ යුත්ත කිරීමත් නො කළ යුත්තෙන් වැළකීමත් විනය පිටකයෙහි වදරන ලද්දේ එහෙයිනි. විනය පිටකයෙන් ශීල විශුද්ධිය ම අදහස් කළ බැවින් ඒ ශීල විශුද්ධිය සපුරන්නට සංවරය ම ප්‍රධානයි. “සංවරොයෙව පාරිසුද්ධි - සංවරපාරිසුද්ධි”⁴ යන්නෙන් අදහස් කරන ලද්දේත් විනය පිටකයෙහි වදල ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවරය මැයි, එනම් ශීල විශුද්ධිය යි. ශීල විශුද්ධි නම් සමායක් වචනයත් සමායක් කර්මාන්තයත් සමායක් ආජීවයත් යන විරති තුනයි...

මේ ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර ශීලය වනාහි බුදු උපතක් ඇති කල්හි ම බොහෝදෙනාට හිත වැඩ පිණිස ලැබෙයි. බුදු උපතක් නැති කල්හි පසේ බුදුන් කෙරෙහි පමණක් ඇති වෙයි. පඤ්චාංග - දශාංගාදී වූ ද චේතනා සීල, චේතසික සීලාදී වූ ද ශීලයනට වඩා අධික ද වෙයි. මාර්ග සමාධියට අධිෂ්ඨාන වන බැවින් අධික ද වෙයි. සියලු ගුණයනට මුල් වන බැවින් උතුම් ද වෙයි.

කරුණු මෙසේ හෙයින්, ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර ශීලයෙන් සංවෘත වූ හික්ෂු තෙමේ සිල්වත් වෙයි. ආචාර ගෝචර සම්පන්න වෙයි. මෙහි ආචාර නම් වැරදි දිවි පෙවෙතින් වැළකී හැසිරීම යි. එනම් වෙළඳනාදී එක්විසි අනෙකුණයකින් හා අෂ්ට කුලදුෂණයෙන් වෙන් වැ හැසිරීම යි. ගොචර නම් වෙසියාදී අගොචරය හැරපියා ශුද්ධා සම්පන්න කුලාදිය ඇසුරු කරමින් පැවතීම යි.

මෙසේ ආචාරයෙන් හා ගොචරයෙන් යුක්ත වූ හික්ෂු තෙමේ ඉතා සුළු වරදෙහි පවා බිය දක්නාසුලු වැ සිකපදයන් මැනවින් ඉගෙන හික්මෙයි.

මෙසේ සිල්වත්කමින් පරිපූරකාරී වන්නට තැත් කරන හික්ෂු නම බහුශාගයෙක් වේ නම් හේ ශාතභාගයෙන් ද යුක්ත වූයෙක් වෙයි. ශාතභාගයෙන් සමන්වාගතයෙක් වන්නේ කෙසේද යත්:

---

⁴ පටිසම්භිදමග්ගවිකල්පා - 160 පිටුව.

“බහුසුභනොතා හොති, සුතධරො සුතසන්තිවයො; යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣෙකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාත්ථා සබ්බාසුඤ්ඤා කෙවලපරිපුණ්ණා පරිසුඤ්ඤා ඉහමචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාසුඤ්ඤා ධම්මා බහුසුභනා හොන්ති, ධාතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙකතිතා දිට්ඨියා සුසුචිච්ඤා”⁵ යනු වදල බැවින්, “හේ බහුශාතයෙක් වෙයි. ශාතධරයෙක් වෙයි. ශාත සන්තිවයෙක් වෙයි. මුල යහපත් වූ මැද යහපත් වූ අග යහපත් වූ අර්ථ සහිත වූ ව්‍යාඤ්ඡන සහිත වූ නිතින්ම පිරිපුන් යම් ධර්ම කෙනෙක් පිරිසුදු බඹසර පවසත් නම්, එබඳු ධර්මයේ මේ භික්ෂු නම විසින් බොහෝ කොට අසන ලද්දෝ දරන ලද්දෝ වචනයෙන් වනපොත් කරන ලද්දෝ සිතින් යළි යළිත් දක්නා ලද්දෝ අර්ථ විසින් කරුණු විසින් ප්‍රඥයෙන් මැනවින් පිළිවිදින ලද්දෝ වෙත්.”

මෙයින් මේ ශාසනයෙහි පැවිද්ද ලැබූ භික්ෂු නම බොහෝ ඇසු පිරු දහම් ඇතියකු බවට පැමිණෙන සැටි බුදුහු මැ හෙළි කළහ. මෙහි බහුශාත නම් තථාගත පරියාප්ති ධර්මය පාළු අනුසන්ධි පූර්වාපර විසින් බෙහෙවින් අසන ලද්දේ යි. ශාතධර නම්, අසන ලද ධර්මයට ආධාර වූයේ යි. අසන ලද ධර්මය සිතින් පලා නො යන සැටියට, නො සිදුරු කළයෙහි ජලය මෙන් බැහැර නොයන හැටියට, දස හවුරුද්දක් - විසි හවුරුද්දක් වනපොත් නො කළත් නො නැසී පවත්නා සැටියට, සිත්හි ලා දරාගත්තේ ශාතධර නම් වෙයි.

ශාත සන්තිවය නම්, අසන ලද ධර්මය සිතින් එක්රැස් කොට ගලෙහි ඇඳි ඉරක් මෙන් ද රන් කළයෙහි බහා ලූ සිංහ තෙලයක් මෙන් ද බොහෝ දිගු කලක් නො නැසී සිටුනා පරිදි ලෙහි තබාගත්තේ යි. හේ අසා දත් බුද්ධ වචනය සිත්හි දැරීමෙන් පුහුණු කොට ගත්තෙක් වෙයි. ධර්මයෙහි කොතැනින් ඇසුවත් ස්මරණයෙන් කියන්නට සමතෙක් වෙයි. සුත්‍රදශක-වර්ගදශකාදීන්ගේ වශයෙන් වචනයෙන් වනපොත් කොට පුහුණු කොට ගත්තෙක් වෙයි. සිතින් පුනපුනා බැලීම කරන්නෙක් වෙයි. මෙසේ ශාත සන්තිවයා සිතින් යළි යළි බැලීමෙන් මහා පහනක් දල්වා සිටියහුට රූපගතය ඇසින් පෙනෙන්නාක් මෙන්, බුද්ධ ධර්මය ඔහුට තැනින් තැනින් වුවත් පැහැදිලිවැ සිතට පැනෙයි. ඒ ඇසූ ධර්මය අර්ථ

---

⁵ අංගුත්තර නිකාය, චතුක්ක නිපාතය

අමා බින්දු...

විසින් ද කරුණු විසින් ද ප්‍රඥයෙන් මැනවින් දකුයෙක් වෙයි. මෙසේ ශාන්තභාගයෙන් ද හික්ෂු නම පරිපූර්ණත්වයට පැමිණෙයි.

මේ ශීල-ශාන්ත යන දෙකොටසින් ම සබ්‍රමිසරුන්ගේ පැසසුමට සුදුසුකම් ඇති හික්ෂුන් වහන්සේ අතුරෙන් ප්‍රමුඛ ස්ථානයෙහි ලා ගිණිය හැකි මහ තෙර නමක් ශාසන මාමකයනට හඳුන්වා දීම් මේ ලිපියෙහි පරමාර්ථයයි.

මේ ශ්‍රී ලංකා ද්වීපයෙහි රෝහණ ජනපදයට අයත් මහා තීර්ථ (මාතර) පුරප්‍රවරාසන්නයෙහි වනරොදින් හා කෙත්වතුචලින් සුසැදි බජ්ජම නම් නිගම ග්‍රාමයේ පිහිටි ටික්කනාගොඩ ගම්හි උපාසක රත්නයක් වන දෙද්දුව ජයතුංගගේ දෙන් බස්තියන් අජ්ජුහාමිගේ හා වැලිගම වට්ටග්ගොඩ උපන් ගුණ යහපත්කමින් යුතු වට්ටග්ගොඩ හාමිනේගේ අතිජාත පුත්‍ර රත්නයක් වැ ව්‍යවහාර වර්ෂයෙන් 1901 වැන්නෙහි දෙසැම්බර් මස, 11 වැනි බුදු දින මෙලොව එළිය දුටු කුල කුමරුවා දෙන් දියෙස් ජයතුංග නමින් හඳුන්වන ලදී. මේ ජාති කුල පුත්‍රයා යම්නම් බහ තේරෙන කල්හි පටන් දෙමාපියාදී වැඩිහිටියනට කීකරු වැ දැනමිතිකම් අසාගැනුමෙහි මහත් රිසියක් දැක්වීමෙන් ආචාර කුල පුත්‍රයෙක් ද විය. තමාගේ වැඩුමහල් සොහොයුරු අවටින් පැමිණෙන දරුවනට අකුරු ලියන කියන සැටි උගන්වනු බලා සිට මේ කුමරුවා ද අකුරු ඉගෙනීම කළ බව අසන්නට ලැබිණ.

උපතින් වයස හත පමණ වන විට තමාගේ ම ශ්‍රේතීවරයකු වන අලියනොල්ලේ විහාරස්ථානයේ අධිපතිව වැඩ සිටි පූජ්‍යපාද දෙද්දුව විමලජෝති මහ තෙර හිමියනට මේ දරුවා සිය දෙමාපියන් විසින් වැඩි දුරටත් අකුරු කරවීමට බාර දෙන ලදු වැ, උන්වහන්සේ වෙත අවුරුදු තුන-හතරක් පමණ කල් සිටි බව පැනෙයි.

ඉක්බිති දේවගොඩ ශ්‍රී විජයාරාමාධිපති, ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ නිකායේ ප්‍රථම සංඥ ලේඛකාචාර්ය පදවිය දරු පූජාර්ථ මාතලේ අග්ගධම්මාලංකාර මහා ස්ථවිර ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ හට මේ කුල දරුවා සිය දෙමාපියන් විසින් බාරදෙන ලදු වැ දේවගොඩ ශ්‍රී විජයාරාමයට කැඳවාගෙන පැමිණියහ. එහිදී තද විහාරවාසී ගරුතර කථතර පෙමරතන හිමිතුමාට මූලික බණ දහම් හා වත් පිළිවෙත් පුහුණු කරවීමට පැවැරිණි. උන්වහන්සේ විසින් ශාසනික දයායෙන් වරින් වර අවවාද අනුශාසනා කරමින් හෙරණ බණ දහම් උගන්වමින් මේ විනීත කුල දරුවා සුදුසු පරිදි පුහුණු කළ පසු වර්ෂ 1917 වැන්නෙහි සුබ

මොහොතෙක්හි ස්වකීයාචාර්ය අග්ගධම්මාලංකාර මහ තෙර හිමිඳුන්ගේ ආචාර්යොපාධ්‍යායත්වයෙන් සසුන්ගත කරවන ලදී. මෙසේ සසුන්වන් ජයතුංග කුල දරුවා මාතර ඥානාරාම නමින් හඳුන්වනු ලැබීය.

ගුරු සිත නොරිදවා කුඳු මහත් වත් පිළිවෙත්හි යෙදී සසුන් කෙතෙහි ලිදෙරෙන සාර බීජයක් මෙන් සසුනට ම ළදි ගුණ නුවණින් දිදුලන මේ යති පුත්‍රයා කඵතර පෙමරතන හිමිඳුන්ගේ උපශාන්ත තපොගුණය බලබලා, කරන අවවාද පුලපුලා අසමින් සිත්හි දරා, හෙළ-පෙළ දෙබසින් ම පැදියට නඟා කළ ඔවාද තරංගිණි නම් සුරතල් දහම් පඩුර නිති කියවා රස විඳිමින් ගුරු සිත කුසිත කරමින් සසරට කලකිරී සසුන් වන් යතිවරයකු හටත් වඩා සසුනෙහි රැඳී ගියේ වන. සිංහල-පාළි දෙබසෙහි ප්‍රතිබෝධයක් ලබාගන්නට වැඩි කල් නොගත් මේ සංයමින් වහන්සේ ග්‍රහණ - ධාරණයෙහි ලා දක්වන ලද වාතුර්යය, සන්තිකාවචරයන්ගෙන් ම සබ්‍රන්මචාරීන් අතර පැතිරිණ. පූර්වොපවිත කුශල ස්කන්ධයෙන් පරිශෝභිත මේ හෙරණපාණෝ විවේකී වැ, තැන්පත් වැ ගණසංගණිකායෙන් දුරු වැ විසීමට ම අභිරුචිය පැහ.

උපතින් විසිවන වස ඉක්ම යාදී වර්ෂ 1922 වැන්නෙහි ජූලි මස 4 වැනි කුඡ දින කොළඹ තොටළඟ කලාණි නදී උදකුක්බෙප සීමා මාලකයේදී පූජ්‍යචාර්ය ධුතාඞගධර ශාස්ත්‍රවෙල්ලියේ උපසෙනාහිධාන මහා සාමීන් වහන්සේගේ උපාධ්‍යායත්වයෙන් ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ නිකායික සංඝයා වෙතින් අධිශීල සංඛ්‍යාත උපසම්පත්තිය ලත් මුත්වහන්සේ සිය ගුරුදේවයන් වහන්සේ වෙත නිස සමාදන් වැ දේවගොඩ ශ්‍රී විජයාරාමයෙහි ම ධර්ම විනය ඉගෙනගනිමින් විනය කරුණු පිළිබඳ දැනීමත් සංඝ කෘත්‍යයෙහි ප්‍රායෝගික ප්‍රාගුණ්‍යයන් ලබමින් කල් යැවූහ.

මෙසේ පාළි - සිංහල භාෂා සහිත ශබ්ද - ශාස්ත්‍රාදියේ හා ධර්ම විනය පිළිබඳ දැනීම ලබාගෙන සිටියත් සංස්කෘත භාෂාව පිළිබඳ විශේෂ රුචියක් පැවැති බැවින් එය ඉගෙනීමට, පසු කලෙක ස්වතිකායේ අධිකරණ නායක පදවියෙන් සම්භාවිත වූ රාජකීය පණඩිත මුල්ලේගම ශ්‍රී ශීලාලංකාර මහා ස්ථවිර ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ වෙත මඳ කලක් වැතර සුධර්මාරාමයෙහි ගත කළහ. සංස්කෘත භාෂාව පිළිබඳ විශාරද දැනුමක් ලබා සිටි ත්‍රිපිටක වාගීශ්වරාචාර්ය මුල්ලේගම මහ තෙර හිමිඳුන් වැතරින් අතුරුගිරියේ බොධිරුක්ඛාරාමයට පැමිණෙන විට, එහි ගොස් නැවතී ඉගෙනීම කළ බව ද අසන්නට ලැබිණ. පසුව නිට්ටඹුවේ

අමා බින්දු...

විද්‍යානන්ද පිරිවෙනට පැමිණ, එවකට එහි ආචාර්ය ධුරයක් දරමින් සිටි මුල්ලේගම පඩි හිමිපාණන් යටතේ උගෙනුම ලද්දේය.

මෙසේ ඉගෙනීම ලත් මේ භික්ෂුවරයා ප්‍රාචීන භාෂෝපකාර සමාගමය මගින් පැවැත්වෙන ප්‍රාරම්භ - මධ්‍යම - අවසාන පරීක්ෂණයට පෙනී සිට ඉන් (පළමු කී පරීක්ෂණ දෙකෙන්)* සමත් වූ නමුදු (ගිලන්කම නිසා) අවසාන පරීක්ෂණයෙහි නිමාවට පෙනී නොසිට නතර විය. මේ අතර හිත මිතුරු සබ්‍රමසරුන් වහන්සේගේ පෙළඹවීම් අනුව, ඉංගිලිසි භාෂාව ඉගෙනීමට අභිරුචියක් දැක්වූ බැවින්, කොල්ලුපිටියේ ශ්‍රී ධර්මකීර්ත්‍යාරාමාධිපති ගරුතර හන්වාපොළ ශ්‍රී විමලවංශ නාහිමිඳුන්ගේ සත්කාර ලබමින් භික්ෂුන් සඳහාම විවෘත වූ මහා කාශ්‍යප විද්‍යාලයෙන් ඉංගිලිසි භාෂාව ද උගෙන නොයෙක් පරිද්දෙන් ප්‍රතිබොධය ලබාගති.

මෙතුමා වැල්ලවත්තේ ශ්‍රී ධර්මෝදය පරිවේණාධිපති පණ්ඩිතාචාර්ය ත්‍රිපිටක වාගීශ්වරාචාර්ය අති පූජ්‍ය රස්ගහවැවේ ශ්‍රී සද්ධර්මවංශාභිධාන අනුනායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ විසින් ශ්‍රී ධර්මෝදය පිරිවෙනහි ආචාර්ය ධුරයකට පත් කරන ලදු වැ දෙවන යුද සමයෙහි ඉඳුරුවේ ශ්‍රී විජයධර්ම පිරිවෙනට ගෙන ගිය ප්‍රාචීන ප්‍රාරම්භ පන්තියට උගැන්වීම කරන අතර, වර්ෂ 1943 වැන්නෙහි අත්හද බැලීමට මා පටන්ගත් විද්‍යාරණ්‍ය විනය ක්‍රමය සාර්ථක කරගැනීමට උපදෙස් දෙමින් කටයුතු කළේය. අනතුරුවැ ගම්පහ කිනිගම ජයශේඛරාරාමාධිපති නාරණාපිටියේ සිරිවිමල මහ තෙර හිමියන්ගේ ආරාධනය පරිදි එහි පැමිණ උගැන්වීම අරඹන ලදි.

මේ අතර, ශ්‍රී ධර්මෝදය පිරිවෙනහි ධර්ම ශාස්ත්‍රය ඉගෙන රාජකීය පණ්ඩිතොපාධිය ලත්, තෙබුවන ග්‍රන්ථාකර පිරිවෙන පිහිටුවා එහි ආධිපත්‍යය දරමින් බොහෝ පැවිදි ගිහි ශිෂ්‍යයන්ට ධර්ම ශාස්ත්‍ර ප්‍රදානය කරමින් කල් යැවූ, පූජ්‍යපාද කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජනවංස මහ තෙර හිමියන් විසින් වර්ෂ 1951 ජූනි මස 18 වැනි දිනයෙහි වැල්ලවත්තේ ශ්‍රී ධර්මෝදය පරිවේණාධිශ්වර අති පූජ්‍ය රස්නකවැවේ ශ්‍රී සද්ධර්මවංශාභිධාන අනුනායක මාහිමියන් වහන්සේගේ මූලිකත්වයෙන් අම්බලන්ගොඩ දෙල්දුවේ විවේකාරාම තපෝවනයෙහිදී මේ රටේ නොයෙක් ගම්වලින් තෝරාගත් ආචාර සම්පන්න කුල පුත්‍රයන් රැසක්

---

* මෙම වරහන් තුළ ඇත්තේ සංස්කරණයේදී එකතු කළ කොටස් ය.

පැවිදි කරවා ශ්‍රී කලාණි යෝගාශ්‍රම සංස්ථාව ප්‍රතිස්ථාපිත විය. එහි ප්‍රධාන සභායක වූ මාතර ඥානාරාම පඬි හිමියෝ මේ ශාසනික උතුම් කාර්යයෙහි පෙරගැමි වූහ. වර්තයට ගැළපෙන, කලක පටන් අභිරුචියෙන් සිටි ශාසනික ක්‍රියා පද්ධතියක් ලත් බැවින් අතිශයින් ප්‍රමුදිත වූ මුන්වහන්සේ එහි ව්‍යවස්ථා-කතිකාවත් ආදිය සපයන්නටත් යෝගාශ්‍රමීය භික්ෂූන් හට ධර්ම-විනය ප්‍රමුඛ ශාසනානුලෝමික අධ්‍යාපනයක් දීමට සුදුසු නිර්දේශ පත්‍ර සම්පාදනයටත් ක්‍රියාත්මක වූහ. යෝගාශ්‍රම සංස්ථායෙහි ප්‍රධාන ගණවාචකාවාරී වූ ද කර්මස්ථානාවාර්ය වූද මුන්වහන්සේගේ සියලු අභිමතාර්ථයන් වර්තාර්ථවත් කිරීමෙහි ලා කඩවැද්දුවේ පඬි හිමියන් විසින් දක්වන ලද ශාසන භක්තියත් සුවච පක්ෂපාතී භාවයත් විස්මයජනක විය. උන්වහන්සේගේ පාරිභාරික ප්‍රඥයෙන් තෙද කැවුණු වතුර ලෙඛනය හා දෙශනයත් මුන්වහන්සේගේ විශාරද බුද්ධි ප්‍රභාවයෙන් ආදිෂ්ට ආචරිත මාර්ගයත් මේ යෝගාශ්‍රම ව්‍යාපාරය සාර්ථක වීමට ඉවහල් විය.

ගමේ විසුවත් වනේ විසුවත් මුන්වහන්සේගේ පැවැත්ම එක් බඳුය. ස්වකීය විහාරස්ථානයන් හා සිසුන් දයකාදීන් ඥාති මිත්‍රයන් හැරැපියා වනගත ජීවිතයක් ගත කළත් පරමාර්ථය අනෙකකි. එනම් මේ අරුම පුදුම සසර තතු විමසා ඉන් මිදීමේ මග සොයාගැනීමයි. පැවිදි වූයේ සසර ගැන දැනීමකින්වත් සසරට කළකිරීමකින්වත් නොවන බව සත්‍යයෙකි. පැවිදි වීමෙන් පසු සසර ගැන දැනීමක් ද සසරට කළකිරීමක් ද පහළ විය. ඉනුත් සසරට කළකිරීම ඇති වී යැයි මට හැඟෙන්නේ මුන්වහන්සේට වරින් වර හටගත් අසහනශීලී ප්‍රකොපකාරී රෝගාබාධයන් අරමුණු කොටගෙනයි. අද අද ම මේ නිසරු පිලිකුල් දිවිය හැරැපියා සසරින් මිදුණොත් මැනැවැයි සිතති; කියති. එහෙයින් විදසුන් වැඩිමට ම සිත නතු කරගත් කල්හි මේ රටේ පැරැණි මහ තෙරවරුන් අනුගමනය කළ විදර්ශනා භාවනා ක්‍රමය ගැන සොයන්නට තැත් කළ බව ද දැනිමි. එය මහත් ප්‍රයත්නයෙකින් සොයාගත් බව වරක් මා සමග පැවසූහ.

මුන්වහන්සේ කලාණි යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවට අයත් බොහෝ යෝගාශ්‍රමීයන්හි හා වන සෙනසුන්හි වරින් වර වසමින් යෝගාවචර භික්ෂු සමූහයාට ධර්ම විනය උගැන්වීමෙන් හා කමටහන් දීමෙන් හා යෝගාශ්‍රම සංස්ථාව ස්ථාවරත්වයට පමුණුවා ලීමට ක්‍රියාශීලී වූ බව ද දැනිමි.

අමා බින්දු...

කලක් කැගලු නගරයට නුදුරු මැල්ලගල යොගාශ්‍රමයෙහි ද කලක් තිස්සමහාරාම නගරයට නුදුරු යෝදකණ්ඩියේ නිමලව අරණ්‍ය සේනාසනයෙහි ද විවේකයෙන් විසූ මුන්වහන්සේ, එහි වසන යොගාවචර භික්ෂූන් හට යොග කර්මයට උපදෙස් දෙමින් ධර්ම විනය උගන්වමින් කල් යැවූ බව ද දනිමි. මේ අතර පුජ්‍යාචාර්ය විරරාක්‍රඥ අස්මධලේ රතනපාල මහ තෙර හිමියන්ගේ ශිෂ්‍ය පිරිස ද යොගාශ්‍රම සංස්ථාවට බැඳී මුන්වහන්සේ ඇසුරු කරමින් ධර්ම විනය ඉගෙනගත්හ. යෝදකණ්ඩියේ නිමලව අරණ්‍ය සේනාසනයෙහිදී පුජ්‍යාචාර්ය මධ්‍වල ධම්මතිලක මහ තෙර හිමියන් හට විදර්ශනා භාවනාවට උපදෙස් දුන් මුන්වහන්සේ “කර්මස්ථාන විභාවිණි” නම් විදර්ශනා භාවනා ග්‍රන්ථය සකැසීමට ද එතුමන් හට උපකාර වූ බව ද දනිමි.

මුන්වහන්සේ මැල්ලගල යොගාශ්‍රමයේ වැඩ සිටි කාලයේ, කැරගලට නුදුරු දනච්ඡන්ද නම් වතුයායෙහි පිහිටි රමණීය විවේකාශ්‍රමයෙහි වරින් වර භික්ෂූන් වහන්සේ වස් වසවාගෙන සිවුපසයෙන් ඉතා ප්‍රණීත ලෙසින් උපස්ථාන කරමින් බණ දහම් ඉගෙනගනිමින් බෝසන් ගුණ සපුරමින් සිටි රණමුනි දම්පතීහු, එහි නිතර නවත්වාගැනීමට හොඳ හාමුදුරුනමක් ලබාදෙන ලෙස මගෙන් ඉල්ලා සිටියහ. මගේ අනුශාසනය පරිදි රණමුණි මහතා මැල්ලගලට ගොස් මුන්වහන්සේ හට ආරාධනා කොට, දනච්ඡන්දට වැඩම කරවාගෙන උවටැන් කරමින් බණ දහම් ඉගෙනගනිමින් කලදවස යැවීය.

එහිදී විදර්ශනා භාවනායෙහි යෙදෙමින් කලදවස යවන මුන්වහන්සේ හට බුරුම රටින් මෙහි පැමිණි සුජාත ස්ථවිර ප්‍රමුඛ බුරුම තෙරුන් වහන්සේගෙන් විදර්ශනා භාවනාව පිළිබඳ උපදෙස් ලබාගැනීමට අභිරුචියක් උපන. ශ්‍රද්ධා බුද්ධි සම්පන්න රණමුනි දම්පතීන්ගේ අනුග්‍රහයෙන් ඒ බුරුම කර්මස්ථානාචාර්ය මහ තෙරුන් වහන්සේ දනවුකන්දට වැඩමවා, සතිපට්ඨාන විදර්ශනා භාවනාව පිළිබඳ උපදෙස් ලබා දුන් බව ද දනිමි. මේ කාරණය මුන්වහන්සේ විසින් සම්පාදනය කරන ලද “සප්ත විශුද්ධිය හා විදර්ශනා ඥාන” නමැති ග්‍රන්ථයේ හැඳින්වීමෙහි දක්වා ඇත. මේ ග්‍රන්ථයෙන් යොගාවචරයකු හට විදසුන් නුවණ ක්‍රමයෙන් දියුණු කරගත යුතු ක්‍රමය මැනවින් පැහැදිලි කොට ඇත. එපමණක් නොවැ, මුන්වහන්සේ විදසුන් නුවණ දියුණු කරගෙන ඇති බව ද සිතාගත හැකිය.

අම්බලන්ගොඩ නගරයට නුදුරු ගල්දුවේ ගුණවර්ධන යොගාග්‍රමයෙහි ප්‍රධාන කප්පියකාරක ශ්‍රද්ධා බුද්ධි සම්පන්න සුමන කරුණාරත්න මහතාගේ ආරාධනයෙන් ගුණවර්ධන යෝගාග්‍රමයට කලක් විහරණයට පැමිණි මුත්වහන්සේට, එහිදී ධර්ම ශාස්ත්‍ර ප්‍රවීණ සුභාවාර්ය බැඹියේ විමලවංස මහ තෙර හිමි හමු විය. උන්වහන්සේ වනාහි හුර්කඩුවේ විද්‍යාසාගර පරිවේණාධිපති ධුරය දරමින් බොහෝ පැවිදි ශිෂ්‍යයනට ධම්ම විනය සහිත භාෂා ශාස්ත්‍රය උගැන්වූ ප්‍රතිපත්තිපේශල මහ තෙර නමෙකි. වයසින් හා ගුණ - නුවණින් වැඩිහිටි බැඹියේ විමලවංස හිමිතුමා කර්මස්ථානාවාර්ය මාතර ඥානාරාම හිමිතුමන් වෙතින් කමටහන් ලබාගෙන යෝග කර්මයෙහි යෙදී සිටි බව ද දනිමි.

මිනිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුන ආරම්භ කළ ශ්‍රද්ධා බුද්ධි සම්පන්න අශෝක වීරරත්න මහතා විදර්ශනා භාවනා කොට අධිගමයක් ලබන්නට ම තැත් කරන යෝගාවචර භික්ෂූන්ගේ යොග කර්මයට සුදුසු වන පරිද්දෙන් “නිස්සරණ වනය” සකස් කළේ, ශ්‍රී ඥානාරාම ස්වාමීන් වහන්සේ කෙරෙහි බලවත් පැහැදීමක් හා විශ්වාසයක් උපදවාගනිමිනි. එහි කර්මස්ථානාවාර්යවරයා වශයෙන් මුත්වහන්සේ මූලික කොට ගෙන තමාත් පැවිදි වූ මුත්වහන්සේ ම ගුරු කොට විසීමට ඒ මහතා අදහස් කළ බව ද දනිමි. දැනට එහි ධම්මනිසන්ති නමින් පැවිදි වූ යෝග කර්ම කරමින් ඒ සංයම්භූ මුත්වහන්සේ රැක බලාගනිමින් කල් යවති. එසේ ම සසරට කළකිරී පැවිදි වූ ඉහාත්මයෙහි ම අධිගම ලබන්නට යෝග කර්ම කරන කුල පුත්‍රයන් රැසක් නිස්සරණ වන සෙනසුන්හි වසන බව ද ප්‍රසිද්ධයි.

මේ ලිපියෙන් හඳුන්වා දෙන්නට අදහස් කළ අති පූජ්‍ය මාතර ඥානාරාම හිමිතුමා වනාහි මූලින් සඳහන් කළ පරිදි ශීලයෙන් හා ශක්‍ය යෙන් භූෂණප්‍රාප්ත වූයේ, රාජකීය පණ්ඩිත පහතමුල්ලේ ප්‍රියදර්ශී මහා ස්ථවිරපාදයන් වහන්සේ සමග ශ්‍රීමත් අශ්වසෝම පාදයන්ගේ “සෝනදරනන්ද” නම් සංස්කෘත මහා කාව්‍යය සිංහලයට නගා මුද්‍රණයෙනුදු ප්‍රකාශනයට පමුණුවන ලද බව ද මෙහි ලා සඳහන් කළ යුතු වෙයි. එයින් මුත්වහන්සේගේ සංස්කෘත ඥානය ද හෙළි වෙයි. මේ කාර්යයට මෙතුමා ඉදිරිපත් වූයේ පහතමුල්ලේ ප්‍රියදර්ශී හිමියන්ගේ බලවත් ඉල්ලීම නිසා ම බව දනිමි. ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ ශත සංවත්සර මහෝත්සවය නිමිත්තෙන් ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ නිකාය පිහිටුවා වදල අති පූජ්‍ය අඹගහවත්තේ ඉන්ද්‍රසභවරඥණ සාමි

අමා බින්දු...

මාහිමිතුමන් වහන්සේ පිළිබඳ වැ “ඉන්ද්‍රාර්ඡහ ශතක” නම් සංස්කෘත නිබන්ධය ශ්ලෝක 115 කින් පරිමිත කොට මගේ ආරාධනයෙන් රචනය කළ මුන්වහන්සේගේ සංස්කෘත භාෂා ඥානය ඉන් සුවසක්ත වේ මැයි.

සිංහල-පාලි-සංස්කෘත භාෂාත්‍රයයෙන් ම ගද්‍ය පද්‍යාත්මක නිබන්ධන රචනයෙහි මනා පරිවයක් හා වාතුර්යයක් ඇති මුන්වහන්සේ එවැනි කාර්ය විෂයෙහි යොදගැනීමට හැකි වන්නේ යෝජකයා කෙරෙහි ඇති ප්‍රසාද බාහුලය නිසා මැයි. ශාස්ත්‍රීය පක්ෂයෙන් තදීය ඥානය ප්‍රශස්ත වුවත් ඒ තරමට ම එහි ඇලීමෙක් නැත. හැම විට ම මුන්වහන්සේ විවේකී වැ සිටිමින් පොත පත බලමින් ගැඹුරු දහම පුහුණු කරමින් ධර්ම රසය විඳීමට ම ප්‍රිය කළ බව දනිමි. “පටිසම්භිදමග්ග පාළියෙහි” එන ක්‍රිස්තියානි ඥානය පාළි ගාථාවන්ට ආරොපණය කොට සකස් කළ මුන්වහන්සේගේ ඥාන වන්දනා ක්‍රමය ගිහි පැවිදි බොහෝදෙනාගේ ප්‍රසාදයට හා ප්‍රමෝදයට ඉවහල් වූ බව ද දනිමි.

පුවත්පත් සඟරාදියට ලිපි ලිවීම සිරිතක් නොවූවත් මගේ ඉල්ලීම පරිදි “විද්‍යාරණ්‍ය පත්‍රය”ටත් “ විද්‍යාරණ්‍ය සංග්‍රහය”ටත් ලිපි රැසක් සපයන ලද බව ද කිය හැකියි. ඉන්‍යෝනියානු ශාසනාරක්ෂක බෞද්ධ මණ්ඩලය විසින් කොග්ගල ආරම්භ කරන ලද ක්‍රිපිටක ධර්මායතනය ප්‍රතිස්ථාපනයෙහි ද මූලික වූ මහ තෙරුන්ගෙන් එක් නමක් වූ මුන්වහන්සේ “බුදු සසුන” පත්‍රයට ද ලිපි සැපයූ බවත් දනිමි. බෝපිටියේ ඉන්ද්‍රාසහවංසිකාරාමාධිපති ක්‍රිපිටකාචාර්ය පයාගල ශ්‍රී විමලවංශ අනුනායක මහ තෙර හිමිඳුන් සම්පාදනය කළ “ඉන්ද්‍රාසහවර්තය” සකස් කිරීමට ද මුන්වහන්සේගේ සහාය ලත් බව දනිමි. මෙසේ ඒ ඒ ගිහි-පැවිදි පින්වතුන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරමින් කළ ධර්ම ශාස්ත්‍රීය සේවාව එතරම් ප්‍රකට නැතත් ආශ්‍රිතයෝ මැනවින් දනිත් මැයි.

සම්බුදු සසුනට මේ සා මහත් උදර සේවාවක් කරන මුන්වහන්සේ හට ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ සාතිරේක විංශද්වර්ගික කාරක සංඝ සභාව විසින්, මගේ ඉල්ලීම පරිදි, අති පූජ්‍ය මහොපාධ්‍යාය පදවියක් ද පිරිනමන ලදී.

තථාගත ශ්‍රාවකයන් හික්ෂු - හික්ෂුණි - උපාසක - උපාසිකා විසින් කොටස් සතරකට ඇතුළත් වන බව බුදුරජාණන් වහන්සේ ම වදළ සේක. මේ සිවුවණක් පිරිස ම ව්‍යක්ත - විනිත - විශාරද - බහුශාත - ධර්මධර - ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපන්න භාවයෙන් උපලක්ෂිත විය යුතු බව

වදළ උන්වහන්සේ විසින් සංඝ-ශෝභන ලක්ෂණය ද එයින් ම ප්‍රකාශිතයි.....

“යො හොති වියනො ව විසාරදෙ ව
 බහුස්සුතො ධම්මධරො ව හොති,
 ධම්මස්ස හොති අනුධම්මචාරී
 සතාදිසො චුවචති සංඝසොභනො”⁶

මේ ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ සංඝසෝභන සාමාන්‍ය ලක්ෂණය යි. භික්ෂු නමක් චුවත් භික්ෂුණී නමක් චුවත් උපාසක චුවත් උපාසිකා චුවත් මේ පුර්වෝක්ත ව්‍යක්ත - විනිත - විශාරදදී ලක්ෂණයෙන් යුක්ත වීමෙන් ම සංඝශෝභන යැයි කියනු ලබන බව මෙයින් ප්‍රකාශිතයි.

එහෙත් මේ එක් එක් පුද්ගලයා හට සගුන් මැද කැපී පෙනීමට විශේෂ ලක්ෂණයක් ඇති විය යුතු බව ද බුදුහු වදරති.

“භික්ඛු ව සීලසම්පනො
 භික්ඛණී ව බහුස්සුතා
 උපාසකො ව යො සද්ධො
 යා ව සද්ධා උපාසිකා
 එනෙ ඛො සංඝං සොභනති
 එනෙහි සංඝසොභනා”⁵

මේ ගාථාවෙන් වදලේ ඒ විශේෂ ලක්ෂණයයි. මෙහි භික්ෂු නමක් නම් සගුන් හොබවා ලීමට විශේෂ කාරණය ශීල සම්පත්තිය බව “භික්ඛු ව සීලසම්පනො” යනුවෙන් ප්‍රකාශිතයි. භික්ෂුණී නමක් නම් සගුන් හොබවා ලීමට විශේෂ කාරණය බහුශාක සම්පත්තිය බව “භික්ඛණී ව බහුස්සුතා” යන්නෙන් ප්‍රකාශිතයි. උපාසකයකු නම් උපාසිකාවක නම් සගුන් හොබවා ලීමට විශේෂ කාරණය ශ්‍රද්ධා සම්පත්තිය බව

---

⁶ අංගුත්තර නිකාය - චතුක්ක නිපාතය

අමා බින්දු...

“උපාසකො ච යො සද්ධො - යාව සද්ධා උපාසිකා” යන්නෙන් ප්‍රකාශිතයි. මෙසේ සඟුන් හොබවා ලීමට සමත් පිරිස බුද්ධ ශ්‍රාවකයන් ම වන බවද මෙතෙහි කළ යුතුයි.

ඉන්පසු නම කොතරම් ව්‍යක්ත - විශාරද - බහුශාක වුවත් ශීල සම්පන්න නොවේ නම් සඟුන් හොබවන්නෙක් නොවෙයි. නික්මුණු නම කොතරම් ව්‍යක්ත - විශාරද වුවත් බහුශාක නැත්නම් නම් සඟුන් හොබවන්නියක් නොවේ. උපාසක කොතරම් ව්‍යක්ත - විශාරද බහුශාක වුවත් සැදහැ නැතියෙක් නම් සඟුන් හොබවන්නෙක් නොවෙයි. උපාසිකා කොතරම් ව්‍යක්ත විශාරද බහුශාක වුවත් සැදහැ නැත්නම් නම් සඟුන් හොබවන්නියක් නොවේ. මේ එක් එක් ගුණයක් හැමදෙනාට ම ගැළපෙනත්, මෙහි කියන ලද විශේෂ කාරණය ගැන නුවණින් විමසන විට ශීල සම්පන්නියන් බහුශාක සම්පන්නියන් ශුද්ධා සම්පන්නියන් සඟුන් අතර කැපී පෙනීමෙහි ප්‍රධාන කාරණය බව ද පැහැදිලි වේ.

මේ කරුණු අනුව විමසන්නකු හට අති පූජ්‍ය මහාපාඨාසනය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මහා ස්ථවිර ස්වාමීන්වහන්සේ සංඝ - ශෝභන ලක්ෂණයෙන් පරිපූර්ණ මහ තෙර නමක් බව මැනවින් හෙළිපෙහෙළි වෙයි. මෙතුමා ගම් සෙනසුන හැරපියා වන සෙනසුනට පියවර නැගුයේ ශීල සම්පන්නියන් බහුශාක සම්පන්නියන් යන කොටස් දෙකින් ම යුක්තව, දේවගොඩ ශ්‍රී විජයාරාමාධිපති වැ වසන කල්හි ය. මෙතුමා වන සෙනසුනහි මිහිර දුටුවේ බුදු පියාණන් වදළ මේ බණ පදය අනුගමනය කිරීමෙනි.

“අප්පිච්ඡතං යෙව නිසාය සනතුධීං යෙව නිසාය සලලෙබං යෙව නිසාය පච්චෙකං යෙව නිසාය ඉදමධීතං යෙව නිසාය ආරඤ්ඤකො හොති”⁷ යනු ඒ බණ පදයයි.

“අපිස් බව ම නිසා, ලද දෙසින් සතුටු වනු ම නිසා කෙලෙස් ලිහා හරන සලේපුවකුම ම නිසා, විවේකය ම නිසා, මේ මනා පිළිවෙතින් තමාගේ මහණුවම් සපුරාගැනීමේ අදහස ම නිසා, වන සෙනසුනහි මිහිර දුටු මෙතුමා සදර්ථ සම්පාදනයෙහි රැඳී සිටුනා බව පැහැදිලි වේ. මෙතුමා සබ්බසරුනට ප්‍රිය ද වෙයි; මනාප ද වෙයි; ගරු ද වෙයි; භාවනීය ද වෙයි.

⁷ අංගුත්තර නිකාය - පඤ්චක නිපාතය

මුත්වහන්සේට උපතින් අසූ විය ලබන මේ අවසරයෙහි යොගාග්‍රමීය හික්මුත් වහන්සේ විසින් මිනිරිගල වන සෙනසුන්හි දිගාසිරි පතන පින්කම් රැසක් කරන්නට නියම කරගෙන ඇති බැවින් එහි අංගයක් වශයෙන් මෙතුමා වරින් වර සැපයූ ලිපි ලේඛනාදිය ඇතුළත් කොට උපහාර ග්‍රන්ථයක් මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පමුණුවන්නට අදහස් කළ බව මට කළ ඇරැයුමෙන් පැනෙයි.

මා කුඩා කල පටන් දැන හැදිනගත්, හැමද මාගේ ප්‍රියකරණයට අතිශයින් පාත්‍ර වැ සිටින මුත්වහන්සේ හට ආරොග්‍ය සම්පන්නිය සහිත දීර්ඝායු ශ්‍රීය ප්‍රාර්ථනය කරමින්, ඇති ගුණය ඇති සැටියට ම පවසනු වස් මේ ප්‍රස්තාවනාව කාර්ය බාහුලයෙන් මිරිකී සිටිමින් නොලියාම බැරිකමට ලියූ බව ද පවසමි.

අවස්ථාව පැමිණි කල්හිදු ගුණ කිය යුත්තාගේ ගුණ නොකීම පාපයක් වන බව ද සිහියට නගමින් රත්නත්‍රයානුභාවයෙන්, ශාසන පාලක දේවාරක්ෂාවෙන්, අයිරා සියවසක් සසුනට පණ පෙවීම පිණිස දිවි දරත්වයි ඉත සිතින් පතමි. මෙය මාගේ උපහාරය ද පුණ්‍යපාපයන්ය ද වේවා!

(2525/1981.10.20)

මාහිමි දින පොතෙන්

* විත්ත සමාධිය විත්තයට ප්‍රණීත ආහාරයකි. ඒ සමාධිය ද උසස් වෙන්න වෙන්න, මේ ප්‍රණීත භාවය ද උසස් බවට පත් වේ. මේ ගුණය නොදින් තේරුම්ගැනීමට බොහෝ කලක් මෙහි යෙදී පුහුණුවක් සලසාගත යුතුය. අන්ධ පෘථග්ජනනයෙන් වෙන් වී මේ ගුණයන් දියුණු කරගැනීමට උත්සාහ ගන්න.

(1962. 10. 31)

* ඔබ පිරිසිදු නොවක් සිතක් පවත්වන්නට නිබද උත්සාහ දරන්න. ඔබේ හැම ක්‍රියාවක්ම නොවක් වනවා ඇත.

(1962. 1. 6)

මාහිමි දින පොතෙන්

* බෞද්ධ ධර්ම මාර්ගය උගැන්වීමට එය නොදකුළුවන්ගේ ආධ්‍යාපනික කලාවන් උපයෝගී කරගැනීම ධර්මයේ පරිහානිය සැලැසීමෙකි. ඒකාන්ත පරිශුද්ධ බුද්ධ ධර්මය අපිරිසිදු වැඩට යොදාගැනීම මීට වඩා නරක ය.

(1962. 3. 22)

* ගිහි දිවි පෙවෙත පිරිසිදුවෙන් ගෙන යාමට නම් අඩුම ගණනේ දිනකට පැය කීපයක්, සතියකට සම්පූර්ණ දිනයක්, වර්ෂයකට මාස කීපයක් විවේකයෙන් යුතුව ගත කිරීමට සිතාගත යුතුය. සම්පූර්ණයෙන් ගතවීදි දසසීලයක කල් ගෙවන ඇතැම් අයට වඩා මේ වැඩ පිළිවෙළ අනුව දුක කෙටි කරගැනීමට හැකි වනු ඇත.

තෙක්බිම්මය නාම මාත්‍රයෙන් ඇරඹීමෙන් සසුනටවත් පුද්ගලයාටවත් ලෝකයාටවත් නියම අර්ථයක් නොලැබෙන සැටි හොඳට ප්‍රකට වී ඇත.

(1978. 6. 27)

* සිතට ආවේශ වන්නේ භූතයන් පමණක් නොවේ. කෙලෙසුන්ද සිතට ආවේශ වනු පෙනෙයි. මෙයින් පුද්ගලයා කොතරම් නොමගට වැටෙනවා ද කියතොත් තමාගේ සිතේ පැවැත්මෙන් සිදු වන විතක්ක විප්ඵාර සද්දය දෙවියකුගේ නැත්නම් තමාට හිතවත් භූතයකුගේ අවවාදයක් ලෙසටය, ඔහු සලකන්නේ. මෙයින් බොහෝදෙනා විපතට පැමිණි සැටි මට මතක ඇති සිද්ධීන් අනුව මම තේරුම්ගෙන සිටිමි.

(1978. 4. 2)

* අනුන් තමාට අවනත කරගැනීමට ගන්නා උත්සාහයට වඩා අධ්‍යාත්ම සන්තානය කෙලෙසුන්ගෙන් දුරු කොට තබාගැනීමට උත්සාහ ගත මැනවි.

(1962. 2. 3)

ශ්‍රී කලාණ්‍ය යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවෙහි සමාරම්භක ප්‍රධානාචාර්ය,
මිනිරිගල නිස්සරණ වන ආරණ්‍යයෙහි
ප්‍රථම සේනාසනාධිපති, කර්මස්ථානාචාර්ය, මහෝපාධ්‍යාය,
අති පූජ්‍ය මාතර සිරි ඤාණාරාම මානිමිපාණන්
වහන්සේ විසිනි.

(වම් 1974 දී පමණ අති ගරු මානිමිපාණන් වහන්සේ විසින්ම
“මගේ ජීවිත සටහන්” මෑයෙන් රචනා කරන ලද
ස්වකීය චරිතාපදානයෙහි දැනට ශේෂ වී ඇති කොටස්වලින්
සකස් කොට ගන්නා ලද්දකි.)*

1. ආරම්භය

නිසි අදහසින් නිසි අයුරෙන් මහජනතාව මැදට පත් කෙරෙන ජීවිත සටහනෙකින් නැණැතියන් හට දෙයාකාරයෙකින් වැඩ සිදු කරගත හැකි වන්නේය. ඉන් එකක් නම්, වැරදි කීපයෙකින් හෝ එතී මතු වූ චරිතයෙකින් ආත්මාථ-පරාථ දෙකක් විනාශයට පත් වන සැටි ඉගැනීමය. අනෙක නම්, යහගුණ රැසෙකින් සුමගට යොමු වූ, ගුණ සුවඳින් සුවඳ කැවුණු, ගුණබරණින් සැරසුණු, ගුණවත් සමාජයක් සැනැසූ, සමාජයට විපුල ලාභයක් සැලසූ, හොඳ චරිතයෙකින් ලොච්චි-ලොචුතුරු මිහිරි සැනැසුම් වෙසෙස සපයාගන්නා හැටි උගෙනීමය.

අනුන් විසින් සපයනු ලබන බොහෝ ජීවිත සටහන්වල ඒ ඒ පුද්ගලයන්ගේ නරක පැත්ත යට කර දමා, හොඳ පැත්ත පමණක් මතු

---

* මෙම ලිපියෙහි අනුමානාකා වැඩි කොටසක්ද, කළු අකුරුද, ( ) යන වරහන් තුළ වන කොටස් ද, සංස්කරණයේදී එකතු කරන ලද්දේ වෙයි. තිත් පේලි (.....) මගින් දක්වන්නේ, සංස්කරණයේදී යම් කොටසක් ඉවත් කරන ලද බවය. [ ] මෙම වරහන් මුල් පිටපතෙහි ද එලෙසම තිබේ.

අමා බින්දු...

කොට දැක්වීම සිදු වන්නේය. එයින් අර වර්තයෙන් විමසුම් නුවණින් මතු කොට ගත යුතු වූ, අභිවෘද්ධියේ හා පරිහානියේ හේතු එල සම්බන්ධය නොසැපයී ඇති හෙයින් සාර්ථක වැඩෙක් නොවේ. මහාජනෝපයෝගී යැයි කීමට ද නොහැකි වෙයි.

මා මෙහි බලාපොරොත්තු වන්නේ, මගේ ජීවිතයට සම්බන්ධවැ ලැබෙන, සැබෑ බව නොඉක්මැ, හොඳ-නරක දෙපැත්ත මැ විදහා දැක්වීමටය. අද උපතින් තෙසැත්තෑ වන වර්ෂයේ මැද හරයේ ජීවිත ගමනක යෙදී සිටින මගේ දුර්වලතාවෝ බොහෝය. සිත් තුළ පහළ වන හොඳ අදහස් ක්‍රියාවට නැගීමේ අසමර්ථ භාවය මේ කාලයේ තදින් බලපාන්නේ, ජරා ලක්ෂණය ඉහ වහා පැන නැග තිබෙන හෙයිනි..... බොහෝ විට, "දැන් දිවි පෙවෙන ගෙව්වා හොඳට මැ ඇති" කියාත් සිත් පහළ වෙයි.

මගේ ජීවිතයේ අග සිට මුලට එකින් එක විමසා බලන කල්හි, මල් වෙඩිල්ලක හැඩය ගනී යයි කීමට පුළුවන; පැවැත්මේ හැටියටය. එහෙත් ජීවිත සටහන්වල හිස් ගතියක් නොවැ පිරුණු ගතියක් ඇති බව කිය හැකිය. මගේ ජීවිත යාත්‍රාවේ සැතපුම් කණු 6 කි. ඒ මෙසේයි:-

1. උපන් බිමෙන් සැදුණු බාල අවදිය,
2. පන්සල් ජීවිතය හා සාමණේර භූමිය,
3. තරුණ භික්ෂු සමය හා ස්ථානාධිපති වීම,
4. අරණ්‍ය පරිසරයට නැඹුරු වීම,
5. යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවට ඇතුළු වීම,
6. මිනිරිගලට පැමිණීම,

යනුවෙනි.....

2. බාල අවදිය

..... මා උපන් පවුලේ දෙමාපියනට මාත් සමග දරුවෝ නව දෙනෙකි. එයින් ගැණු දරුවෝ තිදෙනෙකි. පිරිමි දරුවෝ හය දෙනෙකි. .... අපේ පවුලේ මා උපදින විට සහෝදර - සහෝදරියෝ සත්දෙනෙකි.....

ඉතා කුඩා කාලයේ අකුරුකරණය ඇරඹූ හැටි අදත් සිහියට එයි..... අපේ වැඩිමහලු අයියා මා ඉතා කුඩා කාලයේ අසල්වැසි ලොකු කුඩා ළමා කට්ටිය එකතු කරගෙන උගැන්වීමක් අරඹා තුබුණේය. ළගක - පාතක පාසලක් නොතිබූ හෙයිනි. ඒ කට්ටියේ මාත් වැඩ කළ බව මතකය. අපට පොත් තිබුණේ නැත. කඩදසි කැබැලිවල සිංහල හෝඩිය ලියා දී අප අතේ තැබූ බව මතකය. එය පාඩම් කළ බවක් මතක නැතත්, හෝඩියේ අකුරු සියල්ල කීමට මට පුළුවන් වී තිබිණි.

අප පෙදෙස දෙපැත්තේ පාසැල් දෙකක් විය. එකක් යටියනය; අනෙක අපරැක්කේය. ඒ එකකටවත් නොගිය මා පාසැල් යන ළමයින් සමග එකතු වී, ඔවුන්ගේ කුඩා පොත් අමාරුවෙන් කියවූ බව මතක තිබේ. ඒ කාලයේ පාසල් නොයන්නෝ වැඩිය.

ගමේ එක කට්ටියේ ලොකු කුඩා අය සමග එක්වැ උණ බට තුවක්කු අතින් ගෙන කැලෑරොදවල් පිරාගෙන ගණසංචාරය කරමින් ද, කුඩා කැලෑ රොදවල් මැද්දේ පූජනීය ආකාර තැන් සාද එහි පෙරහර පවත්වමින් ද, පාර අයිනේ තුබූ බෝ රූකකට පිළිම රූප සපයා අවට සරසා, විශාල ලෙස මල් පහන් පූජා උපහාර පවත්වමින් ද, අලියනොල්ලේ පන්සලේ නොයෙක් විදියේ පින්කම්වලට සහභාගි වෙමින් ද, මේ කාලය ගෙවුණේය.

අපේ ගෙදර තිබුණු “අර්චන” හා “සුභාෂිතය” වැනි උපදේශාත්මක පොත් ද පාඩම් තුබූ හෙයින් තරගයට කවි කීම හැකි වී තිබුණා මතකයි. ඇතැම් කවි පොත් ශබ්ද නගා කියවන විට වැඩිහිටියන් වැළකූ හැටි ද මතකයි.

කුඩා කාලයේ තවත් යහළුවන් හා එක්ව කළ මහ - පින්කමක් ද ඉතා හොඳින් මතක තිබේ. අපේ කට්ටියේ අය එකතුව සමාගමක් පැවැත්තුවා මතකයි. එසේ ම ඉරිද පාසලක ඉගෙනීම ද මතකයි. (එහිදී සිදු කළ) පෙරහැර සහිත විසිතුරු මල් - පහන් පින්කම අද වාගේ මතකයට එයි.

“පාසල් නොගිය ද පාසල් යන්නවුන්ගේ ඇසුර ගෙදරදීත්, අසල ගෙවලදීත්, රංචු ගැසී කැලෑවල සෙල්ලමින් ඇවිදිල්ලේදීත්, හොඳට ලැබුණි. ඔවුන්ගේ හොඳ - නරක පුරුදුවලින් මගේ සිත වැඩෙන්නටත් තැලෙන්නටත් විය.”

-(දින පොත: 1963.1.1)

අමා බින්නේ...

3. පන්සල් ජීවිතයට මුල පිරීම

අපේ පියාගේ ඕනෑකම අනුව පාතේගම සිරිකෙතාරාමයේ ඉතා සුළු කාලයක් නැවතී සිට, එපා වී, ගෙදර පැමිණියෙමි.

පූජ්‍ය දෙද්දුව විමලජෝති මාහිමියෝ මුළු පළාතේම ගිහි පැවිදි කා අතරත් හොඳට ප්‍රසිද්ධ වූහ; සම්භාවනීය වූහ; අලියතොල්ලේ පන්සලේ (විජයසුන්දරාරාමයේ) අධිපතින් වහන්සේ වූහ. මුන්වහන්සේ අපේ පියාණන්ගේ ඥාති සොහොවුරු කෙනකු බව ඒ කාලයේ ද මම දන සිටියෙමි.

මට වයස හත - අට පමණ ඇති කාලයේදී මේ ස්වාමීන් වහන්සේට උපස්ථාන කිරීමට අවස්ථාව සැලසී ගියේය..... උන්වහන්සේ ළඟ “බුද්ධ ගජ්ජය” කියන්නට මට අවස්ථාව සැලැසුණි.....

මේ කාලයේදී අද මෙන් බස් ගමනාගමනය යෙදී තිබුණේ නැති නිසා යාම් - ඊම් දෙක ම සිදු වූයේ පා ගමනින් මය. අතරමගදී පිණඩපාතයේ වඩිමින් උන්වහන්සේ ගමන් කළ බව මට මතකය. උන්වහන්සේ වැඩිය හැම තැනකදී ම හොඳින් සැලැකුම් ලැබුණි.

..... (වරක්) උන්වහන්සේ මාතර සිරිමංගල පිරිවෙනට වැඩියෙන් මට ද එහි යන්නට සිදු විය. එහි වැඩි දවසක් ගත කිරීමට ලැබුණේ නැත. ඒ අපේ ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ සමග උඩරට (=මාතරින් ඉහළ ප්‍රදේශ) බලා යෑමට සිදු වූ හෙයින් .....

4. ඇදුරු හිමිපාණන් යටතට

දේවගොඩ ශ්‍රී විජයාරාමයෙහි වැඩ සිටි අපේ ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ (අති පූජ්‍ය මාතලේ අග්ගධම්මාලංකාර ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ) 1910 වසරේදී තරම කිරිනදේ අරණ්‍ය සේනාසනයට වැඩම කළහ. එහි මාස කීපයක් කල් ගෙවන උන්වහන්සේට වාතාබාධයක් උත්සන්න වූයෙන් ඒ වාසය වෙනස් කොට පෙරළා වඩින්නට සිදු විය. ඒ වඩින ගමනේදී අලියතොල්ලේ ස්ථානයට ද පැමිණ, කලින් පැවති දූනහැඳුනුමක් අනුව අපේ පියාණන් හා සාකච්ඡාවේ යෙදී කුඩා ළමයකු ඇවැසි බව මතක් කොට ඇත. අපේ පියතුමා මා ගැන මතක් කර, “ස්වාමීන් වහන්සේ කැමැති නම් ඒ ළමයා කැටුව වැඩිය මැනවැ” යි කියා ඇත. මේ අනුව උන්වහන්සේ ද මාතර (සිරිමංගල) පිරිවෙනට

වැඩම කර, එහි වැඩ සිටි ගරු විමලජෝති ස්වාමීන් වහන්සේ සමග සුළු සාකච්ඡාවක් කොට, ඒ අදහස සපුරාගත් බව මම දැනගතිමි.

මාතරින් උඩහට කිසි කලෙක ගොස් පුරුද්දක් නැති මට මේ සිදුවීම අමුතූම කර්ම වේගයකින් සිද්ධ කළ දෙයක් හැටියට දැන් කල්පනා වෙයි. කවදවත් නොදත් ගමනක කවදවත් නාඳුනන ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් සමග මා දේවගොඩ ස්ථානයට පිටත් කෙළේ කවර හෙයින්දැයි මට එදා නම් තේරුම්ගත හැකි නොවීය.

මේ නුපුරුදු ගමනට බැස්ස මා මාතරින් පැමිණියේ අලුත්ගම සාසනධර්මාලයටය..... ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ එහි ගත කෙළේ අසනීප ගතියෙනි. උන්වහන්සේ දේවගොඩට වැඩියේ නැත.

අලුත්ගමට පැමිණ ටික දිනකට පසු ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ සමග අලුත්කුරු කෝරළේ ගමනට පිටත් වීම්. උන්වහන්සේ තම්මිට බෝධියංගණාරාමයේ දී කලක් නැවැතී සිටියහ. එහිදී මම ශතක පොත් කීපයක් හා “ලෝවැඩ සඟරාව” ද පාඩම් කෙළෙමි.

මෙහි ගත කල කාල පරිච්ඡේදයෙන් පසු ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ මාත් සමග දේවගොඩ පන්සලට වැඩියහ. එහිදී තවත් ශතක පොත් කීපයක් කියවන්නටත්, අකුරු ලියන්නටත් පුළුවන් විය. මේ කාලයේ ම තල්කොළවලැ ලිවීම ද තරමක් පුරුදු වීම්.

මේ ස්ථානයේ මෙසේ අවුරුදු හයකට වැඩි කාලයක් (පැවිදි වීමට පෙර) ගෙවන්නට සිදු විය. ලැබුණු ආධ්‍යාපනික අභිවර්ධනය වැඩි ගැඹුරු නැති යයි කිව යුතුව ඇත.

“දේවගොඩ ස්ථානය මව හොඳට පුරුදුය. ඉතා කුඩා කල සිට එහි ඇසුර මට ලැබුණේ පුරාකෘත කර්ම විපාකයෙක විලාසයෙනි. එතනින් පිට වී යාමට ලැබුණු හැම අවස්ථාවකදී ම මට දැනුණේ ගෙදරින් පිටම. වූ ලෙසිනි. ගෙදරින් පිටම. වුව ද යළි ගෙදර යා යුතු නොවැ! ..... ශතක පොත් කියන කාලයේ, ඒවා ශබ්ද නගා තනිවැ කියන විට, ඒවාට අනුව ගිය තාලයකට සිංහල වැකි ද ඇතුළු කොට කියවමින් අසා ඉන්නන් හිනැස්සවූ බව තවමත් මට මතකය; ‘කුඩැල්ලන් කඩමින් වනේ යද්දී දිවා’ යනාදී වශයෙනි.”

-(දින පොත: 1963.1.2)

අමා බින්දු...

“ඒ කාලයේ ඇසුරට ලැබුණු සම වයස්කයන්ගෙන් උසස් ගුණ දියුණු කරගැනීමට පිහිටක් ලැබුණේ නැත. ඔවුන්ගේ නරක ගතිගුණ ඉතා අමාරුවෙන් පුරුදු කරගතිමි. එසේ වුවද, ඒවා දිගින් දිගට පවත්වාගෙන යාමේ ශක්තිය කොහොම හරි නැති වී ගියේය..... පිට්ටනියට ගොස් සමවයස්කයන් හා එකතුව පවත්වා ලූ ක්‍රීඩාවන් නිසා මට බොහෝ වාරයන්හි ඇදුරු හිමියන්ගෙන් තැළුම් කන්නට ද සිදු විය.”

-(දින පොත: 1963.1.3)

5. කළුතර පේමරතන හිමිපාණෝ

මේ කාලයේ දේවගොඩ පන්සලේ ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේත් සමග ස්වාමීන් වහන්සේලා කීප නමක් ම වාසය කළහ. එයින් ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ හැරුණු විට, වැඩිමහලු වූත් සැලකිය යුතු වූත් ස්වාමීන් වහන්සේ වූයේ ගරු කටයුතු කළුතර පේමරතන ස්වාමීන් වහන්සේය. උන්වහන්සේ සැහෙන උගත්කමක් හා ආදර්ශීවත් වර්තයක් ද වාමි පැවතුමක් ද තිබූ උතුමෙකි. උන්වහන්සේගෙන් මම අකුරු ලියන්නට ඉගෙනගතිමි.

කළුතර ස්වාමීන් වහන්සේගේ උගැන්වීමේ පිළිවෙළ සාරවත්ය. සිය සිසුවරයන්ගේ නුවණත් වර්තයත් මැනවින් හැඩගස්සා ලීමට උපකාර වන අන්දමින් කරුණු ඉදිරිපත් කර ලීමට උන්වහන්සේ හොඳට දක්ෂය. මුල් කාලයේ මගේ වර්තයේ දුබලකම් රැසක්ම තිබුණේය. ඒවා උගුල්වා දමා වර්තය ඔප වැටීමට උන්වහන්සේ හොඳ උපායයන් යෙදුන. උන්වහන්සේගේ වර්තය පිරිසිදුය; සෘජුය. ගුණය ගුණය වශයෙන් කියාපෑම උන්වහන්සේ තුළ පිහිටි උසස් ගුණයෙකි. මෙයට කොතෙකුත් නිදර්ශන මා තුළ තැන්පත් වී තිබේ.

සාමාන්‍ය කථාවකදී හෝ සංවාදයකදී හෝ සත්‍යය ඉදිරිපත් වූ විටකදී, සත්‍යය එළිපැහැදුම් වූ විටකදී, කිසිම පැකිළීමක් -ලේජාවක්- මකුකමක් හෝ නොදක්වා ඒ සත්‍යය පිළිගෙන පරාජය භාරගැනීමට උන්වහන්සේ කිසිදක පසුබට වූයේ නැත. මේ ගුණය කීප වරක් මා සිත් තුළට ගෞරවයෙන් කාවැදී ගියේය. මේ උසස් ගුණය බොහෝ උගතුන් තුළ නොමැති බව ප්‍රකට කරුණෙකි. උන්වහන්සේ ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේගේ වුවද වරද, වරද වශයෙන් ඉදිරියේ කියාපෑමට නොපසුබට වූ වසර කීපයෙකි.....

මාගේ පැවිදි ජීවිතයේ හොඳ පැත්තට මුළුමනින්ම පිටුවහල් වූ ගරු කළුතර පෙමරතන ඇදුරු හිමියන් හට ලැබෙන්නේ මාගේ මනෝ භවනයෙහි ප්‍රධාන ස්ථානයෙකි. එය කවර බලපෑමකින් හෝ නොමැකෙන, වෙනස් නොවන දෙයකි.....

6. පැවිදි වීම

මා පැවිදි කිරීමේ අදහසක් ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ තුළ හෝ පැවිදි වීමේ අදහසක් මා තුළ හෝ (මුලදී) නොවීය. ඒ කාලයේ මා තුළ මගේ අනාගත දියුණුව හෝ පිරිහීම හෝ ගැන කිසිත් අදහසෙක් තිබුණේ නැත. එසේ වුවත් ගුරුන් - වැඩිහිටියන් කියන දෙයක්, දෙන අවවාදයක් ප්‍රශ්න නොකර ම පිළිගන්නා විදියේ අදහස් පැවැත්මෙකි තිබුණේ..... සිතාමතා පිරික්සා වැඩපොළ තෝරා බේරා ගන්නා වින්තන ශක්තියක් මට තිබුණා යැයි කීමට නොහැකිය.

මහණකම් කිරීමට සෑහෙන තරම් වන සසර බිය දක්නාසුලු වූද, කෙලෙසුන්ගේ මහා ආදීනව රාශිය තේරුම්ගන්නා වූද, නිවන් සුවය වටහාගන්නා වූද, නුවණෙක් ඒ කාලයේ මට නොවීය. සමහර විට සිදුවීමවලට ඉඩ දී නිකම් අනාගතයට සිත් යොමා සිටින දුබල සිතිවිලිවල ගමන අනුව, පැවිදි බීමට යොමු කරවීමේ කථාවලදී බලවත් වින්ත ප්‍රීතියක් සිත් තුළ හටගන්නා මතක තිබේ. පැවිද්ද ලැබීමෙන් පසු ද මා තුළ ජනිත වූ ගුණ සිරුර දෙස සිතින් බලා බොහෝ විට මහත් ප්‍රීතියක් භුක්ති වින්දෙමි.

“මට ඉක්මනින් කටපාඩම් කරන්නට පිළිවන් වූයේ වයස 15 - 16 තරම් කාලයේදීය. මා මහණ කරගැනීමට අදහස පහළ කරගෙන ඇත්තේ ද මේ නිසා යයි සිතමි.

-(දින පොත: 1963.01.03)

කෙසේ හෝ අපේ ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ මගේ පියාණන්ටද දන්වා (වෂී1917 දෙසැම්බර් මාසයේදී) මගේ මහණ පින්කම සිදු කළහ. ඉතා අප්‍රසිද්ධියේ වූ මෙයට පැමිණ සිටියේ මගේ පියා පමණෙකි. මහණ පින්කමෙන් පසු පියතුමා අවවාදයක්ද දී යන්නට ගියේය. මම ලද පැවිදි සම්පතීන් ප්‍රීතිමත්ව කල් යැවීමි.....

අමා බින්දු...

7. සාමනේර භූමිය

මා පැවිද්දට පත් වූ විගස අපේ ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ මට විස්තර කර දුන්නේ මා කලින් කටපාඩම් කරගෙන සිටි සේබියා ටිකය. උන්වහන්සේට ඒවා හොඳට පාඩම් තුබූ බව පෙනිණි. හෙරණ සික, දින වරියාව හා සාමනේර සික්ඛා යනාදිය තරමක් තෝරා දුන්හ. මේවාට පස්සේ මට කටපාඩම් කිරීමට දුන්නේ 'පාළි නිසන්ඩුව'ය. ඒ දිනවල මට කටපාඩම් කිරීමේ ශක්තිය හොඳට තිබූ හෙයින් එය හොඳින් කරගෙන ගියෙමි..... ධර්ම දේශනාවට කැටි කොට ලියාගත් කුඩා පුස්තකාල පොතක් තුබුණේය. එය ද අතරින් පතර පාඩම් කිරීමට උත්සාහ කෙළෙමි.....

ඇතුළත හා පිටත බොහෝදෙනාගේ අනුකම්පා සහගත කථාවන් අසන්නට ලැබුණේ, මාගේ ඉගෙනීම පිළිබඳවය. මට නම් එය ගණනකට නැත. ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ ද නිශ්ශබ්දය.

ඒ කාලයේ මගේ සබ්බන්ධවාරී පිරිස වශයෙන් තුන් නමක් වැඩ සිටියා මතකයි. එනම්;

1. හබුරුගල සෝමපාල ස්වාමීන් වහන්සේ
2. පායින්ගමුවේ භානුචංස ස්වාමීන් වහන්සේ
3. හිඳගල විපස්සී ස්වාමීන් වහන්සේ

ගරු කථනර පෙමරතන ස්වාමීන් වහන්සේ මේ දිනවල අසනීපයකට පිළියම් ගැනීමක් වැනි දෙයක් සඳහා පිටත වැඩම කර සිටි හෙයින්, සෝමපාල හිමියන් මූලිකවැ ක්‍රියා කරන්නට සුදුසු නමුදු, පිරිවෙනක ඉගෙනීම කර අවුත් සිටි භානුචංස ස්වාමීන් වහන්සේ මට කලින් පැවිදි වී සිටි විපස්සී යතිවරයනට ආවාසීවරයකු වශයෙන් "පාළි වරනැගිල්ල" හා "රසවාහිනිය" ද කියවනු මට අසන්නට ද දකින්නට ද ලැබුණේය.

අළුත්ගම සාසනධර්මයේ පින්කමකට ගිය අවස්ථාවේ එහි පැමිණ සිටි කථනර ස්වාමීන් වහන්සේ මා දැක පිළිසඳර කථා කොට, මා සිත සැනැසෙන අයුරින් වැඩ කළහ. පසුව උන්වහන්සේ සමග දේවගොඩ ගමන සිදු විය.

දේවගොඩ ස්ථානයට පැමිණි උන්වහන්සේ ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේගේ නියමය අනුව හිඳගල විපස්සී යතිවරයනට හා මට ද පොත් කියවීම ඇරඹූහ. මා "වරනැගිල්ල" පාඩම් කරන්නට පටන්ගන්නා විට විපස්සී යතිවරයෝ එය තේරුම් සහිතවැ ඉගෙන, "රසවාහිනිය" ත් බොහෝ දුරට අර්ථ කියාගෙන ගොස් සිටියහ. එහෙයින් මට තනිව මැ "වරනැගිල්ල" පටන්ගන්නට සිදු විය.

පාළු භාසාව හා එම ව්‍යාකරණ සඳහා ඒ කාලයේ වෙන සුළු පොත් නොතිබුණු හෙයින් මට ද "රසවාහිනිය" කියන්නට ලැබිණි. වෙනමැ කියවීම අපහසු වූ හෙයින් අප සහෝදර යතිවරයන් කියන පාඩමට ම මට ද බැඳෙන්නට සිදු විය. මා ඒ පොත පිළිබඳ මුල් කොටස නොදත් හෙයින් මුලැදී මෙය මට මහත් දුෂ්කර කාරියක් විය. තරමක් දුරට කියාගෙන යන කල්හි අපහසුකම් මගහැරිණි. එක්තරා විවෘත විමක් බඳු පහසුවකට සතුටින් මට මුහුණ දෙන්නට පිළිවන් විය. එක්තරා එළියක් ලැබුණු සේ දැනෙන්නට විය.

මේ සිදුවීමෙන් පසු ඇදුරු හිමියෝ ඒ තේරුම්ගත්තා සේ දෙනමට ම "බාලාවතාරය" එකට කීමට සැලැස්සූහ. එය ද මට මුලැදී දුෂ්කර වූයේ, කටපාඩමත් අර්ථ සකස් කරගැන්මත් නොතේරෙන ව්‍යාකරණයකට සිත් යොදවා ලීමත් යන වැඩ රැසක් කරන්නට තුබූ හෙයිනි. අපේ සහෝදරයන් නම් එය පහසුවෙන් කරන සැටි පෙනිණි.

ඇදුරු හිමියෝ "බාලාවතාරයේ" සංඥ කාණඩය දෙවරක් පමණ අර්ථ කියවා, කීපවරක් තේරුම් කර දී, පරීක්ෂණය සඳහා ප්‍රශ්න පත්‍රයක් දුන්හ. ඒ ප්‍රශ්නවල ඇතුළත් වූයේ කීප අයුරෙකින් කරන ලද විස්තරය ම හෙයින්, නියම පිළිතුරු ලිවීම මට අපහසු කාසියක් නොවීය. එහිදී මට විපස්සී යතිවරයනට වඩා ලකුණු කිහිපයක් වැඩියෙන් ගන්නට පිළිවන් විය.

..... අපේ ආරම්භය සමග ම ඇදුරු හිමියන් ළඟ බොහෝදෙනෙක් පොත් කියන්නට පටන්ගත්හ..... මේ කාලයේ දේවගොඩ ශ්‍රී විජයාරාමය පුංචි පිරිවෙනක ශෝභාව ඉසිලීය.....

මා ලැගුම්ගත් ඕවරකයේ පොත් අල්මාරියක් විය. එහි නොයෙක් තරාතිරමේ පොත් පත් හා ශාස්ත්‍රීය ලිපි ද තිබුණේය. නිදහස් වේලාවලදී ඒවා අවුස්සා බැලීමට මම මැලි නොවිමි.

අමා බින්දු...

“බාලාවතාරය”, “ධම්මපදවිධිකථා”, “ජාතකවිධිකථා”, “අත්තනගලු - වංස”, “අංගුත්තර නිකාය”, “කංඛාවිතරණී” ආදී පොත් කියන අතරේදී පාළි පරිවර්තනය ද අපට දෙන ලදී. ඇදුරු හිමියෝ වර්තය හැඩගැස්සීමට උපකාර වන අන්දමේ උපදේශාත්මක සිංහල වැකි රැසක් ද පාළි භාෂාවට පරිවර්තනය කරනු පිණිස අපට දුන්හ. මට ඒවා තදින් සිතට අසු විය. කොතරම් ඒවා මගේ සිත් ගත්තේද කියනවා නම්, එයින් මගේ පාළි භාෂා ප්‍රවීණත්වය මම පෙන්නුම් කෙළෙමි. එපමණක් නොව, මගධ හා හෙළ පැදි බවට හරවා ඇදුරු හිමියන් සතුටට පත් කෙළෙමි. එහි පද්‍ය 100 කට අධිකය. “ඕවාද තරංගණී’ යන නාමය ද තැබුවෙමි.

ඒ කාලයේ මගේ පොත් බැලීමත් සටහන් ලිවීමත් දෙක ම සීමාව ඉක්මැ ගත් සැටියටයි දැන් මට වැටහී යන්නේ. ඇතැම් දිනවල මම රාත්‍රී මේසය ළඟ පුටුවෙහි හිඳගත් වනම උදේ වන කුරු එහි ගත කෙළෙමි. එසේ වුවත් මට එයින් ඇඟපතට අමාරුවක් දැනුණේ නැත.

සිංහල ව්‍යාකරණ පොත් කීපයක් හා “කුස ජාතකය” ද “ගුන්තිලය” ද අපි කියාගෙන ගියෙමු. කීමට නියම නොකළ පොත් ද බොහෝ ගණනක් මම විවේක වේලාවලදී කියවන්නට හා බලන්නට පුරුදු වී සිටියෙමි.

1919-20 පමණ වෘත්තීයව මගේ මේ ඉගෙනීමට පාඩුවක් ගැසුවේ යැයි මට සිතාගන්නට පුළුවන. එය මගේ සහෝදර හිඳගල විපස්සි යතිවරයන් ඉගෙනීම සඳහා වෙනත් තැනකට පිටත්ව යාම නිසාය. එය සිදු වූ පිළිවෙළ මට හොඳ හැටි තේරුම් නැත..... ඒ කාලයේ ද මම අනුන්ගේ ඕපාදුප සොයන්නට නොවෙහෙසුණෙමි. පසුව ඔවුනොවුන් අතර කරන කතාබහවලින් තේරුම්ගත්තේ එය හිතුවක්කාර ක්‍රියාවක් හැටියටයි.

ඉන් පසු තනි වූ මම ධර්ම විනය, අලංකාර, ඡන්දස්, සිංහල ආදිය හුඟක් දුරට සකස් වූ පසු, සකු වියරණ හා සකු බස ද තවතවත් කියවන්නට හා බලන්නට ද පටන්ගනිමි. පන්සලේ ස්ථාන කීපයක ම නොයෙක් විදියේ පත පොත තුබූ හෙයින් විවේක වේලාවලදී ඒ පොත් සුරැකිව ගෙන බලන්නට නිතර පුරුදු වී සිටියෙමි.

8. භාවනා අභිරුචිය

ඒ කාලයේ භාවනා පිළිබඳ ගුණ කියන, උපදෙස් දෙන, ගිහි-පැවිදි දෙපිරිස ම නැති තරමට අඩුය. එසේ වුවත් “විඤ්ඤා මාඝීය” ටික ටික බැලුවෙමි. වැඩිහිටි හික්ෂුන් වහන්සේලා සමග කරන සාකච්ඡාවන් නිසා ද, ගෙදර ඉන්නා කුඩා කාලයේ පුවක්ගහමඩින්තේ අරණ්‍යයේ වැඩ සිටි මහා ස්වාමීන් වහන්සේගේ (අති පූජ්‍ය පුවක්දණ්ඩාවේ පඤ්ඤානන්ද මාහිමිගේ හෝ අති පූජ්‍ය රන්සැගොඩ සුමන මාහිමිගේ) භාවනා තොරතුරු අසා තුබූ හෙයින් එය මතු වී සිටීමෙන් ද, මැණික් නිධානයක විවරයෙකින් විහිදෙන රූස් වළල්ලක් මෙන් භාවනා කිරීමේ අභිරුචිය වරින් වර සිත තුළ පහළ විය. කායගතාසති භාවනාව කිරීමට රුචියක් පහළ වී එහි ද වැඩ කෙළෙමි. කසිණ භාවනාවට සිත යෙදීමෙන් එහිද උත්සාහවත් වූ නමුත් නිසි පරිදි උපදෙසක් නොලදිමි.

අනාගත උසස් දිවි පෙවෙනකට සම්බන්ධතාව දක්වන, උසස් අරමුණු කරා මා තල්ලු කරන එක්තරා කර්ම වේගයක් මා තුළ නොයෙක් විට වැඩ කරන බව කිය හැකිය. එහෙත් එය ඉදිරියට ගෙන යාමට මට ශක්තිය නොවීය. මේ නිසා මේ භාවනා අදහස් සියල්ල ම කලෙකින් වැටී ගියේය.

මගේ ජීවිතයේ මේ මොහොත දක්වා බලපවත්වන්නා වූ දුබලකම් කීපයෙකි. එකක් නම්, දියුණුව සඳහා ඉදිරි ගමනකට සුදුනම් නැති ගතිය යි. අනෙක නම්, සමාජයේ ඉහළින් පෙනී සිටීමේ ආසාවක් නැතිකමය. මේ දුබලතාවන් සිත් තුළ බලපෑමට මූලික හේතුව නම්, ආකස්මිකව සිත තුළ මතු වෙමින් දැගලන දෛව සම්පත්තියකට සිත නිතර නැඹුරු වී පැවැත්ම යයි කිය හැකිය. ....තවද තැනට සුදුසු නොවී තැනට පත් වීමේ චේතනාව මට පහළ වී නැතැයි කිය යුතුය. දහැමිකමේ වැට බිඳගෙන ඉදිරියට කඩා පැනීමට අදත් මම තදින් විරුද්ධ වෙමි. එක්තරා අන්දමක දියුණුවේ මග ඇහිරීමෙකිසි ඇතැම් දෙනා මෙයට කියනවා ඇත.

9. උපසම්පද ප්‍රතිලාභය

උපසම්පදව රැකගැනීමට අවශ්‍ය වන “පාතිමෝක්ඛ”, “කුදු සික” යන දෙපොත කටපාඩම් කොටගෙන, අර්ථ කියා, “කංඛාවිතරණ” හා තවත් ඒ සම්බන්ධ පරිවාර පොත් බලා සිටින කාලයේ, කැළණි ගඟේ

අමා බින්දු...

පවත්වන්නට බලාපොරොත්තු වන උපසම්පද කමිසක් සඳහා ඇරැයුමකට ගරු පඤ්ඤාසිරි ස්වාමීන් වහන්සේ හා දෙකටන උත්තරධජ ස්වාමීන් වහන්සේ ද යන දෙනම දේවගොඩ ස්ථානයට පැමිණියහ.

ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ ඒ සම්බන්ධ සියලු තොරතුරු විමසා, ඒ ඇරැයුම භාරගෙන උන්වහන්සේලා පිටත් කළහ. පසුව අනෙක් ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ ද අදහස් අනුව මා කැඳවා, “මෙහාටත් උපසම්පදව ලබාගන්නට නරකද” යි මගෙන් විමසූහ. මම කැමැත්ත ප්‍රකාශ කෙළෙමි.

උපසම්පද කමිසට අවශ්‍ය දේ සැපයීම පහසුවෙන් සිදු විය. ගරු කඵතර පෙමරතන ස්වාමීන් වහන්සේත් මේ සඳහා එකතු කොටගෙන, නියමිත දිනයේ (=වර්ෂ 1922 ජූලි 4 වන අගහරුවාද) සවස කොළඹ තොට පිහිටි ස්ථානයට (=තොටළඟට) ළඟා වූමු.

එහි සංඝයා බොහෝ වූහ. උදකුක්බෙප සීමාව සඳහා ලොකු පාරුවක් සකස් කරන ලදුව එහි දක්නට ලැබිණි. මෙහි සංවිධායකයෝ මෙහි මුලින් නම් සඳහන් කළ දෙනමය. ගරු ශාස්ත්‍රවෙල්ලියේ උපසේන මාහිමියෝ උපාධ්‍යාය තනතුරේ වැඩ සිටියහ. උන්වහන්සේ එද එහි වැඩියේ වැටීමෙකින් හටගත් තුවාලයෙකින් පෙළෙමිනි. හිඳ ගැනීමට නොහැකි තත්වයෙකිනි, ඒ තුවාලයේ පීඩාව වූයේ.

..... ඒ නුපුරුදු උපසම්පදව ද ලැබගෙන බලවත් සතුටක් අත්පත් කරගත් සේ සලකන්නට ඇත. එහි වූ හැම හිමි නමක් ම ඉතා පිරිසුදු උපසම්පද කර්මයක් කරගන්නා ලදී සතුටු වූහ. එහි එක්තරා අඩු-පාඩුවක් සැලැකීමෙන් දෝ අපේ ගරු කඵතර පෙමරතන ස්වාමීන් වහන්සේ පසු කලෙක මා දළහි කර්මයකට යොමු කරන්නට උත්සාහයක් ගත්ත ද මම එයට කැමැත්ත නොදැක්වීමි. එහෙත් පසු කලෙකදී එය ඉබේට ම සිදු විය.

උපසම්පද කර්මයෙන් පසු අප තුන්නම පැමිණියේ කොල්ලුපිටියේ ධර්මකීර්ත්‍යාරාමයටය. එද එහි සංඝදක්ෂිණාමය පිත්තමෙකි. අපි එයට ද සහභාගි වී, දුම්රියෙන් අළුත්ගම දුම්රිය පොළට පැමිණියෙමු. ඒ කාලයේ අළුත්ගම - මතුගම අතර ගමනාගමනයට තිබුණේ පොඩි බස් රියෙකි. එයින් ගමන් කිරීමේ අදහසින් එහි ළඟා වූ අපට නොයෙක් විදියේ ගැහැට විදින්නට සිදු විය. වරක් බසයෙහි නැගගත් අපි යළිත් බිමට බස්සන ලද්දමු. ඉතා චිත්ත වේදනාවෙන් යළිත්

ඔවුන්ගේ කැමැත්ත පිට එහි නැගීගෙන ඉතා අමාරුවෙන් පහේ කණුව හන්දියට සේන්ද්‍ර වුණමු. ආශ්වයියෙකි. එහිදී බස්රියෙන් බැස්ස අපට දක්නට ලැබුණේ විසිතුරු විශාල මල් පෙරහරෙකි. උපසම්පදව ලබාගෙන එන මා සඳහා හබුරුගල සෝමපාල හික්ෂුවරයන් විසින් මෙය සංවිධානය කරවන ලද බව පසුව දැනගනිමි.

මා සමග එකට වැඩ කළ, මට වඩා දෙනුන් වසකට වැඩිමහලු, විපස්සී යතිවරයන් අමතක කොට මෙසේ මා තනිව ම උපසපන් කරවාගැනීමට මේ ස්වාමීන් වහන්සේලාත්, එය ලබාගැනීමට මාත්, මෙතරම් ඉක්මන්කමක් පළ කෙළේ කවර හෙයින්දැයි මට හිතාගත නොහැකි විය. විපස්සී යතිවරයෝ හොඳ පින්තැන්තෙකි; සුභදකම් දෙදරවා නොගත්තෙකි. එබඳු මගේ සහෝදරයා හට නොදන්වා රහසේ ම වාගේ මේ උපසම්පදව මෙසේ කරගැනීම ගැන, පසුව මා සිතේ මකු ගතියක් පහළ වූ බව මට මතක තිබේ.....

උපසම්පදව ලැබීමෙන් පසු මගේ හිස පිට ලොකු බරක් පැටවූ සැටියෙක් මට වැටහීගියේය. කළුතර හිමියන්ගේ ආදරී නැමැති මුහුදේ කිම්දෙමින්, අනගි අවවාද නැමැති රුවන් කැටි කරගනිමින්, හොඳ පිරිසිදු චරිතයක් රැකගැනීමට උත්සාහ කෙළෙමි. සොමපාල හික්ෂුවරයන්ගේ ඇසුර ද මාගේ ජීවිතයට ඉතා සාර්ථක ප්‍රතිඵල සැලසූ බව කිය යුතුය. අපටත් සසුනටත් හිතැති මේ අය පසු කලෙක අසනීපයක් නිසා ගිහි වූ බව දැන ගනිමි.....

අපේ කුඩා කාලයේ වැඩසිටි ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේලා තුළ ගුණ රුවිකත්වය හොඳට තිබුණේය. හමු වූ තැන්වලදී ගුණ ධර්ම වර්ධනයට උපකාර වන කථා මැ පැවැත්වූ බව මතකය.....

පැවිදි වූ තැන් පටන් ශීලය පිරිසුදුව රැකීමේ දැඩි කැමැත්ත සිත්හි තදින් බලපෑවේය. ඒ පිරිසුදු හොඳ හිතට පටහැණිව පැරණි මනෝමය පරිචිති අනුව, අසම්පූර්ණ සිතෙකින් නොයෙක් විට මා තුළ වැරැදි හටගත්තේය. සීල සංවරයෙන් සම්පූර්ණ වූ විගස ම මම සීලය සිහි කොට ප්‍රීතිය භුක්ති විඳීමට පුරුදු වී සිටියෙමි. මෙම ස්වභාවය බොහෝ කලක් සිතේ බලපැවැත්තේය. මේ නිසා ම මගේ ප්‍රමාදයන් අප්‍රමාදයන් යන දෙක සටහන් වන සැටි මට වැටහෙනිය.....

10. ඉගෙනුමෙහි දස්කම්

1923-24 යන වර්ෂවල කළුතර ස්වාමීන් වහන්සේ අලුත්ගම සාසනධර්මාලයෙහි විසූහ. මේ නිසා මට ද එහි නැවතී ඉගෙනීමේ වැඩ කරන්නට අවස්ථාව සැලැසුණේය. මේ කාලයේ විපස්සී යතිවරයෝද පෙරළා දේවගොඩට පැමිණ, උපසම්පදාව ද ලැබූගෙන පැමිණ සිටියහ.....

පොත පත කීම හා ලිවීම මේ දිනවල හොඳින් දියුණු විය. අප ඇදුරු හිමියනට අසනීප නැති හැම අවස්ථාවක ම දිනකට පොත් හතර බැගින් කියන්නට - වැඩ කරන්නට පුළුවන් විය. මේ නුවණ සහිත සිහිය හොඳින් ක්‍රියාවත් වූ කාල පරිච්ඡේදයකැයි කිය යුතුය. පොතක් බලන විට, පසුව එය හොඳට සිතේ ඇඳී සිටිනසුලු කාලයෙකි.

අපට පින්කම් සඳහා පයාගල ධර්මගුණ පිරිවෙනට යාමට බොහෝ විට සිදු විය..... ඒ කාලයේ ඒ ස්ථානය අතිශය පූර්ණ තත්ත්වයක් උද්වහනය කෙළේය. දිනෙක අප එහි පින්කමක් සඳහා පැමිණ විට, මාතර උයන්වත්තේ වැඩ සිටි ගරු ධම්මචෝති හිමියෝ ද වූහ. මා කෙරෙහි උන්වහන්සේගේ විශේෂ සැලැකිල්ලක් තිබුණේය. ධර්මධර වූ උන්වහන්සේ මීට කලින් වතාවක මට "මහාරූපසිද්ධියක්" ලබාගැනීමට මාගීය ද සැලැසූහ.....

මෙහි අපි තරුණ භික්ෂු පිරිස කීප නමක් සිටියෙමු. උන්වහන්සේ අප පිරිස හා ටික වේලාවක් කථා කොට, එහි මේසය මත තිබූ "මහාරූපසිද්ධිය" පෙරළා, එක පිටුවක් අවසන් වන තෙක් කියවාගෙන ගියේය. පසුව පොත වසා තබා අපට කථා කොට, "තමුන්තාන්සේලා මේ මා කියවූ කොටසින් පුළුවන් තරමක් කියන්නැ"යි පැවසූහ. මගේ මතකයේ හැටියට, මට වඩා උගත් අය එහි සිටියහ. එහෙත් එක් නමක්වත් හරි හැටියට කියන්නට සමත් වූයේ නැත. මම පමණක් ඒ කියාපු ටික සම්පූර්ණයෙන් කියා ගෙන ගියෙමි. ඊට කලින් මා ඒවා කියවා තුබූ හෙයින්, මෙම හපන්කම කිරීමට මට පුළුවන්කම තිබුණේය. ධම්මචෝති හිමියෝ මෙතැන් පටන් විශේෂ සැලැකිල්ලක් මා කෙරේ පැවැත්වූහ.

ඇතැම් පුද්ගලයනට එක්තරා අවස්ථාවක-දෙකක පමණක් මෙබඳු ස්මෘති සම්පත්තියක් ලැබෙන බව පෙනේ. හිතවතුන් විසින් කළ යුත්තේ එබඳු අවස්ථාව බලා හැකි තාක් උනන්දු කරවීමය.

ඒ මට සුදුසු තරම් පත පොත ඉදිරිපත් කළා නම්, ඒවා උගැන්වීමට පිළිවන් ගුරුවරුන් සිටියෝ නම්, තව බොහෝ දුරට සමත්කම් පෙන්වන්නට පුළුවන්කම තුබුණේය. වන්දනාවෙන් පසුව පොතට හා පතට සිත යෙදුවාම වෙහෙසක් නැතිව එළි වෙන තුරුත් වැඩෙහි යෙදීමේ ශක්තියක් ඒ කාලයේ මට තිබුණේය.....

11. වැතර වාසය

මගේ මේ ආකාරයෙන් තුබූ උනන්දුව මොකක්දෝ කරුණක් නිසා පිරිහී ගියේය. යළිත් දේවගොඩ විජයාරාමයට යන්නට සිදු විය. මෙයට හේතුව කිමෙක්දැයි දැන් මතක නැත. සමහර විට උගැන්වීම දුන් ගුරු හිමියන් දේවගොඩට වැඩිය නිසාදැයි හිතන්නට පුළුවනි.....

මේ කාලයේ දේවගොඩ ස්ථානයේ තරමක පිරිසක් සිටියහ. මා පොත පත බලමින් සිටිය ද අනුන් හට ජේන්තේ නිකම් ම කල් යවන ලෙසකිනි. මේ නිසා මා පිරිවෙනකට පිටත් කිරීමේ සාකච්ඡාවක් සිදු විය. ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ සමග කළ මේ සාකච්ඡාවේ මූලිකයා සද්ධාසාර හිමිය. උන්වහන්සේ මේ ප්‍රයත්නය ගත්තේ හොඳ හිතකින් නොවන බව පසුව මට වැටහීගියේය. ගරු මුල්ලේගම පඬි හිමියන් (= ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ අධිකරණ නායක පදවියට පත් වූ අති පූජ්‍ය රාජකීය පණඩිත මුල්ලේගම සීලාලංකාර මාහිමියන්) සමග සාකච්ඡා කොට, වැතරට යාමේ දිනය ද නියම කරගන්නා ලද්දේය.

ගමනට උවමනා කරන සෑම උපකරණයක් ම සැපයිණි. දිනය (1924 වර්ෂයේදීය) පැමිණියේය. මේ ගමනට අවශ්‍ය කරන එක පෙට්ටියක් [“ට්‍රන්ක් එකක්”] සැපයුණේ සද්ධාසාර හිමියන් විසිනි. කළුතර පෙමරතන ස්වාමීන් වහන්සේත් මමත් පොඩියා නම් ද්‍රවිඩ තරුණයාත් යන අපි තුන්දෙනා දේවගොඩ සිට අලුත්ගමට පැමිණ, එහෙන් ද ගත යුතු දේ රැගෙන, අලුත්ගමින් දුම්රියේ නැග, මොරටුවෙන් බැස, එතැන් සිට පයින් ම වැතරට ගියෙමු. මේ ඒ කාලයේ ගමන් පහසුව සැලැසී තිබූ ආකාරයයි.....

අප වැතර සුධම්මාරාමයට ඇතුළු වූයේ හොඳට ම තෙහෙට්ටු රැගෙනය. පැමිණ කතා-බස් කරන විට දැනගන්නට ලැබුණේ, ගරු පඬි හිමියන් කොහේදෝ ඇරයුමකට පිටත වැඩපු වගය. පොඩියාට උණ ගැනී ඇති බව දැනගන්නට ලැබිණි. දින කීපයක් එහි ගත කළ කළුතර

අමා බින්නද...

හිමියෝ ගරු පඩි හිමියන් එහි පැමිණි පසු පිළිසඳර කතාබහ කොට නිමවා, මා ද උන්වහන්සේට භාර කොට පෙරළා වැඩියහ.

මා එහි යන විට, මීට කලින් පානදුරේ වලපොළදී ගත් හැඳුනුමක් ඇති වතුරුගම අතුලවංස ආයුෂ්මකුන් එහි නේවාසික ශිෂ්‍යයකුට සිටි හෙයින්, මගේ පැවැති නුපුරුදුකමින් පහළ වූ බර ගතිය සංසිදී ගියේය. විරපරිචිත තැනකට පත් වූයේ දැනිණ. සෙසු පිරිස ද පුරුදු වූහ.

එකල්හි එහි ඉගෙනීමේ යෙදී සිටි පිරිස දස-දෙළොස් නමෙකි. පිට ස්ථානවල සිට ද නමක් දෙනමක් පැමිණියහ. එහි එකල දවලට පිඬු පිණිස යා යුතු විය. දින කීපයක් එහි ගත කරන මට කලින් පුරුදු නැති බොහෝ දේ පුරුදු විය. මේවා ඕනෑකමින් නොව ඉබේට ම ආ දේවල්ය. එහෙත් ඉගෙනීමේ උනන්දුව පිරිහී ගියේ නැත.

මෙහි ටික දිනක් ගත කරන විට ගුරු හිමියන්ගෙන් නියමයක් ලැබිණි. භොත්තන්තර නම් ආවාසයේ සිට පොත් කීමට පැමිණෙන ලෙසය. ඒ නියමය අනුව එහි ගොස් කලට වේලාවට පොත් කීමට පැමිණීමට පුරුදු වීම්. මේ අතර මාර්ගය සැතපුම් තුනක් පමණ ඇතැයි සිතමි. පොත් කියා හොඳට ම හැන්දෑ වී නැත්නම් ඇඳිරි වීමෙන් පසු භොත්තන්තර ස්ථානයට පැමිණියෙමි.

එහි වාසය කෙළේ අදලෙද්දුව සරණතිස්ස නම් වයසක හිමි නමෙකි. හිමියන්ගේ තතු අතුලවංස ආයුෂ්මකුන්ගෙන් දන සිටි මම එහිදී මධ්‍යස්ථ ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කෙළෙමි. එහෙත් ඒ හිමියෝ මට ඉතා හොඳින් සැලැකූහ. දයක පිරිස අතුරෙන් බොහෝදෙනෙක් ම හොඳින් සංග්‍රහ කළහ.

එහි ප්‍රධාන දයක මහතකුගේ පුත්‍ර තරුණයකුගේ මෙහෙයවීමෙන් තරුණ සමිතියක් ඇරඹීමට සිදු විය. මෙබඳු වැඩට යම්නම් පුරුද්දක් මට ලැබුණේ අලුත්ගම පන්සලේදීය. වැඩි දුර පුරුද්දක් හෝ ඉහළින් පෙනීමේ සිතේ බලපෑම හෝ මට තිබුණේ නැති නිසා, එහිදී වැඩි දුර උත්සාහයක් නොගත්තෙමි. එහෙත් ළඟට පත් කාසිය පැහැර ලීමට මා සිතුවේ නැත. මා ඉදිරියට පත් ඒ අවස්ථාව දක්ෂතා ඇති වෙනත් යශ්‍යකාමියකුට ලැබුණා නම්, බොහෝ වැඩ සිදු වන්නට තිබුණි. මා ඒවා එතරම් දුරට සිතුවේ නැත. මෙය මගේ චරිතයේ අද දක්වා බලපානා ගුණයෙකි.

ඒ ස්ථානය හා පරිසරය එතරම් ශුභදායක නොවීය. තරුණ භික්ෂුවකට අවැඩ සැලැසෙන දඹිනියෙන් එතැන විනයගුරුතාව ඇහිරී තිබිණි. මගේ කර්ම වක්‍රයේ කරකැවීමේ නීතිය අනුව, එහි වූ ගිහි-පැවිදි දෙපසේ ම මා නවත්වාගැනීමේ කැමැත්ත නොතකා හැර, ඇදුරු හිමියන්ගේ නියමය ලැබීමෙන් මම වැතරට යළි පැමිණියෙමි. මගේ පැරණි මිතුරු වතුරුගම අතුලවංස ආයුෂ්මතුන් හා සබඳකම් පවත්වමින් ඉගෙනීමේ වැඩෙහි යෙදුණෙමි.

කලින් පැවැති ස්මෘති ශක්තිය මේ කාලයේ ගෙවී ගොස් තිබුණ ද හැඟීමේ දියුණුව ක්‍රමයෙන් පැවැතුණේය. එහිදී මට අනාගත හැඟීම් බලපෑවේ නැත. ඒ කාලයේ තිබූ ඉඩකඩ අනුව මා තද උනන්දුවක් දැක්වූයේ නැත. (එද) මා නුවණේ ගමන ගොස්බෙලි ගමනක් බව හැඟෙන්නේ මේ මහලු කාලයේ ය. "මගේ ගුරුවරු මා ගැන විශ්වාසය තබා මා මෙහි යෙදවූහ. එහෙත් මම එයින් නියම ප්‍රයෝජනය නොගතිමි."

"උතුමන්ගේ හැම පිළිවෙත් මගක් ම අනුගමනය පහසු නැත. එහෙත් ඔබට එයින් ටිකක් පුරුදු කරගත හැකිය. [‘මාගීසෙථා නාවසීදති’] එය ඔබේ අනාගත සැනැසිල්ලය."

මා වැතර සුධර්මාරාමයේදී ගරු පඬි හිමියන් ළඟ ඉගැනීමට සම්බන්ධ වන විට, එහි සිසු පිරිස ධර්ම-විනය අතින් හා භාෂා - ශාස්ත්‍ර අතින් ද දැනුම දියුණු කරගත් උගත්හුය. මෙහි පැවති අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ, "දයාවංසය"ට පාලියෙන්ම අරුත් බිණීමත් එහි සම්පූර්ණ විග්‍රහ කථනයත් මුලදී මට එතරම් පහසු නොවීය. බොහෝදෙනා ඒවා ලියාගෙන කටපාඩම් කරගැනීමට මහන්සි ගන්නවා දැක මම පුදුම වීමි. මාස කිහිපයක් තුළ පුහුණුවෙන් පසු ඒවා සිතින් සාදගෙන පාඩම් දීමේ ශක්තිය මට ලැබුණේය. මෙම අර්ථ කථනයත් විග්‍රහ කීමත් එක්තරා පිරිසුදු නීතියක් උඩ කරනු ලබන බව මට වැටහීගියේය. එය සිත් තුළ මතු වී ගියේ අතීත වූ දෙයක් මතු වන අයුරිනි.

මේ උගැන්වීමේදී ශිෂ්‍යයන්ගෙන් ප්‍රශ්න ඇසීම කොතෙකුත් සිදු වෙයි. ශිෂ්‍යයා ඉදිරිපත් කරන ප්‍රශ්න අඩුය. මෙය මගේ දුබලතාවකට හේතු වීදෝයි සිතන්නට ද ඉඩ තිබේ. මෙහිදී කලින් මා තුළ අඩු දියුණුවෙන් යුත් ඇතැම් නැණ හා ගුණයන් වැඩුණු අතර, කලින් නොතිබූ අගුණ ද වැඩුණ සේ මට දැනුණේ පසුවය.

අමා බින්දු...

“තමාගේ සිතේ පැවැත්ම කෙසේදැයි නිතර සලකා බැලිය යුතුය” යි කළුතර පෙමරතන හිමියන් දුන් උතුම් අවවාදයක් විය. එය මට නිතර සලකන්නට නොහැකි විය. එබඳු අවවාදයක් සිතේ රැඳී තිබීම පූර්ණ උන්මාගීයෙන් බේරීමට හේතු වී යයි සලකමි.....

වැතර සුධම්මාරාමය කුඩා පිරිවෙනක තත්ත්වය උසුලා තිබුණ ද එය තව-තවත් උසස් බවට පමුණුවා ලීමේ සිතෙක් හෝ තැතෙක් ගරු පඬි හිමියනට නොවී යයි කිය යුතුය..... මෙහි අප ගත කළ කාලය ගැන සලකන විට ඉතා පිරිසුදු වැඩ පිළිවෙළක් සිහියට නැගී එයි. දයක පිරිස ද බෙහෙවින් ධර්මධරයෝය. දූහැමියෝය..... මෙහි ගත කළ කාලයේ (1924-26) තෙබස පිළිබඳව මැ ශබ්ද ව්‍යුත්පත්ති, ව්‍යාකරණ නීති හා අභිධම්මය පිළිබඳවත් දැනීම වැඩිණැයි කිය යුතුය.

කළුතර පෙමරතන හිමියන්ගේ සියගණන් අගනා උපදෙස් රැගෙන ඒවා හෙළ පැදි බවට පමුණුවා ලියමින් කියමින් කල් ගෙව්වත්, ඒවාට හොරෙන් මෙන් එක්තරා දුබලතා රැසක් මා සිත තුළ වැඩී ගියේය. ස්වස්ථතාව නොසලකා කල් ගෙවීම, සිතේ තැන්පත්කම අඩු බව, ගුණ නුවණ දියුණුවට නොපෙළඹීම, දෛවයට මැ ඉඩ දී ක්‍රියාකාරී බව නවත්වා ලීම..... කාම සිතිවිලිවලට ඉඩ දී විසීම, දහම් සතරට සිත යෙදුමට වඩා අනාගත භාග්‍යාදයකට සිත යෙදීම යන මේවා එයින් සමහරකි. කටපාඩම් කරන දෙය රඳ නොසිටින සැටියක් දැනුණේ මෙකී දුබලකම් හේතුවෙනැ යි මට සිතේ.

මේ කාලයේ කළුතර හිමියෝ මධ්‍යස්ථ වූහ. භානුවංස ස්වාමීන් වහන්සේ මගේ අඩුපාඩුකම් සොයා බැලූහ. මෙහිදී සද්ධාසාර හිමියෝ මට දී තිබූ පෙට්ටි ගෙන්වාගත්හ. ඒ හිමියන් මෙහෙයවූ පාරේ මා නොයාම මෙයට හේතුවය. පුද්ගලයන්ගේ උසස් අදහස්වලට මිස ඔවුන්ගේ උපකාරවලට රැවටී ඒවාට ගරු සරුවක් ඒ කාලයේ ද මා දැක්වූයේ නැත. නොදූහැමි දියුණුව හා දහම් මගින් පිට පැනීම ද මගේ කර්ම වක්‍රය නොඉවසන හැටි කවදත් හොඳට මැ ප්‍රත්‍යක්ෂ වී තිබේ.....

12. මුල්ලේගම වාසය

මේ කාලයේ තල්දියාවල වැඩ සිටියේ බෝමිරියේ සීලවිමල හිමියෝය. උන්වහන්සේ අප ඇදුරු හිමියන්ගේ ඇදුරුවර මුල්ලේගම (පඤ්ඤසේන) ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේගේ සහෝදර හිමි නමෙකි.....

අපේ ඇදුරු හිමියෝ මුල්ලේගම ලොකු හිමියනට මෙන් මැ සීලවීමල හිමියනට ද මැනවින් ගෞරවය දැක්වූහ.

බෝමිරියේ හිමියෝ පිරිත් කියා මහජනයාට සෙත් සැලැසීමේ පසිඳු කාරුණික උතුමෙකි. දුප්පත් පොහොසත් හැමදෙනාට ම එක සේ මෙන් කුළුණු ඇති උතුමෙකි. උන්වහන්සේ තමන් අසනීපයෙන් දුබලව ඉඳගෙන ම අනුන් හට සෙත් කිරීමට වැඩම කොට, එක් දිනෙක පයේ ආබාධයෙකින් පෙළෙන්නට වූහ. එය උත්සන්න වීමෙන් උන්වහන්සේ අපවත් වූහ.....

ගරු බෝමිරියේ හිමියන් අපවත් වීමට කලින් ම අප ඇදුරු හිමියනට දී තුබූ අවවාදයක් නම්, තමන්වහන්සේගෙන් පසුව අතුරුගිරියට පැමිණ, එහි උගැන්වීම කළ යුතුය යන්නය. ඇදුරු හිමියෝ මෙය මතක තබාගෙන සිට, සුදුසු අවස්ථාවේ ක්‍රියාවේ යෙදවීමට අදිටන් කරගත්හ. මේ අනුව අපට උන්වහන්සේ පෙරටු කොට ගෙන අතුරුගිරියේ බෝධිරුක්ඛාරාමයට යන්නට සිදු විය. (1926 වර්ෂයේදීය.) මේ අවස්ථාවේදී මුල්ලේගම (ලොකු) ස්වාමීන් වහන්සේ ද පැමිණ සිටියහ.

අතුරුගිරියට පැමිණ අපට එහි ඉඩකඩ මඳ හෙයින්, කිහිප නමකට පිට ස්ථාන තුනක ද නවතින්නට නියම වී තිබුණේය. පෝරේ අලුත් වස්පොළ, තල්දියාවල සිරිනන්දනාරාමය හා මුල්ලේගම සුගතනන්දනාරාමය, ඒ ස්ථාන තුනයි..... මට යාමට නියම වුණේ මුල්ලේගම සුගතනන්දනාරාමයටය. ඇදුරු හිමියන් ප්‍රමුඛ සයනමක් පමණ අතුරුගිරියේ වූහ.....

ඒ කාලයේ සුගතනන්දනාරාමයේ වැඩ සිටියේ කිරිවත්තුඩුවේ සුගතනිස්ස හිමි පමණෙකි. මම එහි වස් එළැඹී අතුරුගිරියට එමින් යමින් කල් ගෙවීම්. මට මුල්ලේගම ස්ථානයෙහි කිසිදු අපහසුවක් නොවීය. තිබුණේ ගමන් අපහසුව පමණකි. එහෙත් එය ගණනට නොවැටුණේය. එහි දයක පිරිස ඉතා හොඳ සැලකිල්ලෙන් කටයුතු කළහ. ගම් කීපයක සම්බන්ධය මෙම ස්ථානයට තිබුණි.

මීනැ කරන පොත පත ද වෙනත් උපකරණ ද මට නොඅඩුව ලැබී තිබුණේය. බොම්බායෙන් ද අවශ්‍ය වූ පොත් කීපයක් ගන්වා ගනිමි..... මගේ ඇදුරු හිමියන්ගෙන් ද හොඳ පිටුවහලක් ලැබගන්නට ඉඩ තිබුණේය. එහෙත් මේ කිසිවකින් නියම ප්‍රයෝජනයක් මා ගත්තේ

අමා බින්දු...

නැත. මේ කාලයේ ඉගෙනීම දිගටම කරගෙන යාමේ අඩුවෙක් නම් නැත. එහෙත් අභ්‍යන්තර දියුණුව එතරම් සරු වූයේ නැත.....

මුලැදී මෙහි වසන සුගතතිස්ස හිමියෝ සියලු කටයුතුවලදී මා ඉදිරිපත් කළහ. එය හොඳ අදහසින් ම බව සිතමි. මේ අතරට අපේ භානුවංස ස්වාමීන් වහන්සේ ස්වකීය අතැවැසි සාමණේර නමක් කැඳවාගෙන ආහ. එවිට එහි පිරිස තුන් නමට ඉහළ නැංගේය. මගේ කාලය මේ වෙනුවට ද යොදන්නට වූ හෙයින් මා දියුණුවේ වේගය තව තවත් හීන වන්නට පටන්ගත්තේය. මෙය මගේ ම අපරිචිත බුද්ධියේ පාඩුවය. අනෙක් දෙයක් නොවේ. කලින් තනිව මැ පොත් කීම සඳහා ගිය මම ඉන් පසු දෙනමක් වී ගමන් කෙළෙමි. මේ නිසා මා ප්‍රමාදයේ වැටීගත්තාදැයි සිතන්නට ද ඉඩ තිබේ.

මුල්ලේගම ස්ථානයේ විහාරයේ පිළිම බැඳීම ඇරැඹුණේ මේ කාලයේය. මෙබඳු වැඩ ගැන දයකයන් උනන්දු කරවීමේ ශක්තියක් මට පිහිටා නොතිබුණි. අනුන්ගේ සිතකට වේදනාවක් දීමට කවදත් මම රූවි නොකරමි. ඇතැම් විට අරූවි දේත් කරන්නාක් මෙන් අනුන්ගේ සිත් නරක් කළ අවස්ථා ද මතකයට එයි. ඒ හැම එකක් ගැන ම ඒ මොහොත පටන් මේ මොහොත දක්වා සිතේ තැවීම සිදු වෙයි.

13. ඉගෙනුම අඩපණ වීම

දේවගොඩ වැඩ සිටි අපේ ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේගේ 77 වන ජන්මෝත්සවය විජයාරාමයේදී ම නියම කරගෙන අපට ද දන්වා එවන ලදී. මේ සඳහා විශේෂ පරිෂ්කාර රාශියක් සපයා ගෙන ගොස් අපි එහි අගය වැඩි කරවීමු. එය සිදු වූයේ 1926 වර්ෂයේදී ය. මේ පින්කම් අවස්ථාවේ ම මා සමග එහි ගිය සාමණේර නමකට පින්ත විකාරයෙකින් උමතු රෝගයක් හටගැනීමෙන් මට ද කරදර වෙන්නට සිදු විය.

එයින් පීඩා විඳිමින් සිටින විට, අපේ පියාගේ මරණය සිදු වූ බව දැනගන්නට ලැබී, දුක් රැසෙකින් පෙළෙන්නට සිදු විය. [‘විපද් විපද මනුබධනාති’ යන ආඡත වාක්‍යය සිහියට නැංවී] මේ ගමන අතරදී ගමට ද ගොස් ටික දිනක් ගත කොට යළිත් මුල්ලේගමට යන්නට සිදු වූයේ කලක් ගත වීමෙන් පසුවය. ඉගෙනීමක් කිරීමට ඉදිරිපත් වී සිටින මා මේ විදියේ දිගින් දිගට ඇවිදීමට බැස්සේ කවර හෙයින් දැයි සිතාගැනීම උගහටය.

ඉතා කුඩා දෙයින් පවා සිත් කලකිරීමට පත් කරගැනීම ඒ කාලයේ තිබුණ මගේ ලොකු දුබලකමෙකි. මෙය දුබලකමක් සේ වැටහුණ ද ඉතා පිරිසුදු අදහසකිනි පැනැනගින්නේ. භාරගත් වැඩක් නිසි විදියට කරන්නට ඉඩ නොලැබෙන විට, එය අතහැර ඇගයන බේරාගැනීමේ අදහස අද මෙන් එද ද මා සිත් තුළ බලපෑ ගතියක් බව කිය හැකිය. 1927 වර්ෂයේ මුල භාගයේදී යළිත් ගම් පළාතට යන්ට සිදු විය. මේ ගමන පිටත් වූයේ විභාගයක් සඳහා පොත් බැලීමට සූදනම් වී සිට එය එපා වීමේ වේගය උඩය.

ගමනේ අතරමගදී ලැබුණු අපථාය වූ ආහාරයක් ගැනීම හේතු කොටගෙන, අලියනොල්ලේ පන්සලට පැමිණෙන විට ම අසනීප වීම. අසනීපයට පිළියම් කිරීමට අදලෙද්දුව විදනේ මහතා ආදී හිතවත් පිරිස උනන්දු වූහ. අසනීප ගතියෙන් එහි ටික දිනක් ගත කරන විට, සිරිමංගල පිරිවෙන්නි ගරු සුමංගල හිමියන්ගේ නියමයක් අනුව තිහගොඩ ආවාසයේ ටික දිනක් නැවැති සිටින්නට සිදු විය.

මෙහිදී උපසම්පද කර්මයක් සඳහා මිරිස්සට වැඩ සිටි අපේ ඇදුරු පඩි හිමියෝ වාහනයක් එවා මා එහි ගෙන්වාගෙන සමණබැද්දේ වස් එළඹීම ගැන දැනුම්දුන්න. එය පැහැර හැරිය නොහෙන පරිද්දෙන් ඉදිරිපත් කළ හෙයින් ගරු ඇතිව භාරගනිමි.

භානුවංස හිමි හා ධම්මවිලාස හිමි සමග සමණබැද්දේ වස් එළඹීම සිදු වූයේ 1927 වැනි වර්ෂයේය. එය අලුත් වස් පොළක් නිසා ද වැඩි පුරුද්දක් නැති නිසා ද මඳක් අසිරු වැඩක් විය. මෙහිදී විශේෂ කරුණු කීපයක් සිදු වූ සැටි මගේ සිතියට නැගී එයි. .... ධම්කථික ගිහියකු ගෙන්වා දුශ්ශීල බණ කියැවීම, ධම් දේශනා පන්තියක් පැවැත්වීම, නාලක සූත්‍රයට විස්තරාර්ථ වණිනාවක් සැපයීම, ඒ අතර වෙයි.

සමණබැද්දේ වසින් පසු ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ බැලීමට ගිය බව මතකය. පසුව භානුවංස ස්වාමීන් වහන්සේ සමග එකතු වී උඩරට පෙදෙසේ කීප පොළකම වාසය කරන්නට සිදු විය. 1928 මහයියාවේ ආවාසයේ වස් එළඹීම භානුවංස හිමියන් සමගය. මෙහි ගත කළ කාලය නොසන්සුන් ගතියකිනි මතකයට එන්නේ. මේ කාලයේ බූවැලිකඩ උගැන්වීමක් කෙළෙමි..... අනාගතය පිළිබඳව භානුවංස හිමියන් ඇඳ පෙන්නු විසිතුරු සැලසුම් කීපයම අහසේ මාලිගා තැනීමක් යයි වැටහී

අමා බින්දු...

ගිය හෙයින් මට මේ ඇවිදිල්ල නවත්වන්නට සිදු විය. මේ කාලයේ සිරිවිමල හිමියන් හැදිනගැනීමට පුළුවන් විය.

කටුගස්තොට රණරාජ මන්තින්දරාමයේ වැඩ විසූ ගුණරතන හිමියන්ගේ අභාවය මේ කාලයේ සිදු විය. මෙහිදී පැමිණ සිටි පිරිසෙන් වෙන් වී මා සිතට වැදුණේ (නාරණාපිටියේ) සිරිවිමල හිමියන්ගේ දැනියයි. එය මා සිත් තුළ තදින් වැදී ගියේය. ඊට පසු හමු වී කීප වතාවක් සාකච්ඡාවේ යෙදුණෙමු. අප දෙනම අතර දෙනම කෙරෙහි ස්ථිර විශ්වාස හැඟීමක් පිහිටා තිබූ බව සිහියට නැගෙයි.

මේ ස්වාමීන් වහන්සේ මගින්දෝ මට දැනගන්නට ලැබුණු ආරංචියකි, අපේ ඇදුරු හිමියන් නිට්ටඹුවේ විද්‍යානන්ද පිරිවෙතේ ප්‍රාචීන විභාගාපේක්ෂකයනට පුහුණුවක් දෙන පන්තියක් තිබෙන බවත් එයට එකතු වී වැඩ කිරීමට මේ සුදුසු කාලය බවත්. මීට ප්‍රථම මෙයට ආසන්න කාලයක ගුරු පඩි හිමියන්ගේ දැන්වීමක් අනුව මට එහි යන්නට සිදු වූ බව මතකය. මේ ගමනේදී දැනගත් තොරතුරෙකැයි ද සිතිය හැකිය.

14. යළිත් ඉගෙනුම

කෙසේ හෝ මම මහයියාවේ වස සම්පූර්ණයෙන් අවසන් වීමටත් ප්‍රථමයෙන්, අවශ්‍ය පත පොතත් ටිකක් සොයාගෙන, බොහෝ අමාරුවෙන් එහි (= විද්‍යානන්ද පිරිවෙනට) සැපත් වීමි. මේ අවස්ථාවේදී මට පිටුවහලට කිසිවෙක් නොවූහ. භානුවංස හිමියන්ගේ වහල පිළිකෙවු කොටය, තනිව ම මා මෙහි පැමිණියේ. වෙනද වැඩිහිටි ගුරුන් හමු වන විටකදී නොයෙක් විදියේ පුද පඬුරු ගෙන යාමේ සිරිත තිබුණ ද මේ වාරයේ ගුරුන් හමු වූයේ හිස් අතින්ම සිතමි. මා එහි ගියේ අපේ ඇදුරු හිමියන් මා ගැන නොසලකා හරින්නේ නැත යන හැඟීමෙනි. එසේ ම මා එහි පැමිණි විට මට හොඳට සැලකිලි ලැබුණේය. එහි නැවතීගෙන එම පන්තියට බැඳී, පොත් කියවන විට අහගෙන සිටියෙමි. මා එහි යන විට පන්තියේ කියන පොත් අවසන් වීමට ළංව තිබිණි.

නාරණාපිටියේ සිරිවිමල හිමියෝ මට එහි ශිෂ්‍යයන් නැවතී ඉන්නා තැනක් වූ වල්පොළ නැවතීමට කථා කළහ. ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ මට පිරිවෙතේ ම නැවතීමට දන්වූහ. වැඩි දුරට කල්පනා නොකළ, මිතුරන් අනුගමනය කිරීමේ අභිනන්දනය ඇති මම ලොකු

ස්වාමීන් වහන්සේගෙන් අවසර ගෙන, වල්පොළ නැවතී පොත් කීමට ආවෙමි. සැතපුම් දෙකක් පමණ මේ අතර ඇතැයි සිතමි.

අතරින් පතර සිරිවිමල හිමියෝ ද එහි පැමිණියහ. එහි තවත් දෙනමක් වූහ. එක නමක් හොඳ දක්ෂයෙකි. දෙනම ම පිරිවෙතේ ශිෂ්‍යයෝය. මා ගැන අනුන්ගේ ලොකු සැලකිල්ලක් පැවැති නමුත් ඔවුන්ගේ සැලැකිලි තරමට උගත්කමක් හෝ දක්ෂකමක් හෝ මට නොතිබුණි. මේ කාලයේ විභාගයට සෑහෙන තරම් හෝ අනුරූප වූ හෝ දැනීම කෙබඳු ද කියා වැටහීමක් තිබුණේ නැත. ගාල්ලේ වාචිස්සර, දික්වෙල පියනන්ද යන දෙනම සමග අතරින් පතර සුභද හැඟීම් පැවැත්වීමි.

“යම් තැනක් හෝ තනතුරක්-පදවියක් හෝ ලැබගනු කැමැත්තා විසින් කළ යුත්තේ, ඊට ඇති බාධකයන් ඉවත් කර ලීමත්, උපකාරක ධර්මයන් ඇතුළතිනුත් පිටතිනුත් දියුණුවට පත් කරගැනීමත් යන දෙකින් එයට සුදුස්සකු වීමය. එකතු වූ නියම ගුණයෙන් මිනිසා නියම තැනට පමුණුවා ලීම අනිවාර්ය සිද්ධියෙකි”.

මේ උපදේශය මට ගරු කළත් පෙමරතන හිමියන්ගෙන් හා ගරු සිරිවිමල හිමියන්ගෙන් ලැබී තිබුණේය. එහෙත් ගැඹුරට නොසලකන ලදි. ජයග්‍රහණයක රසයට සිත නුදුන් මට ඒ උපදේශයේ පතට සීමා වූහ; සිත තුළට වැද්දගනු නොලැබූහ.

මාස හයක් පමණ නිකම් පොතපතෙහි වැඩෙහි යෙදී, ප්‍රාචීන විභාගයට ගියෙමි. එහි ප්‍රශ්න පත්‍ර බලන විටය, අවශ්‍ය දැනීමක් නැති බව වැටහී ගියේ. එහෙත් පිළිතුරු සැපයීමි. සිංහල ව්‍යාකරණ පත්‍රය ම නරක් විය. විභාග ප්‍රතිඵල පිට වෙන කාලයේ මා සිටියේ දේවගොඩය, සිරිවිමල හිමියෝ විභාග අවස්ථාවෙහි මෙන් ම ඉන් පසුව ද උපකාර වූහ.....

15. ගරු හිමිපාණන් අපවත් වීම

1929.5.27 දින දේවගොඩ වැඩ සිටි ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ අපවත් වූහ. උන්වහන්සේට කළුතර හිමියන්ගෙන් උපස්ථාන ලැබිණි. කරදර නැතිව හොඳ සිහියෙන් අපවත් වූහ. උන්වහන්සේගේ ආදහන පින්කම හොඳින් සිදු විය.

අමා බින්දු...

ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේටත් මගේ පියාටත් යන දෙපළට ම සුදුසු උපස්ථානයක් කිරීමට මට ඉඩ ලැබුණේ නැත. පියා අන්තිම කාලයේ දස සිල් සමාදන් වී දරුවන්ගෙන් උපස්ථාන ලබා පිරිසුදු සිතින් කඵරිය කළ බව දැනගතිමි.

ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේගේ අන්තිම කාලයේ, මා වල්පොළ නැවතී සිටිද්දී, මට ලියුමකින් අවවාද කර තිබුණි. මම එය ඒ කාලයේ තදින් සිතට නොගත්තෙමි. උන්වහන්සේ කුඩාවට පෙනෙන වරද ද ලොකුවට සිතූ සග පිය නමකි. සුදු ඉඳුල්කඩ හා කිරිගොටු හැඩේ ඇති අංසකඩ පරිභෝග කිරීම දෝෂයට ලක් කළහ; ගැරහුම් කළහ. උභයාංශ පාරුපනයේදී, උපරිම සිරුර හෙළුවෙන් තබාගෙන පපුව මැද්දේ තබා සිවුරු කොන් එකතු කොට ඇඹරීමට තදින් විරුද්ධකම් පැහ; දෙස් කීහ. උන්වහන්සේ උභයාංශ ගැටවටු කරන දෙස බලා ඉන්නකු තුළ නියම ශ්‍රමණාකල්පය මැවී පෙනෙයි. ගරු කඵතර ස්වාමීන් වහන්සේ ගැනද කිය යුත්තේ එයයි.....

16. ඉංග්‍රීසි ඉගෙනුම

අලුත්ගම ඉන්නා කාලයේ ඉංග්‍රීසි බස ඉගෙනීමට පාසල් සිසුවකුගෙන් උපකාර ලැබිණි. අමුණුගම ඉන්ද්‍රජොතාරාමයේ ඉන්නා කාලයේ එයට තවත් උපකාර ලැබිණි. එ ද අතරමග නතර විය.

1929 දී කිසියම් වැඩක් සඳහා ගොස් දින කීපයක් එහි නැවතී වසන විට, හික්ෂුන් වහන්සේලාට ඉංග්‍රීසි ඉගෙනීම සඳහා “මහා කාශ්‍යප” නම් විද්‍යාලයක් පිහිටුවීමට යන බවත් ඒ සඳහා ඇතුළත් වීමේ විභාගය ළඟ බවත් පයාගල ශ්‍රී විමලවංශ හිමියන් වෙතින් දැනගතිමි. එහි ආකෘති පත්‍ර ද ඒ හිමියෝ මට පෙන්වූහ. භානුවංස ස්වාමීන් වහන්සේ හා සාකච්ඡා කොට මම ද එයට පෙනී සිටියෙමි. විභාගයෙන් සමර්ථ වී එම විද්‍යාලයේ ඉගෙනීම ඇරඹීම. නැවතීම කොල්ලපිටියේ ධර්මකීර්තාරාමයේය. ඒ කාලයේ එහි ඉඩකඩ ඉතා අඩුය. එසේ වුවත් 10 - 12 නමකට වැඩියෙන් විසූ බව මතකය. හංවාපොල නායක හිමියන්ගේ කරුණාව හොඳින් ලැබුණි. පතපොත ගැනීමට උපකාර භානුවංස හිමියන්ගෙන් ලැබිණි.

මේ ඉගෙනීමෙන් එක්තරා බුද්ධි විකාශයක් සැලසුණු බව කිව යුතුය. කෞතුකාගාර පුස්තකාලයෙන් පොත් බැලීමට ද පටන්ගන්නා

ලදි. නවීන ඥානයක ක්‍රියාකාරිත්වය පැන නැගුණේය. පොත් කියවීම - ලිවීම වැනි දේවල නිතර සිත යෙදුණ ද නොදැනීම අසංවර සිතිවිලි ද පහළ විය. ඒවා අබ්බවා හොඳ සිතිවිලි පහළ වූ හෙයින් මේ කාලයේ ගුණ - නැණ වගාව සැලසුණේය. මේ ඉගෙනීම පැවතුණේ කෙටි කාලයක් තුළය. එහෙත් අද දක්වා එයින් ප්‍රයෝජන ලැබේ. මේ ඉංග්‍රීසි දැනුම තව දුරටත් දියුණු කරගැනීමට කොපමණවත් මාර්ග තිබුණේය. එහෙත් මගේ කමී වක්‍රයේ විධානය අනුව එබඳු මං සෙවීමට මා සිත පෙළඹුණේ නැත.

අපේ අපවත් වූ ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේගේ වාර්ෂික පින්කම මේ කාලයේ ඉතා හොඳින් සිදු විය. එයට "වර්ත සුධා ලතිකා" නම් කුඩා පොතක් මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කෙළෙමි. එහි මුල් කොටස අප ඇදුරු පඬි හිමියන්ගේ ය. .... මේ පින්කමේදී ද භානුවංස හිමියන්.....මාගේ සියලු වැඩ පාලනය කිරීමට යත්තයක් දරන බව හැඟී ගිය හෙයින්, ඒ හිමියන් කෙරෙහි මධ්‍යස්ථ වූ මනසක් පැවැත්වීම හොඳ යැයි වැටහී ගියේය. අපවත් වී වදළ සම්භාවනීය ඇදුරු හිමිපාණන් සිහි කොට කරනු ලබන මේ පුණ්‍යාත්සව අවස්ථාවේදී පවා පිරිසුදු සමගි සිත් පෙළක් පවත්වන්නට නොලැබීම ගැන මම බලවත් සේ සංවේගයට පත් වීම.....

කාශ්‍යප විද්‍යාලයේ ඉගෙනීම ලබමින් විසිතුරු නුවණ ක්‍රියා කරවීමේ වරප්‍රසාදය, මේ මනහර වැඩ පිළිවෙළ, සිඳි බිඳි යාමේ වකවානුව පැමිණියේය. පුදුමයෙකි.! මා තුළ දෙමනසෙක් පහළ නොවීය. ලැබුණු අවස්ථාවෙන් ප්‍රයෝජන ගැනීමට එහි පැමිණෙන ඉංග්‍රීසි උගතුන්ගෙන් ඉහළ පන්තිවලට නියමිත පාසල් පොත් කියවා තේරුම්ගන්නා සැටි දැනගනිමි. මහා බොධි විද්‍යාලයේ ද ටික කලක් ඉගෙනීම කෙළෙමි. මගේ කර්ම වක්‍රයෙන් ලැබෙන විධානය අනුව මේ ගමන නවත්වා ලීම සිදු විය. මෙයට හේතුව, මා සමග එකතුව වැඩ කළ පයාගල ශ්‍රී විමලවංශ හිමියන් ඒ ස්ථානයෙන් පිටව යාමට කථා කිරීම යයි සිතමි.....

මම ද කොල්ලුපිටියේ ධම්කීර්ත්‍යාරාමයෙන් පිට වී යාමට සිතා එයට සුදනම් වීමි. එහි මාගේ උපකරණ වශයෙන් තිබුණේ කියවූ පොත් පත් ටිකත්, පැන, පැන්සල, තුන් සිවුර හා ගොටු අත්තත් පමණ යයි සිතමි. එද ද පිරිකර වැඩිය තබාගැනීමේ හිරිහැරයෙන් ඉවත් වී කල් ගෙවීමි. එද නොලැබෙන හෙයින් මෙසේ අල්ප පරිෂ්කාර ඇත්තකු

අමා බින්දු...

විණැයි සිතාගන්නට ඉඩ ඇතත්, හොඳට පිරිකර ලැබෙන, අවටින් ලබාගැනීමට ඉඩ ඇති, මේ අවදියේදී ද තුන් සිවුරෙන් හා අල්ප පරිඡිකාරයෙන් සතුටු වීමට හොඳ සිතීන් ම පුළුවන්කම ලැබී තිබේ.

අනුන්ට දීමේ අදහස තිබේ. ඒත් ඒ පරිත්‍යාගය කිරීමට මා සිත යෙදෙන්නේ හිතවත් ගුණවත් පුද්ගලයන් කෙරෙහි ය. "මට" යයි යම් කිසිවක් අතේ හෝ ළඟ ඉතිරිව තබා නොගෙන පර හට දීමේ හැකියාවක් මා තුළ පිහිටා තිබේ. මේ නිසා මා වෙනුවෙන් තිබෙන කොයි දෙයක් වුවත් ලෙහෙසියෙන් අතහැර දැමීමට පුළුවන්කම තිබේ. 'මගේ' යැයි අල්ලාගෙන පොදි බැඳ තබාගැනීමේ අදහසක් එදත් අදත් දෙකේ ම නැත. යමක් රකිතොත් රකින්නේ පරාගේ ප්‍රයෝජනය සඳහාය.

17. ප්‍රාවීන විභාග දෙකකින් සමත් වීම

ධර්මකීර්ත්‍යාරාමයෙන් පිටත් වීමට ඉඩ ලැබුණේ නැත. පහතමුල්ලේ පියදස්සි ස්ථවිරතුමා කුඩා කල පටන් මා මිතුරෙකි. ඒ ස්ථවිරයන් ප්‍රධාන ධර්මෝදය පිරිවෙතේ සිසු පිරිසක් මේ දිනවල ප්‍රාවීන ප්‍රාරම්භ පරීක්ෂණය සඳහා පොත් බලමින් විසූහ. ඒ පිරිසෙහි කඩවැද්දුවේ පිනවංස ස්ථවිර තුමා ද වූ බව මතකය.

විභාගවලට යාමේ අදහසෙක් මා සිත් තුළ නොපැවැත්තේය. ඉතිහාසය සාකච්ඡා සභාවෙක් විය. විභාගයට නියම හරිය මාතෘකා කරගෙනය. එය දිගටම මැනැවින් පැවැත්විණි. මෙයට මම ද සම්බන්ධ වීමි. ඉංග්‍රීසි "මහාවංස" පරිවර්තනය යම්තම් වැටහෙන හැටියට බලා එහි දක්වා ඇති සටහන් සාකච්ඡා සභාවේදී කීවෙමි. මේ සභාවට පයාගල ශ්‍රී විමලවංශ ස්වාමීන් වහන්සේ ද සිටි බව මතකය, ක්‍රමයෙන් සාකච්ඡා සභාව දියුණු විය.

විභාගය සඳහා වැඩ කිරීමට ද සිදු විය; එකතු වී පොත් බැලීමෙනි. අවශ්‍ය වූ පොත පතත් ලැබිණි. විභාගය සඳහා අයදුම් පත් ද පුරවා යවන ලදී. සහතිකය වැල්ලවත්තේ (ධර්මෝදය පිරිවෙතේ) වැඩ සිටි රස්නකවැවේ හිමියන්ගෙනි. අපේ අතුරුගිරියේ ඇදුරු පඩි හිමියෝ මේ බව නොදත්හ. නොදන්වූ හෙයින්. එහෙත් ආවාසීත්වයට උන්වහන්සේගේ නාමය යොදන ලදී.

වැඩි මහන්සියක් නැතිව පොත් බලාගෙන ගියෙමු. මේ කාලයේ සිතේ තත්ත්වය හොඳය. අවශ්‍ය තරමට දැනුම තිබෙන බව දැනුණේය.

එහෙයින් පරීක්ෂණයට නොබා මුහුණ පෑවෙමි. (1930 වර්ෂයේදීය.) එය තනිවමය. තරමක් හොඳ ප්‍රතිඵල ලැබුණේය.

මින් පසු ඉංග්‍රීසි වැඩ නැවතිණි. ඊළඟ පරීක්ෂණයටත් (ප්‍රාචීන මධ්‍යම) පෙනී සිටීමේ අදහස ඉබේට ම පහළ විය. අවශ්‍ය පත පොත භානුවංස හිමියන්ගෙන් හා දේවගොඩින් ලැබුණි.

කාලය හුඟක් ගෙවී අතුරුගිරියට ගියෙමි. 1931 මුල් කොටසේදී යයි සිතමි. මා එහි යන විට විභාගය සඳහා පොත් කියන පිරිස නියමිත කොටස් බොහෝ දුරට කියා අවසන් කර තිබුණ බව දැනුණේය. "මගේ භාග්‍යයේ සැටි මෙසේ ම තමා" යයි මධ්‍යස්ථ සිතින්, මැදදේ සිට පොත් කීමට සම්බන්ධ වීමි. "නෛෂධ වර්තය"ත් "සාහිත්‍ය දර්පණය"ත් දේවගොඩ දයක පිරිසකගේ වියදමින් බොම්බායෙනුත් කල්කටාවෙනුත් ලැබ ගත හැකි විය. දෙපොතේ පසු කළ මුල් කොටස් ලියාගනිමින් ද ඉදිරි කොටස් පිළිබඳ පාඩමට සම්බන්ධව ඉතා හොඳ සිහියෙකින් ද වැඩෙහි යෙදුණෙමි. ඒවා දුෂ්කර තත්ත්වයකින් හැඟුණේ නැත.

පොත් දෙකේම පරීක්ෂණය සඳහා නියමිත පරිච්ඡේද අවසන් කිරීමෙන් පසු (දික්වෙල) පියනන්ද ස්ථවිරයන් හා පොත් බැලීමට පටන්ගනිමි. ඉගෙනීමේ හා පරීක්ෂණයකට සුදුනම් වීමේ ද මනා හුරුබුහුටිකමක් ඇති පියනන්ද ස්ථවිරයන්ගේ සංවිධානය අනුව පොත් බැලීමේ වැඩ කරගෙන ගියෙමු. එයට පේවී කල් ගෙවීමට නොහැකි හෙයින්, වත- පිළිවෙතෙහි යෙදීමත් දන්-පිරිත්වලට උදව් වීමත් අඩු කෙළේ නැත. ඉතා මැනවින් විභාග වැඩ පැවතිණි.

අනගි මල් - පහන් - ගිලන්පස පූජාවක් ද පැවැත්වීමු. එහි අගය අද මතක් වන විටත් විත්ත ප්‍රසාදය පහළ වෙයි..... පූජාව ඇදුරු හිමියෝ ගාථා කියවමින් මැනවින් සිදු කළහ. සුවඳ දුම් පහන් පූජාවට ගාථාවක් එවේලේම තනා කියවූහ..... මේ පින්කමේ හැම සංවිධානයක් ම පියනන්ද, (මාතලේ) සාසනතිලක යන දෙනමගේය.....

විභාගයට යා යුතු දිනය ළං විය. (1931 වර්ෂයේදීය.) පත් පොත් පෙට්ටිවල අසුරාගෙන සුදුනම් වී, මුල්ලේගම සිට සුබ නැකතට පිටත්ව ආ වතුරුගම අතුලවංස ස්ථවිරයන් ද සමග, කැපකරුවන් ලවා බඩුත් ඔසවා ගෙන, බසයකට නැගගැනීමට අතුරුගිරියේ මහ පාරට බැස්සෙමු. බොහෝ වේලාවක් බලා සිටි මුත් යාමට වාහනයක් නොලද්දෙමු. ඊළඟට දුම්රිය පොළට යාම හොඳ හෙයින් බොහෝ මහන්සියෙන් එහි ගියෙමු.

අමා බින්දු...

අප පිරිස එහි ළඟා වන විට කොළඹ බලා යන දුම්රිය පිටත් විය. දවල් එකට පමණ (අතුරුගිරියේ) ස්ථානයෙන් පිටත්ව ආ අප පිරිසට ඇදිරි වැටෙන්නට ළං වන තුරු ම අතරමග හිරිහැර විඳින්නට සිදු විය. අන්තිමට පැමිණි දුම්රියෙන් මරදනට ළඟා වූමු.

අප නැවැතුම් පොළ ලෙස තෝරාගත්තේ ඕඩේ පන්සලය. අතුලවංස ස්ථවිරයන්ගේ හැඳිනීම අනුවය. අපි හැමදෙනා බඩුත් ඔසවාගෙන එහි ඇතුළු වීමු. අතුලවංස ස්ථවිරතුමා ඇතුළට ගොස් සාකච්ඡා කොට නැවතුණේය. අපේ අනෙක් අයට එතැන නොතැන විය!

දැන් දෙගිඩියාවෙන් පෙළෙන අපි පාරට බැස්සෙමු. ඉතා අමාරුවෙන් බෞද්ධ මන්දිරය සොයා ගියෙමු. එහි පාලකයා හට පිංසෙන්ඩු වී යම්තම් රැය ගත කිරීමට ඉඩ සලසා ගනුමු. රැ මැදියමට ආසන්න විය. අප කා විසිනුත් හෙට උදේ ම සිතටත් කයටත් සනීප ඇතිව පරීක්ෂණයට පෙනී සිටිය යුතුය. එහෙත් තද වෙහෙස නිසා ගිලන්පසවත් නොබලා නින්දට වැටුණමු.

උදේ ලොවත් සමග හිතත් එළි වී තිබෙන බව දැනී, වහා නැගිට, මුණ කට සෝදගෙන, හිල් දන් කිස නිමවා, පරීක්ෂණය පවත්වන තැනත්, හිඳගැනීමට නියමිත තැනත් කල් ඇතිව ගොස් දත යුතුව තිබූ හෙයින්, එය සොයාගෙන ගියෙමු.....

බිම ද තැන ද අසුන ද සොයාගෙන, කාල සටහන අනුව එදින ඒ වේලාවට අයිති වැඩෙට සිත යොදා ටික වේලාවක් ගත කරන්නට ලැබිණි. ප්‍රශ්න පත්‍ර නියමිත වේලාවට ලැබිණි. සිතට සැහෙන ලෙසට පිළිතුරු ලිවෙමි.

අපේ කොටස පිළිබඳ හැම පත්‍රයක් ම ලිවීමේදී සිතේ සතුට පහළ කරන ගතියක් දැනුණේය. කාලය බොහෝ ඉක්මනින් ගෙවී ගියේය. අපි කවුරුත් සතුටෙන් වැඩෙහි යෙදී අවසන් කොට, ගරු ඇඳුරු හිමියන් හමු වී සියලු තොරතුරු කීවෙමු.....

“විපත්-කරදර-පීඩා මැද්දේ ඒවා පිරාගෙන ඉදිරියට යාමෙන් අනාගත ශුභදාසි සිද්ධීන් හමු කොට ගත හැකි වන්නේය.”

විභාගයේ ප්‍රතිඵල සඳහන් පතෙහි මගේ හා පියනන්ද ස්ථවිරයන්ගේ නාමයන් ගෞරව පන්නියෙහි සඳහන් වී තිබෙනු දැක සතුටු වීමි..

18. පසුබෑමක්

මෙයින් පසුව විශේෂ කාල සටහනක් පිළියෙළ කෙළේ පියනන්ද ස්ථවිරතුමාය. අප දෙදෙනාට ඉගෙනීමක් උගැන්වීමක් දෙක ම කිරීමට ලැබුණෙන් වැඩ වැඩි විය. ශිෂ්‍ය සභාවක් ද පැවැත්වීමට පටන්ගන්නා ලදී. ශිෂ්‍ය පිරිස වැඩි වූහ. ගිහි සිසුවෝ ද වූහ. වෂී දෙකක් - එකහමාරක් පමණ පවත්වාගෙන යන අතර, නොයෙක් විදියේ දුබලකම් නිසා හා ආශ්‍රිතයන්ගේ නිරනුකම්පය පැවතුම් නිසා ද මා තුළ හටගත් සිත් තැවුල දික් විය. කරන වැඩේ නිසි පිළිවෙළට කළ නොහැකි වන විට සිත් තුළ පහළ වන්නේ අසහනයකි.

මෙය මමතාවේ වරදින් හටගන්නා දුබලකමකි. යෝනිසෝ මනසිකාරය ඉදිරියේ යොදාගෙන “මමෙක් කොයින්ද? ‘මගේ’ කිය හැකිකමෙක් ස්කන්ධ-සංස්කාරයන් පිළිබඳව කෙසේ ලැබේද?”යි සලකා බැලීමක් කළහොත්, සිත් තුළ පහළ වන්නේ පිරිසිදු-සැහැල්ලු ගුණ සන්තානයෙකි. ඕනෑකම් නැත. අල්ලාගැනීම් නැත. ඓතික ශාන්ති රසය නම් මෙයයි.....

භාවනාවකින් අභාවන සිත දිරාගිය සෙවෙති ඇති ගෙවහලක් බඳු යයි මට වැටහී ගියේ පසුවය. වහලේ සිදුරුවලින් තෙමීම නොවැළැක්විය හැක්කේය. මේ තේරුම සිතට නුදුන්නෝ වැරදි පිට වැරදි ගොඩගසාගනිති. නැත්නම් එයින් නොනැවතී පරා හට දෙස් නගති. මේ ක්‍රියා දෙක ම නොදැමුණු ගතියේ ස්වභාවයයි.

“කරුණා- මෙෙත්‍රියෙන් පිරි පිරිසෙක නොවැ, එයට විරුදු සිත් ක්‍රියා කරන පිරිසකදීය, ඉවසීමාදිය ගුණ වශයෙන් දැක්විය හැක්කේ” යනුවෙන් මට මූලින් ලැබී තුබූ උපදේශය විස්මාතව ගොස් තිබුණු සේ හැගේ. එයින් සිතත් කයත් දෙක ම දුබල කරගෙන, තල්දියාවල සිරි නන්දනාරාමයේ ටික කලක් නැවැතී සිටියෙමි.....

පරා සම්බන්ධ කරගෙන කළමනා වැඩවලදී එහි සඵලත්වයක ලේශයකුදු දැකගත හැකි වන්නේ පළමුවෙන් තමාගේ සිත් සතන් ද්වේෂ, මෝහ, ලෝභාදියෙන් කිලීටි කරගෙනය. දෙවනුව තර්ජන වර්ජනාදියෙන් පරාගේ සිත් සතන් තුළ යථෝක්ත ක්ලේශයන් පහළ කොට, ඔවුන් පහත් අඩියකට හෙළා ලීමෙනි. මෙයින් තොරව දෙපැත්තේ ම හොඳ පිරිසිදු සිත් සතන් රකිමින් වැඩක් සිදු කරන්නට ලැබෙන්නේ, කලාතුරකින් පහළ වන පුණ්‍ය සම්පන්න වූ මහා පුරුෂයකුට පමණි.

අමා බින්දු...

මා වැඩකට සිත - ගත යොදන්නේ කලාතුරෙකිනි. එසේ ම ඉතා පිරිසිදු වේතනාවෙකිනි. පළමු කී ලෙස පිරිසිදු සිත තබාගෙන අනුන් ද කිලිටි නොකර නිසි පරිදි එය සිදු කළ හැකි නම්, සතුටින් එය එසේ කරන්නෙමි. මගේ අකුශලතායෙන් හෝ ධර්ම විලෝපයෙකින් හෝ එයට නිසි තැන නොලැබේ නම්, මා කරන්නේ කරේ තබාගෙන ගිය බර අතට බාගෙන, පසුව බිම තබා නිදහස් වීමයි.

අතුරුගිරියේ වෙසෙමින් මා කරගෙන ගිය වැඩ පිළිවෙළ නවත්වා දමන්නට සිදු වූයේ මේ අදහසිනි. මෙයින් කීප පැත්තකට වාසි සැලැසෙන්නට ඉඩ තිබුණු බව සැබවි. එය මට ගණනකට වැටහෙන්නේ නැත. බොහෝදෙනා සලකන්නේ මේ ටික පමණය.....

මෙයින් කයත් සිතත් දුබල කරගත් මම දේවගොඩට ගියෙමි. අත් පා දූවිල්ල, නින්ද නොයාම, මන්දග්නිය වැනි දුබලකම්වලින් පෙළෙන මා දූක උපස්ථානයට ඉදිරිපත් වූයේ දේවගොඩ එස්. කරෝලිස් සිල්වා මහතාය. දැන් ජීවතුන් අතර නොමැත. මා ගිහි කාලයේ ද මගේ මිතුරෙකි. මහණකමේදීත් මේ ගිතවත් බව නොනැසී පැවතුණේය. මගේ මේ දරුණු අසනීපයට වෙද-හෙදකම ඤාණාන්විතවැ සැලැසුවේ ප්‍රිය ඤාතියකුගේ විලසිනි. අන්‍ය දයක පිරිස ද පොදුවේ හා පෞද්ගලිකව ද උපකාර කළහ. යම් හෙයකින් මේ අවස්ථාවේ මේ උපස්ථානය නොලැබුණේ නම් විශාල පීඩා රාශියකට මුහුණ දීමට මට සිදු වනු ඒකාන්තය.

ඉතුරු විභාගය (= ප්‍රාචීන අවසානය) පිළිබඳ වැඩෙහි යෙදෙනු දැක්මට අපේ කළුතර පේමරතන ස්වාමීන් වහන්සේන් අපේ දයක පිරිසත් සතුටින් ඉන්නා බව, ආවශ්‍යක පොත් සොයාදීමාදියෙන් උනන්දු වන සැටියෙන් හැඟී ගියේය. මා සිත තුළ බලපැවැත්වූ කිසියම් දුබලතා රැසෙකින් පෙළෙමින් කල් යැවූ සැටියෙකි, සිතාගත හැක්කේ. අවශ්‍ය තරම් පතපොත නැමැති උපකරණත් එබඳු ම විවේකයකුත් පහසුවෙන් ලැබී තිබේද්දීත් මා මෙසේ අන්‍යන්ක උදෙසාත්වයකට වැටී කල් ගෙවූයේ කවර හෙයින් ද යනු මට ම තෝරා බේරාගැනීමට දුෂ්කර ගැටලුවකි. කර්ම වක්‍රය කරකැවීමේ සැටි යයි කියා සැනසෙමු.

මේ කාලයේ ඉරුගේ දශාව නිසා මේ විදියේ සිදුවීම්වලට ඉඩ ඇති බව ජ්‍යොතිර් විද්‍යාඥයෝ පළ කළහ. එහෙත් අනාගත පරිභානියක් ගැන සැලකීමෙන් මා සිත් තුළ නම් කනස්සලු ගතියක් පහළ වී පීඩා වින්ද බවක් කීමට නොපුළුවන.

19. තැනින් තැනට

කෙසේ වෙතත් අනුන්ගේ සිත් සැනැසීමට මෙන් යළිත් අතුරුගිරියට යාමට පිටත්ව, තල්දියාවලට පැමිණ, සිත් ගන්නා ස්වභාවයක් නොතිබුණ හෙයින් අතුරුගිරියේ සිටි සිරිවිමල හිමියන් හා එකතුව කිණිගම ජයශේඛරාරාමයට පැමිණියෙහි. මෙය 1934 පමණ කාලයේදී යයි සිතමි.

මේ කාලයේ සිරිවිමල හිමියන් සමග ධර්ම ශාස්ත්‍රීය සාකච්ඡාවන්හි යෙදෙමින් ද උන්වහන්සේගේ වැඩට උදව් වෙමින් ද සතුටින් විසිමි. එහෙත් අතුරුගිරියේ තොරතුරු ඇසීමට වැඩි රුචියක් නොදැක්වූ බව කීම සුදුසුය.

සිරිවිමල හිමියෝ ද බුද්ධි විකාශයට උදවු වෙන අගනා අදහස් ප්‍රකාශ කළහ. එයින් බොහෝ දුරට මගේ දැනීම දියුණු විය. සීමාව ඉක්මගෙන යන අවස්ථාවලදී මම නිශ්ශබ්ද වීමි. උන්වහන්සේත් එය තේරුම්ගෙන සාකච්ඡාවෙහි යෙදුණහ. මගෙන් පිළිතුරු බලාපොරොත්තු වන කථාවක් පවත්වන්නේ, ඒ බව කලින් ම මතක් කර දීමෙනි.

නිට්ටමුවේ ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේත් (= විද්‍යානන්ද පරිවේණාධිපති, පසුව නිකායේ මහා නායක පදවිය හෙබවූ, අති පූජ්‍ය මාතලේ ධම්මසිරිධම්ම මාහිමිපාණෝ) අතරින් පතර එහි පැමිණියහ. එබඳු අවස්ථාවලදී ත්‍රිපිටකය පිළිබඳව කරුණු විචාරා දැනගන්නට පුළුවන් විය. අර්ථකථාවායඝීවරයන් පිළිබඳවත් ආපත්ති විනිශ්චය කරගැනීම පිළිබඳවත් උන්වහන්සේගෙන් ලැබුණු උපදේශය පැහැදිලිය; සරලය: .....

කිණිගම ජයශේඛරාරාමයෙහි නැවැතී කල් ගෙවීමට මට කීප වරක් මැ අවස්ථාව සැලැසුණේය..... මේ අතර බදුගම ධර්මානන්ද විහාරස්ථානයේ වසන (පැවිදි සහෝදර -) චේවැල්දේණියේ ජනසේන ස්ථවිරයන් ඒ පළාත්වාසී ජනයා පහදවාගෙන වැඩ කරන කාලයේ ඒ වැඩට උපකාර වීමට මට දැනුම් දී තිබුණේය. එහෙයින් 1934 වර්ෂයේ මැද භාගයේදී පමණ මට එහි යන්නට සිදු විය.

එහි වැඩ කරගෙන යන අතරේදී, මතුගම අලුත් ස්ථානයක වසට ආරාධනාවක් ලැබී, එහි දෙවසක් (1935 - 36) පමණ කල් ගෙවන්නට සිදු විය. ඒ කාලයේ භූතාවේශයෙකින් ශාස්ත්‍ර කියන තැනෙකින් ශාන්ති ක්‍රියාව සඳහා පිරිතක් වැනි ගාථා පන්තියක් සෑදීමට උපදෙස් ලැබුණේය.

අමා බින්දු...

එයින් ප්‍රයෝජන ලද බව ද පෙනුණේය. මේ අනුව හැම ශාන්ති ක්‍රියාවකට ම ගැළපෙන ශ්‍රේණික දෙකක් තැනුවේ. එය ද බොහෝ ප්‍රයෝජනවත් වූ බව පසුව දැනගතිමි. පසුව කීප වරක් සකස් වූ ඒවා කීපදෙනෙකුත් අතර හොඳ වැඩ සඳහා යෙදුණු බව දැනගතිමි.....

මෙහි වාසය කරන කාලයේ ම පන්තිල..... දයක පිරිසක් එකතුව ගරු කඵතර ස්වාමීන් වහන්සේ වස් වසවාගෙන උපස්ථාන කළහ. යම්තමින් පටන්ගෙන පසුව ස්ථීර ඉඩමක ආවාසයක් තනා ආගමික වැඩ කරගෙන ගියහ. ඒ කාලයේ මට ද මේවාට සම්බන්ධ වීමට ඔවුන්ගේ ආරාධනා පරිදි අවස්ථාව පැමිණියේය.

20. යළි අසනීප වී .....

එහි ටික කලක් ගත කරන විට අසනීපයක් නිසා කොළඹ මහ රෝහලේ නැවැති බෙහෙත් පිළියම් ගතිමි. වැල්ලවත්තේ විභාවී ස්ථවිරයන්ගේ මඟුල් බණ පැවැත්වූයේ මා රෝහලේ පිළියම් ගන්නා කාලයේය. ඒ පින්කමට පැමිණි බොහොමයක් සංඝයා වහන්සේලා මගේ ලෙඩ බැලීමට ද පැමිණියහ. ඒ ඒ අය ගෙනවුත් දුන් අමු මිදි එල ආදියෙන් පිරි පසුම්බිවලින් මා අවට පිරී තිබුණේය. බොහෝදෙනා පුදුම වී බලා සිටියහ. දෙස්තර විජයරාම මහතාය, මට බෙහෙත් නියම කිරීම ආදිය කෙළේ. එපමණක් නොව, විශේෂ සැලකිලි ද මා වෙනුවෙන් සලසා තුබුණේය.

තරමක සුවයක් ලැබීගෙන එන විට රෝහලින් නික්ම යාම ගැන සිතිවිලි පහළ විය..... දෙස්තර මහතාගේ අකැමැත්තත් තිබියදී මැ මම රෝහලින් අහක්වැ කොල්ලුපිටියේ ධම්කීර්තඝාරාමයට ගියෙමි. ඒ යන විට, මට ලැබී තිබූ අමු මිදි, ඇපල් ආදි සියල්ල දුප්පත් ලෙඩුන් හට බෙද දෙන ලෙස එහි නේවාසික උපස්ථායිකාවනට භාර කෙළෙමි.

රෝහලින් පිට වී ධර්මකීර්තඝාරාමයේ මසකට වැඩියෙන් බෙහෙත් ගනිමින් වාසය කෙළෙමි. ඒ කාලයේ එහි වැඩ සිටි, පරෝපකාරයෙහි නියත ලැදිකමක් ඇති කාරුණික ගරු භංවාපොල විමලවංස හිමියෝ නොයෙක් අතින් උපස්ථාන කළහ. ඒ කාලයේ කඵතර පේමරතන ස්වාමීන් වහන්සේගේ අවවාද අනුව දේවගොඩ දයක පිරිස ද පන්තිල දයක පිරිස ද මගේ බේත් ආදිය ගැනීම සඳහා උපකාර කළහ.

මෙයින් පසුව අපේ ජීනසේන ස්ථවිරයන්ගේ ද අනුමැතිය ඇතිවැ, පිළියම් කළ වෛද්‍යවරුන්ගේ ද කැමැත්ත ඇතිවැ බණ්ඩාරවෙල දේශගුණයෙන් සිරුරට පහසුවක් සලසාගැනීම හොඳ යැයි බොහෝදෙනා ද කී හෙයින්, අපි කීපනමක් එකතුවැ ඒ පළාතට යාමට සූදනම් වීමු.

අපේ පිරිස, පහතමුල්ලේ පියදස්සි ස්ථවිර, වේවැල්දෙණියේ ජීනසේන ස්ථවිර, පාරුතොට සිරිසුමන ස්ථවිර, මා සහ කැපකරු ළමයින් දෙනනා ද යන සයදෙනකුගෙන් සමන්විත විය..... පිරිසෙන් උඩරට පෙදෙස ගැන හොඳ පළපුරුද්දක් ඇත්තා ද ජනයා ගැන හැදුනුමක් ඇත්තා ද අපේ ජීනසේන ස්ථවිරතුමාය. මේ ගමනේ මාගීදේශකත්වය ඒ ස්ථවිරයනට ඉබේ ම ලැබුණේය. මම නම් මේ පෙදෙස ගැන කිසි ම දැනුමක් නැත්තෙක් වීම.....

මේ පිරිස පිටත් වීමට කලින්, මාස කීපයක් ගත කිරීමට සැහෙන තැනක් හරි හැටියට නියම කරගෙන නොතිබුණු බව මා දැනගත්තේ ගමනේ මැදක් හරියේදීය. කොතරම් දුකක් හෝ සැපක් හෝ ඉවසා විඳ දරාගැනීමට, නිශ්ශබ්දව ඉවසාගෙන කම්පාවක් නැතිව කල් ගෙවීමට හොඳ පුරුද්දක් ඇති මම මාගීදේශකයාණන්ගේ හා තදනුගාමීකයන්ගේ වැඩට නැමීගෙන කල් ගෙවීමි.

අපේ මේ පිරිස පළමුවෙන්ම ගියේ නුවරඑළියෙනුත් ඇත රාගල අසල පිහිටි අමරපුර නිකායේ ස්ථවිර නමක් ගොඩ නගාගෙන යන අලුත් ස්ථානයකටය. එය ඉතාමත් සීතල අධික පෙදෙසෙක් විය. අප එහි යන විට එහි ප්‍රධාන ස්ථවිරතුමා ස්ථානයෙන් බැහැර ඇත පෙදෙසකට ගොස් සිටි හෙයින්, ආරම්භයේ ම අපට සුළු කරදරයකට මුණ දෙන්නට සිදු විය. එයින් පිටත්වැ බණ්ඩාරවෙලට පැමිණියේ ඊටත් හොඳ තැනක් නම් කරගෙනය. එහි පැමිණ සොයා බලන විට, එය ද නොගැළපෙන තත්ත්වයක පවත්නා බව දැනගන්නට ලැබිණි.

දැන් යා යුතු අතක් නැතිවැ ඉන්නා විට, කිණිගම නම් දීරා ගිය ආවාසයක් ගැන දැනගන්නට ලැබී එහි ගියෙමු. එහි වාසය කෙළේ සියම් නිකායේ හික්සු නමෙකි, අපට එහි ඉන්නට ඉඩ ලැබුණේය. එහෙත් නිදගැනීමට ඇඳන් හෝ කොට්ට පැදුරු හෝ නොවීය. ජීනසේන ස්ථවිරයන් විසින් අප සයදෙනාට ම සැහෙන්නට ඒ අවශ්‍ය උපකරණ සපයන ලදී. බොහෝ දුරට සතුටින් මසක් පමණ එහි කාලය ගත කරන

අමා බින්දු...

ලදී. දුෂ්කරතා රැසක් මැද ප්‍රමාණවත් සනීපයක් ලබාගැනීමට පුළුවන් විය. පළමුවන වරට සනීප ගැනීම මෙතෙකින් අවසන් විය.

අපි විසිරී ගියමු. පියදස්සි ස්ඵවිරතුමා ප්‍රධාන තුන්තමක් ඒ ළඟ තවත් තැනෙක නැවැතී ටික කලක් ගත කිරීමට කතිකා කරගෙන පිටත් වූහ. ජනසේන ස්ඵවිරතුමා බදුගමට වැඩියේ යයි සිතමි. මම මාතලේ ශාසනානුලක ස්ඵවිරයන්ට දන්වා කුඹියන්ගොඩට ගියෙමි. සිත පළාතක සිට එකවරටම උෂ්ණ පළාතකට ගමන් කිරීම හොඳ නැති නිසා මෙසේ කෙළෙමි. එහිදී ශාසනානුලක ස්ඵවිරතුමා මට හොඳින් සැලකීය.

21. ප්‍රාචීන අවසාන විභාගය

මා එහි මසක් පමණ කල් ගෙවන විට, පියදස්සි ස්ඵවිරතුමා ද පැමිණ එකතු විය. (ප්‍රාචීන) අවසාන විභාගය සඳහා පොත් බැලීමට ඒ ස්ඵවිරතුමා මා උනන්දු කෙළේය. සෑහෙන තරම් පොත් පත් සපයා තුබූ හෙයින්, නිකම් කල් ගෙවීමට වඩා හොඳ හෙයින් මමත් පොත් බැලීම ඇරඹිමි. .... බොහෝ පොත් මා බලපු ඒවා හෙයින් හෙමින් හෙමින් පොත් බැලීම අරඹන ලදී.

ගොනු කරගැනීමට දුෂ්කර වූයේ සංස්කෘත සාහිත්‍ය ඉතිහාසයයි. එයට තිබුණේ ඉංග්‍රීසි පොතෙකි. එය ශාසනානුලක ස්ඵවිරතුමා විසින් සිංහලට පෙරළා දෙන ලද නමුත් සම්පූර්ණ දැනීමක් නොවීය. ඒ ස්ඵවිරතුමාගේ උපකාරය උසස් විය.

එවර විභාගයට බොහෝ පොත් රැසක් නියම වී තිබුණේය. සම්පූර්ණයෙන් සිතට සෑහෙන තරමින් පොත් පෙළ ගැන දැනුමක් පහළ කරගැනුමට දෙවසක් පමණ ගත කළ යුතු සේ මට නම් හැඟී ගොස් තිබුණේය. එහෙත් පියදස්සි ස්ඵවිරතුමාගේ සැහැසි හෝ ඥානාන්විත හැඟුමට මා ද යටත් වූයේ සිතමි. විභාගාදියකින් උසස් වීමක් මම කවදවත් බලාපොරොත්තු නොවිමි. එහෙයිනි.

කෙසේ හෝ ඇවැසි වන පොත් ටිකක් දුරට බලාගෙන ගියමු. මාස කීපයක් ගත විය. පියදස්සි ස්ඵවිරතුමා කොළඹට ගිය අතර මම අතුරුගිරියට ගියෙමි. මගේ සිතේ තදින් බලපෑවේ "තර්ක සංග්‍රහයේ" දැනීම දියුණු කරගැනීමය. අතුරුගිරියේ ඇදුරු හිමියන් ඇසුරු කිරීමෙන් මෙය සම්පූර්ණ කරගත හැකි බව මම සිතා සිටියෙමි. මම එය සලකා එහි ගොස්, විභාගයට පෙනී සිටිනා බව ද "තර්ක සංග්‍රහයේ"

නොවැටහෙන තැන් අසාගැනීමට ඕනෑ බවද මතක් කළෙමි. එය එසේ ම සිදු විය. මෙසේ එහිදී වෙහෙස ගෙන වැඩෙහි යෙදුණත්, උරහිසේ වේදනාව බලපවත්වන බව දැනුණු හෙයින් විභාගය ගැන දෙහිඩියාවක් සිත් තුළ ක්‍රියා කරන්නට විය.

ඇදුරු හිමියෝ ද විභාගයට යාම ගැන වැඩි සැලැකිල්ලක් නොදැක්වූහ. මගේ දුබලකම් දැනගෙන උන්වහන්සේ මෙසේ උදසීන වන්නට ඇති බව පසුවූ මට සලකාගත හැකි විය. යම් කිසිවක් දිගටම ලියාගෙන යාමේ අපහසුව එයින් පළමු දුබලකම ලෙස සලකන්නට ඇත.

මේ සංකර මධ්‍යයේ ම (විභාගයට) නියමිත දිනට කලින් දිනයේ අප ..... වැල්ලවත්තේ ධම්මාදය පිරිවෙනට යැවිණ. අපේ පියදස්සි ස්ථවිරතුමා අපේක්ෂා කෙළේ විභාගයෙන් කෙසේ හෝ සමථි වීමටය. මගේ සිතේ බලපෑවේ, දන්නා විකවත් ලියා ගන්නේ කෙසේ ද? යන ප්‍රශ්නයයි.

ලිවීමට ඉදිරිපත් වූමු. අවාසනාවට මෙන් දන්නා දේට ද පිළිතුරු ලියාගත නොහැකි විය. එය උරහිසේ වේදනාව පමණක් නොවැ යම් කවර ක්‍රමයකින් හෝ සිතක් අවුල්වූ ගොස් තිබීම නිසා යයි මම සලකමි. සාහිත්‍ය ඉතිහාසය ප්‍රශ්න පත්‍රයට ලිවීමේදී ද මේ ඇබැදිදිය සිදු විය. තකී පත්‍රයට ලිවීමට පළමු දිනයේ ඒ පත්‍රයට ම ලිවීමට සුදනම් වී අවුත් සිටි දික්වෙල පියනන්ද ස්ථවිරතුමා සමග ඒ ගැන සාකච්ඡා කරන්නට ලැබුණු නිසා, එහි පිළිතුරු මැනැවින් ලියාගත හැකි විය. මෙසේ මොන අන්දමකින් හෝ විභාග වැඩ අවසන් කෙළේ, සිතේ පැවති බලවත් උදෙසාගයෙකින් නොවේ. බලාපොරොත්තු වූයේ කාලය ගෙවා දැමීමය.

මේ කටයුතුවලින් පසු උරහිසේ වාතාබාධයට පිළියම් ගන්නට සිදු විය. එයට ධම්මාදයපතිවූ වැඩ සිටි ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේගෙන් ද බොහෝ උදවු ලැබුණේ ය. ඒ අනුව බෙහෙත් රැගෙන දේවගොඩට ගියෙමි.

22. පරිවෙණාධිපතිකමක් අත්හැරීම

කලින් කල දේවගොඩ ස්ථානයේ හා බදුගම ධර්මානන්ද විහාරයේ ද වාසය කරන්නට සිදු විය. බදුගම වාසය කරන කාලයේ එහි සිසු පිරිස වැඩි විය. එහෙයින් පිරිවෙනක් තැබීමේ උනන්දුව පහළ කරගත් ජනසේන ස්ථවිරතුමා පන්නිල විද්‍යාරච්චි රාළහාමිගේ ද සහාය

අමා බින්දු...

ඇතිව, වැල්ලවත්තේ ධමොදය පරිවේණාධිපතීන් වහන්සේට ද දන්වා, ඒ මගින් ශ්‍රී ධම්මානන්ද පිරිවෙන ඇරඹීය. (1937 වර්ෂයේදීය.) එකල, අධ්‍යාපනාමාත්‍යව සිටි සී. ඩබ්. ඩබ්. කන්නන්ගර මහතාගෙන්ද යථෝක්ත විද්‍යාරචිචි රාළහාමිගෙන්ද මේ වෙනුවෙන් විශේෂ උපකාර ලැබුණු හෙයින් ඉතා ඉක්මනින් එය රජයේ පිළිගත් පිරිවෙනක් බවට පත් විය.

මෙහි ප්‍රධානාචාර්ය ධුරයේ වැඩ කරන්නට සිදු වූයේ මටය. මේ භාරය පිටින් බලා සිටින්නවුන් හට නම්, ඉතා ගෞරවාන්විත තනතුරක් සේ ද ඉතා මිහිරි වින්දනයක වැජඹීමක් සේ ද වැටුහෙනවා ඇත. මට දැඩිනය වූයේ මේ පැත්ත නොවේ. මෙයට වඩා කටුක වූ ද බිහිසුණු වූ ද දූෂිත වූ ද දැඩිනයකි. එහෙයින් මේ භාරය හෙමින් හෙමින් ඉවත ලීමට සිතට ගනිමි. එය සිදු වූයේ ද මගේ බලවත් උත්සාහයෙකින් නොවේ. මා තුළ බෙහෙවින් බලපානා කර්මානුගත විවේචනාත්මක හැඟීමෙකිනැයි සිතමි. එහෙත් පිටතින් බලා සිටින්නෝ මා ගැන පහත් කොට සලකා මට නිගා කළහ. මම එය ගණන් නොගනිමි. රජයේ ලියා පදිංචි කළ පිරිවෙනක අධිපතියකු වීමේ බන්ධනයෙන් මෙසේ.....

(මෙතැන් සිට 1964 වර්ෂය දක්වා කිසිදු සටහනක් ශේෂ වී නැත.)
සංස්කාරක

23. 1964 වර්ෂයේ ආරම්භය

1963 වර්ෂය ගෙවුණේ දනවුකන්දේ ස්ථානයේදීය. (සිරිමංගල යෝගාඉමයේදීය.) එදා එහි පින්කමෙකි. පණ්ඩිත පහතමුල්ලේ පියදස්සි ස්ථවිරතුමා එහි පැමිණ සිටියේය. දින පොතක් ද පරිත්‍යාග කෙළේය..... දින පොතේ මුල් පිටුව තුළ මෙසේ ලියැවී ඇත.

“පසුගිය වර්ෂයේ අගත් මේ වර්ෂයේ මුලත් දහමින් සම්බන්ධ විය. දනවුකන්දේ රණමුනි දම්පතීන්ගේ සාසනමාමක වැඩ අතරෙහි දිවි ගෙවීම මිහිරෙකි. රාත්‍රී 3 පමණ වන තුරු පිරිනය. 1 වෙනිදා දවල් ජයසිංහ හාමිනේගේ පින්කමය. සවස සිරිමෙවන් කැළණියේ පහන් පින්කම ඉතා උත්කෘෂ්ටත් ලෙස සිදු විය. සංඝයා වහන්සේලා 16 නමෙකි. දයකයෝ බොහෝ වූහ. හැම දෙනා මැ සංඝයා වහන්සේගේ ගුණවත්කමට පක්ෂ වූවෝය.”

ජනවාරි දෙවෙනිදා පටන් හයවෙනිදා දක්වා ගත කෙළේ “තපෝ වනයේ”ය. ජනවංශ ස්ථවිරතුමා මේ කාලයේ කල් ගෙවන්නේ මෙහිය. මේ නිසා මට ද ටික දිනක් මෙහි නැවැතීමේ ඕනෑකම ඇති විය.

“ජනවංස ස්ථවිරයන් මෙහි ගත කරන්නේ ප්‍රියමනාප දිවි පෙවෙනකි. පරිත්‍යාගශීලී පුද්ගලයා නිරපේක්ෂාවෙන් එහි යෙදෙන විට ඔහු වටා කිත් යසස ගලා බසීයි.”

-(දින පොත: 1964.1.2)

ජනවාරි 3 (දින පොත): “ඉතා දුක සේ දෑහැමි වරියාවෙකැ යෙදෙන පින්වතාගේ ඒ දෑහැමි පෙවෙන පිළිගන්නා ආගමික පූජ්‍ය පිරිස කෙතරම් ආධ්‍යාත්මික දියුණුවක පිහිටා සිටිය යුතු ද යනු නිතර සලකා බැලීම ඒ පිරිසේ ගුණ දියුණුවට හොඳින් උපකාර වෙයි. මේ වර්ෂයේ මේ මාගේ වැඩ ඇරඹීම ද සුදුසු ම දෙයක් හැටියට පෙනෙයි. මේ උනන්දු සිත නොවැටිය දී ගෙනයාම වටිනා කාසියෙකි. සිතේ වැටීම බොහෝ ක්‍රියාවන්ගේ වැටීම සිදු කෙරෙයි.”

ජනවාරි 4 (දින පොත): අද වඩා නොදියුණු සිත් මුලැදී පහළ විය. පසුව පොදු සසුන් හැගුමෙන් බලවත් සිත් ගලන්නට විය..... සසුන් ගුණය හැම දෙනකුගෙන් මැ රැකෙන විට, පොදුකම වැඩෙයි; පෞද්ගලිකකම නැති වෙයි”.....

24. අමතක නොවන දින 48 ක්

ජනවාරි 6 වෙනිදා සවස මැල්ලගලට පැමිණීම සිදු විය. මෙදින පටන් පෙබරවාරි මස 23 දා දක්වා මැල්ලගල ස්ථානයේ කල් ගෙවීම්. මේ 48 දින තුළ වැඩ රැසක් කළ බව දින පොතෙහි සඳහන් වෙයි. එසේ ම මගේ ජීවිතයට ම මතක තිබෙන අන්දමට හොඳ - නොහොඳ සැලැකිලි දෙවගය ම නොඅඩුව ලැබුණු බව ද කිය යුතුය.....

මේ කාලය තුළ දනවිකන්දේ ද විසීමට නිතර ම ආරාධනාව තිබෙද්දී මෙහි පැමිණියේ කිසි ම සැපක්-පහසුවක් හෝ ලාභයක් හෝ අපේක්ෂා කරගෙන නොවේ. විශේෂයෙන් මා තුළ බලපැවේ මෙහි වසන පැරණි වූ ද නවක වූ ද සිසු පිරිසට යම් කිසිවක් කියාදීමේ නිරාමිෂ

අමා බින්දු...

හැඟීමය. මට හිතවත්කමින් සිටි මාණික්කාවේ වූලාභය නම විසුච්චි ද මේ දිනවල පිට තැනක යයි සිතමි. දින පොතේ මෙසේ සඳහන් වෙයි:

ජනවාරි 7 (දින පොත): “අද උදේ ටිකක් මහන්සි වීමි. පන්ති දෙක ගැනය. විශේෂ පන්තිය, සාමාන්‍ය පන්තිය කියා දෙකකට බෙදා උගැන්වීමේ ඇරඹිණි..... ස්ථිර අදහස් නැත්තෝ ද, දැනීමට පිටින් සිතන්නෝ ද, ඉක්මන් තීරණය ඇත්තෝ ද මෙහි වෙති. මෙහි වැඩ සිටි පිරිසේ දුබලකමේ හැටියට මෙතරම්වත් හැඩ ගැසී යාමට සුමන ආයුෂ්මතුන්ගේ අවවාද හේතු වනවා ඇත.”

මට පොත පත පිළිබඳ දැනීමක් ගුරු හිමිවරුන්ට පින් සිදු වන්නට ලැබී තිබේ. එහෙත් පාලනයෙහි උපාය ශක්තියක් මට පිහිටා නැත. බොහෝ විට කාගේවත් පිහිටක් නැති අසරණයකුට උදවු දීමට මගේ සිත නැමෙයි. තත්ත්වය හොඳට දැන දැන මැ මෙහිදී එක් පුද්ගලයකුට උදවු දීමට බැස්සෙමි. එයින් ම අනෙක් පිරිස මා ගැන වැරැදි හැඟීම් පහළ කරගත් බව මම පසුව දැනගනිමි. ඇත්ත වශයෙන් කියනවා නම්, ඒ මගේ මෝඩ අනුකම්පාවයි.

ජනවාරි 12 (දින පොත): ..... උගැන්වීමේ පිළිවෙළ ගැන පළමුවෙන් කරගත් සැලැස්මට වැඩ ගෙනයා නොහැකි විය. පිරිසේ දුබලකම සේ පෙනෙතත් මගේ දුබලකමත් මෙයට හේතු බව කිව යුතුය.”

කුඩා කලා හෝ තරුණ කලා හෝ පාසලක, පිරිවෙනක ඉගෙනීමාදියෙන් නොතැළී වයස්ගත වූ මට මෙබඳු වැඩට ඕනෑකම් ඇතත් දක්ෂ භාවයක් කොයින් ලැබේද? එහෙයින් මේ වැඩවලදී හැලහැප්පිලි රැසක් ම සිදු විය. උපදෙස් දෙන්නෙක් ද නොවීය.

තල්පිටියේ අනුරුද්ධයන් කියන පරිදී මෙහි මාර උවදුරක් ද ඇතුළතින් පැලඹුණේය. මේ පිළිබඳවැ මගේ අත්දැකීම් අනුව නම්, මාර උවදුරක් සේ ම තවත් කරුණක් ඉදිරිපත් කළ හැකිය. එනම්, ඉගැනීමෙහි යෙදී සිටි පිරිස මට වඩා බාහිර ලෝකය ගැන දන්නා, කෙනකුන්ගේ අභ්‍යන්තර තත්ත්වය විචාරණයෙහි දක්ෂයන් වීමය.

මාර උවදුර පිළිබඳ කථාවේදී, මා අත්දැක ඇති මගේ චරිතයට බලපෑ කරුණක් ඇත. එනම්, ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳවැ කිසියම් ප්‍රකාශයක්

ප්‍රසිද්ධියේ කියා පෑවොත්, එය අඛණ්ඩවැ ගෙන යාමට ඉඩකඩ ඇතිරියන ගතියෙක් කලෙක පටන් තිබුණේය. එබඳු කරුණකුත් මෙහි තිබිණි.

එනම්, 1963 දනවකන්දේ ඉන්නා කාලයේ අපේ ඇත්තන්ගේ නොයෙක් විදියේ දුබලකම් දනගන්නට ලැබී සංවේගයට පත්වැ, එයින් ඇත්ව පිරිසුදු වැඩ පිළිවෙළක් අනුගමනය කරන කීපනමක් හෝ එකතු වන්නට ඕනෑ යයි අදහසෙක් පහළ විය. මේ අනුව ව්‍යවස්ථා පන්තියක් සැපයීම. ඒ මෙසේයි:

සාසනසරණි විනයගරුක භික්ෂු සමාජය

මගේ අධිෂ්ඨාන

නමඤ්ඤ සඤ්ඤා නසසා - අවයවයාදී මහෙසිනො
යනොපභුතා නියානා - පටිපනති මහාරහා.

- (1). තුනුරුවන් කෙරෙහි මාගේ ඇදහිලිමත් ගුණයන් ගෞරවයන් නිබඳවැ වැඩෙන සේ වැඩ කරමි. එය මැ මාගේ ශාසනික ජීවිතයේ දියුණුවටත් ආරක්ෂාවටත් පරම ප්‍රතිෂ්ඨාව වේවායි මම අධිෂ්ඨාන කර ගනිමි.
- (2). මම හැම අවස්ථාවකදී මැ හැම ක්‍රියාවකදී මැ සති - සම්පජ්ඣාදී දෙකින් යුක්ත වීමට ස්ථිරවැ අධිෂ්ඨානය කරගනිමි.
- (3). කිසිම සික පදයක් මැසීමේ චේතනාවකටවත් ඉඩක් නොලැබෙන සේ නිරතුරුවැ විසීමට මම අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.
- (4). කායාදී ත්‍රිවිධදේවාරයේ මැ සංවරය මැනවින් සුරැකිවැ තබාගෙන මා කරන හැම වැඩෙහිමැ යෙදෙන්නට අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.
- (5). රහසවත් කායාදියේ අසංවරික ක්‍රියාවන් නොපැවැත්වීමට මම අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.
- (6). ධුතඞ්ගාදී උසස් සල්ලේඛ ගුණයන් ස්වසන්නානයෙහි දියුණුවට පත් කරගැනීමට මම අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.

අමා බින්දු...

(7). ලජ්ජි භික්ෂු පිරිස මැ ඇසුරු කිරීමට සිතින් පොරොන්දු වන මම, ඒ මා අනුගමනය කරන වැඩ පිළිවෙළ, ඇණවීමක් නොමැති වැ අනුනට ප්‍රසිද්ධියේ හෝ අප්‍රසිද්ධියේ හෝ ප්‍රකාශ නොකිරීමට අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.

(8). ස්ථානයන්, දයකයන්, ගිහි-පැවිදි සිසුවන් ආදීන් තැනීමට මම ඉක්මන් නොවෙමි කියා අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.

(9). අනුන්ගේ වැරදි හා අඩු-වැඩිකම් සොයමින්, ඔවුන් විවේචනය කරමින්, ඒ මගින් හෝ මා සිතට කෙලෙස් අදහස් ගලා එන්නට ඉඩ නොතබා විසීමට මම අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.

(10). මා ළඟ ඇති දෙයින්, මා දැනුමෙන්, අනුන් හට උපකාරයක් කිරීමට බලාපොරොත්තු වන මම, ඒ මගේ පුළුවන්කම් අනුන් ඉදිරියේ ලා දැක්වීමට නොයන්නෙමි කියා අධිෂ්ඨානය කරගනිමි.

(11). අනුන්ගෙන් තුටු පඩුරු පිළිගැනීමේදී විශේෂයෙන් මා ආරක්ෂා විය යුතු හැටියට මම අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.

(12). දුලීභ වූ ද අති ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ද සම්බුදු සසුන් ගුණයන් මැද්දේ කයන් සිතක් නිතර තබාගැනීමට මම අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.

(13). මගේ ජීවිතය ගුණය සමගමය. එයින් තොර නම් ඒ ජීවිතයෙන් සසුනටවත්, ලොවටවත්, මටවත් වැඩෙක් නැත. එබැවින් ගුණ ජීවිතය රැකගැනීම මට භාර වූ ප්‍රධාන මැ වැඩක් බවට මම අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.

(14). මා අසල ඉන්නා වූ හෝ පිටතින් ඉන්නා වූ හෝ විෂම පුද්ගලයන් අරමුණු කොට කෝපයක්, ද්වේෂයක්, නොසතුටක් පහළ කර නොගන්නෙමි. එයින් මඩනා ලද සිතින් බසක් නොකියන්නෙමි; වැඩක් ද නොකරන්නෙමි කියා මම අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.

(15). මා තුළ තිබෙන ගුණ හෝ නැති ගුණ හෝ ප්‍රකාශ කිරීමට හෝ අනුන් ඉදිරියේ ඇඟවීමට හෝ උත්සාහ නොදරමි මම අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.

(16). අප්පිච්ඡතා, සන්තුට්ඨිතා, පව්චේකතා, අසංසග්ගතා, විරියාරම්භතා ආදී ගුණයන් තමා තුළ දියුණු කරමින් අනුන් හට ද එයින් ආදර්ශී දීමට මම අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.

(17). නිරර්ථක කායික ක්‍රියා ද එබඳු වූ මැ බස් ද සිතිවිලි ද නොපැවැත්වීමට උත්සාහ දරන්නෙමි.

(18). මම අනුන්ගේ නුගුණ වෙත සිත යොදා මා සිත කිලිටි කර නොගනිමින්, තම ගුණ දියුණුවට අදාළ සිත් සතන් නිබඳ පැවැත්වීමට අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.

(19). මා සිත් තුළ කරුණා මෙමත්‍රී ආදී ගුණයෝ නිරතුරු වැ වැටෙන්නවා! එයින් නිබඳ මා සිත් සතන් සැනැසෙව්වා!

(20). උසස් ගුණය කෙරෙහිත් ඒ ගුණයෙන් යුත් උතුමන් කෙරෙහිත් ගරු කිරීමේ, ඇසුරු කිරීමේ, පිදීමේ, ඒවා ආදර්ශයට ගැනීමේ අදහස නිතර මා තුළ වැටෙව්වා යි අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.

“අප්පමාදරතා සන්තා

පමාදේ භයදස්සිනො

අභබ්බා පරිභානාය

නිබ්බානස්සේව සන්තිකේ.”

මේ අධිෂ්ඨාන පඬිකතිය සම්පාදනය කෙළේ අනුන් හට පෙන්වීමට හෝ කීමට හෝ නොවැ. මෙය ප්‍රතිපත්තියක් වශයෙන් ගෙන යමින් තවතවත් එබඳු ගුණගරුක පිරිසක් පහළ වනු දැක්ම බලාපොරොත්තුවෙති. මේ අදහස හේතු කොටගෙන, මේ අධිෂ්ඨාන පංක්තිය කීපදෙනකුන් ඉදිරියේ තැබීමි. ඇතැම්හු එයින් ප්‍රයෝජන ගන්නට සතුට ප්‍රකාශ කළහ. ඇතැම්හු නොකළ හැකි දේ යයි උදසින වූහ. ඇතැම්හු මෙයින් නොමනා ප්‍රයෝජන ද ගත්හ යි සිතමිහ.

ඇත්තෙන් ම මෙය මාර උවදුරකට උපකාර විය. මෙහි සඳහන් වැඩ පිළිවෙළ ඉතා හොඳින් ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ බලාපොරොත්තුව මා තුළ තදින් තිබුණේය. එහෙත් මේ අතර ඒ වැඩ පිළිවෙළට නොගැළපෙන වැඩ අනුන් හට පෙනෙන්නට විය. එයින් ඒ කී වැඩ පිළිවෙළ සාර්ථක කිරීමේ හොඳ අධිෂ්ඨානයක් මා තුළ නැති සේ ඔවුන් සිතාගන්නට ඇත. මගේ පිරිසිදු වූ අදහස ඔවුන් හට අප්‍රකටය. ඔවුන් රටේ නොයෙක් අතින් පුහුණුව ලබා සිටියවුන් නිසා මේ අදහස ලෙහෙසියෙන් එන්නට ඉඩ තුබුණේය.

දුබලයනට උපකාර වීමේ මගේ සහජ ගුණය තවතවත් මගෙන් මතු වූයේය. මෙයින් ඒ උපකාර ලැබූ දුබලයා මැ පළමුවෙන් වරදවා සිතාගෙන, තවත් කීපදෙනකු හටත් මෙය හඟවා කතිකා කරගෙන,

අමා බින්දු...

ස්ථානයේ ඉන්නා වැඩිමහලු නමකටද කියා, තවත් තුන්දෙනකුත් හා එකතුව පැන ගියේය.....

..... මා සමග මේ ගැන සාකච්ඡා කළා නම්, මෙය ඉක්මනින් ම ලිහි යන්නට ඉඩ තිබූ දෙයකි. මෙය ඇතුළත වරදක් මවාගත් එකක් හෙයින්. එහෙත් මාර උවදුරට හොඳට ඉඩ ලැබුණේය.....

පෙබරවාරි 16 (දින පොත) :- "මොබින් නික්මූ ගිය අය නිසා සාකච්ඡාවෙක් විය. පටන්ගැන්ම තරමක් උණුසුම් ගතියෙකින් විය. මම සිත නිදහස් කොට ගෙන, මොබින් පිට වන අදහසින් නාගිත නමට සියල්ල භාර කෙළෙමි. එහෙත් අවාසනාවට මෙන් නැවතත් මා පිට බර පැටවිණි."

මම ප්‍රතිඥාවක් දුනිමි. එයින් අන්තිමේ සියල්ලන් සැනසීමට පත් වූ සේ දැනගන්නට ලැබිණි. එයින් එය අවසන් විය.....

වෙන දේ උගැන්වීමට වඩා විදහිනා භාවනාව උගන්වා ලීමේ අදහස තදින් බලපානා සේය. අදත් එය එසේ මය. මේ පිරිසේ ඉන්නා අයගෙන් කථාවෙනුත් වැඩෙනුත් විදහිනාව ගැන බලවත් ඕනෑකමක් ඇත්තෙක් විය..... එය මගේ මුළාවෙකින් පහළ වූ හැඟීමක්දැයි සලකා බැලීමි; මගේ කෙලෙස් අදහසක් නිසා පහළ වූවක්දැයි සලකා බැලීමි. නැත; ඔහුගේ දුබලකම් ද වැරැදි තීරණ ද හොඳ ගතිගුණ ද මා මේ අවස්ථාවේදී දැන සිටිය හෙයින්, ඔහුට හෝ කෙලෙසුනට හෝ රැවැටීමට ඉඩෙක් නැත. එහෙයින් අන් කවුරු කුමක් සිතුවත්, කීවත් කළමනා හොඳ දෙය කළ යුතු යයි තදින් සිත් පහළ විය. කෙසේ හෝ වැරැදි සිතන්නවුන් හට ඉඩ ලැබෙන පරිද්දෙන් මම ඔහුට උදව් කෙළෙමි.....

පෙබරවාරි 22 (දින පොත): ".....ඇසුරු කරන පුද්ගලයන්ගේ නොයෙක් විදියේ කථා නිසා සිත කැළැඹී ගියේය. දවල් මෙය වැඩි විය. දවල් සහ සවස ලැබෙන ගිලන්පස ද නැවතී තිබිණි. දනවුකන්දට යාමට පිළිවෙළක් කර දීමට මුළාභයට මතක් කළා....."

25. "64 වර්ෂයේ මැද භාගය

පෙබරවාරි 23 ද උදේ දනවුකන්දට අප පැමිණෙන විට එහි දෙනමක් වැඩ සිටියහ. 1964 ජූනි 7 ද වැතර සිට නාථගණයට පැමිණි

බව සඳහන් වෙයි. මේ අතර කාලය ඉරණම විසින් අකාරුණික අන්දමින් පලිගන්නා ලද බව කිව හැකිය.....

1964 මැයි මස 20ද දියතලාවේ (ශ්‍රී ඥානාරාම) විවේකාශ්‍රමය යෝගාවචරයන්ගේ වාසයට සුදුසු සේ සකැසීම නිමිති කොට රැස්වීමක් පැවැති බව දින පොතේ සඳහන් වෙයි. මේ ආශ්‍රමය ඇරඹුණේ යෝගාශ්‍රමයේ ගිලන් යෝගාවචරයන්ට කලින්-කල ගොස් පහසු ගැනීම සඳහා ය. එය දනවුකන්දේ රණමුනි මහතාගේ හා එම මහත්මියගේ අකලංක ශ්‍රද්ධා මිහිමයේ බලයෙන් පූජා කරන ලද්දෙකි. ඒ ස්ථානයට මගේ නාමය යෙදීම ගැන මගේ වැඩි සතුටක් නැත්තේය. එහෙත් නොයෙක් විදියේ කරුණු කියන විට මම ද අන්තිමේදී නිහඬ වීමි. මේ අදහස දැන්වීමට සිතුවේ අප අතර ඉන්නා, දුබල අදහස් ඉදිරිපත් කරගෙන විවේචනයට බසින්නට දැගලන පින්වතුන් සඳහාය. ඒ ස්ථානයෙන් අපේක්ෂිත අර්ථය මේ තාක් හරි හැටියට සිදු නොවීම ගැන නොයෙක් විට මා තුළ සංවේගය පහළ වෙයි.....

එමැ වස (ජූනි 7 ද සිට) ජූලි 24 වෙනිද වන තුරු නාථගණේ මැ කල් ගෙවිණි. මෙහි ගෙවූ එම කාලය ඉතා කටුක වුව ද, මිහිරි ලෙස වින්දනය කරන්නට පුළුවන් විය. එහෙත් නොයෙක් විදියේ හැලහැප්පිලි නොලැබුණේ නැත. මේ කාලයේ දින පොත සටහන් කිරීමට බැරි වුවත් භාවනා මානසිකාරයෙන් යුතුව කල් ගෙවන අතර, සිත තුළ පහළ වූ අදහස් කවි බසින් ලියන්නට පටන්ගනිමි. (“අරණේ සරණ” නම් මේ පැදි පෙළ කවි 36 කින් යුක්ත වෙයි.)

මේ පබැඳුම්, පාර තොට, පළාත, ජන සමාජය, ස්ථාන, පන්සල්, ආරණ්‍ය සෙනසුන්, යෝගාශ්‍රම ආදියත් සම්බන්ධ කොට මනහර වණිනාවක් කිරීමට බලාපොරොත්තුවෙන් එහි යෙදුණු නමුත් එයට ලොකු බාධාවක් විය. එනම්, රාමඤ්ඤ නිකායට ශතවර්ෂයක් පිරීම නිමිති කොටගෙන කරන මහා පින්කමට ගැනීමට “ඉන්ද්‍රාඡීභ මහාස්වාමී ශතකය” යන නමින් සකු පැබැඳුමක් සඳහා, අද අධිකරණ නායක තැන්පත් වූ ද එකල නිකායේ මහා ලේඛකාධිකාරී වූ ද (පසුව මහා-නායක පදවිය දරමින් අපවත් වූ) විද්‍යා විශාරද, පණඩිත උත්තරානන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ කළ ඇරැයුමයි.

එකල බොහෝ දුරට වල් බිහි වී තුබූ සකු පැදි බැඳීමට මා තුළ එපාකමක් තිබුණ ද කාරණයෙහි වැදගත්කම සලකා, ඉතා ඕනෑකමින් එහි යෙදෙන්නට පටන්ගනිමි. එහි ආරම්භය නාථගණේදීය. අවසන්

අමා බින්දු...

කරන්නට සිදු වූයේ කොළඹ අතපත්තු මහතාගේ අලුත් නිවසෙහි වස් ඵලැඹ වාසය කරන අතරය. එහි ශ්ලෝක 100 කට ටිකක් වැඩිය.....

26. උදර අදහසක්

අශෝක චීරරත්න මහතා ව්‍යාපාරිකයකු වශයෙන් ජ්‍රමනියේ දිවි ගෙවන කාලයේ එක දිනෙක රුසියානු ජාතිකයකු වූ ගගාරින් අජටාකාශය තරණය කිරීමේ පුවත අසන්නට ලැබුණේය. මෙය ඇසීමෙන් හේ පුදුම නොවීය. “අජටාකාශයට යාමේ පුවත සැබෑය. එසේ ම මේ සාංසාරික දුක්ඛ රාසිය ද අධ්‍යාත්මය පුහුණු කිරීමෙන් කෙසේ හෝ (තරණය) කළ හැකිය. නියම අන්දමින් පිළිවෙත් මග සකස් වුවහොත් එය ඒකාන්තය” යි සිතා සිය රට පැමිණ නොයෙක් අතින් සාකච්ඡා පවත්වා, එක් තීරණයකට බැසගත්තේය. (එනම්) මෙබඳු උසස් වැඩක් තනිවැ මැ කළ යුතු නැත. තවත් පිරිස මෙයට යාකොට ගෙන භාවනාවක යෙදිය යුතුය. එයට සප්පාය තැනක් සොයාගත යුතුය” (යනුයි).

මේ සාකච්ඡාවන් කරන කාලයේ මට ද කීප වරක් මුණ ගැසුණේය. පුද්ගලික හැදිනීමක් නැතිවැ අනුන් කළ හඳුන්වාදීම අනුව මා සිටි හෙයින් මැ මේ කරන කථා ගැන වැඩි සැලකිල්ලක් දක්වූයේ නැත. “තපෝවනයේ” මා ගත කළේ 1963 වස්සාවාසයයි. ඒ කාලයේ ද මඳක් හැදිනීම ඇති කරගත් නමුත්, ධර්මදුතාශ්‍රමයට පැමිණි අවස්ථාවකදීය, වැඩි දුරටත් පුද්ගලයා පිළිබඳ තේරුම්ගන්නට හැකි වූයේ. 1964 දී බුද්ධදස අතපත්තු මහතාගේ අලුත් ගෙහි වස් වසා ඉන්නා කාලයේ මේ ගැන බොහෝ දුරට කථා කරන්නට අවස්ථාව සැලැසුණේය.

ඒ කාලයේ කළ කථාව අනුව, දුෂ්කර දෙයක් වශයෙන් පෙනී ගියේ සප්පාය සෙනසුනක් සොයා ගැනීමය. මේ වෙනුවෙන් තීරණයක් කරගැනීමට කඵල අරණයට ද යන්නට සිදු විය. එහි අයිතිකාර මහතා මේ සඳහා එය සම්පූර්ණයෙන් පරිත්‍යාග කිරීමට කැමැති බව හඟවා තුබූ හෙයින් ම ඉතා අමාරුවෙන් අපි එහි ගියෙමු.

සැප්තැම්බර් 6 (දින පොත): උදේ 8 ට පිටත් වීමු .....සවස 2 ට පමණ පැලවත්තෙන් හෙවැස්සට ගොස් පයින් ම කැලේ ගමන සිදු විය. වැස්ස තිබුණේ ය. සැතපුම් 3 කි; 10 ක වෙහෙස දූනෙයි. “.....

සැප්. 8, 9: “කඵගල ගමනින් බලවත් තෙහෙට්ටුවකි. තද වේදනා පවතියි..... එහි (= කඵගල අරණ්‍යයෙහි) අයිතිකාර ..... රාළනාමි හමු වූයේ නැත. උන්තැහේ මුලින් මේ ආරම්භයට සතුට ප්‍රකාශ කළ නමුත්, පසුව වෙන තැනක් සොයාගැනීමට දැනුම් දුන්නාලු. මේ නිෂ්ප්‍රයෝජන වුවත් අශෝක මහතා එයින් නැවැතුණේ නැත.

මේ කාලයේ මෑ අරන්කැලේ අරණ්‍යය සම්බන්ධයෙනුත් මෙබඳු ම සිදු වීමෙකි. ඊළඟට නිකවැරටියට මදක් ඇතින් පිහිටි නාගම්සෝලේ නම් ස්ථානය ද බැලීමට ගියෙමු. ගමන් දුෂ්කරතා නිසා එය අතහැර දමන්නට සිදු විය. නාඵගණේ ස්ථානය ද මේ වෙනුවට යොදාගැනීමට දයක සභාවෙන් විමසූ නමුත්, එහි ඇතැම්දෙනාගේ අකැමැත්ත නිසා ඒ අදහස ද ඉවත දමන්නට සිදු විය. මෙසේ (තැන්) බොහෝ ගණනකට ගොස් සොයා බැලූ නමුත් සුදුසු සෙනසුනක් සොයාගත නොහැකි විය.

කොළඹ බුද්ධදස අතපත්තු මහතාගේ ගෘහයේ වස් අවසන් කොට දියතලාවේ අලුත් වස්පොළට ගියෙමි ..... 1964 අවසානය දක්වා එහි කල් ගෙවීමි. 1965 අවුරුද්ද ලැබුණේ කොළඹ ජර්මන් ධර්මදුකාග්‍රමයේදීය..... ජනවාරි 16 ද දක්වා එහි කල් ගෙවා, නාඵගණේට පැමිණියෙමි.....පෙබරවාරි 11 වෙනිදා අශෝක විරරත්න මහතා එහි පැමිණ, පසුද මිතිරිගල මූකලානේ පුඵමයෙන් වැඩ අරඹන බව .....මතක් කොට ගියේය..... මාර්තු 23 ද ඇනුම් බැනුම් සහිත නිර්නාමික ලිපියක් ලැබිණි. ඔහුට ද හොඳ නුවණ පහළ වේවා! සුවපත් වේවා! දුකින් මිදේවා! (මෙතැන් සිට 1967 ජූලි මස තෙක් කාලය පිළිබඳ කිසිදු සටහනක් නැත.)
-සංස්කාරක

27. නිස්සරණ වනයේ ආරම්භය

මගේ ජීවිතයේ අග කොටස ගෙවා ලන්නට සිදු වී තිබෙන්නේ, “මිතිරිගල නිස්සරණ වනයේ” නිරතුරු භාවනා මනසිකාරයෙන් ඉතා ඕනෑකමින් කල් ගෙවන, ඉහාත්මයේ මෑ ධ්‍යාන, මාඪී, එල යන උත්තරීතර ගුණයන් ලැබීමේ එක ම ප්‍රාර්ථනාව කියාගෙන සිටුනා යෝගාවචර පිරිසක් මැදය.

මේ නිස්සරණ වනයේ වැඩ අරඹන්නට අදහස් කරගෙන සිටියේ 1964 දීය. එම වර්ෂයේ අග භාගයේදී නොවැරදී ම ඇරැඹීමට නියත තීරණයක් කරගෙන සිටි එහි ආරම්භකාරී පින්වතාට ඉදිරිපත් වූ විවිධ

අමා බින්දු...

සංකට හේතු කොටගෙන මැ ඇණහිට තිබී, 1967 වර්ෂයේ වස්සාන සෘතුවේදී මේ ස්ථානයේ වැඩ ඇරඹුණේය.

මේ මහා උතුම් වැඩ පිළිවෙළේ ආරම්භය කෙළේ බලවත් ස්ථිර වූ අධිෂ්ඨානයකින් යුතුවය. එහෙත් ප්‍රමුඛ ආරම්භකාරී වීර පුරුෂයාට ප්‍රතිඥාපව්‍ර වැඩට ඇතුළු වන්නට ඉඩකඩ නොසැලැසුණේය. මෙසේ වුවත්, කොතෙක්දෙනා කොතරම් දෝෂාරෝපණයෙන් කථා කළත්, මම නම් මොහු බොරු කියතියි හෝ බොරු කරතියි හෝ කියා නොසිතීම්. අනාගතය බලා හැම දෙයක් ඉවසමින් චිත්තාවේගය මැඩගෙන කල් ගෙවීම්.

ක්‍රියාකාරීන්ගේ දුබලකම් නිසා පළමු වස ම කඩාකප්පල් විය..... ආරම්භකාරීන්ගේ වරදින් මෙහි වස් එළැඹ සිටි පිරිසට ද සප්පාය උපස්ථාන නොලැබීමෙන් රෝගීහු වූහ. පළමු කඩිනම දෙන්නට ද ගොස් කරදර විය. මෙසේ මෙහි ආරම්භය මැ පීඩාකාරී විය. 1967 දින පොතේ මෙසේ සඳහන් වෙයි:

පූලි 13: “අපි 4 නමක් මිනිරිගලට පැමිණියෙමු”

පූලි 14: “අද මිනිරිගල නිස්සරණ වනයේ පින්කමෙකි, බැහැර ස්ථානවල සංඝයා 70 නමක් පමණ වූහ..... ”

පූලි 22: “මිනිරිගල නිස්සරණ වනය: අපි 4 නමක් වස් එළඹුණෙමු. (1) මම, (2) ප. බෙමානන්ද හික්කු, (3) අ. අරියවිසුද්ධි හික්කු, (4) වේ. වන්දසෝම හික්කු”.....

1967 සටහන් පොතක මෙසේ එයි: “..... අරණ්‍යවාසී ගිහි පැවිදි දෙපිරිස භාවනා මනසිකාරය ඇරඹූහ. වන්දසෝමගේ හිතුවක්කාර වැඩ නිසා අවුල් වන හැටි පෙනුණි. තමාගේ ප්‍රමාණය ඉක්මගෙන වැඩ ගෙන යන සැටි පෙනෙයි. මෙහි මැ ඉන්නා අයගේ උපකාරය ඔහුට ලැබෙන සැටි පෙනෙයි.....සිත් නොසන්සුන් වීමෙන් භාවනා වැඩ ගෙන යා නොහැකි විය. වන්දසෝම සිවුරු හැර යාම නිසා නොසන්සුන්කම් තවත් වැඩි විය. මෙහි වෙසෙමින් භාවනා කිරීමේ අදහසෙක් මට නොවීය. එහෙයින් වස් කාලය තුළ ම මම පිටතට ගියෙමි.”

අගෝස්තු 8 (දින පොත): “මෙහි හටගත් අවිචාර වැඩ නිසා කලකිරුණු සිතක් ඇති මා කිසිවකු එවකට නොසිටි වේවැල්දෙණියේ ස්ථානයේ කල් ගෙවන්නට සිතුවේ ජීවිතය පිළිබඳ ආසාව අතහරිමිනි.”

“වේවැල්දෙණියේ යාපා රාළහාමිගේ ගෙදරට පැමිණෙන විට රාත්‍රී 8 පමණ විය. තවත් කෙනකුත් සමග රාළහාමි අරණ්‍යයට යාමට පිටත් විය. මේ රාත්‍රී 10 ට පමණ වල් බිහි වූ ස්ථානයකට පැමිණීම පුදුම සහගතය. වල් බිහි වූ ස්ථානයෙකි. එහි වැසි කිසි කෙනෙකුත් නැත. ආරාධනා කළ කෙනෙකුත් නැත. සැප පහසුවෙකුත් නැත.....තලතුනා මුණමලේ උපාසක තැන සිටීම නිසා මඳක් සහනය ලැබුණේය.”

මේ කාලයේ මා වැඩිපුර කල් ගත කෙළේ වේවැල්දෙණියේ කටුක දුකකට මුහුණ දෙමිනි. එහෙත් එහිදී භාවනා මනසිකාරය අත නොහැර කරගෙන ගියෙමි. බලාපොරොත්තු නොවූ අන්දමින් වැඩ රැසක ද යෙදුණෙමි..... ජාතක පෙළට ලියාගෙන ගිය සන්නය ද සුදුසු තරමකට ලියා අවසන් කෙළෙමි. එය සිත සාදගැනීමට හොඳ උදව්වක් විය. ....”ඒ ස්ථානය භාවනා වැඩීමට ඉතා සුදුසු තැනෙකි. දෙවියන්ගේ බැල්ම එහි හොඳින් තිබේ. වර්තය පිළිබඳ සුළු අඩුපාඩුවට ද අවවාද දෙනසුලුය. සිත තැන්පත් වෙයි.

මක්තෝබර් 21 වෙනි ද වේවැල්දෙණියෙන් පිටත්ව..... 22 ද ගල්දූවට යාම සිදු විය. ගල්දූවේ ටික දිනක් ගත කොට .....නාථගණේ ගොස් කල් ගෙවීමි. ගල්දූවේ ..... හොඳට සැලැකිලි තිබේද්දී ම අශෝක මහතාට දන්වා මේ ගමන මෙසේ සලසාගනිමි. මේ කාලයේ මිනිර්ගල සඳහා දසසිල් රකින පිරිසක් එහි (= නාථගණේ) සිටීම නිසා එය ද මා විසින් සොයා බැලිය යුතු වැ තිබුණේය. මේ දසසිල් පිරිස සඳහා ද මා වෙනුවෙන් ද අශෝක මහතාට මාස්පතා විශාල වියදමක් දරන්නට සිදුව තුබූ බව දනිමි. හේ කිසිදු මැසිවිල්ලක් නොකියා මේවා හොඳින් ඉටු කෙළේය.

1967 වර්ෂයේ අග කොටස ඉතා නරක කාල පරිච්ඡේදයකි. නොයෙක් කායික පීඩා හා වෛතසික පීඩා ද මා යට කරගෙන යන සේ දැනී ගියේය. කවර අතෙකින් සැනැසිලි ගතිය නැති විය. එහෙත් ඒ හැම පීඩාවක් ම යට කරගෙන එයින් පීඩා නොවිඳ කාලය ගත කිරීමට මට ලැබී තුබූ උසස් ශක්තිය නම්, නොකඩව භාවනා මනසිකාරයෙහි යෙදීමත් හැම කරුණකදී ම පිරිසිදු සිතට එකඟව වැඩ කරන්නට ඉටාගෙන සිටීමත් යන දෙක යයි මම සලකමි. මේ කාලයේ මා ඉදිරියට

අමා බින්දු...

ඇවිත් මට දෝෂාරෝපණ කළ කෙනෙක් නැත. එහෙත් පොදුකමෙන් මා අයිති කරන ලද සේ හැඟී ගියේය.

.....මේ නොසම වැඩ දැනගෙන, එයින් කම්පිතවැ සාධාරණ අදහසක් පහළ කරගෙන, දුබල පුශුලන්ගේ හැඟීම්වල ඇති නිසරුකමත් අයෝග්‍යකමත් හොඳින් වටහාගෙන, එයට පිළියම් යෙදීමට තනිවැ නැගී සිටි සෘජු එක ම පුද්ගලයා නම්, දයාර්ද්‍ර හදවතක් ඇති කෝට්ටේ දේවානන්ද ස්ථවිර නමය. නාථගණේ කොත් වී සිටි මා හමු කරගෙන, කොළඹ ජර්මන් ධර්මදුතාශ්‍රමයේදී පිරිතක් දේශනා කොට සෙත් පැතීමට බලාපොරොත්තු වන බව දන්වන ලදී. පැහැර හරින්නට නොහැකි අන්දමට කළ ඒ ආරාධනාව මම බියෙන් මෙන් පිළිගනිමි. බිය පහළ වූයේ මා පවත්වාගෙන ගිය නිහඬ වතට බාධාවක් වේදෝ යන සැකය (මුල් කොටගෙන) ය.

අපේ පණ්ඩිත ජනවංස ස්ථවිරතුමා ආදි සෑහෙන පිරිසෙකදී පිරිත් දෙසුම ඉතාමත් හොඳින් සිදු විය. 67 අවසානයත් 68 ආරම්භයත් යන දෙක ම ශාසනික ශාන්ති කර්මයේ මාගීයෙන් ශුභදැයි විය.

1968 ජනවාරි 1 වෙනිද (දින පොත): "පසුගිය වර්ෂය තුළ තුබූ අවිචේක තත්ත්වය මගහැරී ගොස් තිබෙන සේ පෙනේ. (පසුගිය) දෙසැම්බර් 30 ද පිරිත් දෙසුමෙකින් මේ වර්ෂය ශාන්ත තත්ත්වයට පමුණුවා ලීමේ උපාය සැපයිණ. බලවත් උද්‍යාගයෙක් සිත් තුළ දැනෙයි. 'යථා ඤාණය පහළ කරගැනීමේ ශක්තිය මේ වර්ෂයේ තිබේ' යනුය."

මේ කාලයේ අතරින් පහර මා නාථගණයට ගියේ ආගන්තුක වශයෙනි. එහි ප්‍රධානවැ වාසය කෙළේ ගැටමාන්නේ (විමලවංස) ස්ථවිර නමය. මේ දිනවල ඒ ස්ථවිර නම අසනීපයෙන් සිටි හෙයින් අපි එකතු වී වරු කීපයක් බලවත් කරුණාවකින් පිරිත් කීවෙමු.....

ජනවාරි 7 වෙනිද මිනිරිගල පින්කමෙකි. ආරණ්‍යක සංඝයා 50 නමක් පමණ වූහ..... ජනවාරි 30 වෙනිද ආනන්ද උපාසක මහතා කළ ඉල්ලීමක් අනුව බලවත් ඕනෑකමෙකින් භාවනාරම්භ කරන ලදී. පිරිස උනන්දු කරවීම සඳහා මම ද පිරිස සමග භාවනා ශාලාවේ පැයක් - හමාරක් භාවනා මනසිකාරයේ ගත කෙළෙමි. ටික දිනක් මෙය හොඳින් කරගෙන යන ලදී. අශෝක මහතාට මෙහි අගය නොතේරීමෙන් දෝ, වැඩ පිළිවෙළට උනන්දුව දෙන ආනන්ද මහතා කොළඹට

ගෙන්වාගත්තේය. අනාගතය දෙස බලා මම ඉවසා සිටියෙමි. ස්ථානය අතහැර දැමීමට මෙය හොඳට ම සැහෙයි. අශෝක චිරරත්න මහත්මයා මෙතෙකින් නැවතුණේ නැති.....

“ශාසන දියුණුව නම් පරියත්ති, ප්‍රටිපත්ති, පටිච්චාදාන ගුණ වැඩීමයි. සසුන් දියුණුවට වැඩ කරන්නන් මේ ගුණ දියුණු වන සේ නුවණින් සලකා ඉදිරිපත් විය යුතුයි. අද අප ඉදිරියේ ඇත්තේ කථාවට සීමා කරගත්, වැඩ නැති කොටසක් නොවේද?”..... (දින පොත: 1968.2.4).....

මේ වර්ෂයේ අගෝස්තු 8 වෙනිදා දක්වා වේවැල්දෙණිය, මිනිරිගල යන ස්ථාන දෙකෙහි වැඩි වශයෙන් ද නාථගණේ අතරින් පතර ද වාසය සිදු විය..... මේ දිනවල ජාතක පෙළට සන්නය ලිවීම ඉතාමත් හොඳ වැඩකි..... 9 වෙනිදා පසු වස විසුවේ මිනිරිගලය. වේවැල්දෙණියේ (චස්) විසීමට ඇරැයුම් තිබුණේය. (එහෙත්) අනාගතය දෙස බලා මෙසේ කරන ලදී. මේ කාලයේ ස්ථානය ප්‍රදර්ශනය කිරීමේ වැඩ තදින් සිදු විය. එයට මගේ සිතේ පැහැදීමක් නොවීය.

සැප්තැම්බර් මස මුල හරියේදී ධර්ම සාකච්ඡාවක් පැවැත්වීමට කථා කරන ලදී. “මේ ජීවිතයේදී ම මග එල ලැබිය හැකි ද?” යන ප්‍රශ්නය උඩය. මෙය ආවශ්‍යක සාකච්ඡාවෙකි. එය මට ඇරැවිකර වූයේ වරින් වර දිනය වෙනස් කළ හෙයිනි. අන්තිමේදී සැප්තැම්බර් 21 වෙනිදාට නියම කරගත්තේය.....

සැප්: 21 (දින පොත): “ධර්මදූතය, කොළඹ..... ධර්ම සාකච්ඡාවට සල්ගල ස්ථවිර පැමිණියේය. පළමු කථාවෙන් සිතේ පහළ වූයේ අක්ෂාන්තියෙකි. එය යටපත් කරගෙන, ඔහු ළඟට ගොස් සාකච්ඡාව ගැන මතක් කළා. එය පිළිගත්තා. එහි ගොස් තම අදහස ම ක්‍රියාවේ යෙදුවා. එයින් වැඩ දිගට ම නරක් විය.”

මේ සාකච්ඡා සම්මේලනය ඉතා ප්‍රසිද්ධියේ කරන ලද්දෙකි. සේනාව බොහෝ විය. මෙයට පණ්ඩිත කඩවැද්දුවේ ස්ථවිරතුමා ද සම්බන්ධ විය. ප්‍රස්තුත ප්‍රශ්නයට අනුව සාකච්ඡාව නොවූ හෙයින්, ජීනවංශ ස්ථවිරතුමාත් මමත් අදහස් විකක් ප්‍රකාශ කළමු. මෙසේ මෙය ඇරැවියෙන් ඇරැඹූ හෙයින් ඇරැවියෙන්ම අවසන් විය.

අමා බින්දු...

(“මගේ ජීවිත සටහන්” කෘතියෙහි මින් ඉදිරියට කිසිදු සටහනක් දක්නට නැත. ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ ම විසින් රචිත “මගේ ජීවිත තතු” නමැති කෙටි රචනය මෙතැන් සිට දැක්වෙයි. - සංස්කාරක)

28. ජීවිත තතු කෙටියෙන්

මා උපත ලද්දේ ප්‍රසිද්ධ නැති කුඩා පිටිසර ගමකය. එයට නාගරික උණුසුමේ බල පෑමක් නොලැබුණේ, යටියන කඩපළටත් තිහගොඩ කඩපළටත් අතරේ මාතර-හක්මන මහා මාගීයට හුඟක් දුරින් පිහිටි හෙයිනි. රටට බත් සපයා දෙන මහ වෙල්යායවලින් (එය) වට වූයේය. එයින් ඇතුළතට ලඳු කැලයක් ජනතාවගේ කොස්-පොල් ආදී රුක් ගොමුවත්, විහිදී තිබුණි. නිහැඩි දිවි පෙවෙතක් පැවැත්වූ ගමේ බොදු ජනතාව පැරැණි පුරුදු බොදු පිළිවෙත් ගරු කරනසුලු වූහ.

මගේ ඉතා කුඩා කාලය ද මට මතක තිබේ. දෙමාපියන්ගේ, සොහොවුරු සොහොවුරියන්ගේ ධර්ම කථා, බණ ගාථා, වන්දනා ගාථා ඉබේට පාඩම් විය. ගෙදරදී බොදු පිළිවෙතට පුරුදු වූ හෙයින් ඉතා සතුටින් පන්සලට යාමට ද පුරුදු විය. මෙසේ ආගමික වාතාවරණයේ හැදුණු මම ස්වාමීන් වහන්සේලා ගැන ලොකු ගෞරවයක් පැවැත්වීමි.

ගුණ-දනම්තිකම් සමග කාලය ගෙවී ගියේය. නිකායේ සම්භාවනීය ස්වාමීන් වහන්සේ නමකගේ ශිෂ්‍යයෙක් වීමි. සුදුසු කාලයේ උපසම්පදව ද ලැබ, විශේෂ ඇදුරුවරුන් ඇසුරු කොට විශේෂ දැනීමක් ද දියුණු කරගතිමි. මේ හැම අවස්ථාවක් ම සැලසුණේ මගේ බලවත් ප්‍රාර්ථනාවකින් නොවේ. අනුන්ගේ යෙදවීම්වලට අනුකූල වීම පමණ ය, මගෙන් සිදු වූයේ. එහෙයින් ම ඒ හැම අවස්ථාවකදී ම සම්පූර්ණ ශක්තියත් කාලයත් සිතත් කයත් යොදා ලීමට නොහැකි විය. හැම වැඩකදී ම, අද පවා මේ අර්ධ සමාප්තිය පෙනෙන්නට කිබේ.

ආපසු හැරී මගේ අතීත ජීවිතය දෙස සිත් යොමු කරන කල්හි මට පෙනුණේ, පටන්ගත් වැඩට එරෙහිව පැමිණි බාධකයන් සමග සටන් නොකොට පසුබැම නිසා මේ අර්ධ සමාප්තිය සිදු වූ බවය. මේ පසුබැම ද ඇතැම් විට සාසනානුලෝමතාව සැලකීමෙන් විය හැකිය. ඇතැම් විට හිතවතුන්ගේ - වැඩිහිටියන්ගේ බස් අනුගමනයෙන් විය හැකිය. ඇතැම් විට මගේම කර්ම වක්‍රය බල පෑමෙන් හෝ විය හැකිය. “න ඉච්ඡෙය්‍ය අධමෙත සම්ඤ්ඤතනො” (=“නමන්ගේ දියුණුව අධර්මයෙන්

නොපතන්නේය”) යන බුද්ධාවචාදය බොහෝ විට සිත් තුළ රැඳී පිළිඳවී දෙන සැටි දැනෙන හෙයින් ද විය හැකිය.

ප්‍රසිද්ධ වීමට හෝ ඉදිරියෙන් පෙනී සිටීමට හෝ අනුන් දුක සේ සිටිද්දී තමා සැප පහසුකම් විඳීමේ හෝ අපේක්ෂාවක් මා තුළ නොවීය.

අප්‍රසිද්ධ පරිසරයක උපත ලත් මට ගිහි කල ද පැවිදි කල ද හොඳ වැඩට උපකාර කළ හිතවතුන් බොහෝදෙනා උන් බව මතක් වෙයි. අවුරුදු දහය පමණ කාලයේදී සිදු කළ පින්කම් කීපයකදී ලැබුණු උදවු ද අද මතක තිබේ. ආවාසී-උපාධ්‍යායයන් වහන්සේලා හැරෙන විට මගේ ශාසනික වැඩට උදවු වූ පැවිදි පක්ෂයේ බොහෝදෙනෙක් වෙති. මෙයින් අපේ පැවිදි සහෝදර පායින්ගමුවේ භානුවංස ස්වාමීන් වහන්සේ මුලින් සඳහන් කළ යුතුය. ඊළඟට පණ්ඩිත පහතමුල්ලේ පියදස්සි ස්ථවිරයන් වහන්සේ හා නාරනාපිටියේ සිරිවිමල ස්වාමීන් වහන්සේ ද විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතු වෙති.

“ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථා” නමැති සම්බුද්ධ ශාසනික වැඩ පිළිවෙළෙහි සමාරම්භක අති ගරු පූජ්‍ය පණ්ඩිත කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජීනවංශ මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ තෙබුවන ග්‍රන්ථාකර පිරිවෙන්හි සසුන් වැඩෙහි නිරත වූ කාලයේ, එයට ප්‍රමාණවත් ආසන්න පෙදෙසක, එනම් දේවගොඩ විජයාරාමයෙහි මා කල් ගෙවූයේ පුරුදු පරිදි පළාතේ ශාසනික වැඩෙහි යෙදීමෙනි.

බටුවට අරණ්‍ය සේනාසනය මගේ ජාත භූමියට ඇත වූවත් එතුමාගේ ජාත භූමිය එයට හොඳට ම ළඟය. මා දෙමාපියන් බැලීමට පැමිණි අවස්ථාවක කිසි යම් කරුණක් සඳහා මෙම අරණ්‍යයට ද යාමට සිදු විය. මෙහිදී මේ ස්ථවිරතුමා ද හමු විය. දෙනම එකතු වී අරණ්‍ය පරිසරයේ ලැබෙන අලෝකික රසය විඳිමින් ධර්ම සාකච්ඡාවක ද යෙදුණු බව මතකය. අද දීප ව්‍යාප්තව පවත්නා ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ අනාගත සමාරම්භයට මෙය පෙරනිමිත්තක් වී යයි සිතමි.

අජරාමරයකු සේ විද්‍යා රැස් කිරීමෙහි හා ධනය රැස් කිරීමෙහි ද යෙදී, මරණය විසින් කෙස් වැටියෙන් අල්ලාගනු ලැබුවකු සේ යළිත් ධර්මයේ හැසිරීම සඳහා සිත පෙරළාගැනීමට පැරැණි උපදේශකයන් කීවත්, එසේ සිත නවත්වාගැනීම ලේසි නැත.

අමා බින්දු...

ඉතා කුඩා කල පටන් ධර්ම සංඥාවන් දියුණු කොටගෙන, එහි එක්තරා නැවතීමකට පත් වී ධම්ම-නිජ්ඣානකඛනිහි ස්වභාවය කෙණෙහි කෙණෙහි සිත් තුළ බලපානා කල්හි ලෝකයාගේ හිස් වැඩ අර්ධ මිට්තා ග්‍රහණයක්-මිරිගුවක් දිය බුබුළක් සේ වැටහී යනු පුදුම නොවේ.

ආස්වාද සංඥාවනට සිත යොදා ලීමෙන් එහි පරිවය ඇත්තාට මඤ්ඤතාවන් දියුණුවට පත් වී අනථී පක්ෂයට පෙරළීම ද මෙසේය.

(ස්වයංලිඛිත වර්තාපදනය මෙතෙකින් නිමා වෙයි.)

මාහිමි දින පොතෙන්

* ඔබේ ප්‍රගතියට සමාජය බාධක යයි කිසි විටෙකත් නොසිතනු. එක් අතෙක පාරක් වැසී නම් තවත් අතෙක පාරක් ඇරී ඇත. ඔබේ පිටත් වීමට වැසූ පාර බාධකයයි. දෙස් නගමින් නුසුදුසු තැන ගත කිරීම නොව, ඇරුණු පාර ඔස්සේ ගමන් කිරීමය සුදුසු. තීරණයට ඉක්මන් නොවිය යුතු.

(1962. 10. 19)

* පෙර විසූ ශාසනික සඟ පිරිස ධර්මය ගැනත් එය දියුණු වනු දැක්ම ගැනත් කොතරම් උනන්දුවකින් වැඩ කළාහු ද යනු සංයුක්ත නිකායේ බන්ධක වර්ගයේ පෙර වර්ගය බැලීමේදී තේරුම්ගත හැකිය. ධර්මයක් දෙසන විටත් එය අසන විටත් කොතරම් අවධානයක් එයට යෙදුවාහු ද යනු, බේමක හිමියන්ගේ දේශනය අවසානයේදී උන්වහන්සේත් සමග සැට නමක් රහත් මග-පල ලැබීමෙන් තේරුම්ගත හැකිය. ලොවුතුරු මග-පල අපේක්ෂා කරන්නා දේශනා කිරීමේදී ද ඇසීමේදී ද, නියම අදහසින්, කමටහනක් මෙනෙහි කරන ආකාරයෙන්, අනුන් ගැන හෝ අන් දේ ගැන හෝ සිත නොයොදන්නට සිතට ගත යුතුය. එයින් ධර්මාවබෝධය ප්‍රත්‍යක්ෂ වශයෙන් සිදු නොවුවත් සුන සම්පන්නිය හෝ දියුණු වේ.

(1978. 6. 18)

සුභා නාඋයනේ අරියඥුණ ස්වාමීන් වහන්සේ විසිනි.

(ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේට 75 වන විය පිරීම නිමිත්තෙන් වර්ෂ 1976 දී රචනා කෙරුණු චරිතාපදානයකින් උපුටා සකස් කොට ගන්නා ලද්දකි.* වර්ෂ 1938 - 75 අතර ඇතැම් වැදගත් සිදුවීම් හා වරින් ලක්ෂණ මෙහි අඩංගු වෙයි.)

1. තවත් පිරිවෙනක්

(ශ්‍රී ධර්මානන්ද පිරිවෙනෙහි අධිපතිකමින් ඉවත් වූ පසුව, වර්ෂ 1938 දී) අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ විසින් දේවගොඩ දයක පිරිසගේ බලවත් ආයාචනයෙන් පිරිවෙනක් පටන්ගන්නා ලද්දේ ගුරු ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ අවසරය ඇතුළතය. ගිහි ළමයින්ට උගැන්වීම පිළිබඳ ඇති වූ විනය ප්‍රශ්නයක් උඩ, නිට්ටඹුවේ ගරු ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේගෙන් ලැබුණු අනියම් ප්‍රතිඋත්තරයක් නිසා, නිවැරදි වුවත් සම්භාවනීය ගුණවත් උතුමන්ට ගරු කිරීමක් වශයෙන් එහිදී වැඩ අවසන් කෙරුණි.

(ස්වාධීනව) වැඩ කිරීමට සුදුසුව සිටියදීත්, වැඩිහිටියන්ට අවනත වීම මෙහි දී කැපී පෙනෙන උසස් ගුණයෙකි. ලාභ යශස ආදියට කවදත් ඇල්මක් නැති නිසා එය අතහැර දැමීම ලෙහෙසි විය.

2. දේවගොඩ අභිවර්ධනය

ස්වකීය නිර්මල චරිත වර්ධනයට නොවක් සහාය දුන් ගරුතර කළුතර පේමරතන හිමිපාණන් වර්ෂ 1940 දී අපවත් වූයෙන්, (දේවගොඩ ශ්‍රී විජයාරාමයෙහි අධිපති ධුරයට සංඝ සම්මුතියෙන් පත් වූ) අප හිමිපාණෝ දේවගොඩ සීමාවේ ලැගුම් ගෙන බුද්ධෝපස්ථානමය පින්කම සුපරීක්ෂාකාරීව පවත්වාගෙන පැමිණියහ. ඒ බව දත්

---

* මෙම ලිපියෙහි ( ) යන වරහන් තුළ ඇති කොටස් ද අනුමානාකා ද සංස්කාරක විසින් යොදන ලදී.

අමා බින්දු...

සැදහැනියෝද දහැමි පූජා පරිඡ්කාර එළවූහ. මේ අවදියේ සර්වඥ ධාතුන් වහන්සේලා ද රාශියක් සාද්ධියෙන් වැඩියෙන්, පූජා පැවැත්වූයේ උතුරා ගිය ශ්‍රද්ධා හක්තියෙනි.

මේ කාලයේ දේවගොඩ ස්ථානයේ එතෙක් පැවති අඩුපාඩුකම් සම්පූර්ණ කොට දියුණු කළේ, මල් වට්ටි වෙන්දේසි, නාඩගම් දර්ශන ආදියෙන් තොරව, ධාර්මික-කැපසරුප් ලෙසය.

3. ප්‍රාදේශීය සංඝ සභා

අළුත් මුහුණුවරකින් නිකායෙහි වැඩ ගෙනයාමට මේ කාලයේ සංඝයා අතර බලවත් උද්‍යෝගයක් විය. මේ අනුව ප්‍රාදේශීය සංඝ සභා ආරම්භ කෙරුණි. ඒ අතුරින් පයාගල ඉන්ද්‍රාර්ඡ හික්ෂු සංගමය ආරම්භ කොට මූලිකව කටයුතු කිරීමට අවස්ථාව ලැබුණත්, ඒ සඳහා වෙන සුදුස්සකු මුලට යවා සහයෝගය දීමෙන් සාර්ථක වැඩ රාශියක් සිදු කර දෙන්නට ඉඩ සැලසී ඇත.

4. අරණ්‍යක පරිසරයට නැඹුරු වීම

ශාසනික වැඩ පිළිවෙළක් ගැන ස්ථිර අධිතාලමක් නොදමා, ලැබෙන ආරාධනා පරිදි ඒ ඒ ස්ථානයන්හි උගැන්වීම කළේත් ඒ ඒ සමිති-සමාගම්වලට සම්බන්ධව කටයුතු කළේත්, උවමනා වූ අවස්ථාවකදී ඒ සියල්ල අත්හැර දැමීමට ඉඩ තබාගෙනය. ඊට එක හේතුවක් වූයේ, අවංක හැඟීමෙන්, සිතට එකඟව, ධර්ම විනයානුකූලව, පොදු වැඩ ඉදිරියට ගෙන නොයෑම රිසි නොවීමය. අනෙක් කරුණ නම්, මේ සෑම බන්ධනයන්ගෙන්ම නිදහස සොයා අරණ්‍යගත වී භාවනා කිරීමේ සිත බලපැවැත්වීමයි.

ඊට පෙරනිමිත්තක් වශයෙන්, දෙල්දූවේ අරණ්‍යයේ වැඩ සිටි වනරතන හිමිපාණන් හා සාකච්ඡා කොට අරණ්‍ය ප්‍රතිපදාව ඉගෙන, බටුට්ට ආරණ්‍යයේ ටික කාලයක් (වර්ෂ 1944දී) ගත කළහ; භාවනා කළහ. එහෙත් ප්‍රත්‍යක්ෂ උපදේශ නොලැබීමෙන්, සාමාන්‍ය පරිකර්මයන්හි පමණක් යෙදුණහ. මේ අතර, අති ගරු කොත්මලේ සිරි සද්ධම්මචංස හිමිපාණන් මුණගැසී ධර්ම ශාස්ත්‍රීය සාකච්ඡාවක් කොට, හස්තසාර භාවනා ක්‍රම හා උපදේශ රාශියක් ලබාගෙන තිබේ.

5. යෝගාශ්‍රම වැඩ පිළිවෙළ

කාලය මෙසේ ගෙවී ගියේ, වගා වැඩට සුදුසු ගොවිපළක් කලඑළි වීමේ ස්වරූපයෙනි. මේ අතර, වැසි පල බලාපොරොත්තු වන්නකුට අහස පුරා පැතිරී එන වලාවක් සෙයින්, සිය අදහස ක්‍රියාවෙහි යෙදවීමට සුදුසු පරිසරයකට එක් වීමට මාහිමිපාණන්ට ඉඩ ලැබුණි.

හික්ෂු සමාජය දෙස බලා ශාසන සංවේගයට පත්ව, ප්‍රතිපත්ති ශාසනය නගා සිටුවීමේ පරම වේතනාවෙන් යෝගාශ්‍රම වැඩ පිළිවෙළක් ආරම්භ කිරීමට බලාපොරොත්තු වූ අති ගරු කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජීනවංශ මාහිමිපාණන් වහන්සේ ඒ යෝධ ක්‍රියා දමයෙහි සේනාධිනායක ලෙසට තෝරාගත්තේ අප මාහිමිපාණන් වහන්සේය. ඊට තිබිය යුතු සුදුසුකම් රාශිය උන්වහන්සේ කෙරෙහි විද්‍යමාන බව කඩවැද්දුවේ මාහිමිපාණෝ තේරුම්ගත්හ.

ඒ නිසා අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ සොයා වැඩියහ. එහෙත් ආරාධනාව භාරගත්තේ නැත. දෙවැනි වතාවටත් වැඩියහ. එද ද වචනයක් ලැබුණේ නැත. කාලෝචිතව ආරම්භ කළ වැඩක් කිසි යම් හෝ හේතුවක් නිසා දුබල නොකොට ඉදිරියටම යාමේ සහජ හැකියාවක් ඇති කඩවැද්දුවේ මාහිමිපාණන් වහන්සේ නැවත නැවතත් කරුණු කීහ. ඕනෑම ගල් හිතක් වුවද මොළොක් කිරීමට සමත් එම ලෙන්ගතු ආයාචනයට පිටු පෑ නොහැකි වූවාක් මෙන්ම සිතට පණ ගැන්වී දොරටුවක්ව, ඒ භාරදුර කටයුත්තට කෙසේ හෝ පිහිට වන්නට ඕනෑ යයි අප මාහිමිපාණෝ කැමැත්ත පළ කළහ.

යෝගාශ්‍රම වැඩ කටයුතු ආරම්භ වූයේ (වර්ෂ 1951දී) දේවගොඩ විජයාරාමයෙහිය. එනිසා තපෝ භූමියක් බවට පත් වූ විජයාරාමය, "විජය යෝගාශ්‍රමය" බවට පරිවර්තනය විය. යෝගාශ්‍රමීය ප්‍රධානාචාර්ය ධුරය දරමින් ආධුනික හික්ෂුන්ට පුහුණුව දෙමින්, මාහිමිපාණෝ අවුරුදු දෙකක් පමණ කලක් මහදුන්සාහයෙන් එහිම කටයුතු කළහ.

නොදෙදරන අත්තිවාරමක් මත ගොඩනැගීගෙන යන යෝගාශ්‍රමීය නිවහනට ලක්දිව සතර දෙසින්ම ශාඛා ඇති වන්නට විය. ඒ තැන් අතර, නිමලව අරණ්‍ය සේනාසනය, කොග්ගල තලාතුඩුව අරණ්‍යය, කුරුණෑගල නාථගණේ අරණ්‍යය, ගල්දූවේ ගුණවර්ධන යෝගාශ්‍රමය, මැල්ලගල යෝගාශ්‍රමය, දනවිකන්දේ සිරිමංගල යෝගාශ්‍රමය, වේවැල්දෙණිය අරණ්‍යය, දූරණියගල ශාන්තගිරි අරණ්‍යය,

අමා බින්දු...

කුරුණෑගල නාඋයන අරණය, පුහුල්වැල්ලේ ශ්‍රී රෝහණ යෝගාශ්‍රමය, දියතලාවේ ශ්‍රී ඥානාරාම විවේකාශ්‍රමය යනාදී ස්ථානවල මාහිමිපාණෝ කලින් කල වැඩ සිටියහ.

කඩවැද්දුවේ මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ උදර යෝජනා හා තමන් වහන්සේගේ ශාසනික අදහස් ද ගළපා, කිරට පැණි මුහු වූවාක් මෙන් ක්‍රියාත්මක කෙරුණි. ශිෂ්‍ය සංඝයාට පිණිසවාරික වත හා අනෙකුත් වත්-පිළිවෙත් උගැන්වූහ. ශීලය පිරිසිදුව රකිමින් විනයානුකූලව පිළිවෙත් පුරන අන්දම කියාදුන්න. අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ විසින් සම්පාදනය කරන ලද යෝගාශ්‍රමීය කතිකාවත හා දින වරියාව ඉතා උසස් හික්ෂු ජීවිතයකට මහ හෙළි කෙළේය. යෝගාශ්‍රමීය හික්ෂුත් හට දවසට තුන් වතාවක් බුද්ධ වන්දනාවේ යෙදීම පුහුණු කෙරුණි. ඒ සඳහා මාහිමිපාණන් විසින් සකස් කරන ලද යෝගාශ්‍රමීය වන්දනා ක්‍රමය දම්වැලක පුරුක් මෙන් ශුද්ධා, සති, සමාධි, ඥාන වඩවන්නක්ම විය.

ලාභ - සත්කාර බලාපොරොත්තුවෙන් බණ කීමවත්, දයකයන් රැස් කරගැනීමවත්, ස්ථාන - ගොඩනැගිලි හැදීමවත්, ජනප්‍රිය පින්කම් කිරීමවත්, නියම මහණකම නොවන අතර, අධ්‍යාත්ම ගුණවගාව ම මහණකමේ හරය බව මාහිමිපාණෝ තරයේම ඉගැන්වූහ. තම අධ්‍යාත්මය යම් තරමකට සකස් වූයේද, ඒ පමණට තමා අවට පරිසරයද සකස් වන බවත්, එමගින් සැලසෙන නිහඬ සේවයම නියම සේවය බවත් පෙන්වා දුන්න. ධුතාඞ්භ සමාදනාදී විශේෂ ගුණයට මුල් තැන දුන් අතර, ඒ සඳහා ආදර්ශවත්ද වූහ. (වර්ෂ 1960 දී දඹදිව ශුද්ධ භූමි වන්දනාවක යෙදීමට ද මාහිමිපාණන් හට අවස්ථාව ලැබුණි.)

6. ගුණ බිඳක්

උන්වහන්සේ විසින් රචිත “තෙසැත්තැ ඥාණ වන්දනා ගාථා හා සත්සති වන්දනා ගාථා” අර්ථ රස, ධර්ම රස පෙරෙමින් ශුද්ධා ප්‍රඥ වෛතසිකයන්ගේ වර්ධනයට බෙහෙවින් තුඩු දෙන්නේය. ඇතැම් සැදහැතියෝ තමතමන්ගේ විශේෂ පින්කම්වලදී මේවා යොදාගෙන, මාහිමිපාණන් වහන්සේට පුණ්‍යානුමෝදනා කොට එවූහ. මාතර අමරසේකර මිනින්දෝරු මහතාගේ ශුද්ධාවෙන් ප්‍රකාශයට පත් කෙරුණු “බුදු සසුන” පත්‍රයටද උන්වහන්සේ සාසනමාමක ලිපි ලියූහ. “අභිධර්මාර්ථ සංග්‍රහයේ” සිංහල අනුවාදයත්, කුඩා කාලයේදී අරණය

පරිසරය හා වත් -පිළිවෙත් දුටු ආකාරය කියැවෙන කවි කතාවකුත් සැපයුන.

අනුන්ගේ සිතට වේදනා දීමට කවදත් මාහිමිපාණෝ රුවි නොකළහ. ශිෂ්‍යයාගේ වුවද යම් වරදක් දුටු විට කියාදෙන්නේ, හදගැනීමේ අදහසින්, සංවරයෙහි පිහිටුවීමටය. දෙවරකට තුන්වරකට වඩා එක දෙයක් ගැන කියන්නට ගියේ ද නැත. නොහික්මෙන පුද්ගලයාට කිසි දිනෙක තරවටු කිරීමට ගියේ ද නැත. ඔහු දෙස බැලුවේ ද අනුකම්පා සහගත කාරුණික බැල්මෙන්මය. තම ඉවසීමත් ශාන්තකමත් එවැනි පුද්ගලයන් නිසා පලදු කරගත්තේ නැත. උපතින්ම ලද මේ ගුණයට, ඉවසීම පුරුදු කිරීමත් මෙමතී භාවනාව වැඩීමත්, තව-තවත් උපකාර වන්නට ඇත.

උන්වහන්සේ උගන්වන විට උත්සාහවන්තයාටම ප්‍රයෝජන බහුල විය. අල්පොත්සාහකයන් නැවැත නැවැත උනන්දු කරවීමෙන් වැළකුණහ. ඇතැම් විට උගැන්වීමද එයින්ම හමාර විය. උනන්දුව ඇත්තාට උගත යුතු දේ බොහෝ විය. ඔහු කෙරෙහි අතිරේක ලැදියාවකින් කිව යුතු දේ නොසඟවා කියා දුන්හ.

කෙලෙසුනට පහරදීමේ අදහස ඇතිවම පුරුදු කළ ඉන්ද්‍රිය සංවරයක් මාහිමිපාණන් තුළ විද්‍යමාන වන්නේ ඕනෑම කෙනකුගේ සිත් ගැනීමට සමත්වන ලෙසිනි. කිසි දේකට ඉක්මන්කාරීකමක් නොපෙනේ. ගමන බිමන - කථා - ක්‍රියා තුළින් මේ ශාන්තකම පෙනෙන්නේ ආදර්ශ සම්පන්නවය.

උන්වහන්සේගේ කථාව ශාන්තය, පුද්ගලයාගේ ස්වරූපය අනුව උචිත කථාවක් සීමිත පරිදි කෙරෙහි. භාවනාව ගැන උනන්දු කිරීමක්, ධර්ම කාරණයක් ගැන විමර්ශනයක්, යම් උපදේශයක්, ඒ කථාවෙහි ගැබ්ව පවතී. කල්පනාකාරීව ඒ කථාවට සවන් දෙන්නා හට උගත හැකි දේ බොහෝය.

ගුණවත්කම, සිල්වත්කම යම් තැනකද එතැනට සැදුහැතියෝ එක් වෙති. එතැනට පුද පිරිකර රොක් වෙයි. තමතමන්ගේ කුසලය මහත් එල කරගැනීමට සැදුහැතියෝ මාහිමිපාණන් වෙත උසස් ලෙසින් ආමිස පූජා කළහ; වටිනා පිරිකර පිදුහ. එහෙත් උන්වහන්සේ ඒවාට බැඳුණේ නැත. පරිෂ්කාර පිරිවරා ගැනීම මහත් බරක්-පළිබෝධයක් සේ සලකා නිතරම ඉන් අත-හිත නිදහස් කරගැනුමටම බැලූහ. ඒවා සුදුස්සාට

අමා බින්දු...

නැවත පූජා කළහ. දනවුකන්දේ රණමුනි බෝසතුන්ගෙන් පූජා වන්නේ අල්ප දේ නොවේ; ඉතා වටිනා දේය. එයින් ලැබුණු සිය පුද්ගලිකය ඒ වෙලාවේදීම නැවත සංඝයාට පුද මාහිමිපාණන් සතුටු වූ අවස්ථා විය. මෙසේ පරම අල්පේච්ඡතා-සන්තුෂ්ටිතා ගුණ වඩන ලදී.

පරිෂ්කාර පමණක් නොව, ඇතැම් වැඩ වුවද ඕනෑවට වඩා ගොඩගසාගෙන කාය-චිත්ත විවේකය නැති කරගැනීම මාහිමිපාණන්ගේ පුරුද්ද නොවීය. තමන්වහන්සේ වෙත යම් අර්ථවත් කාර්යයක් පැවරුණි නම්, කල් නැරඹ එය නිම කොට අත-හිත නිදහස් කරගනිති. තම වැඩට වඩා අනුන්ගේ පවාරිත කටයුතු හොඳටත් ඉක්මනටත් අවසානය දක්වාත් කරගෙන යාම තවත් විශේෂතාවක් විය. මෙසේ උන්වහන්සේ අප්පකිච්ච-සල්ලහුකවුත්ති යන ගුණ වැඩුහ.

7. දින පොතෙන් මතු වන ගුණ

ක්ලේශයක් පහළ වූ කල්හි එයට ඉඩ දී ඊට යට වීම, නුගත් ජනයාගේ මෙන්ම ඇතැම් උගත් ජනයාගේ ද ස්වභාවයයි. එහෙත් යම් ක්ලේශ චිත්තොත්පාද මාත්‍රයක් පහළ වූ කල්හි, අනුකූල දහම් පදයක් සිතට නංවා අවවාද කොට, නිදනයටම පිළියම් කිරීමේ හැකියාව, දැනුමේ මෙන්ම හැකියාවේද විශේෂ ලක්ෂණයකි.

• “අද ඉතාමත් ශාන්තය, හිර අවිච නැතිව මඳක් සිතලෙන් හැකිලී සිටියෙමි. විතර්කයනට සිත දූවන බව පෙනේ.”

“අඟුසං කාම තෙ මූලං - සංකප්පා කාම ජායසී,
න තං සංකප්පයිස්සාමි - එවං කාම න හොහිසී.”

“කාමය, තාගේ මූල දූටුවා. හටගන්නෙහි තෝ සංකප්පයෙනි. ඉන්නෙමි මම එය නොසිතමින්. එහෙයින් කාමය, හට නොගන්නෙහි”
-[දින පොත: 1963.1.2]

රෝග-පීඩාදියකින් උවදුරු ලැබෙන කල ඉවසීමේ ශක්තියත් ධෛර්යයත් ඇති කරගෙන, එයින් සිත නොපෙරළාගෙන, සත්‍ය දර්ශනයට ද පාදක වනසේ මනසිකාරය යොමු කළ බවට මේ උදහරණයෙකි:

• “ඇඟට අමාරු දැනිණි. කෂාය බිඬු නමුත් වැඩි වෙනසක් නොවීය. මේ දුක්බර සිරුර ඇති තාක් කරදරය, අහිණින පතිපීළනය,

නොඉවසියහෙනකම, දුකට වස්තු වීම, සුව ප්‍රතික්ෂේපය යන මේ කරුණු අනුව සිත මෙහෙයවනු. ඉරියවු මාරු කිරීමෙන් මේ දුක වැසී තිබේ.”

-[දින පොත: 1963.3.7]

විහාර-බෝමලු වත් ඉඩ ලැබෙන අවස්ථාවන්හි නොපිරිහෙලා ඉටු කරමින්, එයින් සිතේ ජනිත කරගන්නා ප්‍රීති වේගය උසස් පැතුම්වලට හරවාගත් ආකාරයට මේ නිදසුන්ය:

• “ශක්තිය - සතුව ගෙන විහාරයට ගොස් සිල් - පිරිසිදුව පතමින් ඇතුළු බිම පිරිසිදු කළා. කීප පළකම මල් පුදන්නට හැකි විය.”

-[දින පොත: 1963.4.1]

• “ගන්ධකුටි භූමිය පිරිසුදු කළෙමි. සාධු! සිල් පිරිසිදු වේවා!”

[දිනපොත: 1963.4.12]

කෙලෙස් ධුනනයට හා උසස් ගුණ දියුණුවට හේතු වන බුද්ධ ප්‍රශස්ත ධුතංග සමාදනයෙහි යෙදුණු බව දින පොතෙහි දක්වන්නේ කෙටි සටහන්වලිනි.

• “වර්ෂයකට වැඩි කාලයක් රැකි එකාසනිකාංගය අද නැවතුණි.”

[දින පොත: 1962.9.20]

• “පංශුකුල සිවුර මැසීම සඳහා නූල් ඉදිකටු ලැබිණි.”

[දින පොත: 1961.1.11]

පාලි ව්‍යාකරණය උගන්වන විට ධර්ම ගෞරවය, ධර්ම රසය පහළ කරගත් බවට නිදසුනක්:

• “අද පාලි පන්තියයි. හැමදෙනාටම මුල් පාඩම කියා දුන්නා, පාලි භාෂාවේ වචන කියැවෙන විටද ඇසෙන විටද, දහම් රස හඟවන සිතීවිලි පහළ වෙයි. තුනුරුවනගේ ගුණ මුහුදු ලෝ වැඩට ගලන සේ දැනෙයි. ආරම්භය තෙක් සිත යොදන විට, මේ අපුරු ගති පහළ වන්නේ වෙන කොතැනද?”

[දින පොත: 1961.1.15]

8. නිස්සරණ වනය

වාහනයකින් තැනකට යන විට පසු කර යන දෑ බොහෝය. ඒවා පසු නොකර යාමටද බැරිය. එහෙත් ඒවායින් වැඩක් නැත. වැඩ ඇති

අමා බින්දු...

තැනට ගිය විට කටයුත්ත නිමයි. අර්ථ සිද්ධිය සම්පූර්ණයි. තමාට සම්බන්ධ සියලු දේ අත්හරිමින්, අතරක හමු වන දූයෙහිද නොබැඳෙමින් යන නිවන් ගමන ද මෙසේය. අප මාහිමිපාණෝ ඒ මග ගත්හ. සිත නිදහස් කරගැනීමේ දුෂ්කර කාර්යයට බටහ. විවේකය සොයා වැඩියහ. කුඩා අවදියේ පටන් පුනපුනා පැන නැගී අදහසක් සපුරා ලමින් පැමිණීමේ ගමනේ කෙළවර අද (= වර්ෂ 1976 දී) "මිනිරිගල නිස්සරණ වනය" අරණ්‍යයෙහි විවේක සුව විදිමින් පසු වෙති.

"නිස්සරණ වනය" ආරම්භ වූයේම නිවන් දැකීමට යෝග භූමියක් ලෙසිනි. "නිස්සරණ වනය" යන නම ඊට යෙදුණේ ද ඒ නිසාය. හැමදෙනාටම සසුනෙහි ඇතුළත පිටත හැදින්ගැනීමට ඉඩ සලසමින් මාහිමිපාණෝ නිස්සරණ වනය ගොඩනැගූහ.

සියලු දුසිරිත්වලට රජ දහනක්ව තිබූ මිනිරිගල මූකලාන අද යෝගී රජදහනක්ය. යක්ෂ-ප්‍රේත-පිසාවයන් අරක්ගෙන සිටි මිනිරිගල කැලය අද සමයක් දෘෂ්ටික දෙවියනට වාසස්ථානයකි.

ගුණ සුවදින් ඇළලී ගිය නිස්සරණ වනය පුෂ්කරණය, අති ගරු මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ නම් සුර්යයාගේ නිරවද්‍ය උපදේශ නම් රැස් කදම්බයෙන් පිපීමට මුහු කරන්නා වූ යෝගාවචර පියුම් කැකුළින් හොබනේය.

තමන් වහන්සේගේ යටි සිතෙහි රැවු දුන් අදහසකට නිස්සරණ වනයෙන් ඉඩ ලැබුණේය. එනම් විවේකීව භාවනාවෙහි යෙදෙන අතර, අනුගාමික යෝගී පිරිසක් සැදීමය. ඒ අදහස සාර්ථක වී, අද මාහිමිපාණෝ නිස්සරණ වනයෙහි යෝගීන්ගේ හැම අවශ්‍යතාවක්ම සපුරාලමින්, විදසුනට මුල් තැන දී කමටහන් උපදෙස් දෙමින්, දිවා රැ නොබලා මුළු ශ්‍රමයෙන් ම කටයුතු කරන්නේ, කාටත් පිටු පෑ නොහැකි ජරා-ව්‍යාධි නම් සතුරු පිරිසකට ද මැදිවය.

(වර්ෂ 1976 වන විට) පස්විසි වසරක් ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාව ස්ථාපනය කිරීමට උර දී, සැට වසරක් සසුන'ඹර ආලෝකවත් කරමින්, ජන්ම ලාභයෙන් පුරා පන් සැත්තැවසක් තුළ අප ස්වාමීන් වහන්සේ සිදු කළ ලෝ සසුන් සේවය අපරිමිතය. ඒ සඳහා අපි සද ණයගැති වෙමු. (2519 / 1976.05.12)

මා දුටු හිමිපාණෝ

මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම
මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ
ඇසුර ලද්දේ මාහිමි සිරිත අගයති...

1. .... ධීරො ච සුඛසංවාසො
- ඤ්ඤිතං'ච සමාගමො.
2. තසමා හි,
ධීරං ච පඤ්ඤං ච බහුස්සුතං ච
ධොරණාසීලං චතවන්තමාරියං
තං තාදීසං සප්පරිසං සුමෙධං
භජෙථ නකඛන්තපථං'ච චන්දීමා.
3. න පුඤ්ඤානොධා පටිචාතමෙති,
න චන්දනං තගරං මලලිකා වා.
සතං ච ගනොධා පටිචාතමෙති;
සබ්බා දීසා සප්පරිසො පවාති.

- (ධම්මපද: 207, 208, 54)

1. පණ්ඩිතයා, නැයන්ගේ එක් විමක් මෙන්, සැප වූ එක් ව විසීමක් ඇත්තෙකි.
2. එහෙයින් සඳ අහස ඇසුරු කරන්නා සේ, නුවණැති, ප්‍රඥවන්ත, බහුශාස, ප්‍රතිපත්ති ධුර උසුලනසුලු, (සීල - ධුතඛිග) වත් පුරන, ආර්ය, මනා බුඬියෙන් යුත්, එබඳු සත්පුරුෂයකු ඇසුරු කරවූ.
3. මල් සුවඳ ද සඳුන් - තුවරලා - ඉද්ද - සුවඳ ද උඩු සුළඟට නොයයි. සත්පුරුෂයන්ගේ (ගුණ) සුවඳ උඩු සුළඟට ද යයි. සත්පුරුෂයා (ගුණ සුවඳින්) සියලු දිශාවන් මැඩගෙන යෙයි.

ශ්‍රී කල‍යාණි යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ ගරු සමුත්පාදක හා
 ප්‍රධාන අනුශාසක, රාජකීය පණ්ඩිත,
අති පූජ්‍ය කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජීනවංශ මාහිමිපාණන්
වහන්සේ විසිනි.

සව් කෙලෙසුන් මුලසුන් කොට පිළිවිදිනා රහත් බවින් සියලුම රහතන්වහන්සේලා එක් සමාන වෙති. පුහුදුනන් මෙන් අරමුණෙහි ඇලීම්-ගැටීම් රහතන්වහන්සේලාට ඇති වන්නේ නැත. අරමුණෙහි මැදහත් ගතිය රහත් පෙවෙතය. ඒ අතින් රහත් පෙරහැර සමානය. ආධ්‍යාත්මික ස්වරූපය මෙබඳු වුවද රහතන් වහන්සේලාගේ බාහිර පැවැත්මෙහි වෙනස්කම් දැක්ක හැකිය. පිළින්දිවච්ඡ හිමියන්ගේ වසලවාදය වැනි ක්ලේශ වාසනා සහගත පැවතුම් මෙන්ම පැතුම් ආරෝන් විශේෂිත වූ අසිරිමත් ගති පැවතුම් ද රහත් සිරිත්හි පැවති සැටි සිහි කටයුතු වෙයි.

අසු මහා ශ්‍රාවකයන් අතර සුභුති මහ රහතන්වහන්සේ විශිෂ්ට ගුණයෙන් උද්දීප්ත හිමි නමෙකි. උන්වහන්සේ සසුන් තනතුරු දෙකකින් අග තැන් පත් වූවෝ, කල්ප ලක්ෂයෙක පෙළගැස්මෙනි. “එතදග්ගං භික්ඛවේ මම සාවකානං භික්ඛුනං අරණවිහාරීනං යදිදං සුභුති..... දක්ඛණෙය්‍යානං යදිදං සුභුති” යනුවෙන් අරණවිහාරීන් අතුරෙන් ද, දක්ෂිණාර්භයන් අතුරෙන් ද සුභුති තෙර අග්‍ර යයි සර්වඥයන් වහන්සේ අග තන්හි තබා වදළ සේක.

“අරණ” නම් නිකෙලෙස් පැවැත්මය. සියලුම රහතන් වහන්සේලා නික්ලේශී හෙයින් අරණවිහාරීහුම වෙති. ඉනුදු සුභුති මහ රහතන් වහන්සේ සචාරෝන් නිකෙලෙස් පැවතුම් ඇතියෝ වූහ. අරණවිහාරීන් අතුරෙන් උන්වහන්සේ අග තැන් පත් වූ සේක් එහෙයිනි.

එක් දිනක් සුභුති හිමියෝ බුද්ධ වන්දනාව සඳහා දෙවරම් වෙහෙරට වැඩියහ. සර්වඥයන් වහන්සේ දහම් දෙසමින් වැඩ හුන්

අමා බින්දු...

වේලාවකි ඒ. දම් දෙසුම අවසන් වන තුරු සුභුති හිමියෝ නුදුරෙහි විවේක ස්ථානයෙක අර්භත් එල සමාපත්තියට සම වැදී නිවන් සුව විඳිමින් වැඩ හුන්න. දම් දෙසුම් අවසන්හි බුදුපියාණන් වහන්සේ සමවත් සුවයෙන් නුදුරෙහි හුන් සුභුති දරුවාණන් දෙස බලා මෙසේ උදන පළ කළ සේක:

“යසස විතකතා විබුජිතා
ජකුතං සුවිකස්සිතා අසෙසා
තං සංග මතිවච අරුපසකැඤ්ඤී
චතුයොගාතිගතො න ජාතුමෙති” ති.

-(උදන පාළි)

“යමකු විසින් සිය සතන්හි ඉතිරි නොකොට මිථ්‍යා විතක්කයෝ දුරු කරන ලද්දහුද, යමෙක් සියලු ඇලීම් බැඳීම් ඉක්ම නිවන් අරමුණෙහි සිත යොදවා වෙසෙත් ද, ඒ ආර්ය පුද්ගල තෙමේ පුනර්භවයට නොඑන්නේය.”

සුභුති මහ රහතන්වහන්සේගේ අරණ විභරණයෙහි විශේෂත්වය මේ පුවතින් ද සිතාගත හැකිය.

නිකෙලෙස් පැවැත්මෙහි නිරන්තර වූ සුභුති මහ රහතන් වහන්සේ මෙන්, අපවත් වී වදළ අපේ අති ගරු ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමියන් වහන්සේ සසුන් ගුණයෙහි ස්වායත්ත කාර්යයෙහි නිරන්තර වූ සේක්, තමන් වහන්සේ සැනසී ඇසිරි තැන් සනසන සැනසිලි පෙරහැරක විසිතුරෙනි.

උන්වහන්සේ උගතුන් අතර, ගුණවතුන් අතර, අග තැන් පත් උගතෙකි; අග තැන් පත් ගුණවතෙකි.

මා උන්වහන්සේගෙන් ඉගෙනගත් දේ බොහෝය. එයින් කිහිප තැනක් මෙහි සඳහන් කරන්නේ උන්වහන්සේට ගුරු පූජාවක් වේවා යන බැති සිත පෙරදැරි කරගෙනය.

මුල් හමුව

උන්වහන්සේ මට මූලිත්ම හමු වූයේ මෙයට වසර හැටගණනකට පෙර, එනම් 1926 අවුරුද්දේ එක් දිනයය. ඒ කාලයේ උන්වහන්සේ අතුරුගිරියේ විහාරස්ථානයෙහි අති ගරු මුල්ලේගම සිරි

සීලාලංකාර පණ්ඩිත ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ඇසුරේ ඉගෙනීමේ යෙදී සිටියහ. මම වැල්ලවත්තේ ශ්‍රී ධර්මෝදය පිරිවෙන්නි ඉගෙනීම කෙළෙමි. අප දෙනම එකම ගම් පියසේ චුවත් කලින් දූත - හැදිනගෙන සිටියේ නැත. අතුරුගිරියේ තල්දියාවල සිරිනන්දනාරාමයෙහි අනිනව විහාර මන්දිරයේ බුද්ධ ප්‍රතිමා වහන්සේට නොත් තැබීමේ මංගලය නිමිත්තෙන් 1926 අවුරුද්දේ පැවැත්වුණු සති පිරිත් දේශනයට සංඝයා වැඩියේ වැල්ලවත්තේ පිරිවෙනින්ය. ඒ සමග මමත් ගියෙමි.

ඒ සතියේ එක් දිනක පස්වරු කාලයෙහි මා විහාර මන්දිරය දෙසට යන අතර, එක් පසෙක තනියම බිම ඉරි අදිමින් සිටින ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් සිටිනු මම දුටුවෙමි. මහජනයාගේ ගැවසීම, බෙර-හේවිසි ශබ්ද, පැත්තක පිරිත් දෙසීම ආදී නොයෙක් කලබල ඇති මේ ස්ථානයෙහි ඒ කිසිවක් ගණන් නොගෙන හුදෙකලාව පැත්තකට වී මේ ස්වාමීන් වහන්සේ මේ බිම ඉරි ඇඳ ඇඳ ඉන්න ඉදීම මට තේරුම්ගත නොහැකි විය. ටික වේලාවක් බලා සිට මම උන්වහන්සේ ළඟට ගොස් ඒ ගැන විමසීමි. එයට ලැබුණු පිළිතුර, "මම මේ ගාථාවක් ප්‍රස්තාර කරනවා" යනු පමණය. ඊට වැඩි කතාවක් උන්වහන්සේ කෙළේ නැත.

වටපිටා කලබල කිසිත් ගණන් නොගෙන හුදෙකලාව අයිනකට වී මේ ශාස්ත්‍රීය වැඩක යෙදී සිටියේ කවරෙක්ද? ඒ අන් කෙනෙක් නොවේ; අපේ සසුන් පෙරහැරට එළිය දුන් අති ගරු ශ්‍රී ඥානාරාම ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේය. එද මම උන්වහන්සේ හැදිනගනිමි. මහා පාඩමක් ඉගෙනගනිමි.

නාලන්ද විදුහලේදී

1956 අවුරුද්දේ දිනෙක දෙඩම්දූව ඒබුහම් සිල්වා මහතා (පසුව පැවිදි වූ සාසනසොහන යතීන්) ගේ සංවිධානයෙන් ප්‍රතිපත්ති ශාසනය නගාසිටුවීමේ සාකච්ඡා සභාවක් කොළඹ නාලන්ද විද්‍යාලයේදී පවත්වනට යෙදුණේය. ආරණ්‍ය විවේක සේනාසනවල සංඝයා සහිත ගුණගරුක සඟ පිරිසක් ඒ සඳහා වැඩමවා සිටියහ. අපටත් ආරාධනා ලැබී අපිත් එහි ගියෙමු, දවල් පිණ්ඩපාතයටත් සමග උදේ කාලයේ වඩින ලෙසටයි ආරාධනා කර තිබුණේ, පිණ්ඩපාතය පිරිනැමීමට එක් ස්ථානයකුත් දන් වැළඳීමට තවත් ස්ථානයකුත් පිළියෙළ කොට තිබුණි. කවුරුත් එකතුව පිණ්ඩපාතය යාමට කලින් එක්තරා විවේක සේනාසනයකින් පැමිණි දෙනමක්, "උදේ වළඳන අය සමග එකට

අමා බින්දු...

පිණ්ඩපාතේ යන්නේ නැත” කියා වෙනම ගොස් පිණ්ඩපාත කරගෙන ඇවිත් වෙනම වැළඳීම කළහ. මෙය නැති ගුණ පෙන්වීමේ කුහක ක්‍රියාවකි.

සාකච්ඡා රැස්වීමෙන් පසු රාත්‍රී කාලය ද එහි ගත කරනට සිදු විය. අර කුහක දෙනමට අපේ අති ගරු ඥානාරාම ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ මේ කුහක ක්‍රියාවේ අශ්‍රාමණික පහත් බව දක්වා කළ දේශනය ඔවුන් මුසපත් කරවනසුලු විය. ඔවුන් කතා කෙළේ නැත. උන්වහන්සේ එද පෑ ගුණ-නැණ තෙද, ඉඳු පෙළහරක් බඳු විය.

ගමනකදී

1942 වසරේ නොවැම්බර මාසයේ තෙබුවන පැවැත්වූ විශේෂ උපසම්පදව සඳහා අති ගරු මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගෙන් අවසර ලබාගැනීමට, 1941 එක් දිනක මහානායක මාහිමියන් වැඩ සිටි අකුරැස්සේ ඇල්ගිරියේ විහාරස්ථානයට අප ගියේ ශ්‍රී ඥානාරාම ස්වාමීන්ද්‍රයන් සමගය. ගමනට යොදා ගෙන සිටි කැපකරු මහතා කිසියම් වැරදීමකින් අපෙන් වෙන් වීම නිසා අපේ ගමන දිගටම කරදර සහිත විය. ගමනට අවශ්‍ය සියලු දේ භාරව සිටි කැපකරු මහතා නොලැබීමෙන් අපි ඉතා අමාරුවට වැටුණෙමු. ගිය ආ දෙදිනම දනයක් නැත. මේ වැරදිලි පැහැදිලි කරන්නට පිටු ගණනක් ලිය යුතුය. මා අදහස් කරන්නේ එය නොවේ; මේ ගමනේදී මා උන්වහන්සේගෙන් බොහෝ දේ ඉගෙනගත් බව සඳහන් කිරීමටය.

මේ කොතෙක් කරදර-වෙහෙසිලි වුවද උන්වහන්සේගේ පියවි මෙන්-කරුණා බ්‍රහ්ම ගුණ එසේම ක්‍රියාත්මක විය. ඕනෑකම අපේය. නමුත් උන්වහන්සේ ක්‍රියා කෙළේ තමන්ගේ ඕනෑකමක් වශයෙනි. උන්වහන්සේ සනසනට මා කතා කරන විට මගේ සිතට පණ දෙන අනුශාසනා ලැබුණේ “ඵට්ඨස්ස ලෝක ධම්මෙහි-විත්තං යස්ස න කම්පනි” යනාදී දහම් පද දක්වමිනි. “නිවන දක්වාම මෙවැනි ගුණ නිදන් කලාණ මිත්‍ර උතුමන්ට අනුයාත වෙන්ට ලැබේවා.” යනු එද මගේ සිතේ ඇති වූ ධර්ම ප්‍රාර්ථනාවය.

අභිනව වස්පළකදී

සැදහැනි පිරිසක් විසින් මතුගම නගරයට ආසන්න විවේක පරිසරයෙන් යුත් කඳු ගැටයක් මත අභිනවයෙන් ඉදි කරන ලද කුටියක

1935 වසරේ උන්වහන්සේට වස් කාලය ගත කරන්නට වූයේ, ඒ සැදහැනි පිරිසගේ ප්‍රසාද පූර්වක ආරාධනයෙනි. එක් දිනක් උන්වහන්සේ බැහැදැකීමට අපි එහි ගියෙමු. සතර අතට විහිදී ගිය මහා මාවත් ඇති කලබල සහිත ප්‍රසිද්ධ නගරයෙකි මතුගම. නගරයට ආසන්නයේ වස්පළ පිහිටි නිසා නොයෙක්දෙනාගේ නිතර ගැවසීමෙන් උන්වහන්සේගේ විවේකයට බාධක වනු ඇතැයි අප සිතා සිටි නමුත් එහෙම කරදරයක් පෙනුණේ නැත. උන්වහන්සේගේ සැහැල්ලු විවේක ජීවිතයට සරිලන පරිදි සියල්ල සකස් වී තිබුණේ ය. උන්වහන්සේ තනියම වැඩසිටියේ කැපකරුවකු පවා නැතිවය. අප යන විට උන්වහන්සේ සක්මනේ යෙදී සිටියහ. අප එදා උන්වහන්සේගේ විවේකයට බාධා නොකොට සුළු චේලාවකින් පිටත්ව ආවේ කරුණිය සුත්‍රයෙහි සඳහන්, “සන්තුස්සකෝ ච සුභරො ච අප්පකිච්චො ච සල්ලභුක චුත්ති” යනාදී අනුත්තර පදයන් උන්වහන්සේ කෙරෙන් දකිමිනි.

නාථගණේ ආරණ්‍ය සේනාසනයේදී

ශ්‍රී කල්‍යාණ යෝගාශ්‍රමීය සේනාසන වැඩි ගණනක් අති ගරු ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ පිවිතුරු ගුණ කැල්මෙන් සුමිහිරි බවට පත් සැටි සිහි කළ හැකිය. නාථගණේ ආරණ්‍ය සේනාසනයද ඒ පුණ්‍ය ස්ථානයන්ගෙන් මූලික තැනෙකි. 1953 සිට කාලයක්ම සසුන් සුව විඳිමින් උන්වහන්සේ එහි ගත කළ සේක. ටික කලක් මමද උන්වහන්සේ සමග එහි ගත කෙළෙමි.

දිනක් අළුයම 5.30 ට පමණ මා උන්වහන්සේ වෙත ගියේ කිසියම් කාලීන කරුණක් ගැන සාකච්ඡා කිරීමටය. උන්වහන්සේ එවෙලේ ලුණු කැඳ වළඳමින් සිටියහ. අසල බඳුනක හකුරු තිබුණු නමුත් උන්වහන්සේ තනිකර කැඳ වැළඳුවා මිස හකුරු වැළඳුවේ නැත. පසුව මම ඒ ගැන උන්වහන්සේගෙන් විමසිමි.

“පුරෙ පටිග්ගහිතං ච
- සත්තාහං යාවජ්චිකං
සෙසකාලික සම්මිස්සං
- පාවිත්ති පරිභුඤ්ජනෝ”
- (බුද්ද සික්ඛා - 111 ගාථාව)

අමා බින්දු...

“කලින් පිළිගන්නා ලද සන්නාහකාලික හෝ යාවර්ජික දෙයක් සෙසු යාවකාලික - යාමකාලිකයන් සමග වළදන්නා හට පවිත් ඇවැත් වේ” යන මේ විනය නීතිය අනුව, කලින් පිළිගෙන තුබූ සන්නාහකාලික වූ හකුරු සමග කැඳ වැළඳීමෙන් ඇවැත් සිදු වන බව උන්වහන්සේ පැහැදිලි කළ සේක. “අණුමන්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී (ඉතා සුළු වරදෙහි පවා ආතප්පනසීලි) ගුණය අනුව උන්වහන්සේගේ ආජීව පාරිශුද්ධිය කෙබඳු වීදයි සිහි කළ යුතු.

මැණික් උපමාව

අති ගරු ඥානාරාම ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ කතාබහ ධර්මානුකූල විය. උන්වහන්සේ ප්‍රිය කෙළේ හුදෙකලා විවේක පැවැත්මටයි. භාවනාවෙන් හෝ ධර්ම ශාස්ත්‍රීය මෙහෙවරක යෙදීමෙනි, උන්වහන්සේගේ ජීවිත කාලයෙන් වැඩි හරියක් ගත වූයේ. කවුරුන් හෝ තමන්වහන්සේ වෙත පැමිණියොත් ඒ අයට සුදුසු පරිදි භාවනා උපදේශයෙන් හෝ ධර්මයෙන් සංග්‍රහ කිරීම උන්වහන්සේගේ කරුණා සේවය විය. අනුන්ගේ දෙස්-පරොස් කතා උන්වහන්සේගෙන් මා අසා නැත.

මා ඇතැම් විට යම් යම් අයගේ දුර්වලකම් උන්වහන්සේට මතක් කෙළේ උපදේශ ලබාගැනීම සඳහායි. “මැණික් ගරන්නකුට තනිකර මැණික් හමු වන්නේ නැත. වැලි, ගල්, බොරලු මැදි කරගෙනයි මැණික් සැඟවී පවත්නේ. එමෙන් තනිකර හොඳම පුද්ගලයන් පුහුදුන් ලොව කොතනකවත් ඇතැයි සිතිය නොහැකිය. පුද්ගලයකුගේ දුර්වලකම් අතරින් ඔහුගේ හොඳකම් දැක බලා සැනසෙන්නටයි අප පුරුදු විය යුත්තේ.” මෙසේ මැණික් උපමාවකින් උන්වහන්සේගෙන් මට ලැබුණු උපදේශය මැණික්වලටත් වඩා මම අගය කොට සලකමි.

ධර්මායතනයේ සීමා බන්ධනයේදී

බුදු සසුන රක්තා ජීව බලය පිහිටි උතුම් වස්තුව සීමා සම්පත්තියයි. ප්‍රතිපත්ති ශාසනය රක්තේ සීමා සම්පත්තිය පිහිට කරගෙනය. උපසම්පදව මුල් කොට ඇති සංසයාගේ මූලික විනය කර්ම සියල්ල සීමාවකදීම සිදු කළ යුතු වෙයි. මේ අනුව සලකන විට සීමාව වනාහි ශාසනාරක්ෂක මහා කඳවුර වශයෙන් පෙනී යනවා ඇත. මිහිරිගල ශ්‍රී ඥානාරාම ධර්මායතනයේ සීමා බන්ධනය සිදු වූයේ 1988

වසරේ නවම් මස 4 වැනිදා රාත්‍රී කාලයේය. අති ගරු ශ්‍රී ඥානාරාම ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ යෝගාශ්‍රමීය සඟ පිරිස 26 නමක් මේ සඳහා රැස් වී සිටියහ. රාත්‍රී 10 ට පටන්ගත් සීමා බන්ධනය නිමා වූයේ අළුයම 2 ට පමණය. මගේ ඇඟට තරමක අසනීප ගති දූනෙන්ට වූ නිසා ඡන්දය දී විවේක ගැනීමට අදහස් කොට මම සීමා භූමියට ගියෙමි. අති ගරු මාහිමියන් වහන්සේ මට වඩා අසනීප ගතියෙනි වැඩ සිටියේ. මගේ කල්පනාව ඡන්දය දී උන්වහන්සේත් විවේක ගැනීමට වඩිනවා ඇත කියාය. නමුත් සීමා බන්ධනය අවසන් වන තුරුම එහි වැඩ සිටියහ. ඒ නිසා මටත් අවසානය දක්වා එහි ගත කරන්නට සිදුවිය. සීමා බන්ධනය අවසානයේ උන්වහන්සේ සිතට පණ දෙන අනුමෝදනාවක් කළහ. මේ ගරු විනය කර්මයට සම්බන්ධ වූ සඟ පිරිස ගැන උන්වහන්සේගේ සිතේ ප්‍රීතිය උතුරා යන ස්වරූපයේ උදන අනුමෝදනයෙකි උන්වහන්සේගෙන් පළ වූයේ. බුදු සසුන රැක්මෙහි පාමොක් හිමි නමකගේ වගකීම් භාරය ක්‍රියාත්මක විය යුත්තේ කෙසේද? යන පාඩම මම එදා උන්වහන්සේගෙන් ඉගෙනගතිමි.

අති ගරු මනෝපාධ්‍යාය ශ්‍රී ඥානාරාම ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ අපවත් වී වදලේ උන්වහන්සේගේ අති පිවිතුරු සිත අප වෙත තබා අපේ සිත අරගෙනය. මේ අනුත්තර සිත් වෙළුම යාව නිබ්බාණ වේවා!

මාහිමි දින පොතෙන්

* සංස්කාරයන්ගේ බිඳි - බිඳී යන ස්වභාවය නිතර වැටහෙන විට සිත කොතරම් අප්‍රමාදයෙන් වෙළාගන්නවාදැයි කිය නොහැකිය. මෙහිදී බිඳීම ද වැටහෙයි. එයින් මහත් බිය හැඟුමක් පහළ වෙයි. මේ සංස්කාර කුඩුව පවත්වාගැනීමට කළ - කරන ප්‍රයත්න ද මෝඩකම් ද වැටහෙයි. මේ ජීවිතයේදී කොතරම් මෝඩකම් කළාද?

කෙලෙසුන්ගේ බලපෑම නිසා සිදු වන හැම පාප ක්‍රියාවකට ම මෝඩකම් යයි කීම සුදුසුය. මෝහයේ බලපෑම ඇති හෙයිනි. මෝහයේ බලපෑම නැත්නම් ලෝහ - දෝස දෙක මෙතරම් දරුණු නැත.

(1979. 5. 17)

මාහිමි දින පොතෙන්

* බොහෝදෙනා භාවනාවේ තොරතුරු අසති, ඒ සම්බන්ධ විවේචනය කරති. පොතට දෙස් කියති. භාවනාවේ නොයෙදෙති. මේ අහක දමන කාලය භාවනාවේ යොදනවා නම් ඔවුන් හට උසස් ප්‍රයෝජනයක් ගත හැකි වෙනවා ඇත. අනුන්ගෙන් අසාගත් දෑයක් නොවන හෙයින් එක්තරා ප්‍රත්‍යක්ෂ අවබෝධයකිසි කිය යුතුය. මෙය සුළු දෙයක් සැටියටයි අද බොහෝදෙනා සලකන්නේ. ආධ්‍යාත්මික දියුණුව වනාහි නියම දියුණුවෙකි. එයට හිත යෙදෙන්නේ ද පිනේ බලයකින් මැයි. පින් මද උදවියට එය නොගැළපෙයි; නොපෙනෙයි; නොදූනෙයි.

(1978. 5. 23)

* ලෝකය සිතෙන් බදගෙන හිත තැන්පත් කරගන්න බැරිය. එය සිතින් අයින් කළ මැනවි. එකල හිත හැදීම පහසුය.

(1967. 1. 9)

* නොයෙක් විදියෙන් සංකීර්ණ වූ පැවිදි ජීවිතයක් තුළ ක්‍රමික දියුණුව දුර්ලභය.

(1982. 4. 10)

* උතුමන් ගිය මග සපුරා අනුගමනය කරන්නට ඉදින් නොහැකි නම්, මද වශයෙන් හෝ එයට ඇතුළත් වී වැඩ ගෙන යා යුතුය. ප්‍රතිපත්ති මාර්ගය පිරිසිදු නම් එහි පිහිටා සිටීම ද නොපිරිහීමට උපායෙකි.

“කිම, මා තිරිසනුන් හා සමානද, නැතිනම් සන්පුරුෂයන් හා සමානද” යි දිනපතා තම චරිතය ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්න. උතුම් පදවියට පැමිණීමේ ශක්තිය ලැබේ.

(1962. 7. 18)

* මුළු ලෝදහි යම් තරම් පරමාණු කොටස් වේ නම්, එපමණ වාර ගණනින් තුනුරුවනට නමකර පවත්වමි.

(1968. 8. 1)

මහනුවර මහයායේ ශ්‍රී ධර්මරාජ පරිවේණාධිපති, රාජකීය පණ්ඩිත,

**පූජ්‍ය නුගවෙල පඤ්ඤාචාර්ය මහා ස්ථවිරයන්
වහන්සේ විසිනි.**

ශ්‍රී ලංකා සම්බුද්ධ ශාසනයේ කාලානුරූප පුනරුද්දීප්තියක් ඇති කළ සුපිළිපත් යෝගී සඟ පරපුරක් ඇති කිරීමෙහිදී එහි නේතෘත්වය උසුලමින් අත්‍යාදර ශාසනික මෙහෙයක් සිදු කර වදල, මිනිරිගල නිස්සරණ වන අරණ්‍ය සේනාසනාධීශ්වර අති පූජ්‍ය මාතර ඥාණාරාම මහා ස්වාමීපාදයන් වහන්සේට උපහාර වශයෙන් සකැසෙන සමරු කලාපයට උන්වහන්සේ ඉතා ළඟින් කලක් ඇසුරු කිරීමෙන් ලබන ලද අවබෝධයෙන් බිඳක් හෙළි-පෙහෙළි කිරීමට මට ලබා දුන් අවස්ථාව ඉතා අගය කොට සලකමි.

“සංවාසෙන හිකඛවෙ සීලං වෙදිතඛං; තං ච ඛො දීසෙන අඤ්ඤා න ඉත්තරං, මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා, පඤ්ඤාවතා නො දුස්සංඤ්ඤාන” යන සම්බුද්ධ ශ්‍රී මුඛ පාඨයට අනුව පුද්ගලයකුගේ යථා තත්ත්වාවබෝධය සඳහා ඔහු දිගු කලක් මැනවින් ඇසුරු කළ යුතුයි. එම ඇසුරු ද මනා සිහි කල්පනාවෙන් නැණවත්ව සිදු විය යුතුයි.

එක්දහස් නවසිය තිස්එක වසරෙහි ප්‍රාචීන පුරාමිහ විභාගයෙන් සමත් වූ මා හට එම වර්ෂයේම වැඩි දුරටත් උසස් අධ්‍යාපනයක් ලබාගැනීම සඳහා නිට්ටඹුවේ විද්‍යානන්ද පිරිවෙනෙහි සිට, අතුරුගිරියේ බෝධිරුක්ඛාරාම විහාරස්ථානයෙහි අත්‍යුදර ධර්ම-ශාස්ත්‍රීය සේවයක් සිදු කර වදල අති පූජ්‍ය රාජකීය පණ්ඩිත මුල්ලේගම ශ්‍රී ශීලාලංකාර මාහිමිතුමන් වහන්සේගේ සෙවණට පැමිණීමේ වාසනාව ලැබිණි.

එවකට අති පූජ්‍ය මුල්ලේගම පණ්ඩිත මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ පැවිදි - ගිහි දීප්තිමත් ශිෂ්‍ය සමූහයෙහි නායකත්වය දැරූ ප්‍රධාන ශිෂ්‍ය රත්නය වූයේ අති පූජ්‍ය මාතර ශ්‍රී ඥාණාරාම වියත්, ගුණවත්, කාරුණික, උතුමාණන් වහන්සේය. 1931 වර්ෂයේ පටන් උන්වහන්සේ ශ්‍රී කලාපාණි යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ උදර ශාසනික මෙහෙයට සම්බන්ධ වීම

අමා බින්දු...

දක්වා ඉතාම ළගින් හා දුරින් ඇසුරු කළ කාලය තුළ දිනෙන් දින උන්වහන්සේ කෙරෙහි ගෞරව භක්තිය ලියලා ගියේ, ඉහත සඳහන් බුදුපියාණන් වහන්සේ පෙන්වා වදළ ධර්ම න්‍යායට අනුවය.

උන්වහන්සේගේ උපශාන්ත දේහ විලාශයෙන් හා මනස්කාන්ත ගති-පැවැත්වලින් හා හරබර මුදු-මොළොක් වදනින්, පළමුවෙන් උන්වහන්සේ කෙරෙහි ඇති වූ ප්‍රසාදය සියදහස් ගුණයෙන් අප හඳවත් තුළ වැඩි ගියේ, උන්වහන්සේගේ අධ්‍යාත්මය තුළින් මතු වූ බෝසත් ගුණ පිළිබඳ අවබෝධය ඇති වීමෙනි. එවකටත් උන්වහන්සේ තුළ දක්නට ලැබුණු ප්‍රධාන විශේෂත්වය නම් උපශාන්ත තපෝගුණය හා කරුණා මහිමයයි. තමන්වහන්සේගේ දියුණුව මෙන්ම ඇසුරු කළ සහෝදර ශිෂ්‍ය සමූහයාගේ දියුණුව කෙරෙහි ද අවධානය යොමු කළහ; දියුණුවට අත - හිත දුන්හ. නොමග යන්නන් සුමගට ගැනීමත් සුමග යන්නන් දිරිගැන්වීමත් උන්වහන්සේගේ විශේෂ ලක්ෂණයක් විය. සහෝදර ශිෂ්‍ය සමූහයාට පමණක් නොව ඇසුරු කළ ගිහි පැවිදි බොහෝදෙනාට උන්වහන්සේ ආශීර්වාදයක් වූහ. ස්වකීය ආචාර්යයන් වහන්සේට සැනසිල්ලක් වූහ. පැවිදි - ගිහි නවක සිසුන්ගේ ආචාර්යත්වයෙන් උන්වහන්සේ සිදු කළ සේවය අගය කළ මුල්ලේගම පණ්ඩිත මාහිමිතුමන් වහන්සේගේ පවා සම්භාවනාව ලැබූහ.

බුදුන් වදළ පර්යාප්ති ධර්මය පිළිබඳව උන්වහන්සේ තුළ පැවැත්තේ ගැඹුරු අවබෝධයකි. සිංහල - පාලි - සංස්කෘත භාෂාවන්හි පුළුල් අවබෝධයක් ඇතිව සිටි උන්වහන්සේ ගද්‍ය-පද්‍ය ප්‍රබන්ධකරණයෙහි කුශලතාවක් දැක්වූහ. ව්‍යාකරණ, ඡන්දෝලංකාර, ඉතිහාස, පුරාවිද්‍යා ආදී විෂයයන්හිද මනා ප්‍රවීණත්වයක් දැක්වූහ. විශේෂයෙන් සංස්කෘත භාෂා විෂයෙහි උන්වහන්සේ දැක්වූ කුශලතාව බොහෝදෙනාගේ පැසසුමට ලක් විය.

“සාකච්ඡාසු හිකඛවෙ පඤ්ඤ වෙදිතබ්බා” යන බුද්ධ නීතියට අනුව උන්වහන්සේගේ දැනීම් සම්භාරයේ හා ප්‍රඥ මහිමයේ විශදතාව දක්නට ලැබුණේ ධර්ම ශාස්ත්‍රීය සාකච්ඡාවන්හිදීය. මේ නිසා උන්වහන්සේ ඇසුරු කළ ගුරු කුලයෙහි පමණක් නොව ඉන් පිටත් විද්‍යා ස්ථානයන්හි වියත්තු බොහෝදෙනා උන්වහන්සේ සමග ආශ්‍රයටත්, උන්වහන්සේ සමග සාකච්ඡාවටත් ඇදී ආහ. විශේෂයෙන් නිට්ටඹුවේ විද්‍යානන්ද හා වැල්ලවත්තේ ශ්‍රී ධර්මෝදය යන දෙපිරිවෙන්හි අධිපතීන් වහන්සේලා ඇතුළු ආචාර්ය මණ්ඩල උන්වහන්සේගේ ශීල

සම්පන්නතාවත්, දැනීම සම්භාරයත්, ප්‍රඥ සම්ප්‍රයුක්ත කරුණා ගුණයත් අගය කළහ. එම ස්ථානයන්හි ශිෂ්‍යයන් හටද උන්වහන්සේ ප්‍රියමනාප ආදර්ශ වූහ.

ස්වකීය විද්‍යාස්ථානයෙහි මෙන්ම වෙනත් විද්‍යාස්ථානයන්හිද, ස්ව-නිකායෙහි මෙන්ම නිකායාන්තරයන්හිද, සිල්වත් - ගුණවත් - නැණවත් - වියත් - බුද්ධාන පැවිදි උතුමාණන් වහන්සේලාත් , ගුණවත් - වියත් ගිහි උතුමෝත්, මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම ස්වාමීපාදයන් වහන්සේගේ ව්‍යක්ත - විශාරද- බුද්ධාන - ධර්මධර - ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපන්න ගුණයන් අගය කළහ; ඇසුර ප්‍රිය කළහ.

උන්වහන්සේට ඇසුරට ලැබුණු කල්‍යාණ මිත්‍රයන් අතර අග්‍රගණ්‍ය කල්‍යාණ මිත්‍රයාණන් වහන්සේ වූයේ කල්‍යාණ යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවෙහි නිර්මාතෘවර, රාජකීය පණ්ඩිත, පූජ්‍ය කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජනවංශ මහා ස්ථවිර ස්වාමීපාදයන් වහන්සේය. උන්වහන්සේ දුරදර්ශී-අප්‍රතිහත දෛධී සම්පන්න - කාඨී සාධනයෙහි උපාය මාර්ගීයන්හි මනා අවබෝධයක් ඇති- වාසනා ගුණයෙන් පිරිපුන් - නිර්මල හදවතක් ඇති - චතුර දේශකයාණන් වහන්සේ නමකි. ඒ නිසාම තමන්වහන්සේ විසින් ආරම්භ කරන ලද ශ්‍රී කල්‍යාණ යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවෙහි පෙරමුණෙහි තබාගනු ලැබුවෝ පූජ්‍යතම මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම සංයමී උතුමාණන් වහන්සේය.

මේ දෙදෙනා වහන්සේගේ එක් වීම රන්රස දෙකෙහි එකතුවක් බඳු විය. එයින් මතු වූ සංඝ ශාසනයේ පුනරුද්දීප්තිය හා බෞද්ධ ප්‍රබෝධය වර්ණනා කිරීම මෙහි ලා මට අයත් කාඨීයක් නොවේ. මෙහි ලා මවිසින් හෙළි කළ යුත්තේ අති පූජ්‍ය මාතර සිරි ඥානාරාම දිවාකරයන් වහන්සේගේ උදවෙහි අරුණාලෝක මාත්‍රයකි.

සම්බුද්ධ දේශනාවට අනුව, ශීල සම්පත්තිය හා ශාන්ත සම්පත්තිය යන දෙපසින් පිරිපුන් උතුමෝ ප්‍රශංසාර්භ වෙති. එවැනි මහෝත්තමයන් අතර අග්‍රගණ්‍ය උතුමාණන් වහන්සේ නමකි, අපවත් වී වදළ මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මහා ස්වාමීපාදයන් වහන්සේ. උන්වහන්සේට නිවන් සුව අත් වේවා!

අමා බින්දු...

පිවිතුරු ගුණ	නුවණ
දෙකින් පිරිපුන්	අපමණ
නැණරම් තරල	මිණ
දුලබ මිතුරෙකි පිරි කලණ	ගුණ

මාහිමි දින පොතෙන්

* නක්ෂත්‍ර විද්‍යාව අනුව පාලනය, ආගමික වැඩ පිළිවෙළට සම්බන්ධ කරගැනීම හොඳ නැත. එයින් ගුණ සිරුර පලදු වෙයි. පලදු වීමට කරුණු පැදෙයි.

(1968. 3. 21)

* මොහොතකට පසු අයිතිය නැති වෙයි. එහෙත් සියවස් ගණනකට අයිතිකම් සිතයි.

(1969. 5. 31)

* ගේහසිත සංකල්පනාවලට නැමීගත් සිත නිවන් රසය විඳීමට අසමත් වෙයි. එය අපාය දුක ඇදගන්නා සිතිවිලි අවුළුවන්නේය.

(1970. 4. 2)

* දැනුම් අදහස් නිසා ගැළපී එන සම්බන්ධය, පලදු නොවෙන තරම් ස්ථිරය. බාහිර සුළු දෙයක් නිසා එය නොකැලඹෙන හෙයිනි.

(1961. 1. 31)

* පුද්ගලයකු ගැන එක වරට ම තීරණයට නොබැස්ස යුතුය. ලොකු ලෙඩ්ඩු ද සුවපත් වෙති.

(1961. 1. 13)

දුනාගහ පූජ්‍යාරාමාධිපති, කර්මස්ථානාවාසී,
පූජ්‍ය කෙහෙල්ඇල්ලේ අරියවංස මහා ස්ථවිරයන්
වහන්සේ විසිනි.

“යොජන සතෙ වෙපි බො හිකබ්වෙ හිකබු විහරෙය්‍ය, සො ව හොති අනභිජ්ඣාලු, කාමෙසු න තිබ්බ - සාරාගො, අබ්‍යාපනන විතො, අසද්ධං-මනසංකප්පො, උපධීන සතී, සමපජානො, සමාහිතො එකගා විත්තො, සංවුතින්ද්‍රියො; අථ බො සො සන්තිකෙව මයාං, අහඤ්ච තස්ස, තං කිස්ස හේතු? ධම්මං හි සො හිකබ්වෙ හිකබු පස්සති, ධම්මං පස්සනො මං පස්සති.”

“මහණෙනි, යම් හික්ෂුවක තුළ,

1. විෂම ලෝභය නැත්තේද,
2. පස්කම් රසයෙහි තියුණු ඇලුම් නැත්තේද,
3. අව්‍යාපාද සිත් ඇත්තේද (= මෙමත්‍රිය ඇත්තේද),
4. දුෂ්ට නොවූ විත්ත සංකල්පනා ඇත්තේද,
5. එළඹ සිටි සිහි ඇත්තේද,
6. සමාස් ප්‍රඥාව ඇත්තේද,
7. සමාහිත - එකඟ සිත් ඇත්තේද,
8. සංවර වූ ඉඳුරන් ඇත්තේද,

එවන් මහණ තෙම යොදුන් සීයක් දුරින් සිටියේද මාගේ සමීපයෙහිම වෙයි. මම ද ඔහුගේ සමීපයෙහි වෙමි. ඊට හේතු කවරේද? මහණෙනි, ඒ හික්ෂුව ධර්මය දකියි. ධර්මය දකින්නේ මා දකියි” යන මේ දේශනයෙන් බුදුහිමිපාණන් වහන්සේට සමීප වන අය කවුරුන්ද යනු පැහැදිලි වේ.

අමා බින්දු...

මිනිරිගල නිස්සරණ වන සේනාසනාධිපතිව වැඩ සිට අපවත් වී වදළ අති ගෞරවනීය, පණ්ඩිත, ත්‍රිපිටක විශාරද, මහා මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ තුළ තිලෝගුරු බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින්ම පහද දෙන ලද එකී උත්තම ශ්‍රමණ ගුණාංග සියල්ලක්ම දක්නට ලැබුණි.

අති පූජ්‍ය මාතර සිරි ඥානාරාමාභිධාන මහා මහෝපාධ්‍යාය ස්වාමීන්දුවරයාණන් වහන්සේ හා ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවෙහි අනෙක් ප්‍රධාන මාථී දේශකයාණන් වහන්සේ වන අති පූජ්‍ය පණ්ඩිත කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජනවංශාභිධාන මහා ස්වාමිපාදයාණන් වහන්සේ පිළිබඳව මාගේ හිතට හැඟීමක් ඇති වූයේ මින් තිස්-හතළිස් වසරකට පෙරදීය.

සුපිරිසිදු මහණ උපසම්පදව ලක්දිවී තලයේ තවත් දිගු කලකට ආරක්ෂා කරගැනීමේ පරම පවිත්‍ර චේතනාවෙන් වැඩ පිළිවෙළක් දියත් කළ මහ තෙරපාණන් වහන්සේලා රාශියකගේ නම් මෙවන් අවස්ථාවකදී සිහිපත් වෙතත්, ඒ සියලුදෙනා වහන්සේලා පිළිබඳව යටගියාව ඉදිරිපත් කරනට අදහස් නොකරමි. මෑත යුගයේ, අප දන්නා කාලයේ, නිමල මුනි සසුන රැකගන්නට වෙර දූරු- වෙර දරන, නිහඬ සේවයක් ඉටු කරන, සුසිල්වත්, නිර්වාණ මාර්ගයට බැසගත් මහෝත්තමයන් වහන්සේලා දෙනමක් වන ඉහත සඳහන් කළ ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ නම් දෙක ද සංස සාසන වංස කථාවේ රන් අකුරෙන් ලියා තැබිය යුත්තේය.

අති පූජ්‍ය මිනිරිගල නාහිමිපාණන් වහන්සේ මට ආශ්‍රය කිරීමට ලැබුණේ මින් සවිසි වසරකට පෙර, එනම් ක්‍රි:ව: 1966-67 වර්ෂවලදී නාථගණේ වන සෙනසුන්හිදීය. ඉනික්බිතිවැ මිනිරිගල නිස්සරණ වන සේනාසනයෙහි ප්‍රථමාරම්භක වස් විසීමට ගිය හික්ෂුන් වහන්සේලා අතර මා ද කෙනෙකු වූයෙන්, කල්‍යාණ මිත්‍ර ආශ්‍රය නමැති මහා ලාභය ලබන ලදී.

පරියත්ති - පටිපත්ති සසුන් පුරා පටිච්චිධරාහි බුදු සවුචන් පිරිසක් ඇති කිරීමේ උදර අදහසින් මිනිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුන් ඇති කිරීමේ පුරෝගාමී පුරුෂයා වූ කොළඹ සුප්‍රසිද්ධ වෙළඳ ව්‍යාපාරිකයකු වූ අශෝක වීරරත්න මහතා (පසුව 'මිනිරිගල ධම්මනිසන්ති' නමින් පැවිදි විය.) එම භාරදූර කාර්යය සඳහා සඟ රුවනින් ඉටු විය යුතු වැදගත් කාර්ය භාරව ක්‍රියා කිරීමට අප කථා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ තෝරාගැනීම ද, ගල් බොරලු අතරින් වටිනා මැණිකක් තෝරාගැනීම හා සමාන වන්නේය.

ත්‍රිවිධ ශාසනය තුළින් ලබාගත යුතු වූ උත්තම තත්ත්වයට පත් වීමට නම්, ධර්ම විනයධරත්වය ද ඒ ධර්ම - විනය නය මගෙහි ගමන් කිරීම ද අත්‍යවශ්‍ය වන්නේමය. එමග නොවරදවා යාමට පළපුරුදු, දක්ෂ මාර්ගෝපදේශකයකු ද අත්‍යවශ්‍ය වන්නේය. මෙහි ලා එය මැනවින් ඉටු වූ අයුරු මම දකින්නෙමි.

“අරියවංස පටිපදාව” වූ විවර- පිණ්ඩපාත -සේනාසන - ගිලාන ප්‍රත්‍යය යන සිවු පස ලාභයෙහි යථාලාභ සන්තෝෂයෙන් තෘප්තියට පත් වීමේ උතුම් පිළිවෙත අකුරටම පිළිපැද්ද වූ මීතිරිගල මාහිමිපාණන් වහන්සේ නේවාසික හික්ෂුන් වහන්සේලාට නිතරම වගේ දුන් අවවාදයක් නම්, “මේ නමලා කොයි යම්ම වේලාවකවත්, තමන් වෙතට සිවුපස ලාභය ඇදී එන අදහසින් බණක් නොකිය යුතුයි.” යන්නයි. මේ අවවාදයෙහි ඇති වටිනාකම වැටහී යන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් හික්ෂු ශීලයෙහි ලා දෙසන ලද කුහනය, ලපනා, ආලපනා, සල්ලපනා ආදිය ගැන සිතා බලන විටය.

“කියන්ට එකකුත්, කරන්ට එකකුත් ප්‍රතිපත්තිය” උන්වහන්සේ තුළ දක්නට ලැබුණේම නැත.

“යථා සංකාරධානසමීං
උජ්ඣිතසමීං මහාපථෙ
පදුමං තත්ථ ජායෙථ -
සුවිගන්ධං මනොරමං
එවං සංකාරභූතෙසු -
අන්ධභූතෙ පුප්ප්ඝ්ඤෙන
අතිරොචති පඤ්ඤාය -
සමමා සමබුද්ධ සාවකො.”

-(ධම්ම පද: 58,59)

“මහ මග අසල කුණු කන්දලින් පිරුණු විලෙක - හෙබක ඉමිහිරි සුවදින් පිරි දැකුම්කලු පියුමක් හටගන්නා සේ රාගාදී කෙලෙස් මඩින් දුගඳවත් වූ මෝඩ පුහුදුන් දනා අතරින් බුද්ධ ශ්‍රාවකයාම ගුණයෙන් හා නුවණින් බබලන්නේය; සුවඳ විහිදුවන්නේය; මනහර වන්නේය.” යනු ද

අමා බින්දු...

බුද්ධාවචාදයකි. මෙවන් කියමන් තහවුරු කරන්නෝ කවරහුද යනු සිතා බලන්නවා!

ඇසුරු කරන්ට - ඇසුරු කරන්ට ප්‍රසාදයෙන් ඇත් වන පුද්ගලයන් බහුල වූ අද වන් සමාජයෙක, ඇසුරු කරන්ට ඇසුරු කරන්ට වඩ-වඩාත් රුවිය ඇති කරන ආකර්ෂණී බලයක්, මා දුටු ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ තුළ පැවතියේ, ධර්ම - විනයානුකූල හැඩගැසීමත්, ආශ්‍රිතයන් කෙරෙහි මෙහි සහගත වීමත් නිසාය යනු අහිතව කිව හැක්කේය.

තමාගේ තනතුරේ මානය හිතේ ගැවිවත් නොවූ	යේ
උකහාගත් තෙවලා දහම් නය තුළයි සමීඳුන් වැඩ සිටී	යේ
කළා වූ ලෝ සසුන් සේවය මෙතින් කරුණාවෙන් කෙරු	යේ
තබා ගිය ගුණ කයට මහිමිගෙ දෙව්-බඹුන්ගෙන් හිස නැමී	යේ.

මාහිමි දින පොතෙන්

* ශ්‍රද්ධා හක්තියෙන්, නිස්සරණ අදහසින්, පර්යාප්තියෙහි වැඩ කරන්නාට බුදු දහම අනගි රුවන් ගබඩාවකි. ඔහුට එය සිහි කිරීමේදී ද පහළ වන්නේ අතුලය ප්‍රීතියෙකි. එය ම ඔහුගේ හව නිස්සරණයට ද හේතු වනවා ඇත

(1962. 5. 29)

* ශාසන පරමාර්ථය කිමෙක්ද? එය හඳුනාගන්නේ කවරහුද? එය පවත්වන්නට දන්නෝ - සමත්හු කවරහුද? මේවා ගැන සිතන විට පහළ වන්නේ බලවත් වූ සංවේගයකි.

(1968. 10. 27)

* බෞද්ධකම දේවාත්මයක් ලබාගැනීම වැනි පුංචි දෙයකට සීමා කරගැනීම, ඒ බෞද්ධකමේ ලංසුව අඩු කර දැමීමෙකි.

(1960. 8. 1)

මාලේවන ශ්‍රී ජනනන්දනාරාමාධිපති, ශාස්ත්‍ර විශාරද පණ්ඩිත,
පූජ්‍ය මාලේවන සුමන මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ
විසිනි.

මෙයින් වසරකට පෙර අපවත් වී වදළ අති පූජ්‍ය මහෝපාධ්‍යාය පණ්ඩිත මාතර ශ්‍රී ඥානාරාමාභිධාන මාහිමිපාණන් වහන්සේ මගේ ප්‍රථම ධර්මාචාර්යවරයාණෝයැ. ගුණවතුන් ගණනයේදී යමකුගේ නම වහා සටහන් වීමේ වැදගත්කම දැක්වෙන පැරණි කියමනෙක් වෙයි. ඒ අනුරූප වැ අප පණ්ඩිත ස්වාමීන් වහන්සේගේ ශ්‍රී නාමය ගුණවතුන්ගේ ලැයිස්තුවේ ප්‍රථම ස්ථානයට වැටෙයි.

රූප කායයෙන් දැකගන්නට පළමු මේ මහෝත්තමයාණන් මා දුටුයේ නාම කායයෙනි. අපගේ ආචාර්යෝත්තම අපවත් වී වදළ අති පූජ්‍ය මහෝපාධ්‍යාය මාලේවන ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේත් මාතර පණ්ඩිත ස්වාමීන් වහන්සේත් පැවිදි බව පතා හික්මෙන අවදියේ සිට මැ සුමිතුරෝ වූහ. මා පැවිදි වූ මුල් වකවානුවේදී මැ මාතර පඬි හිමිපාණන් පිළිබඳ අප ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ වරින් වර කරන කතා බහෙන් ඒ ගුණ සිරුරේ අගය අප සිත්හි ඇඳී තිබිණි. නොබෝ කලෙකින් ඒ අමිල රූප කායය නෙතින් මැ දැකගැනීමේ භාග්‍යය ලැබී ගියේ අලුත්ගම සාසනධර්මයේදී යැ. ඒ ආරෝහ පරිණාහ සම්පන්න පුණ්‍ය දේහය දුටු අප සිත පිනාගියේ පැරණි මතකය අලුත් වීමෙනි. නුදුරු අනාගතයේදී මැ මුත්වහන්සේ අපගේ ධර්මාචාර්යවරයාණන් වෙතැයි හැඟීමක් එහිදී අපට ඇති නොවිණි. එහෙත් විය යුත්ත කෙසේ හෝ සිදු වනු සොබා යැ. ඒ උතුමන් දෙදෙනා වහන්සේගේ ශාසනික මිත්‍රත්වය නිසා මැ එකල, හෙරණ පැවිදි වියේ වූ අප කිණිගම ජයසේකර පිරිවෙනට බාර කළේ මාතර පඬි හිමිපාණන් එවක එහි උගැන්වීම කළ හෙයිනි.

මාතර පණ්ඩිත ස්වාමීන් වහන්සේ අනා කල්හි සිදු වන ඇතැම් සිද්ධි පිළිබඳ පූර්ව වැටහීමක් ඇතියහ. එයට නිදසුනක් කට හැක්කකි මේ. මෙය අප උත්වහන්සේ දැකූ පුරුදු නැති අවදියේ වූවකි. අප ලොකු

අමා බින්දු...

ස්වාමීන් සමග එබඳු මැ හිතෙහිසක වූ අපවත් වී වදළ විද්‍යා විශාරද පණ්ඩිත, අති පූජ්‍ය මාතලේ සාසනානුකූල ස්වාමීන්ද්‍රයන් දකැ සතුටු වනු පිණිස මාතලේ යෑමට දින නියම කරවා, අලුත්ගමැ පන්සලේදී හමු වන්නට කටීකා කරගෙන සිටියහ. ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ අලුත්ගම වැඩම කරවා සවස් වන තෙක්මැ පොරොත්තුවෙන් සිටැ පෙරළා පන්සලට පැමිණියහ.

“මේ නිෂ්ඵල ගමනක් වියැ හැකි යැ”යි, සිතා මාතර පඩි හිමියන් එදින නො පැමිණි බවත් මාතලේ හිමියනට හදිසි කටයුත්තක් යෙදී බැහැර යාමට සිදු වී ඇති බවත් පසු දිනකැ දනගන්නට ලැබිණි. මෙහිදී අප ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ “ඥානාරාම තෙරුන්නාන්සේට පුදුම ඉවක් තිබෙනවා” යැයි පැවසූ බව මට මතක යැ.

මාතර පඩි හිමිපාණන් සෙවණේ දම් සත් ඉගැනුමට අපට අවකාශ ලැබුණේ අවුරුද්දක් පමණ කෙටි කාලයෙකි. අප පින් මද වැ ගිය නියාව එයින් මැ පෙනේ. එසේ වුව ඒ කෙටි කාලයේ හුගක් අත්දැකීම් ලබන්නට අපට භාග්‍යය ද තිබිණි. උන්වහන්සේ සිසුනට පොත් කියැවූයේ ශාසනික හැඟීමෙන් මෙන් මැ ශාස්ත්‍ර දනයේ අගය මැනවින් වටහාගැනීමෙනි. පාඩම් පොතක් අතට නො ගෙනැමැ යි සිසුනට උගැන්වූයේ. ධාරණ හා ස්මරණ ශක්තිය බැලුව මැනවි. පාඩමට උනන්දු නො වන සිසුනට අතින්-දණ්ඩෙන් තලා හෝ බැණ වැදීමෙන් හෝ නොවැ, ඉගෙනීමේ අගය හරි මගින් මැ පෙන්නා දී එහි ලා ඔවුන් උනන්දු කරවූ සැටි ද මනහර යැ. සිසුන් සිත් නොරිදවා මෙමතී සහගත වාක් කථනයෙන් පොත-පතට සිත් යොමු කරවීමේ සහජ දක්ෂතාවක් උන්වහන්සේ කෙරෙහි දක්නා ලැබිණි. එනිසා මැ පඩි හිමියන් වෙතැ පාඩම මග නො හරින්නට සිසුහු වග බලාගත්හ.

දිනක් මාතර පඩි හිමියන් හොඳින් හඳුනන තෙර නමක්, වෙනැ පැමිණ “ස්තූති පත්‍රයක්” රචනා කරගැනීමේ අවශ්‍යතාව සැල කරැ සිටියේ යැ. එහි ලා ඇතුළත් වියැ යුතු මූලික කරුණු ද දන්වා සිටියේ යැ. කිණිගම ජයසේකර පිරුවත්පති වැ වැඩ වූසු අපවත් වී වදළ පූජ්‍යතර නාරණපිටියේ සිරිවිමල ස්වාමීන් සමග ආගන්තුක තෙරපාණන් සතුටු සාමිවියේ යෙදී සිටියදීම, පණ්ඩිත මාහිමියෝ පැන වැඩෙහි යෙදවූහ. ගත වූයේ වරු ගණනෙක් නොවේ. දෙපැයෙක තරමේ කාලයෙකින් එය නිමවා, “මෙන්නැ ස්වාමීනි, වුවමනාව සම්පූර්ණ කළා යැ”යි තුනි පත ලියැවුණු කරදසිය ආගන්තුක තෙරුන් අත තැබූහ. ඒ

හිමියන්ගේ අපේක්ෂාව වූයේ පසු දිනක, එය සපුරා එවනු ඇතැයි යන්න විශ්‍ය යුතු. එහෙත් ඒ අවස්ථාවෙහි මැ තම වුවමනාව ඉටු වීමෙන් ප්‍රීති ප්‍රමෝදයට පත් අයුරු පෙනීගියේය. පණ්ඩිත මාහිමියන්ගේ රචනා කෞශල්‍යය එයින් මැ නො පැනේද?

ප්‍රධාන ආවාස ගෙයී මැද ශාලාවේ කොටසක් ඕවරක දෙකක් වන සේ රෙදි (බිත්ති) වලින් වෙන් කැරැ තිබිණි. කුඩා ඕවරකය මගේ නවාතැන වියැ. සිරිවිමල ස්වාමීන් හා පණ්ඩිත ස්වාමීන් වැඩ විසුයේ ලොකු ඕවරකයේයැ. දෙදෙනා වහන්සේගේ කතා-බහ යාබද ඕවරකයේ මගේ දෙසවනට හොඳින් යොමු වේ. ඒ සාකච්ඡා අවස්ථාවන්හිදී නත් ඉසව්වේ පැතිරී දැනුම, ගැටලු තැන් නිරාකරණය කරන ආකාරය පඩි හිමියනගේ නැණ මහිම හෙළි කරවන්නක් වියැ.

එබඳු සුහද කතාබහෙකැදී පඩි හිමියන් කළ ප්‍රකාශයක් අනාවැකියක් වී පසු කලෙකැ එයට අනුරූප වන ක්‍රියා මාර්ගයෙක යෙදෙන්නට සිදු වීමෙන් පල ගැන්විණි. උත්මාර්ගගාමී ගිහි පැවිදි දෙපිරිසේ මැ ක්‍රියා පිළිවෙළ බුදු සසුනේ පිරිහීමට හේතු වනු දැනීමෙන් ඇති වූ සංවේගයත් සිත් කලකිරීමත් ඒ ප්‍රකාශයෙන් ධ්වනිත වූයේ යැ. ප්‍රකාශයේ අරුත මිසැ වදන් දැන් අප සිහි නො නැගේ. පසු කලෙකැ පඩි හිමිපාණන්, පිරිහුම් මගට වැටී පවත්නා පිළිවෙත් සසුන නංවා තැබීමේ උදර අධ්‍යාශයෙහි - යෝධ ප්‍රයත්නයෙහි ලා ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ සමුත්පාදක අති පූජ්‍ය රාජකීය පණ්ඩිත කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජනවංශාභිධාන ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ප්‍රධාන ආධාරකරු වීම දෙවෝපගත සිද්ධියෙක් මැයි. බුදු සසුන බබුළුවන්නට පාරමී පුරන උතුමකුගේ ගති සොබා මෙයින් ප්‍රකට වෙයි.

දිනෙක, දවළ සුන්බන් වී තේ කෝප්පයෙකින් පමණක් සැහි ඒ දින ගලවන්නට පිරිවෙතේ අප කා හටත් සිදු විණි. සිරිත් පරිදි කැරෙන රාත්‍රි බුද්ධ වන්දනාවෙන් පසු විශේෂ අනුශාසනාවක් කළ පණ්ඩිත මාහිමියෝ, පැවිදි ජීවිතයේ මෙබඳු අවස්ථා සිත් කලකිරවා ගැනීමට නොවැ වඩාත් දිරිගන්වා ගැනීමට යොදගත යුතු බවත් පරපටිබද්ධ ජීවිතය ඕනැම තත්ත්වයකට ඔරොත්තු දියැ හැකි සේ සකස් කැරගත යුතු බවත් එය මැ අපේ සැනසුම් මග එළි ගන්වන්නක් බවත් ළ-ගන්නා බසින් පෙන්නා දුන්න. අප හැමට ඒ දින සුන්බතින් අමුතු පීඩාවක් නොවූ සැටියෙකි. මෙබඳු ආදර්ශවත් චරිත ඇසුර අනුයාත පුද්ගලයන් යහ මග ගන්වනු කවර පුදුමයෙක් ද?

අමා බින්දු...

මේ බැලුව මැනවි. අප දන්නා එක් තෙර නමක් හෙරණ විශේදී පඬි හිමියන් සෙවණේ හික්මෙද්දී, දහර කලට අනුරූප වැ ඇතැම් විටු පහළ වන හැඟීම් ඔස්සේ උපවිදි වන්නට හින් නැමී ගිය බව දැනගෙන කරුණාධ්‍යානයෙන්, මාදු මොළොක් වදනින් කරුණු වටහා දී ඒ නම පිළිබඳ වැ නිති අවධානයෙන් ක්‍රියා කිරීමෙන් මෙතෙක් සසුනේ රඳවාගන්නමට මං සැලසූ අයුරු මම දනිමි. දැන් හේ සසුනට වැඩැති මහ තෙර නමෙකි. කරුණාබර සඟ පියකුගේ ස්වභාවය මේ සිද්ධියෙන් මොනවට පැහැදිලි වේමැයි. මේ වනාහි “කේසි” සූත්‍රයේ එන “සණ්ඝනපි දමෙමි” යනු විසින් බුදුරජාණන් වහන්සේ පුද්ගලයන් හික්මැවූ එක් ක්‍රමයක් අනුගමනය කිරීමෙක් නො වේද?

නිකරුණේ කල් නො මරා ප්‍රයෝජනවත් වැඩෙකැ යෙදීමේ ශ්‍රේෂ්ඨ ආකල්පය පණ්ඩිත මාහිමි වර්තයේ තවද විශේෂත්වයෙකි. (“සකිච්ච මනුසුකෙස්සයා - මොසං කාලං න බෙපයෙ”) මැලිකමක් වෙතොත් එය මහහරවා ගන්නට සක්මන උපයෝගී කරැගත්ත. එයට අමතරවැ විවේකය ගත කරුණේ සිංහල - පාලි - සංස්කෘත ගද්‍ය පද්‍ය රචනා කරණයෙහි යෙදීමෙනි. එහි ලා වෙසෙසි දස්කම් ඇත්තෙකි පණ්ඩිත ස්වාමීන් වහන්සේ. කවි, ගාථා හෝ ශ්ලෝක ඇතුළත් රචනා ඇතැම් දිනෙකැ මේසය මතැ වෙයි. ඒ මැලිකම් දුරු ලීමට මෙන් කරුණු වැඩියැ. කාමරය අමදිද්දී ඇතැම් දිනෙකැ එබඳු රචනා අප නෙතැ ගැටෙයි. එහි අරුතක් හෝ අගයක් හෝ එකලැ අපට නො දැනිණි. සංස්කෘත භාෂාවෙන් රැසැයුණු ජයමංගල ගාථා දෙක-තුනක් සහිත කරදසියක් එක් දිනෙකැ අප අත පත් විය. එහි ප්‍රථම ශ්ලෝකයේ පද දෙකක් එද අප මතකයේ රැඳුණේ මෙසේ යැ.

**“නිර්මාය මාර මුපයාත මනෙක බාහු
නද්‍යා සිතෝරු ගිරිමෙබල මාඛ්‍ය සේතම්”**

මෙයින් දෙනුන් වසරකට ඉහත මිනිරිගල ගිය දිනෙකැ මේ ශ්ලෝක පද දෙක උච්චාරණය කොට, ඒ පිළිබඳ වැ පණ්ඩිත මාහිමියන් විමැසීම්. ඒ ඔස්සේ අතීතය ආවර්ජනා කරද්දී උන්වහන්සේගේ මතකය අළුත් වියැ. “අනේ සුමන, එබඳු දේ කොතෙකුත් අප අතින් කෙරෙන්නට ඇති, ඒවා සම්පූර්ණ කරන්නට හෝ එක් තැන් කරන්නට හෝ ඕනෑකමක් නොවීම මගේ ලොකු අඩුවක්. එකල එසේ වුවත් දැන් මගේ වැයම වන්නේ ඇලීම් - බැඳීම්වලින් තොර වැ සිත නිදහස් මගෙකැ

යෙදවීමටයැ'යි ද පැවසූහ. සැහැල්ලු දිවි පැවැත්ම කෙරෙහි උන්වහන්සේ සිත් යොමු කෙළේ එපරිද්දෙනි.

මාතර පණ්ඩිත මාහිමියන් පිළිබඳව හොඳින් දන්නා මහ තෙරවරුන් දෙතුන්දෙනෙකුත් එක් වූ තැනෙකදී "ඥානාරාම හිමියන් වනගත නොවී ධර්ම ශාස්ත්‍රීය සේවාවෙකැ යෙදුණේ නම් වඩා විශාල මෙහෙයක් වන්නට අවකාශ තිබිණැ"යි එක් නමකගෙන් පැවැසිණි. ඒ වූ කලී පණ්ඩිත ස්වාමීන් වහන්සේගේ බුද්ධි ප්‍රභාවය ගැන පමණක් තකා කියැවුණෙකැ යි සිතමි. ඒ අදහස එක් අතෙකින් සැබෑ විය හැකි නමුදු අප ශ්‍රී ජීනවංශ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ධර්ම ප්‍රාර්ථනා කැල මැ සමෘද්ධ විය යුතු බැවින් මාතර පඬි හිමියන් ඒ අතට නැමී ගියේ වනැයි නො සිතියැ හැකි ද? වියැ යුතු සැටි මැ සිදු විණි.

පණ්ඩිත මාහිමියන් තුළින් අප දුටු තවත් උදර ගුණයක් නම් අල්පේච්ඡතාව යි. මේ එයට නිදසුනෙකි. කිණිගමැදී දිනක් ප්‍රධාන පෙළේ දයක ප්‍රභූවරයෙක් උන්වහන්සේට අගනා පෑනක් පරිත්‍යාග කෙළේයැ. එය පිළිගනු වෙනුවට පඬි හිමියන්ගෙන් දැක්වුණේ බොහෝ දෙනෙකුගෙන් වෙනස් ආකල්පයෙකි. "මහතාණෙනි, මෙය පන්සලේ ලොකු හාමුදුරුවන්ට පරිත්‍යාග කරන්න. එවිට මට ද පූජා කළා වෙයි." මේ ආකල්පයෙන් රටට දෙන ආදර්ශය කොතරම් අගනේ ද? උන්වහන්සේ කෙතෙක් නිහතමානී ද අල්පේච්ඡ ද යනු සිතා ගත හැකියැ.

දුලබ - අමිල ගුණ පිරුණු සුමුගුවක් (=කරඬුවක්) වැනි වැ පූජනීයත්වයට පත් වැ වැඩ සිටි ඒ මහෝත්තම ඇසුර නිවන් දක්නා තෙක් මැ වාසනා වේවා!

අපවත් වී වදළ අති පූජ්‍ය මහෝපාධ්‍යාය පණ්ඩිත මාතර ශ්‍රී ඥානාරාමාභිධාන අප ප්‍රථම ධර්මාචාර්යවරයාණන් වහන්සේට නිර්වාණ ශ්‍රී සම්පත් ලැබේවා'යි හක්තාවන්ත වැ ප්‍රාර්ථනා කෙරෙමි.

මේ රචනයෙහිදී අප ධර්මාචාර්ය අති පූජ්‍ය පණ්ඩිත මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ උත්තම වර්තයට නො සරිලන යම් මැ වචනයක් - වැකියක් අපගේ නොදැනුමෙන් හෝ ලියැවී ඇත්නම් ඉතා ගෞරව පුරස්සර වැ උන්වහන්සේගේ ශ්‍රී නාමයෙන් යටහත් වැ කමාව අයැදිමි.

මාහිමි දින පොතෙන්

* මහ රෝහලේදී

මේ පරිසරයේ වාසය කයට හෝ සිතට හෝ පහසු නැත. එහෙත් වාසය කළ යුතුව තිබේ. පරිසරයක් පහසු වාසයක් බවට පත් කරගැනීමට කරුණු රැසක් ඇත.

1. සුඛ වේදනාවට හිඳු නොවීම, මත් නොවීම.

2. දුක්ඛ වේදනාව නිසා නොපෙළීම.

3. උපෙක්ඛා වේදනාවේ ශාන්ත රසය තේරුම්ගෙන සිටීම.

4. වේදනා තත්ත්වය මැනවින් මෙනෙහි කිරීමට සමත් බව හා එහි යෙදීම.

(1982. 3. 11)

* විදර්ශනා භාවනා ක්‍රමය මැනවින් පවත්වාගෙන යාමට ඉතා හොඳ සජ්ජායා වැඩ පිළිවෙළක් මෙහි (නිස්සරණ වනයෙහි) යොදා ඇත. ශාසනය ගැනවත් භාවනාව ගැනවත් කිසිත් හොඳත් මෝඩයන්ගේ කටොළු කථා නිසා මේ පිරිසිදු වැඩ පිළිවෙළ කිසි ලෙසකින් වෙනස් කළ යුතු නොවේ.

(1970. 2. 10)

* කුඩා හැඟීමක් තුළ තිබෙන කුඩා සිත මෙනෙහි කරන්න. ඇයි මේ සිත මේ තරම් කුඩා කරගන්නේ? මිනිසාගේ දුබලකම නිසා නොවේද? මේ දුබලකම කොතෙක් දුර ගමන් කරයිද? දීර්ඝ සංසාරයක් මේ තත්ත්වයෙන් පවත්වයි.

(1961. 11. 30)

දිවුලපිටියේ ලීලා ජයතිලක ධර්ම නිකේතනාධිපති,
ශාස්ත්‍රවේදී, අධ්‍යාපන ඩිප්ලෝමාධාරී, රාජකීය පණ්ඩිත,
පූජ්‍ය හපුචලානේ සරණංකර මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ
විසිනි.

දිනක් කොසොල් මහරජතුමා බුදුරජාණන් වහන්සේ හමුවට
පැමිණ සිටියදී සිදු වූ එක්තරා සිද්ධියක් නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ
රජතුමාට ඉතා වටිනා කරුණක් පැහැදිලි කර දුන් සේක. එනම්:

“සංවාසෙන බො පන මහාරාජ, සීලං වෙදිතබ්බං, තඤ්ච බො
පන දීසෙන අඤ්ඤා න ව ඉත්තරං.”

“මහරජ, යමෙක් යහපත් අයෙක් ද සිල්වත් අයෙක්ද යි යන්න ඒ
පුද්ගලයා දිගු කලක් ආශ්‍රය කිරීමෙන් ම දත යුත්තේය” යනු ඒ පැහැදිලි
කරදීම යි.

මේ බුද්ධාවචාදය අනුව සලකා බැලීමේදී යමකු හොඳද, නරකද?
සිල්වත් ද, දුස්සීල ද? යන්න තීරණය කිරීම විමසිල්ලෙන් කළ යුතු බව
පෙනේ. යමකුට ධර්ම- විනය පිළිබඳව අවබෝධයක් තිබේ නම්, හොඳ -
නරක ගැන වැටහීමක් ඇත්නම්, මග- නොමග පෙනේ නම්, එවන්
නුවණැති පුද්ගලයා හට කෙනකු පිළිබඳව යම් අවබෝධයක් ඇති කරගත
හැකි වන්නේය. නුවණ මඳ, විවේක බුද්ධියෙන් තොර වූ අයකුට,
කෙනකුගේ තරාතිරම මැනගැනීම අතිශයින්ම දුෂ්කර කාර්යක් වන්නේය.

ආකාරයෙන්, ඉඟියෙන්, ගමන-බිමනින්, ක්‍රියා කරන අයුරින්,
කථා-බහින්, ඇසේ මුහුණේ ස්වරූපයෙන් කෙනකුගේ අභ්‍යන්තර
තත්ත්වය වටහාගත හැක්කේ යයි භාරතීය පඬුවන් විසින් ප්‍රකාශ කරනු
ලැබ ඇතත් එය ද ප්‍රමාණවත් මිනුම් දණ්ඩක් නොවේ වන්නේ මැ යි.

මිනිරිගල නිස්සරණ වනය සේනාසනාධිපතිව වැඩ විසූ අති
පූජ්‍ය පණ්ඩිත මාතර ඥානාරාමාභිධාන මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන්

අමා බින්දු...

වහන්සේ ගැන මෙහිදී යමක් ලියන්නේ මුලින් සඳහන් කළ බුද්ධාවචාදය මත පිහිටා බව පළමුකොටම සඳහන් කරනු කැමැත්තෙනි.

අරණ්‍ය සේනාසනයක භාවනානුයෝගීව සිටීමට දිගු කලක සිට මා තුළ පැවැති බලවත් කැමැත්ත, මගේ හිතවත්, එසේම මා ආචාර්යත්වයෙන් සලකන, දුනාගහ පුෂ්පාරාමාධිපති, කම්මට්ඨා නාවරිය, පූජ්‍යපාද කෙහෙල්ඇල්ලේ අරියවංස ස්වාමීන් වෙත දැනුම් දුන් විටෙක උන්වහන්සේ ප්‍රකාශ කර සිටියේ, ඒ සඳහා සුදුසු ම ස්ථානය මිනිරිගල නිස්සරණ වනය සේනාසනය බවයි. ඒ අනුව උන්වහන්සේගේ සහායෙන්, කලින් ලබාගන්නා ලද අවසරය ඇතිව, 1985 ජුනි මාසයේ දිනක අපි මිනිරිගල නිස්සරණ වනය සේනාසනයට ගියෙමු.

දුටුමතින්ම මා හදවත ශ්‍රද්ධා හක්තියෙන් කුළුගත්වමින් සමාදරයෙන් අප පිළිගත් අති පූජ්‍ය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ මිනිත්තු 10 ක - 15 ක් පමණ වේලාවක් අප හා පිළිසඳරෙහි යෙදුණහ. ධර්ම-විනය පිළිබඳ කරුණුවලට හා ශාසනික තොරතුරුවලටත් සීමිත වූ ඒ පිළිසඳර මගින් ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ ආරම්භක සංඝ ජිනාවරයන් වහන්සේලා විසින් හික්ෂු ශාසනයේ පාරිශුද්ධිය හා අභිවර්ධනයත් උදෙසා ක්‍රියා කරන ලද ආකාරය පිළිබඳව මා එතෙක් නොදන සිටි වැදගත් තොරතුරු රාශියක් දැනගතිමි. එසේ ම භාවනානුයෝගීව විසීම සඳහා මා තුළ තුබූ කැමැත්ත දෙගුණ තෙගුණ වන අයුරින් උන්වහන්සේ කරුණු ඉදිරිපත් කළහ. ඊළඟ වස්සාන සමය තුළ භාවනානුයෝගීව එහි විසීමට අවසරය දී වදාළහ. එදින අපි ආපසු පැමිණියෙමු, දන්වන ලද දිනයෙහි එහි ගොස් වස් එළැඹියෙමි.

අති පූජ්‍ය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ වෙතින් ලබන ලද කමටහන් ඇතිව එහි ගත කළ එම වස් සමය මට කිසි දිනෙක අමතක නොවේ. ශ්‍රේෂ්ඨ සංඝ ජිනාවරයකු වශයෙන් උන්වහන්සේගෙන් ප්‍රකට වූ සිල්වත් බව, ගුණවත් බව හා දැන-උගත්කම්, එසේ එක් පුද්ගලයකු තුළ දැකීමේ අවස්ථාවක් ඉන් පෙර මා ලබා තුබූයේ නැත. එසේ ම මතුවට ද එබඳු අවස්ථාවක් උදා වේ යැයි මම නොසිනමි. සතර සංවර ශීලයෙහි ප්‍රතිමූර්තියක් බඳු වූ උන්වහන්සේ එමගින් කිසි විටෙකත් අන්තුක්කංසනයක හෝ පරවම්භනයක නොයෙදුණහ. එහෙත් හැම විටෙකම මෙත් කුළුණින් යෙදී, අවචාද-අනුශාසනා මගින් ස්වකීය අන්තේවාසික-සද්ධිවිහාරිකයින්ගේ සිල් පිරිසිදුව ගැන සැලකිලිමත් වූහ.

ඒ මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ඇසුරේ වෙසෙමින් උන්වහන්සේ සමග ත්‍රිපිටක ධර්මාගත ගැඹුරු කරුණු ගැන සාකච්ඡා කිරීමෙන් ද, උන්වහන්සේ වෙතින් ශමච විදර්ශනාවන් වැඩිම පිළිබඳව උපදෙස් ලබාගැනීමෙන් ද ලද ආභාසය මත මේ ලිපිය සැපයෙන බව ප්‍රකාශ කරමි.

“යථාචාදී තථාකාරී” යැයි අප විසින් වහරනු ලබන වචන දෙකේ හැටියට ජීවිතය හැඩගස්වාගෙන සිටි අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ වචනයේ පරිසමාප්ත අර්ථයෙන් ම යුග පුරුෂයාණ කෙනෙකි; බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් පහද දෙන ලද නිබ්බාණ ගාමිනී පටිපදා (නිවන් දැකීමට පුරාගත යුතු පිළිවෙත) මාර්ගයේ ගමන් කරමින් ශීල-සමාධි-ප්‍රඥවන් වඩාගත් මහෝත්තමයාණ කෙනෙකි.

“සබ්බං - දුක්ඛං - නිසසරණ නිබ්බානං - සච්ඡිකරණතථාය” කියා ශ්‍රමණ භාවයට පත් වී, එයට පටහැණි පිළිවෙත් අනුගමනය කරන සඟගණන් බහුල වර්තමාන භික්ෂු සමාජය දෙස බලන විට ඇති වන්නා වූ මහා සංවේගය ටිකක් දුරට හෝ දුරු කරගැනීමට හැකි වන්නේ මෙවන් උත්තමයන් වහන්සේලා දෙස බැලීමෙන් පමණකි.

පර්යාප්තිධර වූ ද, ප්‍රතිපත්තිකර වූ ද, ප්‍රතිවේධලාභී වූ ද, උත්තමයන් වහන්සේලා ම භික්ෂු ශාසනය බබුළුවන්නාහ. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පරිනිර්වාණ සමය ළඟා වී තිබියදී, උන්වහන්සේ වෙතට පැමිණි සුභද්ද විසින් අසන ලද පැනයකට පිළිතුරු වශයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ වදළ, “ඉමසමිංච ඛො පන සුභඤ්ඤ, ධම්ම-විනයෙ භික්ඛු සමමා විහරෙය්‍යං, අසුඤ්ඤා ලොකො අරහනෙනහි අසං” “සුභද්දය, මාගේ ශාසනයට බැසගත් අය මනාව ඒ මා පෙන්නු මගෙහි ගමන් කරන්නේ නම්, ලොව රහතුන්ගෙන් සිස් නො වන්නේය;” යන බුද්ධ වචනය ගැන හොඳින් සලකා බලා ක්‍රියා කරන වන්මත් සඟගණ අතරින්, මිනිරිගල නිසිසරණ වන සෙනසුන්හි ආධිපත්‍යය දැරූ, අති පූජ්‍ය පණ්ඩිත මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ “යුග පුරුෂ” යනුවෙන් හඳුන්වාදීමට සුදුස්සෝම ය.

පෙළ දහම පිළිබඳ සුවිශේෂ දැනුමෙන් ද, එදහම පිළිපැදීමෙන් ද, පිළිපැදුමෙන් ලත් උත්තරීතර ගුණයන්ගෙන් ද, අංග සම්පූර්ණ කරගත යුතු වූ ශ්‍රමණ භාවය (මහණකම) පුරාගත් අය අඩු වී ඇති මේ යුගයේ, අප මාහිමිපාණන් වැනි අය සේවන - භජන - පයුර්පාෂණය කරන්නට ලැබීම ද, ඉමහත් ලාභයක් ම වන්නේ ය.

අමා බින්දු...

1. කායාදි ද්වාරත්‍රය හික්මවාගැනීමෙන් ලත් විනිත භාවය,
2. ත්‍රිපිටක ධර්මය පිළිබඳ විශාරද භාවය,
3. පිළිවෙත් පිරිමේ අහිරුවිය,
4. ඉෂ්ටානිෂ්ට සංකල්පයන්හි මධ්‍යස්ථ භාවය,
5. කාරුණිකත්වය,
6. යථා ලාභ සන්තෝෂය,
7. අල්පේච්ඡතාව,
8. සසර බිය ගැඹුරින් හිතීම,
9. එ-බියෙන් මිදීම සඳහා පිළිපැදිය යුතු මගට පිවිසීම,
10. අතවැසි පැවිදි- ගිහි දෙපස කෙරේ සානුකම්පී භාවය,
11. සැහැල්ලු ජීවිතය.

ආදිය, උන්වහන්සේ තුළ පැවති දහසකුත් එකක් ගුණාංග අතර විශේෂයෙන් කැපී පෙනෙන ඒවාය.

“බහුසුභං ධම්මධරං
 සප්පඤ්ඤං බුද්ධසාවකං
 නෙකං ජම්බුදිප්පෙසව
 කො තං නිනදිතුමරහති
 දෙවාපි තං පසංසනති
 බ්‍රහ්මනාපි පසංසිතො.”

මාහිමි දින පොතෙන්

* පැරණි ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ තත්ත්වය, අධ්‍යාත්මය ඉතා පිරිසිදුය. කාම වස්තූහු, හිතවත්තු, ඥාතීහු, යසස උන්වහන්සේලාට පළිබෝධයහ. එහෙයින් නිතර ම සිත තථාගත දේශිත ධර්මයකට ම යොදාගෙන විසීම උන්වහන්සේලාගේ සිරිත විය. එකතු වූ අවස්ථාවේදී ද ධර්ම කථාවක් ගැනීම නිරායාශයෙන් සිදු වන්නෙකි.

(1978. 6. 11)

ශ්‍රී ලංකාවේ වනවාස නිකායේ හිටපු ලේඛකාධිකාරී,
පිටිගල සුද්දල්ලාව අරණය යෝගාග්‍රමයේ ප්‍රධාන අනුශාසක,
ශාස්ත්‍රවේදී,

**පූජ්‍ය බද්දේගම බුද්ධසාර මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ
විසිනි.**

ජීවත්ව සිටියදී ස්වකීය නාමය ප්‍රසිද්ධ කරගන්නට ඇතැම්හු උත්සාහ දරති. ඇතැමෙක් අප්‍රසිද්ධව ජීවත් වන්නට යන්න දරති. ජීවත්ව සිටියදී නම ප්‍රසිද්ධ කරගන්නට උත්සාහ කළ බොහෝදෙනාගේ නාමය, මියගිය පසු කාලයේ වැලි තලාවෙන් වැසී යයි. අප්‍රසිද්ධව ජීවත් වෙමින් රටට-දූෂට-සමයට අවංක සේවයක් කළ උතුමන්ගේ නාමය, මියගිය පසු ජීවත් වෙන්නට පටන්ගනී.

අති පූජ්‍ය මාතර සිරි ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ නාමයත් එබඳුය.

ගල්දූව යෝගාග්‍රමයට ඇතුළු වන තැන ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වෙනුවෙන් ස්මාරකයක් (සමරු සෑයක්) ඉදි කර ඇත. මිනිරිගල නිස්සරණ වනයේ වැඩ සිටි ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණෝ අද ගල්දූව යෝගාග්‍රමයේ ද වැඩ සිටිති.

ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාග්‍රම සංස්ථාවට අයත් සෑම සෙනසුනකමත්, උත්වහන්සේගෙන් කමටහන් ලබා බණ-භාවනා පුරුදු කරගත් සැදහැවතුන්ගේ නිවෙස්වලත් නාහිමි රුව දක්නට ඇත.

බැතිමත් සිසු දරු පිරිස නාහිමි රුව ඉදිරියේ දිනපතා දණින් වැටී වදිති; මල් තබා ගරු බුහුමන් කරති; අනාගතයේ සම්මා සම්බෝධිය ලබන්නායි පතති.

මෙවන් ගෞරවයකට සිරි ඥානාරාම මාහිමිපාණන් පාත්‍ර වූයේ කවර හේතු නිසාද? ප්‍රධාන ම හේතුව ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාග්‍රම සංස්ථාවේ

අමා බින්නේ...

සමුත්පාදක අති පූජ්‍ය කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජිනවංස ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ආරම්භ කළ උදර ශාසන සේවයට උපස්ථම්භක වීම යයි සිතමි.

අති පූජ්‍ය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ,

- වචනයේ පරිසමාප්ත අර්ථයෙන්ම සිල්වත්-උගත්-ගුණගරුක බුද්ධ පුත්‍රයාණ කෙනෙකි.
- ආදර්ශ පුණී වර්තයකින් හෙබි සංස පිතෘවරයෙකි.
- තමන් කමටහන් වඩා අනුන්ටත් කමටහන් දුන් අග්‍රගණ්‍ය කර්මස්ථානාවාර්ය වරයෙකි.
- ගැඹුරු බණ සරල - සුගම සිංහලෙන් දේශනා කළ වියත් ධර්මදේශකයාණ කෙනෙකි.
- සියගණනක් පැවිදි සිසු පිරිසකගේ උපාධ්‍යායවරයෙකි.
- විසිවැනි සියවසේ ලක් බුදු සසුන බැබළවූ, ධුතගුණධාරී වනවාසී අති ශ්‍රේෂ්ඨ යෝගාවචර මාහිමි නමකි.

මම මේ ශ්‍රේෂ්ඨ මාහිමිපාණන්ගේ ශ්‍රී නාමයට ගරු කරමි, පින් පවරමි. පැතු බෝධියකට අනුව නිවන් සුව අත් වේවයි පතමි.

“රූපං ජීරති මච්චානං
නාම ගොතං න ජීරති”

මාහිමි දින පොතෙන්

* සසර දුක වැසී ඇත්තේ මෙනෙහි නොකිරීම හේතු කොටගෙනය. නොනවත්වා එය මෙනෙහි කරන්නාට පුදුම ලෙසට එය පෙනෙන්නට පටන්ගනියි.

(1963. 3. 27)

* සුදුස්සා ළඟට තනතුරු, උසස්කම්, සැප, සිරි සෝභග්ගාදිය පැමිණෙයි. එහෙයින් සැපය සොයා ඒ පස්සේ දිවීම නොව, සැපය අතහැර සුදුස්සා වීමට වෙර වඩනු.

(1962. 7. 19)

ගාල්ලේ විජයානන්ද පිරිවෙන් විහාරාධිපති,
ශාස්ත්‍රපති, අධ්‍යාපන ඩිප්ලෝමාධාරී,
පූජ්‍ය බේරතුඩුවේ ඤාණවිසුද්ධි මහා ස්ථවිරයන්
වහන්සේ විසිනි.

ආනන්ද හිමියන් දිනක් බුදුරදුන් ඉදිරියේදී “ස්වාමීනි, මෙම සසුනේ අඩක්ම පවත්නේ කල‍්‍යාණ මිත්‍ර සම්පත්තිය උඩ නොවේද”යි ඇසූ කල,

“සකලමෙව හි ආනන්ද බ්‍රහ්මචරියං, යදිදං කල‍්‍යාණ මිත්තනා” යනුවෙන් බ්‍රහ්මචරියක වූ මෙම සසුන අඩක් නොව සම්පූර්ණයෙන්ම පවත්නේ කල‍්‍යාණ මිත්‍ර සම්පත්තිය උඩ යැයි උන්වහන්සේ වදළ සේක. මෙම ධර්ම කරුණ විවිධාකාරයෙන් විග්‍රහව ත්‍රිපිටක ධර්මයේ නොයෙක් තැන්වල දක්නට ලැබෙයි. කල‍්‍යාණ මිත්‍ර සම්පත්තිය විජ්ජා විමුක්තිය (නිවන) දක්වාම හේතු ප්‍රත්‍ය වශයෙන් බලපාන ආකාරය අංගුත්තර නිකායේ දසක නිපාතයේ පැහැදිලි කර ඇත.

මෙම ධර්ම කාරණය මා මෙහි දැක්වූයේ, “මිනිරිගල නිස්සරණ වනය සේනාසනයේ අධිපතිව වැඩ විසූ මහෝපාධ්‍යාය ධුරන්ධර අති පූජ්‍ය පණ්ඩිත මාතර සිරි ඥානාරාම මාහිමියන් වහන්සේ ඇසුරෙහි මා මිනිරිගල නිස්සරණ වනය සෙනසුනේ 1988 වර්ෂයේ වස් තුන්මාසය ගත කිරීමෙන්, ටික කලක් හෝ උන්වහන්සේගේ කල‍්‍යාණ මිත්‍ර සම්පත්තියෙන් මා ලැබූ සහනය සිහිපත් කිරීමක් වශයෙන්ය.

එම වස් කාලය එහි ගත කරන්නට අවස්ථාව මා උද කර ගත්තේ, අති පූජ්‍ය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ඇසුර ලැබීමේ බලවත් ආසාවක් උන්වහන්සේ දැකගන්නට ලැබුණු පළමු දිනයේම සිට මා තුළ ඇති වී තුබුණු නිසයි.

මාහිමිපාණන් වහන්සේ වචනයේ පරිසමාප්තාර්ථයෙන්ම උතුම් කල‍්‍යාණ මිත්‍රයාණ කෙනෙකි. උන්වහන්සේගේ හැම ඉරියව්වක්ම, හැම

අමා බින්දු...

ඔවදනක්ම, සසුන් පැවැත්මටය; අන්තේවාසික - සද්ධිවිහාරික ඇත්තන් ධර්මයේ පිහිටුවීමටය. කිසිදු නිස්සාර කථාවක් කිසි විටක නොකරන සේක. ඇතැම් විට කමටහන් ලැබගන්නට පැමිණෙන ඇත්තන් උනන්දු කරවන අන්දමේ අභිංසක කුඩා විහිළුවකින් ඔවුන් සතුටු කරවන්නේද නිසි මග උකටලී නොවී යාමටය. අවට පරිසරය තුළින්, යම් යම් සිද්ධීන් ඇසුරෙන්, දක්වන ජීවිත දර්ශනය ඉතාම හරවත්ය. උන්වහන්සේ කමටහන් දෙන දිනක කී පුවි කථාවක් මෙසේය:

“ලේන් මවක් කෝටු කැලි කීපයක් කටින් ගෙන කණුවක් දිගේ ගොස් වහලකට නැගෙන අයුරු මා බලා සිටියා. කෝටු කැලිත් අරගන වහලට නැගෙන්න ඇයට බැරි වුණා. හත්-අට වතාවක්ම උත්සාහ කළත් බැරිව කෝටු කැලි බිම වැටුණා. ඒ උනත් ඇය උත්සාහය අත්හැරියේ නැහැ. අන්තිමේදී ඇයට කෝටු කැලි අරගෙන වහලට නැගෙන්න පුළුවන් වුණා.

මේ වගේ දේවල් අපේ ජීවිතවලට හොඳ ආදර්ශ. භාවනාවට හිත නොනැමී කමටහන වෙනස්ව ගියා යයි අතහරින්න, මන්දෝත්සාහී වන්න හොඳ නැහැ. ලේන් මවකුත් දහදෙළොස් වතාවක්ම හෝ උත්සාහ අරගෙන තමන්ගේ අදහස ඉටු කරගත්ත නම් අපට බැරි ඇයි? අර ලේන් මවට වඩා අප දුර්වල වෙන්න හොඳ නැහැ.”

මෙවැනි ඔවදන් ජීවිතයේ කිසිදිනක අමතක නොවනසුලුය. උන්වහන්සේගේ සතුටු සාමීවී කථාව ඉතාම ප්‍රියශීලීය. එවැනි කථාබහකින් පසු, ආපසු යන්නන් තුළ “යමක්-කමක්” ඉගෙන ගත්තාය යන මහත් ප්‍රබෝධයක් ඇති වනු ඒකාන්තය. දිනක් විදේශ ධර්මදූත කටයුතු ගැන කරන කථාබහකදී උන්වහන්සේ ප්‍රකාශ කළ කරුණක් මගේ මතකයේ රැඳී ඇත.

“විදේශවල මිනිසුන්ට ධර්මය ඉතාම අවශ්‍ය වී තිබෙන කාලයක් මේ, ඔවුන් ධර්මය දැනගැනීමට මහත් ආශාවකිනුයි සිටින්නේ. අපේ වැඩිදෙනා ධර්මදූත සේවයට යතත්, ඒ විදේශිකයන්ගේ අවශ්‍යතා ඉටු කරන්න අවශ්‍ය දේ අපේ ඇත්තන් තුළ නැහැ. තමා තුළ නැති දෙයක් දෙන්නේ කොහොමද? මෙතනයි ගැටලුව තියෙන්නේ.” මේ ආකාරයෙන් වැරැද්ද ඇති සැටියෙන් දකින කථා කොතෙකුත් උන්වහන්සේගෙන් අසන්නට ලැබෙයි. ප්‍රශ්නයක් දෙස උන්වහන්සේ බලන්නේ ඉතාමත් නිවැරදි ආකාරයකටයි.

මාහිමිපාණන් වහන්සේ පිළිබඳ මා දුටු ආකාරය ගැන අපමණ තොරතුරු කියන්නට ඇතත්, තවත් එක කරුණක් ගැන පමණක් සඳහන් කරමින් ලිපිය කෙටි කරන්නට අදහස් කරමි. විවිධ තරාතිරමේ ඇත්තන් මාහිමිපාණන් පිළිබඳ කතාබහ කරනු මට අසන්නට ලැබී ඇත. උගත් තෙරනමක් උන්වහන්සේ පිළිබඳ මෙසේ පැවසීය.

“ලොව අද සිටින ශ්‍රේෂ්ඨම උතුමන් අතර මුල්ම සංඛ්‍යාවට ගැණෙන උතුමෙකි, මාතර සිරි ඥානාරාම ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. නො එසේ නම්, පළමු අංකයටම සැලකිය හැකි උදර උතුමෙකි.”

අතීතයේ වැඩ විසූ ශ්‍රේෂ්ඨ සංඝපීතෘවරයන් වහන්සේලා අපේ සිහියට නංවමින්, අනුඵ්‍යාස වසක් ආයු වළඳ නිවැරදි සසුන් පිළිවෙත ආදර්ශයෙන්ම පෙන්වා වදළ මාහිමිපාණන් වහන්සේ අමා මහ නිවනින් සැනසුම ලබන්වා!

“දුලලහො සඤ්ජරිස - සංසෙවො”

මාහිමි දින පොතෙන්

* ආනාපාන මනසිකාරයේදී ඒ වායුව මැනවින් දූනේ නම්, තව-තවත් දුරට එහි ම සිත බැඳ තබාගත යුතුය. වේලාවක පුරා පැතිරෙමින් ද වේලාවකට යන්නමින් ද වැටහෙයි; දූනෙයි. මෙබඳු අවස්ථාවේ සබ්බකාය පටිසංවේදී විය යුතුය. සතිය බලයෙන් පවත්වාගත යුතුය. කැඩී කැඩී පවතිනු දූනෙයි. අතරක් නැතිව දූනෙයි. පිටතට සිත දුවන්නේ නැතිව පවතියි. මුළු සිරුර එක ම වායුගෝලයක් සේ දූනෙයි.

ආනාපාන චතුර්ථ ධ්‍යානය උපදවාගැනීමට බලවත් උත්සාහයක් කළ මනාය. උත්සාහය වැඩු පමණින්ම සඵල නොවේ. එය කඩ නොකොට, අතරින් වැටෙන්නට නොදී වැඩිය යුතුය. ඉද්ධිපාද තත්ත්වයට පැමිණීමෙන් පසු ලෙහෙසියෙන් ධ්‍යාන ලැබෙනු ඇත.

මේ අතර උත්සාහ ගෙන බොහෝදෙනා වැඩ නවත්වන්නාහ. භාවනාව කොතරම් කළත් මේ කාලයේ හරියන්නේ නැතැයි යන දෘෂ්ටිය ගනිති.

(1982. 4. 6)

මාහිමි දින පොතෙන්

* විදර්ශනා භාවනාව අනුන්ට කියාදෙන්නට යන්නා තුළ පිහිටිය යුතු ගුණාංගයන් ඔහු දන්නේ නැත්නම්, නොදන එයට බසී නම්, හෙතෙම මෝඩයෙකි; නැත්නම් වංචකයෙකි. පිරිසිදු නෛර්යාණික තථාගත ධර්මය තමාගේ ලාභයක් සඳහා යොදවා ලීම බරපතළ පාපයෙකි. මෙබඳු දේට නැමී යන්නෝ ද බොහෝ වෙති. එහෙත් කාලිකය.

(1978. 5. 2)

* ශීල විභූද්ධිය සම්පූර්ණ වුවකුට එයින් මදයෙක් පහළ වෙයි. ඔහු විසින් තම ශීලයෙන් සතුටු වෙමින් කරුණාව - මෙමත්‍රිය - ගැන සිතිය යුතුය. අපිච්ඡතා - සන්තුට්ඨිතා - පටිවේකතා - අසංසග්ගතාදිය තමා තුළ වැඩේ ද, සමාධිය තමා තුළ තිබේ ද, විදර්ශනා නුවණ තමා තුළ පහළ වී තිබේ ද කියා මෙතෙහි කළ යුතුය. ඒ ගුණ තමා තුළ නැත්නම් ශීලය අසම්පූර්ණ බව සැලකිය යුතුය.

(1968. 6. 15)

* පැතුමක්

ඉමෙහි පුඤ්ඤ කමෙමහි - දුතියෙ අත්ත සමභවෙ
ජාතිස්සරණ ඥාණො ව - තිහෙතු පටිසන්ධිකො
හුතවා තෙභුමකෙ සබ්බෙ - අභිභවිතවා සතෙජසා
සාසනං බුද්ධි සෙට්ඨස්ස - පග්ගාණොය්‍ය මනන්දිතො

(1971)

(මේ පින්කම් හේතු කොටගෙන, දෙවන ආත්ම භාවයෙහි ජාති - ස්මරණ ඥානය ද ත්‍රිභේතු ප්‍රතිසන්ධිය ද ඇත්තෙක්ව, තුන්ලොව සියලු සත්ත්වයන් ස්වකීය ගුණ - ඥාණ තේජසින් අභිභවනය කොට බුද්ධ ශ්‍රේෂ්ඨයන් වහන්සේගේ ශාසනය විඩා නොබලා නගා සිටුවමිවා!)

(මෙම භාවය සංස්කාරක විසින් යෙදුවෙකි.)

ඉංගිරියේ මඩකඩ අරණය සේනාසනාධිපති,
පූජ්‍ය අම්පිටියේ මංගල මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ
විසිනි.

“සීල-දක්‍ෂණ-සම්පන්නං

ධම්මධං සච්චවාදිනං

අත්තනො කම්ම-කුබ්බානං

තං ඡනො කුරුතෙ පියං

-(පියවග්ග - ධම්මපද; 217)

“සපිරුණු සිල් හා නුවණ ඇත්තා වූ, ධර්මයෙහි පිහිටියා වූ, සත්‍යය කියන්නා වූ, අධිසීල - අධිචිත්ත - අධිපඤ්ඤ ක්‍රිශික්ෂාවෙහි යෙදුණු හික්ෂුවට ජන තෙමේ ප්‍රිය කරයි.”

දක්ෂ මූර්ති ශිල්පියකු ගලින් - සිමෙන්තියෙන් - මැටියෙන් - රනින් - කිරිගරුඬයෙන් අනා වනා මොළොක් කොට ලස්සන ප්‍රතිමාවක් නිර්මාණය කොට, දකින අයගේ මනදෙළ සපුරා ලන්නාක් මෙන්, තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ මිනිස් දුර්වලකම්වලින් පිරුණු ස්ත්‍රී - පුරුෂයන් අපමණ පිරිසකගේ කඨොර - රළු - පරළු ජීවිත, කරුණාව - මෛත්‍රිය - අවිහිංසාව - පරෝපකාරය නමැති සිසිල් දිය දහරින් තෙමා, ධර්ම - විනය නමැති මැටියෙන් අනා මුදු - මොළොක් කොට හැඩගන්වා - පණ ගන්වා, උතුම් ගුණ පිණ්ඩයන් - ගුණ මූර්තීන් බවට පත් කළ සේක.

උන්වහන්සේගේ උතුම් අවවාද පිළිගත් ශ්‍රාවක - ශ්‍රාවිකාවෝ ධර්ම-විනය පිළිපදිමින්, හිත - කය - වචනය සන්සුන් කරගෙන, හොඳ දෙයක් සිතමින්, හොඳ දෙයක් කරමින්, හොඳ දෙයක් කියමින්, නොපැහැදුණු අයගේ පැහැදීම ඇති වන පරිදි, පැහැදුණු අයගේ පැහැදීම වැඩි දියුණු වන පරිදි, ශාන්ත - සංවර ඉරියව්වෙන් දකින අයගේ නෙත් සිත් තමන් වෙත ඇදගත්හ. කරුණාව - මෛත්‍රිය - අවිහිංසාව - ඉවසීම

අමා බින්දු...

- නිහතමානී බව - වාමිකම - ලද දෙයින් සතුටු වීම වැනි, මිනිස් සන්තානයක උපදවා ගන්නට පිළිවන් ගුණ ධර්ම තුළින් හිංසාව - වෛරය - ක්‍රෝධය - පලිගැනීම වැනි දුර්ගුණ මිනිස් සන්තානයෙන් පලවා හරිමින් ආදර්ශවත් ගුණවත්හු වූහ.

ගත වූ වර්ෂ දෙදහස් පන්සිය තුළ තථාගත ලොවතුරා අමා මැණි බුදු පියාණන් වහන්සේගේ ඒ උතුම් ධර්ම විනය උපයෝග කර ගෙන ශ්‍රේෂ්ඨ චරිත නිර්මාණය කරගත් උතුමන්ගේ ගණන සැරියුත් - මහ මුගලන් - මහ කසුප් - අනුරුද්ධ - ආනන්ද - රාහුල ආදී ශ්‍රාවකයන් ද, මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමී - බේමා - උප්පලවණ්ණා - යසෝධරා - ආදී ශ්‍රාවිකාවන් ද තුළ පැවැති උතුම් මිනිස් ගුණ මහ පුදුමයි.

ඒ උතුම් රහතන් වහන්සේ අනුව යමින් සුසිල්වත් ගුණ සම්පන්න ජීවිතයක් ගත කරමින් ඒ උතුම් හික්ෂු සම්ප්‍රදය අකුරට පිළිපැද්ද උතුමෙකි, අපවත් වී වදළ, සම්බුදු සසුන ආලෝකවත් කළ මිණි රැස් දහරක් වන් වූද, ශ්‍රී කල්‍යාණි යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ ප්‍රධානාචාර්ය හා මිනිරිගල නිස්සරණ වනය සෙනසුනෙහි ප්‍රධාන කර්මස්ථානාචාර්ය වූද අති පූජනීය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ.

මේ රටේ සුප්‍රසිද්ධ ව්‍යාපාරිකයකුව සිටි අශෝක වීරරත්න මහත්මාණන්ගේ මූලිකත්වයෙන්, මහ මූකලානක් යෝගී රජදහනක් බවට පරිවර්තනය කරමින් මිනිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුන ආරම්භ කළේ 1967 වසරේදීය. ඒ ආරම්භක පින්කමට දිවයින පුරා පැතිර පවත්නා වන සෙනසුන් කීපයකින් සිවු පිරිසිදු ශීලයෙන් හා ධුත ගුණයන්ගෙන් ශෝභමාන වූ මහ තෙරපාණන් වහන්සේලා පිරිසක් වැඩම කළහ. අපවත් වී වදළ මාගේ ගුරු දෙව් පියාණන් වහන්සේ වූ අති පූජ්‍ය රංවල සද්ධාතිස්ස මාහිමිපාණන් වහන්සේ සමගින් මටත් ඒ පුණ්‍ය භූමියට එද වැඩම කරන්නට භාග්‍යය ලැබුණි. ඒ උතුම් මහෝත්තම සග පිරිස අතරින්, උත්කුංග දේහධාරී වූ, කැප පඬුවලින් කසට වූ තුන් සිවුරෙන් කය වසා ගෙන, පාත්‍රය කරේ එල්ලාගෙන, ගොටු අත්ත සුරතෙහි රඳවාගෙන, රහතන් වහන්සේ සිහි ගන්වමින් ශාන්තව වැඩම කරන උතුමන් වහන්සේ නමක් පිය ගැට පෙළ පසු කරන විට, "අර වඩින්නේ මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම නායක ස්වාමීන් වහන්සේ ය"යි කෙනකු කියනවා ඇසිණ. අති පූජ්‍ය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ මා දුටු පළමුවන වතාවයි. ඒ, ඉන් පසු අවස්ථා දෙකකදී ඒ මාහිමිපාණන් වහන්සේ දකින්න - වදින්න - ධර්ම සාකච්ඡා කරන්න අවස්ථාව ලැබුණි.

මාදු මොළොක් බව - කාරුණික බව - වාමි සැහැල්ලු පැවැත්ම - තැන්පත් බව - තේජස් බව - භාවිත සන්තානයක් හා මහා පුණ්‍ය ශක්තියක් ඇති බව ආදී ගුණයන්ගෙන් සපිරී වැඩ සිටි මාහිමිපාණන් වහන්සේ වරක් දුටු පමණින් ගිහි පැවිදි බොහෝදෙනෙක් මාහිමිපාණන් වහන්සේ පිළිබඳව ගෞරව සම්ප්‍රයුක්ත සෙනෙහසක් ඇති කරගත්හ.

නිතර හුදෙකලා විවේකී යෝගී දිවි පෙවෙත අගය කළ මාහිමිපාණන් වහන්සේ ඒ තුළින් උපදවාගත් උසස් මානසික සැනසිල්ල තමන්වහන්සේ සම්පයට පැමිණෙන දේශීය විදේශීය, ගිහි - පැවිදි සත්පුරුෂයන්ට බෙදා දෙමින් කළේ උසස් ශාසනික සංග්‍රහයකි. වසර විසිපහක් මුළුල්ලේ නිස්සරණ වනයේ වැඩ සිටිමින් සිදු කළ ඒ උදර සසුන් මෙහෙවර ප්‍රණීතය; අතිශය ප්‍රශංසා කටයුතුය.

වයසට යන්න - යන්න කයේ දුර්වලකම් තිබුණත්, චිත්ත ශක්තියේ අඩුවක් වූයේ නැත. හිමිදිරි පාන්දර අවදි වීම - තුන් වේලේ තෙරුවන් වන්දනා කිරීම - පිණ්ඩපාතයේ වඩින්න අපහසු වුවත් ඒ පිළිබඳව මෙතෙහි කිරීම - වත පිරිත කියාගැනීම - ඇවැත් දෙසා ගැනීම - පාමොක් දේශනා කිරීම ආදිය කිසිවක් අඩු කළේ නැත.

ශ්‍රී කල්‍යාණ යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ සමුත්පාදක අති පූජනීය රාජකීය පණ්ඩිත කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජනවංසාභිධාන මාහිමිපාණන් වහන්සේ සමග කල්‍යාණ මිත්‍රත්වයෙන් සම්බන්ධ වී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවෙහි ප්‍රධානාචාර්ය ධුරයෙහි වැඩ වෙසෙමින් මහණ - උපසම්පද වැනි අති - උතුම් ශාසනික කටයුතුවලදී ථේරාසනය හොබවමින්, අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ සිදු කළේ උතුම් ශාසනික සංග්‍රහයකි. පිරිහිගෙන යන ප්‍රතිපත්ති ශාසනය නගා සිටුවීමේ කටයුත්තට අත-හිත දෙමින් හා යෝගාශ්‍රමික සිසු දරු පිරිස ප්‍රතිපත්තියෙහි යොදවමින් උන්වහන්සේ ප්‍රතිපත්ති ශාසනය බබුළුවන්නට වූහ. සැම විටම අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ අවවාද - අනුශාසනාවෙන් මෙන් ම ආදර්ශයෙන් ද සිසු දරුවන් හික්මැවූහ.

මෙසේ ගැඹුරු ගුණයෙන්, නුවණින් හා සිල්වත්කමින් අග තැන් පත් අති පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේට උතුම් සම්මා සම්බෝධී ඥාණය ම හිමි වේවා!

මාහිමි දින පොතෙන්

* නරක මිනිහා නරක යයි අයින් කිරීමට වඩා ඔහු හදගැනීමට මහන්සි ගැනීම හොඳය. එහෙත් ඔහුගෙන් බේරී එය කිරීම පහසු නැත. පාරමී ධර්මයන් පුරාගැනීමට මෙහි යෙදීම මැනවි.

(1981. 1. 17)

* සවස භාවනා පොත ගැන සාකච්ඡා කළා. දැන් එය බොහෝ දුරට පිළිවෙළ වූ තිබේ. තවත් සකස් විය යුතු සේ පෙනේ.

පොතක් සකස් කිරීම අපහසු වැඩකි යි බොහෝ ලේඛකයෝ කියති; ලියති. එහි යෙදෙන තුරු එහි නියම දුෂ්කරතාව දැනෙන්නේ නැත.

(1978. 5. 8)

* සමාජයෙන් වෙන්ව විසීම යෝග්‍යවර ස්වභාවය විය යුතුය. එහෙත් එබඳු තත්ත්වයක් රැකගෙන පවත්වාගැනීම දුෂ්කර වී තිබේ. සමාජයෙන් සම්පූර්ණ ඇත් වීමක් සලසාගත නොහැකි වන හෙයින්, සුළුවෙන් හෝ සමාජය හා සහයෝගය පළබෝධකරය. සමාජයේ වැඩි කොටස ආත්මාර්ථකාමීහුය. නුවණ මඳ අයය. එබඳු සමාජයකින් පිරිසිදු ගති පැවතුම් බලාපොරොත්තු වීම ද නුවණට හුරු නොවනු ඇත.

(1982. 1. 2)

* සසුන් කෙන සරු කිරීමේ ප්‍රතිඥාව අනුව සසුනට බැසගත් ඇතැම් දුබල පුද්ගලන් එය වනසා දැමීමට මහන්සි ගන්නා සැටි පෙනෙයි. හරි දක්මක් නැති හෙයින් සිතමි. බුදු සසුනේ දුලබ බව හා සසුන් පිළිවෙතට බැසගැන්මේ දුෂ්කරතාවත් තේරුම් ගැනීම මොවුන් විසින් කළමනා මූලික වැඩය බව තේරුම් කර දිය යුතුව තිබුණේය. එහෙත් එය තමා විසින් සැලකූ සැටියක් හෝ අනුන්ගෙන් උගත් සැටියක් නොපෙනෙයි. මොවුන් යන මග කවරේදැයි මොවුහු දනිති යි නොසිතමි.

(1978. 8. 19)

මහනුවර බෝවලවත්තේ වජිරාරාම ආරණ්‍යවාසී,
පූජ්‍ය කටුගස්තොට සනාථවිහාරී ස්ථවිරයන් වහන්සේ
විසිනි.

යම් භික්ෂූන් වහන්සේ කෙනෙක් ව්‍යක්ත නම්, විනීත නම්, විශාරද නම්, බහුශ්‍යත නම්, ධර්මධර නම්, ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපන්න නම්, බුදුරජාණන් වහන්සේ වදළ පරිද්දෙන් උන්වහන්සේ සසුනත් සඟ පිරිසත් හොබවන මහාර්ස වූ භික්ෂූ රත්නයෙකි.

යම් භික්ෂූන් වහන්සේ කෙනෙක් ප්‍රාතිමෝක්ෂාදී සංවර ශීලයෙන් සුශීල වූවාහු ද, ඉන්ද්‍රිය පරිග්‍රහණයෙහි සුසංයත වූවාහු ද, ගුණවත් ව ආත්ම ලාභයක් නො සලකා, වෙතට පැමිණෙන්නවුන්ගේ ගුණ සාරය ගත්තාහු ද, ඒ ගුණ සාරය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ම මෙහෙයවුණාහු ද, උන්වහන්සේ වූ කලී සැදුහැවතුන් නමැති බමරුන් ගුණ මකරන්දය සොයා ඇදෙන සුළුල්ල වූ (මනාව පිපුණු) පුෂ්පයෙකි.

යම් භික්ෂූන් වහන්සේ කෙනෙක් කරලේ බරින් නැමුණු රත් ගොයමක් සෙයින් ගුණ බරින් නැමී ගියෙන් නිහතමාන ස්වභාවයට ළං වූවාහු ද, අප්පිච්ඡ-සන්තුට්ඨි-සුභරතාදී ශ්‍රමණ අලංකරණයන්ගෙන් අලංකෘත වූවාහු ද, කිසි විටෙකත් එයින් දැපී නො ගත්තාහු ද, කුඩා දරුවකු මෙන් යටහත් පැවැත්මෙන් සනාථ වූවාහු ද උන්වහන්සේ වූ කලී භික්ෂූ ප්‍රියශීලීත්වයේ ප්‍රතිමූර්තියෙකි.

යම් භික්ෂූන් වහන්සේ කෙනෙක් විවේකරාම ව විවේක-නිශ්‍රිත ව විවේකයෙහි ඇළුණු සන්තිකාවචරයනට ඇවැසි ගුරුපදේශ සපයා දීමෙන් කලණ මිතුරු වූවාහු ද, වෙතට පත් ධර්මාභිලාෂීන් විසින් අසන ලද ප්‍රශ්න නිරාකරණය කරගැන්මෙහි දයානුකම්පාව ඉවැසීමෙන් සාවධාන වූවාහු ද, එවැනි විමසීම් තුටු සිතින් අගය කළාහු ද, සිය සෙවණට පත් සිසුනට මතු නො ව, එම සෙවණේ සිසිල ලබනු වස් පැමිණි ගිහි-පැවිද්දනට ද ආමිෂයෙනුත් ධර්මයෙනුත් පටිසන්ථරණය

අමා බින්නේ...

කළාහු ද, උන්වහන්සේ වූ කලි නයනාහිරාම වූ ආදර්ශවත් සංඝ තේතාවරයෙකි.

එබඳු වූ ශ්‍රේෂ්ඨ මාහැඟි පැවිදි උතුමාණ කෙනකුත් මිනිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුනෙහිදී මම දිටිමි. මඳක් ඇසුරු කිරීමේ පිනත් ලදුයෙමි. උන්වහන්සේ වූ කලි අන් කෙනකුත් නොව, නිස්සරණ වන සෙනසුනෙහි ප්‍රධාන කර්මස්ථානාවාර්ය ව වැඩ විසූ අති පූජනීය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මහෝපාධ්‍යාය මාහිමියන් වහන්සේ ය.

සසර සැරිසරන කුරු එබඳු මහරු කලණ මිකුරු මාහිමියන් වහන්සේලාගේ සිසිල - සෙවණ - ඇසුර මට ලැබේවා! උන්වහන්සේට නිවන් සුව වේවා!

මාහිමි දින පොතෙන්

* තමන්ගේ වැරදි සියයක් අමතක කර හොඳට හරිහිය එකක් මතු කරගෙන දහස්වර කියා පාන ඇතැම් පුද්ගලයන්ගේ ආත්ම වර්ණනා දෙස විමසුම් නුවණ යොදන්න.

* ඉක්මන්කම් හේතුවෙන් සියගණන් පාඩු විඳි, වැඩ වරද්දගත් පුද්ගලයන් දෙස බලා අනුකම්පා සිත උපදවාගන්නට පුරුදු වන්න.

* අන් හොඳ වැඩට බාධා නොවේ නම් එකසිය එක්වන වාරයේත් ඔහුට උදවු දෙන්න.

* කලින් සිදු වූ වැරදිමි ඉදිරිපත් කොට ඔහුට දෙස් නගන්න නොයනු. හිත තලන්නට නොයනු. යම් කිසි විදියෙකින් ඔහුට 102 වාරයේදී හෝ හැදෙන්නට ඉඩ තිබේ.

* කරුණාව ඉකෙදී පිහිට වීම යි. නැත්නම්, කරුණාව - නියම කරුණාව සමාජයෙන් අතුරුදහන් වනු ඇත.

* ඉවසීම ගැන ද ඔබේ මෙහිත්‍රිය ගැන ද මෙසේ සිතන්න.

* වැඩිහිටියන්ගෙන් ලැබෙන සුළු දෙය ද පූජ්‍ය දෙයක් සේ සලකන්න.

(1982. 2. 22)

දිවෙල, මැල්ලගල යෝගාරාමාධිපති,
පූජ්‍ය කෙහෙල්පන්නල ශ්‍රී සුමන
ස්වාමීන්ද්‍රයන්වහන්සේ විසිනි.

මාගේ උපාධ්‍යයායන් වහන්සේ වූ අස්මඩලේ ගරු රතනපාල හිමිපාණන් වහන්සේ අපවත් වීමෙන් අතරමං වූ මට මහා පිහිටක් ලැබිණ. එනම්, 1957-7-10 වැනි දින අති ගරු පූජ්‍ය පණඩිත මාතර ශ්‍රී ඥානාරාමාභිධාන මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ මැල්ලගල යෝගාශ්‍රමයේ වස් විසීමට වැඩමවීමයි. වස් පවාරණයෙන් පසුව ද වසර කීපයක් මෙහි නේවාසිකව වැඩ සිටීම ම, ගරු උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ අපවත් වීමෙන් දැනී ගිය අදුර මකා ලීමට මහත් අස්වැසිල්ලක් විය. නේවාසිකව වැඩ සිටි කෙටි වසර කීපය තුළ සිසු පිරිසට ධර්ම - විනය උගැන්වීමෙන් ද ප්‍රදේශවාසීන් හට දහම් සිසිල ලබාදීමෙන් ද සිදු කළ මහඟු උපකාරය වසර බොහෝ ගණනකින්වත් අන් කෙනකුගෙන් ලැබිය නොහැකි තරම් ය.

ශ්‍රී, බු.ව. 2501 වෙසක් මස (ව්‍ය. ව. 1958 මැයි මස), සිදු කළ ත්‍රිපිටක ධර්ම ජයන්ති මහා පින්කම් මාලාව අති ගරු මාහිමියන් වහන්සේගේ පූර්ණ අනුශාසනා ඇතිව සිදු කෙරුණකි. අභිනවයෙන්ම තාවකාලිකව ධර්ම ශාලාවක් කරවා, එහි පැනවූ අත්‍යලංකාර ධර්මාසනයෙහි සියලුම ත්‍රිපිටක ධර්ම පුස්තකයන් වඩා හිඳුවා, පුරා සතියක් නානාවිධ පුද - පූජා කොට, සිත් පුරා වැඳ පුද, නැවත පුස්තකාලය වෙත වැඩමවා අනුපිළිවෙළින් තැන්පත් කොට මහා ධර්ම පූජාවක් කරගනිමි.

අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේ මැල්ලගල වැඩ සිටි කාලයේදී අළුම 5.15 ට පමණ ගිලන්පස ගත් ඇසිල්ලෙන් බෝ සමිඳුන් අබියසට වැඩමවා වතාවත් නිම කොට, විහාරය වෙත වැඩමවා පිරිසත් සමග බුද්ධ වන්දනාව කිරීමත්, සවස සිසු පිරිසට පොත් කියාදීම නිම කොට

අමා බින්දු...

බෝ සමිඳු වෙත වැඩමවා වතාවත් නිමවා, බුද්ධ වන්දනාව අවසන් කොට සිසු පිරිසට සාර ධර්මයකින් අවවාදයක් කිරීමත් නිති සිරිත විය.

කායික දුබලකම දිනෙන් දින බහුල වූ මට මේ ශාසනික වගකීම් බරින් නිදහස ලැබගැනීමේ අදහස ගරු මාහිමියන් වහන්සේ දැකීම පිණිස ගිය දිනක මතක් කළ විට, "ඔය අදහසම මමත් හිතල තියෙනවා. දැන් සති දෙකකට පමණ උඩදී අපේ ජීනවංශ පණ්ඩිත ස්ථවිරයන් වහන්සේ සමග ද ඔය ගැන මා සාකච්ඡා කළා. ළඟදීම, මාස කීපයක් ඇතුළත, ඒ විවේක පහසුව සලසා දීමට මා උත්සාහ ගන්නවා. ඒ භාරකාරත්වයට සුදුස්සකු අපි යොමු කර දෙනවා." යනුවෙන් ලැබුණු අවසරය ක්‍රියාවෙන් ද සපුරා ලමින් ඒ උපකාරය ද මාහිමියන් වහන්සේ අපවත් වීමට ආසන්න කාලයේදී සිදු කර දී වදළහ.

මේ ආදි මහඟු උපකාර සලසා දී වදළ අති ගරු මාහිමියන් වහන්සේට මා විසින් පහස්දෙවසරකට අධික කාලය තුළ සිදු කර ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්ති කුසල් අත් වේවා! නිවන් සුව අත් වේවා!

"සතං සමාගමො හොතු - යාව නිබ්බානපත්තියා"

මාහිමි දින පොතෙන්

* ශාන්ත ලෝකෝත්තර ධර්ම රසය වින්දනය කළහුට ප්‍රථම ධ්‍යානය නිසා පහළ වන වින්ත සුඛය ඉතා සුළුය. මේ නිසා තේරුම්ගත හැකි වන්නේ ලෝකෝත්තර ධර්ම රසය හඳුනාගත හැකි බවයි. හැදින්ගත් ලෝකෝත්තර ධර්ම සුවය වනාහි අන් හැම සැපයක් ම පරදවන සැටි සැලකිය හැකි වෙයි. "මඟ්‍යාධිපතො ධමමො" යනු සලකනු. මාර්ග ධර්මයන් (ලෝකෝත්තර) පහළ වීමේදී ප්‍රතිපක්ෂයන් ඇතට තල්ලු කරමින්, ප්‍රහීණ කරමින්, අධිපති භාවය පවත්වමින් පැවතෙන සැටි පෙනෙයි.

(1978. 8. 24)

* මගේ පහසුව සඳහා අනුන්ට අපහසුකම් දීම මට සුදුසු නැත.

(1979. 7. 5)

ශ්‍රී කල‍්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ ගරු උප සභාපති,
බුදුගල්ලෙන අරණ්‍ය සේනාසනාධිපති,

පූජ්‍ය මාචතගම ගුණානන්ද මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ
විසිනි.

වනයක නොයෙක් විදියේ ගස් කොළන් ඇත. වැඩි වශයෙන් ඇත්තේ වැඩකට නැති දුර්වල ගස් වර්ග සහ කටුකොවුල් ය. ඒ අතරින් සුවඳ සඳුන් ගසක් සොයාගැනීම අතිශයින් දුෂ්කරය. සෑම වනයකම සඳුන් ගස් ඇත්තේ ද නැත.

එසේම මිනිසුන් අතරත් ගුණ-යහපත් මිනිස්සු අඩු වෙති. මිනිසකුගේ වැදගත්කම ගැනෙන්නේ ඔහුගේ ගුණ-යහපත්කම අනුව ය. ගුණ - යහපත් මිනිසකු විමට මනුෂ්‍ය ජීවිතයේ වටිනාකම තේරුම්ගත යුතුයි. එය සැමටම කළ හැකි දෙයක් නොවේ. ඒ සඳහා උපතින්ම ලත් නුවණක් තිබිය යුතුයි. අති පූජ්‍ය මහෝපාධ්‍යායාය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ, පෙර පින් ඇති, උපතින්ම ගැඹුරු නුවණක් ලත්, මනුෂ්‍ය ජීවිතයේ වටිනාකම ඉහළින්ම තේරුම්ගත්, ගුණ - යහපත්කමින් පිරුණු, සුවඳ සඳුන් රුකක් වැනි මහෝත්තමයකු වූ බව උන්වහන්සේ ඇසුරු කළ කා හට වුවත් වැටහෙනු නිසැක ය.

යෝගාශ්‍රම සංස්ථාව සඳහා පළමුවන වරට පැවිදි කළ යෝගාවචර පිරිස එවකට තමන්වහන්සේගේ අධිපතිත්වයෙන් තිබුණු දේවගොඩ ශ්‍රී විජයාරාමයට වැඩමවා, ඒ පිරිසට අවවාද-අනුශාසනා කරමින්, පිණිඩපාතයෙන් යැපෙමින්, අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ ඉතා උනන්දුවෙන් කටයුතු කළහ. ඒ ස්ථානය යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවට සම්බන්ධ කරගැනීමට බලවත් උවමනාවක් තිබුණත්, බාහිර බලපෑම් නිසා ඒ අදහස අසාර්ථක විය.

මේ නිසා තමන්වහන්සේගේ පක්‍ෂ ගෝලයන්, දයකයන් ආදී සියල්ලම අත්හැර දමා, ශ්‍රී කල‍්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ සමාරම්භක, බෝධිසත්ව ගුණෝපේත අති පූජ්‍ය පණ්ඩිත කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී

අමා බින්දු...

ජීනවංසාභිධාන මාහිමිපාණන් වහන්සේ කෙරෙහි දැඩි විශ්වාසයෙන් වනගත වූහ. මූලින්ම වැඩියේ හඳපාන්ගොඩ සෙනසුනටය. ඉතාමත් සතුටින් පැවිදි සැපය විදිමින් එහි වැඩ සිටි මාහිමිපාණන් වහන්සේ පසුව ඉඳුරුව, නිමලව, පුහුල්වැල්ල, නාථගණේ වැනි සෙනසුන්වලදී ධුතංග පුරමින්, ධුත ගුණවල ගුණ කියමින්, ශිෂ්‍ය පිරිසත් ධුත ගුණවල යොදවමින්, දුක - සැප දෙකෙන්ම කම්පා නොවී කටයුතු කළහ. ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේ ඒ ඒ සේනාසනවල වැඩ සිටියේ වැඩි වශයෙන්ම ඒවායේ ආරම්භක කාලවලදීය. ඒ නිසා එද ඒවායේ සැප පහසුකම් අඩු විය.

සුවඳ මල කරා බඹරුන් ළංවෙන ආකාරයට, මාහිමිපාණන් වහන්සේ වැඩ සිටි තැනට බුද්ධිමත් අය පැමිණ අවවාද අනුශාසනා ලබමින් සැනසීමට පත් වූහ. ඇසුරු කරන කවුරුන් වුවත් සුමගට යොමු කර කටයුතු කිරීම උත්වහන්සේගේ සිරිත විය.

ගරු මාහිමිපාණන් භාවනාව ගැන සිත නැඹුරු කළ මුල් අවදියේ අත්දැකීම් අප සමග කියා ඇත. විශේෂයෙන් මෙමනි භාවනාව හා ආනාපානසති භාවනාව දියුණු කරගෙන සිටි බව හැඟවෙන සිද්ධි රාශියක්ම අප සමග කීහ. තමන් විසින් භාවනා සැපය විදිමින්, ඇසුරු කරන අයටත් එය ලබාදීමට සුදුසු අවවාද නිතරම දුන්හ.

සතිපට්ඨාන විදර්ශනා භාවනාව බුරුම රටින් ලංකාවට ගෙනා අවදියේ ඒ ගැන සැක උපදවමින් මාහිමිපාණන් වහන්සේ මුලදී එය පිළිගැනීමට අකැමැති වූහ. එහෙත් 1958 වර්ෂයේ දී දනවුකන්දේ සෙනසුනේදී බුරුම හික්ෂුන් වහන්සේලා ඇසුරු කරමින් එම විදර්ශනා භාවනාවේ යෙදුණහ. ඒ අවස්ථාවේදී වටිනා අත්දැකීම් ලබාගත් උත්වහන්සේ යෝගාශ්‍රමයේ වැඩිදෙනෙකු භාවනාවට යොමු කළහ.

ඒ කාලයේ මෙය ලියන මම නිකවැරටියේ රඹපොකුණ ආරණ්‍යයේ වස් වැස සිටියෙමි, "ගුණානන්ද, පසු වසට දනවුකන්දට එන්න, භාවනා කරන්නට," යයි මාහිමිපාණන් වහන්සේ මට ලියුමක් එවා තිබුණි. එහෙත් ඒ නියෝගය පිළිගැනීමට බැරි වුණේ දයක පින්වතුන්ගේ අකැමැත්ත නිසයි. වස් කාලයෙන් පසු දනවුකන්දට ඇවිත් භාවනා කිරීමට උත්වහන්සේ මට මග පාද දුන්හ. "පැත්තකට වී භාවනා කරන්න" යයි නොයෙක් අවස්ථාවලදී අවවාද කළහ.

සීලය ගැන ඉතා උනන්දු වූ මාහිමිපාණෝ සික පදවලට බොහෝ ගරු කළහ. සේබියාවක් වැනි කුඩා ශික්ෂා පදයක් වුවත් විශාල ලෙස සැලකූහ. ශික්ෂාකාමීන්වයෙන් ගුණ ධර්ම පුරන හික්ෂුන් වහන්සේලා බොහොම හිතවත්කමින් ඇසුරු කරන උතුම් ගුණයක් උන්වහන්සේ තුළ පිහිටා තිබුණි.

ගල්දූවේ ගුණවර්ධන යෝගාශ්‍රමය ආරම්භ කළේ 1956 වර්ෂයේදී ය. මුලින්ම සෙනසුනට ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේ සමග තවත් අපි දෙනමක් වැඩියෙමු. තනිවම වත් පිළිවෙත් කිරීමට සිදු වූ නිසා දිනක් මෙම සිවුර පහසු ආකාරයකට පොරවාගෙන ඇමැදීමි. මේ බව දුටු මාහිමිපාණන් වහන්සේ එද හැන්දෑවේ බුද්ධ වන්දනාව අවසානයේදී පැය බාගයක් තරම් මට තදින් දෙස් පවරමින් අවවාද කළහ. මේ අවවාදය අදත් මගේ හිතේ කා වැදී ඇත.

ගුණගරුක නිසාම විවේකීව ගුණ දම් පිරීමට ඉටාගත් මාහිමිපාණන් වහන්සේ "මිතිරිගල නිස්සරණ වනය" ඒ සඳහා තෝරාගෙන, තමන් වහන්සේ ගුණධර්ම පුරන අතර පෙර-අපර දෙදිග යෝගී හික්ෂු පිරිසක් බිහි කළහ.

උන්වහන්සේ සුවද සඳුන් රුකක් වැනිය. සුවද සඳුන් උරගාන්තට - උරගාන්තට වැඩි - වැඩියෙන් සුවද විහිදුවන්නාක් මෙන් උන්වහන්සේගේ ගුණ කියන්නට - කියන්නට තව - තවත් වැඩි වෙයි. කුලයා කෙරෙහි ගණයා කෙරෙහි නොබැඳී තම යුතුකම් ඉටු කරමින් මහා සසුන් සේවයක් කළ අති පූජ්‍ය මහෝපාධ්‍යාය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේට, "පතන බෝධියකින් නිවන් සැප අත් වේවා" යි පතමින්, නමස්කාර කරමි.

මාහිමි දින පොතෙන්

* සමාජයක් තුළ පරිවර්තනය පහළ වීම ස්වාභාවිකය. එය ඊට අයත් සාධාරණතාවන් අනුවය. උගත් උදවිය එය හොඳ අතට හරවාගත යුතුය. එක් නැතෙක ඇති ජලස්කන්ධය උඩින් හෝ යටින් හෝ පැතිර යාම එහි ස්වභාවයයි. එය ප්‍රයෝජනය සඳහා යොදාගැනීම නැණවතාට අයිතිය.

(1960. 1. 25)

මාහිමි දින පොතෙන්

* පෙර විසූ ශාසනික සඟ පිරිස ධර්මය ගැනත් එය දියුණු වනු දක්ම ගැනත් කොතරම් උනන්දුවකින් වැඩ කළාහු ද යනු සංයුක්ත නිකායේ බන්ධක වර්ගයේ ථෙර වර්ගය බැලීමේදී තේරුම්ගත හැකිය. ධර්මයක් දෙසන විටත් එය අසන විටත් කොතරම් අවධානයක් එයට යෙදුවාහු ද යනු, බේමක හිමියන්ගේ දේශනය අවසානයේදී උන්වහන්සේත් සමග සැට නමක් රහත් මග-පල ලැබීමෙන් තේරුම්ගත හැකිය. ලොවුතුරු මග-පල අපේක්ෂා කරන්නා දේශනා කිරීමේදී ද ඇසීමේදී ද, නියම අදහසින්, කමටහනක් මෙනෙහි කරන ආකාරයෙන්, අනුන් ගැන හෝ අන් දේ ගැන හෝ සිත නොයොදන්නට සිතට ගත යුතුය. එයින් ධර්මාවබෝධය ප්‍රත්‍යක්ෂ වශයෙන් සිදු නොවූවත් සුභ සම්පත්තිය හෝ දියුණු වේ.

(1978. 6. 18)

* උතුමන්ගේ සැටි

ඔහු වෛර නොහඳුනති. ගුණ දකිති. නුගුණ නොදකිති. විරෝධය හසු නොකරති.

(1962. 7. 3)

* අවශ්‍යයෙන් කළ යුත්ත තෝරා බේරාගෙන එහි යෙදීමට නොහැකි පුද්ගලයාට විචාර මුඛ යයි කියනු ලැබේ. තමාගේ හිතවතුන් හට පමණක් වඩා සැලකීම නිසාද බොහෝදෙනාට මේ පාඩුව සිදු වෙයි.

(1963. 1. 3)

* යෝගාවචරයන් විවේක සෙනසුන් සොයා යන්නේ පළාත්වාසී ගිහියන්ගේ මඟුල්-අවමඟුල් ආදියට සම්බන්ධ පින්කම් කර දීමෙන් ඔවුන්ගේ කුඳු මහත් වැඩට යට වී වාසය කිරීමට නොවේ; අභ්‍යන්තර ගුණ දහම් සමූහයක් නොකඩ කොට රැක බලාගැනීම සඳහාය.

(1960. 4. 10)

ශ්‍රී කල‍්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ ගරු ප්‍රධාන ලේඛකාධිකාරී,
අම්බලංගොඩ විහාරගොඩ විවේක සේනාසනාධිපති,

**පූජ්‍ය මහකුඹුක්වැව
උන්වහන්සේ මහා ස්ථවිරයන්වහන්සේ විසිනි.**

හේතුවක් ඇති තැන ඵලයක් ඇත. ඵලය ඇති තැන හේතුවක් ද ඇත. මිනිරිගල නිස්සරණ තපෝවනාධිපතිව වැඩ විසූ අති ගරු මහෝපාධ්‍යාය, පණ්ඩිත මාතර ඥානාරාමාභිධාන මාහිමිපාණන් වහන්සේ සසර පූරිත පාරමී බලයෙන් අනුනව, පිරිහිගෙන යන සම්බුද්ධ ශාසනය නගා සිටුවීමට දේවාරාධනාවෙන් ජනිත වූහයි මම සිතමි.

වැල්ලවත්තේ ශ්‍රී ධර්මෝදය පරිවේණාධිපති වූ ත්‍රිපිටක වාගීශ්වර රස්නකවැවේ ශ්‍රී සද්ධර්මවංශ අනුනායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ වර්ෂ 1951 දී මා සමග ඉතා වටිනා ගුණ කථනයක් කළහ. එහි සාරය මෙසේය: "මහණකම නැති තරමට හික්ෂුන් වහන්සේලා පිරිහී ඇති යුගයක, මාතර පණ්ඩිත ඥානාරාම මහා ස්ථවිර සහ කඩවැද්දුව පණ්ඩිත ජනවංස මහා ස්ථවිර ඉතා දුර්ලභ ගණයේ ගුණගරුක දෙනමකි. පිරිහිගෙන යන ප්‍රතිපත්ති ශාසනය නගා සිටුවීම් සඳහා ගුණවත් සඟ පිරිසක් හැදීමට වැඩ පටන්ගන්නට යනවා. මමත් ඒ සඳහා උපකාර වීමට සිතා සිටිමි." උන්වහන්සේ මගේ පැවිදි වීම ද ඒ අතට යොමු කළහ.

ඒ අනුව වර්ෂ 1951 පොසොන් පොහෝද ශ්‍රී කල‍්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාව ආරම්භ කරමින් සිදු කෙරුණු ප්‍රථම පැවිදි උත්සවයේදී පැවිදි වී, අති ගරු මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ඇසුරෙහි විසූවෙමි. මට එදා හිතුණේ රහතන් වහන්සේ නමක් ඇසුරට පත් වූ සේය.

උන්වහන්සේ තම ශිෂ්‍ය දරු පිරිසට අම්මා කෙනකුත් මෙන් කරුණාවෙන් අවවාද දුන්හ. ශිෂ්‍යයනට කිසි කලක තර්ජන - ගර්ජන-හිරිහැර - පහර දීම් ආදිය නොකළහ. මෙය ආශ්චර්යවත් කරුණකි. අරණ්‍ය වාසය අගය කරමින්, ධූතංග - භාවනා ආදියෙහි තමන්වහන්සේ ද යෙදී අන් අයට ද ආදර්ශ දෙමින්, අන් අය ද ගුණයට යොමු කළහ.

අමා බින්දු...

ශිෂ්‍යයන් සැමදෙනා දැනට ධුනුගොඩාරිත්, භාවනානුයෝගීන් බවට පත් කළහ. ධර්ම - විනය පිළිබඳ ගැඹුරු අවබෝධයක් ද එය මනා සේ ශිෂ්‍යයන්ට වටහා දීමෙහි පුද්ගල ශක්තියක් ද උන්වහන්සේ වෙත තිබුණි. එසේම ස්ථාන ගෝල බාල දයකයන් කෙරෙහි ඇලීමක් - බැඳීමක් උන්වහන්සේ තුළ තිබූ බවක් නොදුටුවෙමි. මේ කාරණය ද ආශ්චර්යවත්ය.

සිවුරු කැපීම, පාත්‍ර ධර්ම කැපීම, ගොටු අතු කැපීම, මැසීම, කොහු - ඉඳල් බැඳීම, මුදුපත් ගෙතීම ආදී කුඳු මහත් ශාසනික කටයුතු පිළිබඳව අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේ තුළ තිබුණේ, අන් බොහෝ අයට නැති සහජ දක්ෂතාවකි. මේවා කිසිවක් නොදන මහණ වූ අප ඒවා ඉගෙනගත්තේ මාහිමිපාණන් වහන්සේගෙන්ය.

ලක්ෂයකින් කෙනකු තුළ නැති විශේෂ ගුණයක් උන්වහන්සේ තුළ විය. ශිෂ්‍ය දරුවන්ගේ අඩුපාඩු දැක අවවාද දී, ඔවුන්ගේ වරදට දඩුවම් කරගත්තේ තමන්වහන්සේටය! එවැනි දඩුවම් ලෙස, බොහෝ විට දනය නොගෙන, ගිලන්පස නොගෙන සිටියහ. අපට මෙය දැනුණේ ටිකක් කල් ගත වූ පසුය. ඉන් පසු අපි සැම ඒ ගැන බොහෝ දුක් වී, කල්පනාකාරීව කටයුතු කළෙමු.

වරක් එක් ශිෂ්‍ය නමකගේ වතාවත් දැක, උන්වහන්සේ උදේ දනය නොගෙන සිටියහ. වතාවත් කළ එම භික්ෂුව මා ළඟට පැමිණ එම කාරණය මෙසේ පැවසීය. “මාහිමිපාණන් වහන්සේ අද උදේ දනය නොගත්තේ මා නිසයි. මේ ආයුෂ්මතුන් ඒ වත බාරගෙන දනය ගෙනයන්න. මම වෙන එකක් කරන්නම්”. මම ඊට එකඟ වී, අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේ වෙත ගොස් වැඳ වත බාරගෙන කෙළෙමි. ඊට පසු උන්වහන්සේ පනවාගත් දඩුවම අතහැර දමුවහ.

“සඳු නිසා අඹර බබළයි. අඹර නිසා සඳු බබළයි.” යනුවෙන් කියමනක් ඇත. එසේම අති පූජ්‍ය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ නිසා සසුන බැබළුණේය. සසුනෙන් මාහිමිපාණෝ බැබළුණහ. සඳුගේ විශෝගයෙන් අහස අඳුරු වූවත් මාහිමිපාණන් වහන්සේ එසේ විශෝ නොවී “මගෙන් පසුද සසුන බැබළේවා” යන කරුණා සිතීන් සසුන් අඳුර මැකීමට ගුණවත් සඟ පිරිසක් හද අපවත් වූ සේක.

නිස්සරණ තපොවනාරාමාධිපතිව වැඩ සිටි මහෝපාධ්‍යාය අති ගරු මාතර පණ්ඩිත මාහිමිපාණන් වහන්සේට පතන බෝධියකින් නිවන්

සුව අත් වේවා! එම උතුම් සත්පුරුෂ ආශ්‍රය මතු සසරදීත් ලැබ, නිවන් මග යාගන්තට අපට වාසනාව ලැබේවා!

“සතං සමාගමො හොතු - යාව නිබ්බානපත්තියා”

මාහිමි දින පොතෙන්

* ධර්මයේ අගය තේරුම්ගත හැක්කේ එහි යෙදීමෙන් ලැබූ ප්‍රතිඵල අනුවය. අනුන්ගේ කථාවට සිත යෙදීමෙන් පහළ වන්නේ ධර්මය පිළිබඳ පිටත දැනීම පමණෙකි. මේ නිසා ධම්මචාරී විමට උත්සාහ ගත යුතුය.

(1968. 3. 2)

* කෙලෙස් පෙරැළිවලට සිත ඉඩ නොතබනු.

1. විතර්ක වේගය බලවති. එය මැඩගැනීමට සතිය ආවශ්‍යකය.

2. ආත්ම වංචනය හොඳින් සලකාගත යුතු කරුණෙකි.

3. ගුණයකගේ වේගයෙන් පැන නගින අගුණ රාශිය ඔබ තේරුම්ගත යුතුය.

4. තමාට පත් වේදනාවක් තමාගේ හිතවතාට කීමෙන් එහි බර අඩු වෙයි. ධීරයෝ මෙය නොකරති.

(1960. 1. 28)

* අමාරුව ඇගේ - පතේ දූනෙද්දී, නොකියා ම උත්සාහයෙන් කථා කළෙමි. මේ සදුන්සාහය නිවන් සඳහාය; සම්බුදු සසුන් දියුණුව සඳහාය. “එක පුද්ගලයකුට හෝ ධර්මයේ නිසි අවබෝධයක් වුවහොත් මැනවි” යන අදහස නිතර ම මා සිත් තුළ බල පවත්වන්නේය.

(1978. 1. 6)

* මගේ දුබලකම් හැඳිනගෙන එයින් වහා නැගී සිටීමට මම උනන්දු වෙමි.

(1963. 3. 3)

මාහිමි දින පොතෙන්

* සාරවත් අදහසක් අනුන් හට ඉදිරිපත් කරන විට, එය යන්තමින් ඉදිරිපත් කිරීම එහි ඇති අගය අඩු වීමට හේතු වෙයි. සමාජයේ වැඩිදෙනාගේ ස්වභාවය හරය සෙවීමට කලින් ඔපය බැලීමයි. ඔපය නැත්නම් එබඳු දෙය පසෙකට තල්ලු කරයි.

(1978. 4. 8)

* සිතේ පටන්ගැනෙන දුබලකම් මගහරවාගැනීමට නම් සිහිය හොඳින් යෙදවිය යුතුය. සංසාර ප්‍රවාහනිය පිළිබඳ සංවේගය ඇත්ත වශයෙන් ම පවත්වාගත යුතුය. කොතරම් බැරිකම් තිබුණත් ඒවා නිසා වරදකට යට විය යුතු නොවේ. සුළු වරදකින් වුව ද සිතට ලැබෙන්නේ කෙලෙසුන්ට ඉඩ සලසා දීමෙකි. “අණුමනෙහසු වජ්ජසු හයදසොවී” යි වදලේ මේ නිසාය.

(1966. 1. 10)

* අර්පණාව ගැන සලකනු. නැවත නැවත දේශිත ස්ථාන බලනු. මහග්ගන සිතක් හෝ ලෝකොත්තර සිතක් පහළ කරගැනීමේදී ලැබෙන්නේ අර්පණා සිතය. එය ලේසි නැත. ක්‍රමානුකූලව පුරුදු කරන ජාති ප්‍රඥාවක් ඇත්තාට දුෂ්කරත් නැත. ලැබිය හැකිමය.

(1978. 8. 3)

* මෘදු වචන කථා කිරීමේ පුරුද්ද මිනිසකුට ආවශ්‍යක කාරණයකි. හික්සුන් වහන්සේ නමකට විශේෂයෙන් තිබිය යුතු ගුණයෙකි.

තම හට හිතපක්ෂ තරමින් මුළු ලෝකයට ම සම්භාව්‍යත්වයක් පුද්ගලයකු තුළ ලැබේ යයි සැලකීම උසස් පුද්ගලයනට ද තිබේ. දෙවිලොවට ගිය රජකු පස්සේ බලලෙක් ද ගියේ ලු.

(1962. 4. 9)

ශ්‍රී කලාණි යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවෙහි ගරු සඤ්ඤ ලේඛකාධිකාරී,
කර්මස්ථානාචාර්ය,

පූජ්‍ය නාඋයනේ අරියධම්ම මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ විසිනි.

1. ප්‍රථම දර්ශනය:

මහා කාශ්‍යප මහ රහතන් වහන්සේ දැකීමෙන් පමණක් කුල පුත්‍රයෝ දහසක් පැවිදි වී රහත් බවට පත් වූහ. තත් ශිෂ්‍ය වන්දනාමාන මහා රහතන් වහන්සේ දැකීමෙන්ද තත් ශිෂ්‍ය සුරියගුප්ත මහ රහතන් වහන්සේ දැකීමෙන්ද පැවිදි වී අර්හත්වයට පත් වූවන් දහස බැගිනි. මහා ධම්මරක්ඛිත මහ රහතන් වහන්සේ වනයේ ගසක් මුල සමවතට සමවැදී වැඩ සිටිද්දී කැලේ වල් ඇතකු කොළ අතු මිටියක් සොඬින් ගෙන පවන් සලනු දුටු දම්සෝ රජුගේ සොහොයුරු තිස්ස කුමාරයා ලක්ෂයක් දෙනා සමග එතුමන් වෙත ම පැවිදි වී රහත් බවට පත් විය. සත් හැවිරිදි නිග්‍රෝධ සාමණේරයන් වහන්සේ දැකීමෙන් පැහැදී ධර් මාග්ගේක මහ රජතුමා තෙරුවන් සරණ ගොස් සම්බුද්ධ ශාසනයට අනල්ප සංග්‍රහ කළේය. "සමණානඤ්ච දසුනං - එතං මංගල මුත්තමං" යයි වදාරා ඇත්තේ එහෙයිනි.

මට වයස 14 පමණ කාලයේ දිනක අති පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ තවත් දෙනමක් සමග දම් දෙසුමක් පිණිස නාඋයන අරණයේ සිට බඹරගස්වැව ගම්මානය බලා වඩිද්දී අපේ ගමේ බෝමැඩ ටික වේලාවක් නැවතී සිටි සේක. බෝමළුවේ ආසන පණවා වඩා හිඳුවා ගිලන්පස පිළිගන්වා බැතියෙන් වැඳ පසෙක සිටි පිරිස අතරෙහි මාත් සිටියේ ගරුතර ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ දැකීමෙන් පහන් වූ විස්මිත මනසිනි.

අග කෙළවර වැඩ සිටි ස්වාමීන් වහන්සේ සම්පූර්ණයෙන් නෙත් හැර පිරිස දෙස බලා සිටි අතර, මැද සිටි ස්වාමීන් වහන්සේ සම්පූර්ණයෙන් නෙත් පියවාගත සිටි බව පෙනිණි. එහෙත් අති පූජනීය

අමා බින්දු...

මහොපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ උඩුකය ඉදුව තබා ගෙන බඹයක් පමණ පෙනෙන සේ තබාගත් තෙත් ඇතිව වැඩ සිටි සේක. ගැඹුරු දැනුමක් කෙසේවත් නොතිබුණු මට මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ මැදුම් පිළිවෙතෙහි පිහිටි උතුමන් වහන්සේ යයි වැටහී ගියේ, කවද හරි මමත් මැදුම් පිළිවෙත පුරන පැවිද්දෙක් වෙමිවායි යටි හිතේ පැතුමක් සහිතවය. ඉන් වසර සතරකට පමණ පසු පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ම ශ්‍රී හස්තයෙන් මගේ කරේ සිවුරු පටිය බඳිනා ලදුව උතුම් පැවිදි බිමට පත් වීමේ භාග්‍යය මටත් උදු වූයේ පළමුවන දර්ශනයේ අනුභවයෙනි. අති ගරු පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ අන්තිම හුස්ම ටික තෙක් ම මැදුම් පිළිවෙතෙහි පිහිටා කටයුතු කළ බව මාහිමිපාණන් වහන්සේ කෙරෙන් දැකගත්තෙමි.

2. සුවිසඳ දහම් නැණ:

මා පැවිදි වීමට ආසන්න දිනක ගල්දුවේදී අති පූජනීය කඩවැද්දුව පණසිත මාහිමිපාණන් වහන්සේ සහ පිරිස මැද අති ගරු පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේගෙන් දහම් පැනයක් විමසු සේක. “අවසර ස්වාමීන්වහන්ස, ගිරිමානන්ද සුත්‍රයේ කම්ම සමුට්ඨානා ආබාධා කියා කර්මයෙන් හටගන්නා ආබාධ ගැන වෙනමම දේශනා කොට ඇති බැවින් සෙසු ආබාධ ලෙඩරෝගවලට කර්ම සම්බන්ධයක් තිබේද?” යනු ඒ පැනයයි. “මුළු පංචස්කන්ධයම කර්ම නිර්මාණයකි. කවර හේතුවකින් රෝගයක් ආබාධයක් හැදුණත් දුක්ඛ වේදනාව කර්මය හේතු කොට, කර්මය නිදන කොට ඇති වෙනවා” යයි නොපැකිළ නිකුත් කළ පිළිතුරෙන්, තීක්ෂණ වූත් තීරණාත්මක වූත් ගම්හීර ධර්ම ඥානයෙන් මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ පරිපූර්ණ බව දැකගතිමි.

3. සෘජු ඉරියාපථය:

අති ගරු පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ සෑම ඉරියව්වක් ම සෘජුය. සර්වඥයන් වහන්සේ අනුගමනය කරන ස්ථිර අධිෂ්ඨානයක් ඇති මහ සගපියාණන් වහන්සේ නමක් වශයෙන් සෘජු වූ ඉරියාපථය තේජස්වී ලෙස පැවැත්වූ සේක. පුටුවේ වාඩි වී ලිවීමේ යෙදුණේ උඩුකය ඉදුව තබාගෙනය. පර්යංකයෙන් වාඩි වූ සේක් උඩුකය ඉදුව තබාගෙනය. එසේ භාවනාවේ යෙදෙන කිසි විටෙකත් අන්‍යයන්ට සේ කිරා වැටීමක් සිදු නොවීය. පැයක් පමණ වාඩි වී පොත් බැලීම,

ලිවීම, භාවනා ආදියක යෙදී සිටින - මිද්ධ විනෝදනය පිණිසත් සෞඛ්‍යය පිණිසත් අනිවාර්යයෙන් සක්මන් කරන සේක, ඍජුව පිහිටුවාගත් උඩුකය ඇතිව ම ය. සයනගත ඉරියව්ව පවා බොහෝ සේ ඍජුව ම පැවැත්වූ සේක. දීර්ඝකාලීන භාවිත සන්තානයක ආකල්ප සම්පත් එසේ ම වනු ඒකාන්තය,

4. ප්‍රතිපත්ති ගරුකත්වය:

1963 අප්‍රේල් 8 ද සිට මාස දෙකක් පමණ අති පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේගෙන් කමටහන් ගෙන මැල්ලගල යෝගාරාම මධ්‍යස්ථානයේදී විවේකව කමටහන් වැඩුවෙමි. දිනපතා කමටහන් කියා දුන් මාහිමිපාණන් වහන්සේ අවශ්‍ය උපදෙස් නොඅඩුව සලසා දෙමින් විවේකය ද සුරක්ෂිත කළ සේක. මැයි මස මුල් සතියේදී ගල්දූවේ ගුණවර්ධන යෝගාග්‍රම මධ්‍යස්ථානයේ ප්‍රධානතම දැයිකා මාතාව අභාවප්‍රාප්ත වූ බැවින් එම අවසාන ආගමික කටයුතු සඳහා වැඩම කරවාගෙන ඒමට වාහනයක් ද මැල්ලගලට යවා තිබියදීත්, "අරියධම්ම නමගේ කමටහන් වැඩීමේ කටයුත්තට ස්වල්පයක් හෝ පාඩුවක් වෙනවා ඇතැ"යි ඒ ගමනට නොවැඩි සේක. පසු දිනක ඒ බව මා හට මතක් කළ විට හැඟී ගියේ කොපමණ භාරදුර වැඩක් වුවත් ප්‍රතිපත්තියට මුල් තැන දීම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ස්ථිර පිළිගැනීමක් බවය. මෙසේ ප්‍රතිපත්ති ගරුකත්වයෙන් මාහිමිපාණන් වහන්සේ දැකගත්තෙමි.

5. හමුවට පැමිණියවුන් දැහැමින් සතුටු කිරීම:

ලොවුතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙත පැමිණෙන සැමදෙනා සම්පහන්සනය කිරීම බුද්ධ චරිතයේ විශේෂ ලක්ෂණයකි. අති ගරු පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ වෙත පැමිණෙන කවුරුත් ආපසු යන්නේ නිවුණු - සැනසුණු, ප්‍රීතියෙන් සතුටෙන් පිරි ඉතිරි ගිය, සතුටු මුහුණෙනි. හේතුව, පූජනීය මාහිමිපාණන් වහන්සේ ඉතා සුළු මොහොතක් තුළ කථා කරනත් මෙමතියෙන්-කරුණාවෙන් පිරිගත් දැහැමි වදනින් සංග්‍රහ කිරීමය. ඒ උතුම් මෙමතී වඩි කර්මය තුළින් මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ දැකගත්තේ ඔද වැඩිගත් ප්‍රසන්නතාවෙනි.

6. සමාධිගත දේශනා විලාසය:

1963 වර්ෂයේ අති පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සඟ පිරිස නව නමක් ගෝතම තපෝවනයේ වස් ඵලඹි වැඩ සිටියහ. තපෝවනාධිපති ස්වාමීන් වහන්සේ හෘදයාබාධයකින් සුව වූ අළුත බැවින් වෛද්‍ය උපදේශ අනුව ධර්ම දේශනා සඳහා වෙහෙස නොවූ අතර, සතිපතා ඉරු දින ධර්ම දේශනාව පැවරුණේ අති පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේටය. තෙසැත්තැ ඥාණ මාතෘකාවෙන් පැවැත්වෙන පැයකට සීමිත වූ එම ධර්ම දේශනයට සවන් දීම පිණිස විශාල පිරිසක් පැමිණි අතර, වස් ඵලඹි සිටි සඟ පිරිස ද බොහෝ සෙයින් සහභාගි වූහ. තෙසැත්තැ ඥාණ පාඩම් කරගත් මා ද අනිවාර්යයෙන්ම නිතිපතා බණට සවන් දුන්නේ ඉමහත් ගෞරවයෙනි. අති ගරු පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ ධර්ම දේශනාව පවත්වන පැය ගත වනු දූනෙන්නේ විනාඩි කීපයක් මෙනි. භාවනාවකින් ලැබිය යුතු විත්ත සමාධිය එම ධර්ම දේශනාවෙන් ලැබෙනුයේ නිරායාසයෙනි. එක වචනයක් නොපැටලී, ඉක්මන් ද නොවී පමා ද නොවී, මුතු වැලක් - මැණික් වැලක් අමුණන්නා සේ දහම් කරුණු නිවැරදිව පැහැදිලිව ඉදිරිපත් කරමින් පැවැත්වෙන එම දේශනාවට සවන් දීමේදී අවබෝධයන් සමග සිත වහා සමාධිගත විය. එනිසා තව-තවත් බණ ඇසීමේ අභිලාෂය දියුණු තියුණු වීමෙන් තුන් මාසය පුරා අසීමිත සතුටක් විඳගත්තෙමි.

ආනන්තරික සමාධි ඥාණය තෙක් අනුපිළිවෙළින් ඥාණ දේශනාව පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රී මුඛයෙන් පැවැත්වූණ අතර, එතැන් සිට තෙසැත්තැ ඥාණ නිමාව තෙක් දේශනාව මා හට පැවරුණි. පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ විසිතුරු ඥාණ දේශනා ආභාසයෙන් සිත පිරිගත් බැවින් සාර්ථකව දේශනා පන්තිය නිමවා, මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ වෙත ගුරු භක්තියෙන් ආශීර්වාද කෙළෙමි.

7. නො සිස් වචන හා ගැඹුරු ඇතුළත:

1962 අප්‍රේල් 1 ද නිමලව සිට මහියංගනය බලා අසුනමක් තරම් විශාල සඟ පිරිසක් සමග වඩින ගමනක් විය. ගල්දූව, නිමලව සහ මහියංගනය යන ස්ථාන තුනක පිළිවෙළින් පැවැති විශේෂ පින්කමෙක

අවසාන දිනයයි. අති ගරු පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ නිමලවදී උදරාබාධයකින් දැඩි සේ ගිලන්ව සිටත් මේ ගමනට සහභාගි වූ සේක් දැඩි අධිෂ්ඨානයෙනි. යන ගමනේදී කතරගම කිරිවෙහෙර වැදීමට ද යා යුතු විය. වේලාව පරෙස්සම් කළ යුතු බැවින් සඟ පිරිස මැණික් ගඟ ළඟ බසයෙන් බැස නොපමාව කිරි වෙහෙරට පිටත් වූහ. මාහිමිපාණන් වහන්සේද ශාරීරික දුබලතාවෙන්ම ඉතා සෙමින් කිරි වෙහෙර වෙත පිය නැඟු සේක.

එහෙත් සඟ පිරිස බොහෝ දුරට ඇත් වූහ. කිරි වෙහෙර සමීපයේ කුඩා අවන් හලක් ඉදිරිපිටදී සැදුහැවතකුගේ කාරුණික ඇරයුමකින් ගිලන්පස ටිකක් පිළිගැනීමට නැවතී හැරී බැලූ මාහිමි පාණන් වහන්සේගේ සමීපයේ සිටියේ මා පමණකි. වැඩ කටයුතු නිමවා මහියංගනයට වැඩ එහි නියමිත සාරාණිය පින්කම නිමවා ආපසු දනවුකන්දට වැඩම කළ මාහිමිපාණන් වහන්සේ බෝසත් ගුණ ඇති රණමුණි මවුපිය දෙපළ සමග විස්තර කරද්දී කතරගමදී ගිය දුෂ්කර ගමන ගැන සඳහන් කළ සේක. කිරි වෙහෙරට වඩින ගමනේදී සියලු සඟ පිරිස ඇත් වූ අතර තමන් තනි වූ බව සිතා බොහෝ දුර ගමන් ගත් බවත්, නැවතී හැරී බලද්දී මා පමණක් පසුපස ආරක්ෂාවට සිටිය බවත්, කවද හෝ තමන්වහන්සේගේ අවසාන මොහොතේ අරියධම්ම පිහිට වන බවත් ප්‍රකාශ කළ සේක. එය සැබැවින්ම නොසිස් වචනයක් වූයේ, එයින් 30 වසරකට පසු 92 අප්‍රේල් 30 ද අපවත් වන මොහොතේ ද අනිවාර්යෙන් ම ප්‍රියශීලී සබ්බමචාරීන් වහන්සේලා සමග නොකඩව පුරා පැය හයක් පිරිත් සජ්ඣායනා කරමින් උපස්ථාන කිරීමේ භාග්‍යය මටත් ලැබුණු බැවිනි.

ගම්හිරතම අධ්‍යාත්මයක් ඇතිව විසූ අති ගරු පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ පුරා මාසයක් පමණ ගිලන්ව සිටි නමුත් කිසි විටෙක කම්පා නොවූහ. කෙදිරියක් නැත. දැඩි වේදනාවක් පැවැති නමුත් කඳුළක් වැගුරුණේ ද නැත. හැඩිමක් නැත. නොඉවසිලිමත් වචනයක් නැත. "පරිඡණණ මිදං රූපං - රොග නිඤ්ඤං පහංගුරං", "රූපං අනිච්චං, වේදනා අනිච්චා, සඤ්ඤා අනිච්චා, සංඛාරා අනිච්චා, විඤ්ඤාණං අනිච්චං" යනාදී බුද්ධ වචනයක් ම ප්‍රකාශ කළ සේක. හිතවත් දයක පින්තැනියකු වේදනාව ගැන ඇසූ විට, "මේ දුක ගැන හය විමට අවශ්‍ය නැත. මේවා අවබෝධ කළ යුතු දේ" යයි ප්‍රකාශ කළහ. ඒකාන්තයෙන් උතුම් අධිගමයක් ලබා සිටි බව සත්‍යයකි.

අමා බින්දු...

අපවත් වීමට විනාඩි 15 පමණ කලින්, සීතලව පැවැති දේහය උණුසුම් බවට පත් විය. රත්වත් පාටින් අමුතු ම දිස්නයක් වැටිණ. උපස්ථායක පිරිසට පින් දීමක් වැනි දෙයක් විනාඩි 10 තරම් කාලයක් කියවූහ. නොවරදවාම මෙමඟි බුන්ම විහාර ධානයට සිත පැමිණියා යයි සිතමි. එදින පහළ වූ ප්‍රසන්න භාවය දවස් අටකින් ආදහනය කරන තුරු සම්පූර්ණයෙන් වෙනස් නොවී පැවතීමද ආශ්චර්යයකි.

මහා කාශ්‍යප මහ රහතන් වහන්සේගේ වර්තාපදනය අනුව අල්පේච්ඡතා, සන්තුෂ්ටිතා, සුභරතා, පව්චේකතා, විරියාරම්භාතාදී අසීමිත ගුණ ස්කන්ධයෙන් පරිපූර්ණ වූ සන්තාන ඇති, අති පූජනීය වූ මාතර සිරි ඥානාරාමාභිධාන මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ මා විසින් දක්නා ලද්දේ මහා කාශ්‍යප මහා රහතන් වහන්සේ වැනි අති ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අති උත්තම වූ කල්‍යාණ මිත්‍ර සංඝ පිතෘන් වහන්සේ නමක් වශයෙනි.

“සතං සමාගමො හොතු - යාව නිබ්බානපත්තියා”

“කායෙන වාචා විනෙන්ත
පමාදෙන මයා කතං
අභිච්ඡං බම මෙ භන්තෙ
උපජ්ඣාය වරුත්තම.”

මාහිමි දින පොතෙන්

* වැඩක් හොඳට සිදු වීමේදී සිතේ පහළවන උද්දමයන්, වැරදීමෙන් සිතේ පහළ වන බැගෑපත් ගතියන් ඇතැම් විට තදින් ප්‍රකට කෙරෙයි. ඇතැම්හු ඒවා යට කරගෙන ඇතුළත තැවීමෙන් කල් ගෙවති. ඇතැම්හු ධර්ම ස්වභාවය සලකා සිත නොපෙරළා සිටිති. මේ ආත්ම ගුණය මහාත්ම ලක්ෂණයෙකි. ඒ තත්ත්වය පැමිණීමට කල් ඇතුළු ධර්මය ගැන සිතා සිත දියුණු කරගත යුතුය.

(1978. 7. 28)

කහටගොල්ලැවේ ගල් පියුම අරණය සේනාසනාධිපති,
පූජ්‍ය දෙරණුව සුමනතිස්ස මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ
විසිනි.

අති පූජ්‍ය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාමානිධාන මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ වෙතින් පැවිදි - උපසම්පදාව ලැබ, සත්වසරක් පමණ මිතිරිගල නිස්සරණ වනයෙහි උන්වහන්සේගේ පා සෙවනෙහි සිටි මම හිමිපාණන් වහන්සේගේ විසිතුරු ගුණ රාශියක් දුටුවෙමි. ඒ මහගු ගුණ කීපයක් ප්‍රකට කෙරෙන සිද්ධීන් තුනක් පමණක් මෙහි සඳහන් කරන්නෙමි.

(1) අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේ වේවැල්දෙනියේ ආරණ්‍යයෙහි හුදෙකලාව වැඩ වසන විටකදී උන්වහන්සේ බැහැදැකීමට මම එහි ගියෙමි. එවිට උන්වහන්සේ එහි වූ කුඩා දූත ශාලාවෙහි පිල් අගුවෙහි හිඳගෙන කුඩා මුට්ටියක් ලිප තබාගෙන ගිනි මොලවන සැටි දුටුවෙමි. මම ගරු-සරු ඇතිව ළං වී සඤ්ඤාවක් කළෙමි. ඉක්මන් නොවී සුපුරුදු උපේක්ෂාවෙන් නැගිට මෙන් නෙතින් මා දෙස බැලූ මාහිමිපාණෝ, "මං මේ නෙල්ලි ගිලන්පස ටිකක් හදනවා" යි කීහ.

මේ මහා සංඝ පිතෘන් වහන්සේ කාන් කවුරුවත් නැතිව තනිවම තම වැඩ කරගන්නා ආකාරය තේරුම්ගත් මම සංවේගයට පත් වීමි. උන්වහන්සේට සිය කුටියට වඩින මෙන් ආරාධනා කොට, ඒ ගිලන්පස සකස් කරගෙන ගොස් පිළිගන්වා වැඳ "ස්වාමීන් වහන්ස, කැපකරුවකු නැතිව කරදරයි. තේද" යි ඇසුවෙමි.

එවිට මාහිමිපාණෝ තනිව විසීමේ අනුසස් රැසක් දේශනා කරමින්, පැරණි උතුමන් එකලාව සසුන් ගුණ වැඩු හැටි ද දැක්වූහ. "කැපකරුවන් සිටින විට, මවුන්ගේ ඉඳුම්-හිටුම්, කැම්-පිම් ආදී නොයෙක්

අමා බින්දු...

දේවල් ගැන සිතන්නට-යෙදෙන්නට වීමෙන්, අපේ විවේකයට බාධා වෙනවා. ඒ නිසා එකලාව විසීම ම උතුම්ය” යි වදාළහ.

මෙම අවස්ථාව තුළින් මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ අල්පේච්ඡතාව, සන්තුවිතීතාව, සුභරතාව, අසංසග්ගතාව, පවිචේකතාව, නිහතමානීකම වැනි ගුණ රැසක් දුටුවෙමි.

(2) නිස්සරණ වනයේ මුල් කාලයේදී මාහිමිපාණෝ ද දන් කිසි සඳහා දහ ශාලාවට වැඩමවූහ. දිනපතා උන්වහන්සේ දන් හලට වැඩමවාගෙන යාමට උන්වහන්සේගේ කුටියට පැමිණීම එද අපේ සිරිත විය. ඒ කාලයේ එම කුටියේ බිම සකැසී තිබුණේ ලෑලි තට්ටුවකිනි.

දිනක් වෙනද මෙන් අපි උදෑසන දන් සලට යාමට පෙර එම කුටියට ළඟා වන විට, ඇතිරිලි කැබලි හා සිදුරු වූ කොට්ටයක් ද කුටියේ සක්මනෙහි කෙටි බිත්තිය මත තිබෙනු දැක්කෙමු. ඒ ගැන මාහිමිපාණන් වහන්සේගෙන් විමසූ විට මෙසේ පිළිතුරු ලැබිණි:

“පෙර සංසාරයේදී මා අනුන්ගේ සැප නින්දට බාධා කිරීමේ විපාකයක් ඊයේ රැ මට ලැබුණා. රැ එකට පමණ නින්දේදී ම වේ ගඳක් දැනුණා. හෙමින් නැගිට බලන විට, විශාල වේ රැළක් ඇවිත් මේවා කාලා, එකට තද වී තිබුණා. කොට්ටය යට තිබුණු සංසාටිය බේරුණේ පුදුමයකින්! මම වේයන්ට හිංසාවක් නොවන විදියට හෙමින් හෙමින් පිසදමා ඉවර වනකොට, දහදිය දමා තිබුණා. ඒ නිසා ඇඟ සෝදගන්නා. එතකොට එළි වෙලා!

මේ වාගේ අවස්ථාවලදී කර්ම ගැන ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නට අපි පුරුදු විය යුතුයි. එයින් අපේ සිතට ලොකු සහනයක් දැනෙනවා. එහෙම නැතිව, මේ කුටි සැදවූ අයටත් සැදූ අයටත් බනින්නට - දෙස් කියන්නට ගියොත්, අපට සිදු වන්නේ අනාගතයේදී මිටත් වඩා දුක් විඳින්නටයි.”

ඒ අනුපේක්ෂිත කරදරයට මුණ පෑ අවස්ථාවේ අසල කුටියේ සිටි හික්ෂුවට හෝ කථා නොකර තමන්වහන්සේ ම වෙහෙස වී සියලු කටයුතු කරගත්හ.

ආපදාවකදී ධර්මය මෙනෙහි කොට සැනසීම, අනුන්ට දෙස් නොකීම, අනුන්ට කරදර නොකර තම කටයුතු තමන් ම කරගැනීම වැනි අගනා ගුණ මේ සිද්ධියෙන් හෙළි වෙයි.

(3) වරක් ස්ව-නිකායෙහි එක් සුප්‍රකට තෙරුන් වහන්සේ නමක් ගිහි ප්‍රභූන් පිරිසක් ද සමග නිස්සරණ වනයට පැමිණ අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ වැද පුද, එවකට හිස්ව තිබූ, නිකායේ උසස්තම පදවියක් සඳහා ඉදිරිපත් වන මෙන් ඉල්වා සිටියහ.

“මට මේ තරම් ලොකු දඬුවමක් දීමට මා කළ වරද කුමක්ද?”යි මාහිමිපාණෝ සන්සුන්ව විමසූහ. පැමිණ සිටි අය එකිනෙකා දෙස බලමින්, එසේ කීවේ මන්දැයි ඇසූ විට මෙසේ වදළහ.

“ඔය තනතුර මට ලැබුණොත්, මෙතෙක් මා විඳි විවේක සුවය මට අහිමි වෙනවා. මගේ අවසාන කාලය ගෙවන්නට වන්නේ අවිචේකයෙන්, ඉතින් මෙය මට දඬුවමක් නොවන්නේද? ”

මාහිමිපාණන් විවේකයටම නැඹුරු වීම, අල්පේච්ඡ වීම හා තනතුරු - කීර්ති - ලාභ - යස ආදියෙහි නොඇලීම ද මින් ප්‍රකට කෙරෙයි.

උතුරු පළාත් සීමාවට ආසන්නව පිහිටි, රුදුරු වන සතුන් ගහණ මහා වනය ගිලගත් පාළු අඩවියක්ව තිබූ පෞරාණික ගල්පියුම අරණය භූමියට අප මුලින් ම පිවිසියේ, අති පූජ්‍ය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ උපදෙස් පරිදි, මෙත්ත සූත්‍රය මෙනෙහි කරමිනි. වර්ෂ 1980 දී උන්වහන්සේ ද මෙහි වැඩමවා සිය උතුම් පා පහසින් මේ බිම පවිත්‍ර කළහ. පුරා අවු: 14 ක් තුළ කිසිදු උපද්‍රවයක් නොවී, මෙම අරණය සේනාසනය වර්තමාන තත්ත්වයට ගෙන ඒමට හැකි වීම සඳහා අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ කරුණා - මෙමඬි මහිමය ද නිසැකයෙන් ම හේතු වන්නට ඇත.

මාහිමි දින පොතෙන්

* මම මගේ සිත් සතන් කළමිබා නොගනිමි. සියලු සත්වු සැපයට කැමති වෙති යනු මම නිතර මෙනෙහි කරන්නෙමි.

(1975. 8. 14)

මාහිමි දින පොතෙන්

* යෝගාවචරයා නම් වින්ත භාවනාවක් ගෙනයන්නාය. ඔහුට පිහිට පිරිසිදු සීලයයි; උපකරණ විවේක ස්ථානයයි; ක්‍රියාව තැන්පත්කමයි. මේ කරුණු තිබෙද්දී එයින් වැඩ සලසා නොගන්නා, පමාවට වැටී පිරිහීමේ මග ගත් දුබල පුඟුලෙකි.

(1964. 10. 1)

* “ප්‍රමාණය ඉක්මගෙන සිතීම පරිහානියට හේතු වනු ඇත.” මේ උපදේශය වර්තමාන ජීවිත දෙස බැලීමෙන් මැනවින් ඔප්පු වෙයි. ජීවිතය නම් වූ ආයු සංස්කාරයන් ගෙවෙන්නේ ඉතා වේගයෙනි. මේ වේගය පරමාණුවක් තුළ වලනය දෙස සලකා බැලීමෙන් ඔප්පු වෙයි. වින්ත වේගය දන්නා පරමාර්ථ ධර්මය දන්නාට මෙය මැනවින් වටහාගත හැකිය. මේ තරම් ඉක්මනින් ගෙවෙන නාම රූප ධර්මයන්ගෙන් වැඩක් ගන්නවා නම් ධර්මයක එය යොදනු. නිකම් වැඩකට තැනි දේට එය නොයොදනු.

(1978. 5. 10)

* පිබිදීමෙන් එන ලෝකයට ආධ්‍යාත්මික තත්ත්වය පිළිබඳ අත්දැකූ පාඩම් කියාදීමට ශක්තිය ඇත්තන් විරල වීම ධර්මයට බලවත් පාඩුවෙකි. එක් එක් කෙනාගේ හැඟීම් උඩ ලියූ පත පොත ඔස්සේ, තනියෙන් ලියූ ලියුම්වලින්, එතරම් වැඩෙක් වේදැයි සිතාගැනීම අමාරුයි. එක් භාවනාවක් අනුව දියුණුවට ගිය කෙනකුත් වෙනතේ එයද ඉතා උසස් සේවයක් වෙනවා ඇත.

(1962. 6. 6)

* හික්ෂු ජීවිතය විස්තර කරන්නා බුද්ධ ධර්මය ඇතුළතින් දත යුතුය. මෙසේ නැතුව කිරීමෙන් විස්තරය බසින්ගේ අදහම් මගකටය. හික්ෂුවත් ඔහුගේ වැඩත් කාලානුකූලව සංස්කරණය වීම සුදුසුය. එහෙත් එය ශාසන පරමාර්ථයන් නොඉක්මවීමෙන් සිදු විය යුතුය.

(1962. 3. 13)

තලංගම ශාන්ති යෝගාශ්‍රමාධිපති,
පූජ්‍ය හබුරුගල ධම්මසිද්ධි මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ
විසිනි.

“යථා පි රහදෙ ගමිතීරො

විප්පසනො අනාවිලො

එවං ධම්මානි සුතවාන

විප්පසිදන්ති පණ්ඩිතා”

- (ධම්මපද : 82)

සෝ සයුරෙහි ගිලී දුක් විඳින සත්ත්වයින්ගේ සංඛ්‍යාව කිව නොහැකිය. සෝ සයුරෙහි පමණ ඉමක් කොනක් වශයෙන් දුක්විය කොහේ. එය අනන්තය; අප්‍රමාණය.

ජල සයුරේ පමණ පොත-පතෙහි දක්නට ලැබේ. එය යොදුන් අසුසාරදහසක් වශයෙනි. අසුසාර දහසක් යොදුන් ගැඹුරැති ජල සාගරයෙන් හතළිස්දහසක මතු කොටස වණ්ඩ මාරුතයෙන් කම්පනය වේ. පත්ලෙහි යොදුන් හතළිස්දහසක් මත්ස්‍ය රාජයන්ගෙන් වලනය වේ. මධ්‍යයෙහි වූ යොදුන් සාරදහසක ජලය කිසිවෙකින් කම්පා නොවේ. එම ජලය අතිශයින් පැහැපත්ය; අතිශයින් නිශ්චලය.

“සම්බුදු දහම් අසා දූත ඉගෙන ප්‍රතිපත්තිකාමී වූ පඬිවරයෝද අති පරිශුද්ධ සන්තාන ඇතිව නොකැළඹී නොසෙල්වී සිටිති.” එතුමු සෝ සයුරෙන් එතෙරව අමා මහ නිවන් තෙරට පැමිණෙති.

ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ මහෝපාධ්‍යාය, ශ්‍රී කල්‍යාණ යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ ප්‍රධානාචාර්ය පණ්ඩිත අති පූජ්‍ය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාමාභිධාන මාහිමිපාණෝ විප්‍රසන්න මනසක් ඇති, තාදී ගුණයන්ගෙන් පරිපෝෂිත මහා යතිවරයාණ කෙනෙකි. වර්තමාන භික්ෂු සමාජයෙන් සොයාගැනීමට දුර්ලභ සංඝ පිතෘවරයාණ කෙනෙකි.

අමා බින්දු...

පිරිස් බලය නිසා හෝ උගත්කම් නිසා හෝ ලාභ ප්‍රයෝජන නිසා හෝ අලාභ අපකීර්ති අප්‍රශංසාදිය නිසා හෝ උන්වහන්සේ කිසි විටෙක කම්පා නොවූහ. “ලාභාලාභෙන එකධ්‍යා-තාදියා සමණා මම” යන වූල සුභද්‍රාවන්ගේ ප්‍රකාශනය ද සනාථ කරමින් වැඩ විසූහ.

උන්වහන්සේ වැඩ විසූ සෑම වන සෙනසුනක් ම, විවේක සේනාසනයක් ම තමන්වහන්සේගෙන් බැබලුණේය. බොහෝ ජනයා උන්වහන්සේගේ කල්‍යාණ මිත්‍ර එකතුව ලබාගෙන සමථ-විපස්සනා භාවනා වඩා සැතපුණහ. පෙර - අපර දෙදිග විශාල හික්ෂු පිරිසක් උන්වහන්සේ ඇසුරෙන් භාවනා පුහුණුව ලබා ඉන් ප්‍රතිඵල ලැබූහ. එක් දිනක් ඇසුරු කළ අය නැවතත් වරක් උන්වහන්සේ හමු වන මොහොත අපේක්ෂා කළහ.

ඇතැම් විට විෂම ගති පැවතුම්වලින් ගහණ වූවෝ මාහිමිපාණන් රැවටීමට ද තැත් කළහ. එහෙත් එය නොදන්නාක් මෙන් ඉතා සියුම් ක්‍රමවලින් ඔවුන් නොමගින් වළක්වා සුමගට ගත්හ. භාවනා කිරීමට කැමති අය හමු වූ විට ඔවුන්ගේ සැනසුම පතා ඕනෑම පරිත්‍යාගයක් කිරීමට-කරවීමට පසුබට නොවූහ. මානසික අසහනයෙන් පෙළෙනවුන් හමු වූ විට හද පිරුණු කරුණාවෙන් - මෙමිත්‍රියෙන් ක්‍රියා කොට ඔවුන්ගේ අසහනය නැති කළහ. එනිසාම ඇතැම් ගෘහස්ථයෝ සසුන්ගත වූහ. ඇතැම්හු ලක්ෂ සංඛ්‍යාත ධන පරිත්‍යාගයෙන් ශාසනයට උපකාර කළහ.

දුරදර්ශී- ප්‍රතිභාපූර්ණ- විහිදී ගිය නුවණින් යුත්, මෙන්-කරුණා සිසිලෙන් සමන්වාගත මාහිමිපාණෝ ශාසනික කුදු මහත් වන පිළිවෙත කිරීමට ද පසුබට නොවූහ. අළුයමට පෙර අවදිව සංස්කෘත ශ්‍රේෂ්ඨ, පාලි ගාථා සජ්ඣායනා කිරීමටද අමතක නොකළහ. නිස්සරණ වනයෙහි දී ඇතැම් දිනක අලුයම හතරේ ගෙඩිය නාද කළහ.

භාවනාවට ප්‍රමුඛත්වයක් දී ක්‍රියා කළ මාහිමිපාණෝ සුදුසු අවස්ථාවේදී ආමිස පින්කම්ද කළහ. නිකාය භේදයෙන්, ජාති භේදයෙන්, ආගම් භේදයෙන් තොරව, තමන්වහන්සේගේ සේවය අපේක්ෂා කළ සෑමට එක සේ පිහිට වූ අති පූජ්‍ය පණ්ඩිත මහෝපාධ්‍යාය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාමාභිධාන මාහිමිපාණෝ ප්‍රාර්ථනීය බෝධියකින් සැනසුම් සුවය ලබන්නෝ!

මිනිරිගල නිස්සරණ වන අරණ්‍ය සේනාසනාධිපති, කර්මස්ථානාචාර්ය,
පූජ්‍ය පානදූව බේමානන්ද මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ
විසිනි.

මා දුටු අති පූජ්‍ය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාමාභිධාන මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ,

1. බුදුරජාණන් වහන්සේ ලිච්ඡවීන් අමතා වදල දුර්ලභ පුද්ගල රත්න පසින් සතරක් මනා සේ තැන්පත් කළ, ඔප දැමූ, සද දිලියෙන මැණික් කරඩුවෙකි.
2. වචනයේ පරිසමාප්ත සාර්ථයෙන් ම කල‍්‍යාණ මිත්‍ර මහෝත්තමයෙකි.
3. ශ්‍රේෂ්ඨතම මහා විද්‍යාඥයෙකි.
4. විමුක්ති ගවේෂකයකු නොව, විමුක්ති කාමියෙකි. උත්තරීතර විමුක්තිය හඳුනාගත්, විමුක්ති මාර්ගයේ බොහෝ දුර ගමන් කළ වීර පුරුෂයෙකි.
5. කී නොකී නොයෙක් ලෙසින්, බුන්ම භූතයෙකි. (=ගුණ නුවණින් උසස් වූවෙකි.)

මා මෙසේ කියන්නේ අනුමානයෙන් නොවේ; ප්‍රත්‍යක්ෂයෙනි. ඒ ප්‍රත්‍යක්ෂය ලැබුණේ මාහිමිපාණන් වහන්සේ ඇසුරෙනි. ඒ ඇසුර ලැබුණේ පැවිදි වීමෙන් පසුවය. පැවිදි වීමෙන් පසු වරින් වර කඩින් කඩ ලැබූ ඇසුර, මිනිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුන බිහි වීමෙන් පසු යාවච්ඡව විය. පුරා පස්විසිවසරක් මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ පා සෙවණ ලැබූ මම මාහිමිපාණන් වහන්සේ දුටු සැටියෙන්ම කියා පාන්නෙමි. අතිශයෝක්තියක් හෝ අත්තනෝමතිකයක් හෝ මෙහි නැත. අත්තනෝමතිකයෙන් හෝ අතිශයෝක්තියෙන් හෝ මාහිමි වර්තය සැරසීම, ස්වභාවයෙන් ම සුවදවත් වූ වර්ණවත් වූ මලක් සායම් කිරීම වැනි අමනකමකි.

අමා බින්දු...

ඔප්පුව...

(1). මා දුටු මාහිමිපාණෝ ධර්මයෙන් සැනසුණු ධර්ම මූර්තියකි. එබැවින් මා දුටු සැටි නිවැරදි බව ධර්මයෙන් ම ඔප්පු කළ හැකිය.

දිනක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලිච්චීන් අමතා දෙසූහ. "ලිච්චීනි, මේ පඤ්චවිධ රත්නයන්ගේ පහළ වීම ලෝකයේ දුර්ලභය. කවර පසෙක්ද යත්; තථාගත අර්හත් සම්බුදු කෙනකුන්ගේ පහළ වීම දුර්ලභය. ඒ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද ධර්මය පරහිත සාධනය සඳහා දේශනා කරන්නා වූ පුද්ගල තෙමේත් දුර්ලභය. එසේ දේශනා කරන ලද්ද වූ ධර්මය තේරුම්ගන්නා අයත් දුර්ලභය. එසේ තේරුම්ගත් අය අතුරෙන් ද ලොවුතුරා දහමට අනුව පිළිපදින්නා වූ ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපන්නයෝත් දුර්ලභය. කෘතඥ වූ කෘතචේදී පුද්ගලයෝත් ලෝකයෙහි දුර්ලභය.

ලිච්චීනි, ලෝකයෙහි මේ පඤ්චවිධ රත්නයන්ගේ පහළ වීම ඒකාන්තයෙන් දුර්ලභ වෙයි."

-(අංගුත්තර නිකාය: පඤ්චක නිපාතය)

මෙසේ වදළ දුර්ලභ රත්න පඤ්චකයෙන් පළමුවෙනි රත්නය සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ ම බව කිව යුතු නොවේ.

තමන්වහන්සේගේ සැප - පහසුකම් හා විවේකය ගැන ස්වල්ප මාත්‍රයකුදු නොතකා දිනපතා වෙත පැමිණෙන නේවාසික ගිහි පැවිදි යෝගාවචර පිරිසට ඔවුනොවුන්ගේ තතු විමසා ඊට සුදුසු පරිදි වෙනවෙනම කරන දේශනා හා සාකච්ඡා හැර, භාවනා උපදෙස් ගනු රිසියෙන් දිනපතා පිටතින් පැමිණෙන පිරිස්වලට සුදුසු පරිදි වෙන වෙනම කරන දේශනා හා සාකච්ඡා ද දිනපතා සියගණනින් පැමිණෙන ප්‍රත්‍ය දයකයනට කරන දේශනා ද පක්ෂයකට - මසකට - සතියකට වරක් වශයෙන් පොදුවේ සියලුදෙනාට කරන දේශනා ද යන සියල්ල අප මාහිමිපාණෝ පරහිත සාධනය පිණිස ම දෙසූහ. එහෙයින් අප මාහිමිපාණන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ දෙවෙනි දුර්ලභ පුද්ගල රත්නය වශයෙන් මම දුටුවෙමි. ඒ දෙසුම් ඇසූ, උන්වහන්සේ ලිච්චි ලොකු කුඩා දහම් පොත් කියවූ, දෙස්-විදෙස්ගත සත්පුරුෂයෝ ම-බසට සාක්ෂි දරත්.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ ධර්මය තේරුම්ගත් බහුශාක පුද්ගල රත්නාවලිය හෙබවූ අමීල-නිමල - කැපී පෙනෙන පුද්ගල රත්නයකි, අප

මාහිමිපාණෝ. ඒ බව උන්වහන්සේ ඇසුරු කළ ත්‍රිපිටකධාරීහු වෙසෙසින් දනිත්. මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ තුන්වෙනි දුර්ලභ පුද්ගල රත්න භාවය ද අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ කෙරෙහි මම දුටුවෙමි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ ධර්මය තේරුම්ගත් අය අතුරෙන් ලොවුතුරා දහමට අනුව පිළිපදින ඒකාන්ත ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්නයක දක්වනහොත් අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ දෙසට කෙළින් ම ඇඟිල්ල දික් කළ හැකි ය.

ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ ප්‍රධානාචාර්ය ධුරයෙන් හා මිනිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුන්හි ප්‍රධාන කර්මස්ථානාචාර්ය ධුරයෙන් පුදනු ලැබීම ද එය ඉවසීම ද අප මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ත භාවය තිර කරයි.

මාහිමිපාණන් වහන්සේ වෙතින් ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තිය හදුරා උසස් තත්වයනට පැමිණියා වූ ද පැමිණීමට වෙර වඩන්නා වූ ද ගිහි - පැවිදි යෝගාවචරයෝ ශ්‍රී ලංකාවේ මෙන් ම විදේශයන්හි ද ඇත්තාහ. මා දුටු මාහිමිපාණෝ ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියකු වශයෙන් ම ජීවත් වූහ. මෙසේ අප මාහිමිපාණන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සතරවෙනි දුර්ලභ පුද්ගල රත්නය ලෙසින් ද දුටුවෙමි.

අප මාහිමිපාණෝ කළ ගුණ දත්, කළ ගුණ සැලකූ උසස් ම සන්පුරුෂයෙකි. ආමිසයෙන් සැලකීමය, නිරාමිසයෙන් සැලකීමය, ආමිස - නිරාමිස දෙකින් ම සැලකීමය යි මාහිමිපාණන්ගේ කළ ගුණ සැලකීම ත්‍රිවිධාකාරයි. හික්ෂු සාමණේරාදීන්ට සහ කැපකරුවනට සැලකීමේදී ඇතැම් විට ආමිසයෙන් ද ඇතැම් විට නිරාමිස (ධර්ම) යෙන්ද ඇතැම් විට ඒ දෙකින් ම ද සැලකූහ. කිසිම දයකයකුට හෝ දයිකාවකට හෝ නැයකුට හෝ ආමිසයෙන් නොම සැලකූහ. ඒ කිසිවකු අප මාහිමිපාණන් වහන්සේගෙන් ආමිසයක් පැතු බවක් ද නොදනිමි. ඒ හැම දෙනාට ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවවාදනුශාසනා පරිදි මූල යහපත් වූ මැද යහපත් වූ අග යහපත් වූ නිවනට පමුණුවන්නා වූ ධර්මයක් ම දේශනා කළහ. මෙසේ අප මාහිමිපාණන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ පස්වෙනි දුර්ලභ පුද්ගල රත්නයෙහි ලාක් දුටුවෙමි.

“මා දුටු මාහිමිපාණෝ බුදුරජාණන් වහන්සේ ලිච්ඡවීන් අමතා වදළ දුර්ලභ රත්න පසින් සතරක් තැන්පත් කළ කරඬුවෙකි” යි කීමේ තේරුම දැන් ඔබට වැටහී ඇත.

අමා බින්දු...

මැණිකෙන් කරඬුවත් කරඬුවෙන් මැණිකත් ඒ දෙකින් අවටත් එළිය වූ සැටි කොතරම් ආශ්චර්යද? ඒ එළියෙන් පුද්ගල සන්තාන දහස්ගණන් එළිය වූ සැටි අපි දනිමු!

තථාගත ධර්මය තේරුම්ගැනීමය, පරහිත බාධනය පිණිස දහම් දෙසීමය, ධම්මානුධම්ම ප්‍රතිපත්තියෙහි යෙදීමය, කළ ගුණ සැලකීමය, යන සිවු වැදෑරුම් රත්නයන්ගේ ප්‍රභාවයෙන්, අපවත් වූ අප මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ සන්තානය කෙලෙස් මළ පහ වීමෙන් අතිශයින් ප්‍රභාස්වර විය. ඒ අමිල-විමල නිමල රත්නයේ පබසර කැලුම් අදත් දස දෙස විහිදේ.

(2). “මා දුටු මාහිමිපාණෝ වචනයේ පරිසමාප්ත සාර්ථයෙන් ම කල්‍යාණ මිත්‍ර මහෝත්තමයෙකි’ යි කියේ,

“පියො ව ගරු භාවනීයො - වතතා ව වචනකම්මො
ගමිතං ව කථං කතතා - නොවධ්ධනෙ නියොජයෙ”

යනාදීන් දැක්වෙන කල්‍යාණ මිත්‍ර ගුණ සම්භාරය සම්පූර්ණයෙන් ම මාහිමිපාණන් වහන්සේ කෙරෙහි පිහිටා තුබූ නිසයි. තමාගේ සීල සම්පත්තියෙන් ආශ්‍රිතයනට ප්‍රිය වේ ද, එහෙයින් ම ගරු වන්නේ ද, ගුණ වශයෙන් ගරු බුහුමන් කටයුතු වේ ද, ආශ්‍රිතයන්ට අවවාද වශයෙන් කරුණු කියනසුලු වේ ද, චෝදනා වශයෙන් විවාළ ප්‍රශ්න ඉවසනසුලු වේ ද, චතුරාර්ය සත්‍ය-ප්‍රතීත්‍ය සමුත්පාදදී ගැඹුරු ධර්ම කථා කියනසුලු වේ ද, තමන්වහන්සේ ඇසුරු කරන්නවුන් අස්ථානයෙහි නොයොදන්නේ වේ ද, ශ්‍රද්ධා - ශීල - ශාත - ත්‍යාග - චීර්ය - ස්මෘති - සමාධි - ප්‍රඥ ආදී ගුණයන්ගෙන් සමන්විත වේ ද, ඒකාන්තයෙන් හිත වැඩ ම සොයන්නේ වේ ද, අතවැසියන්ගේ අභිවාද්ධිය ම පතන්නේ වේ ද, යනාදී ගුණයන්ගෙන් යුක්ත වූයේ කල්‍යාණ මිත්‍ර නම් වේ.

(3). “මා, දුටු මාහිමිපාණෝ ශ්‍රේෂ්ඨ විද්‍යාඥයෙකි” යි කීම මේ කාලයේ හැටියට සිනාවට හෝ උපහාසයට හෝ කරුණු විය හැකිය. එසේ වේවා. මා දුටු සැටි කීම මගේ යුතුකමයි.

අද විද්‍යාව යයි කියනුයේ බොහෝ සෙයින් ම දුව-දුවා සංඛ්‍යාත භෞතික කොටසින් සංයෝගය, විසංයෝගය හා විකෘතිය ඔස්සේ දියුණු වී ඇති කාර්මික දැනුම් සම්භාරයටය. එය විද්‍යාවේ එක් අංශයකි. එය මිනිසාගේ යහපතට වඩා අයහපතට හේතු වී තිබෙන සැටි, "පන්ලක්ෂයක් පමණ ලොව ශ්‍රේෂ්ඨ විද්‍යාඥයන් සහ තාක්ෂණිකයන් මිනිසාත් ලෝකයත් විනාශ කරන අවි-ආයුධ නිපදවීමට හැම මෙහෙතක් ම යොදවන බව හෙළි වී තිබෙනවා" යනාදී නිවේදනයන්ගෙන් ප්‍රකට වී තිබේ. අද ලොව පිළිගත් එක් ශ්‍රේෂ්ඨ විද්‍යාඥයකු තමාගේ දක්ෂකමත් විද්‍යාවේ හාස්කමත් හුවා දැක්වූයේ, "එක් බොක්කමක් තද කිරීමෙන් ලෝකයේ තුනෙන් එකක් මොහොතකින් විනාශ කිරීමේ ශක්තිය අද හෙට ම අපට ලබාගත හැකිය." යනුවෙනි. මෙසේ කියා අවුරුදු ගණනක් ගත විය. ලෝකය විනාශ වූ කල්හි තමාට අත් වන ඉරණම කුමක් ද යනු තේරුම්ගැනීමට තරම් නුවණක් නැති මොවුන්ට ශ්‍රේෂ්ඨ විද්‍යාඥයෝ යයි කීම හරිද? මා දුටු මාහිමිපාණෝ ලෝකය වනසා තමාත් වැනසෙන ජාතියේ විද්‍යාඥයෙක් නොවෙති; තමා සැනසී ලෝකයාත් සැනසූ ශ්‍රේෂ්ඨ විද්‍යාඥ පෙරහැර එළිය කළ මහා විද්‍යාඥයෙකි.

විද්‍යාඥයා යනු දත යුතු දෙය නිවැරදිව දන්නා ඥානයයි. ආර්ය විද්‍යා, තිරශ්චිත විද්‍යා යනුවෙන් විද්‍යා දෙවර්ගයෙකි. එහි ආර්ය විද්‍යා නම් ත්‍රි - විද්‍යා, අෂ්ට - විද්‍යා යි. ඒ හැර ලෝකයේ ඇති අන් සියලු විද්‍යා තිරශ්චිත විද්‍යායි. විද්‍යාව මෙසේ බෙදා වදාළ සේක් පෙරදිග මහා විද්‍යාඥයා වූ ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේය. (තිරශ්චිත විද්‍යා කවරේදැයි සාමඤ්ඤඵල, අම්බට්ඨ ආදී සූත්‍රයන්ගෙන් දත හැකිය.)

"මා දුටු මාහිමිපාණෝ ශ්‍රේෂ්ඨ විද්‍යාඥයෙකි" යි කීවේ බුද්ධ පුත්‍රයකු විසින් නොදත යුතු, අත නොගැසිය යුතු, තිරශ්චිත විද්‍යා අරභයා නොවේ: දුක් කෙළවර කරනු කැමැති බුද්ධ පුත්‍රයකු විසින් ඒකාන්තයෙන් දත යුතු ත්‍රිවිද්‍යා - අෂ්ට විද්‍යා දත් හෙයින්.

එහි ත්‍රිවිද්‍යා නම්: 1. තමන්ගේ ද අනුන්ගේ ද පෙර විසූ කඳ පිළිවෙළ දන්නා වූ පූර්වේනිවාසානුස්මාහි ඥානය, 2. ඒ ඒ භවවලින් සැව, කම් වූ පරිදි නැවත ඒ ඒ භවවල උපදින සත්ත්වයන් දක්නා වූ දිව්‍යචක්ෂුරහිඥානය, 3. දුක්ඛ - සමුදය - නිරෝධ - මාර්ග යන චතුරාර්ය සත්‍යයන් තත් වූ පරිදි දැනගන්නා වූ අර්හත් මාර්ග ඥානය (=ආශ්‍රවක්ෂයකරඥානය) යන මේ තුනයි.

අමා බින්දු...

අෂ්ට විද්‍යා නම්: 1. විදර්ශනා ඥානය, 2. මනෝමය සෘද්ධි ඥානය, 3. සෘද්ධිවිධ ඥානය, 4. දිව්‍යශ්‍රෝතඥානය, 5. පරචිත්ත විජානන ඥානය සහ ඉහළින් දැක්වූ ත්‍රිවිද්‍යාවය යන ඥාන අටය. මේවා උත්තර මනුෂ්‍ය ධර්ම වශයෙන් ද හඳුන්වනු ලැබේ.

අප මානිමිපාණන් තමන්වහන්සේ තුළ උත්තරී මනුෂ්‍ය ධර්ම ඇතැයි ප්‍රකාශ කොට නැත. තමන්වහන්සේ හුවාගැනීමේ වශයෙන් සිල්වත්කම්, ගුණවත්කම්, දෑන - උගත්කම් ආදිය නොඇගවීම මානිමිපාණන් වහන්සේගේ විශිෂ්ට ගුණයෙකි. අෂ්ට විද්‍යායෙහි අටවැන්න වූ අර්හත් මාර්ග ඥාන ප්‍රතිලාභය සඳහා පෙරැම් පුරන ශ්‍රාවකයකු විසින් පිරිය යුතු විද්‍යා පක්ෂයට අයත් පාරමිතා සම්පූර්ණ කිරීමේ වශයෙන්, නාම -රූප, ස්කන්ධ, ආයතන, ධාතු, ඉන්ද්‍රිය, සත්‍ය, පච්චි ව සමුප්පාද ආදි ගැඹුරු ධර්මයන් පිරිසිඳ දැක් මානිමිපාණෝ යථෝක්ත අෂ්ට විද්‍යාවෙහි පළමුවැන්න වූ විදර්ශනා ඥානය සම්පාදනය කළහ. එසේම විදර්ශනා ඥානාදී අෂ්ට විද්‍යා ප්‍රතිලාභයෙහි ලා සම්පාදනය කළ යුතු විද්‍යා මූලධර්ම සංඛ්‍යාත දන සීල - සමාධ්‍යාදී වරණ ධර්මද යථායෝග පරිදි සම්පාදනය කළ මානිමිපාණෝ ප්‍රායෝගික අන්දකීම සහිතව ම ගිහි - පැවිදි ශිෂ්‍යයනට භාවනා උපදෙස් දුන්හ.

මා දුටු මානිමිපාණෝ ශ්‍රේෂ්ඨ විද්‍යාඥයෙකැ, යි ඔප්පු කිරීමට වැඩි රචනා කුමටද? තමන්වහන්සේගේ ම හෝ තමන්වහන්සේගේ උපදේශකත්වයෙන් බිහි වූ හෝ කෘතීන් වූ “විදර්ශනා පරපුර”, “සප්ත විශුද්ධි හා විදර්ශනා ඥාන,” “ශමථ - විදර්ශනා භාවනා මාගීය,” “ආනාපානසති භාවනා”, “සත් අනුපස්සනා”, “අවිධාරස මහා විපස්සනා” (අමුද්‍රිතයී), යනාදී ලොකු කුඩා පොත් රැස ම ප්‍රමාණවත් වෙයි.

ආලෝකයට අඳුර මෙන් විද්‍යාවට ද විරුද්ධ ධර්මයක් ඇත. එනම් අවිද්‍යාවයි. අවිද්‍යාව යනු කිමැයි බොහෝදෙනා නොදනිති. ඇතැම් විද්‍යාඥයෝ ද නොදනිති. අවිද්‍යාව නොදත් විද්‍යාඥයා සම්පූර්ණ විද්‍යාඥයෙක් නොවේ. විද්‍යාවේ මූලා වූවෙකි; අතිශයින් මූලා වූවෙකි.

විද්‍යාව නිවැරදිව හඳුරන්නකු විසින් විද්‍යාවට ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ අවිද්‍යාව ගැන ද මනා දැනුමක් ඇති කරගත යුතුය. එසේ නොදනහොත් අවිද්‍යාව විද්‍යා වේශයෙන් හිතවතකු, මිත්‍රයකු, අනුභාසකයකු නොහොත් මාර්ග දේශකයකු මෙන් ඉදිරිපත් වී විද්‍යා මාර්ගයේ පෙරමුණ ගෙන විද්‍යාර්ථ පුද්ගලයා මූලා කොට නොමග යවා තමා (අවිද්‍යාව) ම නැගී

සිටිනු ඇත. අවිද්‍යාව නැගී සිටි කල්හි විද්‍යාව (=ප්‍රඥාව) කැලඹ නැත. එහෙයින් පුද්ගලයා මහා මෝඩයෙක් වෙයි; සකල ලෝකයාගේ ම සතුරෙක් වෙයි. ලෝකය එබඳු පුද්ගලයන්ගෙන් පිරී යන සැටි අපට පෙනේ. පිස්සු මිනිසාට තමාගේ පිස්සුව නොදැනේ. එමෙන් අවිද්‍යාව ඇති පුද්ගලයාට තමාගේ අවිද්‍යාව නොදැනේ. ඔහුට දැනෙනුයේ අවිද්‍යාව විද්‍යාව ලෙසිනි. නොරහත් සියලුදෙනා කෙරෙහි ම අවිද්‍යාව ඇත. එහෙත් අඩු-වැඩිකම් දක්නා ලැබේ.

අවිද්‍යාව හඳුනාගත් අප මානිමිපාණෝ දුක නොදැනීමය, දුක් ඇති වීමේ හේතුව නොදැනීමය, දුක්ඛ නිරෝධය නොදැනීමය. දුක්ඛ නිරෝධයට පැමිණීමේ ක්‍රමය නොදැනීම ය, තමාගේ ස්කන්ධ පරම්පරාවෙහි පූර්ව කොට්ඨාසය නොදැනීමය, අනාගත කොට්ඨාසය නොදැනීමය, අතීතානාගත දෙකොට්ඨාසය ම නොදැනීමය, ස්කන්ධ පරම්පරාවේ හේතු එල ක්‍රමය වන පටිච්ච සමුප්පාද ක්‍රමය නොදැනීමය යන අටාකාර අවිද්‍යාව ද දක්න. (-ධම්මසංගණි) එපමණක් නොව, ඛන්ධ සංයුත්තයෙහි සහ වෙනත් නොයෙක් තැන්හි ආ ක්‍රමයෙන් ද අවිද්‍යාව මේ යයි දැනගත්ත. මා දුටු මානිමිපාණෝ මෙසේ විද්‍යා - අවිද්‍යා දෙක ම දැනගත් මහා විද්‍යාඥයෙකි.

මෙසේ ස්වලක්ෂණ වශයෙන් අවිද්‍යාව හඳුනාගත් අප මානිමිපාණෝ අංගුත්තර නිකාය දසක නිපාතයේ අවිද්‍යා සූත්‍රයේ දැක්වෙන පරිදි අවිද්‍යාවගේ ආහාර ද අවිද්‍යාව වැඩෙන සැටි ද ගැඹුරට ම දක්න. එහි දැක්වෙන පරිදි අවිද්‍යාවගේ ආහාරයෝ නවදෙනෙකි. ඔහු නම්, 1. අසත්පුරුෂ සේවනය, 2. අසද්ධර්ම ශ්‍රවණය, 3. අශුද්ධාව, 4. අයෝනිසෝ මනසිකාරය, 5. අසිහිය, 6. අසම්පජ්ඤ්ඤය, 7. ඉන්ද්‍රිය අසංවරය, 8. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතය, 9. පඤ්ච නීවරණ යන මොහුයි. මේවා අනුපිළිවෙළින් එකිනෙකට ප්‍රත්‍ය වීමෙන් අවිද්‍යාව පිරෙයි.

කියන ලද පරිදි විද්‍යා - අවිද්‍යා දෙකේ නිපුණ වූ කුශාල බුද්ධිමත් අප මානිමිපාණෝ අවිද්‍යාව ප්‍රදළනය කරන තියුණු ආයුධය මුවහත් කිරීමෙහි යෙදී සිටියහ. අවිද්‍යාව ප්‍රදළනය කළ හැකි ආයුධය නම් විද්‍යාව හෙවත් ප්‍රඥාවයි. ආයුධය මුවහත් කිරීම නම් අර්හත්වය දක්වා විදසුන් වැඩීමයි. අප මානිමිපාණන් වහන්සේගේ ප්‍රඥ පාටවය විදහා පැමෙහි කවරෙක් සමත් වේද? එය එතරම් ම ගැඹුරුයි; තියුණුයි; විසිතුරුයි; නිස්කලංකයි. තමන්වහන්සේගේ නාමයෙන් ම ඒ බව ප්‍රකට කළහ. මානිමිපාණන් වහන්සේගේ කාය, වාග්, මනා; කර්ම සියල්ල ඥානගතිකයි.

අමා බින්නද...

“ඉක්මන් තීරණ නොගත යුතුය” යි ඔවා දුන්හ. “අසවලාට ද කියන්නැ” යි විධාන කළහ. “ප්‍රත්‍ය ශක්ත” කතුවරයා

“අක්‍රෝධමාරෝග්‍ය ජිවිතයන්වං

දයාකෘතිය සර්ව ජනප්‍රියන්වං

නිර්ලෝභී දතා භය ශෝක මුක්තිර්

ඥානප්‍රභේද දශ ලක්ෂණානි” යි

කීවේ අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ දැකීමෙන්දැයි නොදනිමි. ඒ ග්ලෝකයෙන් ප්‍රකාශිත, ක්‍රෝධ නැති බවය, නිරෝගී බවය, දිනන ලද ඉඳුරන් ඇති බවය, දයාවන්ත බවය, ඉවසීමය, සියල්ලන්ට ප්‍රිය බවය, ලෝභ නැති බවය, ත්‍යාගවන්ත බවය, භය නැති බවය, ශෝක නැති බවය යන ඥාණවන්තයාගේ හෝ ඥාණයාගේ දශ ලක්ෂණය අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ කෙරෙහි සම්පූර්ණයෙන් පිහිටා තිබූ සැටි මම දනිමි.

ඇඟ රෝගී වූවන් සිය පියාණන් වූ මහ වෙද මහතා (=බුදුරජාණන් වහන්සේ) ගේ උපදෙස් ඒ වූ පරිද්දෙන් අනුගමනය කළ මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ සිත අවසන් හුස්ම දක්වා ම අරොග විය.

(4). මා දුටු මාහිමිපාණෝ විමුක්ති ගවේෂකයෙක් නොවේ; විමුක්ති කාමියෙකි. උත්තරීතර විමුක්තිය හඳුනාගත් ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂයෙකි. “විමුක්තිය යනු අෂ්ට සමාපත්ති සංඛ්‍යාත චිත්තයාගේ අධිමුක්තිය සහ නිර්වාණයයි.” ශ්‍රී සිද්ධාර්ථ තාපසතුමාණෝ දීර්ඝ - කාලීන ගවේෂණයකින් පසු නිවන සොයාගත්හ. ඒ සොයාගැනීමත් සමගම තාපසතුමාණෝ බුද්ධ නම් වූහ; සර්වඥ වූහ. නිවන් සොයමින් දඹදිව පුරා සැරිසැරූ කෝලීන - උපතිස්ස ආදී බොහෝ දෙනා එය පිළිගත්හ; තම-තමන්ගේ ගවේෂණ ක්‍රියා බහා තැබූහ; බුදුරජාණන් වහන්සේ වදළ විමුක්තිය ම කැමති වූහ. ඒ එසේ නොපිළිගන්නා වූ විමුක්ති ගවේෂකයා ශ්‍රද්ධාවන්තයෙක් නොවේ. අප මාහිමිපාණෝ ඒකාන්තයෙන් ශ්‍රද්ධාවන්තයෙකි. එහෙයින් විමුක්තිකාමියෙකි.

මෙසේ ස්වරූප වශයෙන් විමුක්තිය හඳුනාගත් විමුක්තිකාමී වූ අප මාහිමිපාණෝ විමුක්තියගේ ආහාර පිළිබඳව ද එයින් විමුක්තිය වැඩෙන හැටි ද දන් විශේෂඥයෙකි. යට කී අවිද්‍යා සූත්‍රයෙන් අපට එය දත හැකිය. විමුක්තියගේ ආහාරයෝ දසදෙනෙකි. ඔහු නම්, 1. සත්පුරුෂ සේවනය, 2. සද්ධර්ම ශ්‍රවණය, 3. ශ්‍රද්ධාව, 4. යෝනිසො මනසිකාරය, 5. සතිය, 6. සම්පජ්ඤා, 7. ඉන්ද්‍රිය සංවරය, 8. ත්‍රිවිධ සුවර්තය, 9. සතර සතිපට්ඨානය, 10. සත්ත බොජ්ඣංග යනු මොහුයි. මේවා අනුපිළිවෙලින් එකිනෙකට පාදක වීමෙන් විමුක්තිය සපිරෙයි.

අප මාහිමිපාණෝ විමුක්ති මාර්ගයට පිළිපත් සේක්, ජීවිතාන්තය දක්වා සතර සතිපට්ඨානයෙන් තොර නොවුහ. මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ඉරියව් පැවැත්මය, කථාවය, ප්‍රායෝගික අත්දැකීම් සහිතව දෙන භාවනා උපදෙස් යනාදී නොයෙක් කරුණින්, මාහිමිපාණන් විමුක්ති මාර්ගයේ බොහෝ දුර ගිය වීර පුරුෂයකු බව දීර්ඝකාලීන සම්පාශ්‍රයෙන් මට දත හැකි විය.

(5). “කී නොකී නොයෙක් ලෙසින් මා දුටු මාහිමිපාණෝ සත්තකින් ම බුන්මහුතයෙකි. (ගුණ නුවණින් උසස් වූ උතුමෙකි)”

මා මිනිරිගල නිස්සරණ වනයේ නිත්‍ය වාසයට පැමිණියේ අති සුජනීය අප මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ පැමිණීමෙන් එක් දිනකට පසුවය. ස්වාමීන් වහන්සේ වෙනුවෙන් ඉදි වූ විශේෂ කුටියෙහි වැඩ නොනිමි බැවින් තරමක් පහසුකම් ඇති සාමාන්‍ය කුටියක ස්වාමීන් වහන්සේ වැඩ සිටියහ. දින කීපයකට පසු ස්වාමීන් වහන්සේ වෙත කුටියකට වැඩම කළහ. ඒ කුටිය එතරම් පහසු නැත. එක් උදෑසනෙක ස්වාමීන් වහන්සේට උපස්ථානය සඳහා සිරිත් පරිදි මම එහි ගියෙමි. එහිදී මට දක්නට ලැබුණේ කොට්ට-මේට්ට ඇතිරිලි ඇ කිසිවක් නැතිවැ බිම ඇතුරු පැදුරු කබලෙක සැතපී සිටි මාහිමිපාණන් වහන්සේය. මම ප්‍රශ්න කෙළෙමි.

අමා බින්දු...

මම: “ස්වාමීන් වහන්ස, මොකද මේ බිම?”

ස්වාමීන් වහන්සේ: “ඇදේ වේයෝ.”

මම: “ඇයි අර කුටියෙන් මෙහාට වැඩියෝ?”

ස්වාමීන් වහන්සේ: “අර නමට භාවනා කිරීමට ඒ කුටිය ඇත්නම් හොඳයි කිව්ව.

භාවනා කරන ඇත්තන්ට පුළුවන් තරම් සැප පහසුකම් දෙන්න එපායැ”

තමන් වහන්සේට ඇති වූ කරදර අඛණ්ඩව රේණුවක් තරම්වත් දෙමිනසක් ඇති වූ බව මම නොදිටිමි. සැප පරිත්‍යාගයක හැටි! මම කොට්ට මෙට්ට ආදිය අස් කොට ඇද සුද්ධ කර දී වැද පිටත්ව ගියෙමි. කැපකරුවන්ට ද දැන්වූයෙමි. (මේ සිද්ධිය දන්නේ මා පමණයි.) දැන් මෙන් එද නිස්සරණ වනය යෝගාවචරයින්ගෙන් පිරී තිබුණේ නැත. එකී ශිෂ්‍යයා නිසා අප මාහිමිපාණන් වහන්සේට වෙනත් නොයෙක් කරදර ඇති විය. සියල්ල සතුටින් ඉවසූ සේක, දුහද නොවූහ.

“අමිත ගුණ නුවණ යුතු උතුමෝ	පබඳ
අනත වෙහෙස ලදුවන් නොම වෙති	දුහද
දිගත පතල සුවඳනි සොඳ සඳුන්	කඳ
සිඳිත මඩිත එක ලෙස පැතිරෙයි	සුවඳ”

-(සුභාමිතය)

ඒ අමිත ගුණ කඳට නමස්කාර වේවා!

මේ අසිරිමත් චරිතය පුරා විසිරී පැතිරී යට වී ඇති මෙෙත්‍රි - කරුණා ආදි අමිල ගුණ මිණි රුවන් භාරා අවුස්සා එක් රැස් කොට පැළැඳ අපිත් බුන්මහුතයෝ (=ගුණ නුවණින් උසස් වූවෝ) වෙමු.

මෙලොව සිටියදී ධර්මයෙන් සැනසී අපත් ධම්මයන් සනසා වදල ධර්ම මූර්තියක් වූ අප මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණෝ සුමිහිරි නිවන් සුවයෙන් සුවපත් වෙත්වා!

කොස්ගොඩ දිවියාගල අරණාවාසී,

පූජ්‍ය හික්කඩුවේ ධම්මසීල ස්ථවිරයන් වහන්සේ විසිනි.

බොහෝ විට දැරුවෝ අධික ගරුත්වය හේතුවෙන් තම පියවරුන් සමග කථා කිරීමටවත් බිය වෙති. එහෙත් තම මෑණිවරුන් සමග නම් රිසි සේ කථා කරති.

උපතින් ලද දෙමාපියන් හැර, ගල්දූවේ ගුණවර්ධන යෝගාශ්‍රමයට පැමිණීමට ශාසනික මාපිය දෙපළක් හමු වූහ. ඒ මාපියන් වෙතින් පැවිදි - උපසම්පදාව ලබාගෙන ටික කලක් ගල්දූවේම ගත කළේ මගේ ශාසනික පියාණන් වූ අති පූජ්‍යීය කඩවැද්දූවේ පණ්ඩිත මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ පා සෙවණහිය. වර්ෂ 1981 ජූලි මස 17 දා එතැනින් නික්මී, මගේ ශාසනික මෑණියන් වූ මිනිරිගල නිස්සරණ වනාධිපති අති පූජ්‍යීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ පා සෙවණට වනිමි. එතැන් සිට වසර අටක පමණ කාලයක් මම ඒ මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ අතවැසියකුව ගත කළෙමි.

යෝගාවචරයකු තුළ තිබිය යුතු ගුණ සම්භාරය අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ තුළ නොඅඩුව තිබුණි. එතුමන් වහන්සේගේ චිත්ත සන්තානය ඥාණය පිහිටි භූමියක් විය.

ඒ ඥාණ සම්භාරය විස්තර වශයෙන් දක්වන්නට මම අපොහොසත් වෙමි. එහෙත් යෝගාවචර ජීවිතය සාර්ථක කරගන්නට, වයස 80 ඉක්මවා සිටියදීත්, මාහිමිපාණන් වහන්සේ අනුගමනය කළ පිළිවෙත් මග මා දුටු අයුරෙන්, මට වැටහුණු අයුරෙන් මෙසේ දක්වන්නේ යෝගාවචරයන් වහන්සේලාට ආදර්ශ වේවා යන පැතුමෙනි.

1. මැදහත් බව.

“සුණොම ධම්මං අසතං සතං ච” යනුවෙන් වදාරා ඇති පරිදි, වෙත පැමිණෙන සන්පූරුෂ අසන්පූරුෂ කවුරුන් හෝ පවසන හොඳ

අමා බින්දු...

මෙන්ම නරකත්, ඇත්ත මෙන්ම බොරුවත් අනුනය - පටිස (=ඇලීම් - ගැටීම්) දෙකෙන් තොරව අසාගෙන සිටීමේ හැකියාව මාහිමිපාණන් වහන්සේ තුළ විය.

ඇතැම්හු අගතියට ගොස්, වාද - විවාදවලට තුඩු දුන් ගැටලු මාහිමිපාණන් වහන්සේ වෙත ඉදිරිපත් කළහ. එවිට උන්වහන්සේ විමසිලිමත්ව නුවණින් කරුණු ගෙනහැර පාමින්, අටුවා-ටීකා විස්තර, පැරණි කථා ආදිය ඉදිරිපත් කරමින්, අන්තගාමී වූ සිත් සතන් සනසවා ලුවේ ධර්ම ඥානය හා මධ්‍යස්ථ භාවය එතුළට කවමිනි.

මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ හැම වචනයකම හැම ක්‍රියාවකම මැදහත් බව ගැබ් වී පැවතුණු අතර, මොන කරුණකදීවත් අන්තගාමී වූ බවක් මම නොදුටුවෙමි.

2. ඒකාධිපතියකු නොවීම.

සෙනසුනේ ගැටලු පැනනැගුණු විට, නව යෝජනා ඉදිරිපත් වූ විට, ඒ ඒ අවස්ථාවලදීම සඟ පිරිස කැඳවා සාකච්ඡා කොට නිරාකරණය කරගැනීම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ සිරිත විය. එක් රැස්වීමකදී සාකච්ඡා කොට තීරණයක් ගත නොහැකි වී නම්, ඊළඟ දවසක ද නැවත රැස්ව සාකච්ඡා කරන ලදී. මෙබඳු අවස්ථාවලදී තම අදහසම හුවා දක්වා අනුන්ගේ අදහස් යටපත් කිරීමට මාහිමිපාණන් වහන්සේ වෙර නොදරුව.

මේ නිසා සෙනසුනේ කටයුතු මනාව සිදු විය. සඟ පිරිස ද සමගි පිරිසක් විය.

3. අන්තුක්කංසනය - පරවම්භනයෙන් තොර වීම.

තමන්වහන්සේ හමුවට පැමිණි ඇතැම්හු රටේ - තොටේත් පැවිදි-ගිහි පිරිසගේත් අඩුපාඩුකම් කීහ. එහිදී ඒ අඩුපාඩුකම් උපයෝගී කරගනිමින් අනුන් හෙළාදැකීමට හෝ තමන් හුවා දැක්වීමට හෝ මාහිමිපාණන් වහන්සේ උත්සුක නොවූහ. 'ඇතැම් විට මෙහෙමත් වන්තට පුළුවන්, මේ මේ අය මේ මේ විදිහට ක්‍රියා කරලා තිබෙනවා; අදහස් පළ කරලා තියෙනවා. මේ මේ අයගේ මේ මේ ගුණ තිබුණා' ආදී වශයෙන් මැදහත්ව කරුණු දැක්වූහ. තමන්වහන්සේගේ ගුණ, හැකියාව මතු කර නොදැක්වූහ.

4. වත්ථුවිසදකිරියතාව.

අභ්‍යන්තර - බාහිර පවිත්‍රතාවෙහි ආනිසංස මැනැවින් දත් මාහිමිපාණන් වහන්සේ තම කුටියෙහි ආසන, පොත්පත්, සිවුරු පිරිකර ආදිය ක්‍රමානුකූලව තබාගත් අතර, කුටි මිදුලද පිරිසිදුව තබාගත්තේ සබ්‍රහ්මචාරීන්ට ආදර්ශ දෙමිනි.

5. පව්වෙකිතාව.

“යෝගාවචරයා අන් අයට බරක් නොවිය යුතුය. තම-තමාගේ වැඩ කටයුතු තමතමන් විසින්ම කරගැනීමෙන් සතිය පිහිටන අතර කායාදී විවේක ද සැලැසෙන්නේය”. මේ බව පෙන්වා දෙන මාහිමිපාණන් වහන්සේ අසනීප අවස්ථාවලදීවත් තම කුටියේ දෙවැන්නකු සිටුවාගැනීමට කැමැති නොවූහ. හිස-රැවුල් බැම පවා බොහෝ අපහසු වන තෙක්ම තමන්වහන්සේ විසින්ම කරගනු ලැබීය.

6. දුක ඉවසීම.

තමන්වහන්සේට නිතර වැළඳුණු පීඩා සහගත ආබාධයන්හි දුක ඉවසමින් කටුක බෙහෙත් වැළඳුවා පමණක් නොව, දුක් අපලවලට මුහුණ පාන්නට අන් අයටත් වදලේ බටකොළ කමින් අපලය ගෙවූ විෂ්ණු පිළිබඳ කථාවද සිනා මුසු වදනින් පළ කරමිනි.

“තව ටිකක් මෙහෙම සිටියහම මේ වේදනාව ඇරිල යාවි. මේ නමලා ගිහින් තමන්ගේ වැඩ-පළ කරගන්න’ යයි කියමින් වේදනාව ඉවසුවේ “මා නිසා යෝගී පිරිසට කරදර නොවේවා! මගේ ආසව දහම් මම ම සිඳලමි” යන සිතැතිව යයි හඟිමි.

7. බෙද වැළඳීම.

මෙලොව ජය ලත්, පරලොව ද ජය ලබනු කැමති පින්වතුන් කඳු නැග මාහිමිපාණන් වහන්සේ ළඟට පැමිණියේ හිස තබාගත් පිරිකර පෙට්ටිත් ඇතිවය. මේවා මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ කුටියෙන් ඉවත් කළේ, පූජා කළ අයට පින් වැඩෙන සේ සබ්‍රහ්මචාරීන් වහන්සේලාට ඒවා සම සේ ලැබෙන පරිදි කටයුතු සැලසීමෙනි.

එසේ ශ්‍රද්ධාවෙන් පූජා කළ දේවල් අපතේ යන්ට නොදී “යෙ කෙ ලාභා ධම්මිකා ධම්මලද්ධා අනතමසො පනතපරියාපනතමත්තමපි,

අමා බින්දු...

තථාරූපෙහි ලාභෙහි අප්‍රධිවිභක්තභෝගී භවික්‍ෂ්‍යනි සීලවනෙහි සබ්‍රහ්මචාරීහි සාධාරණභෝගී....” යන බුදු වදන අනුව, ධාර්මිකව තමන්වහන්සේට ලැබෙන පූජාවන් අන්‍ය සෙනසුන්වලටද බෙදා දී වැළඳීමට නිතරම සිත යෙදුන. ඇතැම් විට, තමන්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස වූ බෙහෙත් පවා අවශ්‍ය අයට දීමට අනුදන්හ.

8. ත්‍යාගශීලිත්වය.

“මෙතෙතට එන අයට දීමට මොනව හරි තියෙන්න ඕනෑ. හිස් අතින් යවන්න බැහැ. සිවුරු-අඳන කිහිපයක් මෙහි තැන්පත් කරලා අතික් ඒවා ගබඩාවේ තැන්පත් කරන්නෑ” යි වදලේ, දිනපතාම වාගේ සිවුරු-පිරිකර ඉල්වා පැමිණි පැවිදි අයට ඒවා බෙදා දීමට පහසු වන පිණිසය. ගබඩා කාමරයේ සිවුරු අඩු වූ විට අට පිරිකර ලිභා ඒවායේ ඇති සිවුරු පවා බෙදා දෙන්නට අදහස් පළ කලේ, “නැත” යන වචනය තමන්වහන්සේ පුරුදු නොකළ නිසා විය හැකිය.

9. අනාදනය.

“මේ ධම්මනිසන්තියේ තැන, මාත් ඇවිත් ඉන්නවා” යනුවෙන් බොහෝ වාර ගණනක් කියනු අපට ඇසී ඇත. සිටින තැන තමා සතු කරගෙන නොසිටි උන්වහන්සේ එහි දියුණුවට ද මග ඇහුරුවේ නැත. ඕනෑම වේලාවක සුදුසු තැනකට යාමට හැකිකමකින් සිත දියුණු කරගත් මාහිමිපාණන් වහන්සේ, සෙනසුන සිවුරු පිරිකර තබා ගෝල බාලයන්, දයක දැයිකාවන් හා ශ්‍රේණි පිළිබඳවත් බැඳීමක් තබා නොගත්හ.

වර්ෂ 1992 අප්‍රියෙල් 17 ද සඟ පිරිසගේ ආරාධනයෙන් වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ගන්නට අවසන් වරට නිස්සරණ වනයෙන් පිටත් වී යන්නට මත්තෙන් “පින්වත් දයකයෝ කුටියක් සකස් කරලා සංඝයාට පූජා කලා, සංඝයා එහි මට සිටින්නට බාර කලා. දැන් සඟ පිරිසගේම අදහස පරිදි පිටත් වී යනවා” යි පවසා ඇත.

10. දහවල් නොසැතපීම.

බලවත්ව ගිලන් වූ විටකදී හැර, මාහිමිපාණන් වහන්සේ දහවල් දනයෙන් පසු සැතපුණේ නැත. සිවුපස ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරමින්, පිරිත් හා අබ්දහම් මාහිකා සජ්ඣායනා කරමින්, දහවල් විවේකය සක්මනෙහි ගත කළහ.

ඇතැම් දවස්වල ඇත පළාත්වල පිරිස් මාහිමිපාණන් වහන්සේ බැහැදකීමට සෙනසුන කරා එන විට මධ්‍යහ්නය පසු වී තිබුණි. “දැන් නම් නායක ස්වාමීන් වහන්සේ කුටියේ දෙර වහලා සැතපෙනවා ඇති, අපට කලින් එන්න බැරි වුණා නේ” යයි ඔවුන් පසුතැවිලි වෙද්දී, “මේ වෙලාවේ නම් ස්වාමීන් වහන්සේ සැතපෙන්නේ නැහැ. සක්මනේවත් වැඩ සිටිනවාදැයි බලන්න” කියා මම ඔවුන් අස්වැසීමි.

ඇත්තෙන්ම ඔවුන් මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ කුටියට යන විට, උන්වහන්සේ සක්මන් කරමින් සිටිති. ඔවුහු බලවත් සතුටින් ස්වාමීන් වහන්සේ බැහැදක, ආ කාරණය ඉටු කරගෙන ආපසු යති.

අදිටන් තුන් සිවුරු දූරු මාහිමිපාණන් වහන්සේ බොහෝ පිරිකර ගොඩගසාගෙන නොසිටි බැවින් බාහුලිකයකු නොවූ අතර, සික පද උසස් ලෙස රැකගත් බැවින් සාතලිකයකුද නොවූහ.

කියන සේම කරන්නා වූ යථාචාරී තථාකාරී ගුණැති මාහිමිපාණන් වහන්සේ අපවත් වීමට පෙර දින රාත්‍රියේ “අප කා සමගද තරහ වන්නේ? තරහ වන්න දෙයක් නැහැ. සියල්ල හිස් දේවල්. මම දැන් හිත හදගෙනයි ඉන්නේ. රූපං අනිච්චං, සංඛතං..., පටිච්ච සමුප්පන්නං...” ආදී විදසුන් වදන්වලින් අප දිරිගැන්වූහ.

මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ අපවත් වීම අපට දුකක්-කනගාටුවක් නොවන්නේය. කුමක් හෙයින්ද? හේතූන්ගෙන් හටගත් ඵලයන්ගේ නිරෝධය ඒකාන්තය. සංස්කාරයෝ අනිත්‍යයෝය, දුක්ඛයෝය. අනාත්මයෝය” යන්න උන්වහන්සේ අපට උගන්වා වදළ බැවිනි.

අපේ ශාසනික මෑණියෝ අපෙන් වෙන් වී ගියහ. එහෙත් ඒ මෑණියන් වැඩි ගමන් මග හෙළි-පෙහෙළි වී තිබේ. මේ මග යෝගාවචරයන් වහන්සේලාට ආදර්ශයක් වේවා! .

කතං මයා ඉමං පුඤ්ඤං
සබ්බං - සමපත්ති - සාධකං
අනුමොදනු’පජ්ඣායො
පරලොක - මිත්‍රො ගතො.”

මාහිමි දින පොතෙන්

* දහම් තනුව මැනවින් සොයාගන්නට නම් දහමිහි නිබඳ යෙදීම කළ මනාය. දහමෙහි යෙදුණු පින්වතුන් දහම් පිළිබඳව කළ වැනුම් එකෙකුදු නිබොරුය. අතිශයෝක්ති නොවේ. දහම් හරය නොදත් පුහුදුන් ලෝකයා එය අතිශයෝක්ති යයි අයින් කරන්නට උත්සාහ ගනිති. ධර්මය මෙලොවින් අතුරුදහන් වෙන්නේ මෙලෙසටයි.

(1962. 10. 29)

* භාවනාවේ යෙදෙන හා යෙදීමට කැමැති ගිහි උදවිය ද බොහෝ සේ ඉන්නා බව පෙනෙයි. සසර බිය දක්නා භික්ෂුන් අතර මේ අදහස් විරල වීමට හේතුව කිමෙක්ද කියා තේරුම්ගැනීම දුෂ්කරය. ලියන පොතෙන් කියන බණෙන් ඇතැම් විට ඔවුහු නියම තතු පෙන්වා දෙති. ඒවා ක්‍රියාවේ නොයෙදෙන්නේ කවර හෙයින්ද? ඒ ධර්මය ඔවුනට විශ්වාස නැතුවාද? ක්‍රියාවේ යෙදුවත් නොයෙදුවත්, කීම හෝ ලිවීමවත් කළත් ඇති. ඇතැම්හු මෙහිදී ඇත්ත යටපත් කරන්නට බලවත් උත්සාහයක් ගන්නාහ. අහෝ, සම්බුදු සසුන!

(1975. 8. 18)

* බුද්ධ ධර්මය ලොව පහළ වූයේ නිර්වාණ මාර්ගය ලොවට හෙළි පෙනෙළි කර ලීමේ පරමාර්ථය උඩ බව දැන් දැන් උගතුන් අමතක කරන සැටි පෙනෙයි. දර්ශන ක්ෂේත්‍රයට, විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයට, භෞතිකවාද ක්ෂේත්‍රයට බැසගත්තෝ තම - තමන්ගේ දෘෂ්ටි කෝණයනට ගළපා ලීමට අදහස් මාරු කිරීම බිහිසුණුය.

(1980. 7. 9)

කොස්ගොඩ දිවියාගල අරණ්‍යවාසී,

පූජ්‍ය ගාල්ලේ සංඝසුභද්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ විසිනි.

අති පූජනීය මාතර සිරි ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ දුලබ කලණ මිතුරු ඇසුර මට ලැබුණේ උන්වහන්සේගේ උත්තම ජීවිතයෙහි අවසාන දශකයේදීය. දස වසරකට ආසන්න කාලයක් තුළ ගුරු බැතියෙන් හා පිය සෙනෙහසින් යුතුව සමීපවාරීව උන්වහන්සේ ඇසුරු කරමින්, කීප ආකාරයකින් ම උන්වහන්සේට උපස්ථාන කිරීමේ පරම භාග්‍යය මට හිමි වූයේ, මා පූර්වයෙහි කළ මහා කුසලයක මහිමයෙනි යි හඟිමි.

ඒ සමීප ඇසුර තුළින් මා දුටු අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ ගුණ සාගරයක් වූහ. උන්වහන්සේ තුළ සැබැවින් ම විද්‍යාමාන වූ අතනුදර ගුණයන් හිතට එකඟව වර්ණනා කරමින් පොතක් ලිවිය හැකිය. මෙබඳු ලිපියකින් කළ හැකි වන්නේ ඒ ගුණ සයුරෙන් බිඳක් ගෙන හැර පෑම පමණකි.

අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ කෙරෙහි විස්මයජනක වූ සෘජු - අවංක - අව්‍යාජ - විවෘත ස්වභාවයක් නිසගයෙන් මෙන් පිහිටා තිබුණි. උන්වහන්සේගේ පිටතත් ඇතුළතත් එක සමාන විය. ප්‍රසිද්ධියේදී මෙන් ම හුදෙකලාවේදී ද උන්වහන්සේගේ පැවැත්ම එක් බඳු විය. කිසියම් විශේෂ අවස්ථාවකට වැඩම කිරීමේදී හෝ විශේෂ පුද්ගලයකු හමු වීමේදී හෝ උන්වහන්සේ සිය සිරුරෙහි හෝ සිවුරෙහි හෝ ඉරියව්වෙහි හෝ අමුතු හැඩ ගැන්වීමක් නොකළහ. පියවි ස්වභාවයෙන් ම ඉදිරිපත් වූහ. තම සිරුරෙහි ප්‍රකට වූ ජරා ලක්ෂණ අනුන්ගෙන් වසන් කිරීමට කිසිදු උත්සාහයක් නොගත්හ. බොහෝ විට ඒවා හුවා දක්වමින් ධර්ම ස්වභාවය ඒ තුළින් මතු කොට පෙන්වූහ. තම අභිමතාර්ථය ඉටු

අමා බින්දු...

කරගැනීමට හෝ අනුන් සැනසීමට හෝ වාටු බස් නොදෙඩුහ. අතිශයෝක්ති වර්ණනා නොකළහ.

තමන්වහන්සේගේ වර්තයෙහි වූ ඇතැම් අඩුපාඩුකම් ද අප සමඟ විවෘතව සාකච්ඡා කළහ. (උන්වහන්සේගේ දින පොත්වල ද ස්වයංලිඛිත වර්තාපදනායෙහි ද ස්වකීය දුබලකම් අවංකව සඳහන් කොට තිබේ.) ඒ දුබලකම් මතු වූ අවස්ථාවලදී තමන්වහන්සේට ම දඩුවම් පමුණුවාගත්හ.

උන්වහන්සේ අපෙන් සැඟවූයේ එකම දෙයකිසි සිතමි. එනම්, තමන්වහන්සේ භාවනා කිරීමෙන් ලද විශිෂ්ට ප්‍රතිඵලයන්ය.

මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ චින්තන රටාව ද විවෘත - නිවහල් - නැවුම් බවකින් යුක්ත විය. කිසිදු දෘෂ්ටියක ගතානුගතිකව නොඇලී, අගතියකට නොගොස්, ඕනෑ ම කාරණයක් දෙස විවෘත මනසකින් යුතුව බැලීමේ අපූරු හැකියාවක් උන්වහන්සේ තුළ විය. “ඉදමෙව සචං - මොසමඤ්ඤං” (=“මෙය ම සත්‍යයයි. අන් සියල්ල හිස්ය.”) යන “ආධානගාහී දුප්ඵනිස්සග්ගි” (=අන්භැරීමට නොහැකි තරම් තදින් දෘෂ්ටිනි එල්බී සිටීමේ) ප්‍රතිපත්තියෙහි ආදීනව උන්වහන්සේ නිතර සිහිපත් කළහ.

පෙරවාදී සම්ප්‍රදය ගරු කොට සැලකූ නමුත් උන්වහන්සේ ඉන් බැහැරී සියල්ල නිෂ්ඵල යයි එක්වර ඉවත නොදැමූහ. නව ප්‍රවණතාවනට සැම විට ම ඉවසීමෙන් සවන් දුන්හ.

සූත්‍ර පිටකයෙහි එන ශුන්‍යතා ප්‍රතිසංයුක්ත ගැඹුරු හා අප්‍රකට ධර්ම කොටස්, පෙරවාදී අටුවා සම්ප්‍රදයට ගැති නොවී අදීනව විග්‍රහ කරමින් “නිවන” මැයෙන් නිස්සරණ වනවාසී යෝගාවචර පිරිස හමුවෙහි මාහැඟි දෙසුම් පෙළක් පැවැත්වීමට ස්වකීය අන්තෝවාසික පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඥාණනන්ද භික්ෂූන් වහන්සේට උන්වහන්සේ අවසර දුන්නා පමණක් නොව, සනීප තිබූ හැම අවස්ථාවක ම, එම දෙසුම් පවත්වන විට වැඩ හිඳ සාවධානව සවන් දුන්හ.

උන්වහන්සේගේ උපදේශකත්වය යටතේ එළි දුටු “සන් අනුපස්සනා” නම් පර්යේෂණාත්මක විදර්ශනා භාවනා ග්‍රන්ථය සකස්

කිරීමේදී, ඇතැම් විට සම්ප්‍රදය ඉක්මවා ගොස් නිවහල් විවාරාත්මක විමර්ශනයක් කිරීම පිණිස ස්වකීය පූර්ණ ආශීර්වාදය ලබා දුන්න.

මේ සහනශීලී මධ්‍යස්ථ ආකල්පය නිසා, විවිධ මති-මතාන්තර දරු දේශීය - විදේශීය බුද්ධිමත්හු හා යෝග්‍යවචරයෝ රාශියක් මහත් ප්‍රසාදයෙන් හා ගෞරවයෙන් උන්වහන්සේ ඇසුරු කළහ.

භාවනාව පිළිබඳ උන්වහන්සේගේ දෘෂ්ටිය ද අතිශයින් පුළුල් වූවක් ම විය. අසම්මත කර්මස්ථානයක් වශයෙන් මෙරට බොහෝ පර්යාප්තිධරයන්ගේ දැඩි විරෝධයට ලක් වූ උදර චලනය මූල කර්මස්ථානය කොටගත් “මහා සී බුරුම විදර්ශනා භාවනාව” පිළිබඳව වර්ෂ 1958 දී අතිශය ගැඹුරු ප්‍රායෝගික පුහුණුවක් ලැබගත් මාහිමිපාණන් වහන්සේ ඉන් විශිෂ්ට ප්‍රතිඵල නෙළාගත්හ. වර්තමානයෙහි ජනප්‍රිය වී ඇති වෙනත් අසම්මත භාවනා ක්‍රමයන් ද එක්වර ම ප්‍රතික්ෂේප නොකළ උන්වහන්සේ විදර්ශනාව සඳහා කර්මස්ථානයක් වශයෙන් ගත නොහැකි සාමාන්‍ය අරමුණක් නැති බව නිතර පැවසූහ. උන්වහන්සේගේ උපදේශකත්වයෙන් රචනා “කර්මස්ථාන ප්‍රදීපය” පොතේ හැඳින්වීමෙහි අසම්මත කර්මස්ථාන පිළිබඳව සඳහන් වී තිබේ.

“මහා සී” බුරුම භාවනා ක්‍රමය පිළිබඳ කර්මස්ථානාවාර්ය පදවියක් ද දිනාගත් මුත් එපමණකින් උන්වහන්සේ සාම්ප්‍රදයික භාවනා ක්‍රම අත් නොහළහ. විසුද්ධි මග්ගයෙහි දැක්වෙන කර්මස්ථාන පිළිබඳව හසල දනුමක් ලබා සිටි උන්වහන්සේ වඩාත් ප්‍රිය කළ කර්මස්ථානය වූයේ ආනාපාන සතියයි. මෙහි භාවනාවට ද බෙහෙවින් රුචි කළහ.

“ධ්‍යාන නොලැබ විදර්ශනා නොකළ හැකිය” යි අයෙක් කියත්. “මෙකල ධ්‍යාන උපදවිය නොහැකිය. එබැවින් ශුෂ්ක විදර්ශනාව ම වැඩිය යුතුය” යි අනෙකෙක් කියත්. මෙහිදී මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවට බට අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ සමථයානික, විපස්සනායානික යන ක්‍රම දෙක ම අදටත් වලංගු බව ද ඒ ඒ යෝග්‍යවචරයාගේ වර්තය හා සාංසාරික පුරුදු අනුව සුදුසු ක්‍රමය තෝරාගත යුතු බව ද පෙන්වා දුන්න. එහෙත් බුද්ධ ශාසනයක් පවතින විටකදී පමණක් ලැබෙන විදර්ශනාව වැඩිමේ වටිනාකම අවධාරණය කළහ.

අමා බින්දු...

සමථ- විපස්සනා දෙඅංශය ම පිළිබඳව කෘතහස්ත කර්මස්ථාන දුන් උන්වහන්සේ භාවනාව උගැන්වූයේ ද සුවිශේෂ ක්‍රමයකටය. ආධුනික යෝගාවචරයකු හට උන්වහන්සේ පළමුව කියා දුන්නේ, බුදුගුණ - මෙත්‍රිය - අසුභය - මරණසතිය යන සතර කමටහන් හොඳින් ප්‍රගුණ කරගන්නා අන්දමය. මේවා භාවිත වූ කල්හි, ඉදින් යෝගාවචරයා හට සප්පාය වී නම්, ප්‍රගුණ වූ ඒ එක් කර්මස්ථානයක් තුළින් විදර්ශනාවට හැරෙන හැටි පෙන්වා දුන්හ. නොඑසේ නම්, ආනාපානසති භාවනාවේ සමථ හෝ විපස්සනා හෝ කර්මස්ථානය දුන්හ. මහා සී විදර්ශනා ක්‍රමය කෙරෙහි නැඹුරුවක් ඇති අයට එය වැඩිමට උපදෙස් දුන්හ. මෙය සාමාන්‍ය ක්‍රමයයි. ඒ ඒ යෝගාවචරයාගේ තත්ත්වය අනුව උපදෙස් මාලාව වෙනස් විය. එක් අබ්‍යෝධි කාන්තාවකට, මුලින් පන්සිල් පවා සමාදන් නොකර, ආනාපානසති කර්මස්ථානය දීමෙන්, සමථ විපස්සනා දෙඅංශයෙන් ම දියුණුවක් ලැබුණු අවස්ථාවක් ද විය.

මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ බුද්ධිමත් නායකත්වය යටතේ නිස්සරණ වනය, විමුක්තිය සෙවූ දේශීය - විදේශීය නිදහස් මතධාරීන් හට ක්ෂේම භූමියක් විය. ඇතැම් විට මහායානික පැවිද්දෝ නිස්සරණ වනයේ විවේකීව හිඳිමින් බවුන් වැඩුහ. ඇතැම් පෙරවාදී විදේශික භික්ෂුහු මහායානික භාවනා ක්‍රම අනුගමනය කළහ.

අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ නිකාය - කුල - ජාති ආගම් හෙද නොතැකුහ. අවංක නිස්සරණ අදහසින් යමකු භාවනා කිරීමට උනන්දු වූවාහු නම්, බ්‍යෝධි - අබ්‍යෝධි, සිංහල - අසිංහල, ගිහි - පැවිදි, ස්වනිකාය - පරනිකාය ඇ වෙසෙසක් නොබලා ඔවුන්ට නිස්සරණ වනයේ දෙරටුව විවෘත කළහ.

එක දිගට සාර්ථකව භාවනා කර්මස්ථාන වැඩීම බොහෝ නවක යෝගාවචරයනට අසීරු දෙයකි. සිත දුර්වල වන අවස්ථා බොහෝ ය. මෙබඳු අවස්ථාවලදී වැටුණු සිත පණගන්වා නැවත භාවනා කාර්යයෙහි යෙදවීමට ශක්තිය ලබාගැනීම සඳහා, මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ අනුශාසනාවන් බොහෝ සේ ඉවහල් විය.

පෙළ - අටුවා - ටීකාවන්හි භාවනාව පිළිබඳව කෙටියෙන් දැක්වෙන කරුණු පුළුල් ලෙස විග්‍රහ කරමින් ප්‍රත්‍යක්ෂයට ගෝචර වන

අන්දම මතු කොට දැක්වීමේ මනා නිපුණත්වයක් උන්වහන්සේ තුළ විය. බුද්දක නිකායේ පටිසම්භිද මග්ගප්පකරණයේ මාතෘකා වශයෙන් පමණක් සඳහන් වෙන “අට්ඨාරස මහා විපස්සනා” නම් විදර්ශනා ක්‍රමය ප්‍රායෝගික අත්දැකීමට හසු වන ආකාරය දක්වමින් නිස්සරණ වනයේ යොගාවචර පිරිස හමුවෙහි උන්වහන්සේ පැවැත්වූ සාරවත් දේශන පෙළ කදිම නිදසුනකි. (මෙම දෙසුම් පෙළ තව දුරටත් විකාශය කොට මානිමිපාණන් වහන්සේ විසින් පොතක් සකසන ලදී. එය මෙතෙක් අමුද්‍රිත වුවත් ඒ ඇසුරෙන් නැවත සකස් කරන ලද “සත් අනුපස්සනා” නම් කෘතිය කීපවරක් ම මුද්‍රණය කරන ලදුව භාවනානිලාමීන් අතර දැන් බෙහෙවින් ජනප්‍රියව තිබේ; ඉංග්‍රීසියට ද නැගෙයි.)

නිස්සරණ වනයේ යෝගාවචරයන් උදෙසා මානිමිපාණන් වහන්සේ පැවැත්වූ කමටහන් බණ දෙසුම්වල අගය වටහාගත් උන්වහන්සේගේ ප්‍රථම විදේශික පැවිදි ශිෂ්‍ය රත්නය වූ (පසුව අපවත් වූ) පූජ්‍ය ඇමෙරිකාවේ කෝවිද භික්ෂූන් වහන්සේ සිය රටින් පටිගත කිරීමේ උපකරණ ගෙන්වාගෙන ඒ දෙසුම් පනහක් පමණ පටිගත කළහ.

මමායනය බොහෝ දුරට තුනී වූ ස්වභාවයක් මානිමිපාණන් වහන්සේ තුළ විද්‍යමාන විය. කිසිදු දෙයක් “මගේ” යැයි දැඩිව ගැනීමක් නොවීය. වසර විසිපහක් ම තමන්වහන්සේ වැඩ සිටි නිස්සරණ වනය පිළිබඳව හෝ මෑතදී උන්වහන්සේ වෙනුවෙන් ම නිස්සරණ වනයේ තැනූ නව කුටිය පිළිබඳව හෝ උන්වහන්සේගේ මමත්වයක් නොවීය.

වර්ෂ 1982 දී කොළඹ, සැදුහැවත් ජේ.ජී. හේමා ප්‍රේමදස මාතාවගේ නිවසෙහි ගිලන් උපස්ථාන ලබමින් වස් වසා සිටියදී දිනක් උන්වහන්සේට හෘදයාබාධයක් වැළඳුණි. උන්වහන්සේ නිහඬව අසනීපය ඉවසා සිටියහ. සුපුරුදු වෛද්‍යවරයා වූ ඩී.ජේ. ආටිගල දෙස්තර මහතා නිවසට ම කැඳවාගෙන විත් ප්‍රතිකාර සලසන ලදී. පසුද උදේ වන විට තත්ත්වය හොඳ අතට හැරී තිබුණු අතර, උන්වහන්සේ මා අමතා මෙසේ පැවසූහ.

“ඊයේ රෑ මට හුගක් අමාරු වුණා. ඒ වෙලාවේදී මම සලකා බැලුවා, මගේ ජීවිතයට සම්බන්ධ දේවල්, පුද්ගලයන් ගැන. මොනම

අමා බින්දු...

දෙයක් ගැනවත්, මොන තැනැත්තකු ගැනවත් මගේ හිතේ අමුතු බැඳීමක් තිබුණේ නෑ. ඒ නිසා මම හිත සනසාගෙන හිටියා.”

සෑම විට ම තම සිත නිදහස්ව, සැහැල්ලුව තබාගැනීම පිණිස උන්වහන්සේ ක්‍රියා කළහ. ඒ ඒ අවස්ථාවේදී කළ යුතු යම් වැඩක් වූයේ නම් එහි යෙදී, ඉක්බිතිව ඉන් හිත නිදහස් කරගැනීමට පුරුදුව සිටියහ. උන්වහන්සේගේ චිත්තාභ්‍යන්තරයෙහි වූ මේ සන්සුන් - නිවුණු - නිදහස් - සැහැල්ලු ස්වභාවය උන්වහන්සේගේ පැවැත්ම හා කතාබහ තුළින් මොනොවට ප්‍රකට විය. ඉතා කලාතුරකින් මේ නිවුණු ගතිය වෙනස් වූ බවක් දක්නට ලැබුණ ද, දියෙහි ඇඳි ඉරක් මෙන් ඒ නොසන්සිඳි ම අතුරුදහන් වී සුපුරුදු චිත්ත ස්වභාවය යළි උද විය.

මමත්වයෙන් තොර වීම නිසා ම “මට” යයි දෙයක් තමන් වහන්සේට ඉතිරි කර නොගෙන තමන් සන්තක සියල්ල ම අනුන්ට දීමට හැකි ආශ්චර්යවත් පරිත්‍යාගශීලී ගුණයක් උන්වහන්සේ තුළ විය.

1988 වර්ෂය අග භාගයේදී උන්වහන්සේ දැඩිව ගිලන් වී කලක කොළඹ රෝහල්ගතව හිඳ, රෝහලින් පිට වූ පසු තව දුරටත් සුවය ලැබෙන තුරු, වෙත්තිමුනි පවුලේ ආරාධනයෙන්, එවකට හිස්ව තිබූ, අභාවප්‍රාප්ත රැම්සේ වෙත්තිමුනි මහතාගේ කොළඹ නිවසෙහි වැඩ සිටියහ. මේ අතර උන්වහන්සේගේ උපන් දිනය ද ළඟා විය. සැදුහැවත් සුමන කරුණාරත්න මහතාගේ මූලිකත්වයෙන් වාමී උපන් දින පින්කමක් එම නිවසෙහි සංවිධානය කරන ලදී. බාහිර ගමන් බොහෝ දුරට සීමා කොට තිබූ නමුදු, අති පූජ්‍ය කඩවැද්දුවේ පණ්ඩිත මාහිමිපාණන් වහන්සේ ද ගල්දූවේ සිට මෙම පින්කමට වැඩියහ.

පින්කම් දිනයෙහි කොළඹ දයකයෝ බොහෝදෙනෙක් අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ වෙත නොයෙක් අන්දමේ අගනා පූජාවන් කළහ. “මේවා පිටරටින් ගෙනාවේ. ස්වාමීන් වහන්සේගේම ප්‍රයෝජනයට” කියමින් ඇතැම්හු විශේෂ පූජාවන් ද කළහ.

එහෙත් උන්වහන්සේ ලැබුණේ මොනවාදැයි දවටන විවෘත කොට බැලුවේවත් නැත. ඒ සියලු පූජාවන් මෙන් ම, ඒ දිනට පෙරදී උන්වහන්සේට ලැබී තිබුණු වෙනත් පිරිකරන් සියල්ල ම එක් කොට ඒ

දින පින්කම අවස්ථාවේදී සාංඝික කොට පූජා කළේ තමන්ට යැයි කිසිවක් ඉතිරි කර නොගෙනය.

මෙරටින් ද විදේශයන්ගෙන් ද උන්වහන්සේ වෙත ගලා ආ ආම්සයෙන්, යමකුට දීමට පමණක් යම් කිසිවක් තම කුටියේ තබාගෙන, ඉතිරි සියල්ල නිස්සරණ වනයේ සංඝ භාණ්ඩාගාරය වෙත යැවීම උන්වහන්සේගේ සිරිත විය. ඒ සියලු ආම්සයන් ඉවසුවේ, "සංඝයාගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා මේවා යොදවනවා" යන පොදු හැඟීමෙනි.

වරක් උන්වහන්සේ හමු වීමට පැමිණි විදේශික දයක පිරිසක් උන්වහන්සේගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා යොදවන්නැයි රූපියල් දහස් ගණනක මුදලක් නිස්සරණ වනයේ ලියන මහතාට භාරදුනි. උන්වහන්සේ ඉන් සතයකුදු පෞද්ගලික ප්‍රයෝජනය සඳහා යොදවා නොගත්ත. ඒ මුළු මුදල ම නිස්සරණ වනයේ දැන ශාලාව අසල, සංඝයාගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා වැසිකිළියක් තැනවීම පිණිස යෙදවූහ.

බොහෝ විට මම උන්වහන්සේ තුළ මුල් බැසගත් පුද්ගල සංඥාවක් නොදුටුවෙමි. එක්තරා අන්දමක ශුන්‍යතාවක් උන්වහන්සේ තුළින් දැකගත හැකි විය.

උන්වහන්සේ ලියූ භාවනා පොත් සංස්කරණය කිරීමේදී, ඇතැම් තැන් සංශෝධනය කළහොත් මැනවැයි අනෙකකු විසින් යෝජනා කරන ලද්දේ නම්, ඉතා මැදහත්ව ඒ යෝජනාව සලකා බැලූහ. ඉදින් එය සුදුසු නම්, සංශෝධනය සඳහා පූර්ණ අනුමැතිය දුන්නේ අතිශයින් විවෘත හදකිනි. සාමාන්‍යයෙන් ලේඛකයෝ තමන් ලියූවක් අනෙකකු වෙනස් කරනු දැකීම නොරිසි වෙති. එහෙත් මාහිමිපාණන් වහන්සේට අවශ්‍ය වූයේ තම නම හෝ ගෞලිය හෝ දෘෂ්ටිය හෝ හුවා දක්වීම නොවේ; පාඨකයාට වඩාත් ප්‍රයෝජනවත් වන ආකාරයට පොත සකැසීමය.

සෑම පෝ දිනක ම සවස නිස්සරණ වනවාසී යෝගාවචර පිරිස උන්වහන්සේගේ කුටියට එකතු වී ධර්ම දේශනයකට සවන්දීම හෝ ධර්ම සාකච්ඡාවක් පැවැත්වීම හෝ එකල සිරිතක්ව තිබිණි. පසු කලෙක, උන්වහන්සේගේ සද්ධිවිහාරික - අන්තේවාසික වහන්සේලාගේ ද ධර්මාචාරය ඒ. ඩී. එම්. බුද්ධදස මහතාගේද සජීවී හෝ පටිගත කළ හෝ ධර්ම දේශනා මෙහිදී අසන්නට සලසන ලදී. ඒ සෑම විටෙකදීම ඉදින්

අමා බින්දු...

මාහිමිපාණන් වහන්සේට සනීප තිබුණේ නම්, උන්වහන්සේ පිරිසෙහි වැඩ හිඳ නිහතමානීව - ධර්මකාමීව ඒ දෙසුම් අසා සිටියහ. උන්වහන්සේ මඳක් අසනීපව සිටි දිනවල යෝගාවචර පිරිස උන්වහන්සේගේ ඇඳ අසල එකතු වී දම් දෙසුම පැවැත්වූයේ, උන්වහන්සේට ද ඒ ඇසෙනු පිණිසය.

අභාවප්‍රාප්ත ඒ. ඩී. එම්. බුද්ධදස මහතාගේ “ධම්ම චක්ක සූත්‍ර දේශනා” පොතට සැපයූ පෙරවදන අවසන් කරමින් මාහිමිපාණන් වහන්සේ මෙසේ ලියූහ:

“..... මම සදහම ප්‍රිය කරමි. සදහම දේශකයන් ද ප්‍රිය කරමි. ඔවුන් කෙරෙහි ඉසීමත් නොකරමි. සදහම පිළිවෙතට ප්‍රිය කරමි. එයින් ඵල ලබාගෙන සැනසෙන උතුමන් කෙරෙහි මාගේ හද පිරි හක්කි පූජාව කරමි.”

නිස්සරණ වනයේ ඇතැම් යෝගාවචරයන් වෙතත් ප්‍රකට කර්ම ස්ථානාවාර්යවරුන් යටතේ තාවකාලිකව භාවනා පුහුණු වීම සඳහා අවසර ඉල්වා සිටි ඇතැම් අවස්ථාවලදී මාහිමිපාණන් වහන්සේ මෙෙහි පූර්වකව ආශීර්වාද කළහ. තමන්වහන්සේගේ පෞද්ගලික කටයුතුවලදී මෙන්ම නිස්සරණ වනයේ පොදු වැඩවලදීද බෙහෙවින් උපකාරවත් වූ ඇතැම් සංඝයා වහන්සේලා වරින් වර නොයෙක් හේතූන් මත නිස්සරණ වනයෙන් ඉවත් වී වෙතත් අරණ්‍ය සේනාසනයන්හි වාසය පිණිස වැඩමවීමට අවසර ඉල්වා සිටි විට, තමන්ට වන පාඩුව හැන නොසලකා උන්වහන්සේ සුපුරුදු උපේක්ෂාවෙන් අනුමැතිය දුන්හ. “මෙහාට පාඩුවක් උනාට කමක් නෑ. මෙහේ වැඩ කොහොම හරි කෙරේවි. මේ නමගේ වැඩ කටයුතු හොඳින් කරගන්න” යයි එබඳු ඇතැම් අවස්ථාවලදී ආශීර්වාද කළහ.

තමන්වහන්සේ තුළ වූ කිසිදු ගුණයක් හෝ දක්ෂතාවක් හෝ අනුනට පෙන්වීමට කිසිදු උත්සාහයක් නොගැනීම ද උන්වහන්සේ කෙරෙහි වූ විශිෂ්ට ගුණයකි. උන්වහන්සේ සමීපව හා විචාරශීලීව ඇසුරු කළ අය පමණක් උන්වහන්සේගේ මහා ගුණ ප්‍රභාව යම් තරමකින් හෝ වටහාගැනීමට සමත් වූහ.

නිලතල - බලතල, උපාධි - සම්මාන, ලාභ - සත්කාර, කීර්ති - ප්‍රශංසා පසුපස උන්වහන්සේ නොවැඩියහ. ස්වනිකායෙහි උසස්තම පදවි සඳහා ඉදිරිපත් වන්නැයි කරන ලද ආරාධනා මෙන් ම පුවත් පත්, ගුවන් විදුලිය හා රූපවාහිනිය මගින් ප්‍රසිද්ධිය ලබාගැනීමට ලද අවස්ථා කීපයක් ම උන්වහන්සේ කාරුණිකව පිළිකෙව් කළහ.

බලවතුන්ගේ - ධනවතුන්ගේ ප්‍රසාදය දිනාගැනීමට, දයක-ගෝල-බාල පිරිස වැඩි කරගැනීමට, ස්ථාන-ගොඩනැගිලි තැනීමට උන්වහන්සේ නොවෙහෙසුණාහ.

වරක් රටේ එක්තරා බලවත් ප්‍රභූවරයක් නිස්සරණ වනයේ පිණිඩිපාත දනයකට සහභාගි වීමට නියමිතව සිටියාය. පළාතේ ප්‍රභූහු ද නොයෙක් අයුරින් ඇය පිළිගැනීමට කටයුතු කළහ. ඒ වන විට මාහිමිපාණන් වහන්සේ ගිලන්ව කොළඹ පෞද්ගලික රෝහලක ප්‍රතිකාර ලබමින් සිටියහ. ප්‍රභූවරය පැමිණෙන දින උන්වහන්සේට ද නිස්සරණ වනයට කෙසේ හෝ වඩින්නැයි නොයෙක් බලපෑම් කෙරුණි. එහෙත් උන්වහන්සේ ඒ හැම ප්‍රතික්ෂේප කළේ, "ඒ තැනැත්තිය එන්නේ දනයකට සහභාගි වෙලා පින් සිදු කරගන්නයි. ඉතින් ඇයට ඒක කරගන්න ඉඩ දී අපි පාඩුවේ ඉදිමු" යි පවසමිනි.

එහෙත් "උඩු සුළඟ ඔස්සේ ද විහිදුණු" උන්වහන්සේගේ ගුණ සුවඳ ඔස්සේ සැදහැවත් නැණවත් ගිහි-පැවිදි පින්වත්හු උන්වහන්සේ සොයාගෙන විත්, දහම් අමාව ලබාගත්හ; අනේකවිධ පූජාවන්ගෙන් උන්වහන්සේ පිදුහ.

ලක්ෂ ගණන් වියදම් කොට උන්වහන්සේගේ වාසය පිණිස කුටි හදවන්නට, ලක්ෂ ගණන් වියදම් කොට උන්වහන්සේගේ භාවනා පොත් මුද්‍රණය කරදීමට, උන්වහන්සේ ගිලන් වූ විට ලක්ෂ ගණන් වියදම් කොට ඉහළම පෙළේ පෞද්ගලික රෝහල්වල වඩා හිඳුවා ප්‍රතිකාර ලබාදීමට, ලක්ෂ ගණන් වටිනා සුබෝපහෝගී මන්දිර උන්වහන්සේත් උපස්ථායකයනුත් උදෙසා වෙන් කොට මාස ගණනක් එක් දිගට ගිලන් උපස්ථානයෙහි යෙදෙන්නට, ලක්ෂ ගණන් වැය කොට උන්වහන්සේ වෙනුවෙන් ගිලන් නිවාස සකසන්නට, උන්වහන්සේට දීර්ඝායුෂ පතා ලක්ෂ ගණන් වැය කොට මහා වෛත්‍ය - බෝධි පූජාවන් පැවැත්වීමට,

අමා බිත්දු...

ලක්ෂ ගණන් වැය කොට උන්වහන්සේගේ නමින් ධර්මායතන ගොඩනංවන්නට, උන්වහන්සේගේ වචනයෙන් ලක්ෂ ගණන් වැය කොට බෝධි ප්‍රාකාර - විහාර මන්දිර තනවන්නට හා ගිලන් හික්ෂුන් වහන්සේලාට උපස්ථාන කරන්නට දයකයෝ නොපැකිළ ඉදිරිපත් වූහ.

නිස්සරණ වනයට ම විත් නොමිලේ උන්වහන්සේ පරීක්ෂා කොට බෙහෙත් ද සපයා දුන් බි. එස්. අල්විස්, පී. එස්. කොතලාවල, පරාක්‍රම දිසානායක, එස්. එස්. ජයරත්න, චූලා විජේසුරේන්ද්‍ර, රජ්ව ද සිල්වා, කීර්ති ගුණසේකර, ඉදුනිල් විජේවීර, සී. ඒ. බී. මකුලොලුව යන මහත්වරුන් ප්‍රමුඛ ආයුර්වේද හා බටහිර වෛද්‍යවරු රාශියක් වූහ. උන්වහන්සේගේ හැම අඩුපාඩුවක් ම සොයා බලා හැම අතින් ම උපස්ථාන කිරීමට ගිහි - පැවිදි උපස්ථායකයෝ රාශියක් මහත් කැමැත්තෙන් ජේ වී සිටියහ.

“අප ළඟ සතයක්වත් නෑ. ඒත් අපට කිසිම දෙයකින් අඩුවකුත් නෑ” යයි වරක් මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ මුවින් පිට විය.

දසතින් ගලා ආ ලාභ සත්කාරයන් පිළිබඳව උන්වහන්සේගේ කිසිදු ඇලීමක් නොවීය. “ලාභ - සත්කාර ප්‍රශංසා කියන්නේ මහ මඩ ගොහොරුවක්. බොහෝ විට හොඳ යෝගාවචරයන්ට මේ මඩ වගුර තරණය කිරීමට සිදු වෙනවා. මේ මඩේ නොඑරීමට යෝගාවචරයෝ පරෙස්සම් වෙන්න ඕනෑ” යයි උන්වහන්සේ නිතර සිහිපත් කළහ.

අප්පිච්ඡතා (=අල්ප වශයෙනුදු අපේක්ෂා නැති බව), සන්තුට්ඨිතා (=ලද දෙයින් සතුටු වීම), සුභරතා (=පහසුවෙන් පෝෂණය කළ හැකි වීම) යන ගුණ උන්වහන්සේ ඉතා උසස් ලෙස ප්‍රගුණ කොට සිටියහ. “ඕනෑම දෙයක් කියන්නෑ” යි බොහෝ විට දයකයන්ගෙන් පැවරීම් ලැබුණත්, “මට නම් මොනවත් ඕනෑ නෑකෑ” යි යන්න උන්වහන්සේගේ උපශාන්ත පිළිතුර විය. ඇතැම් විට අනුන් වෙනුවෙන් යමක් ඉතා හිතවත් දයකයකුගෙන් පමණක් ඉල්ලූහ.

“කෙනකු පැවරූ තරමින් ම ඉල්ලන්න හොඳ නෑහැ. දයකයාගේ ශ්‍රද්ධාවේ තරමත් පුළුවන්කමේ තරමත් සලකා බලා, අවශ්‍ය ම දෙයක් තිබෙනවා නම් විතරක් ඉල්ලන්න ඕනෑ” යයි උන්වහන්සේ අපට කියා දුන්න.

නන් අයුරින් තමන්වහන්සේට සත්කාර කළ දයකයන් හට පෙරළා ධර්මයෙන් සංග්‍රහ කළා විනා ඡන්දයෙන් අගතියට ගොස් අනිසි ලෙස දයකයනට යට නොවූහ.

දිනක් අති පූජ්‍ය මාහිමිපාණන් වහන්සේන් නිස්සරණ වනයේ වර්තමාන අධිපති පූජනීය පානදුවේ බෙමානන්ද ස්වාමීපාදයන් වහන්සේන් මමත්, මාහිමිපාණන් වහන්සේ ලියූ “අට්ඨාරස මහා විපස්සනා” පොතෙහි සංස්කරණ කටයුතුවල යෙදෙමින් උන්වහන්සේගේ කුටි සක්මනෙහි හුන්නෙමු. උන්වහන්සේ වෙනුවෙන් ලක්ෂ ගණන් ධනය වැය කළ, ඉතාම හිතවත් ප්‍රබල දයක මහත්වරු තිදෙනෙක් කොළඹ සිට උන්වහන්සේ හමු වීමට පැමිණියහ.

“මුන්නැහේලා මොකද ආවේ?” යයි මාහිමිපාණන් වහන්සේ මෙමතියෙන් විමසූහ.

“අපි ආවේ, මෙහේ නැවතීලා ටික දවසක් භාවනා කරන්නට දිනයක් නියම කරගන්නයි, ස්වාමීන් වහන්සේගේ සැප දුක් බලාගන්නයි කියලයි.”

“හොඳයි; එහෙම නම්, නැවතීමට එන්න පහසු දිනයක් අර කැලැන්ඩරේ ලියලා තියන්න. අපි දෑත් මේ කර කර හිටියේ, භාවනාව සම්බන්ධ බොහෝම වටිනා වැඩක්. මේ වැඩේට බාධා කරන්න හොඳ නෑ. වෙන අමුතුවෙන් කියන්න දෙයක් නෑ නේද?..... දෑත් කලා කරන්න වෙලාවක් නෑ. පස්සේ දවසක කලා කරන්න පුළුවන්” යැයි මාහිමිපාණන් වහන්සේ කාරුණිකව, එහෙත් ස්ථිරසාරව පැවසූහ. දයකයෝ තිදෙනා ද බිත්ති දින දර්ශනයේ තම නම් ගම් ලියා තබා, උන්වහන්සේ වැඳ, ආපසු හැරී ගියහ.

මාහිමිපාණන් වහන්සේ හැම විට ම ප්‍රතිපත්තිකාමී වූහ. ධුතංගාදී උසස් ගුණධර්ම වැඩිම සඳහා අනුබල දුන්න. හොඳින් ප්‍රතිපත්ති පුරන යෝගාවචර භික්ෂූන් හට අවශ්‍ය සියලු පහසුකම් හා රැකවරණ සලසා දුන්න. ගෙපිළිවෙළින් පිඬු සිගා වඩිමින් අපිස් ලෙස දිවි ගෙවූ යෝගාවචරයන් වහන්සේලා හමු වූ විට, මහත් අභිරුචියෙන් තොරතුරු විමසා, ආශීර්වාද කොට, අවශ්‍ය උපකාරයක් කළහ. සිංහරාජ අඩවිය, ලග්ගල අඩවිය වැනි රුදුරු වන සතුන් ගහණ සහ කැලෑවල හුදෙකලා

අමා බින්දු...

අල්පේවිෂ ජීවිත ගත කිරීම පිණිස අවසර ඉල්වා සිටි නිස්සරණ වනයේ පළපුරුදු යෝගාවචරයන් වහන්සේලා හට මෙම ත්‍රියෙන් ආශීර්වාද කරමින් අවසර දුන්හ.

විවේකය බෙහෙවින් අගය කළ උන්වහන්සේ නිහඬ බව ගරු කළහ. එහෙයින් ජරා, ව්‍යාධි දෙකෙන් දුබල වූ සිය අවසන් සමයේදී පවා තම කුටියෙහි රාත්‍රි කාලයේදීවත් උපස්ථායකයකු රැඳී සිටිනවාට නොකැමැති වූහ. ගිලන් බව දැඩි වූ විට, සහ පිරිසෙහි හා දයකයන්ගේ බලවත් ඉල්ලීම පරිදි කොළඹට වැඩමවා, උසස්ම පෙළේ රෝහල්වල හා තමන්වහන්සේ වෙනුවෙන් ම වෙන් කෙරුණු සුබෝපහෝගී නිවෙස්වල වඩා හිඳවා උපස්ථාන කිරීමට ඉඩ දුන්නේ කැමැත්තකින් නොවේ; ස්වභාවයෙන් ම මෘදු හිතැති උන්වහන්සේ සහ පිරිසෙහි හා දයකයන්ගේ හිත් රිදවීමට අකැමැති වූ හෙයයි. ඒ සෑම විටෙක ම උන්වහන්සේගේ අභිප්‍රාය වූයේ හැකි ඉක්මනින් නිස්සරණ වනයේ සුපුරුදු විවේකය කරා ආපසු වැඩමවීමය.

රෝගාතුර වූ විට, විශේෂයෙන් හෘද රෝග සඳහා, ආනාපාන සතිය වැඩීම බොහෝ හිතකර බව උන්වහන්සේ නිතර පැවසුවේ ප්‍රත්‍යක්ෂ අවබෝධය තුළිනි. දැඩි සේ ගිලන් වූ විටදීත් උන්වහන්සේ දුක් වේදනා ඉවසමින් නිහඬව භාවනාවේ යෙදී රෝගී තත්ත්වය සන්සිඳුවාගත්හ.

දිනක් රාත්‍රි නිස්සරණ වනයේදී උන්වහන්සේ ගිලන් වූහ. හික්ෂුන් වහන්සේලා කීපනමක් ම එක් වී නොයෙක් ප්‍රතිකාර කළත් සුවයක් ලැබුණේ නැත. ටික වේලාවකට පසු තමන්වහන්සේ ඇඳෙහි වාඩි කරවන මෙන් මාහිමිපාණන් වහන්සේ උපදෙස් දුන්හ. ඒ අනුව, පිටට ආධාරක තබා ඇඳ මත ම හිඳගෙන වැඩ සිටීමට සලස්වන ලදී. ඉක්බිති සියල්ලන්ට ම සිය නිදන කුටියෙන් ඉවත්ව යන මෙන් උන්වහන්සේ අණ කළහ. සියල්ලෝ ම අකැමැත්තෙන් මුත් ඒ අණට කීකරු වී පිටතට වී නොඉවසිල්ලෙන් බලා සිටියහ. නිහඬව මඳ වේලාවක් ගත විය. මාහිමිපාණන් වහන්සේ නැවත තම උපස්ථායකයන් ඇමතුහ. "දැන් මට සනීපයි. මේ නමලා ගිනින් සැතපෙන්න". භාවනා වැඩීමෙන් උන්වහන්සේ රෝගී තත්ත්වය සමනය කොට ගෙන තිබුණි.

ජරාව හා ව්‍යාධිය හමුවෙහි උන්වහන්සේ නොසැලී සිටි ආකාරය අතිශයින් ප්‍රශංසාර්ථක විය. මේ මාරයන් දෙදෙනාගේ බලපෑම් හේතුවෙන් අපමණ කායික පීඩාවලට ගොදුරු වුව ද උන්වහන්සේ මැදහත්ව ඒ හැම

ඉවසුන. යම්තම් හෝ සනීපයක් තිබුණු හැම විටකදීම කිසි යම් අර්ථවත් කටයුත්තක යෙදුණහ.

අනුන්ට හිරිහැරයක් නොකොට තම කටයුතු තනිව ම කරගැනීමට උන්වහන්සේ හුරු වී සිටියහ. උන්වහන්සේට උදවු වීමට අනුන් හට ඉඩක් ලැබුණේ ජරාවෙන් හා ව්‍යාධියෙන් හොඳට ම පීඩිත වූ විටෙකදී පමණකි. සුළු මහන්සියක් හෝ වන වැඩක් නොකරන මෙන් වෛද්‍ය උපදෙස් ලැබී තිබුණ ද, අනුන්ට කරදර නොවනු පිණිස තනිව ම යම් වැඩ කටයුතුවල යෙදීම නිසා ගිලන් බව වැඩි වූ අවස්ථා ද විය.

අවසන් වරට කොළඹ රෝහල්ගතව සිටියදී උන්වහන්සේ නිස්සරණ වනයේ යෝගාවචරයන් වහන්සේලාට පණිවුඩ යැව්වේ, "මා බලන්නට එන්නට කවුරුවත් කරදර වෙන්න එපා. මෙහේ කිසි අඩුවක් නැතිව සියලු ම දේ කෙරෙනවා. තමතමන්ගේ භාවනා කටයුතු කර ගන්න," යනුවෙනි.

ඒ වන විට මා සිටියේ කොස්ගොඩ, දිවියාගල අරණ්‍යයේය. උන්වහන්සේ බැලීමට රෝහලට පැමිණි දෙස්තර තිලක් ගුණසේකර මහතා අත මා කැඳවමින් පණිවුඩයක් යැවීමට උන්වහන්සේගේ පෞද්ගලික උපස්ථායක ස්වාමීන් වහන්සේ කතිකා කරමින් සිටිනු දුටු මාහිමිපාණන් වහන්සේ ඒ දෙස්තර මහතා ළඟට කැඳවා මෙසේ පවසා ඇත. "ඔය කියන විදියට නොවෙයි. මා මේ කියන විදියට ඔය පණිවුඩය ඒ නමට කියන්න. මගේ අසනීපය ගැන ඒ නම කරදර වෙන්න ඕනෑ නෑ. ඒ නම එහේ හොඳින් කටයුතු කරගෙන ඉන්නවා නම්, මට සතුටු වෙන්නට ඒ හොඳටම ඇති".

ඒ පණිවුඩය ලැබීමට පෙර මම උන්වහන්සේගේ ගිලන් ඇඳ වෙත පැමිණියෙමි. "මේ නම කොහේ හිටියත්, ඕනෑ වෙලාවට ළඟ ඉන්නවා" යයි කී උන්වහන්සේ අවසාන මොහොත දක්වා මගේ සුපුරුදු උපස්ථානය ඉවසුන.

භාවනාව හා ධර්මය පිළිබඳ පොත් කියවීමට උන්වහන්සේ රුවි කළහ. යම් කිසි කාරණයක් නිසැකව ම දැනගැනීමට අවශ්‍ය වූ විට, මහා රාත්‍රියේ පවා අවදි වී පොත්පත් පෙරළා බැලූහ.

අමා බින්දු...

පරිණත බුද්ධි ප්‍රභාවකින් හා තීක්ෂණ ස්මරණ ශක්තියකින් යුක්ත වූ උන්වහන්සේ සමග ධර්ම - ශාස්ත්‍රීය විෂයයන් හෝ භාවනාව හෝ පිළිබඳ සාකච්ඡාවකට එළඹීම ඉතා ප්‍රියජනක අත්දැකීමක් විය. විවිධ පොත්පත්වලින් උපුටාගත් කරුණු ස්වකීය අත්දැකීම් හා ගළපා, හරබර, එහෙත් සරල වාග් මාලාවකින් විචාර පූර්වකව, කාරුණිකව, නිහතමානීව, පැහැදිලිව ඉදිරිපත් කිරීමේ අපූරු සමත්කමක් උන්වහන්සේ සතු විය.

නිස්සරණ වනයේදී පැවැත්වුණු පෝ දින ධර්ම සාකච්ඡාවක මූලසූත ගැනීම පිණිස වඩින අතර උන්වහන්සේ වරක් මට මෙසේ කීහ. "මගේ ඕනෑ ම ප්‍රශ්නයක් අහන්න. ඕනෑ ම ප්‍රශ්නයකට පිළිතුරු දීමට පුළුවන්කමක් තිබෙන බව මට විශ්වාසයි."

බුද්ධිමතුන් සමග ඔවුනට ගෝචර වන සේ කථා කළ උන්වහන්සේ, එතරම් බුද්ධියක් නොමැති ඇතැමුන් සමග ඒ අයට ගැළපෙන මට්ටමකින් කථා කළහ. උන්වහන්සේ තම විශාරද ඥානය හේතු කොටගෙන මානයක් ඇති කර නොගත්හ.

අභිංසක විහිළුවක් කිරීමට හෝ පැරණි කථාවක් කීමට හෝ ඇතැම් විටක උන්වහන්සේ පෙළඹුණාහ. බොහෝ විට එමගින් ධර්ම කාරණයක් මතු කොට පෙන්වූහ.

බලවත් ශාසනික හැඟීමක් උන්වහන්සේ තුළ මුල්බැස තිබුණි. "බුද්ධ ශාසනය නගා සිටුවීමට හැකි ලෙසකින් උපකාරවත් විය යුතුය" යන අදහස නිතර ප්‍රකාශ කළහ. වර්තමානයෙහි ශාසනයෙහි දක්නට ලැබෙන විවිධ විෂමතා පිළිබඳව බොහෝ විට සංවේගයට පත් වූහ. එහෙත් ඒවා ගැන උපෙක්ෂක වීමේ ශක්තියක් ද උන්වහන්සේ කෙරෙහි දිස් විය.

ත්‍රිවිධ රත්නය පිළිබඳ ප්‍රබල ශ්‍රද්ධාවක් උන්වහන්සේ තුළ විය. සනීප තිබූ හැම දිනක ම බුද්ධෝපස්ථානයෙහි යෙදුණහ.

උන්වහන්සේ කිසිවකුට ඊර්ෂ්‍යා නොකළහ; අහිතක් නොසිතූහ. අනුන් සුවපත් වන්නේ නම්, යහමග යන්නේ නම්, සතුටු වූහ. අනුන්ට ධාර්මික උපකාර කිරීමට නිතර සූදනම්ව සිටියහ. අසරණයනට, දුබලයනට, රෝගීනට උන්වහන්සේ විශේෂ කරුණාවක් දැක්වූහ.

අරපිරිමැස්ම උන්වහන්සේ හුරු කරගෙන සිටි තවත් ගුණයෙකි. අපතේ යන කඩදසි, නුල්, හඳුන්කුරු පෙට්ටි ආදිය එකතු කොට කිසි යම් ප්‍රයෝජනවත් වැඩෙක යෙදුන.

පාලනය පිළිබඳව තමන්ට දක්ෂකමක් නැතැයි මාහිමිපාණන් වහන්සේ සිය ස්වයංලිඛිත වර්තාපදනයෙහි සඳහන් කොට තිබේ. එහෙත් උන්වහන්සේ නිස්සරණ වනයෙහි පරිපාලනය ගෙන ගිය නිරාකුල ආකාරය දෙස බලන විට, එම ප්‍රකාශය අතිශයෝක්තියක් දෝ හෝ යි සිතෙයි. යෝගාවචරයන්ගේ විවේකය උපරිම අන්දමින් රැකෙන සේ යෝගාවචර ව්‍යවස්ථා මාලාවක් සකසා, සංඝ අනුමැතිය ඇතිව කලින් කල එය ද උචිත පරිදි සංශෝධනය කරමින්, ආගන්තුකයන්ගෙන් බාධාවක් නොවන සේ බාහිර රැකවරණ ද සලසා, හැම විටම භාවනාවට මුල් තැන ලැබෙන පරිදි නිස්සරණ වනයේ දෛනික වැඩ කටයුතු පාලනය කෙරුණු ආකාරය අතිශයින් ප්‍රශංසනීය විය. කොතරම් හොඳින් ඒ පාලනය සංවිධානය වී ද යත්, මාහිමිපාණන් වහන්සේ නිස්සරණ වනයේ වැඩ සිටියත් නැතත් සියලු කටයුතු නොඅඩුව සිටීරුණි.

වරක් මගේ කීට්ටුම ශ්‍රේණිවරයෙක් හදිසියේ මියගිය සිය බිරිඳ වෙනුවෙන් මතක බණක් දෙසීමට මට ඇරයුම් කිරීමට, මාහිමිපාණන් හමු වී අවසර ඉල්වා තිබුණි.

“ඒ නමට මේ දවස්වල කරදර කරන්න හොඳ නෑ” යයි පවසමින් මා හමු වීමටවත් උන්වහන්සේ අවසර දී නොමැත. (මා මෙය දැනගත්තේ කලකට පසුවයි.)

උන්වහන්සේගේ අනුශාසනය පරිදි, නිස්සරණ වනයේ වස් පින්කම කෙරුණේ ද ඉතාමත් වාමිවය. සංඝයා වස් පවාරණය කිරීමෙන් අනතුරුව දයකයෝ කීපදෙනෙක් හික්ෂුන් වහන්සේලාට පිරිකර පුද, පුණ්‍යානුමෝදනාවක් අසා ආපසු යති. වස් පින්කම එපමණකි.

ඊට අමතරව වාර්ෂික පින්කමක් වශයෙන් නිස්සරණ වනයෙහි කෙරුණේ, මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ උපන් දින පින්කම පමණි. වාමි බෝධි පූජාවක් පැවැත්වීම හා මාහිමිපාණන් වහන්සේට සෙත් පතා වරුවක් හෝ තුන් වරුවක් හෝ පිරිත් දෙසීම පමණකි, මෙම පින්කමේ විශේෂාංගය වූයේ. මෙය සිදු කළේ ද, උන්වහන්සේ කෙරෙහි ඉතා

අමා බින්නේ...

හිතවත් හික්ෂුන් වහන්සේලා කීපනමකගේ බලවත් ඕනෑකම නිසාය. එපමණ සරල පින්කමකින් හෝ නිස්සරණ වනයේ යෝගාවචර පිළිවෙතට බාධාවක් වනු දැකීමට මාහිමිපාණන් වහන්සේ නොකැමැති වූහ. එනිසා ම එක් වසරෙක, කිසි ම ආගන්තුක හික්ෂුන් වහන්සේ නමක් මේ පින්කම සඳහා නොවැඩිය යුතු යයි නියම කළහ.

නිස්සරණ වනයෙහි යෝගාවචරයනට උන්වහන්සේ නිතර මතක් කළ දෙයකි, අන් හැම වැඩකට ම වඩා භාවනාවෙහි යෙදීම උතුම් බව. "භාවනාවෙහි යෙදී සිටිනා විටෙකදී බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩියා යයි කීව ද භාවනාව නොනැවැත්විය යුතුය" යි උන්වහන්සේ අපවත් විමට මසකට පමණ පෙර ද වදළහ.

එබැවින් අරණ්‍යයෙහි පොදු කටයුතු කිරීම සඳහා කිසිදු යෝගාවචර හික්ෂුවකට බල කිරීමක් නොකරන ලදී. ඒ ඒ දෙයට දක්ෂතා ඇති හික්ෂුහු ස්වේච්ඡාවෙන් ම පොදු වැඩෙහි නිරත වූහ.

මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ පාලන පිළිවෙතෙහි දක්නට තිබූ සුවිශේෂ ලක්ෂණයක් නම්, කිසි විටෙක ආඥාදයක ස්වරූපයෙන් ක්‍රියා නොකිරීමයි. සෑම විට ම අනුන්ගේ මතයට කන්දෙන, අනුන්ගේ මතය සාධාරණ නම් නොපැකිළ ඊට හිස නමන ප්‍රියශීලී ස්වභාවයක් උන්වහන්සේ කෙරෙහි විය. අසුවකට අධික සේනාසන සංඛ්‍යාවකින් හා ශතසංඛ්‍යාත සඟ පිරිසකින් සමන්වාගත ශ්‍රී කල්‍යාණී යොගාශ්‍රම සංස්ථාවේ ප්‍රධානාචාර්ය තුමන් ලෙස උන්වහන්සේ සතු ව තිබූ බල අන්තනොමතිකව යෙදූ කිසි අවස්ථාවක් මම නොදුටුවෙමි.

නිස්සරණ වනයේ පාලනය පිළිබඳ යම් යම් තීරණ ගැනීමට අවශ්‍ය වූ ඇතැම් විටෙක, උන්වහන්සේට තනි කැමැත්තෙන් සුදුසු තීරණයකට එළඹීමට පූර්ණ බලය තිබුණ ද, උන්වහන්සේ සියලු නේවාසික සංඝයා රැස් කොට, තීරණයක් ගැනීමේ අයිතිය සංඝයාට පැවරූහ. දේශීය - විදේශීය සියලු නේවාසික සංඝයා එක්රැස් වූ මෙවැනි අවස්ථාවලදී සඟ පිරිසේ අන්තිම බාලයාටත් අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ සමාන නිදහසක් තිබූ අතර, මාහිමිපාණන් වහන්සේ හැමටම සාවධානව සවන් දුන්හ.

වරක් නිස්සරණ වනයේ පිණ්ඩපාත ක්‍රමයේ සංශෝධනයක් කිරීමට උන්වහන්සේට අවශ්‍ය විය. ඒ සඳහා දීර්ඝ වශයෙන් කරුණු සාකච්ඡා කළ සංඝ රැස්වීම් තුනක් උන්වහන්සේගේ ප්‍රධානත්වයෙන්

පැවැත්විණ. සියලුම නේවාසික හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ අදහස් විමසා සංඝයාට වාර්තා කිරීමට ජ්‍යෙෂ්ඨ හික්ෂුන් වහන්සේලා තුන් නමකගෙන් යුත් කමිටුවක් ද පත් කොට, එහි වාර්තාව ද සලකා බලා, තුන්වන සංඝ රැස්වීමේදී සංශෝධනය ක්‍රියාත්මක කිරීමට තීරණය කරගන්නා ලදී.

(මෙසේ ප්‍රතිශෝධනය කරන ලද පිණිඩපාත ක්‍රමය, මාහිමිපාණන් වහන්සේ ගිලන්ව කොළඹ වැඩ සිටි අවස්ථාවක කිසියම් අනපේක්ෂිත සිදු වීමක් නිසා නැවත මුල් තත්ත්වයට ම පත් කරන ලදී. උන්වහන්සේ එය දැනගත් කල අකම්පිතව ඉවසා අනුදත්ත)

මිනිරිගල ශ්‍රී ඥානාරාම ධර්ම ආයතනය ආරම්භ කිරීමෙන් පසු උන්වහන්සේගේ පාලන දක්ෂතාව වඩාත් ප්‍රකට විය. එකිනෙකට ආසන්නව පිහිටි නිස්සරණ වනයන් ධර්ම ආයතනයන් උන්වහන්සේගේ ම පාලනය යටතේ වූවත්, මෙම ආයතන දෙකෙන් වූයේ දෙවිදියක කටයුතුය. නිස්සරණ වනය භාවනාව සඳහාත් ධර්මායතනය ප්‍රධාන වශයෙන් අධ්‍යාපනය සඳහාත් වෙන්ව තිබුණි. ආයතන දෙක අතර ප්‍රමාණවත් සම්බන්ධතාවක් පවත්වාගෙන යන අතර ම එකිනෙකෙහි මූලික කටයුතුවලට බාධාවක් නොවෙන පරිදි පාලනය ගෙනයාම ඇත්තෙන් ම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ අපූරු දස්කමකි.

උන්වහන්සේගේ උපදෙස් ලබමින් නැවතී භාවනා කිරීම සඳහා උපාසිකාවන් වෙනුවෙන් ම මිනිරිගල ගමේ භාවනා මධ්‍යස්ථානයක් ආරම්භ කළ විටදී ද, එමගින් නිස්සරණ වනයේ විවේකී පිළිවෙතට කිසිදු හානියක් නොවන සේ උන්වහන්සේ කටයුතු යෙදුන.

මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ අවවාද අනුශාසනා හා ආදර්ශ මගින් මා ඉගෙනගත් දේ බොහෝය. උන්වහන්සේගේ ජීවිතයේ අවසාන දින කිහිපය තුළදී ද මාගේ ජීවිතයට ම අමතක නොවන පාඩමක් මම උන්වහන්සේගෙන් ඉගෙනගතිමි.

ඒ අවසන් දින කීපයේදී, ජරාව ව්‍යාධිය විසින් ගිලගනු ලැබ, අප අපේක්ෂා නොකළ ලෙසින් උන්වහන්සේ ශිඝ්‍රයෙන් මරණය කරා ඇදී ගිය අන්දමත් සාන්ත දන්තව උන්වහන්සේ ඒ හැම පීඩාවක්ම ඉවසා විද දරාගත් අන්දමත් හඳවන සසල කෙළේය.

අමා බින්දු...

කොළඹ උසස් ම පෙළේ රෝහලක නවීන වෛද්‍ය පහසුකම් හා විශේෂඥ වෛද්‍ය උපදේශ ලැබෙද්දීත්, කීර්ති ගුණසේකර - ඉදුනිල් විජේවීර ආදී ලෙන්ගතු වෛද්‍ය මහතූන් උන්වහන්සේගේ ජීවිතය රැක දීම සඳහා යෝධ ව්‍යායාමයක යෙදෙද්දීත්, පූජ්‍යතම නාඋයනේ සිරි අරියධම්ම මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ, පූජ්‍ය හික්කඩුවේ ධම්මසීල ස්ථවිරයන් වහන්සේ, පූජ්‍ය මාතලේ මහානාම ස්වාමීන් වහන්සේ, පූජ්‍ය උඩර්ටියගම ධම්මජීව ස්වාමීන් වහන්සේ, පූජ්‍ය පොරමඩුල්ලේ අමරවංස ස්වාමීන් වහන්සේ ආදී මහා සංඝ රත්නයෙන් ද පී. එස්. කොතලාවල වෙද මහතා, ධර්මසේකර පෙරේරා මහතා වැනි හක්තිමත් දූතයන්ගෙන් ද පෞද්ගලික කප්පියකාර තිලකරත්න මහතාගෙන් ද දිවා - රැ නොකඩව අති විශිෂ්ට උපස්ථානයක් ලැබෙද්දීත්, සුනිල් - මිත්‍ර - සිදත් වෙත්තිමුනි මහත්වරුන්, ජේ. ජී. හේමා ප්‍රේමදස මාතාව හා දරු පිරිස, ශ්‍රේෂ් ගුණරත්න මාතාව, සුමන කරුණාරත්න මහතා, එම්. ඩී. එස් පෙරේරා මහතා, ඩී. පී. සේරසිංහ මහතා, ඩඩ්ලි ප්‍රනාන්දු මහතා, ජේ. අල්විස් මහතා, තිලකා ඩැනියල් මාතාව, ජනක එදිරිසිංහ මහතා, එන්. ජී. පී. පණ්ඩිතරත්න මහතා, මහින්ද විජේසිංහ මහතා, ගයාන් අබේවර්ධන මහතා, හේමසිරි අමේන්ද්‍ර මහතා සහ තවත් බොහෝ සැදුහැති දූතයන් - දැයිකාවන් ඕනෑම අවශ්‍යතාවක් සපුරා ලීමට මහත් ඕනෑකමින් ඉදිරිපත්ව සිටිද්දීත්, තමන්වහන්සේගේ මහා කලාණ මිත්‍ර අති පූජ්‍ය කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජනවංස මාහිමිපාණන් වහන්සේ ස්වකීය කායික අපහසුකම් ද නොතකා ලෙඩ ඇද වෙතට වැඩමවා පිරිත් දෙසමිත් සෙත් පතද්දීත්, ඒ මහා ගුණ කඳ - ඒ අසිරිමත් පින් පිඩ - ඒ පබසර දහම් පහන, ජරා - ව්‍යාධි - මරණ යන තුන් මරුන් විසින් අභිභවනය කරනු ලැබීය.

“සබ්බෙ සංඛාරා අනිච්චා - සබ්බෙ සංඛාරා දුක්ඛා, සබ්බෙ ධම්මා අනත්තා” (= සියලු සංස්කාරයෝ අනිත්‍ය වෙත්; දුක් වෙත්; සියලු ධර්මයෝ අනාත්ම වෙත්.)

මේ දහම් පදය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ සිරි මුවින් පිට වෙනු බොහෝ වාර ගණනක් මම අසා ඇත්තෙමි. එහෙත් උන්වහන්සේගේ ජීවිතයේ අවසන් දින කීපයේදී උන්වහන්සේ මුවින් නොබැණ, ඒ ඔවදන මා සිතට තරයේ කාවැද්දූහ.

ඒ දින කීපය තුළදී එක-පිට-එක වැළඳුණු නා නා ප්‍රකාර ආබාධයන් මෙන් ම ඒවාට කළ ඇතැම් ප්‍රතිකාරයන් ද නිසා හටගත්

දුක්ඛ වේදනාවන් උන්වහන්සේ ඉවසා දරා සිටි අයුරු ඇත්තෙන් ම විස්මයජනකය. අතරතුර යම්තම් සහනයක් ලැබුණු විට, ධම්ම සජ්ඣායනා කරමින්, උපස්ථායකයනට සුභදව කථා කොට අවවාද දෙමින්, අරියධම්ම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ මධුර ධර්ම සජ්ඣායනාවනට සවන් දෙමින්, උන්වහන්සේ කල් ගත කළ ආකාරය අනුව, එතරම් ඉක්මනින් අපවත් වෙතැයි අපට සිතාගත නොහැකි විය. අවසන් මොහොත දක්වා ම උන්වහන්සේගේ සිරුර පිළිකුල් බවට පත් නොවීය; දුර්ගන්ධවත් නොවීය.

ජරාව - ව්‍යාධිය හා මරණය යනු හුදෙක් ස්වාභාවික සංසිද්ධීන් බව මැනවින් පසක් කොට ගෙන සිටි මාහිමිපාණන් වහන්සේ ඒවාට මුහුණ දීමට හැම විට ම සූදනම් වී සිටියහ.

තමන්වහන්සේ වෙත උත්තරී-මනුෂ්‍ය ධර්ම වෙතැයි උන්වහන්සේ කිසි විටෙක ප්‍රකාශ නොකළහ. එහෙත් කලක් උන්වහන්සේ සම්පව ඇසුරු කිරීමෙන් මා ලත් අත්දැකීම් අනුව, සමථයෙන් ධ්‍යාන ද විපස්සනාවෙන් මාර්ග - ඵල ද උන්වහන්සේ ලබා සිටියහයි මම විශ්වාස කරමි.

ශාන්ත වූ නිර්වාණය අවබෝධ කරගැනීම පිණිස ස්චාර්ථයෙහි දක්ෂ වූවකු තුළ තිබිය යුතු යැයි සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ විසින් මෙන්ම සූත්‍රයෙහි අවධාරණය කරන ලද කරුණිය ධර්ම තුදුස හා අකරුණිය ධර්මය අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ වෙත මොනොවට පිහිටා තිබෙනු මම දුටුවෙමි.

මම උන්වහන්සේ තුළින් පවිත්‍ර බුද්ධ ශාසනය දුටුවෙමි. ඇත අතීතයේ වැඩ සිටියේ යැයි පැරණි පොත්වල සඳහන් වන අන්දමේ උපශාන්ත මුනිවරයකු දුටුවෙමි. "අද කාලයේ ශාසනික ගුණධර්ම සපුරා පිරිය නොහැකිය. එබඳු ගුණධර්ම පිරවෝ ද අද නැත්තාහ; යනාදී දුර්මත වචනයෙන් නොව ක්‍රියාවෙන් ම එකහෙළා ධර්මිකය කළා වූ ද පිරිහෙන බුදු සසුනට පුනර්ජීවනයක් ගෙන දුන්නා වූ ද සසුන් පෙරමුණෙහි පතාක යෝධයකු දුටුවෙමි. නිවැරදි නිවන් මග ප්‍රත්‍යක්ෂ වශයෙන් අවබෝධ කොටගෙන අන්‍යයන් හට ද ඒ අනුත්තර මාර්ගය පහද දුන් අති දුර්ලභ ගණයේ කල්‍යාණ මිත්‍ර සත්පුරුෂයකු දුටුවෙමි.

අමා බින්නේද...

බොහෝ විට අධර්මය රජයෙන නූතන සමාජයෙහි ධර්මය තව දුරටත් ජීවත් කරවීමෙහි ලා උන්වහන්සේගෙන් සිදු වූ නිහඬ, එහෙත් අනුදර සේවය ප්‍රමාණ කළ නොහැකිය. තවද වර්තමාන හික්ෂු පරපුරෙහි බහුතරය පත්ව ඇති ශෝචනීය පරිහානි තත්ත්වය ගැන සලකා බලන විට, උන්වහන්සේගේ ආදර්ශවත් ජීවිතය "එහි - පස්සික" ("එව, බලව") ගුණයෙන් පරිපූර්ණ විය.

මෙබඳු සංසාරභීරූක, ප්‍රතිපත්තිගරුක, ධර්මධර, ගුණවාදී, ශාසනභාරධාරී, කල්‍යාණ මිත්‍ර බුද්ධ පුත්‍ර රත්නයන් තව-තවත් හෙළ දිවි තලයෙහි බිහි වීමෙන්, බුදු සසුන බැබළේවා!

මින් වසරකට පෙර අපවත් වී වදළ අති පූජ්‍ය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාමාභිධාන මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ශීල - සමාධි - ප්‍රඥ මහා ගුණ ස්කන්ධය හමුවේ පසඟ පිහිටුවා වැද නමස්කාර කරමි.

"මහා ස්වාමීපාදෙන්තමයාණන් වහන්ස, සියගණන් කුල පුතුන් පැවිදි කළ ඔබවහන්සේගේ සුපින්බර දෝතින් මෙම උත්තම ශාසනික ප්‍රවෘත්තාව ලැබුවෙමි. එමතු ද, ඔබවහන්සේගේ දෙපා මුල වැටී මම නිර්මල ශාසන ප්‍රතිපත්තිය හැදිනගතිමි. කීප ආකාරයකින් ම ඔබ වහන්සේට උපස්ථාන කිරීමෙන්, ඔබවහන්සේගෙන් මා ලද ඒ අමිල පිහිට වෙනුවෙන් අල්ප මාත්‍රයකින් නමුදු ප්‍රත්‍යුපකාර කිරීමේ භාග්‍යය මට ලැබුණි. එහෙත් ඒ අවස්ථාවන්හිදී මගේ සිත - කය - වචන තිදෙරින් කවර හෝ වරදක් සිදු වී නම්, මට සමා වන සේක්වා! සසර වසන තුරු ඔබවහන්සේගේ කලණ මිතුරු ඇසුර ලැබේවා!

ඔබවහන්සේ මෙලොවදී ම පරම ශාන්ත නිවන් සුවය වින්දනය කළහයි මා විශ්වාස කරන බැවින්, ඔබවහන්සේට නිවන් සුව ලැබේවායි පැකීම කෙතරම් අර්ථවත් වන්නේදැයි නොදනිමි. කෙසේ වුව ද, ඔබවහන්සේගේ ශේෂ වූ යම් ධර්ම ප්‍රාර්ථනාවක් වේ නම්, මගේ මුළු මහත් කුශල ශක්තිය ද අනුමෝදන් වී, ඒ සමයක් සංකල්පනාවන් සර්ව ප්‍රකාරයෙන් ම සමාධිමත් කරගනිත්වායි සාතිශය ගෞරවයෙන් පතමි. ඉතා සීමිත යයි මා විශ්වාස කරන, ඔබවහන්සේගේ ඉදිරි සංසාර ගමනේදී, බුදු සසුන රැකගැනීමට නීති උර දෙන්නවා!"

අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ මුවග නිතර රැඹි දුන් “සුගතෝවාදය” සිහිපත් කරමින් මෙම සිරිත් සමරුව හමාර කරමි.

“අප්පමාදෙන භික්ඛවෙ සම්පාදෙථ-

- දුලලහො බුද්ධාසාදෙ ලොකසමිං - දුලලහො මනුස්සත්ත පටිලාහො
- දුලලහා ඛණ සම්පතති - දුලලහා පඛණ්ණා
- දුලලහං සඤ්ඤාම සවණං - දුලලහා සප්පරිස සංසෙවොති” ති

“මහණෙනි! නොපමාව (නිවන් මග) සම්පාදනය කරව්. (මක් නිසා ද යත්:) ලෝකයෙහි බුදු උපත දුර්ලභය; මිනිසන් බව ලැබීම දුර්ලභය; ක්ෂණ සම්පත්තිය දුර්ලභය; (බුදු සසුනෙක) පැවිද්ද දුර්ලභය; සදහම් ඇසීම දුර්ලභය; සන්පුරුෂ ආශ්‍රය දුර්ලභය. (එහෙයින්.)”

මාහිමි දින පොතෙන්

* ආනාපාන භාවනාවේ නොයෙක් අතට විහිදී ගිය ප්‍රතිඵල සලකන විට මෙහි උසස් ගතිය සිතට නැගේ. සිත එකඟ කරගැනීමට මෙයින් ලැබෙන පිටුවහල ඉතා උසස්ය. ඉතා හොඳින් දියුණුවට පත් කරගැනීමෙන් තව-තවත් විවිධ ශක්තිහු පහළ වෙති.

(1963. 1. 23)

* සසුන් වන් පුහුලත් හට පිළිවෙතින් තොර පරියත්තියෙක් නොලැබේ. එසේ කරන්නට යතොත් එය සස්නට ඇතුළත් නොවූ වැඩෙකි. පරියත්තිය ප්‍රතිපත්තියට වඩා උසස් බව හඟවන කලා පුවත මෙන් නැතට නොගැළපෙයි. ලාභාශායෙන් මැඩුණු, ගේහසිත සංකප්ප වැඩුණු, පුඟුලන්ගේ කලා මෙයින් ඉවතට තල්ලු වේ.

(1962. 3. 10)

* නිවුණු අදහස් ඇති සමාජයක් වැඩේවා!

(1960. 9. 30)

මිනිරිගල නිස්සරණ වන අරණ්‍යවාසී, කර්මස්ථානාවාර්ය,
පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඤාණනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ
විසිනි.

ගරු බවක් - සැහැල්ලු බවත්, ගැඹුරු බවත් - සරල බවත්, අතර මහත් පරතරයක් ඇතැයි ලෝකයා සිතයි. එසේ සිතන්නේ ඒ පරතරය පියැවිය හැකි තරම් පුළුල් ගුණ සමුදයක් හා ඥාන පාඨවයක් එකම පුද්ගලයකු තුළ සාමාන්‍යයෙන් දැකගත නොහැකි බැවිනි. එහෙත් අප අති පූජනීය ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ අසිරිමත් සිරිතෙහි විසිතුරක් වශයෙන් මා බොහෝ විට දුටුවේ ගරු බවෙහිත් - සැහැල්ලු බවෙහිත්, ගැඹුරු බවෙහිත් - සරල බවෙහිත්, සමීප සබඳතාවකි; සුහද සංකලනයකි.

මහා සග පිරිසක් මැද පවා ඉස්මතු වී පෙනෙන ගරු සම්භාවනීයත්වයක් මාහිමිපාණන් වහන්සේ කෙරෙහි විද්‍යමාන වූ නමුදු අවංක ශාසනික පරමාර්ථ තුළින් මතු වූ නිරන්තර බවෙකින් උන්වහන්සේ සැහැල්ලු වූහ. සුතමය, චිත්තාමය, භාවනාමය වශයෙන් ගැඹුරින් ගැඹුරට ගිය ඥාණ සම්භාරයකින් පොහොසත් වූ නමුදු ළගන්තා සිනහමුසු ගැමි උපමා කථාවකින්, පිරුළකින්, කිව යුත්ත සරලව ඉදිරිපත් කිරීමෙහි සමත් වූහ. සග පිරිසකට හෝ දයක පිරිසකට හෝ කරන කෙටි අනුශාසනයක පවා පුදුම හරබර බවක් විය. උන්වහන්සේගේ කමටහන් බණ දෙසුම් ආර මෙහි ලා විශේෂ විය. පදයක අරුතට අනුව නඟින - බසින ගැඹුරු ස්වරයකින් අසන්නවුන් සිත් සමාධිමත් කරවන මට්ටමට වාගේ ධාරාවක් උන්වහන්සේගේ මුවින් ගලා ආවේ විශිෂ්ට ප්‍රතිභානයකින් මුවහත් වූ මදවත් බවෙකිනි.

“මෙෙත්‍රියෙන් සිත පුරවාගෙන” විසිය යුතු බව මාහිමිපාණෝ නිතර මතක් කර දුන්න. නොමගට යොමු වන්නවුන් හික්මවාගැනීමේ උපාය මාර්ගයක් වශයෙන් ඇතැම් විට තෙදවත් අවවාදය සහ සියුම් උපහාසය පිහිට කරගත් නමුදු, අවවාදයට නොනැමෙන්නවුන් පිළිබඳව

පවා සදය ආකල්පයක් හා හිතාධ්‍යාසයක් උන්වහන්සේ තුළ විය. “අනෝ! බුදුරජාණන් වහන්සේ සිටියා නම් මේ වගේ අයටත් පිහිට වෙනවා නේද?” යන නිගමනයෙන් එබඳු අවස්ථාවලදී සිත උපේක්ෂාවට නැඹුරු කරගැනීමට ද උන්වහන්සේ පුරුදුව සිටියහ.

ලෝකයෙන් හා ලෝකාමිසයෙන් සිත මැත් කරගෙන විසීමට උපකාර වන නිරාසක්ත බව දියුණු කරගැනීමට මාහිමිපාණන් වහන්සේ උත්සාහවත් වූහ. වයෝවෘද්ධ අවස්ථාව ගැන සලකා දයක පින්වතුන් යෙදූ විශේෂ සැප පහසුකම් “නැතිවම බැරි දේ” හැටියට නොතැකුහ. “අලතං යදිදං සාධු - නාලතං කුසලාමිති” (=ඉදින් ලදීම් නම් එය මැනවි - නොලදීම් නම් එද යහපති) යන මුනි ප්‍රතිපදාවට අනුව “තාදී” ගුණය ගරු කළහ. තමන්වහන්සේට ලැබිය යුතුව තිබුණු යමක් යම් කිසි වැරදීමකින් නොලැබුණහොත්, එය යහපතට ම සිදු වුවක් ලෙස සලකා “හිත හදගැනීම” උන්වහන්සේගේ සිරිත විය. දිගු කලක් තිස්සේ පුරුදු කළ ඒ ආකල්පයේ අත්දුටු අනුසස් පවා ඇතැම් විටෙක සඳහන් කළහ. අමුතු රැකවරණයක් නොයෙදුවත් තමන් වහන්සේ සතු යම් යම් අගනා දේ ඉබේටම ආරක්ෂා වන ස්වභාවයක් ඇති බව මාහිමිපාණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළේ ද මේ නිරාසක්ත බවෙහි තවත් පුදුම අනුසස්සක් ගෙනහැර දක්වමිනි.

උග්‍ර යෝගියකුගේ ආදර්ශවත් දින වරියාවක ඇතැම් අංග, ජරා ව්‍යාධි සතුරන් සමග නිරන්තර සටනක් බඳු වූ ජීවිතයේ සන්ධ්‍යා සමයේදී පවා මාහිමිපාණන් වහන්සේ තුළින් ප්‍රකට විය. (දිවා කාලයේ මෙන්ම රැයෙහි බොහෝ වේලාවක් ද සක්මනෙහි ගත කළ උන්වහන්සේ ඉපැරණි යෝගාවචර සිරිතට අනුව සක්මනේ “ආලම්බන රජ්ජුවෙහි” එල්බගෙන ක්ලාන්තය මගහරවාගත්හ. ගිලන්ව යහන්ගත වීම පවා භාවනාවට ඉබේම ලැබුණ “හොඳ විවේකයක්” ලෙස සැලකුහ. ලෙඩ බැලීමට උන්වහන්සේ වෙත පැමිණෙන්නවුන් බොහෝ විට නිහඬව සිරුවෙන් සයනය වෙත ළඟා වූයේ “නින්දට බාධා වේය” යන බියෙන්ම නොවේ.....

අවවාදයෙන් මෙන්ම ආදර්ශයෙන් ද “අස්පමාද පදය” සිහි ගැන්වීම හා “නිස්සරණ” අදහස මතු කරදීම, කර්මස්ථානාවාර්යයන් වහන්සේ කෙනකුන් හැටියට අප අති පූජ්‍ය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේ කළ කී දූයෙහි සාරාංශය හැටියට පිඬු කර දක්විය හැකිය. දුර්ලභ කරුණු හය ඇතුළත් සුගතොවාදය, උන්වහන්සේ යෝගාවචර

අමා බින්දු...

පිරිසට කළ බොහෝ දේශනාවන්හි මාතෘකාව මෙන්ම පරිශීෂ්ටය ද විය. අවාසනාවකට මෙන් පටිගත කරගත නොහැකි වූ, උන්වහන්සේගේ අවසාන දේශනයේ සාරාංශය වූයේ ද එයයි. යෝගාවචර පිරිස සංවේගයෙන් ලොමු දැහැගැන්වූ ඒ සිහි කටයුතු දේශනයේදී සත්පුරුෂ කල්‍යාණ මිත්‍ර ආශ්‍රයෙහි අති දුර්ලභ බව අවධාරණය කරමින් උන්වහන්සේ පළ කළ මේ වැකිය අනාවැකියක්ම විය:

“තවත් මේ වගේ අවස්ථාවක් ලැබේවිය කියලා බලාපොරොත්තු වෙන්න එපා.....”

“දුලලහො සපුරිස - සංසෙවො.”

මාහිමි දින පොතෙන්

* මාගේ ගරු කටයුතු බුදුපියාණන් වහන්සේගේ දරු වූ, කෙලෙස් බල මුළුමනින්ම පලවා හැර උදර පූජ්‍ය සන්තානයෙන් හෙබියා වූ ශාරිපුත්‍ර - මහා මෞද්ගලයාන - අනුරුද්ධ - ආනන්ද - නන්ද - රාහුල - මහා කාශ්‍යපාදී මහ රහතන් වහන්සේලා පුරුදු කළ ශ්‍රේෂ්ඨ ප්‍රතිපත්ති මාර්ගයට බැස, ඉතා හොඳින් ඒ පුරුදු කොට, දියුණු කොටගෙන යාමට මම තරයේ අධිෂ්ඨාන කරගනිමි. මම තරයේ අධිෂ්ඨාන කරගනිමි! මම තරයේ අධිෂ්ඨාන කරගනිමි.

(1967. 5. 16)

* (කායික) දුර්වලතාවන් රැසෙකින් පෙළී - පෙළී වුවද මගෙන් සිදු වන්නේ මේ ශාසන සංග්‍රහයෙකි. මගේ හුස්ම ටික පිට වෙන තුරු මේ උතුම් ශාසනික සේවාව මගෙන් සපිරේවායි මම ප්‍රාර්ථනා කරමි. අවුරුදු 74 ක කාලයක් ජීවත් වී ඉවරයි. ලැබුවේ 75 වැනි වසරයි. මේ හැත්තෑහතරෙන් දහයක් හැරෙන විට මගේ ජීවිතය ගෙවුණේ සසුන වෙනුවෙනි. දිවි පැවැත්වූයේ සසුනට ලැබුණු දෙයිනි. ඉතින් මේ ඇට, මස්, ලේ සියල්ල ම සසුන නිසා ලද ඒවා නොවේද? එහෙයින් මේ මුළු සිරුර ම සසුන වෙනුවට කැප කිරීමට මැලි විය යුතු නොවේ.

(1975. 12. 14)

මිනිරිගල ශ්‍රී ඥානාරාම ධර්මායතනවාසී,

පූජ්‍ය ග්‍රීසියේ ඤාණදස්සන ස්වාමීන් වහන්සේ විසිනි.*

ප්‍රඥව හා කරුණාව යන මේ උසස් ගුණයන්ගේ දුර්ලභ වූ එකමුතුකම බුදුරජාණන් වහන්සේගේ විශිෂ්ට ගුණයක් වී යයි කවුරුත් දනිති. එහෙත් මෙම වර්තමාන යුගයෙහි මේ උසස් ගුණ දෙක බොහෝ දුරට එකමුතු වී අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ කෙරෙහි දැකිය හැකි වූ බැවින්, ලොකු පැහැදීමක් හා සතුටක් මට ඇති විය. මේ ගුණ දෙකින් සම්පන්න වූ අප මාහිමිපාණන්ගේ ප්‍රථම දර්ශනයෙන්ම, උන්වහන්සේ කෙරෙහි මට විශ්වාසය හා ගෞරවය තැබිය හැකි විය.

ඉවසීමෙන්, අනුන් නොරිදවනකමින්, මෙත්‍රියෙන් හා උපේක්ෂාවෙන් යුක්ත වූ උන්වහන්සේ සැබෑ ශ්‍රමණයෙකිසි මට වැටහුණි.

නිතර ශාන්ත-දන්ත වූ හා කල්‍යාණ මිත්‍ර ගුණ සම්පන්න වූ උන්වහන්සේ නෛරයාණික සම්බුද්ධ ශාසනයෙහි බලවත් ශ්‍රද්ධාව පිහිටුවාගැනීම පිණිස, ගිහි-පැවිදි බොහෝදෙනකුන්ට අති දීප්තිමත් ආදර්ශයක් වූහ. අල්පේච්ඡතාව - ලැබුණු දෙයකින් සතුටු වීම - කෙලෙසුන් නැසීම - උතුම් විවේකය - සමූහයේ නොඇලීම - චීරය වැඩීම - පරිත්‍යාගය - ශීලය - සමාධිය - ප්‍රඥව - විමුක්තිය යනාදී ශාසනික ගුණයන් ගැන උන්වහන්සේගෙන් ලැබුණු අවවාදනශාසනා අති වටිනා නිධානයක් දැක්වූවා මෙන් විය. දැනුත් ඒවා ගෞරවයෙන් හා හක්තියෙන් සිහියේ තැබිය යුතු ද ඊට අනුව පිළිපැදිය යුතු ද වේ. උන්වහන්සේ ඒකාන්ත හිතෙහිව ශිෂ්‍යයන්ගේ අභිවෘද්ධිය සාධනය කළ උන්තමයෙක් වූහ.

---

* (ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ විදේශික පැවිදි ශිෂ්‍යයන් වෙනුවෙන් සිංහලයෙන්ම සැපැයුණු ලිපියෙකි. - සංස්කාරක)

අමා බින්දු...

ප්‍රිය වූද, ගරු බුහුමන් කටයුතු වූද, අවවාද කියන්නා වූද, ප්‍රශ්න ඉවසනසුලු වූද, ගැඹුරු ධර්ම කියා දෙන්නා වූද, සුදුසු තත්හිම යොදවන්නා වූද, අපවත් වී වදල අති ගරු පූජනීය අප මාහිමිපාණන් වහන්සේට උතුම් නිවන් සැප අත් වේවා යි අපි කවුරුත් ප්‍රාර්ථනා කරමු.

මාහිමි දින පොතෙන්

* ඉතාමත් උසස් කාල සම්පත්තියක් ලැබී තිබේ. එහි උසස් බව කියා අවසන් කළ නොහැකිය.

(1980. 5. 22)

* යෝගී ජනයාගේ පරිසරය කොතරම් ශාන්ත විය යුතුද යනු එහි යෙදෙන්නන්ට මැනවින් වැටහෙයි. යෝග භාවනාවේ නියුක්තයා හට පරිසරය හොඳින් තිබිය යුතුය යනු අයෝගීන් හට නොවැටහෙන දෙයකි.

(1962. 7. 2)

* යෝගාවචර ජීවිතය ලොවැති හැම ජීවිතයකට ම වැඩියෙන් උතුම් වේ. එය ආත්මාර්ථකාමී වැඩකිසි කියන්නෝ ධර්මයෙහි අන්ධයෝය.

(1980. 3. 12)

* සම්බුදු සසුනේ නැගීමත් හැදීමත් ප්‍රතිපත්තියෙන් සම්පූර්ණ විය යුතුය. පසුව ගුණය ගාවාගැනීමෙන් එහි නියම අයිතිය නොලැබේ.

(1962. 1. 2)

* මතු ශාසනයේ වැඩට ස්ථිර අධිෂ්ඨානයක් තබාගන්නා මම නොසැලකිලිකම්වලින් අහක් වී අප්‍රමාදයෙන් වැඩ ගෙන යා යුත්තෙමි. එහෙයින් ඒ ගැනද හොඳ අධිෂ්ඨානයක් කරගනිමි.

(1955. 12. 30)

මිනිරිගල ශ්‍රී ඥානාරාම ධර්මායතනය වෙනුවෙන්,
පූජ්‍ය මාතලේ මහානාම ස්වාමීන් වහන්සේ විසිනි.

අනුබුදු මහා මනින්ද මහ රහතුන් වහන්සේගෙන් සමාරම්භ වූ ලක් බුදු සසුන නිර්මලව අදත් පවත්නේ සංයත, විනයගරුක, තෙවළො දහම් දක් බහුශාක මහා සඟ පියවරුන් සුදුසු කල පහළ වූ හෙයිනි.

ඒ සම්බුදු සසුන රකින්නට, අපටත් ලොවටත් පිහිට වන්නට, ඒ සංඝ පරම්පරාව නමැති මුතු වැලට මැන යුගයේ එකතුව, සසුනත් ලොවත් සනසා ඒ මුක්තාවලියෙන් ගිලිහී ගිය අගනා මුතු කැටයකි, මා දුටු අග්‍රගණ්‍ය හිමිපාණන් වූ අති පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාමාභිධාන මාහිමිපාණන් වහන්සේ.

සංයත අත් ඇති, සංයත පා ඇති, සංයත වදන් ඇති, සංයත ගතක් ඇති, කමටහනෙහි ඇලුණු, මොනොවට තැන්පත් ඒ මහා සඟ පියාණන්ගේ සියලුම පැවතුම් අතිශයින්ම සංයතය.

සිවු බඹ විහරණ නම් මහා ගුණ සයුරේ පත්ලටම බැසගත් මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ මෙන්-කුළුණු ඇ ගුණයනට උපමා අදාශ්‍රයය. ලාභාලාභාදී අටලෝ දහම්හි තාදී සන්සුන් ආකල්ප දැක්වූ මාහිමිපාණෝ අතිශය දුෂ්කර අවස්ථාවන්හි ද අවල වූහ.

නොසැලෙන සැදහැ ඇති මාහිමිපාණෝ බුද්ධෝපස්ථාන වන අග්‍ර ලෙසින් ම කිරීම හා කරවීම කළ අතර, යමක් දයකාදින්ගෙන් ලැබුණු විට, "මේවා ලැබෙන්නේ අපට නොවෙයි; බුදුරජාණන් වහන්සේටයි" යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළහ.

අනන්‍ය සාධාරණ ස්මරණ ශක්තියෙකින් වොරැදුණු මාහිමියෝ උගැන්වීමේදී හෝ පාඩම් ගැනීමේදී හෝ පොතක් අතට නොගත් අතර, පිටකත්‍රය පිළිබඳව ද එළු මගධ -සකු ඇ භාෂා පිළිබඳව ද ඡන්දෝලංකාර - කාව්‍ය - ඉතිහාස - පුරා විද්‍යා - තර්ක - න්‍යායාදී නා නා විෂයන්හිද තෙරපත්, කෞශල්‍යයෙන් පිරිපුන් බුද්ධි ප්‍රභාවෙන් සුභාවිත වූහ.

අමා බින්දු...

තපෝගුණ ප්‍රභාසෙන් ප්‍රභාවිත, අති - බුද්ධිමත්, පූජ්‍යතම අප මාහිමිපාණෝ අත්දැකීම් මතින් කමටහන් දුන්න; ශීලාදී ගුණයනට ප්‍රිය වූහ; එබැවින් ම ගරු සම්භාවනීය වූහ; අන්‍යයන් අස්ථානයෙහි නොයොදවා නිර්වාණ මාර්ගයෙහි ම යෙදවූ ශ්‍රේෂ්ඨතම කල‍්‍යාණ මිත්‍රයාණන් වහන්සේ නමක් වූහ.

අති පූජනීයතම ස්වාමීන් වහන්ස, ස්වාමීන් වහන්සේ දේහත්‍යාගය කළත්, ස්වාමීන් වහන්සේගේ ගුණ දේහය කිසිදු අප වෙතින් ඉවත් නොවේ.

සරුසර බසින් මහ ගෙන පා නිති	පවර
ඉසිවර ලෙසින් අද දන ලූ විදු	සයුර
නැණසර රැසින් සිද දුක ලෝ දුටු	අවර
බැතිබර සිතින් වදිනෙම් හිමි පා	තඹර

මාහිමි දින පොතෙන්

* ධ්‍යාන චිත්තයක් පිළිබඳ නිසැක අවබෝධය අනුන්ගේ කථාවෙන් හෝ පත - පොතෙන් හෝ ලැබිය හැකි නොවේ. එය තමා තුළ උපදවාගැනීමෙන් ම සිදු වෙනු ඇත. ධ්‍යාන භාවනාවේදී ඉක්මන් නොවිය යුතුය. ඉවසාගෙන නිමිත්තට සිත යෙදිය යුතුය.

පරිකර්ම නිමිත්තාවස්ථාව, උග්ගහ නිමිත්තාවස්ථාව, පටිභාග නිමිත්තාවස්ථාව යන මේ අවස්ථා තුනේදී ම ඉක්මන් නොවී විරිය සමතාව තේරුම් ගෙන වැඩ කළ යුතුය. පූර්වකාන්‍යය මැනවින් සිදු කළ යුතුය. එහි ඇති සාරවත් බව ගැන ඔබ විශ්වාසය තැබිය යුතුය. නිස්සාර දේවල් කියා අයින් නොකළ යුතුය. මේ කියන්නේ අත්දැකීම් උඩය.

(1982. 1. 20)

මිනිරිගල නිස්සරණ වන අරණ්‍යවාසී,
පූජ්‍ය උඩරියගම ධම්මජීව ස්වාමීන් වහන්සේ විසිනි.

මා මූලින්ම අති පූජ්‍ය සිරි ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ දුටුවේ නෙත් දෙකින් නොවේ; සිතින්මය. ඒ දර්ශනය සුළු පටු දැක්මක් නොවීය. මාගේ ජීවිතයේ විශාලතම පෙරළිය තීන්දු කරමින්, අසීමිත ආත්ම විශ්වාසයක් ගොඩනැංවීමට ඒ දර්ශනය සමත් විය.

සිතින්ම දුටු ඒ පිවිතුරු ගුණ ශරීරය සාක්ෂි කරගත් මගේ සිත, එතෙක් කරමින් සිටි රැකියාව ඇතුළු සියලුම ගිහි සම්බන්ධකම් කෙරෙහි උද්ඝ්‍රීන විය. අනුගමනය කළ යුතු ආධ්‍යාත්මික ගුරුවරයා මා ඉදිරිපිට පෙනී ගියේය. එයින් කාලයක් අසහනකාරී ලෙසින් සිතට පීඩා කළ ජීවිත ප්‍රශ්නය විසඳී ගියේය. ශ්‍රී සම්බුද්ධ ශාසනයට, ත්‍රිවිධ රත්නයට ජීවිතය පූජා කිරීමේ ස්ථිර අධිෂ්ඨානයක් සිතෙහි පහළ විය.

මේ සා විශාල පෙරළියක් සිදු කරමින් ඒ පිවිතුරු ගුණ සමුදය සිතින් ගැනීමට මග සලසා දුන්නේ, මාහිමිපාණන් වහන්සේගේම කර්මස්ථාන බණ අඩංගු “සජ්ත විශුද්ධිය හා විදර්ශනා ඥාන” නම් වූ මාහැඟි පොතයි.

සැහැල්ලුවෙන් ගත වූ දින කීපයකට අනතුරුව, විමසා දැනගත් තොරතුරු අනුව, ඒ නොදුටු කර්මස්ථානාවාර්යවරයා දැකගැනීමේ රිසියෙන් මිනිරිගල නිස්සරණ වනයට ඇතුළු වුණෙමි. නිමි-හිමි නැති ගෞරවයකින් හා භක්තියකින් යුතුව රිසි සේ මාහිමිපාණන් වහන්සේ වන්දනා කරගනිමි. සතුටු - සාමීච්චි කථාවෙන් අනතුරුව, එහෙනම් ඉතින් විවේක ස්ථානයක් සොයාගන්න බලන්නැ'යි යන උපදේශය සිත්හි තැන්පත් කරගෙන එද ආපසු හැරුණත් මිනිරිගල නිස්සරණ වනයම මට විවේක ස්ථානය විය.

ක්‍රමයෙන් පැවිද්ද හා උපසම්පදාව සපුරාගනිමින් මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ සෙවණෙහි ප්‍රතිපත්ති පුරන මුල් කාලයේ, එද “සජ්ත විශුද්ධිය .....” පොත මාර්ගයෙන් මා සිතෙහි ඇදී ගිය යම් ආදර්ශවත්

අමා බින්දු...

යෝගාවචරයකුගේ අත්දැකීම් බර වර්තයක් වී ද එය මාහිමිපාණන් තුළ දුටුවෙමි. වඩවඩා ළංව බලන්ම සංස පිතෘන් වහන්සේ නමකගේ ගුණ සමුදයයක්ම ප්‍රකට වීමක් හැර පෞද්ගලිකත්වයක් දකගැනීම අසීරු විය. දකින - දකින වාරයක් පාසා මුල් දර්ශනයම පණ පෙවි - පෙවී ඉදිරිපත් විය.

මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ පා සෙවණෙහි සිට ශාසන ප්‍රතිපත්ති පිරිමට ලැබීම ජීවිතයට ආනන්දජනක ආශීර්වාදයක්ම විය. මේ නිසාම, "තව - තවත් සමීප ආශ්‍රය ලැබේවා" යි සිත නිතර නිතර කියන්නට විය. ඒ අනුව සුදුසු අවස්ථාවක් බලා "ස්වාමීන් වහන්ස, ඔබවහන්සේගේ ඕනෑම කටයුත්තක් ඇතොත් දන්වනු මැනව. උපස්ථාන කිරීමට කැමැත්තෙමි" යි මගේ අදහස ඉදිරිපත් කළෙමි. "පැමිණි කාරණාව - භාවනා කිරීම - බාධා කර නොගෙන පවත්වාගෙන යන්න, අවශ්‍ය උනොත් පසුව මතක් කරන්නෙමි" යි මා අස්වසා ලූහ. මේ සම්බන්ධයෙන් ගරු කටයුතු සබ්‍රහ්මචාරීන් වහන්සේලාගෙන් ද උදව් පතන්නට මට සිදු විය. මගේ පැවිදි ජීවිතයට අතිරේක ශාසනික ලාභයක් ගෙන දෙන විශේෂ අනුග්‍රහයක් වශයෙන් මාහිමිපාණන් වහන්සේ තමන්වහන්සේගේ උතුම් ගුණ ජීවිතයේ අවසාන භාගයේදී මගේ උපස්ථානය ඉවසා වදාළ සේක.

මහා සාගරයේ තතු ඇසුරින් පහාරාද අසුරේන්ද්‍රයාට ශාසනික තොරතුරු පිඬු කොට දක්වමින් සර්වඥයන් වහන්සේ ගෙනහැර පෑ කරුණු ආශ්චර්යයි. අද්භූතයි. මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ගුණ සාගරයේ තොරතුරු එසේ පිඬුකොට දැක්වීමට මම කිසි සේත්ම සමත් නොවෙමි.

කෙසේ වුවත් මට වඩාත්ම ප්‍රකට වූත්, ආදර්ශවත් වූත්, එමෙන්ම මුල් ම දර්ශනයේ පටන් අවසන් හුස්ම හෙලන මොහොත දක්වාම නොවෙනස්ව පැවතියා වූත් ගුණාංගය වූයේ, මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ සෑම කටයුත්තකම දක්නට ලැබුණු විවෘත, අනුසූර්ව ක්‍රියා කලාපයයි; එයින් ම නිපන් නැවුම් බවයි.

සමාධියට තුඩු දෙන සේ සමායක් ශීලයක් සමාදන්ව රැකීම හා ප්‍රඥාවට තුඩු දෙන ආකාරයට සමාධිය ප්‍රගුණ කිරීම යෝගාවචර ජීවිතයකට උරුම වැඩ පිළිවෙළයි. එයම සාරයයි, සෙස්ස අසාරයයි. මාහිමිපාණන් වහන්සේ ක්‍රියාවත් කළ ආදර්ශය එයයි. ලොවට මතක් කර දුන් අවවාදයන් එයයි.

ගෙවිගෙන යන සියවස ගැන සලකා බලන විට, පටිපාටි, ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිවේද වශයෙන් තුන් ආකාර වූ මේ ශාසනයෙන් නිසි ලෙස වැඩ ගෙන, ත්‍රිවිධ ශාසනයටම නිසි ලෙස වැඩ සිද්ධ කොට, ශාසන ඉතිහාසයේ නම තැබුවත් අතර මා දුටු අති පූජනීය සිරි ශ්‍රේණාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේට හිමි වන්නේ අද්විතීය ස්ථානයකි.

“සතං සමාගමො භොතු - යාව නිබ්බානපත්තියා”

මාහිමි දින පොතෙන්

* අධ්‍යාත්ම සංවර්ධනය තුළින් පැනනගින ක්‍රියා දමය ඉතාමත් සරලය. පිරිසිදුය. නිරවුල්ය. ඒ ඒ පුද්ගලයන්ගේ වර්තානුකූලව විශේෂතාවන් ලැබෙතත් සිතින් මවා නොගත් ගුණයක් වෙතොත් එහිදී පැහැදිලි විදහා දැක්වීමක් සිදු වෙයි.

(1982. 1. 1)

* ප්‍රමාද ජීවිතයට නින්දා වේවා! මේ සත්ත්වයා අපේක්ෂා කරන්නේ හැම පැත්තකින් ම සැපයක් විඳීමටය. ඔහුගේ ඒ අපේක්ෂාවට මොන අන්දමකින්වත් උපකාර නොවන ප්‍රමාදයෙහි ම හෝ වැටී දැඟලයි. මෙහිදී යෝනියෝ මනසිකාරයන් විත්ත දොරියයන් අධිෂ්ඨාන ශක්තියන් අවශ්‍ය වේ.

(1962. 9. 15)

* අනුන්ගේ යහපතට, මගේ යයි කියන මේ සිරුරේ පරිච්ඡේද රූපායනනයන් තුළින් නික්මෙන සුළං රැල්ලෙකින් හෝ පීඩාවක් නොවේවා! හරි හැටි නොදන කිසිවකුගේ ගුණයක් ඔසවා දැක්වීමට කිසිදු උත්සාහයක් නොගනිමි. අගුණයන් ගැන කවර කථාද? හැකි තාක් දුරට, හොඳ යයි සලකන අනුන්ගේ වැඩට ඉඩ දී පසෙකට වීමට මම නිතරම සූදනම් වෙමි. අපිරිසිදු අන්දමින් කරන ශාසනික හෝ බාහිර හෝ වැඩට සම්බන්ධ නොවීමට මම උත්සාහ ගනිමි. එබඳු තැන් සමග තිබෙන සම්බන්ධය ද කඩා දමමි.

(1982. 6. 16)

මිනිරිගල නිස්සරණ වනය සේනාසනයේ නිර්මාතෘවර,

පූජ්‍ය මිනිරිගල ධම්මනිසන්ති ස්වාමීන්වහන්සේ විසිනි.

රුසියන් ජාතික යූරි ගගාරින් අභ්‍යවකාශය තරණය කළ ඓතිහාසික සිද්ධිය සිදු වීමෙන් අනතුරුව ඒ පිළිබඳව බර්ලින් ගුවන් විදුලි සේවය දවල් 11.00 ට කළ ප්‍රවෘත්ති ප්‍රකාශයට මා සවන් දුන්නේ ජර්මනියේ බර්ලින් විහාරයේ සිටි අවස්ථාවකදීය. ඒ ක්ෂණයෙන්ම මට මේ අදහස පහළ විය. “මේ ආශ්චර්යවත් සිද්ධිය සිදු වූයේ, ඥානවන්ත සැලැස්මක් වීර්යය යොදා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි. එය එසේ නම්, අපට ඇති ඥානවන්ත සැලැස්ම වන ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය වීර්යයෙන් ක්‍රියාත්මක කළහොත් ඒකාන්තයෙන්ම ධ්‍යාන මාර්ග ඵල මේ ජීවිතයේදීම ලබාගැනීමට හැකිය.”

මේ අදහස මට පහළ වූ වහාම තවත් ප්‍රවෘත්ති ඇසීමේ රුචිය නැතිව ගොස් ගුවන් විදුලි යන්ත්‍රය වසා දැමුවෙමි. වසා දමා, මගේ අත් දෙකින් එකිනෙකට ගසාගනිමින් “මම මේ අත් දෙක තවත් ධනය ඉපයීමට නොයොදවමි. මා වෙනුවට අයිශාට සහාය වීමට කෙනකු පුරුදු කරන තුරු මාස හයක් පමණක් ව්‍යාපාරික කටයුතු කරන්නෙමි” යි අධිෂ්ඨාන කරගත්තෙමි.

මේ ආත්මයේදීම ධ්‍යාන මාර්ග ඵල ලබාගන්නට හැකිය. “හැකිය” යන මේ ප්‍රබල පදනම උඩ, එයට සුදුසු කර්මස්ථානාවාසීයන් වහන්සේ නමක් හා භාවනා කිරීමට සුදුසු ස්ථානයක් සෙවීමට පටන්ගත්තෙමි. එසේ සොයන මට 1964 වර්ෂයේදී අති පූජ්‍ය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ හමු වූහ. ඒ අසිරිමත් හමු වීම සිදු වූයේ බොරැල්ලේ ජර්මන් ධර්මදූත ආශ්‍රමයේදී රාත්‍රී 8.00ට පමණය. මේ ආත්මයේදීම ධ්‍යාන - මාර්ග ඵල ලබා ගැනීමේ මගේ වැඩ පිළිවෙළ උන්වහන්සේ සමග පැය භාගයක් පමණ සාකච්ඡා කරන අතර, උන්වහන්සේ මෙසේ පැවසූහ. “මම මහත්මයා කලින් දකල නැතත් මහත්මයා ගැන අහල තියෙනව. මට දයක මහත්මයකුගෙ අළුත් ගේක වස් වසන්න ආරාධනාවක් තියෙනව. ඒ ආරාධනාව අවලංගු කරගෙන

ආවොත්, හෙට ඉඳලම අප දෙන්නට මේ උතුම් ලෝකෝත්තර වැඩ පිළිවෙළ පටන්ගන්න පුළුවනි.”

වස් ආරාධනාව අවලංගු කිරීමට මා දරු උත්සාහය සඵල නොවීය. ඉන් පසුව මාහිමිපාණන් වහන්සේ කුරුණෑගල නාඵගණේ අරණ්‍ය සේනාසනයට වැඩම කළහ. යෝජිත නව අරණ්‍යය ආරම්භ කිරීමටත් ඊට ප්‍රඵමයෙන් නාඵගණේ අරණ්‍ය සේනාසනයෙහි කුටි දෙකක් සාද දී, දසසිල් උපාසකවරුන් තිදෙනකුට මාහිමිපාණන් වහන්සේ යටතෙහි භාවනා පුහුණුව ලබාගැනීමටත් කටයුතු පිළියෙළ කළෙමි.

නව අරණ්‍යය සඳහා සුදුසු තැනක් සොයාගැනීමට මාස ගණනක් වෙහෙසුණ මට, මීතිරිගල රක්ෂිත වනය එයට සුදුසු යයි වැටහුණි. අනතුරුව මා අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ මීතිරිගලට වැඩමවා එම වන පෙදෙස පෙන්වූ විට, උන්වහන්සේ ද මගේ අදහස අනුමත කළහ. ඒ අනුව, මීතිරිගල රක්ෂිත වනයෙන් අක්කර 484 ක් බදු වගයෙන් රජයෙන් ලබාගෙන, “මීතිරිගල නිස්සරණ වනය” නම් වූ අංග සම්පූර්ණ අරණ්‍ය සේනාසනයක් කුටි පහළොවකින් සමන්විත කොට ගොඩනැගුවෙමි.

1967 වර්ෂයේ ජූලි මස, අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ සංඝයා වහන්සේලා සිවුනමක් වස් එළඹීමෙන් මීතිරිගල නිස්සරණ වනය නිසි පරිදිම ආරම්භ විය. එතැන් පටන් විසිපස් වසරක්ම නිස්සරණ වනයේ ප්‍රධාන කර්මස්ථානාවාර්ය ධුරය උසුලමින් අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ විශාල ගිහි - පැවිදි පිරිසකට කල්‍යාණ මිත්‍ර ආශ්‍රය ලබාදුන්හ. ඇත්ත වගයෙන්ම, මේ යුගයේ අතිශයින් දුර්ලභව ඇත්තේ මේ ජීවිතයේදීම මාර්ග ඵල ලබාගත හැකි අන්දමින් භාවනා කර්මස්ථාන දීමෙහි සමත් වූ කර්මස්ථානාවාර්යවරයෙකි. එහි ලා අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ අද්විතීය නිපුණතාවකින් යුතු ආචාර්යවරයකු බව ගිහි පැවිදි අප කාගේත් පිළිගැනීම විය. උන්වහන්සේගේ අභාවය ප්‍රතිවේධ ශාසනයට සිදු වූ බලවත් පාඩුවකි.

මා ගිහි කලද පැවිදි වීමෙන් පසුවද, ලැබූ උන්වහන්සේගේ සත්පුරුෂ ආශ්‍රය තුළින් දුර්ලභ වූ කල්‍යාණ මිත්‍ර ගුණාංග රාශියක් දකගතිමි. කරුණාව හා ඉවසීම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ වර්තයෙහි ඉස්මතු වී පෙනුණ යහ ගුණාංගයෝය. “සමාව දීමෙන් කෙනකු හදගත හැකිය” යන කාරුණික හැඟීමකින් යුතුව උන්වහන්සේ ගෝල පිරිස

අමා බින්දු...

හික්මවූහ. කෘතඥ - කෘතවේදී ගුණ බොහෝ විට උන්වහන්සේ කළ - කී දැයිත් ප්‍රකට විය. උන්වහන්සේගේ ජීවිතය හුදෙක් ශාසන විරස්ථිතිය සඳහාම කැප වූවක් විය. ස්වකීය ජීවිත කාලයෙන් පසුව පවා අප ආරම්භ කළ නිවන් වැඩ පිළිවෙළ ඉදිරියට ගෙනයාමට උන්වහන්සේ දුරදර්ශී විධිවිධාන යෙදුහ. නිස්සරණ වනයේ පරමාර්ථය වන නිස්සරණාධ්‍යාසය අප අති පූජ්‍ය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ජීවිතය තුළින්ම සංකේතවත් විය.

මාහිමි දින පොතෙන්

* බුදු සසුන් වැඩ පිළිවෙළ ඇරඹුණේ බාහිර උපකරණයන් දියුණු කරගැනීමට නොවේ, ආධ්‍යාත්මික ගුණ දියුණුව ප්‍රධාන කරගෙනය. සංසාරයේදී කොතෙකුත් බාහිර උපකරණ ලැබෙන්නට ඇත. ඒවා විදින්නට ඇත.

මේ බුදු සසුන දුලබ බව වචනයෙන් කොතෙකුත් කියති. සිතින් මේ ස්වභාවය හොඳට සැලකීම අර්ථ සහිත බව වැටහෙයි. 'බුද්ධාසාදෙ දුලලහො' යයි කියමින් බාහිර වැඩට - දේට සිත යොදන්නට බැරි බව මට හැගෙයි. නොනවත්වා ආධ්‍යාත්මික ගුණ දියුණුවට උපයෝගී වැඩෙහි යෙදීමට නම් මේ දුර්ලභ කරුණු ගැන නිතර සිත යෙදීම කළ යුතුය. බුදුරජාණන් වහන්සේ දිනකට කීපවරක් සුගතෝවාදය වශයෙන් මේවා අලලාගෙන දේශනා කිරීම ගැන ද අප විසින් සිත් යෙදවීම හොඳය. කෙලෙසුන්ට ඉඩ ලැබෙන්නේ ප්‍රමාද දෝෂයෙනි. ප්‍රමාදය, කුසිතකම යන මේවා දුකට හේතුය.

(1978. 7. 31)

* යෝගාවචරයා පර හට ඇඟවීමේ අදහසින් තොරව ආදර්ශ සම්පන්න ජීවිතයක් පැවැත්විය යුතුය. එය පිරිසිදු උදර පැවැත්මක් විය යුතුය. එයින් ඔහුගේ ආධ්‍යාත්මික දියුණුව ඉක්මනින් සිදු වෙයි. සෑහෙන ආදර්ශයක් නැති ජීවිතය හිස් එකකි. අනුනට අඟවන අදහසින් පවත්වන ජීවිතයේ ආධ්‍යාත්මික දියුණුව නොලැබෙයි.

(1980. 2. 23)

මිනිරිගල නිස්සරණ වන සංරක්ෂණ මණ්ඩලය වෙනුවෙන්,
එහි ගරු සම ලේකම්,

ආර්. ඒ. විමලසේන මහතා විසිනි.

සම්මා සම්බුද්ධ ශාසනය ඒකාලෝක කරමින්, මිනිරිගල නිස්සරණ වනය සෙනසුන දහම් සුවදින්-සිල් සුවදින් සුගන්ධවත් කරමින් වැඩ සිටි අපවත් වී වදල අති පූජ්‍ය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාමාභිධාන නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ මේ යුගයේ ලොව පහළ වූ මහා පුරුෂයාණ කෙනෙකි.

උන්වහන්සේගේ දර්ශන මාත්‍රය නිරතුරුව අපට සිහි ගැන්වූයේ ධර්ම සේනාධිපති සැරියුත් මහ රහතන් වහන්සේ හා මහා පුරුෂ ලක්ෂණයෙන් අනූන මහා කාශ්‍යප මහා රහතන් වහන්සේ වැනි උතුමන් වහන්සේලාය.

වසර 25 ක් මිනිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුන ඇසුරු කළ ගිහි පැවිදි උභය පිරිසට සද්ධර්මාමාත්‍යය බෙදා දෙමින් ඔවුන් ශමථ - විදර්ශනා භාවනාවන්හි හික්මවූ උන්වහන්සේ මෙම ත්‍රියේ මහා ප්‍රතිමූර්තියකි.

උන්වහන්සේගේ ඇසුර ලැබූ අපට සම්මා සම්බුද්ධ ශාසනයේ කල්‍යාණ මිත්‍ර සම්පත්තිය නොමඳව ලැබුණි. මෙන් සිසිල මුසු වදන් වැල තුළින් උන්වහන්සේ අපගේ දහම් පිපාසය සන්සිඳුවමින් කළ දේශනාවන් නිසා, මිනිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුන අපට දෙවරම් වෙහෙර බඳු විය.

සසුන් බඹසර වසන බුදු පුත් මහ සඟ රුවනට සිටු - පසයෙන් උපස්ථාන කිරීම සඳහා අප යොමු කළ මාර්ගෝපදේශකයාණෝ උන්වහන්සේය.

උන්වහන්සේ හමුවට පැමිණි විට අපගේ සිත් හසර බලා දහම් දෙසීමේ ගුණය උන්වහන්සේ සතු විය. දිනෙක පුගොඩ පී.එන්. කරුණාරත්න මහතා උන්වහන්සේ හමුවට පැමිණියේ පෙර දින තමන්ට සිදු වූ විශාල ධන හානියකින් පීඩා විඳිමිනි. නාහිමිපාණන් වහන්සේට

අමා බින්දු...

වැද එකත්පසෙක සිටි කල්හි උන්වහන්සේගේ මුවින් පිට වූයේ, “මහත්මයාට ඊයේ විශාල පාඩුවක් උණා තේද?” යන්නයි. එහිදී ඇති වූ සාකච්ඡාවෙන් කරුණාරත්න මහතාගේ නිස්සරණ වන සෙනසුනට තිබූ ඇල්ම දෙගුණ - තෙගුණ විය.

ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවට තිස් වසර පිරෙන දින අප නාහිමිපාණන් වහන්සේ ගල්දූවේ යෝගාශ්‍රම මධ්‍යස්ථානයට වැඩමවාගෙන යාම සඳහා අප මණඩලයේ සේරසිංහ මහත්මා පැමිණියේය. වෙනත් කිසිම දිනෙක නොමැතිව නාහිමිපාණෝ “එහි යන්නේ කිනම් මාර්ගයක් ඔස්සේද” යි එද විමසූහ. යන පාර පිළිබඳව විස්තර කළ විට “ඒ පාරෙන් යන්න ලැබෙයිද?” යන පැනය උන්වහන්සේ විවාළ සේක. ඇත්තෙන්ම පාර ගංවතුරෙන් යට වී ගමන යන්ට සිදු වූයේ වෙනත් මගකිනි!

ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේට දයක මණ්ඩලයේ අයකු හමුවීමට අවශ්‍ය වුවහොත් පැය 24 ක් යන්නට මත්තෙන් ඔහු උන්වහන්සේ හමුවට පමුණුවාගැනීමේ ශක්තියක් පැවතීම.

දීපන්ගොඩ පී. ඇස්. කොතලාවල වෙද මහත්මා නාහිමිපාණන් වහන්සේට නිරතුරුව වෙද - හෙදකම් කළ වෛද්‍යවරයෙකි. නාහිමිපාණන් වහන්සේට වෙද මහතා හමු වීමට අවශ්‍ය වේ නම්, පෙරදින රැයේ උන්වහන්සේගේ රුව වෙද මහතාට පෙනෙන බව වෙද මහත්මා අප සමග පවසා ඇත. මෙවැනි අවස්ථා බොහෝය.

යෝගාවචරයන් වහන්සේලාට පමණක් නොව දහමට නැමුණු සෑමටම උන්වහන්සේ වැඩ සිටි කුටිය දහම් තක්සලාවක් විය. වයෝවෘද්ධව රෝගීව වැඩ සිටි මොහොතේ පවා වෛද්‍ය උපදෙස් ද නොතකා තමන්වහන්සේ හමුවට පැමිණි සෑම ධර්මාවවාදයෙහි හික්මවූයේ ලොවිතුරා බුදු සිරිත සිහිපත් කරවමිනි.

උන්වහන්සේගෙන් ශමථ - විදර්ශනා භාවනා කර්මස්ථාන ලබා ගිහි ගෙදර සිටම විත්ත ශක්තියේ උත්තරීතර එල ලබාගත් අය බොහෝය. එපමණකුදු නොව, උන්වහන්සේගේ මෙත් සිසිලෙන් නිස්සරණ වන සෙනසුනෙහි වන සිවුපා සත්තු පවා සැනසුණාහ. නිරන්තරයෙන් දබර වන රිළා වදුරු කැල උන්වහන්සේගේ මෙත් දහරින් සාමකාමී වූ වාර අපට දක්නට ලැබුණි.

සම්මා සම්බුද්ධ ශාසනය බබුළුවමින්, මිනිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුන ඒකාලෝක කරමින්, කල්ප වෘක්ෂයක් සේ විපුල ඵල අපට ලබාදෙමින් වැඩ සිටි අති පූජ්‍ය පණ්ඩිත මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ තුමින් අපට හමු වූයේ සසුන් බඹසර වැස නිමවන ලද මහ රහතන් වහන්සේ නමක් යයි කීම යුක්ති යුක්තය.

“සතං සමාගමො භොතු - යාව නිබ්බානපත්තියා”

මාහිමි දින පොතෙන්

* නොයෙක් විදියේ වැඩවලින් පිරෙන තාපස ජීවිතය, ප්‍රධාන අරමුණ යට කරගෙන සිටියි. මෙයටයි පිරිහීම කියන්නේ. අපේ හික්ෂු ජීවිතයට ද මේ තත්ත්වය සිදු වෙයි. (පන්සල්) විහාර සෙනසුන්වල වසන හික්ෂුන් වහන්සේලා ඉතාමත් ඉවසිලිමත් වෙති. විරියයෙන් දියුණුය. සංවර ශීලයනට තැනක් නොදීම ඒ පින්වතුන්ගේ අඩුපාඩුවයි. අරණ්‍ය විවේක සෙනසුන්වල වසන අයට ශීල සංවරය ඇති වන්නට පිළිවන. එයත් නැතිනම් වැඩකට නැතියන් වනු ඇත.

මේ පිරිසේ සංවරය ගැන පැහැදුණු ගිහි බෞද්ධයන් විහාර සෙනසුන්වල වසන පැවිද්දන්ගෙන් කරවාගන්නා පින්කම් ආදිය මේ අයගෙන් කරවාගැනීමට මාගීය හදගන්නා සැටි පෙනෙයි. මෙයින් සිදු වන්නේ පිරිහීමෙකි. දෙපස ගැටීමෙකි. මේ බව සලකා මෙබඳු වැඩවලදී නුවණින් සලකා වැඩ කරතොත් මැනවි.

විවේක පරිසරය දුෂණය වන වැඩ තේරුම්ගෙන ක්‍රියා කළ යුතු බව සිතට ගත යුතුය. ලාභ - සත්කාර - සිලෝකවලට යට නොවිය යුතුය.

“අකුකු හි ලාභුපනිසා - අකුකු නිබ්බාණගාමිනි.”

(1982. 2. 11)

සිද්ධායුර්වේදඥ, කවිරාජ,

බී. එස්. අල්විස් මහතා විසිනි.

අති ගරු මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම ස්වාමීන්ද්‍රයාණන් වහන්සේ යන නාමය, ශාසන ප්‍රතිපත්ති වඩන්තා වූ ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂය අතර ඉතා ප්‍රකට, පූජනීය, ශ්‍රේෂ්ඨ නාමයකි. ශ්‍රී සම්බුද්ධ ශාසනය ආලෝකවත් කළ උන්වහන්සේ අප්‍රමාණ ගිහි පැවිදි පිරිසකගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස ඉමහත් මෙහිත්‍රියෙන් ධර්ම පොත් පත් සම්පාදනය කරමින් ද ධර්මානුශාසනා පවත්වමින් ද භාවනාදිය පිළිබඳ අති දුර්ලභ උපදේශ පහදාදෙමින් ද තමන්වහන්සේගේ අවසානය දක්වාම සැමට අනුකම්පාවෙන් උතුම් ධර්ම දනය දී වදාළ සේක.

මෙම පූජනීය සංඝපීතෘන් වහන්සේ මීට වසර තිස්පහකට ප්‍රථම දනවිකන්දේ යෝගාශ්‍රමයේ වැඩ වසන කාලයේදී උන්වහන්සේගෙන් කප්පියකාර දයකත්වය ලබාගෙන උපස්ථාන කරමින් ධර්මානුශාසනා ලබමින්, පූජනීය ස්වාමිපාදයාණන් වහන්සේගේ අවසානය දක්වාම ඇසුරු කිරීමේ භාග්‍යය මට ලැබුණි. උන්වහන්සේ වයසට පත් වනු සමගම ශරීර ශෝභාව දිනෙන් දින පැහැපත් වූවාක් මෙන්ම ආධ්‍යාත්මික ගුණ ස්කන්ධය දිනෙන් දින වර්ධනය විය.

සමහර විට ස්වාමීන් වහන්සේට ප්‍රතිකාර කිරීමට එන්නට දන්වා එවන විට මම ද අසනීපවලින් පෙළෙමින් හුන්නෙමි. කොතරම් අපහසුකම් තිබුණත් මම කෙසේ නමුත් ස්වාමීන් වහන්සේ වෙත එන්නෙමි. නිස්සරණ වනය ආරණ්‍යයට පැමිණ අමාරුවෙන් පඩි පෙළවල් නැග මා උන්වහන්සේ වැඩ වසන කුටියට ළඟා වත්ම මගේ කයේ තිබුණු පීඩා-අසහන දුරු වී, උන්වහන්සේ සම්පයට ගිය විට විශාල සහනයක් මට ලැබෙයි. මේ කය දිනෙන් දින දිරා යන බවත් මෙම ව්‍යාධීන්ගෙන් නිව්ටාවට සුවය ලබාගන්නට අප්‍රමාදව භාවනාදී කුසල ධර්මවල යෙදිය යුතු බවත්, මෙබඳු අවස්ථාවලදී උන්වහන්සේ මට පෙන්වා දුන්න.

යම් කිසි ප්‍රශ්නයක් - අසහනයක් පවතින අවස්ථාවක ගරු ස්වාමිපාදයාණන් වහන්සේ හමු වීමට ගිය විට, මා එම ප්‍රශ්නයක් හෝ අසහනය හෝ දැන්වීමට ප්‍රථම එයට පිළිතුරු - සහනය ලැබෙන ධර්මයක්ම උන්වහන්සේගෙන් අසන්නට ලැබුණි. මෙය මා බොහෝ වාරවල අත්දැක තිබේ. දිනක් මගේ හිතවත් කලයාණ මිත්‍රයෙක් ස්වාමිපාදයාණන් වහන්සේ හමු වීම සඳහා මා සමග ගියේය. ඒ අවස්ථාවේ උන්වහන්සේගෙන් විමසා දැනගන්නට තිබූ ධර්ම ප්‍රශ්නය අප ප්‍රකාශ කරන්නට ප්‍රථම, ඊට විසඳුම ලැබෙන ධර්මයක් ම උන්වහන්සේ අපට දේශනා කළ සේක. මගේ හිතවතා ද මෙම සිද්ධිය ගැන විස්මයට පත් විය.

අති ගරු පූජනීය මාතර සිරි ඥානාරාම ස්වාමීන් වහන්සේ ස්වකීය ආධ්‍යාත්මික ගුණයට සමාන ඥානයෙන් ද ඥානයට සමාන ගුණයෙන්ද සමන්විත වූ සේක. මෙවැනි කලයාණ මිත්‍ර උත්තමයන් වහන්සේලාගේ ඇසුර, අවවාද, ධර්මානුශාසනා නිවන දක්වාම ලැබේවා!

මාහිමි දින පොතෙන්

* මෙදින තදින් සංසාරික අනභිරතියෙකි. විචේකය ශබ්දවලින් පිරී ඇත. මේ බාධක මැද්දේ මගේ වැඩ ද අතපසු කළ යුතු නොවේ.

මෙමත්‍රිය වැඩිමි, විපස්සනාව වැඩිමි, සක්මනේදී සතර ධාතූන්ගේ ක්‍රියාකාරී ස්වභාවය ප්‍රකට වන සේ ද නැවතී සිටගෙන කාය කොටස් වෙන් වෙන් කරගනිමින් විපස්සනාවට නැගීමෙන් ද, මේ විපස්සනාව පවත්වා ලිමි. මෙහිදී ශුන්‍යතා දර්ශනය හා විදර්ශනා ඥාන ලැබීමි.

(1983. 8. 6)

* පැවිදි ජීවිතය සාර්ථක කරගැනීමට නම් බැහැරි මොන දියුණුවක්වක් නොව, ශීල සමාධි ප්‍රඥවත් තමා තුළ දියුණුවට පත් කරගනිමින් අනුන් තුළ ද ඒ ගුණ වැඩෙන සේ කටයුතු යෙදීමය කළ යුත්තේ.

(1978. 3. 13)

ඡේ. ජී. හේමා ප්‍රේමදාස මහත්මිය විසිනි.

මිනිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුනේ විසූ අති පූජනීය මාතර සිරි ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ දකගැනීමට ලැබීම, පෙර සසරේදී මාත් මාගේ දරුවනුත් එක්ව කළ මහා පිනක ප්‍රාතිභාර්යජනක පුණ්‍ය විපාකයක් බව සිතා සැනසෙමි.

දිනපතාම පින්කම්, වන්දනා-මාන හා මහා පරිමාණ පරිත්‍යාගයන් කරමින් සිටි හදිසියේම මැදි විසේදී පරලෝ සැපත් වූ මගේ දයාබර ස්වාමිපුත්‍ර සත් ගුණවත් ඡේ. ජී. ප්‍රේමදාස මහත්මයා උදෙසා, මිනිරිගල නිස්සරණ වනයේ භාවනානුයෝගී සඟ රුවනට දනය පිරිනැමීම පිණිස මා දරු පිරිසත් සමග මිනිරිගලට ගියේ 1974 දීය. එහිදී අති පූජ්‍ය ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ දර්ශනයෙන්, ඇත අතීතයේ වැඩ සිටියා වූ මහා රහතන් වහන්සේ නමක් දකගැනීමෙන් ඇති වනු වැනි වූ ප්‍රසාදයක් මගේ සිතෙහි පහළ විය.

එතැන් සිට මසකට වරක්වත් අති පූජ්‍ය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ සුවදුක් විමසමින්, අවශ්‍ය බේන් - හේන්- වෛද්‍ය පහසුකම් සලසා දෙමින්, බණ දහම් අසාගනිමින්, මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ උපදෙස් අනුව භාවනා කමටහන් වඩමින්, අනන්ත අපරිමාණ පින්කම් රැසක් කරගැනීමට අති පූජ්‍ය ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ යහපත් ඇසුර නිසා මට ඉඩ ලැබුණු බව සිහිපත් කරනුයේ අසීමිත ගෞරවයෙනි. අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේ ඇත සසරේදී මගේම දයාබර පියාණන් වහන්සේ නමක් වන්නට ඇතැයි මා සිතන්නේ හද පිරිගත් ඉමහත් භක්තියෙනි.

මිනිරිගල නිස්සරණ වන සංරක්ෂණ මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්වය මා ලබාගත්තේද අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ කරුණා මිහිමය නිසාමය. 1982 වර්ෂයේ අගෝස්තු 04 වනද සිට නොවැම්බර් 2 වන ද තෙක් වස්සාන තුන් මාසය තුළ අපගේ නිවස සංඝාවාසයක් වශයෙන් කැප කොට, අති පූජනීය මාහිමිපාණන් වහන්සේ ප්‍රධාන අරණාවාසී සුපේශල ශික්ෂාකාමී ස්වාමීන් වහන්සේලා සතර නමක් වස් වසවා,

සාරාණිය ගිලානෝපස්ථාන මහා පින්කම් රාශියක් මටත් මාගේ දරු පිරිසටත් හිත - මිතුරන්ටත් අත් කරගැනීමේ භාග්‍යය උදා වූවේද මාහිමිපාණන් වහන්සේ ඉමහත් කරුණා - මෙමත්‍රියෙන් අපගේ වස් ආරාධනය පිළිගත් නිසාමය.

වර්ෂ 1983 දී අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ "ශමථ විදර්ශනා භාවනා මාර්ගය" නම් පොත මුද්‍රණය කරවා ධර්මදාන වශයෙන් බෙදා හැරීමට අපට අවස්ථාව සැලසුණේ ද මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ කරුණා මහිමයේ ආනුභාවයෙනි.

1990 නොවැම්බර් මසදී අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේ ගිලන් වූ විට, අප කෙරෙහි කරුණාවෙන් ගිලන් උපස්ථාන ලැබගැනුමට අප නිවසට වැඩම කළහ. එහෙයින්ම එතැන් සිට 1991 අප්‍රේල් මස දක්වා අප නිවස නැවත වරක් සංඝාවාසයක් ලෙසින් කැප කොට ගිලානෝපස්ථාන සලස්වා මාහිමිපාණන් වහන්සේ සුවපත් කරගැනීමේ මහා පුණ්‍ය ලාභය අපට අත් කරගත හැකි විය.

1991 දෙසැම්බර් 11 ද මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ 90 වන උපන් දිනය නිමිත්තෙන් කැළණිය රජ මහා විහාරයේදී පැවැත්වුණු මහා වෛත්‍ය - බෝධි පූජාවට සහභාගි වීම පිණිස 1991 දෙසැම්බර් 8 ද අප නිවසට වැඩම කළ මාහිමිපාණන් වහන්සේ අප කෙරෙහි කරුණාවෙන් 1992 ජනවාරි 15 ද තෙක් ම වැඩ සිටීම නිසා නැවත වරක් අපට උත්කෘෂ්ට සංඝ උපස්ථානමය පිනක් සිදු කරගැනීමට වරම් ලැබුණි. ඒ අතරතුර දෙසැම්බර් 11 ද අති පූජ්‍ය කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජනවංස මාහිමිපාණන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ 60 නමක් පමණ වූ අරණ්‍යවාසී ශික්ෂාකාමී සංඝ රත්නය අප නිවෙසට වැඩම කළ අතර, අප අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේට සෙත් පතා, ඒ අනුන්තර සංඝ රත්නයට දන් පිළිගැන්වීමේ පරම භාග්‍යය අපි ලද්දෙමු. එය අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේ ජීවමානව වැඩ සිටියදී සිදු කළ අවසාන උපන් දින පින්කම විය.

අති ගරු මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ කාරුණික මග පෙන්වීම යටතේ, අති පූජ්‍ය කඩවැද්දුවේ පණඩිත මාහිමිපාණන් වහන්සේ හා අති පූජ්‍ය නාඋයනේ අරියධම්ම ස්වාමීන්ද්‍රයාණන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ සුපේශල ශික්ෂාකාමී, අරණ්‍යවාසී සංඝ රත්නය ඇසුරු කිරීමට, වැදීමට, පිදීමට, නොයෙක් ආකාරයෙන් උපස්ථාන කිරීමට අපට අවස්ථාව සැලසුණු බව සිහිපත් කරනුයේ උතුරා යන ශ්‍රද්ධාවෙනි.

අමා බින්දු...

“අනුතරං පුඤ්ඤකෙඛිතං ලොකස්ස” යන මහා සංඝ රත්නයේ ගුණය අනුව, මාතර ශ්‍රී ඥාතාරාම නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ නිසා අපමණ කුසල් දහම් සිදු කර පාරමී සපුරාගැනීමට කොතරම් දෙනකුට මග පැදුණේදැයි සිතාගැනීම පවා අපහසුය.

සකෙකා - උජ්ජ - සුජ්ජ - සුවවො - මුදු - අනතිමානී - සනතුස්සකො - සුභරො- අස්සකිවෙවා - සලලහුකචුත්ති - සනතින්ද්‍රියො - නිපකො - අස්සගඤ්ඤා - කුලෙසු අනනුගිද්ධො - නව බුද්ධං සමාවරෙ යනුවෙන්, ශාන්ති පදයට යනු කැමැති අත්ථ කුසලයා විසින් සම්පාදනය කළ යුතු යයි වදාළ කරණය ධර්ම සියල්ල අති ගරු ඥාතාරාම නාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ශාන්ත ධර්ම දේහය තුළින් සක් සුදක් සේ අපට දැකගන්නට ලැබීම අපේම භාග්‍යයකි.

රථ විනීත ප්‍රතිපදව - නාලක ප්‍රතිපදව - කුවටක ප්‍රතිපදව - මහා ආර්ය වංශ ප්‍රතිපදව හා වන්දෝපම ප්‍රතිපදව නම් වූ අත්‍යුත්තම ශාසන ප්‍රතිපදවන් සියල්ල අති පූජනීය මහෝපාධ්‍යාය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ පාරමී පුණ්‍ය දේහය තුළින් නෙත පුරා දැකගත්තෙමු. සිත පුරා සැනසිගත්තෙමු.

වර්ෂ කෝටි ගණනාවකින්වත් දැකගැනීමට නොලැබෙන තරමේ සම්බුද්ධ ශාසන භාරධාරී මහා සංඝ පිතෘන් වහන්සේ නමක් වූ අති පූජනීය ප්‍රධාන කර්මස්ථානාවාර්ය, මහෝපාධ්‍යාය පණ්ඩිත මාතර ශ්‍රී ඥාතාරාම මාහිමිපාණන් වහන්ස, පුරා විසි වසරකට ආසන්න කාලයක් තිස්සේ ඔබවහන්සේගේ කල්‍යාණ මිත්‍ර සම්පත්තිය පිහිට කොටගෙන මාද මාගේ ආදරණීය දූදරු පිරිස හා ඥාති-හිත මිතුරන්ද විසින් රැස් කරගන්නා ලද්ද වූ දන-සීල-භාවනාදී ආමිස-ප්‍රතිපත්තිමය සකල කුසල සම්භාරය ඔබවහන්සේගේ ශ්‍රී පාද මූලයේ වැද නමස්කාර කරමින් පූජා කරමු. පූජා වේවා! නිවන් දකිනා තුරු පූජනීය මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ උතුම් කල්‍යාණ මිත්‍ර සේවනය අපට ජාති - ජාතින් ලැබේවා! ඔබවහන්සේ පැතු උතුම් බෝධියෙන් ශාන්ත නිවන් සුව අත් වේවා! අපගේ තිදෙරින් සිදු වූ සියලු වරදට සමා වන සේක්වා! ස්වාමීනි අවසර, අපගේ ගෞරවාදර භක්ති ප්‍රණාමය පිළිගන්නා සේක්වා!

“සතං සමාගමො හොතු - යාව නිබ්බාන පත්තියා”

සිවලි භාරයේ ගරු සභාපති, වරලත් පාලන ගණකාධිකාරී,

මිත්‍ර වෙන්කිමුති මහතා විසිනි.

1985 වර්ෂයේදී මා බුද්ධ ධර්මය දැඩි අවශ්‍යතාවකින් උනන්දුවකින් අනුගමනය කරන කල්හි, ගැඹුරු ධර්ම කරුණක් වටහාගැනීමට උපකාරයක් අවශ්‍ය විය. මේ අවස්ථාවේදී මාගේ හිතවත් ඥාතිවරයකුගෙන් මිනිරිගල නිස්සරණ වනය ගැනත්, එහි වැඩ සිටින සේනාසනාධිපති කර්මස්ථානාචාර්යවරයන් වහන්සේ ගැනත්, විශාල ගුණ කථනයක් අසන්නට ලැබුණේය. අරණ්‍ය සේනාසනයේ වැඩ සිටින බෝධීන් වහන්සේට ආරක්ෂක බෝධි ප්‍රාකාරයක් ගොඩ නැගීමට අවශ්‍ය බවත් එය ඉදි කර දෙන ලෙසත් මාගේ ඥාතිවරයා මගෙන් ඉල්ලා සිටියේය.

1985 ජූනි මස 9 වනදා මාගේ ඥාතීන් සමග මම නිස්සරණ වනය බලා පිටත් වුණෙමි. එදා ඒ කන්ද නගින අවස්ථාවේදී ජීවිතය පිළිබඳ කලකිරීමකුත් ධර්ම කරුණට පිළිතුරක් ලබා ගැනීමේ දැඩි බලාපොරොත්තුවකුත් මගේ සිත තුළ බලපෑවේය. නොබෝ වේලාවකින් අති පූජ්‍ය නායක ස්වාමීන් වහන්සේට නමස්කාර කර අපි සාකච්ඡාවෙහි යෙදුණෙමු. ප්‍රථමයෙන් උන්වහන්සේගේ කැමැත්ත පරිදි බෝධීන් වහන්සේට අවශ්‍ය ප්‍රාකාරය සෑදීමට මම නොපැකිළ භාර ගත්තෙමි. ඉන් පසු මාගේ ප්‍රශ්න කිහිපය උන්වහන්සේට ඉදිරිපත් කෙළෙමි. ඉතා ගැඹුරු ධර්මයක් ඉතාමත්ම ලිහිල් කොට, එය විපස්සනා භාවනාවෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කරගන්නා ආකාරය උන්වහන්සේ ඉතාමත්ම පැහැදිලිව මට වටහා දුන් සේක. උන්වහන්සේගෙන් අවසර ගෙන මා නිස්සරණ වනයේ කන්ද බැස්සේ ඉතාමත්ම බලවත් ප්‍රීතියකිනි. ඒ දින පටන් මම උන්වහන්සේගේ කීකරු ගෝලයකු හා දයකයකු වශයෙන් මාගේ ජීවිතය හැඩගස්වාගතිමි.

අති පූජ්‍ය මාහිමිපාණන් වහන්සේ ලංකාවේ බුදු සසුනේ මහා පර්වතයක් සේ නොසැලී වැඩ විසූ සේක. සත්-තිස් බෝධිපාක්ෂික ධර්මයන්ගෙන් බැබළුණු පින් කඳක් සේ වැඩ විසූහ. උන්වහන්සේගේ ගම්හිර ප්‍රඥලෝකයේ පිහිට සියල්ලන්ටම ලැබුණි. උන්වහන්සේ සතර

අමා බින්දු...

බුන්ම විහරණයන්ගෙන් තහවුරු වුණු ජීවිතයක් ගත කළහ. මෙම ත්‍රියෙන් කරුණාවෙන් පිරි ගිය මාහිමිපාණන්ගේ උපදෙස් අනුව බොහෝදෙනෙක් තම ජීවිතය ධාර්මිකව හැඩගස්වා ගත්හ. මුදිතාව උන්වහන්සේට ආහාරයක් විය. ලාභ - අලාභ, යස - අයස, නින්ද - ප්‍රශංසා, සැප - දුක් සියල්ල උපේක්ෂාවෙන් පිළිගත් සේක.

මාහිමිපාණන් වහන්සේට තීක්ෂණ බුද්ධියක් හා අනුන්ගේ සිත්-සතන් නිරායාසයෙන් පුබුදු කිරීමේ හැකියාවක් තිබුණි. උන්වහන්සේ දැඩි සාප්‍ර භාවයකින් සමන්විත වූ සේක. මේ සම්බන්ධයෙන් මට ලැබුණු විශේෂ අත්දැකීමක් සඳහන් කිරීම උචිත යයි සිතමි. දිනක් මාහිමිපාණෝ රෝහලේ ප්‍රතිකාර ලබමින් සිටියහ. ඒ රෝහලේම උන්වහන්සේගේ ගෝල පොඩි හාමුදුරු නමක් ද ප්‍රතිකාර ලබමින් සිටියේය. එද මේ පොඩි හාමුදුරුවන්ට උදේ - දවල් දෙවේලම දනය වළඳන්නට නොහැකි විය. එදින සවස් වන විට පොඩි හාමුදුරුවන්ට ඉවසන්නට බැරි තරමේ බඩේ වේදනාවක් ඇති විය. මෙයට තවත් හේතුවක් වූයේ බෙහෙත්වල සැර බලපෑමය. එම නිසා වෛද්‍යවරුන්ගේ උපදෙස වූයේ වහාම ආහාර ගැනීමට අවශ්‍ය බවය. පොඩි හාමුදුරුවෝ මෙය භාරගත්තේ නැත. එහෙත් වෛද්‍යවරුන්ගේ බල කිරීම නිසා, නායක ස්වාමීන් වහන්සේගේ අවසරය ලැබුණහොත් ආහාර ගැනීමට සූදනම් බව මට ප්‍රකාශ කළහ. මේ සිද්ධිය මම මාහිමිපාණන්ට දන්වා සිටියෙමි. එවිට මාහිමිපාණෝ 'සංසාරේ කැවා ඇති. ඔන්න ඔහේ ඉන්න දෙන්න' යැයි කියමින් සිනාසුණහ. මෙම තීක්ෂණ පිළිතුරෙන් මගේ මනස පිනා ගියා පමණක් නොව, මුළු සංඝ සමාජයටම එය කොතරම් අගනා අවවාදයක්දැයි ද සිතුවිණි.

මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ තවත් එක් විශේෂ ලක්ෂණයක් වූයේ නොඉල්ලීමේ සාරාණිය ගුණයයි. දයකයෝ ඔනෑම දෙයක් සැපයීමට සූදනම්ව සිටියහ. එහෙත් මාහිමිපාණන් කවදවත් පුද්ගලික පරිහරණයට කිසි දෙයක් ඉල්ලුවේ නැත. දයක පිරිස් පුපෝපහාර කිරීමට ඉඩ ලබාගත්තේ බලවත් ආයාසයෙනි. මේ දුර්ලභ ගුණය නිසාම මාහිමිපාණන්ට අවශ්‍ය සියලු පහසුකම්වලින් කිසිදු අඩුවක් වූයේ නැත. විශාල දයක පිරිසකගෙන් පුද සත්කාර ලැබුණි. මාහිමිපාණන් බොහෝ දේ පිළිගත්තේ අනෙක් සඟ පිරිස සඳහාය; නැතහොත් සාසනයේ අභිවාද්ධියටය.

අති පූජනීය මාහිමිපාණන් වහන්සේ ආචාර්යයන් වහන්සේ නමක් වශයෙන් අති ශ්‍රේෂ්ඨය. උන්වහන්සේ ගුරුවරයන්ගේත් ගුරුවරයෙකි; කල්‍යාණ මිත්‍රයන්ගේත් උසස්ම කල්‍යාණ මිත්‍රයෙකි.

අති ගරු සිරි ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ සමීපව සේවනය කිරීමට ලැබීම, මාගේ ජීවිතයේ ලැබුණු ලොකුම භාග්‍යය වශයෙන් මම සලකමි.

මාහිමි දින පොතෙන්

* සම්මා සම්බුද්ධ ශාසනය රැකගැනීම පැවිදි පක්ෂයට පමණක් නොව ගිහි පක්ෂයට ද අයිති වැඩක් බව නොසලකන සැටි පෙනෙයි. පැවිදි පක්ෂය සසුන් වැඩෙහි නොයෙදෙන විට, ගිහියෝ සසුන් ගුණයන් තමා තුළ නැතිව තිබේද්දීම කැරගසති. තම හිතවත් පැවිද්දන් සසුන් වැඩ පිරිහෙළන විට නිහඬ වෙති. තමන් තුළ සසුන් ගුණයන් වර්ධනය කරගැනීමේ අදහසක් ඔවුන් තුළ නැත. මෙයින් සසුන් පිරිහෙළීමේ වරදට කොටස්කරුවන් සේ ගිහියන් ද සැලකිය හැකියි. මෙසේ දෙපැත්තෙන් දෙපැත්තට දෙස් නගා ලීම ද සුදුසු නැත. එකතු වී එකමතිකව සසුන් ගුණ වඩමු.

(1978. 5. 24)

* මෝහය බරපතළ ක්ලේශයෙකි. ලෝභ, දෝස දෙක එතරම් දියුණු වන්නේ මේ මෝහය නිසා නොවේද? නොනැවතී වරදෙහි යෙදෙන්නේ මේ මෝහය කරන උදව්ව නිසා නොවේද? උගත්තු මේ මෝහය සමග කොතරම් නොතරම්කම් නොකරන්ද? උගතා, ළඟ ඇති දැනීමේ හෝ හැදින්වීමේ අංශය ඉදිරිපත් කරගෙන බොහෝ හපන්කම් දක්වයි. නොහඳුනන නොදන්නා අංශයන් ගැන වසා තැබීමට උදවු දෙන මේ මෝහය අකුසල පක්ෂයේදී දක්වන්නේ ඥාන ගතියකි; ප්‍රඥ ලක්ෂණයෙකි. එයින් ඒ අකුසලය ද සම්පූර්ණ කිරීමට හොඳට ඉඩ සැලසෙයි. සසර දික් වේ.

(1978. 9. 14)

මිනිරිගල ශ්‍රී ඥානාරාම ධර්මායතනයේ නිර්මාතෘවර,
නුගේගොඩ බෞද්ධ කලාාණ මිත්‍ර සංගමයේ ගරු අනුශාසක,
වර ලත් ගණකාධිකාරී,

එන්. ජී. පී. පණ්ඩිතරත්න මහතා විසිනි.

දස දෙස සුවඳ විහිදුවමින් දිගු කලක් තිස්සේ සසුන් වල ශෝභාවත් කළ සුගන්ධ පුෂ්පයක් මෙන් සිල් සුවඳ විහිදුවමින්, ඥාන ප්‍රභාවෙන් ප්‍රභාවත් වූ අපවත් වී වදළ අති ගෞරවනීය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණෝ තපෝ ගුණයෙන් අනුන වූ විරල ගණයේ අති ශ්‍රේෂ්ඨ යතිවරයාණන් වහන්සේ නමකි.

උන්වහන්සේ සමරන මෙවන් අවස්ථාවක, අල්පේච්ඡ - දූහැමි දිවියක් තුළ ගැබ්ව පැවතුණු ගුණ සමුදයෙන් බිඳක් එළි දැක්වීම ගරු ඥානාරාම නාහිමියන්ට දක්වන කෘතචේදී උපහාරයක් සේ සලකමු.

පස්කම් සැප පිරුණු සුබෝපභෝගී සමාජය තුළින් අහිනිෂ්ක්‍රමණය කොට, වන පෙතක හුදෙකලාව නිසංසල තපස් මගකට දිවි කැප කළ ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ දූහැමි දිවියක සන්සුන් මනසක් තුළින් වැඩෙන ආධ්‍යාත්මික ශක්තියත් සංහිදියාවත් පෙරටු කොටගත් ශාසන බ්‍රහ්මචර්යාව නිවනට මග බව වටහාගෙන, එමගින් ශ්‍රාවක ජනයාත් ස්වකීය ජීවිතයත් සාර්ථක අරමුණක් කරා මෙහෙයවීමට දූරු ප්‍රයත්නය අති විශිෂ්ටය. එමගින් උදර ශාසනික සේවයක් වූ වන සෙනසුන් ප්‍රතිපදාවේ උන්තරිතර කාර්ය භාරයට උර දුන් අයුරු උන්වහන්සේගේ නිසංසල ජීවිතය තුළින් කැපී පෙනුණු විශේෂ ලක්ෂණයක් විය.

මෙවන් සඟ රුවනක් හමුව ඇසුරු කිරීමටත් දහම් පිළිසඳරක යෙදීමටත් අවවාද-අනුශාසනා ලැබීමටත් අවස්ථාවක් ලදෙන්, එය බොදු දිවියක දුර්ලභ සම්පන්න වාසනාවක් මොහොතක් බව කිව මනා නොවේ.

ශීල ගුණයෙන් තපෝ ගුණයෙන් යුත් වනවාසී භාවනානුයෝගී මාහිමිපාණන් වහන්සේ නමක් හමු වීමට ලැබුණු ඒ අවස්ථාව මට ද උද වූයේ මින් දෙතිස් වසරකට පමණ පෙර මිතුරකු සමග ගොස් උන්වහන්සේ බැහැදුටු විටකදීය.

ප්‍රථමයෙන්ම උන්වහන්සේ මුණගැසුණු එම මොහොත අප ජීවිතය තුළ පුදුම වෙනසක් ඇති කිරීමට සමත් වූ බැව් විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතුය. එම ප්‍රථම මුණගැසීමෙන් පසු ඇසුරට පත්ව, වසර තිස්දෙකක් දිවි මග පසු කර ආපසු හැරී බැලීමේදී, අප ජීවිතය තුළ සිදු වී ඇති වෙනස කුමක්දැයි පැහැදිලිව දක්නට ලැබේ.

ශාසනික ප්‍රතිපදාව කෙරෙහි පුදුම සහගත ලෙස අප ජීවිතය නැඹුරු වී තිබෙන අයුරු දක්නට ලැබෙන්නේ, උන්වහන්සේගේ උදර ශාසනික සංග්‍රහයේ ප්‍රතිඵල අපටද බලපෑ නිසා යයි වටහාගත හැකිය.

උන්වහන්සේ මුණ ගැහෙන ඕනෑම මොහොතක, හිස් වචන හා නිසරු කතාවලින් තොර දහම් පිළිසඳරකම යෙදීම ඥානාරාම නාහිමියන් තුළ දක්නට ලැබුණු උදර ගුණාංගයක් විය. අප මුණ ගැසුණු මුල් අවස්ථාවෙහිම, අප සමගද දහම් පිළිසඳරක යෙදුණු උන්වහන්සේ දුර්ලභ බුද්ධෝත්පාද කාලයක මිනිසත් බව ලබා සිටියදී, එයින් නිසි ප්‍රයෝජන නොගෙන සමාජය දුශ්චරිතයෙහි ඇලී-ගැලී සිටීම බෙදුණක බවත්, එමගින් වෙන්ව වහා කුසල් දහම්හි යෙදීම අවශ්‍ය බවත් කියා සිටියහ.

මෙහිදී මගේ අදහස් පළ කරමින්, වර්තමාන හික්ෂු පිරිසත් බෞද්ධ සමාජයත් පිරිහීම් ප්‍රපාතය කරා ගමන් කරමින් සිටින බැවින් මේ උචදුරෙන් ශාසනය බේරාගැනීම පිණිස වහා ප්‍රතිකර්මයක් යෙදීම අවශ්‍ය බැව් කියා සිටියෙමි. එවැනි ශෝචනීය තත්වයකින් සසුනත් සමාජයත් බේරාගැනීම පිණිස, විනයානුකූල විෂය මාලාවන් අන්තර්ගත වන ප්‍රතිපත්තිමය පදනමක් මත ගොඩනැගුණු හික්ෂු අභ්‍යාස අධ්‍යාපන ක්‍රමයක අවශ්‍යතාවත්, ඒ සඳහා පුහුණු ආයතනයක් පිහිටුවිය යුතු බවත් පෙන්නා දුනිමු.

එයට සවන් දුන් ඥානාරාම මාහිමියෝ අනාගත සසුන හා සමාජය පිළිබඳව ළයෙහි හටගත් බලවත් සංවේගයකින් යුතුව, අනුකම්පා සහගතව මෙම වැඩ පිළිවෙළට ප්‍රසාදය පළ කරමින්, එය අනුමත කළහ. හමු වූ හැම අවස්ථාවකම උන්වහන්සේ ඒ සඳහා අප දිරිගන්වමින් කතා කළහ.

අමා බින්දු...

ගරු නාහිමියන්ගේ දිරිමත් කිරීමෙන් පිබිදුණු සිතැති අපි ද විශේෂ උනන්දුවකින් හා කැප වීමකින් යුතුව ක්‍රියා කොට, නොබෝ කලකින්ම එබඳු ආයතනයක් බිහි කිරීමට සමත් වුණෙමු.

මීතිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුන පා මුල මනරම් නිසසල පරිසරයක පිහිටි, "ශ්‍රී ඥානාරාම ධර්මායතනය" නමින් හඳුන්වනු ලබන්නේ උන්වහන්සේගේ අවවාද අනුශාසනා අනුව යමින් ගොඩනැගුණු එම භික්ෂු අභ්‍යාස ආයතනයයි.

වන සෙනසුනක අංගෝපාංගයන්ගෙන් අනුනව, විනයානුකූල ශාසනික ආයතනයක් ලෙස මෙය සකස් වී ඇත්තේද ගරු මාහිමියන්ගේ මග පෙන්වීම නිසා බැව් කිව යුතුය.

ගරු ඥානාරාම මාහිමියන්ගේ මග පෙන්වීම මත බිහි වූ මෙම ආයතනය, උන්වහන්සේට නොකියාම, "ඥානාරාම ධර්මායතනය" යනුවෙන් නම් කරන ලද්දේ ජීවතුන් අතර සිටියදීම උන්වහන්සේට කෘතචේදීව ගෞරව දැක්වීමක් වශයෙනි.

ශාසන ස්ථිතියත්, බ්‍රහ්මචර්යාවත්, භාවනානුයෝගී තපෝ ගුණයත්, අඛණ්ඩ සිල් පද රැකීමත් භික්ෂු ජීවිතයක විශිෂ්ට අරමුණු කරගත් ඥානාරාම මාහිමියන් වැනි දුර්ලභ ගුණයේ නාහිමි නමකගේ අභාවය සසුනටත් සමාජයටත් දැරිය නොහැකි පාඩුවක් වුවද උන්වහන්සේ වෙතින් බිහි වූ යෝගාවචර භික්ෂු පරපුරත් වන සෙනසුන් ප්‍රතිපදාවත් අනාගතයෙහිද සසුනට අනුපම සේවයක් සලසනු නිසැකය.

මාතර සිරි ඥානාරාම නාහිමි නාමය සසුන් කෙතෙහි පැන නැගුණු සඳුන් රුකක් සේ සදකල්හිම දස දෙස සුවඳ විහිදුවනු ඇත.

ඥානාරාම මාහිමියන්ට නිවන් සුව අත් වේවා!

මාහිමි දින පොතෙන්

* කළ මනා වැඩ ගැන කිසිදු නිශ්චයාත්මක කල්පනාවක් නැතිව කාලය ගෙවා දූමිම සාපරාධී ක්‍රියාවකි.

(1962. 4. 3)

උපදේශක වෛද්‍ය,

පරාක්‍රම දිසානායක මහතා විසිනි.

මේ ජීවිතයේදී මා දුටු ශ්‍රේෂ්ඨතම මනුෂ්‍යයා අපවත් වූ අති ගරු මිනිරිගල ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේය. උන්වහන්සේ ව්‍යාක්ත වූහ; බහුශ්‍ය වූහ; සුපේශල වූහ. මේ බව කවුරුත් දනිති. නූතන යුගයේදී බුද්ධ ශාසනය නියම මගට නැවත යොමු කළ මහා පුරුෂයා උන්වහන්සේය. මේ බවත් සුපතළය.

උන්වහන්සේට නොසැලෙන මනසක් තිබූ බව කීදෙනකු දන්නේ දැයි නොදනිමි. උන්වහන්සේ ආශ්‍රය කිරීමේ වාසනාව මට ලැබුණේ වසර තුනහමාරක් පමණය. මේ කාලය තුළදී උන්වහන්සේ ශෝක වූ හෝ කම්පා වූ අවස්ථාවක් මට දක්නට නොලැබුණි. උන්වහන්සේ කෝප වූ දිනයක් ද නොතිබුණි. උන්වහන්සේ මානයෙන්, ආඩම්බරයෙන් පසු කළ එක ද අවස්ථාවක්වත් නොවීය. හැම විටම ගත කළේ එක සමාන සැහැල්ලුවකිනි.

වරෙක උන්වහන්සේ කෝට්ටේ මහ රෝහලේ දැඩි සේ ගිලන්ව ප්‍රතිකාර ගත් සේක. උන්වහන්සේ කායිකව කොපමණ දුර්වල වූයේද යත්, සෙම දැමීමට පාවිච්චි කරන භාජනය පවා එසවීමට නොහැකි විය. එහෙත් දින කිහිපයකින් මද සුවය ලැබූ උන්වහන්සේට කුඩා දරුවකු මෙන් සිනාසීමට හැකිකම තිබුණි. සුපුරුදු සැහැල්ලුවට නැවත පත් වූ සේක. ඒ කාලයේදී පවා භාවනාව ගැන ප්‍රශ්න ඇසියවුන්ට ඒවා විසඳීමට උත්සුක වූහ. මෙය මට මහත් ප්‍රාතිහාර්යයක් විය. දැඩිව ගිලන් වී පසුව සම්පූර්ණ සුවය ලද රෝගීන් බොහෝ ගණනක් දැක ඇත්තෙමි. ඔවුන් කල් යවන්නේ ඉතා බියෙනි. ප්‍රවේසමෙනි. ශබ්ද නගා කථා කිරීමට පවා බිය වෙති. මිනිරිගල ලොකු හාමුදුරුවෝ මීට වඩා බොහෝ සේ වෙනස් වූහ.

වරෙක මගේ මෑණියන් ද පියාණන් ද ඇතුළු භාවනා කණ්ඩායමක් උන්වහන්සේ හමු වීමට පැමිණියහ. මමද එහි වීමි. මේ පිරිසේ අය උන්වහන්සේගෙන් නොයෙක් ප්‍රශ්න විචාළහ.

අමා බින්දු...

උන්වහන්සේගේ පිළිතුරින් ඉතා පැහැදුණු එක් උපාසක මහතෙක් උන්වහන්සේ ඉදිරියෙහි පත්කඩය එළා, ඒ මත බද්ධ පර්යංකයෙන් වාඩි විය. ඉන් පසු දෙහොත් මුදුනේ තබා උන්වහන්සේට නමස්කාර කරමින්, මිනිත්තු දහයක පමණ වේලාවක් උන්වහන්සේගේ ගුණ කථනය කළේය. උන්වහන්සේ දක්නට ලැබුණු ඒ අවස්ථාව, භාවනාව තුළින් තමන්ට එක්තරා උසස් ශ්‍රේණියක් ලැබුණු අවස්ථාවට සම කළේය. මේ ගුණ කථනය කරද්දී, ඔහු විටෙක වෙච්චුවේය; විටෙක කම්පා විය. විටෙක ඔහුගේ කටහඬ දෙදරුවේය.

මේ අවස්ථාවේදී අසා සිටි සැමදෙනාම එකිනෙකාට හොරෙන් කඳුළු පිසිනු දක්නට ලැබිණි. එහෙත් ලොකු හාමුදුරුවන්ගේ සිත කිසි සේත් නොසෙල්විණි; මහා කළු ගලක් මෙන් විය. ඒ ගුණ කථනය ගැන වචනයක්වත් නොකියා ඊළඟට කළ යුතු කාර්යය ගැන ඇසූ සේක. මෙසේ ප්‍රශංසාව ඉදිරියේ නොසෙල්වෙන මනසක් වෙනත් කිසිදුක මා දක නැත.

උන්වහන්සේගේ විශේෂ කරුණාවට ලක් වෙමින් උන්වහන්සේගෙන්ම මූලික අධ්‍යාපනය හා කර්මස්ථාන ලැබූ එක්තරා හික්ෂුන් වහන්සේ නමක් පසුව උපැවිදි වූහ. මේ අවස්ථාවේදීත් මිනිරිගල ලොකු හාමුදුරුවෝ කළු ගලක් මෙන් නොසෙල්වී සිටියහ.

උන්වහන්සේ ප්‍රාංශු දේහධාරියෙක් වූ සේක. ප්‍රතාපවත් පෞරුෂත්වයක් තිබුණි. උන්වහන්සේට හුරු වී තිබුණේ වමනය. උන්වහන්සේගේ රුධිර පීඩනය, වයස අනුඵලයේදී පවා, 110/70 තරම් අඩු විය. මේ වෛද්‍යවරයකු ලෙස මා විසින් කරන ලද නිරීක්ෂණයන්ය.

මිනිරිගල ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ ධර්මයටම අනුව ජීවත් වූ සේක. රෝහලේ ගත කළ කාලයේදී පවා ධර්මය මෙනෙහි කළ බවත්, ඒ නිසා ලොකු පහසුවක් ඇති වූ බවත් මා සමග පවසා ඇත.

කායික දුබලකම්වලින් පෙළුණු තම ජීවිතයේ අවසාන කාලයේදී පවා උන්වහන්සේ සිය කුටියෙහි තනිවම වාසය කළහ. උපසම්පද නොවූවත් සමග ගත කිරීම විනය විරෝධී නිසාත් උපසම්පද වූ ස්වාමීන් වහන්සේලා නවත්වාගැනීමෙන් උන්වහන්සේලාගේ භාවනාවට බාධා වන නිසාත් මෙසේ තනිවම ගත කළ බව සිතමි.

රෝහලේ පසු වූ උන්වහන්සේගේ අවසාන දින කිහිපයේදී ආමාශයට නළයක් මගින් ආහාර දීමට සිදු විය. එතෙත් ඒ නළය දූමීමට

මුලදී උන්වහන්සේ විරුද්ධ වූහ. එසේ විරුද්ධ වූයේ උපස්ථායකයින් විකාලයේදී නළය මගින් ආහාර දමනු ඇතැයි සැක කිරීම නිසා යයි සිතමි. එතන සිටි වෙනත් හික්ෂුන් වහන්සේලා "විකාලයේදී ආහාර දීමට කිසිවකුට ඉඩ නොදෙමු" යැයි සහතික වූ විට නළය දැමීමට උන්වහන්සේ අවසර දුන් සේක.

උන්වහන්සේ ඇසුරු කිරීමට ලැබීම මගේ මහත් භාග්‍යයකි; ප්‍රාර්ථනාවක් සමාද්ධි වීමකි. උන්වහන්සේ දුටු දින පටන් මගේ ගමන් මග වෙනස් විය. ධර්මය දෙසට සිත ගියේය. උන්වහන්සේ අපවත් වූ දින සංසාරයේ මා තනි වූ බවක් හැඟුණේ ඒ නිසා යයි සිතමි.

මාහිමි දින පොතෙන්

* ත්‍රිවිධ ශාසනය වැඩු යෝගී හික්ෂුවකගේ ස්මාරකයේ මෙසේ සඳහන් විය යුතුය.

"අගණිය නිජමතථං සාමිසං වාපි	සාතං
පරිතුලිය පසතථං සාසනතථං	විනනෙනා
තදනුවිහිත වා යො සබ්බකමමං දයා	වා
නිහිත මිහිභ ජඤ්ඤ තසස හික්ඛුසස	හසමං"

"ස්වාර්ථයට වඩා උසස් ශාසනාර්ථය ගරු කොට සිදු කිරීමෙන් විඩා පත්වැ එයින් සුසුම් හෙලූ යෝගී හික්ෂු නමකගේ හන්මාවයේෂය මෙහි ඇත."

(1967, 11. 1)

මහනුවර නිල්ලඹ භාවනා මධ්‍යස්ථානයෙහි භාවනා උපදේශක,
ගොඩවිත් සමරරත්න මහතා විසිනි.

1. ධර්මය හෙවත් “ඇති සැටිය” සද්දන්තිකව ලොව පවතී. ඒ වූ ධර්මය පැහැදිලිව, නිවැරදිව, සෘජුව, ක්‍රමානුකූලව ඇසෙනුයේ කලාතුරකිනි. එහෙයින් ම එය දුර්ලභ කරුණක්ව ඇත. එම දුර්ලභ භාග්‍යය විසින් ජනිත කරන ලද කෘතවේදිත්වය මෙය ලිච්චම මා පෙළඹවීය.

2. පූජ්‍ය මාතර සිරි ඥානාරාම මිනිරිගල ලොකු හාමුදුරුවන් වහන්සේ පිළිබඳව කෙරෙන මෙම අනුස්සතියේදී සිතට නැගෙන මුල්ම සිතිවිල්ල නම්, නිස්සරණ වනසපුටුවේ අසුනක, දෙපා එකිනෙකට සමීපව තබාගෙන සෘජු උඩුකයෙන් සහ නිසගයෙන්ම සුපිහිටි කරුණාවෙන් සපිරි මඳ සිනහවකින් යුතුව වැඩ සිටින උන්වහන්සේ පිළිබඳව මැවෙන මානසික චිත්‍රයයි.

3. “සදහම් මිතුරු සමුළුවේ” ප්‍රධාන අනුශාසක වන්දුරත්න රත්නාකර මහතා සමග මිනිරිගල නිස්සරණ වනයට යාම සහ ලොකු හාමුදුරුවන් වහන්සේ මූලින්ම හමු වීම පිළිබඳ සිතුවිලි මෙසේ පෙළගැසෙයි:

“උන්වහන්සේ කම්මට්ඨානාචාර්යහ: ත්‍රිපිටක ධර්මය සහ ත්‍රිපිටක සාහිත්‍යය පිළිබඳව විශාරද වෙති; අරණ්‍යවාසීයහ. එමතුද නොව ගරු කටයුතු කටුකුරුන්දේ ඥාණනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේගේ ගුරුවරයාණෝය. එම නිසා උන්වහන්සේ සමග කථා කිරීම, වෙතට සමීප වීම දුෂ්කර වනු ඇත.” ගෞරව සම්ප්‍රයුක්ත බවක් මෙන්ම අපෙන් කවරක් අසාවිදයි බියමුසු බවක්ද සිතෙහි විය.

එනමුදු උන්වහන්සේ සමීපයේදී ජනිත වූයේ ඉතාම දිගු කලක් ඇසුරු කළ පැරණි මිතුරකු හමු වූ විට සිතෙහි ඇති වන සතුටය. එහිදී භාවනාව පිළිබඳව පිළිසඳරෙක යෙදුණු උන්වහන්සේ, තමන්වහන්සේ විසින් රචිත “ශමථ විදර්ශනා භාවනා මාර්ගය” නමැති පොත අපට

නිලිණ කළහ. (මෙම ග්‍රන්ථය නිල්ලඹ භාවනා මධ්‍යස්ථානය විසින් නැවත මුද්‍රණය කරන ලදී.)

4. ඉන් අනතුරුව මිහිරිගල නිස්සරණ වනය සහ නිල්ලඹ භාවනා මධ්‍යස්ථානය අතර සමීප සබඳතාවක් ගොඩනැංවීමට පුරෝගාමී වූයේ කලක් නිල්ලඹ භාවනා මධ්‍යස්ථානයේ උපදේශකතුමකු ලෙස සිට දූන් මිහිරිගල නිස්සරණ වනයේ පැවිදිව සිටින පූජ්‍ය උඩර්ඊයගම ධම්මඡ්ච ස්වාමීන් වහන්සේය. නි: භා: මධ්‍යස්ථානයේ සමහර යෝගීන් ලොකු හාමුදුරුවන් වහන්සේගෙන් උපදෙස් ලබාගැනීමට යොමු කරවීමේ සිරිත එහි ප්‍රතිඵලයකි.

5. “දේශනා කරනුයේ ගුරුවරයාය. සවන් දෙන්නේ ශිෂ්‍යයාය” යන සාම්ප්‍රදායික ලක්ෂණය ඉක්මවූ ස්වභාවයක් ලොකු හාමුදුරුවන් වහන්සේ වෙතින් දකගන හැකි විය. භාවනානුයෝගීන් තම අත්දැකීම් සහ ගැටලු, වාක්‍ය ලෙසින්, ඡේද ලෙසින් සහ සටහන් ලෙසින් ඉදිරිපත් කිරීමේදී දැඩි ඕනෑකමකින් මෙන්ම ගැඹුරු නිහඬතාවකින් උන්වහන්සේ ඒවාට සවන් දෙන්නේ කුඩා දරුවකු රසවත් කථාන්තරයකට සවන් දෙන අයුරිනි. භාවනානුයෝගියාට දුරවබෝධ තැන් උන්වහන්සේට අතැමුලක් සේ සුබාවබෝධ බැවින්, කරුණාවෙන් යුතුව සැණෙකින් පිළිතුරු දෙති. ඒවා කෙටිය; සරලය; පැහැදිලිය.

6. අද ලංකාවේ භාවනා ක්‍රම කීපයක්ම ප්‍රචලිතව ඇති අතර ඒවා පිළිබඳ විශේෂඥ වූ භාවනා මධ්‍යස්ථාන රාශියක් ද ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. මේවායේ බහුල වශයෙන් දක්නට ලැබෙන ස්වභාවයක් නම් සියලුදෙනාටම එකම භාවනා ක්‍රමයක් නිර්දේශ කිරීමය. මෙවන් අවදියක එක් එක් පුද්ගලයාගේ මානසික තත්ත්වය තේරුම්ගෙන ඒ ඒ පුද්ගලයාට සුදුසු කමටහන දීමෙන් මානිමිපාණන් වහන්සේගේ ප්‍රඥ මහිමය සහ අත්දැකීම් සමුදය පැහැදිලිව පෙනේ. කවර කමටහනක් නිර්දේශ කළද පොදුවේ දෙන උපදෙස් අතර,

- (i) තමා සමග ද්වේෂයකින් තොරව මිත්‍රත්වයකින් භාවනාව පුහුණු කරන ලෙසද,
- (ii) වාඩි වී භාවනා කිරීමේදී විශේෂ තත්ත්වයක් ආරූඪ කර නොගෙන සමබර උත්සාහයක යෙදෙන ලෙසද,

පැවසීම ප්‍රායෝගිකව වෙසෙසින් වැදගත්ය.

අමා බින්දු...

7. තම විමුක්ති මාර්ගය සොයාගැනීමේදී ත්‍රිපිටක සහ අටුවා දහම් ගුරු කොටගෙන ඉන් එල ලබාගත් ලොකු භාමුදුරුවන් වහන්සේ, උපදෙස් දෙන විටද මූලාශ්‍රයන්ගෙන් කරුණු ඉදිරිපත් කරන මුත් ත්‍රිපිටක සහ අටුවා පිළිබඳ තම විශාරද දැනුම බරක් නොකරගෙන, එය ද ඉක්මවා යමින් පොතපතෙහි දැනුම කෙරෙහි පවා උපේක්ෂා සහගත වීමට තරම් විවෘත භාවයකින් සමන්විත වූ බැව්, නිස්සරණ වනයේදී කෙරුණු, ත්‍රිපිටකගත කරුණු සහ ඒවාට ලියූ අටුවා අරභයා පූජ්‍ය ඥාණනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේගේ ඥාණදස්සනික විග්‍රහය වූ "නිවන" දෙසුම් පෙළ පැවැත්වීමට ඇරයුම් කිරීමෙන්ම පැහැදිලි වෙයි.

8. ලොකු භාමුදුරුවන් වහන්සේ භාවනා යෝගීන් හට නිතරම දුන් අවවාදයක් වූයේ, බුදුන් වහන්සේගේ අවසාන අවවාදය වූ "සියල්ල විනාශ වන ස්වභාවයෙන් යුක්තය. කළ යුත්තෙහි වහවහා යෙදෙන්න" යන්නය. මෙය බුදුන් වහන්සේ නිතර නිතර හික්ෂුන් වහන්සේලාට මතක් කළ බැව් පවසන ලොකු භාමුදුරුවන් වහන්සේ, එසේ නිරන්තරයෙන්ම සිහිපත් කිරීමට හේතුව, මෙය වහ-වහා අමතක වීම යයිද දක්වති.

එම නිසා මාතර සිරි ඥානාරාම ලොකු භාමුදුරුවන් වහන්සේට කළ හැකි ඉහළම පිදුම නම්, බුදුන් වහන්සේගේ අවසාන ඔවදන යළි - යළිත් සිහිපත් කිරීම සහ ඒ අනුව කටයුතු කිරීමය.

මාහිමි දින පොතෙන්

* පුද්ගලයකුගෙන් ගත යුතු ප්‍රයෝජනයෝ කීප අතකින් ඉදිරිපත් වෙති. එහෙත් මා අදහස් කරන්නේ ඇත්ත වශයෙන් පුද්ගලයාට සැනසිල්ලක් සලසා දීමටය. මා බලාපොරොත්තු වන තරමින් ඔහුට මගෙන් ප්‍රයෝජනයක් ගැනීමට නොහැකි වනු දැනෙන හැම විට මම සංවේගයට පත් වෙමි. "අනාගතයේ හෝ මොහුට යහපතක් සලසමි" යන හැඟීම දිගට පවතියි.

(1970. 7. 10)

වෛද්‍ය,

මයුරා කුලතුංග මහත්මිය විසිනි.

බුදු දහමේ හරය කුමක්ද යන්න ගැන අල්පමාත්‍ර වූද වැටහීමක් නොතිබුණු අවදියක, දම් සක් පැවතුම් සූත්‍රය ගැන කරුණු ස්වල්පයක් යම්තම් තේරුම්ගැනීමෙන්, සෝර භයංකර සසරින් එතර වී යා හැකි ක්ෂේම භූමියක් ඇති බව පිළිගැනීම නිසා දහම් මගට අවතීර්ණ වීම. එහෙත් සුදුසු ගුරු උපදෙස් ලබාගැනීමට නොහැකිව මංමුළා වෙමින් අසරණව සිටි මට “සජ්ඣ විශුද්ධිය හා විදර්ශනා ඥාන” නමැති ග්‍රන්ථය කියවීමට ලැබුණි. එතෙක් ආරම්භ කර තිබූ ගමන් මගෙහි තව දුරටත් ඉදිරියට යාමට අවශ්‍ය “අත් වැල” ලබාගැනීමට සුදුසු කර්මස්ථානාවාර්යයන් වහන්සේ මහෝපාධ්‍යාය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ බව එයින් මට ප්‍රත්‍යක්ෂ විය. කෙසේ හෝ උන්වහන්සේ මුණගැසිය යුතු යයි ඇති කරගත් දැඩි අපේක්ෂාව ඉටු කරගැනීමේ භාග්‍යය කල් නොයව්‍යම උද විය.

මුණගැසුණු පළමුවන අවස්ථාවේ ම උන්වහන්සේ මට දෘශ්‍යමාන වූයේ පුළුල් ගැඹුරු ධර්ම ඥානයකින්ද, ජීවිතය සහ ලෝකය පිළිබඳ අත්දැකීම් රාශියකින්ද, ගම්භීර-තේජාන්විත නමුත් තැන්පත් පෙනුමකින්ද, උසස් පෞරුෂයකින්ද, නිහතමානී - මුදු මොළොක්, පරාර්ථය සඳහාම යොමු වූ කාරුණික හදවතකින්ද යුත්, වචනයේ පරිසමාප්තියෙන්ම පිදීම් ලැබීමට සුදුසු වූ දුර්ලභ ගණයේ සඟ රුවනක් ලෙසටයි.

පෙළෙමින් සිටි දුස්සාධ්‍ය රෝගය සුව කරගැනීමට සුදුසුම වෛද ඇදුරාණන් නිරායාසයෙන්ම මුණ ගැසුණාහයි යන විශ්වාසය තහවුරු වුණේ, බැහැදුටු පළමු අවස්ථාවේම උන්වහන්සේ දැක්වූ ප්‍රතිචාරයත්, රෝගය කුමක්ද යන්න හඳුනාගැනීමට උන්වහන්සේ වෙත එතරම් රෝග ලක්ෂණ ඉදිරිපත් කිරීම අවශ්‍ය නොවන බව තේරුම්ගැනීමත් පදනම් කොට ගෙනයි. අවුරුදු 4-5 ක් පමණ කාලය තුළ උන්වහන්සේ ඇසුරු කිරීමට ලැබීම භාග්‍යයක් ලෙස නිරන්තරයෙන් සැලකීමට තවත්

අමා බින්දු...

හේතුවක් වූයේ, පර සිත් දන්නා නුවණක් මාහිමිපාණන් වහන්සේ සතුව ඇතැයි යන විශ්වාසය, අවස්ථා කීපයක් නිසා මා තුළ ගොඩනැගීමය.

ත්‍රිපිටකයේ සඳහන් ගැඹුරු ධර්ම ගැටලුවක් වේවා, ශමථ-විදර්ශනා භාවනාවට අදාළ ගැටලුවක් වේවා, උන්වහන්සේ සතු ත්‍රිපිටකය පිළිබඳ පුළුල් දැනුමෙහුත් භාවනා පිළිබඳ උසස් අත්දැකීම් ඇසුරෙනුත් සරල බසින් ලිහා විසඳ දෙන්නේ “කන්දක්” යයි සිතා ඉදිරිපත් කළ ගැටලුව “කෙන්දක්” බවට පත් කරවමිනි.

බුදුන් වහන්සේ වදාළ, “සාසනය පවතින්නේ මුළුමනින්ම කල්‍යාණ මිත්‍රත්වය උඩයි” යන ප්‍රකාශය සනාථ කරගැනීමට මේ යුගයේ දක්විය හැකි උසස්ම නිදසුනකි, අප මාහිමිපාණන් වහන්සේ. “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට මෙවැනි අදහසක් නැත්නම් ගැටලුවක් පහළ වුණා. එය විසඳ දෙනු මැනව” කියා යම් කෙනකු එද ජේතවනාරාමයට ඇතුල් වී බුදු පියාණන් දෙපා මුල වැඳ වැටී තම අපේක්ෂාවන් සපුරා ගත්තේ යම් සේද, එසේම අදත් එවන් අදහසක් - ගැටලුවක් විසඳගැනීමට අවශ්‍ය වූ පින්වතකුට මිනිරිගල නිස්සරණ වනයට ඇතුල් වී මාහිමිපාණන් දෙපා මුල වැඳ වැටී තමාගේ අවශ්‍යතාව ඉටු කරගැනීමට අවස්ථාව උද වී තිබුණේ බුද්ධ කාලය සිහියට නගවමිනි.

දහම් පිපාසය සංසිද්ධවාගැනීමට මාහිමිපාණන් වෙත ළංවූ ගිහි පින්වතුන්ට පිහිට වීමට දැක්වූ අසීමිත උනන්දුව තුළින් ප්‍රකාශයට පත් වූයේ එතුමාගේ කරුණා මෙම ත්‍රි ගුණයන්ය. ඒ අයගේ ධර්මාවබෝධයේ ප්‍රගතිය දකින විට ප්‍රකාශයට පත් වූයේ එතුමාගේ මුදිතා ගුණයයි. මාහිමිපාණන්ගේ පිහිට සොයා පැමිණි කා හට වුවත් ඉවසීමෙන් සවන් දීමෙන් සහ උනන්දු කරවීම් ආදියෙන් ප්‍රකාශයට පත් වූයේ එතුමා සතු වූ උපේක්ෂා ගුණයයි. ඒ සියල්ල තුළින් ප්‍රකට වූ එක් කරුණක් නම්, ගිහි-පැවිදි භේදයකින් තොරව, නිවැරදි වැයමක යෙදී සිටින කා හට වුවත් ධර්ම දයාදය පිරිනැමීම පිණිස, නිතරම පරාර්ථයට යොමු වූ කල්‍යාණ මිත්‍රත්වයක් උන්වහන්සේ තුළ විද්‍යමාන වූ වගයි.

“විවෘත භාවය” මාහිමිපාණන් වහන්සේ තුළ වූ සුවිශේෂ ලක්ෂණයකි. ගිහි පින්වතුන්ට වුවත් තමන් අත්දුටු අනුභූතීන් කිසිම පැකිළීමකින් තොරව ඉදිරිපත් කිරීමට තරම් විශ්වාසයක් ඒ අයගේ සන්තානයන්හි ගොඩනැගීමේ හැකියාව උන්වහන්සේ සතුව තිබුණි. එවන් අවස්ථාවලදී උන්වහන්සේ දැක්වූ ප්‍රතිචාරය ඒ පින්වතුන් හට මහත් දිරිගැන්වීමක් විය. ඒ තුළින් මාහිමිපාණන් වහන්සේද සතුටක් භුක්ති

වින්දේ, දඟකාරකම් තුළින් චුවන් කුශලතාවන් විදහා පාන තම කුඩා දරුවන්ගේ සුරතල් බලමින් ප්‍රීති වන සෙනෙහෙබර පියකු ලෙසටයි. ඒ විවෘත භාවය නිසාම උන්වහන්සේගේ දෙපා මුල වැතිරී ධර්ම සාකච්ඡාවකට හෝ සංවාදයකට සහභාගි වන සෑම අවස්ථාවකදීම ඒ පින්වතුන් තුළ උන්වහන්සේ කෙරෙහි ජනිත වූයේ ඉමහත් ගෞරවයකින් ඔස් නැංවුණු ලෙන්ගතුකමකි. මේ කරුණු නිසාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ හැදින්විය හැක්කේ දුර්ලභ ගණයේ “සංඝ පිතෘවරයකු” ලෙසටයි.

පිහිට සොයා පැමිණි පින්වතුන්ට අවශ්‍ය උපදෙස් පියවරින් පියවර දෙමින්, කරුණාවෙන් මෙමතියෙන් ඔවුන් දහම් මගෙහි ඉදිරියට ගෙන යාමට මාහිමිපාණන් වහන්සේ අත දුන් ආකාරයේත්, වැටි - වැටි නැගිටින්නටත් - ඇවිදින්නටත් උත්සාහ කරන තම කුඩා දරුවාට අත දෙමින් පිහිට වන මැණි කෙනකුන් තුළ වන මාතෘ ස්නේහයේත්, වෙනසක් මම නුදුටිමි.

සීඝ්‍රයෙන් ලියලන අවිද්‍යාව නිසා සාසනික පරිහානියක් සිදු වෙන මේ යුගයේ, බුදුපියාණන් වහන්සේ විසින් ලොවට හෙළි පෙහෙළි කොට වදාරන ලද “දුක නැති කිරීම සහ දුක නැති කිරීමේ මාර්ගය” පිරිසිදුව, පැහැදිලිව, ක්‍රමවත්ව, සංක්ෂිප්තව, “නිවන” යන මාතෘකාව යොදා දේශන මාලාවක් ඉදිරිපත් කිරීමට, මාහිමිපාණන් විසින් පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඥාණනන්ද හිමිපාණන්ට කරන ලද ආරාධනය, අපවත් වී වදාළ මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ අවසන් කාලයේ බුද්ධ ශ්‍රාවකයකු වශයෙන් විශාල වගකීමක් ඉටු කිරීමේ චේතනාවෙන් සිදු කරන ලද, වචනයේ පරිසමාප්තියෙන්ම මහා පරිමාණයේ සාසනික සේවයක් බව, ඒ දේශනාවලින් ප්‍රයෝජන ගන්නට උත්සාහ කරන කා හට චුවන් පැහැදිලි වනු ඇත.

අවසාන වශයෙන්, මාහිමිපාණන්ගේ අපවත් වීම තෙක් අවසාන වර්ෂ කීපය ගැන මට ඇති වූ කුතුහලයක් ද හෙළි කිරීමට මම කැමැත්තෙමි. මා විමසිලිමත් වූ එක් කරුණක් නම්, අසීමිත අපහසුතාවන් විඳ දරා ගනිමින්, ජරාවට යමින් නොකඩව බිඳ වැටෙමින් පවතින තම ශරීරය දිගින් දිගටම රැකගැනීමේ පරිශ්‍රමය, උන්වහන්සේගේ අපේක්ෂාවක්ද, නො එසේ නම් එය උන්වහන්සේ කිට්ටුවෙන් ඇසුරු කළ හිතෙහි ගිහි - පැවිදි ශ්‍රාවක පිරිසගේ අපේක්ෂාවක්ද යන්නයි. මේ කුතුහලය නිරාකරණය කරගැනීමට, මම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ

අමා බින්දු...

අවසන් කාලයෙහි උපස්ථානය සඳහා කැප වී සිටි පුජ්‍ය ධම්මජීව ස්වාමීන් වහන්සේගෙන් විමසුවෙමි. මාහිමිපාණන් වහන්සේ ජීවත් කරගැනීමේ දැඩි උනන්දුවක් දැක්වූ ගිහි - පැවිදි ශ්‍රාවක පිරිසට කැමැති දෙයක් කරගන්න ඉඩ දී උන්වහන්සේ තම ශරීරය අතහැර සිටි බව පුජ්‍ය ධම්මජීව හිමිගෙන් ලැබුණු පිළිතුර විය. මාහිමිපාණෝ යථාර්ථය වටහාගෙන අන්‍යයන්ට ද වටහා දෙන්න උත්සාහ කළා පමණක් නොව, ඒ යථාර්ථය තුළ ජීවත් වූ බව, ආදර්ශයෙන්ම ලෝකයාට විදහා දැක්වූහ.

උතුම් සාසනික සේවයකට මුළු ජීවිතයම කැපකළ මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ගුණ සමුදය අසීමිතය. ඉන් බිඳක් ඉදිරිපත් කිරීමට මා මේ ප්‍රයත්නය ගත්තේ, අල්පමාත්‍ර හෝ ධර්මාවබෝධයක් මා ලැබුවා නම්, ඒ තුළින් අල්පමාත්‍ර නමුදු සැනසීමක් මගේ ජීවිතයට එක් වුණා නම්, ඒ සඳහා මට වචනයෙන් ප්‍රකාශ කිරීමට නොහැකි පිහිටක් ලබා දුන් ඒ මාහිමිපාණන් වහන්සේ කෙරෙහි වූ ඉමහත් භක්ති ප්‍රණාමය පුද කිරීමේ අදහස පෙරදැරි කොටගෙනයි.

අපවත් වී වදළ, මහෝපාධ්‍යාය, පණ්ඩිත මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේට අමා මහ නිවන් සුව අත් වේවා!

මාහිමි දින පොතෙන්

* පැරැණි උගතුන්ගේ යෙදුම් විවේචනයට යාමට බියපත් වන්නේ කෘතගුණ සැලකීමෙන් ගුණවතුන් කෙරෙහි පවත්නා සම්භාවනා අදහසින් ම නොවේ. එහි පටන්ගැන්ම නොදත් බවේ දැඩි හැඟීමයි. ඇතැම්හු වරද දක දක එය වසා තැබීමට විවිධ හේතූන් ඉදිරිපත් කරති. වරද වරද වශයෙන් පෙන්නා ලීම ආධුනිකයනට කරන ලොකුම අනුග්‍රහයයි.

(1978. 5. 4)

විශ්‍රාමික විදුහල්පති,

ඩී. බී. රාජගුරු මහතා විසිනි.

පොත-පත ඇසුරු කොටගෙන විපස්සනා භාවනාව කරගෙන ගිය මම එක්තරා ගැටලුවකට මුහුණ පෑවෙමි. මා භාවනා මගෙහි අතරමංච සිටිනා වග පැහැදිලිව හැඟුණි. මෙහිදී මගේ කලණ මිතුරන්ගේ උපදෙස් පරිදි කමටහන් ඇසුරු උතුමකු හමු වී උපදෙස් ලබාගැනීමට තීරණය කරගනිමි

ඒ අනුව සිල් සුවදින් ඔදවක් වූ, නිසසල බැවින් හද බැඳගන්නා වූ, මිනිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුන වෙත එක් රිච් දිනයෙක පිය නැගුවෙමි. මට ලැබී තිබුණු අවසරය පරිදි අති පූජ්‍ය සිරි ඥාණාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ කුටියට පිවිසියෙමි. උන්වහන්සේ නොඋස් - නොමිටි ආසනයෙක වැඩ හුන් සේක. උන්වහන්සේගේ හද පිරි කරුණා ගුණ මහිමය ඔබගේ දිදුලන තෙත් සඟලින් ද පිරිපුන් සිනාමුසු මුව මඩලින් ද විනිවිද දුටුයෙමි. උන්වහන්සේගේ සුවච සිසුවර හිමි නමක් ද ඒ අසල පල්ලංකාසනයෙහි බැතිමත් ඉරියව්වෙන් සන්සුන්ව වැඩ හුන්හ. මම ද පසඟ පිහිටුවා වැඳ අවසරය ලබා ගෙන පල්ලංක ආසනයෙහි හිඳගනිමි.

ඉතා කෙටි පිළිසඳරකින් පසුව මාහිමිපාණන් වහන්සේ මගේ භාවනා පිළිවෙත විමසූ සේක. මම මගේ පුවත ඉතා ලුහුඬින් සැල කර සිටියෙමි. මාහිමිපාණෝ ඉමහත් කරුණාවෙන් ද ඉවසීමෙන්ද යුතුව මට ඇහුම්කන් දුන්හ. අනතුරුව මගේ ගැටලුව විසඳ දෙමින් මට උපදෙස් දී වදළහ.

ඉක්බිති අප අතර මෙසේ කථා සල්ලාපයක් විය:

“.....හොඳයි, වෙනත් ගැටලු මොනවා වත් අහන්න තිබෙනවාද?”

“එහෙමයි ස්වාමීනි, තව කාරණයක් විසඳගැනීමට තිබෙනවා. කිසියම් සැදහැකියෙක් නිවැරදිව විපස්සනා භාවනාව සපුරා ගතහොත්, මේ ජීවිත කාලය තුළදීම ඔහුට නිවන දැකිය හැකි වේද, ස්වාමීනි?”

අමා බින්දු...

“ඒකට එක එල්ලේම ‘ඔව්, පුළුවනි’ කියා පිළිතුරු දෙන්නට ඕනෑ. හැබැයි, නිකම් පැතු පමණකින් නිවන ලැබෙන්නේ නැහැ. ඒකට හොඳට මහන්සි වෙන්න ඕනෑ. මනා සිහි නුවණින් විපස්සනා භාවනාව කරගන්නට ඕනෑ. ‘උපනිස්සය සම්පත්ති’ නමින් හැදින්වෙන හේතු සම්පත්තියත් පිරි තිබෙනවා නම්, මේ ජීවිත කාලයේදීම නිවන ලබාගන්නට පුළුවනි. ඒ ගැන කිසිම සැකයක් නැහැ.”

“ස්වාමීනි, ඒ අන්දමට මේ ගිහි තත්ත්වයේම ඉඳගෙන විපස්සනා භාවනාව මගින් නිවන ලබාගැනීමට පුළුවන් වේද? එසේ නොමැති නම්, පැවිදි විය යුතුමද?”

“පැවිදි වීමත් බොහොම හොඳයි, නමුත් විපස්සනා භාවනාව හරියට කරගත්තොත්, උපනිස්සය සම්පත්තියත් තිබෙනවා නම්, ගිහි - පැවිදි, ගැහැණු - පිරිමි ආදී කිසිම භේදයක් නැතිව, ඕනෑම කෙනකුට මේ ජීවිත කාලය තුළදීම නිවන දැකීමට පුළුවනි.”

“එහෙමයි, ස්වාමීනි, සාධු ! සාධු ! සාධු ! මට අවසරයි.”

කුටියෙන් නික්මී පෙත් මගට පිවිසියෙමි. මගේ හදවත ඉමහත් සොම්නසින් පිරී ඉතිරි යයි. අමුතු ජීවයක් ලැබුණා සේ මට දනේ. මා මෙතෙක් වෙලා සිටියේ කොතැනෙකද? එද සම්බුදු පියාණන් වහන්සේ දෙවරම් වෙහෙරෙහි වැඩ වෙසෙමින් සැදූහැවත් යෝගී පිරිසට කමටහන් දී වදළ සැටි මාගේ සිහියට නැගී එයි. මාහිමිපාණන් වහන්සේ ද අනුබුදු හිමි කෙනකුත් වන සේක්මය. උන්වහන්සේ තියුණු ප්‍රඥාවෙන් මාගේ සිත තතු ලෙසින්ම දක එයට අනුකූල වන සේ කමටහන් දී වදළ සේක.

මෙතැන් සිට අවුරුදු තුනක පමණ කාලය තුළදී අවුරුද්දකට දෙතුන්වරක් බැගින් මාහිමිපාණන් වහන්සේ බැහැදූක කමටහන් උපදෙස් ලබාගතිමි. ඒ සෑම විටෙකදීම දයාබර පියාණන් කෙනකු හමුවේදී මෙන් ඉමහත් නිරාමිස සුවයක් මා හට දැනිණි. මා වෙසෙසින් යම් කිසිවක් කියන්නට සැරසෙන විට උන්වහන්සේම එය වදරණ සේක. උන්වහන්සේගේ මෙන්තා, කරුණා, මුදිතා, උපෙක්ඛා යන සදහම් ගුණයන්ගෙන් සපිරුණු සුපිරිසිදු හදවත සපුරා පහළ වන තියුණු ප්‍රඥාලෝකයෙන් මාගේ සිත තතු පරිදි දන්නා සේකැයි මට හැඟුණි.

එක් දිනෙක මාහිමිපාණන් වහන්සේ මෙසේ වදාළහ: "දැන් මට ටිකක් සනීප මදි. සෙම් කෝපයක් මතු වෙලා. බෙහෙත් කසායක් බොනවා. මේ ස්කන්ධයන් තියෙන තාක් කල් ඕවා එකින් - එක එනවා. එහෙම ආපුච්චාවෙ! ඕවා ගැන වැඩිය හිතන්න ඕනෑ නැහැ. ශාසනය වෙනුවෙන් කරන්න තියෙන සේවය පුළුවන් තරම් හොඳට ඉටු කරන්න ඕනෑ. මේ වාගේ මෙහාට එන යෝගී පිරිසට නිවන් මග සාදාගැනීමට උපකාර වෙන්න ඕනෑ....."

සම්මා සම්බුදු රදුන්ගේ අමීල සිරිත අනුගමනය කරමින් සසුන් කෙත බබලවන මිණි රුවනක් වැනි වූ ඔබවහන්සේ කායික වූ ද මානසික වූ ද සුවය නොතකා, හුදෙක් යෝගාවචරයන්ගේ යහපත උදෙසා දිවා රැ දෙකහිම සේවය කරමින් මුළු ජීවිත කාලයම බුදු සසුන වෙනුවෙන් කැප කළ සේක. ඔබවහන්සේගේ නුවණින් දහස්ගණන් යෝගාවචර සැදහැතියන්ගේ හේතු සම්පත් දැක බලා ඔවුනොවුන් හට උචිත වන පරිදි කමටහන් දී වදාළේ ඉමහත් දයාවෙකින්මය. එබඳු මාහිමිපාණන් වහන්සේ කෙනකුගෙන් මට ද භාවනා කමටහන් ලබාගැනීමට මග පෑදුණේ මගේ පෙර වාසනා මගිමයකින්මය.

ඔබවහන්සේ තෙවළා බුදු දහම අතැඹුලක් සේ දක්නා තියුණු නුවණින් සැපැයූ "සජ්න විඉද්ධිය හා විදර්ශනා ඥාන", "ශමථ විදර්ශනා භාවනා මාර්ගය", "සත් අනුපස්සනා" ආදී භාවනා ග්‍රන්ථ හදාරන යෝගාවචරයා දකින්නේ, ඔබවහන්සේ සද ජීවමානව වැඩ වෙසෙමින් සානුකම්පිකව භාවනා කමටහන් වදාරන සේ මය. ඒ තරමටම එම පොත් පෙළ යෝගියාගේ හදවතට සමීපව පවතී.

සුපිරිසුදු සිල් සුවදින් ද පරිණත ප්‍රඥ බලයෙන් ද පිරිපුන්, තපෝ ගුණයෙන් ද සපිරුණු, කර්මස්ථානාවාසී, මහෝපාධ්‍යාය, අති පූජ්‍ය මාතර සිරි ඥාණාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ කෙරෙන්, සවි කෙලෙසුන් නසා බව දුකෙන් මිදුණු රහතන් වහන්සේ කෙනකුන්ගේ හේතු සම්පත් මම දුටුවෙමි.

සම්මා සම්බුදු සසුනට අපරිමිත සේවයක් සිදු කර අපවත් වී වදාළ ඒ මාහිමිපාණන් වහන්සේ අමා මහ නිවන් සුවයෙහි සැනසුම ලබන සේක්වා!

මිනිරිගල “සත් මෙන් සිත් හවුලේ” ගරු සභාපති,

පී. හපුතන්ත්‍රි මහතා විසින්.

බුදු දහමෙහි ඵලිය නම් දිවියට වැටුණු මිනිසකු හට හෝ ගැහැණියක හට,

බුදුන්වහන්සේ ද,

උන්වහන්සේ දෙසු සදහම ද,

උන්වහන්සේ ගත් මග ගෙන මග-පල නෙළාගත් හික්ෂුන් වහන්සේ ද,

යන තෙරුවන හැර අන් රුවනෙක් මෙදියන නම් නැත. එලෙස අති උතුම් වූ තෙරුවනෙහි පිහිට හා සරණ නොමැතිව සසරින් එතෙර විය නොහැකි බව අපට පැහැදිලිව තේරුම්ගත හැකි වූයේ අපවත් වූ මිනිරිගල ලොකු භාමුදුරුවන් වහන්සේ ඇසුරෙනි.

පසුගිය සියවස් හතරක - පහක කාලය තුළ සිංහලය නම් වූ දේශයද සමගින් නිවැරදි වූත් නිර්මල වූත් උතුම් බුදු දහම වැනසී ගිය පසු දැන් නෂ්ටාවශේෂව ඇත්තේ සිංහලයන් නොවන ලාංකිකයන් රැසක්ද සමගින් හුදු ආගමක් වූත් පාසල් විෂයයක් වූත් බුද්ධාගමක් (බුද්ධ + ආගමක්) පමණි. ඒ බුද්ධාගම තුළ සසරින් ගැලවීම ගැන හෝ එසේ සසරින් ගැලවීමේ උතුම් උත්සාහය සඳහා තෙරුවනෙහි සරණ පිහිට කරගැනීම ගැන හෝ නොඋගැන්වේ.

දුලබ - නිවැරදි - නිර්මල බුදු දහම සොයා බෙහෙවින් වෙනස් ගමනක් යා යුතු බව අපට පැහැදිලි වූයේ ලොකු භාමුදුරුවන් වහන්සේ නිසාය. උන්වහන්සේ ඇසුරට වැටෙන තෙක් අපි තෙරුවන සරණ යන වැකි ගිරවුන් සේ කටපාඩමින් කීවෙමු. එහෙත් උන්වහන්සේගේ ඇසුරෙන් පසු අපි මුළු හිතින් බුදුන්වහන්සේ සරණ ගියෙමු. සදහම සරණ ගියෙමු. එමෙන්ම උන්වහන්සේගේ දෙපා මුල වැටී සඟ රුවන සරණ ගියෙමු. තමන්වහන්සේගේ දෙපා මුල වැටී පසඟ පිහිටුවා වැද සිටි සැදැහැකියනට උන්වහන්සේ පිරිනැමූ උතුම් වූ සදහම් රසය, මිහි

පිට වෙනත් ජීවමාන මනුෂ්‍යයකු වෙතින් බලාපොරොත්තු විය හැක්කක් දැයි සැක සහිතය.

ලොකු හාමුදුරුවන් වහන්සේ සමග බුදු මග යන්නට පෙළ ගැසුණු අප හිතවතන් හිතවතියන්ගේ ගිහි ජීවිතවල දහසක් කම්කටොලු දෙස නිවැරදිව බලා නිවැරදි විසඳුම් දෙන්නට කරුණාබර පියාණන් කෙනකුත් සේ උන්වහන්සේ උනන්දු වූ සේක.

පට සිවුරු පහස, මහා සුව-සැප යුත් සේනාසන, වේල් ගණන් රස මසවුලු බොජුන්, ගරු - ගමිහිර තනතුරු - පදවි ආදී සියල්ල පිළිකෙවි කර, ඒවායින් දුරින් දුරටම ඇත් වූ උන්වහන්සේගේ ජීවිතයෙන් නිරතුරුව විහිදුණේ අල්පේච්ඡතාවේ ගුණ සුවඳය. අපගෙන් ලබාගන්නට කිසිදු පිරිකර පඬුරක් උන්වහන්සේට නොවිණි. එහෙත් අප වෙත පිරිනමන්නට උන්වහන්සේ සතුව උතුම් වූ නිමල සදහම විණි. ඒ උතුම් වූ සදහම් රසය පතා, උන්වහන්සේ නිස්සරණ සුවයෙන් යුතුව වැඩ සිටි, මහා රුස්ස ගස්වදුලෙන් සෙවෙණ වූ මිනිරිගල මහ අරණ වෙත ගිය අප හැමෙකකුටම, හැම විටම පිරිනමා අභවර නොවන තම දහම් සරණයෙන් දහම් මී පොවන සේ දෙසූ බණ උවදෙස් මේ බුද්ධෝත්පාද කාලයේදීම සසර දුකින් එතෙර වනු රිසි වන්නකුට දිරියක් - සවියක් වූ බවට අනුමානයක් නැත.

අපට දැන් මේ දිවියෙහි එකම සරණ,

- බුදුන්වහන්සේම වන සේක; බුදු රුවනම වන සේක.
- බුදුන්වහන්සේ දෙසූ සදහම් ම වන සේක; සදහම් රුවනම වන සේක.
- බුදුන්වහන්සේ ගත් මග ගෙන මග පල නෙළාගත් හික්ෂුන් වහන්සේ ම වන සේක; සඟ රුවනම වන සේක.

එසේ සරණට සිටි තෙරුවනෙහි ජීවමාන සඟ රුවන සේ අපට දිස් වූයේ ලොකු හාමුදුරුවන් වහන්සේය. උන්වහන්සේ අපවත් වූ බව දැන් හැම තැන පතල කරුණක් වුවද, උන්වහන්සේ අපට හැමද ජීවමාන යයි සලකමු. උන්වහන්සේ තම සසර ගමන කෙළවර කර පිරිනිවන් පාතා තෙක්ම ජීවමාන යයි සලකමු. උන්වහන්සේ දුන් බණ උවදෙස් අපට සසර දුක් ගොහොරුවෙන් නැගී සිටින්නට අත්වැලක් වනු ඇත.

අමා බින්දු...

මේ ගෙවී - ගෙවී යන මිනිස් දිවියෙහි අප ලබා ඇති සත් වාසනා මහිමයෙන් උපරිම පල නෙලුමට අප ඇස අරවා දුන් ලොකු හාමුදුරුවන් වහන්සේ ජීවමාන සේ සලකා පසඟ පිහිටුවා වන්දනා කරමු. මෙසේ යළි-යළිත් වන්දනා කරමු.

- බුදුන්වහන්සේ දෙසා වදළ ප්‍රතිපදාව මනා කොට පිළිපැදි හෙයින් වන්දනා කරමු.
- බුදුන්වහන්සේ දෙසා වදළ ප්‍රතිපදාව සෘජු කොට පිළිපැදි හෙයින් වන්දනා කරමු. බුදුන්වහන්සේ දෙසා වදළ ප්‍රතිපදාව නිවන් අරමුණු කොට පිළිපැදි හෙයින් වන්දනා කරමු.
- බුදුන්වහන්සේ දෙසා වදළ ප්‍රතිපදාව පූජනීය කොට පිළිපැදි හෙයින් වන්දනා කරමු.
- යොදුන් සිය-දහස් ගණනක් දුර සිට අවුත් සිවු- පසයෙන් පූජා සත්කාර කරන්නට සුදුසු වූ සීලාදී ගුණ සම්පන්න වූ හෙයින් වන්දනා කරමු.
- හිතවතුනට, නැයනට, මැති-ඇමතිවරුනට, රජුනට හෝ වෙනත් ගරු කටයුත්තවුනට සුදනම් කළ නොඅඩු - සපිරි සත්කාර, ඔවුනට නොදී ඔබවහන්සේට පිදීමට තරම් සුදුසු වූ හෙයින් වන්දනා කරමු.
- මෙලොව පරලොව පින් පල අදහාගෙන පිරිනමනු ලැබුවා වූ දනය පිළිගැනීමට තරම් සුදුසු වූ හෙයින් වන්දනා කරමු.
- දෙහොත් හිස් මුදුන් කොට තබා නමස්කාර කිරීමට තරම් සුදුසු වූ හෙයින් වන්දනා කරමු.
- සියලු ලෝක සත්ත්වයාටම කුසල් වපුරා පින් පල නෙලාගැනීමට ඇත්තා වූ උතුම්ම පින් කෙතක් වූ බැවින් වන්දනා කරමු.

මාහිමි දින පොතෙන්

* මේ සිරුර දුක් ගොඩකව තිබියදීත් එය ශුභාදී වශයෙන් ගෙන ප්‍රමාදයෙහි යෙදෙන්නෝ ලොවු මහා මෝඩයෝ නොවෙතද?

(1962 3 12)

THE GREAT
MEDITATION MASTER:

My Impressions

An appreciation of the Most Venerable
Matara Srī Ñānārāma Mahā Thero
by a few of his pupils.

Sarañca sārato ñatvā
asārañca asārato
te sāraṃ adhigacchanti
sammā-saṅkappa-gocarā

- (Dhammapada: v.12)

Those who know the pithy to be of pith
And the pithless as devoid of pith
Nursing right thoughts to go therewith
They in due time arrive at the pith.

-("A Majestic Tree of Merit - p-1)

By Ven. Bhikkhu Bodhi (Ph. D) of U. S. A.

President, Buddhist Publication Society, Kandy.

The first time I met Ven. Mātara Sri Ñānārāma Mahāthera was in June 1982, a few weeks after I had returned to Sri Lanka after living for the previous five years as a bhikkhu in the United States. My feelings, as I approached this meeting wavered between excitement and trepidation, between joy and worry. I had long known of Ven. Ñānārāma's reputation as the abbot and meditation master of the *Mitirigala Nissarana Vanaya* hermitage, and as I set forth on my trip to the monastery, it was precisely that reputation that accounted for the tug-of-war being waged in my mind. On the one hand I wished very much to meet the resident master of a monastery that was so highly regarded for the austerity and earnestness of its meditative life, and since I had returned to Sri Lanka for the purpose of pursuing more vigorously my own meditation practice, I hoped to request permission to spend an extended period at Nissarana Vanaya. On the other hand, I felt intimidated at the prospect of meeting someone whose trained eye would probably be able to assess my own spiritual capabilities at a glance and might decide that I could make better use of my time scrubbing floors or sweeping the walkways than by striving in full-time meditation.

When I arrived at the hermitage, I was met at the entrance by the lay manager, who examined the letter I bore granting me

Ama Bindu...

permission to meet the *Nāyaka Thera* and to stay at the monastery for a few days. He directed one of the monastery hands to take me to the *Nāyaka Thera*. As we walked along the paths that led to the *Nāyaka Thera's kuti*, my apprehension increased with each step. The silence of the hermitage was deafening. No monks were in sight - proof to my impressionable mind that they must have all been sitting in fourth *jhāna*, if not in *nirodha-samāpatti*. And since these attainments were so far beyond my own capacity, all this indicated to me that I was being far too audacious even in requesting to spend a few days there. When I met one monk whose path crossed mine, I was reassured by his friendly greeting that the monks here were not totally oblivious to the world, and his robust constitution told me that the monastery regimen did not include programs of self-starvation, as the wild reports about *Nissarana Vanaya* in the outside world sometimes suggested. Finally we came into range of my long-cherished destination the *Nāyaka Thera's kuti* - and during this last stretch of the path my mind again started to totter on the edge of panic. I was sure that I would forget to pay homage properly, or that I would trip up on my robes, or that I would conduct myself more like a gaping tourist than like a monk who had already completed nine years in the *Saṅgha*.

When we arrived at the *kuti* itself I could see, sitting on the cushioned stone seat at the far end of the enclosed walkway, an elderly monk of solid deportment and dignified appearance, whom I knew immediately to be the Ven. *Ñānārāma Mahāthera*. He was speaking to a younger monk, apparently in his mid-40s, who held his hands out in a respectful manner as he conversed with his superior; this, I subsequently learned, was Ven. *K. Ñāṇananda*, whose writings I had long known and admired even from my first days as a monk. Both had been expecting my arrival and greeted

me graciously. **When approached Ven. Gnanārāma and paid respects to him, all my previous worries fell away immediately.** True, I stumbled over the formulas (those of the sect to which Nissarana Vanaya belongs being slightly different from those of the sect into which I was ordained.) **But far from feeling myself enter the censorious glare of a stern ascetic, as I had feared so much, I felt myself instantly bask in a warm and uplifting radiance. It seemed to me as if right there, in the stripped down simplicity of his stone kuti, I had entered a spacious and comfortable living room, and the stone walkway upon which I took my seat, with only a coir mat for padding, felt like a soft armchair.**

This sudden and unexpected transformation of my subjective feelings in the presence of the Ven. Ānārāma I attribute, in retrospect, to the wealth of elevated human qualities with which the Nāyaka Thera was so abundantly endowed. What struck me so strongly in particular at this first meeting was the felicitous blend which the Nāyaka Thera had achieved between the first three of the four *Brahma-vihāras*: the “divine abodes” of loving-kindness, compassion and altruistic joy. Extended association with the Nāyaka Thera Over the coming year, as well as the verbal testimony of others, would confirm for me that he was amply endowed with the fourth *Brahma-vihāra* too, that of equanimity.

After the Vassa of 1982, I undertook a three-month retreat at Nissarana Vanaya, and another retreat of four months during the Vassa of 1985. During these two periods I came into regular contact with Ven. Gnanārāma, receiving guidance and instruction from him in the practice of meditation. This association also enabled me to observe him in his daily work of running the

monastery. **I was often amazed at the energy and care with which he fulfilled the numerous tasks that fell upon him in this onerous position, and also at the equipoise he maintained in facing the various demands that were made upon his time:** giving directions on the administration of the monastery, consulting with the monks about their progress and problems in meditation, resolving differences among the resident monks, meeting the *dāyakas* who offered each day's *dāna*, giving advice to lay meditators who came to the monastery, etc. **All this was truly impressive on the part of a monk already in his eighties, under medical care for a longstanding heart condition.**

My acquaintance with Ven. Ñānārāma Mahāthera and my observation of him in his several roles had an important impact on my life by verifying in my mind the compatibility - in fact, at the highest level, the inseparable correlation of two Buddhist virtues that are often thought to pull in opposite directions. These two virtues are compassion and renunciation. Both virtues are central to the Buddhist path; both emerge as primary elements of significance in the Buddha's own enlightenment. Yet commonly today, in the thinking of many sincere Buddhist practitioners, the two qualities are believed to make incompatible demands upon the disciple. Thus, in present-day Buddhist circles, it is often maintained that to follow the decrees of compassion, to seek to be of service to one's fellow human beings, one must be prepared to relinquish solitude in order to enter into the midst of society, to abandon a life of contemplation in order to engage in a life of socially beneficial activity, to leave the silence of the forests in order to move in the turmoil of the towns and cities, to forgo the stilling of the mind in order to equip oneself with the reams of information necessary to be a socially responsible citizen. In

contrast to the path of social service, it is held, the path of renunciation leads to a drying up of the springs of compassion, a cutting off of one's accessibility to others, a defection from responsiveness to the crying needs of the greater world.

Such modes of thought have even penetrated the walls of our monasteries. Hence many of the younger *bhikkhus*, sensitive to the plight of their fellows in this age of social and economic upheaval, wishing to make their lives as monks beneficial to others in a more meaningful way than the mere performance of traditional roles allow, have sought to redefine the principles of Buddhist monastic life in a way that will accommodate the new concerns. Thus in many cases they have chosen to leave aside the path of radical renunciation, strict self-discipline, detachment and inner development stressed so often by the Buddha as the special burden of the monastic calling. Instead, they have opted to reinterpret the Buddha's charge to the *Saṅgha* to "lead the holy life for the welfare and happiness of the manyfolk" as a call to social service and external activity - a call that requires them to leave the solitude and silence of the hermitages and mingle with the masses, sometimes in ways which involve serious compromises with the rules of monastic discipline and sacrifice of its essential spirit.

The personality of Ven. Mātara Sri Ñānārāma Mahāthera stands before us in memory as a towering demonstration that the two ideals of renunciation and compassionate activity, far from being irreconcilably opposed to each other, are at root conjoined, and that the development of the one reinforces the other in its deeper, truer, more abiding spiritual dimension. For compassion, at its highest, must be grounded upon renunciation, and to fulfill its inherent aim of removing the suffering of others, must in turn issue in renunciation.

Ama Bindu...

The highest expression of compassion, in the context of Buddhist understanding, is to show others the path that leads to final deliverance from suffering, the path that has been trodden, realised and proclaimed in all its perfection by the Fully Enlightened One. It is the teaching of this path, and concrete guidance in the walking of it, that alone offers the medicine that can heal the malady of suffering at its innermost roots. All other attempts to bring relief from suffering, though good and necessary in their place, will necessarily strike only at temporary manifestations of suffering, at the symptoms of the malady rather than at its roots.

The true task of compassion is to remove suffering by extricating its roots, or rather, by showing the disciple how he or she can eradicate the roots, since this is a medicine that each person must ultimately administer to himself. From this it follows that the one best qualified to guide others in the work of removing the roots of suffering is the one who has acquired a deep and thorough knowledge of the intimate details which this project entails. Such a knowledge cannot be solely intellectual, obtained only by study and reflection; it calls for profound practical experience, direct confrontation with the challenge of subduing the defilements of the mind and of penetrating by insight into the real nature of phenomena. Progress in this undertaking cannot be bought at an easy price; it requires a basis of firm renunciation, the careful guarding of moral discipline, and ardent endeavour in the work of meditative development, the cultivation of serenity (*samatha*) and insight (*vipassanā*).

In the person of Ven. Ñānārāma Nāyaka Thera we see one who, stirred by the Buddha's message of deliverance, has heeded the Master's call and submitted himself humbly to this training. As a youth, out of faith in the noble *Dhamma*, he went

forth from the household life into homelessness. Having thoroughly studied the *Dhamma* and *Vinaya*, he achieved mastery of the Buddhist scriptures and fluency in the scriptural languages, Pāli and Sanskrit. **Yet, though he had become a respected scholar and teacher, he did not remain content with intellectual knowledge, but sought to transform what he had imbibed intellectually into living, personal experience.** Thus in his mature years as a monk, at an age when many other *theras* would have remained satisfied with a secure position in the temple, he undertook a second “going forth,” leaving behind the familiar world of the temple and the honour that was his due, for the uncertain challenges of a forest dweller. In remote hermitages, far from the bustle of ordinary religious life, he pursued the path of practice that alone can bring realisation of the goal of the Buddha's teaching. Having established himself well in the practice and inherited the oral instructions from both Sri Lankan and Burmese meditation traditions, in the last phase of his life he sought to share the fruits of his endeavours with others. As the abbot and meditation master of the Nissarana Vanaya hermitage from 1967 until his passing away in April 1992, he extended the helping hand of the true *Dhamma* to others, out of compassion, offering them guidance along the difficult but sure path that leads out from the suffering of *saṃsara* to the blissful peace of *Nibbāna*.

Through his teachings, his wise guidance, his stable and benign presence, Ven. Ñānārāma Nāyaka Thera touched and transformed the lives of many who came into contact with him - monks and laypeople, Sri Lankans and Westerners. Through his writings, of which it is hoped that more will be translated into English, he will continue to guide others along the path of meditation. **For those of us who knew him and had the benefit**

Ama Bindu...

of his guidance, his inspiring personality remains before our inner eye as a lofty example of the stature we can reach by earnest practice of the *Dhamma*.

By Ven. Bhikkhu Kovida of U.S.A.*

I first met the Venerable “*Loku Hāmuduruwo*” (ie. Sri Ñānārāma Mahā Thera) in late 1978 while searching for a meditation teacher and a conducive place in which to practice. Both, fortunately, were found in one and the same place.

As far as the first impressions go, it was sufficient to cause me to briefly return to the West, close out the household life and then return to receive ordination under him. Since that time, it has been a great privilege living under his guidance, trying to absorb as much of his knowledge as is possible.

If one quality had to be singled out and chosen as the one I most admire, aside from the role as meditation master, it would have to be his easy -going relaxed demeanour. He always manages to remain calm and composed even in the most trying of circumstances, but at the same time, is never aloof or indifferent. Coming into his presence is like walking into a field of *mettā* and *karuṇā* and one is assured of leaving in a better state of mind than when one arrived.

---

* Ven. Kovida, the first western disciple ordained by Ven. Sri Sri Ñānārāma Mahā Thera, passed away on 21.10.1987, in Sri Lanka. This short essay was written by him for a felicitation volume planned to commemorate the 80th birthday of the Mahā Thera in 1981. But since the Mahā Thera objected to the publication of such a volume, the project was abandoned subsequently.

– Editor.

Ama Bindu...

At a time when the interest in mind-development has almost come to a stand-still, **it has been most encouraging to come across one of the few who is living proof that the mind is still capable of attaining to such lofty planes as were written about in the distant past.**

“The intrinsic value of the life of a meditative monk is beyond estimation. There are various marvellous ways of life in this world. But there can hardly be a more marvellous way of life than that of a meditative monk. This life of a meditative monk is not only invaluable, but pure and clean. All the other marvellous ways of life in this world are concerned with external things. They have to do with things external - with external mechanics. The life of a meditator, on the other hand, is concerned with the internal mechanics - the ‘mechanics’ of mind-control.”

Extract from –

“The Seven Stages of Purification and The Insight Knowledges” by Ven. M. Sri Ñānārāma Mahā Thera. (published by the BPS, Kandy)

By Mrs. Tilaka Danister

At a time when I was drifting rudderless, as it were, owing to the ill-health of my teacher, a very kind and clever *vipassanā* teacher, a certain foreign *bhikkhu* I knew, offered to find me a skilled meditation master. I am deeply indebted to this *bhikkhu*, a *kalyānamitta* in the ultimate sense of the word, who understood my keenness and the necessity to continue with my practice and paved the way with great *mettā* to fulfil my wish, after enquiring from the Teacher whether it would be convenient for him to instruct an *upāsikā* who could only contact him through correspondence.

The Teacher's compassion and his great desire to help anyone who treads the dhamma path was such, that he had assented readily, instructing that I should write and let him know of my experiences and progress in detail. After receiving the first letter of instruction which was so kind and encouraging, I wished to go and see him.

So, it was on the 2nd of May 1981, that I went with my husband to the hermitage and met my revered Teacher for the first time. Although I went with a little apprehension as to how it would be to be in the august presence of a great meditation master, soon we were put at ease by “*Loku Hāmuduruwo*”, as we learnt to call him with affection. I was surprised at the warmth of his reception and could not but wonder at his great compassion and wisdom. The very first thing I observed about him was his gentleness and lack of anger, and I thought to myself, “He surely must be a saint”.

Ama Bindu...

Through the years when we have come to associate with him closely, apart from a questioning glance, never have we seen the *Mahā Thera* angry or ruffled, when things went amiss. He was always so calm and spoke so gently and softly. If we needed correction, he would instruct us gently and earnestly without a tinge of firmness.

Undoubtedly, to all his pupils, he was a beloved father figure, a Teacher of great wisdom and knowledge held in great esteem and a meditation master par excellence. He used to be deeply concerned about both the physical and mental well-being of his pupils, His innate humaneness towards all, be it man or beast, was always evident. He had a way with little children too. The *Mahā Thera* possessed a lovely sense of humour and would often laugh goodheartedly at some comment made by us.

Not only was he full of loving - kindness and compassion, he had great *muditā* (the ability to rejoice in other's happiness), too. He used to be tremendously happy when his pupils made good progress in *bhāvanā*. One could see it in his eyes, his face, in fact, in his whole demeanour, whilst encouraging them further on.

Also his great quality of *upekkhā* towards everyone and everything was unique. He remained calm and tranquil in a world full of confusion and disaster. The great physical suffering he had to undergo due to ill-health during the later years, the *Mahā Thera* bore with great calm and fortitude, accepting fearlessly and constantly reminding us amiably, the reality of all *sankharās* - their impermanence, their suffering and their void, all the while teaching his pupils a unique lesson in *upekkhā*.

Everyone who came in contact with the Teacher was charmed by his ease of manner. He was so human with all these

endearing qualities, but yet, he was greatly respected and deeply revered by one and all for his saintliness that lifted him far above the mundane level.

There was nothing the Maha Thera loved more than solitude – the life in the forest. He commented about this to me several times. To him seclusion was priceless. Even when he was brought to Colombo for medical check-ups by his devoted benefactors, he was always looking forward to getting back to the hermitage.

Despite his 91 years, the Mahā Thera had a wonderful memory. He was a very keen observer and used to remember even the most trivial thing he had seen or heard. About three months before my Teacher passed away, on a visit to him one evening, I happened to quote a *gatha* that I liked. He repeated it with me and related the whole story, asking me to refer to the particular *Sutta* in which this stanza is found. After giving some advice, he would always say, “Read this *sutta*. You will find it in this book”, and quote the source, section etc. with great accuracy.

I found the relationship between Teacher and pupil, which was one of absolute confidence, very relaxed; a unique relationship devoid of restrictions, inhibitions and reprimands, where the pupil could approach the teacher with any problem, mundane or otherwise, confident of a compassionate hearing and a ready solution. He had a penetrative mind and understood the capabilities of his pupils. He would advise taking up a particular *kammaṭṭhāna* which would prove beneficial; and what really amazed me was that the Teacher was always correct as it truly did benefit me immensely. Perhaps, his experience in instructing *yogāvacharas* over the years, plus his great wisdom,

Ama Bindu...

might have given him this amazing intuitive awareness of a pupil's mind.

With great reverence and humility, I can certainly say that he was the sincerest person one could have ever known. His sincerity of word, thought and deed could never ever be doubted. The most wonderful thing was the implicit trust and faith we had in our Teacher, who had mastered all the intricacies of meditation - both *Samatha* and *vipassanā*. I consider my tutelage under this skilled meditation master, our revered Teacher, the greatest blessing in my life!

Even as Prince *Rāhula* found the shadow of his saintly father, the Lord Buddha, so comforting, so did I find it pleasing and comforting to sit at my Teacher's feet, listening to him exhorting constantly to make good use of this life; to practise *bhavana* determinedly and make every effort to cross this fearful *Samsāra* and attain *nibbāna* - freedom from all suffering. To be in his presence was like being in a cool, tranquil oasis - away from the dust and dirt of the desert-like world. Several of his pupils, including foreign *bhikkhus* have commented on this. In his presence one's mind became calm and free of *kilesas* and on leaving his presence, one's mind continued to be so, for many days. It had a great uplifting and purifying effect on those who follow the *Dhamma* path. The profundity of the effect cannot ever be guessed without experiencing it.

The Teacher is no more, but the strangest thing is that we keep on hearing his gentle words of advice, ever so often. We still feel his presence. When suddenly a question comes to my mind or it may be something I wish to know, the first thought that comes to my mind is, "Must ask *Loku Hāmuduruwo*". And then I realise with an utter sense of loss, that our great fount of knowledge and

wisdom is no more. **A skilled meditation master who had attained to great heights, but yet, he led a life of such simplicity and humility, never standing on ceremony, as egotism never ever had a place in his heart.** This reminds me of the words of several *bhikkhus* and laymen who spoke at the funeral of the Mahā Thera - “We may not see the like of this *Mahā Thera*, our most revered Teacher, even for another thousand years”.

He was truly a SAINT!

“cittaṃ tesaṃ anāvilam”

By Mr. Mahinda Wijesinghe

The most venerable *Mahopādhyāya* Mātara Srī Ñānārāma Maha Thero was a monk in a million, indeed, a man apart. It was my supreme joy and fortune that I first met him about four years ago, but before I could fathom the enormity and the magnitude of this personage, he was no more. The end of April 1992 knelled his parting from us. A parting that has still not healed.

‘Loku Hāmuduruwo’, as he was known to us lesser mortals, changed our lives. Without so much as even a word or action of reproof he set our minds on the right track - The Path. It was by example. The embodiment of Sīla, his wisdom was acute, his compassion abounding, while his equanimity and humility was beyond compare. **It seemed almost unfair that one person could be so much. He was a living example of the Dhamma.** It was now easy even for those with a lot of dust in their eyes to realise what the Enlightened One taught. ***Loku Hamuduruwo* was an inspiration, in an era of despair and degeneration.**

The Buddha in his omniscience, unerringly categorised all humans in the *Tama Sutta* - as those who are born in the dark and continue in the dark, or those born in the dark and go into the light or those who are born in the light and go into the dark, and those who are born in the light and continue in the light. Obviously, the most venerable monk belonged to the last category. A man who donned the yellow robe for seventy-five years could not be any

other. Especially, when that person had the ‘*viriya*’ of *Loku Hāmuduruwo*.

Having been a monk who strictly adhered to the code of conduct as propounded in the Vinaya for three quarters of a century, he would not have recognised a currency note or a coin even if he saw one, but he was amply served and was full of riches. His riches being Faith (*Saddhā*), Virtue (*Sīla*) Learnedness (*Suta*), Gifting and Relinquishment (*Cāga*) and Wisdom (*Paññā*). And, so great were his merits that he was venerated and revered by all who came to know him. To genuflect before him was both a joy and a privilege. As the *Maṅgala Sutta* states: “.... worshipping those worthy of worship....”

The love and devotion both the laity and the clergy had for him was total. Both were practically falling and tripping over their feet to serve him. On his part, he was quite unmoved by all of this fuss. He quite simply preferred the sylvan setting of his beloved Mitirigala which afforded him the solitude he yearned for. From that setting he also dispensed medication - as a physician would - to those in need, whether they be the clergy or the laity, with equal facility. He was a teacher par excellence, a teacher of teachers and the learned among the learned. He administered mental solace and spiritual guidance with the dexterity of a skilled physician.

Additionally, the venerable Thera was endowed more than amply with the four *Brahma Viharās* of *Mettā*, *Karuṇā*, *Muditā* and *Upekkhā*. Even my ten-year old daughter was swamped by his bountiful Metta and *Karuṇā*. He even had time for her. He could speak her language. Sometimes When *Loku Hamuduruwo* speaks to the elders, the words may be far above her, but yet she would love to listen to him. Such was his magnetism even to a child. And, that endearing smile was never too far away. Like a beautiful and

Ama Bindu...

aromatic flower, he attracted many and had honey for those who wanted.

Loku Hamuduruwo's constant admonition to all of us was to "meditate", "meditate" and "meditate". "That's the only way", he used to repeat. As an accepted master he knew its fruits. His booklet on the subject ("*Anāpāna Sati Bhāvana*") is a gem and strongly recommended for beginners and the experienced alike. His fame as a master of meditation is known the world over and many are those who flocked to him for his guidance. He was a lamp unto many. *Ñānārāma* - place of Wisdom - was an apt name.

The Buddha preached that "the Dhamma is lovely in the beginning, lovely in the middle and lovely at the end". Being the living embodiment of the *Dhamma*, *Loku Hāmuduruwo* was indeed a lovely personage - and he is no more. As the Buddha once again stated in the *Thana Sutta*, "All that is lovely and delightful is of the nature to be otherwise and separate".

This is my humble tribute to you. O Aryan. Thank you for having cast your noble and compassionate eyes on us and elucidated the *Dhamma* in all its brilliance. But, it is for us to strive on with diligence.

උපග්‍රහීථය

විවිධ ලේඛන

1. හතථසඤ්ඤානො පාදසඤ්ඤානො
වාචාය සඤ්ඤානො සඤ්ඤාතුත්තමො
අජ්ඣාතරතො සමාහිතො
එකො සන්තුසිතො තමාහු භික්ඛු.

2. අප්පමාදරතො භික්ඛු
පමාදෙ භයදස්සි වා
අභබ්බො පරිභාණාය
නිබ්බාණසෙසව සන්තිකෙ.

-ධම්මපදය ; 362, 32)

1. අත් - පා - වචන - කය සංවර වූ, කමටහතෙහි ඇලුණු, එකඟ වූ සිත් ඇති, හුදෙකලාව (තම පිළිවෙත පිළිබඳව) සතුටු වන යමෙක් වේ ද, ඔහුට භික්ෂු යයි කියති.
2. නොපමා වීමෙහි ඇලුණු, ප්‍රමාදයෙහි බිය දක්නා භික්ෂුව (ගුණයෙන්) පිරිහීමට නුසුදුස්සෙකි; නිවන ළඟ ම සිටියෙකි.

ඇදුරු පරපුර

ශ්‍රී බු. ව. 2387 දී සියම් රට අයෝධ්‍ය පුරයෙහිදී ත්‍රිපිටකධාරී මහාමකුට සම්මති දේවවංස රාජානුජ වජ්රඥාණ මහා සංඝරාජයන් වහන්සේ උපාධ්‍යාය කොට පිරිසිදු උපසම්පදාව ලැබගත් අති පූජ්‍ය වරාපිටියේ සිරි සුමිත්ත මාහිමිපාණන් වහන්සේ ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ නිකාය ස්ථාපනය කිරීමෙහි ලා පුරෝගාමී වූ මහ සඟ පිය නමෙකි. ශ්‍රී බු.ව. 2407 දී ගාල්ලේ මහමෝදරදී සිදු කෙරුණු රාමඤ්ඤ මහා නිකායෙහි ආරම්භක උපසම්පද පුණ්යෝත්සවයෙහිදී උපාධ්‍යාය තනතුර දැරූ සේක් අරණ්‍යවාසී මෙම මාහිමිපාණන් වහන්සේය.

මෙම පූජෝත්තම ස්වාමීන්ද්‍රයාණන් වහන්සේගේ දීප්තිමත් ශිෂ්‍ය රත්නයක් වූ සම්භාවනීය මාතලේ සිරි අග්ගධම්මාලංකාර මාහිමිපාණන් වහන්සේ, ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ ප්‍රථම මහා නායක පදවිය හෙබවූ පූජ්‍ය අඹගභවන්තේ ශ්‍රී සරණංකර ඉන්ද්‍රසභ - වරඥාණසාමි මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ධර්මන්තේවාසික වූහ. දේවගොඩ ශ්‍රී විජයාරාමාධිපතිව වැඩ විසූ, ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ ප්‍රථම සඤ්ඤ ලේඛකාධිකාරී ධුරයෙන්ද පුද ලැබූ මෙම ස්වාමීන්ද්‍රෝත්තමයාණන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍ය පිරිස මෙසේය:

1. පූජ්‍ය කුකුළකෝරළයේ සිරි සුධම්මාධාරතිස්ස ස්වාමීන් වහන්සේ
2. පූජ්‍ය කළුතර පේමරතනතිස්ස ස්වාමීන් වහන්සේ,
3. පූජ්‍ය පායින්ගමුවේ භානුවංස ස්වාමීන් වහන්සේ,
4. පූජ්‍ය බදුල්ලේ සද්ධාසාර ස්වාමීන් වහන්සේ.
5. පූජ්‍ය මාතර ඥානාරාම ස්වාමීන් වහන්සේ.
6. පූජ්‍ය හිඳගල විපස්සි ස්වාමීන් වහන්සේ,
7. පූජ්‍ය වේවැල්දෙනියේ ජනසේන ස්වාමීන් වහන්සේ.

ලපසම්පන්න භික්ෂූන් පිළිබඳ ප්‍රකාශය.

REGISTERED
Phra Prayadhamma
 for Registrar-General.
 H. DISTRICT-GENERAL'S OFFICE,
 Colombo, 11 March, 1932. No. 1786
 Registration J 1 (F 2) 1/32

DECLARATION REGARDING UPASAMPĀJA BHIKSHU UNDER SECTION 41 OF THE BUDDHIST TEMPORALITIES ORDINANCE, NO. 19 OF 1931.

1931 අංශ 19 වන බෞද්ධ විනායක(වි)ලය අංශ 41 වන ක්‍රියා විධිවිධාන අනුච්ඡෙදය යටතේ

ලපසම්පන්න භික්ෂූන් පිළිබඳ ප්‍රකාශය.

1. Place of Birth : Province, District, Koralu, Patta or other Division and village ලපන් ආගමය : දිසාව, පළාත, කොරළුව, පත්තුව හෝ වෙනත් කොටසක් සහ නම	දකුණු පළාතේ කොරළුව දිස්ත්‍රික්කයේ ආගමය කොරළුව දිස්ත්‍රික්කයේ කොරළුව නම
2. Lay Name in full with title සම්පූර්ණ ලපනම	මල්ලු මහත්මයාණන් ලපනම
3. Date of Birth* ලපන් දිනය*	1901 ජූනි 11 වන දින
4. Name of Father in full with title පියාගේ සම්පූර්ණ නම	මල්ලු මහත්මයාණන් ලපන් මහත්මයාණන්
5. Date of Robing* මංගල්ල දිනය*	1917
6. Samanera Name සාමනේර නම	මල්ලු
7. Name of Robing Tutor or Names of Robing Tutors and residence මංගල්ල ආචාර්ය භික්ෂූන්ගේ නම හෝ භික්ෂූන්ගේ නම් සහ විනයාගාරය	මල්ලු මහත්මයාණන් මල්ලු මහත්මයාණන් විනයාගාරයේ
8. Temple where Robing took place මංගල්ල සිදු වූ විනයාගාරය	මල්ලු මහත්මයාණන් විනයාගාරය
9. Place of Ordination† ලපනම සිදු වූ ස්ථානය	මල්ලු මහත්මයාණන් විනයාගාරය
10. Date of Ordination ලපනම සිදු වූ දිනය	1923 ජූනි 10 වන දින
11. Name of Karmacharya මංගල්ල සිදු කළ භික්ෂූන්ගේ නම	මල්ලු මහත්මයාණන් මල්ලු මහත්මයාණන්
12. Name of Upadhyaya at Ordination ලපනම සිදු කළ භික්ෂූන්ගේ නම	මල්ලු මහත්මයාණන් මල්ලු මහත්මයාණන්
13. Name of Nikaya භික්ෂූන්ගේ නම	මල්ලු මහත්මයාණන්
14. Name of Maha Nayaka Thera or Nayaka Thera of the Nikaya and his full Postal Address මහා භික්ෂූන්ගේ නම හෝ භික්ෂූන්ගේ නම සහ පූර්ණ ලපනම	මල්ලු මහත්මයාණන් මල්ලු මහත්මයාණන් මල්ලු මහත්මයාණන්

* If exact date is not known, state year only.
 * නිශ්චිත දිනයක් නොදන්නේ නම් වසර පමණක් සඳහන් කරන්න.
 † The situation of places should also be stated.
 † ස්ථානවල විස්තර දැක්විය යුතුය.

[? area cont. අනෙක් පිටුව බලන්න.]

F. N. 10011- 96.6 1/32

15. Name assumed at Ordination උපසඵලදායී නම	සියලුම සුඛසාරා
16. Residence at time of Ordination* උපසඵලදායී වන කාලයේ මාසභාවය*	ශ්‍රී විජයවර්ධන විහාරය වෙලුනෙයි. වීගම. බෙරගොඩ
17. Permanent Residence* අවසන් මාසභාවය	ශ්‍රී විජයවර්ධන විහාරය වෙලුනෙයි. වීගම බෙරගොඩ.
18. Residence at time of declaration and full Postal Address මේ ප්‍රකාශන පත්‍රයේ ලිඛිත කාලයේ මාසභාවය සහ තැපෑලෙන් ලියවී ලියවීමේ ලිපිනය	බෙරගොඩ විහාරය දුරකථන බෙරගොඩ.
19. Name of Tutor or Names of Tutors presenting for Ordination උපසඵලදායී කරනු ලබන තැනැත්තාගේ නම සහ නම තෝරාගන්නා කෙනෙගේ නම	ඩී. ජයවර්ධන විහාරය දුරකථන බෙරගොඩ.
20. Name of Bhikshu presiding at Ordination උපසඵලදායී ප්‍රධාන කෙනෙගේ නම	භාණු චන්ද්‍රිකා ප්‍රසාද විහාරය
21. Serial Number in Samanera Register, if any සාමනෙරු ලේඛනයේ අංකය (නම් අත්හැර)	
22. Date of making the declaration මේ ප්‍රකාශන කරන දිනය	මැයි 1932 වර්ෂයේ මැයි 28 දින.
23. Remarks වෙනත් සඳහන් කරුණු.	ඉන්ද්‍රියා විහාරය. බෙරගොඩ, දුරකථන බෙරගොඩ.
Signatures to correctness of above particulars :- ඉහත සඳහන් කරුණු සැබෑ බවට අත්සන් කළ :-	
1. Signature of Upasampada Bhikshu උපසඵලදායී ලාන් සිසුන්ගේ අත්සන	M. Gnanarama. 92. 01. 04
2. Signature of Tutor presenting for Ordination උපසඵලදායී කරනු ලබන තැනැත්තාගේ අත්සන	
3. Signature of Mahanayaka Thera or Nayaka Thera or of District Nayaka of the Nikaya නිකායේ මහා නායක හෝ නායක තෝරාගන්නා කෙනෙගේ නම සහ නම තෝරාගන්නා කෙනෙගේ අත්සන	ඩී. ජයවර්ධන විහාරය. දුරකථන බෙරගොඩ.
Date of Registration ලියාදැමීමේ දිනය	1932 වර්ෂයේ
* The situation of these places should also be stated. * මේ නිකායේ මහා නායක හෝ නායක තෝරාගන්නා කෙනෙගේ අත්සන * This signature is not essential in the case of a form filled in respect of a person who was an Upasampada, Bhikshu at the commencement of the Ordination. * ඉහත සඳහන් කරුණු සැබෑ බවට අත්සන් කළ :- * අනුප්‍රාප්තියක් ලෙසට පුද්ගලයෙකුගේ අත්සන අවශ්‍ය නොවේ.	

(මෙහි අංක 10 යටතේ දැක්වෙන දිනය සඳහන් බව පෙනෙයි. "සංගීති පත්‍ර"යේ එම දිනය සඳහන් වන්නේ, "1922 ජූලි 4 වැනි අගභරුවාද" යනුවෙනි. - සංස්කාරක)

සංගීති පත්‍රය

498 පිටපත

වර්ගය 4. බුද්ධ වර්ෂය හා තිටිය - ශ්‍රී බු: ව: 2466 වැන්නේ ඇසළ මස පුර එකොළොස්වක තිටිය ලත් කුප් දින,

ස්ථානය - කොළඹ තොටළඟ අසල.

දිනය - 1922 ජූලි 4 වැනි අඟහරුවාද,

උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ - අති ගරු ශාස්ත්‍රවේද්ලියේ උපසේන මාහිමියන් වහන්සේ උපාධ්‍යාය කොට,

පටන්ගත් වේලාව - පස්වරු 5 පසු වී මිනිත්තු 34 ට,

අවසන් කළ වේලාව - පස්වරු - රාත්‍රී 7 පසු වී මිනිත්තු 12 ට,

නදී සීමා නාමය - කැළණි ගඟේ සාදන ලද ශ්‍රේණි සම්මත උදකුක්බෙප සීමාවේදී,

ප්‍රථම වාරයෙහි

1. අති ගරු සං.මා. අග්ගධම්මාලංකාර මහා ථේර
2. අති ගරු ශා.අ. සුජාතාසහ මහා ථේර
3. අති ගරු ඉඳුරුවේ ශ්‍රී විමලනිස්ස මහා ථේර

යන තුන් නමගේ කර්මවාචාවාර්යත්වය ඇතිව,

දෙවන වාරයෙහි

1. අති ගරු දුනුවිල සිරි පඤ්ඤසිරි මහා ථේර
2. අති ගරු කළුතර පෙමරතනනිස්ස මහා ථේර
3. අති ගරු දෙනගම සිරි පඤ්ඤසාගර මහා ථේර

යන තුන් නමගේ කර්මවාචාවාර්යත්වය ඇතිව,

තෙවන වාරයෙහි

1. අති ගරු වේවැල්දෙනියේ නන්දරාමතිස්ස මහා ථෙර
2. අති ගරු පණ්ඩිත පල්ලේගම සිරි රතනාලංකාර මහා ථෙර
3. අති ගරු දෙකටන උත්තරධජ මහා ථෙර

යන තුන් නමගේ කර්මවාචාවාර්යත්වය ඇතිව,

30 පමණ සොණුන්තර සීමාවංස ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ නිකායික ගරුතර ගණ පූරක කාරක සංඝයා වහන්සේ විසින් තොටළඟ කලාංගිනි නදී උදකුක්බේප සීමා මාලකයේදී ආචාර්යවරයන් වන මාතලේ අග්ගධම්මාලංකාර ස්ථවිර නමගේ ශිෂ්‍ය වූ උපසම්පද අංකය 2, මාතර ඥානාරාම සමනුද්දේස නමගේ උපසම්පද මංගලය පොදු වර්ෂයෙන් 1922 ක් වූ ජූලි මස 4 වෙනි කුජ දින පස්වරු 5 පසු වී විනාඩි 34 ට පමණ වූ චේලාවට අයත් වන්දනෝරා කාලය ඇතුළත සිද්ධ කරන ලදී.

මේ බවට, ශාසන හිතකාමී,
 නිකායේ සඤ්ඤලේඛකාචාර්ය ධුරන්ධර,
 මාතලේ අග්ගධම්මාලංකාර තෙරුන්නාන්සේය.
 1922 - 7 - 4 දින සීමාමාලකයේදීය.

වස් විසූ තැන්.

සුජනීයතම මාතර සිරි ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ දින පොත් සහ වෙනත් මූලාශ්‍ර ඇසුරු කොටගෙන සකස් කරන ලද, මාහිමිපාණන් වහන්සේ ඒ ඒ වර්ෂවල වස් විසූ තැන්වල නාම ලේඛනයක් පහත දැක්වේ. වර්ෂ කීපයෙක වස් විසූ ස්ථාන අවිනිශ්චිත බැවින් මෙම ලේඛනයේ එම වර්ෂ හිස්ව තබා ඇත.

- 1922 ශ්‍රී විජයාරාමය, දේවගොඩ (පළමු වස)
- 1923 සාසනධර්මාරාමය, අළුත්ගම
- 1924 සාසනධර්මාරාමය, අළුත්ගම
- 1925 හොන්නන්තර ආවාසය
- 1926 ශ්‍රී සුගතනන්දනාරාමය, මුල්ලේගම
- 1927 චිත්ත පත්‍ර විවේකාරාමය, සමනලද්ද
- 1928 මහයියාව ආවාසය
- 1929 ශ්‍රී ධර්මකීර්තනාරාමය, කොල්ලුපිටිය
- 1930 -----
- 1931 ශ්‍රී බෝධිරුක්ඛාරාමය, අතුරුගිරිය
- 1932 ශ්‍රී විජයාරාමය, දේවගොඩ
- 1933 -----
- 1934 -----
- 1935 මතුගම නව නිවසෙක
- 1936 මතුගම නව නිවසෙක
- 1937 ධම්මානන්ද පිරිවෙන, බදුගම
- 1938 පන්තිල ආවාසය
- 1939 ජයසේකරාරාමය, දඹුව

- 1940 ශ්‍රී විජයාරාමය, දේවගොඩ
- 1941 ශ්‍රී විජයාරාමය, දේවගොඩ
- 1942 -----
- 1943 -----
- 1944 බටුච්ච අරණ්‍යය
- 1945 -----
- 1946 -----
- 1947 -----
- 1948 -----
- 1949 -----
- 1950 ශ්‍රී විජයාරාමය, දේවගොඩ
- 1951 ශ්‍රී විජයාරාමය, දේවගොඩ
- 1952 ශ්‍රී විජයාරාමය, දේවගොඩ
- 1953 විවේකාරාමය, තලාතුඩුව, කොග්ගල
- 1954 නාථගණේ අරණ්‍යය, කුරුණෑගල
- 1955 නිමලව අරණ්‍යය, තිස්සමහාරාමය
- 1956 ශ්‍රී ගුණවර්ධන යෝගාශ්‍රමය, ගල්දූව
- 1957 මැල්ලගල යෝගාශ්‍රමය, දීවෙල
- 1958 සිරිමංගල යෝගාශ්‍රමය, දනචුකන්ද
- 1959 මැල්ලගල යෝගාශ්‍රමය, දීවෙල
- 1960 සිරිමංගල යෝගාශ්‍රමය, දනචුකන්ද
- 1961 සිරිමංගල යෝගාශ්‍රමය, දනචුකන්ද
- 1962 මැල්ලගල යෝගාශ්‍රමය, දීවෙල
- 1963 ගෝතම තපෝවනය, කළුපලුවාව
- 1964 නො. 47/2, ග්‍රෙගරි පාර, කොළඹ 7
- 1965 නාථගණේ අරණ්‍යය, කුරුණෑගල
- 1966 නාථගණේ අරණ්‍යය, කුරුණෑගල

අමා බින්දු...

- 1967 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1968 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1969 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1970 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1971 සිරිමංගල යෝගාග්‍රමය, දනවුකන්ද
1972 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1973 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1974 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1975 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1976 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1977 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1978 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1979 සිරිමංගල යෝගාග්‍රමය, දනවුකන්ද.
1980 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1981 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1982 නො.12, උද්‍යාන පාර, කොළඹ 5
1983 ශ්‍රී ඥානාරාම ධර්මායතනය, මිනිරිගල
1984 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1985 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1986 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1987 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1988 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1989 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1990 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල
1991 නිස්සරණ වනය, මිනිරිගල (අවසන් වස)

ධර්ම ශාස්ත්‍රීය කෘති නාම ලේඛනය

අති පූජ්‍ය මාතර සිරි ඥානාරාම මාහිමිපාණන් වහන්සේ විසින් සිංහල - පාලි - සංස්කෘත තෙබසින්ම රචිත ලොකු කුඩා විවිධ කෘති රාශියක් වෙයි. මින් සමහරක් මුද්‍රණය වී ඇති අතර, සමහරෙක අත් පිටපත් පවා නිසි ලෙස ආරක්ෂා වී නැත. මෙතෙක් අපට සොයාගත හැකි වූ මූලික - අමූලික කෘති නාම ලේඛනයක් පහත දැක්වේ. මෙහි සඳහන් නොවන, මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ මූලික - අමූලික රචනා වේ නම්, නිස්සරණ වනය සංරක්ෂණ මණ්ඩලය, නිස්සරණ වනය, මිතිරිගල යන ලිපිනයට එවන මෙන් මෙම ක්‍රියයන් ආයාචනය කරමු.

මෙම නාම ලේඛනයෙහි, මූලික කෘති නාමයන් ඉදිරියෙහි වරහන් තුළ මූලික (ව්‍යවහාර) වර්ෂ ද වෙනත් සඟරාවෙක/පොතෙක පළ වූවක් නම් එහි නම ද දැක්වෙයි.

සිංහල සන්න සහිත පාලි/සංස්කෘත කෘති

* ඉංග්‍රීසි බසට ද පෙරළා පළ කළ කෘති

1. භාවනා කෘති :

(අ). ස්වනිර්මාණ:

- භාවනා උපදෙස් සහිත විදර්ශනා පරපුර. (1961)
- ශමථ විදර්ශනා භාවනා මාර්ගය. (1983, 1988)
- අච්චාරස මහා විපස්සනා.
- විපස්සනුපදෙස සංගහො.
- මෙත් කමටහන.
- යොගාභ්‍යාස. / යොගාවචරාභ්‍යාස පත්‍රිකා. (1951)
- විමුක්ත විමුක්තිය. (2015)
- යොගාවචරොපදෙශය. (2017)

(ආ). මානිමිපාණන්ගේ දේශනා හා උපදේශ ඇසුරෙන් සකැසුණු ග්‍රන්ථ:

- සප්ත විශුද්ධිය හා විදර්ශනා ශ්‍රේණි * (1978,1988)
- කර්මස්ථාන ප්‍රදීපය. (1990) *
- ආනාපානසති භාවනා - 1* (1989)
- ආනාපාන සති භාවනා - 1 හා 2 (1993)
- සත් අනුපස්සනා. (1991, 1992)
- පස් කඳු නිසරුය. (2003)
- බහුසුඤ්ඤා ධම්මධරා. (2002)
- සත්ත බොජ්ඣංග. (2002)
- දිඛවක්ඛු සමාධි භාවනා. (2002)
- සුගාතෝචාදය. (2006)
- අනුපස්සනා.
- භාවනා උපදෙස් සහිත කමටහන් දේශනා.

2. සංශෝධිත පෞරාණික ග්‍රන්ථ :

- විසුද්ධිමග්ගවිකා. (පරමත්ථමංජුසා)
- විදර්ශනා කාණ්ඩය.

3. සිංහලානුවාද:

- සෞන්දරනන්ද මහා කාව්‍යය. (1946, පණ්ඩිත පහනමුල්ලේ පියදස්සි මානිමිපාණන් සමග)
- විස්තර සහිත අභිධර්මාර්ථ සංග්‍රහය.
- ඡාතක පාළි.

4. පාලි ප්‍රබන්ධ:

- වර්ත සුධා ලතිකා. # (1930)
- සාධු වර්ත සුධා මඤ්ජුසා.
- අසු මහා ශ්‍රාවක චන්දනා ගාථා. # (1969)
- තෙසත්තති ශ්‍රේණි චන්දනා. # (1964, 1976, 1988)
- සත්තිස් බෝධිපාක්ෂික ධර්ම පූජා චන්දනා. # (1979)
- අච්චිසි බුද්ධ පූජා - බෝධි පූජා චන්දනා. (1992, 1993 #)

- සුවිසි මහා ගුණ වන්දනා ගාථා. #
- පටිච්ච සමුප්පාද ඥාණ වන්දනා. # (1986, 1987)
- සත්සති වන්දනා ගාථා. # (1985)
- ශ්‍රී මහා බෝධි පූජා වන්දනා. #
- පණාම කුසුම මාලිකා. # (1993)
- තථාගතං තං පණමාමී භත්තායා.
- සුවිසි විචරණ පූජා ගාථා ශතකය. #
- ධම්මාවරියාභාවසංවෙගො. #

5. සංස්කෘත ප්‍රබන්ධ:

- ඉන්ද්‍රාර්ෂභ මහා ස්වාමී ශතකම්. # (1975 “විද්‍යාරණ්‍ය සංග්‍රහය”)
- විත්තර්ද්ධි වර්ධනම්. (1983, 1988 - “ශමථ විදර්ශනා භාවනා මාගීය” : ශ්‍රේණි 4 ක් පමණයි; 1992 - “මහා බලැති ශ්‍රේණි 6 ක් පමණයි.”)
- ප්‍රාත: කෘත්‍යය.

6. සිංහල පද්‍ය ප්‍රබන්ධ:

- අරණේ සරණ. (1992 - “මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම ස්වාමීන්වහන්සේ පැදි 6 ක් පමණයි.)
- මෙන් ගී.
- සත් වගට සෙත් වේවා. (1993 - “අමා බින්දු”: පැදි 4 ක් පමණයි.)

7. වෙනත් පොත් හා ලිපි:

- කළුතර පෙමරතනනිස්ස මහා ස්ථවිර චරිතය. (1940)
- මගේ ජීවිත සටහන්. (1993 - “අමා බින්දු”)
- සුත්‍රාගත ග්‍රන්ථිපද විචරණය හා ප්‍රායෝගික විධි දර්ශනය.
- මහා කරුණා සමාපත්ති ඥානය.
- බුද්ධ කාලය. (1975 - “විද්‍යාරණ්‍ය සංග්‍රහය”)
- මහා යෝගාවචර බුදුපියාණන් වහන්සේ. (1955 මැයි - “බුදු සසුන”)

අමා බින්නේ...

- බෝධිපාක්ෂික ධර්මයෝ. (1959 මැයි - "විද්‍යාරණ්‍ය පත්‍රය")
- පරමාර්ථ සත්‍යය.
- භාවනා මාර්ගය.
- ආජීව අට්ඨමක සීලය. (1959)
- ශ්‍රී කල්‍යාණීය යෝගාශ්‍රමීය බුද්ධි වන්දනා ක්‍රමය. (1951, 1961, 1964, 1978, 1981, 1986, 1989)
- ශ්‍රී කල්‍යාණීය යෝගාශ්‍රමීය දින වර්ෂාව හා කතිකාවත. (1954, 1968, 1976)
- බුදු සසුන පිරිහීමට හේතු කවරේද?
- යෝගාවචර වින්නා.

(මෙම කෘතියට නමක් යොදා නොතිබූ බැවින් මෙම නම "අමා බින්නේ"
සංස්කාරක විසින් යොදන ලදී)

**Translations of the treatises based upon the meditation
instructions of the Ven. Matara Sri Gnanarama Mahā Thera**

(The year of publication of the English version is given within brackets.)

- The Seven Stages of Purification and The Insight Knowledges (1983, 1993)
- Anapanasathi Bhavana (1990)
- Freed Freedom
- The Seven Contemplations of Insight
- Awakening to the truth

අති පූජ්‍ය

මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම මාහිමිපාණන්වහන්සේගේ

අත් අකුරු පිටපතක්.

සරණව! මිනි කිවෙකදැයි කොදුරුගේදු වෙබ්
 තම කියමන, ජූලුකයන් වෙලේ දුදුපියන් වහන් වෙලේ
 දුදුපියන් සැබවු යුතු කියමන, එමසහි, එහෙත්
 සැබවු වු-මබ මොහා වෙහෙසුණෝ අපවණය, අත-
 තනය. මබ වෙබ්වෙ-එය දෙවගේ බඩුන්ගේ කදුණු
 ඇසුණ, තෙතෙරු එබඩුණ. මවුණු අතන්වතන්
 දෙබුණ. තරගේ ම දෙපසව වඩවත් පුද්ගල් යහපිය
 වහදු දෙහලෙස දෙවබඩුන්ව කන්තලවු කීහ.
 ලුබුණේ කිවෙකද? තමන් තම පුබා දුන්වත
 බදුව කදවුණු හඳුන්වත එබ්හැරු වුදු වෙලේ ති.
 සමන් දොණන් දුකාත ගොත, විදුන්තවු දුලේ ගෙ-
 ගෙකේ වීන් ගෙවය. එදිහදු අයවයසතන් වඩා
 වහදු, ගන්තව තමන් එදිමන් එදිවෙලෙකේ දු
 එවිනි කොදුළුණුණය. එහෙත් කොටෙවියාගුන්ත
 වෙව්වේදී ලුබුණ එදිතර වෙබ් තමන් සැබවු වු
 මහු දුබ දෙතව තිවනු වුණ. තමාසතනන් එබෙදුණ.
 මේ තිසරසාමෙහාමේ අපු ගෙවිණ. මවත
 එතනක යනුගේ තුන්ලෝ තුළ තිවිවිදු-ගත යත
 මතකතන තවාවතව අපුණ කන් දිවව ලෝකයා
 පුසවාව සැලසුණෝය. බඩදුරු-තරේ දුබදිවුණ.
 තින ගෙදිවව වම බිය ගන් විදුයගතව වහසුණෝ
 මේ මත ගුණෙත දොව සලකා ගනීහ. මෙකේ මුදුණු.
 කොදුරුගේ අවුණව මතකව බවුණහ. සැපුණ සිදිය
 ලුබ්වෙත් තම තමන් තුළ බල පවත් වුණේ අවුණු වු
 තුන්ව් තිව් තියය. දිලෝකය වහදු වුණය, මඩිය
 වය ගුණකය සිදු වුණය. අතත්වයේ දී මිණිකය වුණේ
 'සැබවු දෙවලෝක' යනුවෙන්. සමුණි සැබවු, වඩවේ
 සැබවු යනු මි දෙකය. සමුණ - සන්නය, අලිතය, සැබවු
 යනු මිණික-විදුණ - අලි රිවු බවතන් කතෙව්විත

මා හිමි දින පොතෙන්

මගේ පින්දීම

අග පත් මෙපින් බල කැටි කළ මෙඅත්	බවේ
හැම සත් වග ම ලැබගෙන වසනා	තෙලොවේ
සිය සිත් සතන් ගළපා මේ නැණ	අලුවේ
සැනසෙත් වා සදකාලික නිවන්	සුවේ

මිහිරිගල නිස්සරණ වනය
1984.09.20

